

SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

SOUDNÍ ČINNOST

SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Výroční zpráva 2021

Soudní činnost

Přehled činnosti Soudního dvora a Tribunálu Evropské unie

Soudní dvůr	Tribunál
L-2925 Lucemburk	L-2925 Lucemburk
Telefon: +352 4303-1	Telefon: +352 4303-1

Internetová adresa Soudního dvora:

curia.europa.eu

Printed by the Court of Justice of the European Union in Luxembourg

Rukopis dokončen v březnu 2022.

Orgán ani žádná osoba jednající jménem orgánu nenesou odpovědnost za případné použití níže uvedených informací.

Lucemburk: Soudní dvůr Evropské unie · Ředitelství komunikace ·
Oddělení pro publikace a elektronická média, 2022

© Evropská unie 2022

Fotografie © Evropská unie 2019–2022

Reprodukce povolena s uvedením zdroje.

Jakékoliv jiné použití nebo reprodukce fotografií či jiných dokumentů, k nimž Evropská unie nevlastní autorské právo, jsou bez svolení vlastníků autorských práv zakázány.

Obsah

<i>Předmluva p. K. Lenaertse, předsedy Soudního dvora Evropské unie</i>	14
---	----

Kapitola 1 · Soudní dvůr

A. Vývoj a činnost Soudního dvora v roce 2021	18
B. Judikatura Soudního dvora v roce 2021	20
I. Unijní hodnoty	20
1. Dodržování právního státu	20
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393)	20
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 21. prosince 2021, Euro Box Promotion a další (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, EU:C:2021:1034)	23
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání) (C-824/18, EU:C:2021:153)	27
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596)	29
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium Nejvyššího soudu pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798)	31
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931)	33
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 20. dubna 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311)	34
2. Postup pro zjištění, že v případě členského státu existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení unijních hodnot	36
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 3. června 2021, Maďarsko v. Parlament (C-650/18, EU:C:2021:426)	36
II. Základní práva	39
1. Právo na spravedlivý proces	39
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. února 2021, Consob (C-481/19, EU:C:2021:84)	39
2. Zásada ne bis in idem	41
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, EU:C:2021:376)	41
3. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání	43
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, WABE a MH Müller Handel (C-804/18 a C-341/19, EU:C:2021:594)	43
4. Ochrana osobních údajů	46

•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, EU:C:2021:152)	46
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. června 2021, Facebook Ireland a další (C-645/19, EU:C:2021:483)	48
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, Latvijas Republikas Saeima (Trestné body) (C-439/19, EU:C:2021:504)	51
III.	Vystoupení Spojeného království z Evropské unie	54
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602)	54
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Governor of Cloverhill Prison a další (C-479/21 PPU, EU:C:2021:929)	56
IV.	Občanství Unie	58
1.	Právo volného pohybu a pobytu na území členských států	58
•	Rozsudek ze dne 6. října 2021, A (Překročení hranic na rekreačním plavidle) (C-35/20, EU:C:2021:813)	58
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 14. prosince 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008)	60
2.	Rozhodnutí o vyhoštění přijatá hostitelským členským státem vůči občanům Unie	63
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Účinky rozhodnutí o vyhoštění) (C-719/19, EU:C:2021:506)	63
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, Ordre des barreaux francophones et germanophone a další (Preventivní opatření za účelem vyhoštění) (C-718/19, EU:C:2021:505)	65
3.	Odvozené právo pobytu státních příslušníků třetí země, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie	67
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, État belge (Právo pobytu v případě domácího násilí) (C-930/19, EU:C:2021:657)	67
V.	Institucionální ustanovení	69
1.	Přístup k dokumentům	69
•	Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Leino-Sandberg v. Parlament (C-761/18 P, EU:C:2021:52)	69
2.	Výsady a imunity Unie	71
•	Rozsudek (velkého senátu) ze dne 30. listopadu 2021, LR Ğenerälprokuratūra (C-3/20, EU:C:2021:969)	71
3.	Povinnosti členů Účetního dvora	73
•	Rozsudek (pléna) ze dne 30. září 2021, Účetní dvůr v. Pinxten (C-130/19, EU:C:2021:782)	73
VI.	Unijní soudní řízení	75
1.	Řízení o předběžné otázce	76

<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi (C-561/19, EU:C:2021:799) ..... • Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. listopadu 2021, IS (Protiprávnost předkládacího rozhodnutí) (C-564/19, EU:C:2021:949) 	76 77
2. Žaloby na neplatnost	79
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, Venezuela v. Rada (Dotčení třetího státu) (C-872/19 P, EU:C:2021:507) 	79
VII. Svobody pohybu	82
1. Volný pohyb zboží	82
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek ze dne 20. května 2021, Renesola UK (C-209/20, EU:C:2021:400) 	82
2. Svoboda usazování	83
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek ze dne 11. února 2021, Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19 a C-471/19, EU:C:2021:107) ..... • Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, Banco de Portugal a další (C-504/19, EU:C:2021:335) ..... • Rozsudek ze dne 8. července 2021, VAS Shipping (C-71/20, EU:C:2021:550) 	83 85 87
3. Volný pohyb služeb	88
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek ze dne 3. února 2021, Fussl Modestraße Mayr (C-555/19, EU:C:2021:89) ..... • Rozsudek ze dne 14. října 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Výherní hrací přístroje) (C-231/20, EU:C:2021:845) 	88 90
VIII. Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví	92
1. Azylová politika	92
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Komise v. Maďarsko (Kriminalizace pomoci žadatelům o azyl) (C-821/19, EU:C:2021:930) ..... • Rozsudek (velkého senátu) ze dne 9. listopadu 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898) ..... • Rozsudek ze dne 20. května 2021, L. R. (Žádost o azyl zamítnutá Norskem) (C-8/20, EU:C:2021:404) ..... • Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, Secretary of State for the Home Department (C-255/19, EU:C:2021:36) 	92 95 97 99
2. Přistěhovalecká politika	101
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek ze dne 14. ledna 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Navrácení nezletilé osoby bez doprovodu) (C-441/19, EU:C:2021:9) ..... • Rozsudek ze dne 24. února 2021, M a další (Přemístění do členského státu) (C-673/19, EU:C:2021:127) 	101 102
IX. Justiční spolupráce v trestních věcech	104
1. Evropský zatýkácí rozkaz	104
<ul style="list-style-type: none"> • Rozsudek ze dne 17. března 2021, JR (Zatýkácí rozkaz – Odsouzení ve třetím státě, který je 	

členem EHP) (C-488/19, EU:C:2021:206)	104
• Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, X (Evropský zatýkácí rozkaz – Ne bis in idem) (C-665/20 PPU, EU:C:2021:339)	106
2. Právo na informace v trestním řízení	107
• Rozsudek ze dne 28. ledna 2021, Specializirana prokuratura (Poučení o právech) (C-649/19, EU:C:2021:75)	107
3. Vzájemné uznávání rozsudků v trestních věcech	110
• Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, AV (Souhrnný rozsudek) (C-221/19, EU:C:2021:278)	110
4. Zajišťování a konfiskace nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii	111
• Rozsudek ze dne 21. října 2021, Okražna prokuratura – Varna (C-845/19 a C-863/19, EU:C:2021:864)	111
X. Justiční spolupráce v občanských věcech	113
• Rozsudek ze dne 24. března 2021, MCP (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231)	113
• Rozsudek ze dne 25. listopadu 2021, IB (Obvyklé bydliště manžela – Rozvod) (C-289/20, EU:C:2021:955)	115
XI. Doprava	116
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. března 2021, Airhelp (C-28/20, EU:C:2021:226)	116
XII. Hospodářská soutěž	119
1. Kartelové dohody (článek 101 SFEU)	119
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800)	119
• Rozsudek ze dne 27. ledna 2021, The Goldman Sachs Group v. Komise (C-595/18 P, EU:C:2021:73)	121
• Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47)	123
• Rozsudek ze dne 11. listopadu 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, EU:C:2021:904)	125
2. Zneužití dominantního postavení (článek 102 SFEU)	127
• Rozsudek ze dne 25. března 2021, Deutsche Telekom v. Komise (C-152/19 P, EU:C:2021:238)	127
• Rozsudek ze dne 25. března 2021, Slovak Telekom v. Komise (C-165/19 P, EU:C:2021:239)	127
3. Státní podpory	129
• Rozsudek ze dne 4. března 2021, Komise v. Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169)	129
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. března 2021, Komise v. Polsko (C-562/19 P, EU:C:2021:201)	132
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. března 2021, Komise v. Maďarsko (C-596/19 P, EU:C:2021:202)	132
XIII. Daňová ustanovení	135
• Rozsudek ze dne 4. března 2021, Frenetikexito (C-581/19, EU:C:2021:167)	135
XIV. Sbližování právních předpisů	137

1. Duševní vlastnictví	137
1.1 Autorské právo	137
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503)	137
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 9. března 2021, VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181)	140
• Rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, EU:C:2021:492)	141
1.2 (Průmyslové) vzory	143
• Rozsudek ze dne 28. října 2021, Ferrari (C-123/20, EU:C:2021:889)	143
2. Telekomunikace	145
• Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, Eutelsat (C-515/19, EU:C:2021:273)	145
3. Veřejné zakázky	146
• Rozsudek ze dne 3. února 2021, FIGC a Consorzio Ge.Se.Av. (C-155/19 a C-156/19, EU:C:2021:88)	146
4. Pojištění motorových vozidel	148
• Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (C-383/19, EU:C:2021:337)	148
5. Chemické látky	150
• Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Německo v. Esso Raffinage (C-471/18 P, EU:C:2021:48)	150
6. Praní peněz	152
• Rozsudek ze dne 2. září 2021, LG a MH (Samopraní peněz) (C-790/19, EU:C:2021:661)	152
7. Souborné služby pro cesty, pobyty a zájezdy	153
• Rozsudek ze dne 18. března 2021, Kuoni Travel (C-578/19, EU:C:2021:213)	153
XV. Hospodářská a měnová politika	155
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. ledna 2021, Hessischer Rundfunk (C-422/19 a C-423/19, EU:C:2021:63)	155
• Rozsudek ze dne 6. května 2021, ABLV Bank a další v. ECB (C-551/19 P a C-552/19 P, EU:C:2021:369)	157
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Komise v. Landesbank Baden-Württemberg a SRB (C-584/20 P a C-621/20 P, EU:C:2021:601)	159
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, FBF (C-911/19, EU:C:2021:599)	162
XVI. Sociální politika	164
1. Rovné zacházení v zaměstnání a povolání	164
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. ledna 2021, Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie (C-16/19, EU:C:2021:64)	164
• Rozsudek ze dne 3. června 2021, Tesco Stores (C-624/19, EU:C:2021:429)	166
• Rozsudek ze dne 15. července 2021, Tartu Vangla (C-795/19, EU:C:2021:606)	168

2. Úprava pracovní doby	170
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Ministrstvo za obrambo (C-742/19, EU:C:2021:597)	170
3. Zaměstnanci agentury práce	172
• Rozsudek ze dne 11. listopadu 2021, Manpower Lit (C-948/19, EU:C:2021:906)	172
4. Koordinace systémů sociálního zabezpečení	174
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 3. června 2021, TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427)	174
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, A (Veřejná zdravotní péče) (C-535/19, EU:C:2021:595)	176
5. Provádění dohod uzavřených mezi sociálními partnery na úrovni Unie	178
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, EPSU v. Komise (C-928/19 P, EU:C:2021:656)	178
XVII. Životní prostředí	180
1. Směrnice o stanovištích	180
• Rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166)	180
• Rozsudek ze dne 28. října 2021, Magistrat der Stadt Wien (Křeček polní – II) (C-357/20, EU:C:2021:881)	182
2. Směrnice o ochraně ptáků	184
• Rozsudek ze dne 17. března 2021, One Voice a Ligue pour la protection des oiseaux (C-900/19, EU:C:2021:211)	184
3. Přístup k informacím o životním prostředí	185
• Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, Land Baden-Württemberg (Vnitřní komunikace) (C-619/19, EU:C:2021:35)	185
• Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, Friends of the Irish Environment (C-470/19, EU:C:2021:271)	187
XVIII. Energie	189
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Německo v. Polsko (C-848/19 P, EU:C:2021:598)	189
• Rozsudek ze dne 2. září 2021, Komise v. Německo (Provedení směrnic 2009/72 a 2009/73) (C-718/18, EU:C:2021:662)	191
XIX. Mezinárodní dohody	193
1. Rozhodčí doložka obsažená v mezinárodní dohodě uzavřené mezi členskými státy	193
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. října 2021, PL Holdings (C-109/20, EU:C:2021:875)	193
2. Smlouva o energetické chartě	195
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, Moldavská republika (C-741/19, EU:C:2021:655)	195

3. Dohoda o partnerství EU-Arménie	198
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, Komise v. Rada (Dohoda s Arménií) (C-180/20, EU:C:2021:658)	198
4. Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí	200
• Posudek 1/19 (velkého senátu) ze dne 6. října 2021 (Istanbulská úmluva)	200
XX. Společná obchodní politika	203
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 21. prosince 2021, Bank Melli Iran (C-124/20, EU:C:2021:1035)	203
XXI. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	206
• Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. listopadu 2021, Rada v. Hamás (C-833/19 P, EU:C:2021:950)	206
C. Činnost kanceláře Soudního dvora v roce 2021	208
I. Zahájené věci	208
II. Ukončené věci	210
III. Projednávané věci	211
D. Soudní statistiky Soudního dvora	212
E. Složení Soudního dvora	244
I. Změny ve složení Soudního dvora v roce 2021	245
II. Protokolární pořádek ze dne 31. prosince 2021	247

Kapitola II · Tribunál

A. Činnost Tribunálu v roce 2021	250
B. Judikatura Tribunálu v roce 2021	254
I. Soudní řízení	256
1. Pojem „akt, který lze napadnout žalobou“	256
• Rozsudek ze dne 10. března 2021, ViaSat v. Komise (T-245/17, EU:T:2021:128)	256
• Usnesení ze dne 30. listopadu 2021, Airoldi Metalli v. Komise (T-744/20, EU:T:2021:853)	259
2. Lhůty pro podání žaloby	260
• Usnesení ze dne 17. března 2021, 3M Belgium v. ECHA (T-160/20, EU:T:2021:149)	260
3. Vystoupení Spojeného království z Unie	263
• Usnesení ze dne 8. června 2021, Shindler a další v. Rada (T-198/20, napadené kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:348)	263
• Usnesení ze dne 7. prosince 2021, Daimler v. EUIPO – Volkswagen (IQ) (T-422/21, EU:T:2021:888)	265
II. Institucionální právo	266
1. Lisabonská smlouva – Přejícná ustanovení	266
• Rozsudek ze dne 27. ledna 2021, Polsko v. Komise (T-699/17, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:44)	266
2. Disciplinární režim pro poslance Evropského parlamentu	268
• Rozsudek ze dne 3. února 2021, Moi v. Parlament (T-17/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:51)	268
3. Evropská občanská iniciativa	270
• Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, Rumunsko v. Komise (T-495/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:781)	270
III. Pravidla hospodářské soutěže platná pro podniky	273
1. Příspěvky v oblasti působnosti článku 102 SFEU	273
• Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, Google a Alphabet v. Komise (Google Shopping) (T-612/17, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:763)	273
2. Příspěvky v oblasti spojování podniků	275
• Rozsudky ze dne 20. října 2021, Polskie Linie Lotnicze „LOT“ v. Komise (T-240/18, EU:T:2021:723 a T-296/18, EU:T:2021:724)	275

IV. Státní podpory	278
1. Pojem „státní podpora“	278
a) Selektivní daňová výhoda	278
• Rozsudek ze dne 12. května 2021, Lucembursko a Amazon v. Komise (T-816/17 a T-318/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:252)	278
• Rozsudek ze dne 12. května 2021, opravený usnesením ze dne 16. září 2021, Lucembursko a další v. Komise (T-516/18 a T-525/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:599)	281
b) Výhoda financovaná ze státních prostředků	284
• Rozsudek ze dne 9. června 2021, Dansk Erhverv v. Komise (T-47/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:331)	284
2. Podpory v odvětví letecké dopravy v souvislosti s pandemií covid-19	286
• Rozsudek ze dne 17. února 2021, Ryanair v. Komise (T-259/20, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:92)	286
• Rozsudek ze dne 17. února 2021, Ryanair v. Komise (T-238/20, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:91)	288
3. Podpory v odvětví energetiky	290
• Rozsudek ze dne 15. září 2021, CAPA a další v. Komise (T-777/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:588)	290
• Rozsudek ze dne 6. října 2021, Tempus Energy Germany a T Energy Sweden v. Komise (T-167/19, EU:T:2021:645)	292
V. Duševní vlastnictví – Ochranná známka Evropské unie	294
1. Absolutní důvody pro zamítnutí zápisu	294
a) Zvuková ochranná známka	294
• Rozsudek ze dne 7. července 2021, Ardagh Metal Beverage Holdings v. EIPO (Kombinace zvuků vznikajících při otevírání plechovky s šumivým nápojem) (T-668/19, EU:T:2021:420)	294
b) Ochranná známka s emblémem – Symbol CHZO	296
• Rozsudek ze dne 1. prosince 2021, Schmid v. EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl g.g.A) (T-700/20, EU:T:2021:851)	296
2. Vystoupení Spojeného království z Evropské unie	297
• Rozsudek ze dne 6. října 2021, Indo European Foods v. EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Sela Grade One World's Best Rice) (T-342/20, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:651)	297
VI. Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Omezující opatření	299
1. Ukrajina	299
• Rozsudek ze dne 3. února 2021, Klymenko v. Rada (T-308/20, EU:T:2021:52)	299
2. Sýrie	301
• Rozsudek ze dne 24. listopadu 2021, Assi v. Rada (T-256/19, EU:T:2021:818)	301

VII. Ochrana zdraví	303
• Rozsudek ze dne 5. května 2021, Pharmaceutical Works Polpharma v. EMA (T-611/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:241)	303
VIII. Životní prostředí	305
• Rozsudek ze dne 15. září 2021, Daimler v. Komise (T-359/19, EU:T:2021:568)	305
IX. Dohled nad finančním sektorem	307
• Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, ABLV Bank v. SRB (T-758/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:28)	307
• Rozsudek ze dne 6. října 2021, Ukrselhosprom PCF a Versobank v. ECB (T-351/18 a T-584/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:669)	309
X. Zadávání veřejných zakázek unijními orgány	312
• Rozsudek ze dne 21. dubna 2021, Interimg a další v. Komise (T-525/19, EU:T:2021:202)	312
XI. Rozhodčí doložky	314
• Rozsudek ze dne 24. února 2021, Universität Koblenz-Landau v. EACEA (T-108/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:104)	314
• Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, Jenkinson v. Rada a další (T-602/15 RENV, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:764)	316
XII. Přístup k dokumentům orgánů	319
1. Výjimka týkající se ochrany obchodních zájmů	319
a) Ochrana autorských práv	319
• Rozsudek ze dne 14. července 2021, Public.Resource.Org a Right to Know v. Komise (T-185/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:445)	319
b) Unii financovaný výzkumný projekt	320
• Rozsudek ze dne 15. prosince 2021, Breyer v. REA (T-158/19, EU:T:2021:902)	320
2. Výjimka týkající se důvěrnosti jednání orgánů ECB	323
• Rozsudek ze dne 6. října 2021, Aeris Invest v. ECB (T-827/17, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:660)	323
XIII. Veřejná služba	326
1. Vypovězení smlouvy na dobu neurčitou	326
• Rozsudek ze dne 16. června 2021, CE v. Výbor regionů (T-355/19, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:369)	326
2. Disciplinární sankce	328
• Rozsudek ze dne 6. října 2021, IP v. Komise (T-121/20, EU:T:2021:665)	328
3. Přeřazování dočasných zaměstnanců	329
• Rozsudek ze dne 28. dubna 2021, Correia v. EHSV (T-843/19, EU:T:2021:221)	329

4. Příspěvky	330
• Rozsudek ze dne 12. května 2021, Alba Aguilera a další v. ESVČ (T-119/17 RENV, EU:T:2021:254)	330
• Rozsudek ze dne 15. září 2021, LF v. Komise (T-466/20, EU:T:2021:574)	332
5. Nároky na důchod	333
• Rozsudek ze dne 24. března 2021, Picard v. Komise (T-769/16, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:153)	333
6. Psychické obtěžování	335
• Rozsudek ze dne 14. července 2021, AI v. ECDC (T-65/19, EU:T:2021:454)	335
7. Lhůty pro podání žaloby	338
• Rozsudek ze dne 3. března 2021, Barata v. Parlament (T-723/18, napadený kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:113)	338
XIV. Návrhy na předběžná opatření	339
1. Pandemie Covid-19	339
• Usnesení ze dne 29. října 2021, Abenante a další v. Parlament a Rada (T-527/21 R, nezveřejněné, EU:T:2021:750)	339
• Usnesení ze dne 30. listopadu 2021, Roos a další v. Parlament (T-710/21 R, nezveřejněné, EU:T:2021:838) a ID a další v. Parlament (T-711/21 R, nezveřejněné, EU:T:2021:837)	341
2. Imunita poslanců Evropského parlamentu	342
• Usnesení ze dne 30. července 2021, Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament (T-272/21 R, nezveřejněné, napadené kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:497), a ze dne 26. listopadu 2021, Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament (T-272/21 RII, nezveřejněné, napadené kasačním opravným prostředkem, EU:T:2021:834)	342
3. Veřejné zakázky orgánů Evropské unie	344
• Usnesení ze dne 26. května 2021, OHB System v. Komise (T-54/21 R, nezveřejněné, EU:T:2021:292)	344
C. Činnost soudní kanceláře Tribunálu v roce 2021	346
I. Výzvy pro soudní kancelář v daném roce	347
II. Dosažené výsledky: rok 2021 v číslech	348
III. Partner pro digitální transformaci	349
D. Soudní statistiky Tribunálu	350
E. Složení Tribunálu	378
I. Změny ve složení Tribunálu v roce 2021	379
II. Protokolární pořádek ze dne 31. prosince 2021	381

Koen Lenaerts

předseda Soudního dvora
Evropské unie

V roce 2021 jsme se bohužel museli vypořádat s přetrvávajícími zdravotnickými opatřeními a omezeními v naší soukromé i profesní sféře s cílem zastavit postupné vlny pandemie covidu-19. Díky využití nástrojů k práci a komunikaci na dálku, jejichž používání bylo zavedeno hned po vypuknutí této pandemie v březnu 2020, byl však orgán schopen zajistit kontinuitu svých činností v zájmu evropského soudnictví.

Pro tuto přizpůsobivost a vynalézavost, kterou služební útvary Soudního dvora prokázaly při úspěšném překonání digitální bariéry, byla Soudnímu dvoru v červnu 2021 udělena Evropskou veřejnou ochránkyní práv Cena za řádnou správu za vynikající výsledky v oblasti inovací a transformace. Touto cenou byl odměněn návrh a zavedení videokonferenčního systému, který umožňuje zástupcům účastníků řízení účastnit se jednání obou soudů na dálku se simultánním tlumočením.

Rok 2021 byl rovněž poznamenán podstatnou částečnou obměnou složení Soudního dvora. Slavnostní zasedání konané dne 7. října 2021 bylo příležitostí vzdát poctu devíti členům, kteří opustili Soudní dvůr, většina z nich po velmi dlouhé kariéře ve službách tohoto orgánu, a přivítat devět nových členů. Tribunál v témže roce přivítal pět nových členů.

Z hlediska statistik se rok 2021 vyznačoval opětovným nárůstem počtu věcí zahájených oběma soudy po cyklickém poklesu v roce 2020 (1 720 věcí v roce 2021 oproti 1 584 v roce 2020). Tento nárůst je značný, pokud jde o Soudní dvůr (838 věcí v roce 2021 oproti 737 v roce 2020), především z důvodu výrazného zvýšení počtu kasačních opravných prostředků podaných proti rozhodnutím Tribunálu (232 v roce 2021 oproti 131 v roce 2020). Srovnatelný vývoj oproti roku 2020 lze pozorovat u počtu věcí ukončených oběma soudy (1 723 věcí v roce 2021 oproti 1 540 v roce 2020), přičemž zvláště výrazně se zvýšil počet věcí ukončených Tribunálem, který plně těží z výhod reformy institucionální struktury Unie, jež byla prakticky dokončena od září 2019 (951 ukončených věcí v roce 2021 oproti 748 v roce 2020). Tento souběžný vývoj celkového počtu zahájených a ukončených věcí v roce 2021 vysvětluje, proč počet projednávaných věcí zůstal stabilní (2 541 projednávaných věcí k 31. prosinci 2021 oproti 2 544 v roce 2020).

Rozhodnutí vydaná během uplynulého roku v oblastech právního státu, životního prostředí, ochrany osobních údajů, sociální ochrany nebo též podpor poskytovaných v souvislosti se zdravotní krizí ukazují, nakolik činnosti orgánu odrážejí současnou realitu a mají konkrétní dopad na životy občanů a podniků v Evropské unii.

V době, kdy lze pozorovat šířící se trend zpochybňování autority soudních rozhodnutí, či dokonce v některých členských státech zásadnější zpochybňování projektu evropské integrace, jakož i hodnot a principů, na kterých je tento projekt založen, spočívá legitimita rozhodnutí vydaných zdejšími soudními orgány především na kvalitě a přesvědčivosti těchto rozhodnutí. Takovéto záruky jsou důkazem evropského soudnictví sloužícího výlučně k dodržování práva.

V roce 2021 uplynulo 20 let od podpisu Niceské smlouvy, která připravila velké rozšíření v roce 2004 a významně změnila soudní systém Evropské unie, zejména tím, že připravila půdu pro rozsáhlou reformu soudní struktury, která započala v prosinci 2015.

Rok 2022 se ponese ve znamení oslav 70. výročí založení Soudního dvora. Při této příležitosti budou uspořádány různé akce uvnitř i vně orgánu s cílem posílit styk s občany a zvýšit transparentnost úlohy a judikatury obou soudů. Tyto iniciativy jsou spolu s probíhajícími projekty týkajícími se internetového přenosu vyhlášení rozsudků a jednání k přednesu řečí výsledkem společné vůle: otevřít brány orgánu celé Evropě, a nikoli již pouze skupinám návštěvníků.

S přáním rychlého návratu k normálnímu stavu bych rád znovu vyjádřil své nejhlubší uznání svým kolegům a všem zaměstnancům orgánu za jejich příkladnou obětavost a přizpůsobivost, kterou projevíli v tomto opět velmi výjimečném roce.

A handwritten signature in blue ink, reading "K. Lenaers". The signature is written in a cursive style and is underlined with a single horizontal stroke.

GRANDE SALLE D'AUDIENCE

1

Kapitola 1 Soudní dvůr

A.

Vývoj a činnost Soudního dvora v roce 2021

předseda **Koen Lenaerts**

V této první kapitole je stručnou formou prezentována činnost Soudního dvora za rok 2021. Tato část (A) obsahuje přehled vývoje Soudního dvora za uplynulý rok a jeho soudní činnosti. Ve druhé části (B) jsou jako každý rok prezentovány hlavní směry vývoje judikatury podle oblastí. Třetí a čtvrtá část (C a D) obsahují komentovaný přehled hlavních statistických trendů za uplynulý rok a v páté, poslední části (E), je popsáno složení Soudního dvora v témže roce.

1.1. Rok 2021 byl poznamenán podstatnou částečnou obměnou složení Soudního dvora, která vedla k odchodu a současnému příchodu devíti členů. Na slavnostním zasedání dne 7. října 2021 byla vzdána pocta Rosarii Silva de Lapuerta (soudkyně Soudního dvora od roku 2003, předsedkyně senátu složeného z pěti soudců v letech 2012 až 2018 a místopředsedkyně od roku 2018), Michailu Vilarasovi (soudce Tribunálu v letech 1998 až 2010, soudce Soudního dvora od roku 2015 a předseda senátu složeného z pěti soudců od roku 2018), Endremu Juhászovi (soudce Soudního dvora od roku 2004), Camelii Toader (soudkyně Soudního dvora od roku 2007), Danielu Švábymu (soudce Tribunálu v letech 2004 až 2009 a soudce Soudního dvora od roku 2009), Henriku Saugmandsgaard Øe a Michalu Bobkovi (generální advokáti od roku 2015), Evgeniu Tančevovi (generální advokát od roku 2016) a Gerardu Hoganovi (generální advokát od roku 2018).

Při téže příležitosti nastoupili do funkce soudců Dimitrios Gratsias (Řecko), Maria Lourdes Arastey Sahún (Španělsko), Miroslav Gavalec (Slovensko), Zoltán Csehi (Maďarsko) a Octavia Spineanu-Matei (Rumunsko), zatímco Anthony Collins (Irsko), Nicholas Emiliou (Kypr), Tamara Čapeta (Chorvatsko) a Laila Medina (Lotyšsko) se ujali funkcí generálních advokátů.

Kromě toho bylo do funkcí znovu jmenováno sedm soudců, a to Koen Lenaerts (Belgie), který byl dne 8. října 2021 znovu zvolen předsedou Soudního dvora, Lars Bay Larsen (Dánsko), který byl téhož dne zvolen místopředsedou Soudního dvora, Siniša Rodin (Chorvatsko), François Biltgen (Lucembursko), Küllike Jürimäe (Estonsko), Eugene Regan (Irsko) a Niilo Jääskinen (Finsko). Juliane Kokott (Německo), Manuel Campos Sánchez-Bordona (Španělsko) a Athanasios Rantos (Řecko) byli znovu jmenováni do funkcí generálních advokátů.

Dne 26. října 2021 Alfredo Calot Escobar byl znovu zvolen vedoucím soudní kanceláře Soudního dvora na období od 7. října 2022 do 6. října 2028.

1.2. Stejně jako v roce 2020 byla i v roce 2021 soudní činnost negativně ovlivněna zdravotní krizí, ale díky opatřením přijatým na začátku této krize k tomu, aby navzdory vzniklým obtížím bylo Soudnímu dvoru umožněno plnit své poslání, a zejména díky využití videokonferencí, které zástupcům účastníků řízení umožnily přednést řeči na dálku při jednáních, byl Soudní dvůr schopen si udržet vysokou úroveň činnosti. Ze statistických údajů vztahujících se k uplynulému roku vyplývá několik trendů, přičemž nejsou dotčeny podrobnější komentáře obsažené v části C této kapitoly Výroční zprávy.

V roce 2021 bylo Soudnímu dvoru předloženo 838 věcí. Jedná se o výrazný nárůst oproti předcházejícímu roku (737 věcí v roce 2020), který je přiřítatelný především zvýšení počtu kasačních opravných prostředků, kasačních opravných prostředků proti rozhodnutím o vedlejších účastenství nebo kasačních opravných prostředků proti rozhodnutím o předběžných opatřeních (232 věcí oproti 131 v předcházejícím roce). Počet žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce podaných Soudnímu dvoru v roce 2021 (567) je rovněž vyšší než v předcházejícím roce (557), ale nejpozoruhodnější je odlišné zeměpisné rozložení těchto žádostí. Zatímco počet žádostí z některých členských států (např. z Německa a Rakouska) v uplynulém roce prudce poklesl, počet žádostí z Bulharska, Rumunska, Litvy a Slovinska se více než zdvojnásobil, což je dokladem vitality dialogu v rámci řízení o předběžné otázce mezi Soudním dvorem a soudy členských států. Naproti tomu počet přímých žalob podaných v roce 2021 byl jeden z nejnižších, jaké kdy Soudní dvůr zaznamenal, a to pouze 29 věcí.

Pokud jde o ukončené věci, dosáhl Soudní dvůr výsledku velmi blízkého tomu v předcházejícím roce, neboť v roce 2021 ukončil 772 věcí oproti 792 věcem v roce 2020. Rozdělení těchto věcí podle soudních kolegií je dosti podobné jako v roce 2020, ale podíl judikujících usnesení se zvýšil, zejména v případech kasačních opravných prostředků. Téměř o polovině kasačních opravných prostředků ukončených v roce 2021 bylo totiž rozhodnuto usnesením přijatým buď na základě článku 170b jednacího řádu, nebo na základě článku 181 tohoto jednacího řádu.

Průměrná délka řízení (16,6 měsíce) se oproti předcházejícímu roku (15,4 měsíce) prodloužila, ale toto prodloužení je z velké části způsobeno opatřeními, která Soudní dvůr přijal ke zmírnění dopadů zdravotní krize, a zejména tím, že účastníkům řízení byla poskytnuta dodatečná lhůta jednoho měsíce k předložení jejich spisů nebo písemných vyjádření, a tím, že namísto jednání se používaly otázky k písemnému zodpovězení, což nevyhnutelně vedlo k prodloužení délky řízení souvisejícímu s potřebou poskytnout účastníkům řízení dostatečný čas na odpovědi a časem potřebným k překladu odpovědi do jednacího jazyka a pracovního jazyka Soudního dvora.

Výše uvedené skutečnosti vysvětlují nárůst počtu projednávaných věcí u Soudního dvora, který k 31. prosinci 2021 činil 1 113 věcí. Vzhledem k tomu, že další nárůst počtu zahájených věcí nelze vyloučit, bude Soudní dvůr i v roce 2022 tyto údaje pečlivě sledovat a v případě potřeby přijme nezbytná opatření, aby mohl i nadále plnit své poslání v zájmu právních subjektů, včetně případného vypracování legislativních návrhů.

B.

Judikatura Soudního dvora v roce 2021

I. Unijní hodnoty

1. Dodržování právního státu

V průběhu roku 2021 vydal Soudní dvůr několik rozhodnutí v otázkách dotýkajících se základních hodnot Evropské unie zakotvených v článku 2 SEU. V této rubrice je prezentováno sedm rozsudků, které v tomto ohledu přinášejí významná zpřesnění v oblasti dodržování právního státu. Zachování této hodnoty má konkrétní výraz mimo jiné v právu na účinnou soudní ochranu, které předpokládá dodržování zásad nezávislosti, nepřeložitelnosti a nestrannosti soudců. První dvě rozhodnutí se týkají reformy v oblasti soudnictví a boje proti korupci v Rumunsku, následující čtyři rozhodnutí se týkají reformy soudnictví v Polsku a poslední rozhodnutí se týká postupu jmenování soudců na Maltě.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#))

Rumunské soudy podaly k Soudnímu dvoru v rámci sporů mezi právníky nebo fyzickými osobami a takovými orgány, jako je rumunská Soudní inspekce, Vrchní rada soudců a státních zástupců a státní zastupitelství při Nejvyšším kasačním a soudním dvoru, šest žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce.

Sporům v původních řízeních předcházela rozsáhlá reforma v oblasti soudnictví a boje proti korupci v Rumunsku, která je od roku 2007 sledována na úrovni Evropské unie v rámci mechanismu pro spolupráci a ověřování zavedeného rozhodnutím 2006/928¹ při přistoupení Rumunska k Unii (dále jen „MSO“).

Rumunsko přijalo v průběhu roku 2004 v souvislosti s jednáními o jeho přistoupení k Unii za účelem posílení nezávislosti a účinnosti soudnictví tři takzvané „justiční zákony“ o postavení soudců a státních zástupců, o organizaci soudního systému a o Vrchní radě soudců a státních zástupců. Tyto zákony byly v letech 2017 až 2019 novelizovány prostřednictvím zákonů a mimořádných vládních nařízení přijatých na základě rumunské Ústavy. Žalobci v původních řízeních zpochybňují slučitelnost některých těchto legislativních změn s unijním

¹ Rozhodnutí Komise 2006/928/ES ze dne 13. prosince 2006 o mechanismu spolupráce a ověřování pokroku dosaženého Rumunskem za účelem dosažení určitých zvláštních referenčních cílů v oblasti reformy soudního systému a boje proti korupci (Úř. věst. 2006, L 354, s. 56).

právem. Na podporu svých žalob odkazují na některá stanoviska a zprávy Evropské komise o pokroku Rumunska v rámci MSO, které podle jejich tvrzení obsahují kritiku ustanovení přijatých Rumunskem v letech 2017 až 2019 z hlediska požadavků na účinnost boje proti korupci a zajištění nezávislosti soudní moci.

V této souvislosti si předkládající soudy kladou otázku ohledně povahy a právních účinků MSO, jakož i dosahu zpráv vypracovaných Komisí na jeho základě. Podle těchto soudů spadá obsah, povaha a doba trvání uvedeného mechanismu do působnosti smlouvy o přistoupení a požadavky uvedené v těchto zprávách musí být pro Rumunsko závazné. V tomto ohledu však uvedené soudy poukazují na vnitrostátní judikaturu, podle níž unijní právo nemá přednost před rumunským ústavním pořádkem a rozhodnutí 2006/928 nemůže představovat referenční normu při kontrole ústavnosti, jelikož toto rozhodnutí bylo přijato před přistoupením Rumunska k Unii a otázka, zda jeho obsah, povaha a doba trvání spadají do působnosti smlouvy o přistoupení, nebyla Soudním dvorem vyložena.

Závěry Soudního dvora

Zprvce Soudní dvůr, zasedající ve velkém senátu, konstatoval, že rozhodnutí 2006/928 a zprávy vypracované Komisí na jeho základě představují akty přijaté unijním orgánem, které mohou být vykládány na základě článku 267 SFEU. Soudní dvůr dále rozhodl, že uvedené rozhodnutí spadá, pokud jde o jeho právní povahu, obsah a časové účinky, do působnosti smlouvy o přistoupení, neboť představuje opatření přijaté na základě aktu o přistoupení, kterým je Rumunsko vázáno ode dne jeho přistoupení k Unii.

Stran právních účinků rozhodnutí 2006/928 Soudní dvůr uvedl, že toto rozhodnutí je pro Rumunsko závazné v celém rozsahu od jeho přistoupení k Unii a ukládá mu povinnost dosáhnout referenčních cílů uvedených v jeho příloze, které jsou rovněž závazné. Tyto cíle, které byly stanoveny z důvodu nedostatků zjištěných Komisí před přistoupením Rumunska k Unii, mají zejména zajistit, aby tento členský stát dodržoval hodnotu právního státu. Rumunsko je tedy povinno přijmout vhodná opatření k dosažení uvedených cílů a zdržet se provádění jakéhokoliv opatření, které by mohlo dosažení těchto cílů ohrozit.

Pokud jde o právní účinky zpráv vypracovávaných Komisí na základě rozhodnutí 2006/928, Soudní dvůr upřesnil, že tyto zprávy stanoví požadavky vůči Rumunsku a adresují mu „doporučení“ za účelem dosažení referenčních cílů. Rumunsko musí v souladu se zásadou loajální spolupráce uvedené požadavky a doporučení náležitě zohlednit a nesmí přijmout nebo ponechat v platnosti opatření v oblastech, na které se vztahují referenční cíle, jež by mohla ohrozit výsledek, který tyto požadavky a tato doporučení vyžadují.

- Dočasná jmenování na vedoucí pozice soudní inspekce

Zadruhé Soudní dvůr nejprve konstatoval, že právní předpisy upravující organizaci soudnictví v Rumunsku spadají do působnosti rozhodnutí 2006/928, a poté připomněl, že samotná existence účinného soudního přezkumu sloužícího k zajištění dodržování unijního práva je inherentní hodnotě právního státu, která je chráněna Smlouvou o Evropské unii. V návaznosti na to uvedl, že na základě článku 19 SEU musí každý členský stát zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu. Dotčené vnitrostátní právní úpravy musí tedy splňovat uvedené požadavky, jelikož se použijí na soudce obecného práva, kteří mají rozhodovat o otázkách souvisejících s použitím nebo výkladem unijního práva. V tomto ohledu je ochrana nezávislosti dotčených soudců zásadní k tomu, aby byli chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky a byl tak vyloučen jakýkoliv přímý vliv, ale také formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotýčných soudců.

Nakonec Soudní dvůr uvedl ohledně pravidel upravujících kárný režim soudců, že požadavek nezávislosti ukládá, aby byly upraveny nezbytné záruky k zabránění tomu, aby byl takový režim použit jakožto systém politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. Vnitrostátní právní úprava nesmí tedy vyvolávat pochybnosti

u jednotlivců o tom, že pravomoci soudního orgánu pověřeného vyšetřováním a podáváním kárných žalob proti soudcům a státním zástupcům budou používány jako nástroj nátlaku na jejich činnost nebo nástroj takové kontroly.

Ve světle těchto obecných úvah Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní právní úprava může vyvolat takové pochybnosti, pokud vede, byť jen dočasně, k tomu, že vláda dotyčného členského státu může provádět jmenování na vedoucí místa orgánu, jehož úkolem je vést kárná vyšetřování a podávat kárné žaloby proti soudcům a státním zástupcům, v rozporu s řádným postupem pro jmenování stanoveným vnitrostátním právem.

- Vytvoření zvláštního útvaru, který má výlučnou pravomoc ke stíhání trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci

Zatřetí a ve světle těchto obecných úvah zkoumal Soudní dvůr slučitelnost vnitrostátní právní úpravy, kterou se zřizuje specializovaný útvar státního zastupitelství, který má výlučnou pravomoc k vyšetřování trestných činů spáchaných soudci a státními zástupci, s unijním právem. Soudní dvůr upřesnil, že k tomu, aby byla taková právní úprava slučitelná s unijním právem, musí být odůvodněna objektivními a ověřitelnými požadavky vycházejícími z řádného výkonu spravedlnosti a musí zaručovat, že tento útvar nebude moci být používán jako nástroj politické kontroly činnosti těchto soudců a státních zástupců a bude při výkonu své pravomoci plně dodržovat požadavky vyplývající z Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). Pokud by tyto požadavky nebyly splněny, mohla by být tato právní úprava vnímána tak, že směřuje k zavedení nástroje nátlaku a zastrahování soudců, což by narušilo důvěru jednotlivců vůči justici. Soudní dvůr dodal, že dotčená vnitrostátní právní úprava nemůže vést k porušení zvláštních povinností, které pro Rumunsko vyplývají z rozhodnutí 2006/928 v oblasti boje proti korupci.

Je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, že reforma, která vedla v Rumunsku ke zřízení specializovaného útvaru státního zastupitelství pověřeného vyšetřováním soudců a státních zástupců, jakož i pravidla upravující jmenování státních zástupců, kteří jsou k tomuto útvaru přiděleni, nejsou takové povahy, že by se uvedený útvar stal ovlivnitelným vnějšími skutečnostmi. Stran Listiny musí vnitrostátní soud ověřit, že dotčená vnitrostátní právní úprava nebrání projednání případů týkajících se dotčených soudců a státních zástupců v přiměřené době.

- Majetková odpovědnost státu a osobní odpovědnost soudců z důvodu justičního omylu

Začtvrté Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní právní úprava majetkové odpovědnosti státu a osobní odpovědnosti soudců za škody způsobené justičním omylem může být slučitelná s unijním právem pouze za předpokladu, že uplatnění osobní odpovědnosti soudce z důvodu takového justičního omylu v rámci řízení o regresním nároku bude omezeno na výjimečné případy a vymezeno objektivními a ověřitelnými kritérii založenými na řádném výkonu spravedlnosti, jakož i zárukami, které mají zamezit jakémukoli riziku vnějších tlaků na obsah soudních rozhodnutí. Za tímto účelem je nutné stanovit jasná a přesná pravidla, která vymezí jednání, jež mohou vést ke vzniku osobní odpovědnosti soudců, aby byla zaručena nezávislost, která je vlastní jejich poslání, a aby se zamezilo tomu, že budou vystaveni riziku, že jejich osobní odpovědnost může vzniknout pouze z toho důvodu, jak rozhodli. Skutečnost, že rozhodnutí je stíženo vadou soudního pochybení, nemůže sama o sobě postačovat ke vzniku osobní odpovědnosti dotyčného soudce.

Pokud jde o způsoby uplatnění osobní odpovědnosti soudců, vnitrostátní právní úprava musí jasně a přesně stanovit nezbytné záruky, které zajistí, že ani vyšetřování, jímž má být ověřena existence podmínek a okolností, které by mohly založit tuto odpovědnost, ani regresní nárok nebudou vyvolávat dojem, že by se mohly přeměnit na nástroj nátlaku na soudcovskou činnost. K předejití tomu, aby takové způsoby uplatnění odpovědnosti mohly mít odrazující účinek na soudce při plnění jejich poslání rozhodovat zcela nezávisle, musí i orgány příslušné k zahájení a vedení tohoto vyšetřování, jakož i k uplatnění uvedeného nároku, jednat objektivně a nestranně, a hmotněprávní podmínky a procesní pravidla musí být takové povahy, že nemohou vyvolávat

legitimní pochybnosti o nestrannosti těchto orgánů. Stejně tak je nezbytné, aby byla plně dodržena práva zakotvená v Listině, zejména právo soudce na obhajobu, a aby byl orgánem příslušným k rozhodování o osobní odpovědnosti soudce soud. Konkrétně nemůže být konstatováno, že došlo k justičnímu omylu, závazné v rámci řízení o regresním nároku podaném státem proti dotčenému soudci, když tento soudce nebyl vyslechnut v rámci předchozího řízení, jehož předmětem bylo určení majetkové odpovědnosti státu.

- Zásada přednosti unijního práva

Zapáté Soudní dvůr rozhodl, že zásada přednosti unijního práva brání vnitrostátní ústavněprávní úpravě, která zbavuje soud nižšího stupně oprávnění nepoužít z vlastní pravomoci vnitrostátní ustanovení, které spadá do působnosti rozhodnutí 2006/928 a je v rozporu s unijním právem. Soudní dvůr připomněl, že podle ustálené judikatury jsou účinky spojené se zásadou přednosti unijního práva závazné pro všechny orgány členského státu, aniž tomu mohou bránit vnitrostátní ustanovení o rozdělení soudní příslušnosti, včetně ustanovení ústavní povahy. Poté, co rovněž připomněl, že vnitrostátní soudy jsou povinny vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu v souladu s požadavky unijního práva nebo nepoužít z vlastní pravomoci jakékoli vnitrostátní ustanovení, které nelze vyložit takovým konformním způsobem, Soudní dvůr konstatoval, že v případě prokázaného porušení Smlouvy o EU nebo rozhodnutí 2006/928 vyžaduje zásada přednosti unijního práva, aby předkládající soud upustil od použití dotčených ustanovení bez ohledu na to, zda mají legislativní či ústavní původ.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 21. prosince 2021, Euro Box Promotion a další (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

Projednávaným sporům předcházela reforma soudnictví v oblasti boje proti korupci v Rumunsku, která již byla předmětem dřívějšího rozsudku Soudního dvora². Tato reforma je od roku 2007 sledována na úrovni Evropské unie v rámci mechanismu pro spolupráci a ověřování zavedeného rozhodnutím 2006/928 při přistoupení Rumunska k Unii (dále jen „MSO“).

V rámci těchto věcí vyvstává otázka, zda použití judikatury vzešlé z různých rozhodnutí Curtea Constituțională a României (Ústavní soud, Rumunsko) týkajících se pravidel trestního řízení použitelných v oblasti podvodů a korupce může být v rozporu s unijním právem, zejména s ustanoveními tohoto práva, jejichž cílem je ochrana finančních zájmů Unie, záruky nezávislosti soudců a hodnoty právního státu, jakož i zásady přednosti unijního práva.

Ve věcech C-357/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19 Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační a soudní dvůr, Rumunsko, dále jen „ICCJ“) odsoudil několik osob, včetně bývalých poslanců a ministrů, za trestné činy podvodu v oblasti DPH a trestné činy korupce a nepřímého úplatkářství, zejména v souvislosti se správou finančních prostředků pocházejících z rozpočtu Evropské unie. Ústavní soud tato rozhodnutí zrušil kvůli protiprávnímu složení soudních kolegií jednak z důvodu, že o věcech, o kterých v prvním stupni rozhodoval ICCJ, mělo rozhodovat kolegium specializované na věci v oblasti korupce³, a jednak z důvodu, že ve věcech, o kterých ICCJ rozhodoval v odvolacím řízení, měli být všichni soudci soudního kolegia určeni losováním⁴.

² Rozsudek ze dne 18. května 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ a další* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

³ Rozsudek ze dne 3. července 2019, č. 417/2019.

⁴ Rozsudek ze dne 7. listopadu 2018, č. 685/2018.

Ve věci C-379/19 bylo zahájeno trestní stíhání před Tribunalul Bihor (soud prvního stupně v Bihoru, Rumunsko) proti několika osobám obviněným z trestných činů korupce a nepřímého úplatkářství. V rámci návrhu na vyloučení důkazů je tento soud konfrontován s použitím judikatury Ústavního soudu, který prohlásil shromažďování důkazů v trestní oblasti za účasti rumunské zpravodajské služby za protiústavní, což vedlo ke zpětnému vyloučení dotyčných důkazů z trestního řízení⁵.

V tomto kontextu se ICCJ a soud prvního stupně v Bihoru obrátily na Soudní dvůr s otázkou souladu těchto rozhodnutí Ústavního soudu s unijním právem⁶. Zaprvé se soud prvního stupně v Bihoru táže, zda jsou MSO a zprávy Komise vypracované v rámci tohoto mechanismu závazné⁷. Zadruhé se ICCJ táže, zda případně existuje systémové riziko beztrestnosti v oblasti boje s podvody a korupcí. Zatřetí se tyto soudy rovněž tážou, zda jim zásady přednosti unijního práva a nezávislosti soudců umožňují nepoužít rozhodnutí Ústavního soudu, přestože podle rumunského práva je nerespektování rozhodnutí ústavního soudu soudními orgány kárným proviněním.

Závěry Soudního dvora

- Závazná povaha MSO

Soudní dvůr, zasedající ve velkém senátu, potvrdil svou judikaturu vycházející ze staršího rozsudku, podle níž je MSO pro Rumunsko v celém rozsahu závazné⁸. Akty přijaté unijními orgány před přistoupením jsou pro Rumunsko závazné ode dne jeho přistoupení. Tak je tomu v případě rozhodnutí 2006/928, které je pro Rumunsko závazné v celém rozsahu, dokud není zrušeno. Závazné jsou rovněž referenční cíle, jež mají zajistit dodržování právního státu. Rumunsko je tudíž povinno přijmout vhodná opatření k dosažení těchto cílů a zohlednit přitom doporučení uvedená ve zprávách vypracovaných Komisí⁹.

- Povinnost stanovit účinné a odrazující sankce za trestné činy podvodu poškozujícího nebo ohrožujícího finanční zájmy Unie nebo za trestné činy korupce

Unijní právo brání použití judikatury Ústavního soudu, která vede ke zrušení rozsudků vydaných neoprávněně složenými soudními kolegiemi, jestliže tato judikatura ve spojení s vnitrostátními ustanoveními v oblasti promlčení vytváří systémové riziko beztrestnosti skutků zakládajících závažné trestné činy podvodu poškozujícího nebo ohrožujícího finanční zájmy Unie nebo trestné činy korupce.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že i když pravidla upravující organizaci soudnictví v členských státech, zejména pravidla týkající se složení soudních kolegií ve věcech podvodů a korupce, spadají v zásadě do pravomoci těchto států, jsou členské státy nicméně povinny dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva.

5] Rozsudky ze dne 16. února 2016, č. 51/2016, ze dne 4. května 2017, č. 302/2017, a ze dne 16. ledna 2019, č. 26/2019.

6] Článek 2 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, čl. 325 odst. 1 SFEU, článek 2 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství, vypracované na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii, která byla podepsána v Bruselu dne 26. července 1995 a tvoří přílohu aktu Rady ze dne 26. července 1995 (Úř. věst. 1995, C 316, s. 48), jakož i rozhodnutí 2006/928.

7] Podle rozsudku Ústavního soudu č. 104/2018 ze dne 6. března 2018 nemůže rozhodnutí 2006/928 představovat referenční normu v rámci kontroly ústavnosti.

8] Rozsudek ze dne 18. května 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ a další* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

9] Na základě zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU.

Mezi takové povinnosti patří boj proti jakékoli nezákoně činnosti, která zahrnuje trestné činy korupce poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie, odrazujícími a účinnými opatřeními¹⁰. Pokud jde o Rumunsko, je tato povinnost doplněna o povinnost tohoto členského státu, vyplývající z rozhodnutí 2006/928, účinně bojovat proti korupci, a zejména proti korupci na vyšších pozicích.

Požadavek efektivity, který z toho vyplývá, se nutně vztahuje jak na stíhání těchto trestných činů a sankce za ně, tak na ukládání trestů, jelikož při neexistenci účinného výkonu sankcí za trestné činy podvodu poškozujícího nebo ohrožujícího tyto zájmy a trestné činy korupce obecně nemohou být tyto sankce účinné a odrazující. Soudní dvůr dále uvedl, že je především na vnitrostátním zákonodárci, aby přijal nezbytná opatření k zajištění toho, aby procesní režim použitelný na uvedené trestné činy nepředstavoval systémové riziko beztrestnosti. Pokud jde o vnitrostátní soudy, ty musí upustit od použití vnitrostátních ustanovení, která brání uplatnění účinných a odrazujících sankcí.

V projednávané věci má použití dotčené judikatury Ústavního soudu za následek, že dotyčné případy podvodu a korupce musí být, případně opakovaně, přezkoumány v prvním stupni nebo v odvolacím řízení. Takový přezkum – s ohledem na svou složitost a délku trvání – nutně prodlouží délku příslušných trestních řízení. Soudní dvůr připomněl, že vedle toho, že se Rumunsko zavázalo zkrátit délku řízení ve věcech korupce, nemohou mít vnitrostátní předpisy a praxe v této oblasti vzhledem ke zvláštním závazkům vyplývajícím pro Rumunsko z rozhodnutí 2006/928 za následek prodloužení délky vyšetřování trestných činů korupce nebo jakýmkoli jiným způsobem oslabit boj proti korupci¹¹. Kromě toho s ohledem na vnitrostátní pravidla o promlčení může přezkum dotčených věcí vést k promlčení trestných činů a zabránit tomu, aby byly účinně a odrazujícími způsobem sankcionovány osoby, které zastávají nejvyšší pozice v rumunském státě a byly odsouzeny za to, že při výkonu svých funkcí dopustily závažných trestných činů podvodu nebo korupce. Riziko beztrestnosti by se tudíž pro tuto kategorii osob stalo systémovým a zpochybnilo by cíl boje proti korupci na vyšších pozicích.

Konečně Soudní dvůr připomněl, že povinnost zajistit, aby za takové trestné činy byly uloženy trestní sankce, které jsou účinné a odrazující, nezprošťuje předkládající soud povinnosti ověřit nezbytné dodržení základních práv zaručených v článku 47 Listiny, aniž by tento soud mohl uplatnit vnitrostátní standard ochrany základních práv, který by v sobě skrýval takové systémové riziko beztrestnosti. Požadavky vyplývající z tohoto článku proto nebrání případnému upuštění od použití judikatury Ústavního soudu týkající se specializace a složení soudních kolegií ve věcech korupce, která by v sobě takové riziko skrývala.

- Záruka nezávislosti soudců

Unijní právo nebrání tomu, aby byla rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro obecné soudy, za předpokladu, že bude zaručena nezávislost tohoto soudu na zákonodárné a výkonné moci. Unijní právo naproti tomu brání tomu, aby každé porušení takových rozhodnutí mělo za následek vznik kárné odpovědnosti vnitrostátních soudců.

Zprv vzhledem k tomu, že existence účinného soudního přezkumu sloužícího k zajištění dodržování unijního práva je inherentní právnímu státu, musí každý soud, který je povolán k použití nebo výkladu unijního práva, vyhovět požadavkům na účinnou soudní ochranu. V této souvislosti má prvořadý význam nezávislost soudů.

---

¹⁰ | V souladu s čl. 325 odst. 1 SFEU.

¹¹ | Bod I., 5) přílohy IX Aktu o podmínkách přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii a úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2005, L 157, s. 203).

V tomto ohledu je nezbytné, aby byli soudci chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit jejich nezávislost. Dále musí být v souladu se zásadou dělby moci, která je charakteristická pro fungování právního státu, zaručena nezávislost soudů na zákonodárné a výkonné moci.

Zadruhé, i když unijní právo neukládá členským státům přesný ústavní model upravující vztahy mezi jednotlivými složkami státní moci, Soudní dvůr uvedl, že členské státy musí přesto respektovat zejména požadavky nezávislosti soudů vyplývající z tohoto práva. Za těchto podmínek mohou být rozhodnutí Ústavního soudu pro obecné soudy závazná za předpokladu, že vnitrostátní právo zaručuje nezávislost tohoto soudu na zákonodárné a výkonné moci. Naproti tomu, pokud vnitrostátní právo tuto nezávislost nezaručuje, brání unijní právo takové vnitrostátní právní úpravě nebo praxi, jelikož takový ústavní soud nemůže zajistit účinnou soudní ochranu vyžadovanou tímto právem.

Zatřetí za účelem zajištění nezávislosti soudů musí kárný režim poskytovat nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. V tomto ohledu skutečnost, že soudní rozhodnutí obsahuje případné pochybení při výkladu a uplatňování pravidel vnitrostátního a unijního práva nebo při posuzování skutkového stavu a hodnocení důkazů, nemůže sama o sobě vést ke vzniku kárné odpovědnosti dotyčného soudce. Uplatnění kárné odpovědnosti soudce za soudní rozhodnutí totiž musí být omezeno na zcela výjimečné případy a musí být omezeno zárukami, jejichž cílem je zabránit jakémukoli riziku vnějších tlaků na obsah soudních rozhodnutí. Vnitrostátní právní úprava, podle které každé porušení rozhodnutí Ústavního soudu ze strany soudců obecných soudů může zakládat jejich kárnou odpovědnost, tyto podmínky nesplňuje.

- Přednost unijního práva

Zásada přednosti unijního práva brání tomu, aby vnitrostátní soudy nemohly pod pohrůžkou kárných sankcí upustit od použití rozhodnutí Ústavního soudu, jež jsou v rozporu s unijním právem.

Soudní dvůr připomněl, že ve své judikatuře týkající se Smlouvy o EHS zakotvil zásadu přednosti práva Společenství chápanou tak, že zakotvuje nadřazenost tohoto práva nad právem členských států. Soudní dvůr v této souvislosti konstatoval, že důsledkem toho, že Smlouva o EHS zavedla vlastní právní řád, který členské státy přijaly na základě vzájemnosti, je, že členské státy nemohou vůči tomuto právnímu řádu uplatňovat pozdější jednostranné opatření ani uplatňovat vůči právu vzešlému ze Smlouvy o EHS jakákoli pravidla vnitrostátního práva, neboť jinak by toto právo ztratilo svou povahu práva Společenství a byl by zpochybněn právní základ samotného Společenství. Kromě toho se vykonatelnost práva Společenství nemůže v jednotlivých členských státech lišit v závislosti na pozdějších vnitrostátních právních předpisech, neboť jinak by bylo ohroženo dosažení cílů Smlouvy o EHS nebo vyvolána diskriminace na základě státní příslušnosti, která je touto smlouvou zakázána. Soudní dvůr měl tedy za to, že ačkoli byla Smlouva o EHS uzavřena ve formě mezinárodní smlouvy, představuje ústavní chartu společenství práva a základními znaky takto vytvořeného právního řádu Společenství jsou zejména jeho přednost před právem členských států, jakož i přímý účinek celé řady ustanovení použitelných na jejich státní příslušníky i na ně samotné.

Tyto základní znaky unijního právního řádu a význam jeho dodržování byly potvrzeny bezvýhradnou ratifikací smluv, kterými se mění Smlouva o EHS, a zejména Lisabonské smlouvy. Při přijímání této smlouvy totiž konference zástupců vlád členských států považovala ve svém prohlášení č. 17 o přednosti práva, připojeném k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu, za nutné výslovně připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora mají Smlouvy a právo přijímané Uníí na základě Smluv přednost před právem členských států, za podmínek stanovených touto judikaturou.

Soudní dvůr dodal, že jelikož čl. 4 odst. 2 SEU stanoví, že Unie ctí rovnost členských států před Smlouvami, může Unie ctít takovou rovnost pouze tehdy, pokud členské státy nemohou na základě zásady přednosti unijního práva uplatňovat vůči unijnímu právnímu řádu jakékoliv jednostranné opatření. Soudní dvůr v této souvislosti ještě uvedl, že mu při výkonu výlučné pravomoci k podání konečného výkladu unijního práva

přísluší upřesnit dosah zásady přednosti unijního práva s ohledem na relevantní ustanovení tohoto práva, přičemž tento dosah nemůže záviset na výkladu ustanovení vnitrostátního práva ani na výkladu ustanovení unijního práva provedeném vnitrostátním soudem, který neodpovídá výkladu Soudního dvora.

Soudní dvůr připomněl, že účinky spojené se zásadou přednosti unijního práva jsou závazné pro všechny orgány členského státu, aniž tomu mohou bránit vnitrostátní ustanovení, včetně ustanovení ústavní povahy. Vnitrostátní soudy jsou tak povinny ze své vlastní pravomoci upustit od použití jakékoli vnitrostátní právní úpravy nebo praxe, která je v rozporu s ustanovením unijního práva, které má přímý účinek, aniž by musely žádat o předchozí zrušení této vnitrostátní právní úpravy nebo praxe legislativní cestou nebo jakýmkoliv jiným ústavním postupem či na toto zrušení čekat.

Kromě toho skutečnost, že vnitrostátní soudci nejsou vystaveni kárným řízením nebo kárným sankcím z důvodu, že využili možnosti obrátit se na Soudní dvůr na základě článku 267 SFEU, která spadá do jejich výlučné pravomoci, představuje záruku vlastní jejich nezávislosti. V případě, že by soudce vnitrostátního obecného soudu měl ve světle rozsudku Soudního dvora za to, že judikatura vnitrostátního ústavního soudu je v rozporu s unijním právem, nemůže skutečnost, že tento vnitrostátní soudce upustí od použití uvedené judikatury, založit jeho kárnou odpovědnost.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání) (C-824/18, [EU:C:2021:153](#))

Usneseními přijatými v srpnu roku 2018 rozhodla Krajowa Rada Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“) nepředložit prezidentu Polské republiky návrhy na jmenování pěti osob (dále jen „odvolatelé“) do funkce soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) a navrhnout na jmenování do těchto funkcí jiné kandidáty. Odvolatelé podali proti těmto usnesením odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnymu (Nejvyšší správní soud, Polsko), který je předkládajícím soudem. Tato odvolání byla v té době upravena zákonem o Národní radě soudnictví (dále jen „zákon o KRS“), ve znění zákona z července roku 2018. Tato úprava stanovila, že pokud všichni účastníci výběrového řízení na místo soudce Nejvyššího soudu nenapadli dotčené usnesení KRS, nabývá toto usnesení právní moci ve vztahu ke kandidátu navrženému na toto místo, takže tento kandidát může být prezidentem republiky jmenován. Navíc případné zrušení takového usnesení na základě odvolání účastníka, který nebyl navržen na jmenování, nemohlo vést k novému posouzení situace posledně uvedeného pro účely případného obsazení dotčené funkce. Kromě toho nemohlo být na základě této právní úpravy takové odvolání založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování. Vzhledem k tomu, že se předkládající soud domníval, že taková právní úprava vylučuje v praxi jakoukoli účinnost odvolání podaného účastníkem, který nebyl navržen na jmenování, rozhodl se ve své původní žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce dotázat Soudního dvora na slučitelnost této právní úpravy s unijním právem.

Po předložení této původní žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce byl zákon o KRS znovu pozměněn v roce 2019. Na základě této reformy bylo znemožněno podávat odvolání proti rozhodnutím KRS týkajícím se navržení či nenavržení kandidátů na jmenování do funkcí soudců Nejvyššího soudu. Tato reforma dále stanovila zastavení řízení ze zákona o takových odvoláních, pokud ještě probíhají, čímž zbavila předkládající soud jeho pravomoci rozhodovat o tomto typu odvolání, jakož i možnosti získat odpověď na předběžné otázky, které položil Soudnímu dvoru. Za těchto podmínek se předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o doplňující předběžné otázce dotázal Soudního dvora na slučitelnost této nové právní úpravy s unijním právem.

Závěry Soudního dvora

Zprvė Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu nejprve rozhodl, že jak systém spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedený článkem 267 SFEU, tak zásada loajální spolupráce zakotvená v čl. 4 odst. 3 SEU brání takovým legislativním změnám, jako jsou výše uvedené změny, k nimž došlo v roce 2019 v Polsku, pokud se jeví, že jejich specifickými důsledky bylo zabránit Soudnímu dvoru, aby rozhodl o takových předběžných otázkách, jako jsou otázky, které mu byly položeny předkládajícím soudem, a vyloučit jakoukoli možnost budoucího zopakování otázek podobných těmto otázkám vnitrostátním soudem. Soudní dvůr upřesnil, že je na předkládajícím soudu, aby posoudil s ohledem na veškeré relevantní skutečnosti, a zejména v kontextu, v němž polský zákonodárce tyto změny přijal, zda tomu tak je v projednávané věci.

Dále měl Soudní dvůr za to, že tomuto typu legislativních změn může bránit rovněž povinnost členských států stanovit prostředky nezbytné k zajištění dodržování práv jednotlivců na účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem, která je upravena v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU. Tak je tomu v případě, pokud je zjevné, což musí opět posoudit předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, že tyto změny mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti soudců jmenovaných na základě usnesení KRS, ve vztahu k vnějším skutečnostem, a zejména přímým nebo nepřímým vlivům polské zákonodárné a výkonné moci, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům. Tyto změny by pak mohly vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí vzbuzovat justice u jednotlivců.

K tomuto závěru dospěl Soudní dvůr poté, co připomněl, že záruky nezávislosti a nestrannosti na základě unijního práva vyžadují existenci pravidel upravujících jmenování soudců. Soudní dvůr také zdůraznil významnou roli KRS v procesu jmenování do funkce soudce Nejvyššího soudu, jelikož akt, kterým tento orgán navrhuje kandidáta na jmenování, představuje podmínku *sine qua non* pro to, aby takový kandidát mohl být následně jmenován. Stupeň nezávislosti, jež požívá KRS vůči polské zákonodárné a výkonné moci může být tedy relevantní pro posouzení, zda soudci, které vybere, budou schopni splňovat požadavky nezávislosti a nestrannosti. Kromě toho Soudní dvůr uvedl, že případná neexistence možnosti podat prostředek nápravy k soudu v souvislosti s procesem jmenování do funkcí soudců vnitrostátního nejvyššího soudu se může ukázat jako problematická, pokud veškeré relevantní skutečnosti charakteristické pro takový proces jmenování v daném kontextu v dotyčném členském státě mohou u jednotlivců vyvolat pochybnosti systémové povahy o nezávislosti a nestrannosti soudců jmenovaných na konci tohoto procesu. V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že pokud předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, které uvedl v předkládacím rozhodnutí, a zejména legislativních změn, které nedávno postihly proces jmenování členů KRS, dospěje k závěru, že tento orgán neskýtá dostatečné záruky nezávislosti, byla by existence prostředku soudní nápravy pro kandidáty, kteří nebyli vybráni, nezbytná k ochraně procesu jmenování dotčených soudců před přímými či nepřímými vlivy, a v konečném důsledku k zabránění vzniku výše uvedených pochybností.

Nakonec Soudní dvůr rozhodl, že pokud předkládající soud dospěje k závěru, že k přijetí legislativních změn v roce 2019 došlo v rozporu s unijním právem, vyžaduje zásada přednosti tohoto práva, aby tento soud upustil od použití těchto změn bez ohledu na to, zda mají legislativní či ústavní původ, a nadále vykonával pravomoc, kterou měl k rozhodování sporů, jež mu byly předloženy před zavedením těchto změn.

Zadruhé měl Soudní dvůr za to, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU brání takovým legislativním změnám, jako jsou výše uvedené změny, k nimž došlo v roce 2018 v Polsku, pokud je zřejmé, že mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti takto jmenovaných soudců vnějšími skutečnostmi, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, a mohou tak vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí vzbuzovat justice u jednotlivců.

Je na předkládajícím soudu, aby s konečnou platností rozhodl o tom, zda tomu tak je v projednávané věci. Pokud jde o hlediska, která bude muset předkládající soud v této souvislosti zohlednit, Soudní dvůr zdůraznil, že vnitrostátní ustanovení upravující prostředek nápravy k soudu v kontextu procesu jmenování do funkcí soudců vnitrostátního nejvyššího soudu se mohou ukázat jako problematická z hlediska požadavků plynoucích z unijního práva, pokud maří účinnost dosud existujících prostředků nápravy. Soudní dvůr zaprvé uvedl, že v důsledku legislativních změn z roku 2018 pozbylo dotčené odvolání veškeré reálné účinnosti a poskytovalo již pouze zdání, že se jedná o prostředek nápravy k soudu. Zadruhé podtrhl, že v projednávané věci je nutno vzít v úvahu rovněž kontextuální prvky související se všemi ostatními reformami, které nedávno postihly Nejvyšší soud a KRS. V tomto ohledu Soudní dvůr poukázal, kromě dříve zmíněných pochybností o nezávislosti KRS, na okolnost, že legislativní změny z roku 2018 byly zavedeny velmi krátce před tím, než se KRS ve svém novém složení měla vyslovit k takovým kandidaturám, jako jsou kandidatury odvolatelů, předloženým k obsazení velkého počtu soudcovských míst u Nejvyššího soudu, která byla prohlášena za uvolněná nebo nově vytvořená v důsledku nabytí účinnosti různých změn zákona o Nejvyšším soudu.

Nakonec Soudní dvůr upřesnil, že pokud předkládající soud dospěje k závěru, že legislativní změny z roku 2018 porušují unijní právo, bude muset na základě zásady přednosti tohoto práva upustit od použití těchto změn a použít namísto nich dříve platná vnitrostátní ustanovení a současně sám provést soudní přezkum v nich stanovený.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, [EU:C:2021:596](#))

V roce 2017 přijalo Polsko nový kárný režim týkající se soudců Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) a soudců obecných soudů. V rámci této legislativní reformy bylo na Nejvyšším soudě zřízeno nové kolegium – Izba Dyscyplinarna (dále jen „kárné kolegium“). Toto kolegium bylo pověřeno mimo jiné rozhodováním kárných věcí týkajících se soudců Nejvyššího soudu a ve druhém stupni kárných věcí týkajících se soudců obecných soudů.

Evropská komise, která měla za to, že Polsko přijetím tohoto nového kárného režimu nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva¹², podala k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti. Komise zejména tvrdí, že tento kárný režim nezaručuje nezávislost ani nestrannost kárného kolegia, tj. kolegia složeného výlučně ze soudců, které vybrala Krajowa Rada Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“), kdy 23 z jeho 25 členů je jmenováno politickými orgány.

V rozsudku vydaném v této věci velký senát Soudního dvora žalobě Komise pro nesplnění povinnosti vyhověl. Soudní dvůr konstatoval, že tento nový kárný režim soudců zasahuje do jejich nezávislosti. Dále tento režim neumožňuje dotyčným soudcům plnit zcela nezávisle jejich povinnosti v rámci mechanismu řízení o předběžné otázce.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na prvním místě rozhodl, že Polsko nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, tj. stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

---

¹² Komise měla za to, že Polsko nesplnilo povinnosti vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, který upravuje povinnost členských států stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie, a z čl. 267 druhého a třetího pododstavce SFEU, který upravuje pro vnitrostátní soudy nižších stupňů možnost (druhý pododstavec) a pro vnitrostátní soudy rozhodující v posledním stupni povinnost (třetí pododstavec) podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Soudní dvůr připomněl, že – v souladu s jeho ustálenou judikaturou – toto ustanovení a z něho vyplývající požadavek nezávislosti soudců ukládají, aby kárný režim platný pro soudce vnitrostátních soudů, spadající do jejich systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, poskytoval nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly nad obsahem soudních rozhodnutí, což vyžaduje mimo jiné stanovení pravidel, která definují jednání zakládající kárné provinění a upravují účast nezávislého orgánu za použití postupu plně zaručujícího práva zakotvená v člancích 47 a 48 Listiny, zejména právo na obhajobu, a možnost napadnout rozhodnutí kárných orgánů soudní cestou.

Podle Soudního dvora přitom Polsko zaprvé nezaručilo nezávislost a nestrannost kárného kolegia, a takto zasáhlo do nezávislosti soudců, neboť jim nezajistilo, aby kárná řízení, která jsou proti nim zahajována, byla kontrolována orgánem poskytujícím takové záruky. V souladu se zásadou oddělení mocí musí být zajištěna nezávislost soudů na zákonodárné a výkonné moci. Na základě legislativní reformy z roku 2017 se přitom proces jmenování soudců Nejvyššího soudu, zejména členů kárného kolegia Nejvyššího soudu, nachází především v rukou KRS, tj. orgánu, který byl polskou výkonnou a zákonodárnou mocí značně přeorganizován. Soudní dvůr rovněž uvedl, že kárné kolegium má být složeno výlučně z nových soudců, které vybírá KRS nikoli z řad soudců Nejvyššího soudu a kterým pak bude náležet velmi vysoká odměna a budou požívat obzvláště vysoké míry organizační, funkční a finanční autonomie oproti tomu, jaké podmínky platí v ostatních soudních kolegiích tohoto soudu. Tyto skutečnosti jako celek mohou u jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti tohoto kárného orgánu ve vztahu k přímým, či nepřímým vlivům polské zákonodárné a výkonné moci a o jeho neutralitě ve vztahu k vzájemně se střetávajícím zájmům.

Zadruhé – při zohlednění skutečnosti, že nezávislost a nestrannost kárného kolegia takto není zaručena – Soudní dvůr uvedl, že Polsko umožnilo, aby obsah soudních rozhodnutí mohl být v případě soudců obecných soudů kvalifikován jako kárné provinění. Soudní dvůr připomněl nutnost bránit tomu, aby mohl být kárný režim použit pro účely politické kontroly nad soudními rozhodnutími nebo k nátlaku na soudce, na základě čehož uvedl, že v projednávaném případě nový kárný režim soudců, který nesplňuje požadavky jasnosti a přesnosti ve vztahu k jednáním, jež mohou vést ke vzniku jejich odpovědnosti, rovněž narušuje nezávislost těchto soudců.

Zatřetí Polsko nezaručilo ani to, aby byly kárné věci týkající se soudců obecných soudů projednávány v přiměřené lhůtě, čímž opět narušilo nezávislost těchto soudců. Podle nového kárného režimu totiž soudce, s nímž bylo vedeno kárné řízení, které bylo ukončeno pravomocným soudním rozhodnutím, může být znovu předmětem takových řízení v téže věci, takže takové řízení bude tomuto soudci neustále potenciálně hrozit. Dále mohou nová procesní pravidla použitelná v kárných řízeních se soudci omezit kárně obviněným soudcům jejich právo na obhajobu. Podle tohoto nového režimu totiž úkony související s ustanovením právního zástupce soudci a s převzetím obhajoby tímto právním zástupcem nestaví běh řízení, nemluvě o tom, že řízení může probíhat i navzdory odůvodněné nepřítomnosti soudce nebo jeho právního zástupce. Shora uvedená nová procesní pravidla, konkrétně když tak jako v projednávané věci spadají do kontextu kárného režimu vykazujícího výše odhalené nedostatky, rovněž mohou vést ke zvýšení rizika použití kárného režimu jako systému politické kontroly nad obsahem soudních rozhodnutí.

Začtvrté Soudní dvůr rozhodl, že Polsko tím, že udělilo předsedovi shora uvedeného kárného kolegia diskreční pravomoc určit příslušný prvostupňový kárný soud v kárných věcech týkajících se soudců obecných soudů, nezaručilo, aby byly takové věci projednávány soudem „zřízeným zákonem“, jak to rovněž požaduje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU.

Na druhém místě Soudní dvůr konstatoval, že Polsko tím, že umožňuje, aby právo vnitrostátních soudů předkládat Soudnímu dvoru žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce bylo omezeno možností zahájit kárné řízení, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 267 druhého a třetího pododstavce SFEU. Vnitrostátní ustanovení, z nichž by vyplývalo, že vnitrostátní soudci mohou být vystaveni kárným řízením z důvodu, že předložili Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, totiž nelze připustit, neboť narušují

jednak účinné využití možnosti či povinnosti dotyčných vnitrostátních soudců obrátit se na Soudní dvůr, které jsou upraveny v těchto ustanoveních, a jednak systém spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, který byl takto zaveden Smlouvami k zajištění jednotného výkladu a plného účinku unijního práva.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium Nejvyššího soudu pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné – Jmenování) (C-487/19, [EU:C:2021:798](#))

V srpnu 2018 byl soudce W. Ž., působící na regionálním soudu v Polsku, bez svého souhlasu přeřazen z oddělení soudu, k němuž byl přidělen, do jiného oddělení téhož soudu. Proti tomuto přeřazení podal stížnost ke Krajowej Radzie Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“), která vedla k usnesení o nevydání rozhodnutí ve věci samé. V listopadu 2018 se W. Ž. obrátil na Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) s opravným prostředkem, kterým toto usnesení napadl a kterým se rovněž domáhal toho, aby všichni soudci tvořící kolegium, jež mělo rozhodnout o jeho opravném prostředku, a sice Izbu Kontroli Nadzwyyczajnej i Spraw Publicznych (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné, Polsko, dále jen „kontrolní kolegium“), byli vyloučeni z projednávání tohoto opravného prostředku. Měl za to, že členové tohoto kolegia s ohledem na způsob, jakým byli jmenováni, neposkytují požadované záruky nezávislosti a nestrannosti.

V tomto ohledu Sąd Najwyższy (Izba cywilna) [Nejvyšší soud (Občanskoprávní kolegium), Polsko], který má o tomto návrhu na vyloučení rozhodnout, ve svém předkládacím usnesení uvádí, že usnesení KRS č. 331/2018, jímž byl prezidentovi republiky navržen seznam nových soudců kontrolního kolegia, bylo napadeno žalobami před Naczelnym Sądem Administracyjnym (Nejvyšší správní soud, Polsko). Prezident republiky však bez ohledu na odklad vykonatelnosti tohoto usnesení nařízený posledně uvedeným soudem jmenoval některé z kandidátů uvedených v tomto usnesení do funkcí soudců zmíněného kontrolního kolegia.

V březnu 2019, kdy stále probíhalo uvedené řízení před Nejvyšším správním soudem a ten předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se dalšího usnesení KRS, kterým byl prezidentovi republiky navržen seznam kandidátů na soudce Nejvyššího soudu¹³, byl na základě usnesení KRS č. 331/2018 jmenován nový soudce kontrolního kolegia (dále jen „soudce kontrolního kolegia“). Tento nový soudce, který rozhodoval jako samosoudce, aniž měl k dispozici spis a aniž vyslechl W. Ž., přijal usnesení (dále jen „sporné usnesení“), kterým odmítl jako nepřipustný opravný prostředek tohoto soudce proti usnesení KRS o nevydání rozhodnutí ve věci samé.

Předkládající soud se Soudního dvora dotázal, zda může být soudce jmenovaný za takových podmínek kvalifikován jako nestranný a nezávislý soud, předem zřízený na základě zákona ve smyslu zejména čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU¹⁴, a požádal jej, aby upřesnil důsledky, které by pro sporné usnesení mohlo mít zjištění, že uvedený soudce takovou kvalifikaci nespĺňuje.

¹³ | A sice věc, ve které byl vydán rozsudek ze dne 2. března 2021, **A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání)** (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)). V této věci, která byla zahájena v listopadu 2018, se Nejvyšší správní soud v podstatě zabýval otázkou, zda unijní právo brání některým změnám ustanovení zákona o KRS týkajícím se možnosti podat opravné prostředky proti usnesením KRS o jmenování soudců Nejvyššího soudu.

¹⁴ | Podle tohoto ustanovení „[č]lenské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie“.

Soudní dvůr v rozsudku vydaném ve velkém senátu upřesnil okolnosti, které musí vnitrostátní soud zohlednit, aby mohl dospět k závěru, že v řízení o jmenování soudce došlo k pochybením, která brání tomu, aby byl tento soudce považován za nestranný a nezávislý soud, předem zřízený na základě zákona ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, jakož i důsledky, které v takovém případě vyplývají ze zásady přednosti unijního práva pro takové rozhodnutí, jako je sporné usnesení přijaté takovým soudcem.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve konstatoval, že takový obecný soud, jako je polský regionální soud, spadá do polského systému procesních prostředků v „oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU. Aby takový soud mohl zajistit účinnou právní ochranu vyžadovanou tímto ustanovením, je zásadní ochrana jeho nezávislosti. Přeražení soudce bez jeho souhlasu může přitom potenciálně porušit zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců. Může totiž ovlivnit rozsah pravomocí dotyčného soudce a vyřizování případů, které mu byly svěřeny, jakož i mít značný dopad na jeho život a služební postup. Může tedy představovat prostředek kontroly obsahu soudních rozhodnutí a mít obdobné účinky jako disciplinární sankce. V důsledku toho požadavek nezávislosti soudců vyžaduje, aby režim použitelný na přeražování soudců bez jejich souhlasu poskytoval nezbytné záruky, aby se zabránilo ohrožení této nezávislosti přímými či nepřímými vnějšími zásahy. Takováto opatření týkající se přeražení, o nichž lze rozhodnout pouze na základě legitimních důvodů souvisejících zejména s rozdělením dostupných zdrojů, by proto měla být napadnutelná soudní cestou v souladu s postupem, který plně zaručuje právo na obhajobu dotyčného soudce.

Soudní dvůr dále konstatoval, že jmenování soudce kontrolního kolegia v rozporu s konečným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu, kterým byl nařízen odklad vykonatelnosti usnesení KRS č. 331/2018, a bez vyčkání na rozsudek Soudního dvora ve věci A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání) (C-824/18), ohrozil účinnost systému řízení o předběžné otázce stanoveného v článku 267 SFEU. Při tomto jmenování totiž očekávaná reakce Soudního dvora v této věci může vést k tomu, že Nejvyšší správní soud bude muset v případě potřeby zrušit usnesení KRS č. 331/2018 v plném rozsahu.

Pokud jde o další okolnosti týkající se jmenování soudce kontrolního kolegia, Soudní dvůr rovněž připomněl, že nedávno rozhodl, že některé okolnosti uvedené předkládajícím soudem, které se týkaly nedávných změn ve složení KRS, mohly vyvolat oprávněné pochybnosti, pokud jde mimo jiné o její nezávislost¹⁵. Navíc k tomuto jmenování došlo a sporné usnesení bylo vydáno v době, kdy byl předkládajícímu soudu předložen návrh na vyloučení směřující proti všem soudcům, kteří v té době působili v kontrolním kolegiu.

Ve svém souhrnu vedou výše uvedené okolnosti, s výhradou konečného posouzení předkládajícím soudem, k závěru, že jmenování soudce kontrolního kolegia bylo provedeno při zjevném porušení základních pravidel pro jmenování soudců Nejvyššího soudu. Tytéž okolnosti mohou předkládající soud vést rovněž k závěru, že podmínky, za nichž k tomuto jmenování došlo, ohrožují integritu výsledku jmenovacího procesu tím, že přispívají k oprávněným pochybnostem veřejnosti a k nedostatku zdání nezávislosti nebo nestrannosti soudce kontrolního kolegia, což může narušit důvěru, kterou musí soudní moc v demokratické společnosti a právním státě u veřejnosti vzbuzovat.

Soudní dvůr proto rozhodl, že podle čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU a zásady přednosti unijního práva musí vnitrostátní soud, k němuž byl podán návrh na vyloučení, jako je návrh dotčený ve věci v původním řízení, pokud je takový důsledek s ohledem na dotčenou procesní situaci nezbytný k zajištění přednosti

¹⁵ V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. července 2021, *Komise v. Polsko (Kárný režim soudců)* (C-791/19, [EU:C:2021:596](#), body 104 až 108).

unijního práva, považovat za neplatné takové usnesení, jako je sporné usnesení, pokud ze všech podmínek a okolností, za kterých probíhalo jmenování soudce, jenž toto usnesení vydal, vyplývá, že tento soudce není nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným na základě zákona, ve smyslu tohoto ustanovení.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další (C-748/19 až C-754/19, [EU:C:2021:931](#))

Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko) se v rámci sedmi trestních věcí, jež projednává, dotázal, zda je složení senátů, které mají v těchto věcech rozhodovat, v souladu s unijním právem, a to s ohledem na přítomnost soudce, který byl k těmto senátům dočasně přidělen (tzv. delegován) na základě rozhodnutí ministra spravedlnosti podle zákona o organizaci obecných soudů¹⁶.

Podle uvedeného soudu může ministr spravedlnosti v souladu s polskými pravidly o delegování soudců přidělit soudce delegaci k trestnímu soudu vyššího stupně na základě kritérií, která nejsou oficiálně známa, a aniž by rozhodnutí o delegaci podléhalo soudnímu přezkumu. Kromě toho může ministr spravedlnosti tuto delegaci kdykoli zrušit, aniž by toto zrušení podléhalo kritériím předem stanoveným v zákoně a muselo být odůvodněno.

V této souvislosti se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku, zda jsou výše uvedená pravidla v souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU¹⁷ a zda neporušují zásadu presumpce nevinny platnou pro trestní řízení zejména podle směrnice 2016/343¹⁸.

Soudní dvůr v rozsudku, který vydal ve velkém senátu, rozhodl, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ve spojení s článkem 2 SEU, jakož i směrnice 2016/343¹⁹ brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž může ministr spravedlnosti členského státu na základě nezveřejněných kritérií delegovat soudce k trestnímu soudu vyššího stupně na dobu určitou nebo neurčitou a kdykoli neodůvodněným rozhodnutím tuto delegaci zrušit, a to bez ohledu na to, zda se jednalo o delegaci na dobu určitou, či neurčitou.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomněl, že polské obecné soudy, jejichž součástí je i Krajský soud ve Varšavě, jsou součástí polského systému prostředků v „oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU. K zajištění toho, aby takové soudy byly schopny poskytovat účinnou právní ochranu požadovanou tímto ustanovením, je zásadní ochrana jejich nezávislosti. Dodržení tohoto požadavku nezávislosti vyžaduje zejména, aby pravidla pro delegování soudců skýtala nezbytné záruky, které zabrání riziku, že toto delegování bude využito jako prostředek politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí.

16] Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů) ze dne 27. července 2001, ve znění platném v době rozhodné z hlediska sporů v původním řízení (Dz. U. z roku 2019, položka 52).

17] Podle tohoto ustanovení „[č]lenské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie“.

18] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. 2016, L 65, s. 1).

19] Článek 6 odst. 1 a 2 směrnice 2016/343.

V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že ačkoli skutečnost, že ministr spravedlnosti může delegovat soudce pouze s jejich souhlasem, představuje důležitou procesní záruku, existuje řada faktorů, které podle předkládajícího soudu tomuto ministrowi umožňují ovlivňovat tyto soudce a mohou vyvolat pochybnosti o jejich nezávislosti. Při analýze těchto faktorů Soudní dvůr nejprve uvedl, že aby se zabránilo svévoli a riziku manipulace, musí být rozhodnutí o delegaci soudce a rozhodnutí o jejím ukončení přijato na základě předem známých kritérií a musí být řádně odůvodněno. Dále vzhledem k tomu, že zrušení delegace soudce bez jeho souhlasu může mít podobné účinky jako kárná sankce, mělo by být možné takové opatření napadnout u soudu postupem, který plně zaručuje právo na obhajobu. Soudní dvůr dále poznamenává, že ministr spravedlnosti zastává rovněž funkci nejvyššího státního zástupce, a proto má v dané trestní věci moc jak nad státním zástupcem, tak nad delegovanými soudci, což může u jednotlivců vyvolat oprávněně pochybnosti o nestrannosti těchto delegovaných soudců. Konečně soudci delegovaní do senátů, které mají rozhodovat ve sporech v původním řízení, jsou rovněž zástupci kárného zmocněnce pro soudce obecných soudů, který je orgánem pověřeným vyšetřováním v kárných řízeních vedených proti soudcům. Kumulace těchto dvou funkcí v situaci, kdy jsou zástupci kárného zmocněnce rovněž jmenováni ministrem spravedlnosti, může přitom u některých jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti ostatních členů dotčených senátů vůči vnějším skutečnostem.

Dohromady mohou tyto různé okolnosti, s výhradou konečného posouzení předkládajícího soudu, vést k závěru, že ministr spravedlnosti má na základě neznámých kritérií pravomoc delegovat soudce k soudům vyššího stupně a ukončit jejich delegaci, aniž by toto rozhodnutí musel odůvodnit, což má za následek, že tito soudci během doby, na kterou byli delegováni, nepožívají záruk a nezávislosti, které by měl každý soudce v právním státě běžně požívat. Takovou pravomoc nelze považovat za slučitelnou s povinností dodržovat požadavek nezávislosti.

Pokud jde dále o presumpci nevin, která se vztahuje na trestní řízení, jejíž dodržování má směrnice 2016/343 zajistit²⁰, tato presumpce vyžaduje, aby soudce při posuzování trestní odpovědnosti obviněného nebyl zaujatý a předpojatý. Nezávislost a nestrannost soudců jsou tedy základními podmínkami k tomu, aby byla zaručena presumpce nevin. V projednávaném případě se přitom zdá, že za výše popsanych okolností může být ohrožena nezávislost a nestrannost soudců, a tedy i presumpce nevin.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 20. dubna 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311)

Republika je sdružení, jehož předmětem činnosti je podpora ochrany soudnictví a právního státu na Maltě. Po jmenování nových soudců v dubnu 2019 podalo sdružení Republika žalobu ve veřejném zájmu k Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali (první senát soudu pro občanskoprávní věci zasedající jako ústavní soud, Malta), kterou napadalo mimo jiné postup jmenování maltských soudců upravený Ústavou²¹. Příslušná ustanovení Ústavy, která zůstala od jejich přijetí v roce 1964 až do ústavní reformy v roce 2016 nezměněna, svěřují Il-Prim Ministru (předseda vlády, Malta) pravomoc navrhnout prezidentovi republiky jmenování uchazeče o takové místo. V praxi tak má předseda vlády rozhodující pravomoc při jmenování maltských soudců, která podle sdružení Republika vyvolává pochybnosti o nezávislosti těchto soudců. Uchazeči musí nicméně splňovat určité podmínky, které jsou rovněž upraveny Ústavou, a v rámci reformy z roku 2016 byl zřízen výbor pro jmenování soudců pověřený hodnocením uchazečů a předkládáním doporučení předsedovi vlády.

²⁰ Viz bod 22 odůvodnění a článek 6 směrnice 2016/343.

²¹ Články 96, 96A a 100 maltské ústavy.

V tomto kontextu se soud, jemuž byla žaloba podána, rozhodl dotázat se Soudního dvora na soulad maltského systému jmenování soudců s unijním právem a konkrétně s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU a článkem 47 Listiny. Pro připomenutí, čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU ukládá členským státům povinnost stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie a článek 47 Listiny zakotvuje právo na účinnou právní ochranu každého jednotlivce uplatňujícího v určité věci právo, které pro něj vyplývá z unijního práva.

Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu rozhodl, že unijní právo takovým vnitrostátním ústavněprávním ustanovením, jako jsou ustanovení maltského práva týkající se jmenování soudců, nebrání. Nic totiž nenasvědčuje tomu, že by tato ustanovení mohla vést k tomu, že se soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u jednotlivců vzbuzovat.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že se čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU v projednávané věci použije, neboť žalobou je zpochybňován soulad ustanovení vnitrostátního práva, která upravují postup jmenování soudců způsobilých rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva a o nichž je tvrzeno, že mohou mít vliv na jejich nezávislost, s unijním právem. Pokud jde o článek 47 Listiny, Soudní dvůr uvedl, že se sice jako takový nepoužije, neboť se sdružení Republika nedovolává subjektivního práva, které by pro ně vyplývalo z unijního práva, a tedy se v projednávaném případě nejedná o uplatňování tohoto práva²², ale musí být pro účely výkladu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU zohledněn.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že posledně uvedené ustanovení nebrání vnitrostátním ustanovením, která svěřují předsedovi vlády rozhodující pravomoc v postupu jmenování soudců, přičemž zároveň stanoví, že se tohoto postupu účastní nezávislý orgán pověřený zejména hodnocením uchazečů o místo soudce a předkládáním doporučení předsedovi vlády.

Před vyslovením tohoto závěru Soudní dvůr nejprve obecně zdůraznil, že v rámci požadavků na účinnou právní ochranu, jež musí splňovat vnitrostátní soudy způsobilé rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, má mimo jiné pro unijní právní řád zásadní význam nezávislost soudců, a to z několika důvodů. Je totiž klíčová pro řádné fungování mechanismu řízení o předběžné otázce stanoveného v článku 267 SFEU, který může být aktivován pouze nezávislým orgánem. Nezávislost soudců je rovněž součástí podstaty základního práva na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces podle článku 47 Listiny.

Následně Soudní dvůr připomněl svou nedávnou judikaturu²³, v níž podal upřesnění k zárukám nezávislosti a nestrannosti soudců na základě unijního práva. Tyto záruky předpokládají mimo jiné existenci pravidel, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem, zejména přímým nebo nepřímým vlivům zákonodárné a výkonné moci, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům.

22| Na rozdíl od toho, co požaduje čl. 51 odst. 1 Listiny.

23| Viz například rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, **A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu)** (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, [EU:C:2019:982](#)), a ze dne 2. března 2021, **A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání)** (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)).

Soudní dvůr konečně zdůraznil, že podle článku 49 SEU sdružuje Unie státy, které svobodně a dobrovolně přistoupily ke společným hodnotám uvedeným v článku 2 SEU, jako je právní stát, tyto hodnoty uznávají a zavázaly se k jejich podpoře. Členský stát tedy nemůže změnit své právní předpisy, zejména v oblasti organizace soudnictví, tak, aby to vedlo ke snížení úrovně ochrany hodnoty právního státu vyjádřené zejména v článku 19 SEU. Z tohoto hlediska se musí členské státy zdržet přijímání pravidel, která by ohrozila nezávislost soudců.

Po podání těchto upřesnění dospěl Soudní dvůr k názoru, že zřízení výboru pro jmenování soudců v roce 2016 naopak posiluje záruku nezávislosti maltských soudců oproti stavu, který vyplýval z ústavněprávních ustanovení platných v okamžiku přistoupení Malty k Evropské unii. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že účast takového orgánu může v zásadě přispět k zobjektivnění postupu jmenování soudců tím, že je omezen rozhodovací prostor předsedy vlády v této oblasti, to však za podmínky, že je tento orgán sám o sobě dostatečně nezávislý. V projednávaném případě konstatoval Soudní dvůr existenci řady pravidel, u nichž je patrné, že jimi lze tuto nezávislost zaručit.

Soudní dvůr dále zdůraznil, že i když má předseda vlády při jmenování soudců nepochybnou pravomoc, je výkon této pravomoci ohraničen podmínkami týkajícími se odborné praxe stanovenými Ústavou, které musí uchazeči o soudcovská místa splňovat. Mimoto se sice předseda vlády může rozhodnout, že prezidentovi republiky navrhne jmenování uchazeče, který nebyl navržen výborem pro jmenování soudců, avšak v takovém případě je povinen sdělit své důvody mimo jiné orgánu moci zákonodárné. Soudní dvůr uvedl, že pokud předseda vlády vykonává tuto pravomoc pouze výjimečně a drží se striktního a účinného plnění povinnosti uvést odůvodnění, nemůže tato pravomoc vyvolat legitimní pochybnosti o nezávislosti vybraných uchazečů.

2. Postup pro zjištění, že v případě členského státu existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení unijních hodnot

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 3. června 2021, Maďarsko v. Parlament (C-650/18, [EU:C:2021:426](#))

Dne 12. září 2018 přijal Evropský parlament usnesení²⁴ o návrhu, který vybízí Radu Evropské unie, aby podle čl. 7 odst. 1 SEU²⁵ učinila zjištění, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Unie založena. Tímto usnesením byl zahájen postup podle článku 7 SEU, který může vést k pozastavení určitých práv vyplývajících z členství dotyčného státu v Evropské unii.

Podle čl. 354 čtvrtého pododstavce SFEU, který upravuje pravidla hlasování pro účely použití článku 7 SEU, se k přijetí předmětného usnesení Parlamentu vyžadovala dvoutřetinová většina odevzdaných hlasů, které představují většinu všech jeho členů. Na základě vlastního jednacího řádu, který stanoví, že pro zjištění, zda byl určitý text přijat nebo zamítnut, se berou v úvahu pouze hlasy pro a proti, kromě případů, kdy je ve

---

24| Usnesení [2017/2131(INL)] (Úř. věst. 2019, C 433, s. 66).

25| Článek 7 odst. 1 SEU stanoví: „Na odůvodněný návrh jedné třetiny členských států, Evropského parlamentu nebo Evropské komise může Rada většinou čtyř pětín svých členů po obdržení souhlasu Evropského parlamentu rozhodnout [učinit zjištění], že existuje zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v článku 2. Před přijetím tohoto rozhodnutí [učiněním tohoto zjištění] vyslechne Rada daný členský stát a může stejným postupem podat tomuto státu doporučení.

Rada pravidelně přezkoumává, zda důvody, které ji k takovému rozhodnutí [zjištění] vedly, stále trvají.“

Smlouvách stanovena zvláštní většina²⁶, Parlament při počítání hlasů v souvislosti s hlasováním o předmětném usnesení započítal pouze počet svých členů, kteří hlasovali pro, a počet těch, kdo hlasovali proti, nikoli však počet těch, kdo se hlasování zdrželi²⁷.

Maďarsko, které mělo za to, že Parlament měl při počítání odevzdaných hlasů započítat i ty, kdo se hlasování zdrželi, podalo na základě článku 263 SFEU žalobu znějící na zrušení tohoto usnesení.

Velký senát Soudního dvora tuto žalobu zamítl. Na prvním místě konstatoval, že napadené usnesení může být předmětem soudního přezkumu podle článku 263 SFEU. Na druhém místě dovodil, že při určování, zda je dosažena dvoutřetinová většina odevzdaných hlasů podle článku 354 SFEU, nelze přihlížet k počtu poslanců, kteří se hlasování zdrželi.

Závěry Soudního dvora

Na prvním místě se Soudní dvůr vyslovil nejprve ke své pravomoci rozhodnout o projednávané žalobě a dále k její přípustnosti.

Soudní dvůr předně konstatoval, že článek 269 SFEU, který stanoví omezenou možnost podat žalobu na neplatnost proti aktům přijatým Evropskou radou nebo Radou postupem podle článku 7 SEU, nemůže vyloučit pravomoc Soudního dvora rozhodnout o projednávané žalobě. Článek 269 SFEU, který v něm uvedené právo podat žalobu podřizuje striktnějším podmínkám, než jsou podmínky uložené v článku 263 SFEU, totiž upravuje zúžení obecné pravomoci Soudního dvora Evropské unie k přezkumu legality aktů unijních orgánů, a musí být tudíž vykládán restriktivně. Usnesení Parlamentu přijímaná na základě čl. 7 odst. 1 SEU navíc nejsou v článku 269 SFEU zmíněna. Autoři Smluv tedy neměli v úmyslu vyloučit takový akt, jako je napadené usnesení, z obecné pravomoci, kterou Soudnímu dvoru Evropské unie přiznává článek 263 SFEU. Takový výklad ostatně může přispět k dodržování zásady, podle níž je Evropská unie unii práva, která zavedla úplný systém procesních prostředků a řízení určený k tomu, aby byl Soudnímu dvoru Evropské unie svěřen přezkum legality aktů unijních orgánů.

Soudní dvůr dále dospěl k závěru, že napadené usnesení je napadnutelným aktem. Od okamžiku svého přijetí totiž vyvolává závazné právní účinky, neboť – do doby, než Rada rozhodne o dalším postupu – je bezprostředním účinkem tohoto usnesení zrušení zákazu spočívajícího v tom, že členské státy nesmí zvažovat či přijmout k dalšímu zpracování žádost o azyl podanou maďarským státním příslušníkem²⁸.

Napadené usnesení mimoto není mezitímním aktem, jehož legalitu by bylo možné zpochybnit až v rámci sporu o konečný akt, ve vztahu k němuž by takový mezitímní akt byl přípravnou fází. Zaprvé totiž Parlament přijetím tohoto usnesení nevyjadřoval mezitímní postoj, i když pozdější zjištění Rady, že v případě určitého členského státu existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení unijních hodnot, podléhá ještě předchozímu souhlasu Parlamentu. Zadruhé předmětné usnesení vyvolává samostatné právní účinky, neboť se členský stát sice může dovolávat protiprávnosti tohoto usnesení na podporu své případné žaloby na neplatnost podané proti pozdějšímu zjištění učiněnému Radou, avšak případný úspěch takové žaloby by každopádně neumožnil odstranit všechny závazné právní účinky vyvolané tímto usnesením.

26| Článek 178 odst. 3 jednacího řádu Parlamentu.

27| Usnesení bylo přijato 448 hlasy pro; hlasů proti bylo 197 a hlasování se zdrželo 48 přítomných členů.

28| V souladu s jediným článkem písm. b) Protokolu (č. 24) o poskytování azylu státním příslušníkům členských států Evropské unie (Úř. věst. 2010, C 83, s. 305).

Soudní dvůr však zdůraznil, že určité specifické podmínky stanovené v článku 269 SFEU, jimž podléhá podání žaloby na neplatnost namířené proti zjištění Rady případně učiněnému v návaznosti na odůvodněný návrh Parlamentu, jakým je napadené usnesení, se musejí uplatnit i v případě žaloby na neplatnost namířené na základě článku 263 SFEU proti tomuto odůvodněnému návrhu, neboť jinak by byl článek 269 SFEU zbaven svého užitečného účinku. Posledně uvedenou žalobu tak může podat pouze členský stát, který je předmětem odůvodněného návrhu, a žalobní důvody znějící na zrušení aktu uplatněné na podporu takové žaloby mohou být založeny pouze na porušení procedurálních pravidel uvedených v článku 7 SEU.

Na druhém místě Soudní dvůr v rámci rozhodování ve věci samé uvedl, že pojem „odevzdané hlasy“ uvedený v čl. 354 čtvrtém pododstavci SFEU není ve Smlouvách definován a že tento autonomní pojem unijního práva musí být vykládán v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce. Tento pojem přitom ve svém obvyklém smyslu zahrnuje pouze vyjádření hlasu pro daný návrh nebo proti němu, zatímco zdržení se hlasování, které se chápe jako odmítnutí vyjádřit se k danému návrhu, nemůže být stavěno na roveň „odevzdanému hlasu“. Pravidlo uvedené v čl. 354 čtvrtém pododstavci SFEU, které ukládá hlasování většinou odevzdaných hlasů, je tedy nutno vykládat tak, že vylučuje započtení těch, kdo se hlasování zdrželi.

Po připomenutí, že čl. 354 čtvrtý pododstavec SFEU obsahuje dvojí požadavek na většinu, a sice že akty přijímané Parlamentem na základě čl. 7 odst. 1 SEU musí získat jednak souhlas dvou třetin odevzdaných hlasů a jednak souhlas většiny všech členů Parlamentu, nicméně Soudní dvůr uvedl, že počet těch, kdo se hlasování zdrželi, je každopádně zohledněn při ověřování, zda hlasy pro představují většinu všech členů Parlamentu.

Soudní dvůr konečně uvedl, že vyloučení počtu těch, kdo se hlasování zdrželi, při počítání odevzdaných hlasů ve smyslu čl. 354 čtvrtého pododstavce SFEU není v rozporu ani se zásadou demokracie, ani se zásadou rovného zacházení, a to zejména protože poslanci, kteří se tohoto hlasování zdrželi, jednali se znalostí věci, neboť byli předem informováni o tom, že při počítání odevzdaných hlasů nebude zdržení se hlasování zohledněno.

II. Základní práva

V roce 2021 vydal Soudní dvůr řadu rozhodnutí o ochraně základních práv v unijním právním řádu. V této rubrice je prezentováno pět rozhodnutí, v nichž byl vyjasněn rozsah některých práv a zásad zakotvených v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jako je právo na spravedlivý proces, zásada *ne bis in idem*, svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání a právo na ochranu osobních údajů²⁹.

1. Právo na spravedlivý proces

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. února 2021, Consob (C-481/19, [EU:C:2021:84](#))

Dne 2. května 2012 uložila Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Národní komise pro trh cenných papírů, Itálie, dále jen „Consob“) panu DB sankce v celkové výši 300 000 eur za správní delikt obchodování zasvěcených osob, k němuž došlo v roce 2009.

Consob mu rovněž uložila sankci ve výši 50 000 eur za neposkytnutí spolupráce. DB totiž nejprve několikrát požádal o odložení data výslechu, na který byl předvolán jako osoba, které jsou známy skutkové okolnosti, a poté, když se k výslechu dostavil, odmítl na položené otázky odpovědět.

DB poté, co byl zamítnut odpor, který podal proti těmto sankcím, podal kasační opravný prostředek ke Corte suprema di cassazione (Kasační soud, Itálie). Dne 16. února 2018 uvedený soud zaslal Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) incidenční otázku ústavnosti týkající se ustanovení italského práva³⁰, na jehož základě

29] Za zmínku v této rubrice stojí i mnoho dalších rozhodnutí přijatých v dané oblasti: rozsudek ze dne 2. března 2021, *A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání)* (C-824/18, [EU:C:2021:153](#)), rozsudek ze dne 20. dubna 2021, *Repubblica* (C-896/19, [EU:C:2021:311](#)), rozsudek ze dne 18. května 2021, *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další* (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, [EU:C:2021:393](#)), rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další* (C-748/19 až C-754/19, [EU:C:2021:931](#)), rozsudek ze dne 15. července 2021, *Komise v. Polsko (Kárný režim soudců)* (C-791/19, [EU:C:2021:596](#)), a rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Euro Box Promotion a další* (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 a C-840/19, [EU:C:2021:1034](#)), prezentované v rubrice I „Unijní hodnoty“; rozsudek ze dne 14. prosince 2021, *Stolična občština, rajon „Pančarevo“* (C-490/20, [EU:C:2021:1008](#)), rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#)), a rozsudek ze dne 2. září 2021, *État belge (Právo pobytu v případě domácího násilí)* (C-930/19, [EU:C:2021:657](#)), prezentované v rubrice IV „Občanství Unie“; rozsudek ze dne 29. dubna 2021, *Banco de Portugal a další* (C-504/19, [EU:C:2021:335](#)), rozsudek ze dne 3. února 2021, *Fussl Modestraße Mayr* (C-555/19, [EU:C:2021:89](#)), a rozsudek ze dne 14. října 2021, *Landespolizeidirektion Steiermark (Výherní hrací přístroje)* (C-231/20, [EU:C:2021:845](#)), prezentované v rubrice VII „Svobody pohybu“; rozsudek ze dne 24. února 2021, *M a další (Přemístění do členského státu)* (C-673/19, [EU:C:2021:127](#)), prezentovaný v rubrice VIII „Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví“; rozsudek ze dne 28. ledna 2021, *Specializirana prokuratura (Poučení o právech)* (C-649/19, [EU:C:2021:75](#)), rozsudek ze dne 29. dubna 2021, *X (Evropský zatýkácký rozkaz – Ne bis in idem)* (C-665/20 PPU, [EU:C:2021:339](#)), rozsudek ze dne 17. března 2021, *JR (Zatýkácký rozkaz – Odsouzení ve třetím státě, který je členem EHP)* (C-488/19, [EU:C:2021:206](#)), a rozsudek ze dne 21. října 2021, *Okražna prokuratura – Varna* (C-845/19 a C-863/19, [EU:C:2021:864](#)), prezentované v rubrice IX „Justiční spolupráce v trestních věcech“; rozsudek ze dne 17. června 2021, *M. I. C. M.* (C-597/19, [EU:C:2021:492](#)), a rozsudek ze dne 2. září 2021, *LG a MH (Samopraní)* (C-790/19, [EU:C:2021:661](#)), prezentované v rubrice XIV „Sbližování právních předpisů“; rozsudek ze dne 15. července 2021, *Komise v. Landesbank Baden-Württemberg a SRB* (C-584/20 P a C-621/20 P, [EU:C:2021:601](#)), prezentovaný v rubrice XV „Hospodářská a měnová politika“; rozsudek ze dne 2. září 2021, *Komise v. Německo (Provedení směrnice 2009/72 a 2009/73)* (C-718/18, [EU:C:2021:662](#)), prezentovaný v rubrice XVIII „Energetika“, a rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Bank Mellī Iran* (C-124/20, [EU:C:2021:1035](#)), prezentovaný v rubrice XX „Společná obchodní politika“.

30] Článek 187n decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52 (legislativní nařízení č. 58 – konsolidované znění předpisů v oblasti finančního zprostředkování podle článků 8 a 21 zákona ze dne 6. února 1996, č. 52) ze dne 24. února 1998.

byla uložena sankce za neposkytnutí spolupráce. Toto ustanovení stanoví sankce za nesplnění požadavků Consob ve stanovené lhůtě nebo za způsobení průtahů při výkonu jejích dohledových funkcí, a to i v případě osoby, které Consob vytýká delikt obchodování zasvěcených osob.

Corte costituzionale (Ústavní soud) zdůraznil, že obchodování zasvěcených osob představuje v italském právu správní delikt i trestný čin. Dále uvedl, že dotyčné ustanovení bylo přijato na základě zvláštní povinnosti stanovené ve směrnici 2003/6³¹ a v současné době představuje provedení ustanovení nařízení č. 596/2014³². Položil tedy Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti těchto dvou aktů s Listinou a konkrétně s právem nevypovídat.

Velký senát Soudního dvora uznal, že existuje právo fyzické osoby nevypovídat, které je chráněno Listinou³³, a rozhodl, že směrnice 2003/6 a nařízení č. 596/2014 umožňují členským státům dodržovat toto právo v rámci vyšetřování, které je vedeno proti takové osobě a může vést k prokázání její odpovědnosti za protiprávní jednání, za které lze uložit správní sankce trestní povahy, nebo její trestní odpovědnosti.

Závěry Soudního dvora

S ohledem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, která se týká práva na spravedlivý proces³⁴, Soudní dvůr zdůraznil, že právo nevypovídat, které tvoří samotnou podstatu pojmu „spravedlivý proces“, brání zejména tomu, aby byla „obviněná“ fyzická osobě uložena sankce za odmítnutí poskytnout příslušnému orgánu na základě směrnice 2003/6 nebo nařízení č. 596/2014 odpovědi, z nichž by mohla vyplývat její odpovědnost za protiprávní jednání, za které mohou být uloženy správní sankce trestní povahy, nebo její trestní odpovědnost. Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že judikaturu týkající se povinnosti, aby podniky v rámci řízení, která mohou vést k uložení sankcí za protisoutěžní jednání, poskytly informace, které by mohly být později použity k prokázání jejich odpovědnosti za takové jednání, nelze použít *per analogiam* pro určení rozsahu práva nevypovídat přiznaného fyzické osobě obviněné z obchodování zasvěcených osob. Soudní dvůr doplnil, že právo nevypovídat však nemůže odůvodnit jakýkoliv nedostatek spolupráce dotyčné osoby s příslušnými orgány, jako je odmítnutí dostavit se k výslechu plánovanému těmito orgány nebo zdržovací taktiky, jejichž cílem je odložení jeho konání.

Soudní dvůr konečně poznamenal, že směrnici 2003/6 i nařízení č. 596/2014 lze vykládat v souladu s právem nevypovídat v tom smyslu, že nevyžadují, aby byla fyzické osobě uložena sankce za odmítnutí poskytnout příslušnému orgánu odpovědi, z nichž by mohla vyplývat její odpovědnost za protiprávní jednání, za které lze uložit správní sankce trestní povahy, nebo její trestní odpovědnost. Platnost těchto aktů nemůže být za

31] Článek 14 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES ze dne 28. ledna 2003 o obchodování zasvěcených osob a manipulaci s trhem (zneužívání trhu) (Úř. věst. 2003, L 96, s. 16; Zvl. vyd. 06/04, s. 367) uvádí, že členské státy musí stanovit sankce, které mají být uvaleny za neposkytnutí spolupráce při vyšetřování podle článku 12 této směrnice. Posledně uvedený článek upřeshňuje, že v tomto rámci musí mít příslušný orgán možnost požadovat informace od každé osoby, a je-li třeba, předvolat a vyslechnout každou takovou osobu.

32] Článek 30 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. dubna 2014 o zneužívání trhu (nařízení o zneužívání trhu) a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES a směrnice Komise 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES (Úř. věst. 2014, L 173, s. 1). Toto ustanovení vyžaduje stanovení správních sankcí za neposkytnutí spolupráce či nevyhovění v souvislosti s vyšetřováním, kontrolou nebo žádostí podle čl. 23 odst. 2 tohoto nařízení, jehož bod b) upřeshňuje, že to zahrnuje vyslechnutí osoby za účelem získání informací.

33] Článek 47 druhý pododstavec a článek 48 Listiny.

34] Právo na spravedlivý proces je zakotveno v článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, která byla podepsána v Římě dne 4. listopadu 1950.

těchto podmínek dotčena absencí výslovného vyloučení uložení sankce za takové odmítnutí. Členským státům přísluší zajistit, aby fyzické osobě nemohla být uložena sankce za odmítnutí poskytnout takové odpovědi příslušnému orgánu.

2. Zásada *ne bis in idem*

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 12. května 2021, Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu) (C-505/19, [EU:C:2021:376](#))

V roce 2012 Mezinárodní organizace kriminální policie (dále jen „Interpol“) zveřejnila na žádost Spojených států na základě zatýkacího rozkazu vydaného orgány této země červené oznámení vztahující se na WS, německého státního příslušníka, za účelem jeho případného vydání. Je-li osoba, na kterou se vztahuje takové oznámení, vyhledána ve státě, který je členem Interpolu, musí tento stát v zásadě dotyčnou osobu předběžně zadržet nebo musí monitorovat či omezit její pohyb.

Již před zveřejněním tohoto červeného oznámení bylo však proti WS v Německu zahájeno vyšetřování, jež se podle předkládajícího soudu týkalo týchž činů, jako jsou ty, které vedly k vydání tohoto oznámení. Toto řízení bylo s konečnou platností ukončeno v roce 2010 poté, co WS zaplatil určitou peněžitou částku, a to v souladu se zvláštním postupem narovnání stanoveným v německém trestním právu. Bundeskriminalamt (Spolkový kriminální úřad, Německo) následně informoval Interpol, že má za to, že se z důvodu tohoto dřívějšího řízení uplatní v projednávané věci zásada *ne bis in idem*. Tato zásada, jež je zakotvena jak v článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody³⁵, tak v článku 50 Listiny, zejména zakazuje, aby osoba, která již byla pravomocně odsouzena, byla znovu stíhána pro tentýž trestný čin.

V roce 2017 podal WS proti Spolkové republice Německo žalobu k Verwaltungsgericht Wiesbaden (správní soud ve Wiesbadenu, Německo), kterou se domáhal, aby bylo tomuto státu nařízeno přijmout opatření nezbytná ke zrušení uvedeného červeného oznámení. V tomto ohledu namítá WS vedle porušení zásady *ne bis in idem* porušení práva na volný pohyb zaručeného článkem 21 SFEU, jelikož se nemůže přemístit do státu, který je smluvní stranou Schengenské dohody, nebo do členského státu, aniž by riskoval zatčení. Má rovněž za to, že zpracování jeho osobních údajů uvedených v červeném oznámení je z důvodu těchto porušení v rozporu se směrnicí 2016/680 o ochraně osobních údajů v trestní oblasti³⁶.

Za těchto okolností se správní soud ve Wiesbadenu rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se uplatnění zásady *ne bis in idem*, a konkrétně možnosti předběžně zatknout osobu, na kterou se vztahuje červené oznámení, v takové situaci, o jakou jde v této věci. Navíc se v případě uplatnitelnosti této zásady uvedený soud táže, jaké jsou důsledky pro zpracování osobních údajů obsažených v takovémto oznámení členskými státy.

35] Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 3, dále jen „ÚPSD“).

36] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89).

V rozsudku velkého senátu Soudní dvůr rozhodl, že článek 54 ÚPSD, jakož i čl. 21 odst. 1 SFEU, ve spojení s článkem 50 Listiny, musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby orgány státu, který je smluvní stranou Schengenské dohody, nebo orgány členského státu předběžně zadržely osobu, na kterou se vztahuje červené oznámení zveřejněné Interpolem na žádost třetího státu, ledaže je v pravomocném soudním rozhodnutí vydaném ve státě, který je smluvní stranou této dohody, nebo v členském státě určeno, že tato osoba již byla pravomocně odsouzena ve státě, který je smluvní stranou uvedené dohody, nebo v členském státě za tentýž čin, jako je ten, na kterém je založeno toto červené oznámení. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že ustanovení směrnice 2016/680, ve spojení s článkem 54 ÚPSD a článkem 50 Listiny, musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání zpracování osobních údajů, které jsou uvedeny v červeném oznámení vydaném Interpolem, pokud nebylo takovýmto soudním rozhodnutím určeno, že se zásada *ne bis in idem* uplatní ve vztahu k činu, na kterém je toto oznámení založeno, za předpokladu, že takovéto zpracování splňuje podmínky stanovené touto směrnicí.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na úvod připomněl, že se zásada *ne bis in idem* může uplatnit v takové situaci, o jakou jde v této věci, a sice v kontextu, kdy bylo přijato rozhodnutí, kterým se s konečnou platností ukončuje trestní řízení prostřednictvím splnění určitých podmínek dotyčnou osobou, zejména zaplacení peněžité částky stanovené státním zastupitelstvím.

Po tomto upřesnění Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že článek 54 ÚPSD, článek 50 Listiny ani čl. 21 odst. 1 SFEU nebrání předběžnému zadržení osoby, na kterou se vztahuje červené oznámení Interpolu, pokud není určeno, že tato osoba byla pravomocně odsouzena státem, který je smluvní stranou Schengenské dohody, nebo členským státem za tentýž čin, jako je ten, na kterém je založeno červené oznámení, a že se tudíž uplatní zásada *ne bis in idem*.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že je-li použitelnost zásady *ne bis in idem* nejistá, může být předběžné zadržení nezbytnou etapou k provedení potřebných ověření a zároveň může zabránit uprchnutí dotyčné osoby. Toto opatření je tak odůvodněno legitimním cílem vyhnout se beztrestnosti této osoby. Naproti tomu, jakmile bylo uplatnění zásady *ne bis in idem* určeno pravomocným soudním rozhodnutím, brání takovémuto předběžnému zadržení nebo dalšímu trvání tohoto zadržení jak vzájemná důvěra mezi státy, které jsou stranami Schengenské dohody, tak právo na volný pohyb. Soudní dvůr upřesnil, že státům, které jsou smluvními stranami Schengenské dohody, a členským státům přísluší zajistit dostupnost opravných prostředků umožňujících dotyčným osobám dosáhnout vydání takovéhoho pravomocného soudního rozhodnutí. Dále uvedl, že je-li předběžné zadržení neslučitelné s unijním právem z důvodu uplatnění zásady *ne bis in idem*, neporušil by stát, který je členem Interpolu, tím, že takové zadržení neprovede, povinnosti, které pro něj vyplývají z členství v této organizaci.

Pokud jde zadruhé o otázku týkající se osobních údajů uvedených v červeném oznámení Interpolu, Soudní dvůr uvedl, že jakýkoli úkon prováděný s těmito údaji, jako je jejich zaznamenání do souborů údajů členského státu, představuje „zpracování“, na které se vztahuje směrnice 2016/680³⁷. Kromě toho měl za to, že toto zpracování sleduje legitimní cíl a nemůže být považováno za nezákonné z pouhého důvodu, že by se na čin, na kterém je založeno červené oznámení, mohla uplatnit zásada *ne bis in idem*³⁸. Toto zpracování orgány členských států se ostatně může ukázat jako nezbytné právě za účelem ověření, zda se uvedená zásada uplatní.

37| Viz čl. 2 odst. 1 a čl. 3 bod 2 směrnice 2016/680.

38| Viz čl. 4 odst. 1 písm. b) a čl. 8 odst. 1 směrnice 2016/680.

Za těchto podmínek Soudní dvůr obdobně rozhodl, že směrnice 2016/680, vykládaná ve světle článku 54 ÚPSD a článku 50 Listiny, nebrání zpracování osobních údajů uvedených v červeném oznámení, pokud pravomocné soudní rozhodnutí neurčilo, že se v dané věci uplatní zásada *ne bis in idem*. Takové zpracování však musí splňovat podmínky stanovené touto směrnicí. Z tohoto hlediska musí být zejména nezbytné pro splnění úkolu prováděného příslušným vnitrostátním orgánem pro účely prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů³⁹.

Naproti tomu v případě, že se uplatní zásada *ne bis in idem*, není již zaznamenání osobních údajů uvedených v červeném oznámení Interpolu do souborů údajů členských států nezbytné, jelikož dotyčná osoba již nebude moci být trestně stíhána pro čin, na který se vztahuje uvedené oznámení, a tudíž být pro tentýž čin zatčena. Z toho vyplývá, že subjekt údajů musí mít možnost požádat o výmaz svých údajů. Je-li však toto zaznamenání uchováno, musí k němu být přiloženo upozornění, že dotčená osoba již nemůže být stíhána v členském státě nebo ve smluvním státě pro tentýž čin z důvodu zásady *ne bis in idem*.

3. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, WABE a MH Müller Handel (C-804/18 a C-341/19, EU:C:2021:594)

IX a MJ, zaměstnané ve společnostech založených podle německého práva v případě prvně uvedené jako specializovaná vychovatelka a v případě druhé jako asistentka prodeje a pokladní, nosily na svých pracovištích muslimský šátek.

Vzhledem k tomu, že zaměstnavatel IX, sdružení WABE eV (dále jen „WABE“), měl za to, že nošení takového šátku není v souladu s politikou politické, filozofické a náboženské neutrality uplatňovanou vůči rodičům, dětem a třetím osobám, požádal ji o odložení tohoto šátku a poté, co odmítla, ji dvakrát uvolnil dočasně z práce a uložil jí napomenutí. Pokud se jedná o zaměstnavatele MJ, společnost MH Müller Handels GmbH (dále jen „MH“), ten v situaci, kdy MJ odmítla tento šátek na pracovišti odložit, ji nejprve přidělil na jiné pracovní místo, které jí umožňovalo uvedený šátek nosit, poté ji poslal domů a nařídil jí, aby se dostavila na pracoviště bez nápadných a rozměrných symbolů vyjádření jakéhokoliv politického, filozofického nebo náboženského přesvědčení.

IX podala k Arbeitsgericht Hamburg (pracovní soud v Hamburku, Německo) žalobu, kterou se domáhala, aby sdružení WABE bylo uloženo odstranit z jejího osobního spisu napomenutí týkající se nošení muslimského šátku. MJ podala k vnitrostátním soudům žalobu na určení neplatnosti pokynu, který jí dala společnost MH, a na náhradu utrpěné škody. Vzhledem k tomu, že MJ měla před uvedenými soudy ve věci úspěch, podala společnost MH opravný prostředek „Revision“ k Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo).

V tomto kontextu se oba předkládající soudy rozhodly dotázat Soudního dvora na výklad směrnice 2000/78⁴⁰. Soudnímu dvoru byla zejména položena otázka, zda interní pravidlo podniku, které zakazuje zaměstnancům nosit na pracovišti jakýkoli viditelný symbol politického, filozofického nebo náboženského přesvědčení, zakládá ve vztahu k zaměstnancům, kteří z důvodu náboženských pravidel dodržují určitá pravidla oblékání, přímou

³⁹ Viz čl. 1 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 směrnice 2016/680.

⁴⁰ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, která stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79, dále jen „antidiskriminační směrnice“).

či nepřímou diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo přesvědčení, za jakých podmínek může být případné rozdílné zacházení nepřímo založené na náboženském vyznání nebo přesvědčení vyplývající z takového pravidla odůvodněno a které skutečnosti mají být zohledněny při přezkumu přiměřenosti takového rozdílného zacházení.

Ve svém rozsudku velkého senátu Soudní dvůr zejména upřesnil, za jakých podmínek může být odůvodněno rozdílné zacházení nepřímo založené na náboženském vyznání nebo přesvědčení, vyplývající z takového interního pravidla.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na prvním místě v souvislosti s věcí C-804/18 posuzoval, zda interní pravidlo podniku, které zakazuje zaměstnancům nosit na pracovišti jakýkoli viditelný symbol politického, filozofického nebo náboženského přesvědčení, zakládá ve vztahu k zaměstnancům, kteří z důvodu náboženských pravidel dodržují určitá pravidla oblékání, přímou diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo přesvědčení, kterou antidiskriminační směrnice zakazuje⁴¹.

Soudní dvůr k tomu uvedl, že nošení symbolů nebo oděvů k vyjádření náboženského vyznání nebo přesvědčení spadá pod „svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání“⁴². Pro účely použití antidiskriminační směrnice se kromě toho výrazy „náboženské vyznání“ a „přesvědčení“ považují za dvě strany jednoho a téhož důvodu diskriminace.

Soudní dvůr dále připomněl svou judikaturu, podle které takové pravidlo nezakládá přímou diskriminaci, jelikož se vztahuje bez rozdílu na jakýkoli projev takového přesvědčení a se všemi zaměstnanci podniku zachází stejným způsobem, když jim obecným způsobem a bez rozdílu ukládá povinnost neutrálního oděvu a brání v nošení takovýchto symbolů. Podle Soudního dvora není tento závěr zpochybněn okolností, že někteří zaměstnanci dodržují náboženská pravidla, která vyžadují nošení určitého oděvu. I když takové pravidlo, jako je výše uvedené, může způsobit takovým zaměstnancům obzvláštní nepříjemnosti, nemá tato okolnost totiž vliv na závěr, že toto pravidlo, které vyjadřuje politiku politické, filozofické a náboženské neutrality zaměstnavatele, v zásadě nezavádí rozdílné zacházení se zaměstnanci na základě kritéria neoddělitelně spjatého s náboženským vyznáním nebo přesvědčením.

V projednávaném případě bylo podle všeho dotčené pravidlo uplatňováno obecně a bez rozdílu, jelikož dotyčný zaměstnavatel požádal také zaměstnankyni, která nosila křížek, aby jej odložila. Soudní dvůr dospěl k závěru, že za těchto podmínek takové pravidlo, o jaké se jedná v původním řízení, nezakládá ve vztahu k zaměstnancům, kteří z důvodu náboženských předpisů dodržují určitá pravidla oblékání, přímou diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo přesvědčení.

41| Článek 1 a čl. 2 odst. 2 písm. a) antidiskriminační směrnice.

42| Chráněnou článkem 10 Listiny.

Soudní dvůr na druhém místě zkoumal, zda rozdílné zacházení nepřímo založené na náboženském vyznání nebo přesvědčení⁴³ vyplývající z takového interního pravidla může být odůvodněno vůli zaměstnavatele uplatňovat vůči svým zákazníkům nebo uživatelům politiku politické, filozofické a náboženské neutrality s cílem zohlednit jejich legitimní očekávání. Na tuto otázku odpověděl kladně, přičemž zároveň určil, které skutečnosti podmiňují tento závěr.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve konstatoval, že vůli zaměstnavatele uplatňovat ve vztazích se zákazníky politiku politické, filozofické nebo náboženské neutrality lze považovat za legitimní cíl. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že sama tato vůle jako taková nepostačuje k objektivnímu odůvodnění rozdílného zacházení nepřímo založeného na náboženském vyznání nebo přesvědčení, jelikož objektivní povaha takového odůvodnění může být konstatována pouze v případě *skutečné potřeby* tohoto zaměstnavatele. Relevantními skutečnostmi při určení takové potřeby jsou zejména práva a legitimní očekávání zákazníků nebo uživatelů, a konkrétněji v oblasti vzdělávání přání rodičů, aby se jejich dětem věnovaly osoby, které při kontaktu s nimi neprojevují své náboženské vyznání nebo přesvědčení.

Při posouzení existence takové potřeby je obzvláště relevantní, aby zaměstnavatel předložil důkaz, že v případě neexistence takové politiky neutrality by byla narušena jeho svoboda podnikání⁴⁴, jelikož vzhledem k povaze jeho činnosti nebo kontextu této činnosti by byl vystaven nepříznivým důsledkům.

Soudní dvůr dále upřesnil, že uvedené rozdílné zacházení musí být způsobilé zajistit řádné uplatňování politiky neutrality přijaté zaměstnavatelem, což předpokládá, že tato politika je prováděna soudržným a systematickým způsobem. Konečně zákaz nosit na pracovišti jakýkoliv viditelný symbol politického, filozofického nebo náboženského přesvědčení musí být omezen na to, co je skutečně nezbytné s ohledem na skutečný rozsah a závažnost nepříznivých důsledků, kterým se zaměstnavatel snaží takovým zákazem zabránit.

Na třetím místě Soudní dvůr v souvislosti s věcí C-341/19 zkoumal, zda nepřímá diskriminace na základě náboženského vyznání nebo přesvědčení vyplývající z interního pravidla podniku, které zakazuje nošení viditelných politických, filozofických nebo náboženských symbolů na pracovišti s cílem zajistit v rámci tohoto podniku politiku neutrality, může být odůvodněna pouze tehdy, pokud se tento zákaz vztahuje na jakoukoliv viditelnou formu vyjádření takového přesvědčení, nebo zda lze připustit zákaz omezený na nošení nápadných a rozměrných symbolů, pokud je uplatňován soudržně a systematicky.

V tomto ohledu zdůraznil, že takový omezený zákaz se může závažněji dotknout osob, které se hlásí k náboženským, filozofickým a nekonfesionálním směrům, které vyžadují nošení oděvu nebo nápadného rozměrného symbolu, jako je pokrývka hlavy. Pokud je tedy kritérium nošení nápadných rozměrných symbolů výše uvedených přesvědčení neoddělitelně spjato s jedním či několika určitými náboženskými vyznáními nebo přesvědčeními, bude mít zákaz nosit tyto symboly na základě takového kritéria za následek, že s některými zaměstnanci bude zacházeno méně příznivě než s jinými na základě jejich náboženského vyznání nebo přesvědčení, což se rovná přímé diskriminaci, kterou nelze odůvodnit.

Pro případ, že by přímá diskriminace nebyla konstatována, Soudní dvůr poznamenal, že takové rozdílné zacházení, o jaké se jedná v původním řízení, pokud ve skutečnosti znevýhodňuje osoby hlásící se k určitému náboženskému vyznání nebo přesvědčení, by zakládalo nepřímou diskriminaci, která může být odůvodněna pouze tehdy, pokud se zákaz vztahuje na jakoukoliv viditelnou formu vyjádření náboženského, politického nebo filozofického přesvědčení. V tomto ohledu připomíná, že politika neutrality v rámci podniku může

---

43| Ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) antidiskriminační směrnice, který zakazuje jakoukoli nepřímou diskriminaci mimo jiné na základě náboženského vyznání nebo víry, ledaže kritérium nebo praxe, z nichž vyplývá, jsou objektivně odůvodněny legitimním cílem a prostředky k dosažení uvedeného cíle jsou přiměřené a nezbytné.

44| Uznána v článku 16 Listiny.

představovat legitimní cíl a musí odpovídat skutečné potřebě podniku, jako je předcházení společenským konfliktům nebo neutrální prezentace zaměstnavatele vůči zákazníkům, aby objektivně odůvodňovala rozdílné zacházení nepřímo založené na náboženském vyznání nebo přesvědčení. Aby přitom taková politika byla účinně uplatňována, nelze připustit žádný viditelný projev politického, filozofického nebo náboženského přesvědčení, jsou-li zaměstnanci v kontaktu se zákazníky nebo mezi sebou, jelikož nošení jakéhokoliv symbolu, i malého, ohrožuje způsobilost pravidla dosáhnout sledovaného cíle.

Na posledním místě Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní ustanovení na ochranu svobody náboženského vyznání mohou být v rámci přezkumu přiměřenosti rozdílného zacházení nepřímo založeného na náboženském vyznání nebo přesvědčení zohledněna jako příznivější ustanovení⁴⁵. V tomto ohledu zaprvé připomněl, že při přezkumu přiměřenosti – ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) bodu i) antidiskriminační směrnice – omezení vyplývajícího z opatření, které má zajistit uplatňování politiky politické, filozofické a náboženské neutrality, je třeba zohlednit jednotlivá dotčená práva a svobody a vnitrostátním soudům přísluší, aby s ohledem na všechny skutečnosti vyplývající z předmětného spisu zohlednily existující zájmy a omezily omezení dotčených svobod na to, co je skutečně nezbytné. To umožňuje zajistit, že je-li dotčeno více základních práv a zásad zakotvených ve Smlouvách, je při posuzování dodržování zásady proporcionality zachován nezbytný soulad požadavků vážících se k ochraně jednotlivých dotčených práv a zásad a spravedlivá rovnováha mezi nimi. Zadruhé Soudní dvůr konstatoval, že jelikož unijní normotvůrce v antidiskriminační směrnici sám neprovedl nezbytné sladění mezi svobodou myšlení, přesvědčení a náboženského vyznání a legitimními cíli, kterých se lze dovolávat jako odůvodnění nerovného zacházení, a ponechal toto sladění na členských státech a jejich soudech, umožnil zohlednit kontext vlastní každému členskému státu a přiznat každému z nich v rámci tohoto sladění prostor pro uvážení.

4. Ochrana osobních údajů

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. března 2021, Prokuratuur (Podmínky přístupu k údajům o elektronické komunikaci) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#))

Proti H. K. bylo v Estonsku zahájeno trestní řízení v souvislosti s trestnými činy krádeže, použití bankovní karty třetí osoby a násilí vůči účastníkům soudního řízení. Soud prvního stupně odsoudil H. K. za tyto trestné činy k trestu odnětí svobody v délce dvou let. V odvolacím řízení bylo toto rozhodnutí potvrzeno.

Protokoly, ze kterých vychází závěr o spáchání těchto trestných činů, byly vyhotoveny zejména na základě osobních údajů získaných v souvislosti s poskytováním služeb elektronických komunikací. Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko), u kterého H. K. podala kasační opravný prostředek, vyjádřil pochybnosti o slučitelnosti podmínek, za kterých měly vyšetřovací orgány k těmto údajům přístup, s unijním právem⁴⁶.

⁴⁵ Ve smyslu čl. 8 odst. 1 antidiskriminační směrnice, jenž hovoří o ustanoveních, která jsou příznivější pro ochranu zásady rovného zacházení než ustanovení směrnice. Tak je tomu například v případě vnitrostátních ustanovení, která stanoví pro odůvodnění rozdílného zacházení nepřímo založeného na náboženském vyznání přísnější požadavky než čl. 2 odst. 2 písm. b) bod i) uvedené směrnice.

⁴⁶ Konkrétně s čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514; oprava Úř. věst. 2014, L 290, s. 11), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11), ve spojení s články 7, 8 a 11, jakož i s čl. 52 odst. 1 Listiny.

Tyto pochybnosti se zaprvé týkají otázky, zda délka období, ve vztahu k němuž měly vyšetřovací orgány k údajům přístup, představuje kritérium umožňující posoudit závažnost zásahu do základních práv dotčených osob, který tento přístup představuje. Pokud je tato doba značně krátká nebo je nashromážděno jen omezené množství údajů, pokládá si předkládající soud otázku, zda lze takový zásah odůvodnit cílem boje proti trestné činnosti obecně, a nikoli pouze boje proti závažné trestné činnosti. Zadruhé má předkládající soud pochybnosti o tom, zda lze estonské státní zastupitelství považovat s ohledem na různé úkoly, které mu svěřuje estonská právní úprava, za „nezávislý“ správní orgán ve smyslu rozsudku *Tele2 Sverige a Watson a další*⁴⁷, který může vyšetřovacímu orgánu povolit přístup k dotčeným údajům.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku rozhodl, že směrnice o soukromí a elektronických komunikacích ve spojení s Listinou brání vnitrostátní právní úpravě, která pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů umožňuje orgánům veřejné moci přístup k provozním nebo lokalizačním údajům, z nichž mohou vyplynout informace o komunikaci uživatele prostředku elektronické komunikace nebo o umístění koncových zařízení, která používá, a z nichž lze vyvodit přesné závěry o jeho soukromém životě, přičemž tento přístup není vyhrazen pouze pro řízení, jejichž cílem je boj proti závažné trestné činnosti nebo předcházení závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti. Délka období, ve vztahu k němuž je přístup k těmto údajům požadován, a množství či povaha údajů dostupných v souvislosti s takovým obdobím jsou podle Soudního dvora v tomto ohledu irelevantní. Soudní dvůr kromě toho konstatoval, že tato směrnice ve spojení s Listinou brání vnitrostátní právní úpravě, která přiznává státnímu zastupitelství pravomoc povolit orgánu veřejné moci přístup k provozním a lokalizačním údajům pro účely přípravného řízení.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde o podmínky, za kterých lze orgánům veřejné moci umožnit pro účely prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů přístup k provozním a lokalizačním údajům, které uchovávají poskytovatelé služeb elektronických komunikací, na základě opatření přijatého podle směrnice o soukromí a elektronických komunikacích⁴⁸, Soudní dvůr připomněl, ve shodě s tím, co uvedl v rozsudku *La Quadrature du Net a další*⁴⁹, že tato směrnice umožňuje členským státům přijmout – mj. pro tyto účely – legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v této směrnici, zejména povinnost zajistit důvěrný charakter sdělení a provozních údajů⁵⁰, jen tehdy, jsou-li tato opatření v souladu s obecnými zásadami unijního práva, k nimž patří zásada proporcionality, a se základními právy zaručenými Listinou⁵¹. Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích proto brání legislativním opatřením, kterými se poskytovatelům služeb elektronických komunikací ukládá povinnost preventivního plošného a nerozlišujícího uchovávání provozních a lokalizačních údajů.

Pokud jde o cíl spočívající v prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů, který sleduje dotčená právní úprava, Soudní dvůr konstatoval, že v souladu se zásadou proporcionality mohou přístup orgánů veřejné moci k souboru provozních nebo lokalizačních údajů, z nichž lze vyvodit přesné závěry o soukromém životě subjektů údajů, odůvodnit pouze cíle spočívající v boji proti závažné trestné činnosti nebo předcházení

47| Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, *Tele2 Sverige a Watson a další* (C-203/15 a C-698/15, [EU:C:2016:970](#), bod 120).

48| Článek 15 odst. 1 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích.

49| Rozsudek ze dne 6. října 2020, *La Quadrature du Net a další* (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, [EU:C:2020:791](#), body 166 až 169).

50| Článek 5 odst. 1 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích.

51| Konkrétně články 7, 8 a 11, jakož i čl. 52 odst. 1 Listiny.

závažnému ohrožení veřejné bezpečnosti, přičemž další faktory související s přiměřeností žádosti o přístup, jako je délka období, ve vztahu k němuž je přístup k takovým údajům požadován, nemohou zapříčinit, aby bylo možné takový přístup odůvodnit cílem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů obecně.

Co se týče pravomoci státního zastupitelství povolit orgánu veřejné moci přístup k provozním a lokalizačním údajům pro účely přípravného řízení, Soudní dvůr připomněl, že je na vnitrostátním právu, aby stanovilo podmínky, za nichž poskytovatelé služeb elektronických komunikací musí poskytnout příslušným vnitrostátním orgánům přístup k údajům, které mají k dispozici. Za účelem splnění požadavku proporcionality nicméně musí taková právní úprava stanovit jasná a přesná pravidla pro rozsah a použití předmětného opatření a vymezit minimální požadavky, tak aby osoby, o jejichž osobní údaje jde, měly dostatečné záruky umožňující účinně chránit tyto údaje před rizikem zneužití. Tato právní úprava musí být ve vnitrostátním právu právně závazná a musí vymezit okolnosti a hmotněprávní a procesní podmínky, za nichž může být přijato opatření týkající se zpracovávání takových údajů, čímž zaručí, že se zásah omezí na to, co je nezbytně nutné.

K tomu, aby byly v praxi tyto podmínky plně dodržovány, je podle Soudního dvora zásadní, aby přístup příslušných vnitrostátních orgánů k uchovávaným údajům podléhal předchozímu přezkumu ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu a aby tento soud nebo orgán rozhodoval na základě odůvodněné žádosti těchto orgánů, zejména v rámci postupů pro prevenci, odhalování nebo stíhání trestných činů. V řádně odůvodněných naléhavých případech musí být přezkum proveden v co nejkratší době.

Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že předchozí přezkum mimo jiné vyžaduje, aby soud nebo orgán, který má tento přezkum provádět, měl všechny pravomoci a vykazoval všechny záruky nezbytné pro sladění jednotlivých dotčených zájmů a práv. Pokud jde konkrétně o vyšetřování, takový přezkum vyžaduje, aby tento soud nebo orgán byly schopny zajistit spravedlivou rovnováhu mezi zájmy souvisejícími s potřebami vyšetřování v rámci boje proti trestné činnosti na jedné straně a základními právy na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů osob, jichž se přístup dotýká, na straně druhé. Neprovádí-li tento přezkum soud, nýbrž nezávislý správní orgán, tento orgán musí mít postavení, které mu umožňuje jednat při plnění svých povinností objektivně a nestranně, a za tímto účelem musí být zcela mimo dosah jakýchkoli vnějších vlivů.

Podle Soudního dvora z toho vyplývá, že z požadavku nezávislosti, který musí naplňovat orgán pověřený výkonem předchozího přezkumu, plyne, že tento orgán musí být ve vztahu k orgánu, který žádá o přístup k údajům, třetím subjektem, aby byl prvně uvedený schopen tento přezkum vykonat objektivně a nestranně zcela mimo dosah jakýchkoliv vnějších vlivů. V oblasti trestního práva požadavek nezávislosti konkrétně znamená, že orgán pověřený tímto předchozím přezkumem nesmí být zapojen do předmětného vyšetřování a musí mít vůči účastníkům trestního řízení neutrální postavení. V případě státního zastupitelství, které stejně jako estonské státní zastupitelství vede vyšetřování, a případně vykonává úlohu veřejného žalobce, tomu tak ovšem není. Z toho vyplývá, že takové státní zastupitelství nemůže provádět výše uvedený předchozí přezkum.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. června 2021, Facebook Ireland a další (C-645/19, [EU:C:2021:483](#))

Dne 11. září 2015 podal předseda belgické Commission de la protection de la vie privée (Výbor pro ochranu soukromí, dále jen „CBPL“) k Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemskojazyčný soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) proti společnostem Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium žalobu na zdržení se jednání, jejímž cílem bylo ukončit porušování právních předpisů týkajících se ochrany

údajů, kterých se údajně společnost Facebook dopustila. Toto porušování spočívalo zejména ve shromažďování a využívání informací o chování belgických uživatelů internetu, ať již mají účet na Facebooku, či nikoliv, při prohlížení internetu, a to prostřednictvím různých technologií, jako jsou cookies, social plugins⁵² nebo pixels.

Dne 16. února 2018 se tento soud prohlásil za příslušný k rozhodnutí o této žalobě a ve věci samé rozhodl, že sociální síť Facebook neinformovala dostatečně belgické uživatele internetu o shromažďování dotčených informací a o jejich využití. Kromě toho posoudil souhlas se shromažďováním a zpracováním uvedených informací udělený uživateli internetu jako neplatný.

Dne 2. března 2018 podaly společnosti Facebook Ireland, Facebook Inc. a Facebook Belgium proti tomuto rozhodnutí odvolání k Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu, Belgie), předkládajícímu soudu v této věci. Před tímto soudem vystupuje Gegevensbeschermingsautoriteit (belgický úřad na ochranu údajů, dále jen „GBA“) jako právní nástupce předsedy CBPL. Předkládající soud se prohlásil za příslušný pouze k rozhodnutí o odvolání společnosti Facebook Belgium.

Předkládající soud má pochybnosti o tom, jaký dopad má uplatnění mechanismu „jediného kontaktního místa“, který stanoví nařízení o ochraně údajů⁵³, na příslušnost GBA, a klade si zejména otázku, zda v souvislosti se skutkovými okolnostmi po vstupu GDPR v platnost, tedy po 25. květnu 2018, může GBA žalovat společnost Facebook Belgium, jelikož za správce dotčených údajů byla označena společnost Facebook Ireland. Od tohoto data, a zejména na základě zásady „jediného kontaktního místa“ stanovené GDPR je k podání žaloby na zdržení se jednání příslušný pouze irský komisař pro ochranu údajů, pod dohledem irských soudů.

Soudní dvůr v rozsudku velkého senátu upřesnil pravomoci vnitrostátních dozorových úřadů v rámci GDPR. Soudní dvůr zejména rozhodl, že toto nařízení za určitých podmínek opravňuje dozorový úřad členského státu k výkonu jeho pravomoci upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto členského státu a zahájit soudní řízení v souvislosti s přeshraničním zpracováním údajů⁵⁴, i když není pro toto zpracování vedoucím úřadem.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé upřesnil podmínky, za kterých musí vnitrostátní dozorový úřad, který nemá postavení vedoucího úřadu, pokud jde o přeshraniční zpracování, vykonávat pravomoc upozornit na údajné porušení GDPR soud členského státu, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení za účelem zajistit dodržení tohoto nařízení. GDPR tak musí tomuto dozorovému úřadu přiznávat pravomoc přijmout rozhodnutí konstatující, že toto zpracování porušuje pravidla stanovená tímto nařízením, a tato pravomoc musí být použita v souladu s postupy spolupráce a jednotnosti stanovenými tímto nařízením⁵⁵.

52| Například tlačítka „To se mi líbí“ nebo „Sdílet“.

53| Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, dále jen „GDPR“). Článek 56 odst. 1 GDPR stanoví: „Aniž je dotčen článek 55, je dozorový úřad pro hlavní nebo jedinou provozovnu správce či zpracovatele příslušný k tomu, aby jednal jako vedoucí dozorový úřad v případě přeshraničního zpracování prováděného tímto správcem či zpracovatelem v souladu s postupem stanoveným v článku 60.“

54| Ve smyslu čl. 4 bodu 23 GDPR.

55| Stanovenými v článcích 56 a 60 GDPR.

Pro přeshraniční zpracování totiž GDPR stanoví mechanismus „jediného kontaktního místa“⁵⁶, který je založen na rozdělení pravomocí mezi „vedoucí dozorový úřad“ a ostatní dotčené vnitrostátní dozorové úřady. Tento mechanismus vyžaduje úzkou, loajální a účinnou spolupráci mezi těmito úřady s cílem zajistit soudržné a jednotné uplatňování pravidel ochrany osobních údajů a zachovat tak jeho užitečný účinek. GDPR za tímto účelem stanoví, že k přijetí rozhodnutí konstatujícího, že přeshraniční zpracování porušuje pravidla stanovená tímto nařízením, je v zásadě příslušný vedoucí dozorový úřad⁵⁷, zatímco příslušnost ostatních dozorových úřadů k přijetí takového rozhodnutí, a to i prozatímně, představuje výjimku⁵⁸. Vedoucí dozorový úřad se však při výkonu svých pravomocí nemůže vyhnout nezbytnému dialogu, jakož i loajální a účinné spolupráci s ostatními dotčenými dozorovými úřady. V rámci této spolupráce tedy vedoucí dozorový úřad nemůže opomíjet názory ostatních dotčených dozorových úřadů a jakákoli relevantní a odůvodněná námitka vyjádřená některým z těchto úřadů má za následek zablokování, přinejmenším dočasné, přijetí návrhu rozhodnutí vedoucího dozorového úřadu.

Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že okolnost, že dozorový úřad členského státu, který není vedoucím dozorovým úřadem, pokud jde o přeshraniční zpracování údajů, může vykonávat pravomoc upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto členského státu a zahájit soudní řízení pouze při dodržení pravidel pro rozdělení příslušnosti k rozhodování mezi vedoucí dozorový úřad a ostatní dotčené dozorové úřady⁵⁹, je v souladu s články 7, 8 a 47 Listiny, které zaručují dotčené osobě právo na ochranu jejích osobních údajů a právo na účinnou právní ochranu.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že v případě přeshraničního zpracování údajů nevyžaduje výkon pravomoci jiného dozorového úřadu členského státu, než je vedoucí dozorový úřad, zahájit soudní řízení⁶⁰, aby správce nebo zpracovatel provádějící přeshraniční zpracování osobních údajů, kterého se toto řízení týká, měl na území tohoto členského státu hlavní provozovnu nebo jinou provozovnu. Výkon této pravomoci však musí spadat do místní působnosti GDPR⁶¹, což předpokládá, že správce nebo zpracovatel pro přeshraniční zpracování má provozovnu na území Unie.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že v případě přeshraničního zpracování údajů může být pravomoc jiného dozorového úřadu členského státu, než je vedoucí dozorový úřad, upozornit na údajné porušení GDPR soud tohoto státu, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení, vykonávána jak ve vztahu k hlavní provozovně správce, která se nachází v členském státě tohoto úřadu, tak ve vztahu k jiné provozovně tohoto správce, pokud se žaloba týká zpracování údajů prováděného v souvislosti s činnostmi této provozovny a uvedený úřad je příslušný k výkonu této pravomoci.

Soudní dvůr však upřesnil, že výkon této pravomoci předpokládá, že GDPR je použitelné. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě jsou činnosti provozovny skupiny Facebook nacházející se v Belgii neoddělitelně spojeny se zpracováním osobních údajů dotčeným v původním řízení, u něhož je pro území Unie správcem společnost Facebook Ireland, je takové zpracování prováděno „v souvislosti s činnostmi provozovny správce“, a spadá tedy do působnosti GDPR.

56| Článek 56 odst. 1 GDPR.

57| Článek 60 odst. 7 GDPR.

58| Článek 56 odst. 2 a článek 66 GDPR zakotvují výjimky ze zásady, že k rozhodování je příslušný vedoucí dozorový úřad.

59| Stanovených v člancích 55 a 56 ve spojení s článkem 60 GDPR.

60| Na základě čl. 58 odst. 5 GDPR.

61| Článek 3 odst. 1 GDPR stanoví, že se toto nařízení vztahuje na zpracování osobních údajů „v souvislosti s činnostmi provozovny správce nebo zpracovatele v Unii bez ohledu na to, zda zpracování probíhá v Unii či mimo ni“.

Začtvrté Soudní dvůr rozhodl, že pokud dozorový úřad členského státu, který není „vedoucím dozorovým úřadem“ podal žalobu týkající se přeshraničního zpracování osobních údajů před vstupem GDPR v platnost, může podle unijního práva řízení pokračovat na základě ustanovení směrnice o ochraně údajů⁶², která zůstává použitelná na porušení v ní stanovených pravidel, k němuž došlo do dne jejího zrušení. Uvedené řízení může nadto tento úřad zahájit v případě porušení, k němuž došlo po dni vstupu GDPR v platnost, za předpokladu, že jde o některou ze situací, kdy toto nařízení výjimečně přiznává tomuto úřadu příslušnost k přijetí rozhodnutí, kterým se konstatuje, že předmětné zpracování údajů je v rozporu s pravidly stanovenými tímto nařízením, a při dodržení postupů spolupráce, které toto nařízení stanoví.

Zapáté a na závěr Soudní dvůr uznal přímý účinek ustanovení GDPR, podle kterého každý členský stát v právních předpisech stanoví, že jeho dozorový úřad má pravomoc upozornit na porušení tohoto nařízení justiční orgány, a pokud je to vhodné, zahájit soudní řízení. Takový úřad se tedy může dovolávat tohoto ustanovení, aby zahájil soudní řízení proti jednotlivcům nebo v tomto řízení pokračoval, a to i pokud toto ustanovení nebylo v právních předpisech dotyčného členského státu specificky provedeno.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, Latvias Republikas Saeima (Trestné body) (C-439/19, [EU:C:2021:504](#))

Fyzické osobě B byly uloženy za jeden či několik dopravních přestupků trestné body. Ceļu satiksmes drošības direkcija (ředitelství pro bezpečnost silničního provozu, Lotyšsko, dále jen „CSDD“) zaznamenalo tyto trestné body do národního registru vozidel a jejich řidičů.

Podle lotyšské právní úpravy v oblasti silničního provozu⁶³ jsou informace o trestných bodech uložených řidičům vozidel, které se zaznamenávají do tohoto registru, veřejně přístupné a CSDD je zpřístupní každé osobě, která o to požádá, přičemž tato osoba nemusí prokázat, že má na získání těchto informací zvláštní zájem; těmito osobami mohou být i hospodářské subjekty, které o zmíněné informace žádají za účelem opakovaného použití. B měl o legalitě této právní úpravy pochybnosti, a proto podal u Latvias Republikas Satversmes tiesa (Ústavní soud, Lotyšsko) ústavní stížnost, ve které navrhoval, aby zmíněný soud přezkoumal, zda je tato právní úprava v souladu s ústavním právem na respektování soukromého života.

Ústavní soud konstatoval, že při posuzování rozsahu tohoto ústavního práva musí vzít do úvahy GDPR. Požádal tedy Soudní dvůr, aby objasnil dosah několika ustanovení GDPR s cílem určit, zda je lotyšská právní úprava v oblasti silničního provozu slučitelná s tímto nařízením.

Velký senát Soudního dvora v rozsudku rozhodl, že GDPR lotyšské právní úpravě brání. Konstatoval, že není prokázáno, že zpřístupňování osobních údajů týkajících se trestných bodů uložených za dopravní přestupky je nezbytné zejména s ohledem na cíl spočívající ve zvýšení bezpečnosti silničního provozu, jehož se dovolává lotyšská vláda. Podle názoru Soudního dvora kromě toho takovou právní úpravu neodůvodňuje právo veřejnosti na přístup k úředním dokumentům ani právo na svobodu informací.

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 1995, L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355).

⁶³ Článek 141 odst. 2 Ceļu satiksmes likums (zákon o silničním provozu) ze dne 1. října 1997 (Latvias Vēstnesis, 1997, č. 274/276).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že zpracování osobních údajů týkajících se trestných bodů představuje „zpracování osobních údajů týkajících se odsouzení v trestních věcech a trestných činů“⁶⁴, ve vztahu k němuž GDPR upravuje zvýšenou ochranu z důvodu zvláštní citlivosti dotčených údajů.

V tomto rámci úvodem poznamenal, že informace týkající se trestných bodů jsou osobní údaje a jejich zpřístupnění třetím osobám ze strany CSDD představuje zpracování, které spadá do věcné působnosti GDPR. Tato působnost je totiž velmi široká a toto zpracování nespadá pod výjimky z použitelnosti tohoto nařízení.

Na toto zpracování se v této souvislosti nevztahuje výjimka týkající se nepoužití GDPR na zpracování prováděné při výkonu činností, které nespádají do oblasti působnosti práva Unie⁶⁵. Je totiž třeba mít za to, že jediným cílem této výjimky je vyloučit z působnosti tohoto nařízení zpracování osobních údajů prováděné státními orgány v rámci činnosti, která má chránit národní bezpečnost, nebo činnosti, kterou lze zařadit do téže kategorie. Mezi tyto činnosti spadají zejména činnosti, jejichž cílem je chránit základní funkce státu a hlavní zájmy společnosti. Činnosti související s bezpečností silničního provozu však tento cíl nesledují, a do kategorie činností, jejichž cílem je ochrana národní bezpečnosti, je tudíž nelze zařadit.

Zpřístupnění osobních údajů týkajících se trestných bodů není ani zpracováním, na které by se vztahovala výjimka, podle níž se GDPR nepoužije na zpracování osobních údajů prováděné příslušnými orgány v trestních věcech⁶⁶. Soudní dvůr totiž konstatoval, že CSDD nelze při zmíněném zpřístupňování považovat za takový „příslušný orgán“⁶⁷.

Za účelem určení, zda přístup k takovým osobním údajům týkajícím se dopravních přestupků, jako jsou trestné body, představuje zpracování osobních údajů týkajících se „trestných činů“⁶⁸, které požívají zvýšené ochrany, Soudní dvůr zejména na základě historie vzniku GDPR konstatoval, že tento pojem odkazuje výlučně na protiprávní činy označené za trestné. Skutečnost, že dopravní přestupky jsou v rámci lotyšského právního systému kvalifikovány jako správní delikty, není při posuzování toho, zda tyto přestupky spadají pod pojem „trestný čin“, rozhodující, jelikož jde o autonomní pojem unijního práva, který musí být v celé Unii vykládán autonomním a jednotným způsobem. Poté, co Soudní dvůr připomněl tři kritéria, jež jsou relevantní při posuzování trestní povahy protiprávního jednání, a sice právní kvalifikace protiprávního jednání ve vnitrostátním právu, povaha protiprávního jednání a stupeň přísnosti hrozící sankce, rozhodl, že dotčené dopravní přestupky spadají pod pojem „trestný čin“ ve smyslu GDPR. Pokud jde o první dvě kritéria, Soudní dvůr konstatoval, že i když protiprávní jednání ve vnitrostátním právu nejsou kvalifikována jako „trestná“, může taková povaha vyplývat z povahy protiprávního jednání, a zejména z represivního účelu sankce, kterou lze za protiprávní jednání uložit. V projednávané věci přitom připsání trestných bodů za dopravní přestupky, stejně jako další sankce, které mohou být za jejich spáchání uloženy, sledují mimo jiné i takový represivní účel. Pokud jde o třetí kritérium, Soudní dvůr poznamenal, že k připsání trestných bodů vedou pouze dopravní

64| Článek 10 GDPR.

65| Článek 2 odst. 2 písm. a) GDPR.

66| Článek 2 odst. 2 písm. d) GDPR.

67| Článek 3 odst. 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. 2016, L 119, s. 89).

68| Článek 10 GDPR.

přestupky určité závažnosti, a tedy tyto přestupky mohou vést k uložení sankcí o určité přísnosti. Připsání takových bodů nadto zpravidla doplňuje uloženou sankci a kumulace těchto bodů má právní důsledky, které mohou spočívat dokonce v zákazu řízení.

Soudní dvůr zadruhé rozhodl, že GDPR brání lotyšské právní úpravě, která CSDD ukládá povinnost zpřístupnit veřejnosti údaje týkající se trestných bodů uložených řidičům vozidel za dopravní přestupky, přičemž osoba žádající o přístup k těmto údajům nemusí prokázat, že má na získání uvedených údajů zvláštní zájem.

Soudní dvůr v tomto kontextu zdůraznil, že cíl spočívající ve zvýšení bezpečnosti silničního provozu, který sleduje lotyšská právní úprava, je jistě cílem obecného zájmu uznávaným Unií, a členské státy tudíž mohou kvalifikovat bezpečnost silničního provozu jako „úkol prováděný ve veřejném zájmu“⁶⁹. Není ovšem prokázáno, že lotyšský systém, v němž jsou osobní údaje týkající se trestných bodů zpřístupňovány veřejnosti, je pro dosažení sledovaného cíle nezbytný. Lotyšský zákonodárce má totiž k dispozici celou řadu prostředků, které mu umožňují dosáhnout tohoto cíle jinými způsoby, které méně zasahují do základních práv subjektů údajů. Dále je třeba zohlednit citlivost údajů týkajících se trestných bodů a skutečnost, že jejich zpřístupňování veřejnosti může představovat závažný zásah do práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, jelikož může vyvolat nesouhlas společnosti a vést ke stigmatizaci subjektu údajů.

Soudní dvůr měl kromě toho za to, že s ohledem na citlivost těchto údajů a závažnost tohoto zásahu do obou těchto základních práv mají tato práva přednost před zájmem veřejnosti na přístupu k takovým úředním dokumentům, jako je národní registr vozidel a jejich řidičů, i před právem na svobodu informací.

Ze stejných důvodů Soudní dvůr zatřetí rozhodl, že GDPR brání lotyšské právní úpravě i v tom rozsahu, v němž tato úprava umožňuje CSDD zpřístupnit hospodářským subjektům údaje týkající se trestných bodů uložených řidičům vozidel za dopravní přestupky, aby je tyto hospodářské subjekty mohly opakovaně použít a zpřístupnit veřejnosti.

A konečně začtvrté Soudní dvůr upřesnil, že zásada přednosti unijního práva brání tomu, aby předkládající soud, u něhož je podána stížnost proti lotyšské právní úpravě, kterou Soudní dvůr kvalifikoval jako neslučitelnou s unijním právem, rozhodl, že právní účinky této právní úpravy zůstanou zachovány až do dne vyhlášení konečného rozsudku předkládajícího soudu.

Nakonec je třeba v této rubrice zmínit také rozsudek ze dne 12. května 2021, **Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu)** (C-505/19, [EU:C:2021:376](#)), vydaný v kontextu červeného oznámení Interpolu⁷⁰.

---

⁶⁹ | Podle čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR je zpracování osobních údajů zákonné, pokud je „nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu [...]“

⁷⁰ | Tento rozsudek je prezentován v rubrice II.2 „Zásada *ne bis in idem*“.

III. Vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Ve dvou rozsudcích upřesnil Soudní dvůr důsledky vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

CG, která má chorvatskou a nizozemskou státní příslušnost, žije od roku 2018 ve Spojeném království, avšak není ekonomicky aktivní. Žila zde se svým partnerem, nizozemským státním příslušníkem, a jejich dvěma dětmi do doby, než se přestěhovala do azylového domu pro ženy, které se staly oběťmi domácího násilí. Nemá k dispozici žádné finanční prostředky.

Dne 4. června 2020 jí Home Office (ministerstvo vnitra, Spojené království) přiznalo právo přechodného pobytu ve Spojeném království na základě nového britského režimu použitelného na občany Unie s bydlištěm v této zemi, který byl zaveden v souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie. Přiznání takového práva není podmíněno tím, že má osoba finanční prostředky.

Dne 8. června 2020 požádala CG o sociální pomoc, tzv. všeobecný příspěvek (*Universal Credit*) u ministerstva Severního Irska pro komunity. Tato žádost byla zamítnuta z důvodu, že zákon o všeobecném příspěvku vylučuje občany Unie, jimž bylo právo pobytu přiznáno na základě nového režimu, z kategorie možných příjemců všeobecného příspěvku.

CG toto zamítnutí napadla u Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Odvolací soud pro Severní Irsko, Spojené království), přičemž se dovolávala zejména rozdílného zacházení mezi občany Unie, kteří legálně pobývají ve Spojeném království, a britskými státními příslušníky. Tento soud se rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se případné neslučitelnosti britského zákona o všeobecném příspěvku se zákazem diskriminace na základě státní příslušnosti stanoveným v čl. 18 prvním pododstavci SFEU.

Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu konstatoval, že britská právní úprava je slučitelná se zásadou rovného zacházení stanovenou v článku 24 směrnice 2004/38⁷¹, přičemž příslušným vnitrostátním orgánům ukládá povinnost ověřit, zda odmítnutí poskytnout sociální pomoc na základě této právní úpravy vystavuje občana Unie a jeho děti konkrétní a aktuální hrozbě, že budou porušena jejich základní práva zakotvená Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

71] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46; a oprava v Úř. věst. 2011, L 327, s. 70, dále jen „směrnice o pobytu“).

Závěry Soudního dvora

Vzhledem k tomu, že žádost předkládajícího soudu byla předložena před koncem přechodného období, tedy před 31. prosincem 2020, Soudní dvůr na úvod prohlásil, že má pravomoc rozhodnout o této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 86 odst. 2 dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii⁷².

Po tomto úvodním upřesnění Soudní dvůr nejprve identifikoval ustanovení unijního práva použitelná v projednávané věci a konstatoval, že otázka, zda je CG diskriminována na základě státní příslušnosti, musí být posuzována ve světle článku 24 směrnice o pobytu, a nikoli článku 18 SFEU, přičemž první z těchto článků konkretizuje zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, která je zakotvena mimo jiné druhým z těchto článků ve vztahu k občanům Unie, kteří využívají svobody pohybu a pobytu na území členských států.

Soudní dvůr konstatoval, že dotčený všeobecný příspěvek musí být považován za sociální pomoc ve smyslu této směrnice, a uvedl, že tato pomoc je vyhrazena pro občany Unie, kteří splnili podmínky definované v této směrnici. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že podle článku 7 této směrnice je povinnost ekonomicky neaktivního občana Unie mít dostatečné prostředky podmínkou k tomu, aby získal právo pobytu na dobu delší než tři měsíce, avšak kratší než pět let.

Dále potvrdil svou judikaturu, podle níž má členský stát na základě tohoto článku možnost odmítnout přiznat sociální pomoc ekonomicky neaktivním občanům Unie, kteří jako CG využívají svobody pohybu a nemají dostatečné prostředky k tomu, aby si mohli činit nárok na právo pobytu na základě směrnice o pobytu. Soudní dvůr upřesnil, že v rámci konkrétní analýzy hospodářské situace každé dotčené osoby se nepřihlíží k požadované sociální pomoci při posuzování, zda dotčená osoba má dostatečné prostředky.

Soudní dvůr pak zdůraznil, že směrnice o pobytu v souladu s jejím článkem 37 nebrání členským státům zavést příznivější režim, než je režim stanovený touto směrnicí. Právo pobytu přiznané čistě na základě vnitrostátního práva, jako je tomu ve sporu v původním řízení, však nelze v žádném případě považovat za právo přiznané „na základě“ uvedené směrnice.

CG nicméně využila své základní svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané Smlouvou o FEU, takže její situace spadá do působnosti unijního práva, a to i když své právo pobytu odvozuje z britského práva, které zavedlo příznivější režim ve srovnání s režimem směrnice o pobytu. Soudní dvůr přitom konstatoval, že v situaci, kdy orgány hostitelského členského státu přiznávají takové právo pobytu, jako je právo dotčené ve věci v původním řízení, bez uplatnění podmínek a omezení tohoto práva stanovených směrnicí o pobytu, provádějí ustanovení Smlouvy o FEU týkající se statusu občana Unie, který je předurčen být základním statutem státních příslušníků členských států.

V souladu s čl. 51 odst. 1 Listiny jsou tedy tyto orgány povinny při zkoumání takové žádosti o sociální pomoc, jako je žádost podaná CG, dodržovat ustanovení této Listiny a zejména její články 1 (lidská důstojnost), 7 (respektování soukromého a rodinného života) a 24 (práva dítěte). V rámci této analýzy mohou tyto orgány přihlídnout ke všem opatřením podpory upraveným vnitrostátním právem, kterých mohou dotčený občan a jeho děti skutečně využít.

72| Úř. věst. 2020, L 29, s. 7.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Governor of Cloverhill Prison a další (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#))

SD byl v září 2020 zatčen v Irsku na základě evropského zatýkacího rozkazu (EZR) vydaného justičními orgány Spojeného království v březnu 2020 za účelem výkonu trestu odnětí svobody. SN byl v únoru 2021 zatčen v Irsku na základě EZR vydaného týmiž orgány v říjnu 2020 za účelem zahájení trestního stíhání. Dotčené osoby jsou od svého zatčení ve vazbě v Irsku, a to až do doby, než bude vydáno rozhodnutí o jejich předání uvedeným orgánům. Poté, co High Court (Vrchní soud, Irsko) konstatoval, že dotčené osoby byly vzaty do vazby v souladu s právem, a odmítl nařídit jejich propuštění, podaly dotčené osoby odvolání k Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko).

Podle posledně uvedeného soudu je irský zákon, kterým se provádí rámcové rozhodnutí o EZR⁷³, určen k použití vůči třetí zemi, pokud mezi uvedenou třetí zemí a Uníí existuje platná dohoda o předávání vyžádaných osob. Aby se však tato právní úprava použila, musí být příslušná dohoda – v projednávaném případě dohoda o vystoupení Spojeného království z Evropské unie⁷⁴ a dohoda o obchodu a spolupráci mezi Uníí a tímto třetím státem⁷⁵ – pro Irsko závazná. Tak tomu ovšem nemusí být vzhledem k tomu, že tyto dohody obsahují opatření upravující režim evropského zatýkacího rozkazu a nový mechanismus předávání osob mezi Uníí a Spojeným královstvím, jež spadají pod prostor svobody, bezpečnosti a práva (dále jen „PSBP“), a že tudíž nejsou pro Irsko na základě protokolu (č. 21)⁷⁶ v zásadě závazné. Ani při vystoupení Spojeného království z Unie, ani při uzavření DOS přitom Irsko nevyužilo možnosti, kterou nabízí uvedený protokol (č. 21), podřídit se ustanovením těchto dohod týkajícím se uvedených opatření⁷⁷.

Soudní dvůr se ve svém rozsudku vyjádřil zejména k otázce, zda jsou právní základy dohody o vystoupení a DOS, tedy v prvním případě čl. 50 odst. 2 SEU (který stanoví vnější pravomoc Unie uzavřít dohodu o vystoupení), a v druhém případě článek 217 SFEU (který stanoví vnější pravomoc Unie uzavřít dohodu o přidružení), samy o sobě vhodným základem pro zahrnutí těchto opatření do těchto dohod. Není-li tomu tak, byl by totiž vyžadován hmotněprávní základ týkající se PSBP, jenž by vedl k použití protokolu (č. 21) a k tomu, že se tatáž opatření na Irsko v zásadě nepoužijí.

73 | Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24).

74 | Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7, dále jen „dohoda o vystoupení“).

75 | Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou uníí a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku na straně druhé (Úř. věst. 2021, L 149, s. 10, dále jen „DOS“).

76 | Protokol (č. 21) o postavení Spojeného království a Irsku s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojený ke Smlouvě o EU a Smlouvě o FEU [Úř. věst. 2012, C 326, s. 295, dále jen „protokol (č. 21)“]. Podle tohoto protokolu není Irsko vázáno opatřeními spadajícími pod PSBP, ledaže by projevilo přání některé z těchto opatření použít.

77 | Podle čl. 62 odst. 1 písm. b) ve spojení s čl. 185 čtvrtým pododstavcem dohody o vystoupení se režim EZR stanovený rámcovým rozhodnutím o EZR použije ve vztahu k Spojenému království během přechodného období, a sice do 31. prosince 2020. Podle článku 632 DOS se ustanovení o předávání osob upravená v této DOS použijí na EZR vydané v souladu s rámcovým rozhodnutím o EZR před koncem přechodného období, pokud vyžádaná osoba nebyla zatčena za účelem výkonu EZR před koncem tohoto období.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr, zasedající ve velkém senátu, v rámci naléhavého řízení o předběžné otázce rozhodl, že ustanovení dohody o vystoupení, která stanoví zachování režimu EZR ve vztahu ke Spojenému království během přechodného období, a ustanovení DOS, které stanoví použití režimu předávání osob zavedeného posledně uvedenou dohodou na EZR vydané před uplynutím tohoto přechodného období na osoby, které při výkonu těchto rozkazů ještě nebyly před uplynutím uvedeného období zatčeny, jsou pro Irsko závazná.

Soudní dvůr zaprvé posuzoval volbu článku 50 SEU jako právního základu dohody o vystoupení a poukázal přitom na to, že právě za účelem dosažení cíle spočívajícího v tom, aby byl umožněn hladký průběh vystoupení členského státu z Unie, přiznává odstavec 2 tohoto článku Unii pravomoc, aby sama sjednala a uzavřela dohodu o podmínkách tohoto vystoupení. Cílem této dohody je upravit ve všech oblastech spadajících do působnosti Smluv veškeré otázky týkající se vystoupení. Právě na základě této pravomoci tedy mohla Unie uzavřít dohodu o vystoupení, která mimo jiné stanoví, že není-li v této dohodě stanoveno jinak, použije se v přechodném období na Spojené království právo Unie, včetně rámcového rozhodnutí o EZR.

Soudní dvůr dodal, že jelikož nelze k čl. 50 odst. 2 SEU připojit právní základy stanovící postupy neslučitelné s postupem upraveným v jeho odstavcích 2 a 4, je třeba z toho vyvodit, že pouze článek 50 SEU může zaručit, že v dohodě o vystoupení bude zajištěno soudržné zacházení se všemi oblastmi spadajícími do uvedených smluv, které umožní zajistit hladký průběh vystoupení. Vzhledem k tomu, že čl. 50 odst. 2 SEU je jediným náležitým právním základem pro uzavření dohody o vystoupení, nebyl protokol (č. 21) použitelný.

Zadruhé Soudní dvůr posuzoval volbu článku 217 SFEU jako právního základu DOS, přičemž nejprve uvedl, že dohody uzavřené na základě tohoto ustanovení mohou obsahovat pravidla týkající se všech oblastí spadajících do pravomoci Unie. Přitom vzhledem k tomu, že Unie má na základě čl. 4 odst. 2 písm. j) SFEU v oblasti PSBP sdílenou pravomoc, mohou být opatření spadající do této pravomoci zahrnuta do takové dohody o přidružení, jako je DOS.

Jelikož mechanismus předávání osob zavedený prostřednictvím DOS skutečně spadá do této pravomoci, Soudní dvůr dále zkoumal, zda zahrnutí takového mechanismu do dohody o přidružení vyžaduje také připojení zvláštního právního základu Unie spadajícího do oblasti PSBP⁷⁸. S ohledem mimo jiné na široký rozsah působnosti DOS je v tomto ohledu zahrnutí ustanovení spadajících do oblasti PSBP součástí obecného cíle uvedené dohody, kterým je vytvořit základ širokých vztahů mezi Uníí a Spojeným královstvím. Vzhledem k tomu, že mechanismus předávání osob zavedený prostřednictvím DOS sleduje tento jediný cíl, není nutné, jak stanoví judikatura týkající se aktů sledujících několik cílů, připojit k němu další právní základ. Pravidla DOS týkající se předávání osob tudíž mohla být založena pouze na článku 217 SFEU a ustanovení protokolu (č. 21) se nepoužijí.

---

78 | Uváděn je čl. 82 odst. 1 druhý pododstavec písm. d) SFEU.

V rámci této rubriky lze rovněž poukázat na dalších pět rozsudků týkajících se Spojeného království: rozsudek ze dne 20. ledna 2021, *Secretary of State for the Home Department* (C-255/19, [EU:C:2021:36](#))⁷⁹, rozsudek ze dne 18. března 2021, *Kuoni Travel* (C-578/19, [EU:C:2021:213](#))⁸⁰, rozsudek ze dne 24. března 2021, *MCP* (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))⁸¹, rozsudek ze dne 20. května 2021, *Renisola UK* (C-209/20, [EU:C:2021:400](#))⁸², a rozsudek ze dne 3. června 2021, *Tesco Stores* (C-624/19, [EU:C:2021:429](#))⁸³.

IV. Občanství Unie

V otázkách občanství Unie vydal Soudní dvůr několik rozsudků. Dva z nich se týkají získávání nebo předkládání dokladů totožnosti občany Unie v členských státech, jejichž jsou státními příslušníky. Další dva se týkají rozhodnutí o vyhoštění přijatých hostitelským členským státem vůči občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům. Poslední z těchto rozsudků se týká odvozeného práva pobytu státního příslušníka třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie⁸⁴.

1. Právo volného pohybu a pobytu na území členských států

Rozsudek ze dne 6. října 2021, A (Překročení hranic na rekreačním plavidle) (C-35/20, [EU:C:2021:813](#))

A, finský státní příslušník, uskutečnil v srpnu 2015 zpáteční cestu mezi Finskem a Estonskem na palubě rekreační lodi. Během této cesty proplul mezinárodními vodami nacházejícími se mezi Finskem a Estonskem. A byl držitelem platného finského pasu, ale během této cesty jej neměl u sebe k dispozici. V důsledku toho tedy nebyl schopen se při hraniční kontrole provedené v Helsinkách v okamžiku své zpáteční cesty prokázat tímto cestovním pasem ani žádným jiným cestovním dokladem, avšak jeho totožnost mohla být zjištěna na základě jeho řidičského průkazu.

79| Tento rozsudek je prezentován v rubrice VIII.1 „Azylová politika“.

80| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIV.7 „Souborné služby pro cesty, pobyty a zájezdy“.

81| Tento rozsudek je prezentován v rubrice X „Justiční spolupráce v občanských věcech“.

82| Tento rozsudek je prezentován v rubrice VII.1 „Volný pohyb zboží“.

83| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XVI.1 „Rovné zacházení v zaměstnání a povolání“.

84| V této rubrice je třeba poukázat také na následující rozsudky: rozsudek ze dne 12. května 2021, *Bundesrepublik Deutschland (Red notice Interpolu)* (C-505/19, [EU:C:2021:376](#)), vydaný v kontextu červeného oznámení Interpolu a prezentovaný v rubrice II.2 „Zásada *ne bis in idem*“, rozsudek ze dne 15. července 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland* (C-709/20, [EU:C:2021:602](#)), který se týká zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti v případě občana Unie s bydlištěm ve Spojeném království v kontextu vystoupení této země z Evropské unie a který je prezentován v rubrice III „Vystoupení Spojeného království z Evropské unie“, a rozsudek ze dne 15. července 2021, *A (Veřejná zdravotní péče)* (C-535/19, [EU:C:2021:595](#)), který se týká práva hospodářsky nečinných občanů Unie majících bydliště v jiném členském státem než ve státě jejich původu být pojištěni v rámci veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu a je prezentován v rubrice XVI.4 „Koordinační systémů sociálního zabezpečení“.

Syyttäjä (státní zástupce, Finsko) zahájil trestní stíhání proti A pro méně závažné narušení státních hranic. Podle finských právních předpisů totiž mají finští státní příslušníci pod hrozbou trestních sankcí povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, pokud bez ohledu na dopravní prostředek a trasu cestují do jiného členského státu, nebo vstupují-li na území Finska z jiného členského státu.

Rozhodnutím soudu prvního stupně bylo konstatováno, že se A dopustil trestného činu tím, že překročil finskou státní hranici, aniž by byl vybaven cestovním dokladem. Nicméně mu nebyl uložen žádný trest z důvodu, že trestný čin byl méně závažný, a že výše pokuty, která by mu mohla být uložena podle trestního režimu stanoveného finským právem, by byla v závislosti na jeho průměrném měsíčním příjmu nepřiměřená, jelikož celková výše uvedené pokuty by činila 95 250 eur.

Vzhledem k tomu, že odvolání podané státním zástupcem proti tomuto rozhodnutí nebylo vyhověno, podal státní zástupce kasační opravný prostředek ke Korkein oikeus (Nejvyšší soud, Finsko). Tento soud se následně rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti finských právních předpisů dotčených v projednávané věci, a zejména režimu trestních sankcí, na jehož základě může být za překročení státní hranice bez platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu uložena pokuta, která může činit 20 % čistého měsíčního příjmu pachatele, s právem občanů Unie na volný pohyb zakotveným v článku 21 SFEU⁸⁵.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr ve svém rozsudku nejprve upřesnil podmínky, za kterých může být pod hrozbou sankcí, případně i trestní povahy, uložena povinnost mít u sebe průkaz totožnosti nebo cestovní pas při cestách do jiného členského státu, než je členský stát, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem.

V tomto ohledu zaprvé konstatoval, že slovní spojení „s platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem“ použité ve směrnici 2004/38⁸⁶, jež upřesňuje článek 21 SFEU, znamená, že výkon práva státních příslušníků členského státu cestovat do jiného členského státu je spojen s podmínkou, že mají jeden z těchto dvou platných dokladů u sebe. Cílem této formality spojené s volným pohybem⁸⁷ je usnadnit výkon práva na tuto svobodu zajištěním toho, aby každá osoba požívající tohoto práva byla bez obtíží jako taková identifikována při případném ověřování. V důsledku toho členský stát, který ukládá svým státním příslušníkům povinnost, aby s sebou měli při překročení státní hranice pro cestování do jiného členského státu jeden z uvedených dokladů, přispívá k dodržení této formality.

Pokud jde zadruhé o sankce, které mohou být uloženy občanovi Unie, který nedodrží uvedenou formalitu, Soudní dvůr upřesnil, že členské státy mohou v rámci autonomie, která jim v tomto ohledu svědčí, stanovit sankce, případně i trestní povahy, za podmínky, že tyto sankce dodržují zejména zásady proporcionality a zákazu diskriminace.

---

85 | S ohledem na ustanovení o překračování hranic stanovená nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

86 | Článek 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77, dále jen „směrnice o pobytu“).

87 | Bod 7 odůvodnění směrnice o pobytu.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že právo občanů Unie na volný pohyb nebrání vnitrostátní právní úpravě, kterou členský stát pod hrozbou trestních sankcí ukládá svým státním příslušníkům povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas, pokud cestují do jiného členského státu, bez ohledu na zvolený dopravní prostředek a trasu. Podmínky těchto sankcí však musí být v souladu s obecnými zásadami unijního práva, včetně zásad proporcionality a zákazu diskriminace.

Soudní dvůr dospěl k témuž závěru, pokud jde o požadavek, aby měl státní příslušník členského státu při vstupu na jeho území z území jiného členského státu u sebe průkaz totožnosti nebo cestovní pas. Upřesnil však, že i když může být státní příslušník členského státu při návratu na jeho území požádán, aby předložil průkaz totožnosti nebo cestovní pas, nemůže povinnost mít u sebe takový doklad podmiňovat právo na vstup.

Soudní dvůr konečně zkoumal otázku, zda čl. 21 odst. 1 SFEU a směrnice o pobytu vykládané ve světle zásady přiměřenosti trestu stanovené Listinou základních práv Evropské unie⁸⁸ (dále jen „Listina“) brání takovému režimu trestních sankcí, jako je režim stanovený ve finském právu v rámci překročení státní hranice bez platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

V tomto ohledu uvedl, že i když členské státy mohou uložit pokutu jako sankci za porušení formálního požadavku týkajícího se výkonu práva přiznaného unijním právem, musí však být tato sankce odpovídající závažnosti protiprávního jednání. Pokud je přitom, jako v projednávaném případě, povinnost mít u sebe platný průkaz totožnosti nebo cestovní pas porušena osobou, která má právo na volný pohyb a je držitelem takového dokladu, ale pouze jej opomněla mít s sebou během cesty, jedná se o málo závažný trestný čin. Tak vysoká peněžitá sankce, jako je pokuta ve výši 20 % výše průměrného čistého měsíčního příjmu pachatele, tudíž není přiměřená závažnosti tohoto protiprávního jednání.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 14. prosince 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008)

V. M. A., která je bulharskou státní příslušnicí, a K. D. K. pobývají od roku 2015 ve Španělsku a v roce 2018 uzavřely manželství. V roce 2019 se ve Španělsku narodilo jejich dítě S. D. K. A. V rodném listě tohoto dítěte, který vystavily španělské orgány, jsou coby jeho rodiče uvedeny dvě matky.

Vzhledem k tomu, že pro získání bulharského průkazu totožnosti je nezbytný rodný list vydaný bulharskými orgány, podala V. M. A. u města Sofie⁸⁹ žádost, aby jí tento rodný list pro S. D. K. A. vydalo. Na podporu této žádosti předložila V. M. A. výpis ze španělské matriční knihy týkající se rodného listu S. D. K. A., který byl přeložen do bulharštiny; překlad byl úředně ověřen.

Město Sofie V. M. A. vyzvalo, aby předložila důkazy o rodičovském vztahu k S. D. K. A. týkající se totožnosti biologické matky tohoto dítěte. Vzor rodného listu používaný v Bulharsku totiž obsahuje pouze jednu kolonku pro „matku“⁹⁰ a druhou kolonku pro „otce“, přičemž do každé kolonky lze zapsat jen jedno jméno.

---

88 | Článek 49 odst. 3 Listiny.

89 | Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (město Sofie, obvod Pančarevo, Bulharsko, dále jen „město Sofie“).

90 | Podle Semeen kodeks (bulharský zákoník o rodině), ve znění použitelném na spor v původním řízení, platí, že rodičovství matky je určeno porodem, přičemž matkou dítěte je žena, která jej porodila, a to i v případě asistované reprodukce.

V. M. A. měla za to, že vyžadovanou informaci není povinna poskytnout, a město Sofie proto požadovaný rodný list odmítlo vydat, a to kvůli nedostatku informací o totožnosti biologické matky dotyčného dítěte a kvůli tomu, že stav, kdy by byli v rodném listě uvedeni dva rodiče ženského pohlaví, by odporoval bulharskému veřejnému pořádku, který nepovoluje uzavření manželství mezi dvěma osobami stejného pohlaví.

V. M. A. podala proti tomuto zamítavému rozhodnutí žalobu u předkládajícího soudu – Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko).

Uvedený soud si klade otázku, zda postup bulharských orgánů, které odmítly zaregistrovat narození bulharské státní příslušnice⁹¹, k němuž došlo v jiném členském státě a bylo osvědčeno rodným listem, v němž jsou uvedeny dvě matky a byl vydán v posledně uvedeném členském státě, neporušuje práva, která uvedené státní příslušnici přiznávají články 20 a 21 SFEU a články 7, 24 a 45 Listiny. Tento přístup by totiž mohl ztížit postup vydání bulharského průkazu totožnosti, a v důsledku toho tomuto dítěti bránit ve výkonu práva volného pohybu a v plném využívání jeho práv, která mu náležejí coby občanovi Unie.

Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu čl. 4 odst. 2 SEU⁹², článků 20 a 21 SFEU, jakož i článků 7, 24 a 45 Listiny. Podstatou jeho otázek je, zda tato ustanovení ukládají členskému státu povinnost, aby pro účely získání průkazu totožnosti vydal rodný list dítěti, které je státním příslušníkem tohoto členského státu a jehož narození v jiném členském státě je doloženo rodným listem, který vystavily orgány tohoto jiného členského státu v souladu se svým vnitrostátním právem a v němž jsou jako matky tohoto dítěte označeny státní příslušnice prvně uvedeného členského státu a její choť, přičemž není upřesněno, která z těchto dvou žen zmíněné dítě porodila.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku vyložil výše uvedená ustanovení v tom smyslu, že v případě nezletilého dítěte, které je občanem Unie a v jehož rodném listě vydaném příslušnými orgány hostitelského členského státu jsou jako jeho rodiče označeny dvě osoby stejného pohlaví, je členský stát, jehož je toto dítě státním příslušníkem, povinen vydat tomuto dítěti průkaz totožnosti nebo cestovní pas, přičemž nemůže požadovat, aby jeho vnitrostátní orgány předtím vystavily rodný list, a dále je povinen – stejně jako všechny ostatní členské státy – uznat doklad z hostitelského členského státu, který uvedenému dítěti umožňuje výkon práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s každou z těchto dvou osob.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr tento závěr opřel v první řadě o konstatování, že s cílem umožnit státním příslušníkům členských států výkon práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států⁹³, které přiznává každému občanovi Unie čl. 21 odst. 1 SFEU, směrnice o pobytu členským státům ukládá, aby v souladu se svými právními předpisy vydávaly svým státním příslušníkům průkaz totožnosti nebo cestovní pas s uvedením jejich státní příslušnosti.

Vzhledem k tomu, že je S. D. K. A. bulharskou státní příslušnicí, bulharské orgány jsou tedy povinny vydat jí bulharský průkaz totožnosti nebo cestovní pas s uvedením jejího příjmení, jak vyplývá z rodného listu vystaveného španělskými orgány, nezávisle na vystavení nového rodného listu.

91] Podle předkládajícího soudu je nesporné, že i v případě neexistence rodného listu vydaného bulharskými orgány má dotyčné dítě bulharskou státní příslušnost, a to zejména na základě čl. 25 odst. 1 bulharské Ústavy.

92] Podle kterého zejména platí, že Unie ctí národní identitu svých členských států, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech.

93] Dále jen „právo na volný pohyb“.

Takový doklad (průkaz totožnosti nebo cestovní pas), ať už sám o sobě, nebo ve spojení s dokladem, který vydal hostitelský členský stát, musí takovému dítěti, jako je S. D. K. A., umožnit výkon práva na volný pohyb s každou z jeho dvou matek, jejichž postavení coby rodičů tohoto dítěte osvědčil hostitelský členský stát v době jejich pobytu v souladu se směrnicí o pobytu.

Práva přiznaná státním příslušníkům členských států v čl. 21 odst. 1 SFEU totiž zahrnují právo vést běžný rodinný život, za přítomnosti jejich rodinných příslušníků, jak v hostitelském členském státě, tak v členském státě, jehož mají státní příslušnost, po návratu na jeho území. Vzhledem k tomu, že španělské orgány v souladu s právními předpisy konstatovaly, že V. M. A. a K. D. K. mají vůči S. D. K. A. biologický či právní rodičovský vztah, a tuto skutečnost osvědčily rodným listem, jež tomuto dítěti vydaly, všechny členské státy musí podle článku 21 SFEU a směrnice o pobytu přiznat V. M. A. a K. D. K. coby rodičům nezletilého občana Unie, o kterého skutečně pečují, právo toto dítě při výkonu jeho práv doprovázet.

Z toho vyplývá, že členské státy musí tento rodičovský vztah uznávat, a S. D. K. A. tak umožnit, aby s každým ze svých rodičů využívala svého práva na volný pohyb. Oba rodiče dále musí mít k dispozici doklad, který je bude opravňovat s tímto dítětem cestovat. Nejlepší předpoklady pro vystavení takového dokladu, jímž může být rodný list, mají orgány hostitelského členského státu; ostatní členské státy jsou přitom povinny tento doklad uznávat.

Je pravda, že osobní stav jednotlivců spadá do pravomoci členských států, které se mohou rozhodnout, zda ve vnitrostátním právu upraví možnost uzavření manželství mezi osobami stejného pohlaví nebo možnost, aby se tyto osoby staly rodiči. Při výkonu této pravomoci však musí všechny členské státy dodržovat unijní právo, a zvláště ustanovení Smlouvy týkající se svobody pohybu a pobytu občanů Unie, a za tímto účelem uznávat osobní stav jednotlivců konstatovaný v jiném členském státě v souladu s jeho právem.

V projednávané věci bylo konstatováno, že povinnost členského státu vydat dítěti – které je státním příslušníkem uvedeného členského státu a narodilo se v jiném členském státě, kde byl vystaven rodný list, ve kterém jsou coby rodiče označeny dvě osoby stejného pohlaví – průkaz totožnosti a jeho povinnost uznat, že obě tyto osoby mají vůči tomuto dítěti v rámci výkonu jeho práv na základě článku 21 SFEU a souvisejících sekundárních právních aktů rodičovský vztah, nenarušuje národní identitu ani neohrožuje veřejný pořádek tohoto členského státu. Takové povinnosti totiž neznamenají, že by dotčený členský stát musel ve svém vnitrostátním právu upravit, že rodiči mohou být osoby stejného pohlaví, nebo že by musel uznat, že osoby, které jsou jako rodiče zmíněného dítěte uvedeny v rodném listě vystaveném orgány hostitelského členského státu, mají vůči tomuto dítěti rodičovský vztah za jiným účelem, než je výkon práv, která uvedenému dítěti plynou z unijního práva.

Nakonec Soudní dvůr uvedl, že vnitrostátní opatření, které je způsobilé bránit volnému pohybu osob, může být odůvodněné jen tehdy, je-li v souladu se základními právy zaručenými Listinou⁹⁴. Postup, na jehož základě by bylo dotyčné dítě v rámci výkonu svého práva na volný pohyb připraveno o vazbu na jednoho ze svých rodičů, nebo na jehož základě by mu byl výkon tohoto práva znemožněn nebo nadměrně ztížen proto, že jeho rodiče jsou téhož pohlaví, by přitom odporoval základním právům, která jsou zaručena v článcích 7 a 24 Listiny.

⁹⁴ V situaci, která je předmětem sporu v původním řízení, je relevantní právo na respektování soukromého a rodinného života, které je zaručeno v článku 7 Listiny, jakož i práva dítěte, která jsou zaručena v jejím článku 24, a to zejména právo na zohlednění nejvlastnějšího zájmu dítěte a právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči.

2. Rozhodnutí o vyhoštění přijatá hostitelským členským státem vůči občanům Unie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Účinky rozhodnutí o vyhoštění) (C-719/19, [EU:C:2021:506](#))

V rozhodnutí ze dne 1. června 2018 *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko, dále jen „státní tajemník“) konstatoval, že FS, polský státní příslušník, pobývá na území Nizozemska neoprávněně, jelikož již nesplňuje podmínky stanovené v článku 7 směrnice o pobytu týkající se práva pobytu po dobu delší než tři měsíce, a uložil mu povinnost opustit území Nizozemska. V rozhodnutí ze dne 25. září 2018 (dále jen „rozhodnutí o vyhoštění“) prohlásil státní tajemník stížnost, kterou FS podal proti rozhodnutí ze dne 1. června 2018, za neopodstatněnou. Stanovil lhůtu čtyř týdnů k dobrovolnému opuštění území – jež uplynula dne 23. října 2018 – při jejímž nedodržení by mohl být FS vyhoštěn z důvodu neoprávněnosti svého pobytu v Nizozemsku.

FS opustil Nizozemsko nejpozději 23. října 2018, jelikož německá policie jej k tomuto datu zadržela pro údajnou krádež v obchodě. FS prohlásil, že se zdržuje v Německu poblíž hranic s Nizozemskem. FS také uvedl, že se kvůli své závislosti na marihuaně denně vydává do Nizozemska za účelem jejího pořízení. Dne 22. listopadu 2018 byl zadržen pro krádež v supermarketu nacházejícím se v Nizozemsku. Poté, co byl FS zadržen a zajištěn policejními orgány, jej státní tajemník umístil do správního zajištění za účelem jeho vyhoštění do země původu. Toto rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že existovalo nebezpečí, že se FS bude vyhýbat kontrole cizinců a bude mařit přípravu svého odjezdu nebo postupu vyhoštění.

Rozsudkem vyhlášeným v prosinci 2018 zamítl *rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen* (soud v Haagu, pobočka v Groningenu, Nizozemsko) žalobu, kterou FS podal proti rozhodnutí o zajištění, jako neopodstatněnou. FS podal proti tomuto rozsudku odvolání k *Raad van State* (Státní rada, Nizozemsko), který je předkládajícím soudem. Tento soud uvedl, že rozhodnutí o vyhoštění FS je rozhodnutím o vyhoštění ve smyslu článku 15 směrnice o pobytu⁹⁵. Podle téhož soudu závisí otázka, zda byl FS v návaznosti na jeho návrat na území Nizozemska zajištěn oprávněně, na tom, zda měl k datu, kdy byl zajištěn, znovu právo pobytu. Soudní dvůr byl tudíž vyzván, aby rozhodl, za jakých okolností se občan Unie, vůči němuž bylo vydáno rozhodnutí o vyhoštění z jiných důvodů než veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví, může dovolávat nového práva pobytu v hostitelském členském státě.

Soudní dvůr rozsudkem vydaným ve velkém senátu rozhodl, že rozhodnutí o vyhoštění občana Unie z území hostitelského členského státu přijaté na základě tohoto čl. 15 odst. 1 směrnice o pobytu z důvodu, že tento občan Unie již nemá právo přechodného pobytu na tomto území na základě této směrnice, není plně vykonáno již tím, že uvedený občan Unie fyzicky opustil uvedené území ve lhůtě stanovené tímto rozhodnutím o vyhoštění pro jeho dobrovolný odjezd. Soudní dvůr dále uvedl, že aby občan Unie, vůči němuž bylo vydáno takové rozhodnutí o vyhoštění, mohl požívat nového práva pobytu na základě čl. 6 odst. 1 směrnice o pobytu na témže území, musí nejen fyzicky opustit území hostitelského členského státu, ale i skutečně a účinně ukončit pobyt na tomto území, tak aby při jeho návratu na uvedené území nebylo možné mít za to, že jeho pobyt je ve skutečnosti pokračováním jeho předchozího pobytu na témže území.

⁹⁵ Toto ustanovení mimo jiné stanoví, že některé postupy upravené v kapitole VI téže směrnice, nadepsané „Omezení práva vstupu a práva pobytu z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví“ (postupy upravené v člincích 30 a 31), se obdobně použijí na veškerá rozhodnutí o omezení volného pohybu občanů Evropské unie nebo jejich rodinných příslušníků z jiných důvodů než veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr, aby dospěl k tomuto závěru, zaprvé zkoumal, zda je pouhý fyzický odjezd občana Unie z hostitelského členského státu dostatečný k tomu, aby rozhodnutí o vyhoštění, které vůči němu bylo přijato na základě čl. 15 odst. 1 směrnice o pobytu, mohlo být považováno za vykonané v plném rozsahu. Soudní dvůr v této souvislosti poznamenal, že časové účinky takového rozhodnutí o vyhoštění nevyplývají ze znění této směrnice. Soudní dvůr dále s ohledem na cíl sledovaný tímto ustanovením a na kontext, do něhož toto ustanovení spadá, jakož i na účel této směrnice, uvedl, že možnost hostitelského členského státu vyhostit ze svého území občana Unie, který již na jeho území nepobývá oprávněně, spadá pod zvláštní cíl této směrnice, který spočívá v zabránění tomu, aby se občané Unie a jejich rodinní příslušníci nestali nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu během jejich přechodného pobytu. Soudní dvůr mimoto uvedl, že by výklad, podle kterého by byl pouhý fyzický odjezd občana Unie dostatečný pro účely výkonu rozhodnutí o vyhoštění, vedl k tomu, že by se tento občan Unie mohl dovolávat několika po sobě jdoucích přechodných pobytů v členském státě, aby zde ve skutečnosti pobýval trvale, i kdyby nespĺňoval podmínky práva trvalého pobytu stanovené ve směrnici o pobytu. Takový výklad by podle Soudního dvora byl nesoudržný s celkovým kontextem směrnice o pobytu, která zavedla odstupňovaný systém, pokud jde o právo pobytu v hostitelském členském státě, který vede k přiznání práva trvalého pobytu.

Kromě toho měl Soudní dvůr za to, že poskytnutí minimální lhůty jednoho měsíce od oznámení rozhodnutí o vyhoštění za účelem výkonu tohoto rozhodnutí⁹⁶ tím, že dotyčnému občanu zejména umožňuje připravit se na odjezd, hovoří ve prospěch výkladu čl. 15 odst. 1 směrnice o pobytu v tom smyslu, že rozhodnutí o vyhoštění je vykonáno, jestliže tento občan skutečně a účinně ukončí svůj pobyt na tomto území.

Zadruhé poskytl Soudní dvůr předkládajícímu soudu užitečné informace k tomu, aby mohl na základě celkového posouzení všech okolností sporu, jenž mu byl předložen, určit, zda dotčený občan Unie skutečně a účinně ukončil svůj pobyt na území hostitelského členského státu, takže rozhodnutí o vyhoštění, které vůči němu bylo vydáno, lze považovat za vykonané v plném rozsahu. Soudní dvůr v tomto ohledu nejprve uvedl, že uložit takovému občanovi, aby byl ve všech případech nepřítomen na území hostitelského členského státu po určitou minimální dobu, například po dobu tří měsíců, aby se mohl dovolávat nového práva pobytu v tomto členském státě na základě čl. 6 odst. 1 směrnice o pobytu, by znamenalo podmínit výkon tohoto základního práva takovému omezení, které není stanoveno ani ve Smlouvách ani v této směrnici. Doba strávená touto osobou mimo území hostitelského členského státu po přijetí jeho rozhodnutí o vyhoštění nicméně může mít určitý význam, neboť čím delší je nepřítomnost dotyčné osoby na území hostitelského členského státu, tím spíše svědčí o tom, že její pobyt v tomto členském státě byl skutečně a účinně ukončen. Mezi dalšími užitečnými vodítky zdůraznil Soudní dvůr význam všech skutečností potvrzujících přerušování vazeb mezi dotyčným občanem Unie a hostitelským členským státem, například vypovězení nájemní smlouvy nebo stěhování. Soudní dvůr upřesnil, že relevance takových prvků musí být posouzena příslušným vnitrostátním orgánem s ohledem na všechny konkrétní okolnosti charakterizující specifickou situaci dotyčného občana Unie.

Nakonec Soudní dvůr upřesnil důsledky nevykonání rozhodnutí o vyhoštění. V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že pokud z ověření provedeného příslušným vnitrostátním orgánem vylučuje, že občan Unie neukončil skutečně a účinně svůj přechodný pobyt na území hostitelského členského státu, není tento členský stát povinen přijmout nové rozhodnutí o vyhoštění na základě těchto skutečností, které vedly k vydání rozhodnutí o vyhoštění, které již bylo vůči tomuto občanu přijato, ale může se opírat o posledně uvedené rozhodnutí, aby mu uložil povinnost opustit jeho území. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že podstatná změna okolností, která by umožnila občanovi Unie splnit podmínky stanovené v článku 7 směrnice o pobytu, týkajícím se pobytu po dobu delší než tři měsíce, by zbavila rozhodnutí o jeho vyhoštění veškerého účinku a navzdory nevykonání

⁹⁶ Stanovené v čl. 30 odst. 3 směrnice o pobytu a obdobně použitelné na rozhodnutí přijaté na základě článku 15 této směrnice.

tohoto rozhodnutí by vyžadovala, aby jeho pobyt na území dotyčného členského státu byl považován za oprávněný. Pokud jde o možnost členského státu provést kontrolu, zda takové rozhodnutí o vyhoštění bylo v plném rozsahu vykonáno, Soudní dvůr uvedl, že navzdory omezením stanoveným unijním právem na takovéto kontroly, je cílem některých ustanovení směrnice o pobytu umožnit hostitelskému členskému státu dbát na to, aby přechodný pobyt státních příslušníků jiných členských států na jeho území probíhal v souladu s touto směrnicí⁹⁷. Závěrem Soudní dvůr uvedl, že rozhodnutí o vyhoštění občana Unie přijaté na základě čl. 15 odst. 1 směrnice o pobytu nelze vůči němu namítat, pokud se tento občan na základě článku 5 této směrnice, který upravuje právo vstupu na území hostitelského členského státu, vydá na toto území za jiným účelem než na něm pobývat.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, *Ordre des barreaux francophones et germanophone a další (Preventivní opatření za účelem vyhoštění)* (C-718/19, [EU:C:2021:505](#))

Ke Cour constitutionnelle (Ústavní soud, Belgie) byly podány dvě žaloby znějící na zrušení loi du 24 février de 2017 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers afin de renforcer la protection de l'ordre public et de la sécurité nationale [zákon ze dne 24. února 2017, kterým se mění zákon ze dne 15. prosince 1980 o vstupu cizinců na státní území, o jejich pobytu, usazování a vyhošťování za účelem posílení ochrany veřejného pořádku a národní bezpečnosti]⁹⁸. První z těchto žalob podal Ordre des barreaux francophones et germanophone a druhou čtyři neziskové spolky působící v oblastech obrany práv migrantů a ochrany lidských práv.

Na základě této vnitrostátní právní úpravy z roku 2017 je možné občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům během lhůty, která jim je stanovena k opuštění belgického území po přijetí rozhodnutí o jejich vyhoštění z důvodu veřejného pořádku, nebo během prodloužení této lhůty uložit taková preventivní opatření, jejichž cílem je předcházet nebezpečí skrývání se, jako je určení místa pobytu. Tato právní úprava dále umožňuje zajistit po dobu maximálně osmi měsíců občany Unie a jejich rodinné příslušníky, kteří nevyhověli takovému rozhodnutí o vyhoštění, za účelem zajištění výkonu tohoto rozhodnutí. Tato ustanovení jsou podobná ustanovením, která se vztahují na neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí a mají do belgického práva provést směrnici 2008/115⁹⁹, nebo jsou s nimi totožná.

Za těchto podmínek předkládající soud položil Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti této belgické právní úpravy se svobodou pohybu, která je občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům zaručena v člancích 20 a 21 SFEU a ve směrnici o pobytu.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora nejprve konstatoval, že při neexistenci unijní právní úpravy týkající se výkonu rozhodnutí o vyhoštění občanů Unie a jejich rodinných příslušníků pouhá skutečnost, že hostitelský členský stát při stanovení pravidel týkajících se výkonu tohoto rozhodnutí vychází z ustanovení použitelných na

---

⁹⁷ To platí zejména v případě čl. 5 odst. 5 směrnice o pobytu, který stanoví, že členský stát může od dotyčné osoby vyžadovat, aby v přiměřené a nediskriminační lhůtě ohlásila svou přítomnost na jeho území, a při nesplnění této povinnosti a povinnosti registrace může dotyčná osoba podléhat přiměřeným a nediskriminačním sankcím.

⁹⁸ Moniteur belge ze dne 19. dubna 2017, s. 51890.

⁹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98, dále jen „směrnice o navracení“).

navrácení státních příslušníků třetích zemí, není sama o sobě v rozporu s unijním právem. Taková pravidla musí být nicméně v souladu s unijním právem, zejména v oblasti svobody pohybu a pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků. Soudní dvůr dále zkoumal, zda tato pravidla představují omezení této svobody, a pokud ano, zda jsou uvedená pravidla odůvodněná.

Soudní dvůr tak měl zaprvé za to, že dotyčná vnitrostátní ustanovení tím, že omezují pohyb dotyčné osoby, představují omezení svobody pohybu a pobytu.

Zadruhé, pokud jde o existenci odůvodnění takových omezení, Soudní dvůr nejprve připomněl, že dotčená opatření mají za cíl výkon rozhodnutí o vyhoštění přijatých z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, a musí být tedy posuzována z hlediska požadavků stanovených v článku 27 směrnice o pobytu¹⁰⁰.

Pokud jde o preventivní opatření, jejichž cílem je předcházet nebezpečí skrývání se, Soudní dvůr rozhodl, že články 20 a 21 SFEU a směrnice o pobytu nebrání tomu, aby byla na občany Unie a jejich rodinné příslušníky během lhůty, která je jim stanovena k opuštění území hostitelského členského státu po přijetí takového rozhodnutí o vyhoštění, uplatněna ustanovení, která jsou podobná ustanovením, jež mají v případech státních příslušníků třetích zemí za cíl provést do vnitrostátního práva směrnici o navrácení¹⁰¹, pod podmínkou, že první ustanovení dodržují obecné zásady týkající se omezení práva vstupu a práva pobytu z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví, které jsou stanoveny ve směrnici o pobytu¹⁰², a nejsou méně příznivá než druhá ustanovení.

Taková preventivní opatření totiž nutně přispívají k ochraně veřejného pořádku, neboť jejich cílem je zajistit, aby osoba, která představuje hrozbu pro veřejný pořádek hostitelského členského státu, byla z jeho území vyhoštěna. Tato opatření musí být tedy považována za omezení svobody pohybu a pobytu dotyčné osoby „z důvodů veřejného pořádku“ ve smyslu směrnice o pobytu¹⁰³, takže mohou být v zásadě odůvodněna na základě této směrnice.

Na tato opatření nelze mimoto nahlížet tak, že jsou v rozporu se směrnicí o pobytu, pouze z toho důvodu, že jsou podobná opatřením, která mají provést směrnici o navrácení do vnitrostátního práva. Soudní dvůr však zdůraznil, že osoby, na které se vztahuje směrnice o pobytu, požívají postavení a práv, která mají zcela jinou povahu než ta, kterých se mohou dovolávat osoby, na které se vztahuje směrnice o navrácení. S ohledem na základní status občanů Unie tedy nemohou být opatření, která jim mohou být uložena s cílem předcházet nebezpečí skrývání se, méně příznivá než opatření stanovená ve vnitrostátním právu s cílem předcházet takovému nebezpečí skrývání se u státních příslušníků třetích zemí, o jejichž navrácení probíhá řízení z důvodů veřejného pořádku, po dobu běhu lhůty k dobrovolnému opuštění území.

Pokud jde dále o zajištění za účelem vyhoštění, Soudní dvůr rozhodl, že články 20 a 21 SFEU a směrnice o pobytu brání vnitrostátní právní úpravě, která na občany Unie a jejich rodinné příslušníky, kteří po uplynutí stanovené lhůty nebo prodloužení této lhůty nevyhověli rozhodnutí o vyhoštění, které vůči nim bylo přijato z důvodu veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, uplatňuje opatření spočívající v zajištění po dobu

---

100| Odstavec 2 tohoto článku stanoví, že omezující opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby.

101| Článek 7 odst. 3 směrnice o navrácení. Toto ustanovení stanoví, že „[p]o dobu běhu lhůty k dobrovolnému opuštění území lze uložit některé povinnosti, jejichž cílem je předcházet nebezpečí skrývání se, jako je pravidelné hlášení se orgánům, složení přiměřené finanční záruky, odevzdání dokladu nebo povinnost pobývat na určitém místě“.

102| Článek 27 směrnice o pobytu.

103| Článek 27 odst. 1 směrnice o pobytu.

nejvýše osmi měsíců, přičemž tato doba je shodná s dobou, která se ve vnitrostátním právu vztahuje na státní příslušníky třetích zemí, kteří nevyhověli rozhodnutí o navrácení přijatému z takových důvodů na základě směrnice o navrácení¹⁰⁴.

Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že doba trvání zajištění stanovená v dotyčném vnitrostátním ustanovení, která je stejná jako doba použitelná na vyhoštění státních příslušníků třetích zemí, musí být přiměřená sledovanému cíli, kterým je zajištění účinné politiky pro vyhošťování občanů Unie a jejich rodinných příslušníků. Pokud jde konkrétně o délku řízení o vyhoštění, občané Unie a jejich rodinní příslušníci se nenacházejí v situaci srovnatelné se situací státních příslušníků třetích zemí, takže není odůvodněné zacházet se všemi těmito osobami stejně, pokud jde o maximální dobu trvání zajištění.

Zejména mají členské státy při vyhoštění občanů Unie nebo jejich rodinných příslušníků do jiného členského státu k dispozici mechanismy spolupráce a možnosti, kterými nutně nedisponují při vyhoštění státního příslušníka třetí země do třetí země. Vzhledem k tomu, že vztahy mezi členskými státy jsou založeny na povinnosti loajální spolupráce a zásadě vzájemné důvěry, neměly by vést ke stejným potížím, jaké mohou nastat v případě spolupráce mezi členskými státy a třetími zeměmi. Mimoto by praktické obtíže spojené s organizací návratu obecně neměly být stejné u těchto dvou kategorií osob. Konečně navrácení občana Unie na území jeho členského státu původu je usnadněno směrnicí o pobytu¹⁰⁵.

Soudní dvůr uvedl, že maximální doba trvání zajištění v délce osmi měsíců za účelem vyhoštění pro občany Unie a jejich rodinné příslušníky tedy jde nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle.

3. Odvozené právo pobytu státních příslušníků třetí země, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, État belge (Právo pobytu v případě domácího násilí) (C-930/19, [EU:C:2021:657](#))

V roce 2012 následoval X, alžírský státní příslušník, svou francouzskou manželku do Belgie, kde mu byla vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie.

V roce 2015 byl nucen opustit společnou domácnost z důvodu domácího násilí ze strany své manželky. O několik měsíců později opustila manželka Belgii a usadila se ve Francii. Téměř tři roky po tomto odchodu podal X návrh na rozvod. Manželství bylo rozvedeno dne 24. července 2018.

Mezitím Belgický stát ukončil X právo pobytu z důvodu, že neprokázal, že má dostatečné prostředky k pokrytí svých potřeb. Belgické ustanovení, kterým byl proveden čl. 13 odst. 2 směrnice o pobytu, totiž v případě rozvodu nebo ukončení společného soužití manželů stanoví, že zachování práva pobytu státního příslušníka třetí země, který se stal obětí domácího násilí ze strany manžela či manželky, který nebo která je občanem Unie, podléhá určitým podmínkám, včetně podmínky disponovat dostatečnými prostředky.

104| Článek 6 odst. 1 směrnice o navrácení.

105| Článek 27 odst. 4 totiž stanoví, že členský stát, který vydal cestovní pas nebo průkaz totožnosti, musí umožnit držiteli takového dokladu, který byl z jiného členského státu vyhoštěn, vstup na své území bez jakýchkoliv formalit.

X podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) s odůvodněním, že mezi manželem či manželkou občana Unie a manželem či manželkou státního příslušníka třetí země oprávněně pobývajících v Belgii existuje neodůvodněné rozdílné zacházení. Belgické ustanovení, kterým byl proveden čl. 15 odst. 3 směrnice 2003/86¹⁰⁶, totiž v případě rozvodu nebo rozluky podmiňuje zachování práva pobytu státního příslušníka třetí země, který využil práva na sloučení rodiny s jiným státním příslušníkem třetí země a stal se obětí domácího násilí páchaného tímto posledně uvedeným, pouze předložením důkazu o existenci domácího násilí.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) má za to, že pokud jde o podmínky, za nichž je v případě rozvodu zachováno právo pobytu státních příslušníků třetích zemí, kteří se stali oběťmi domácího násilí páchaného jejich manželem nebo manželkou, je režim zavedený směrnicí o pobytu méně příznivý než režim zavedený směrnicí 2003/86. Obrátila se tedy na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí, zda je čl. 13 odst. 2 směrnice o pobytu platný, zejména z hlediska zásady rovného zacházení zakotvené v článku 20 Listiny.

V rozsudku vydaném dnešního dne velký senát Soudního dvora zaprvé omezil dosah své judikatury týkající se rozsahu působnosti čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c) směrnice o pobytu, zejména rozsudku NA¹⁰⁷. Zadruhé konstatoval, že není patrná žádná skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 2 této směrnice z hlediska článku 20 Listiny.

Závěry Soudního dvora

Než Soudní dvůr přistoupil k posouzení platnosti, vyjasnil rozsah působnosti čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c) směrnice o pobytu, podle něhož je právo pobytu zachováno v případě rozvodu, vyžadují-li to zvláště obtížné okolnosti, jako je například skutečnost, že se daná osoba stala během manželství obětí domácího násilí. Vystává zejména otázka, zda se toto ustanovení použije, pokud stejně jako v původním řízení bylo řízení o rozvodu zahájeno po odchodu manžela či manželky, který nebo která je občanem Unie, z dotyčného hostitelského členského státu.

Na rozdíl od rozsudku ve věci NA měl Soudní dvůr za to, že pro účely zachování práva pobytu na základě tohoto ustanovení může být řízení o rozvodu zahájeno po tomto odchodu. Nicméně k zaručení právní jistoty se státní příslušník třetí země, který se stal obětí domácího násilí páchaného jeho manželem či manželkou, který nebo která je občanem Unie, a jehož řízení o rozvodu nebylo zahájeno před odchodem tohoto manžela z hostitelského členského státu, může dovolávat zachování svého práva pobytu pouze tehdy, pokud je toto řízení zahájeno v přiměřeně lhůtě po tomto odchodu. Je totiž třeba ponechat dotyčnému státnímu příslušníkovi třetí země dostatek času pro volbu mezi dvěma možnostmi, které mu dává směrnice o pobytu k zachování jeho práva pobytu, tj. buď zahájení řízení o rozvodu za účelem získání osobního práva pobytu podle čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c), nebo usazení se v členském státě, v němž má bydliště občan Unie, za účelem zachování jeho odvozeného práva pobytu.

Pokud jde o platnost čl. 13 odst. 2 směrnice o pobytu, Soudní dvůr dospěl k závěru, že toto ustanovení nevede k diskriminaci. Navzdory skutečnosti, že čl. 13 odst. 2 první pododstavec písm. c) směrnice o pobytu a čl. 15 odst. 3 směrnice 2003/86 mají společný cíl zajistit ochranu rodinných příslušníků, kteří se stali oběťmi domácího násilí, spadají totiž režimy zavedené těmito směrnicemi do různých oblastí, jejichž zásady, předmět a cíle jsou rovněž odlišné. Kromě toho osoby, jimž svědčí směrnice o pobytu, mají jiný status a požívají práv

¹⁰⁶ Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06, s. 224).

¹⁰⁷ Rozsudek ze dne 30. června 2016, NA (C-115/15, [EU:C:2016:487](#)).

jiné povahy, než kterých se mohou dovolávat osoby, jimž svědčí směrnice 2003/86, a posuzovací pravomoc přiznaná členským státům pro uplatnění podmínek stanovených v těchto směrnících není stejná. K rozdílnému zacházení, na které si stěžuje žalobce v původním řízení, vedla v projednávané věci zejména volba provedená belgickými orgány v rámci výkonu široké posuzovací pravomoci, která jim byla přiznána článkem 15 odst. 4 směrnice 2003/86.

Pokud tedy jde o zachování jejich práva pobytu, se státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou manžely nebo manželkami občana Unie, stali se oběťmi domácího násilí páchaného tímto občanem a spadají do působnosti směrnice o pobytu, a státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou manžely nebo manželkami jiného státního příslušníka třetí země, stali se oběťmi domácího násilí páchaného tímto státním příslušníkem třetí země a spadají do působnosti směrnice 2003/86, nenacházejí ve srovnatelné situaci pro účely případného uplatnění zásady rovného zacházení, jež je zaručena článkem 20 Listiny.

V. Institucionální ustanovení

V této rubrice stojí za zmínku tři rozsudky: první byl vydán v oblasti přístupu k dokumentům, druhý se týká výsad a imunit Unie a třetí, který byl vydán plénem Soudního dvora, se týká povinností členů Účetního dvora.

1. Přístup k dokumentům

Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Leino-Sandberg v. Parlament (C-761/18 P, [EU:C:2021:52](#))

Navrhovatelka, která je univerzitní profesorkou, předložila Parlamentu v rámci výzkumných projektů týkajících se transparentnosti třístranných jednání žádost o přístup k rozhodnutí tohoto orgánu, kterým byl jedné osobě odepřen přístup k určitým dokumentům obsahujícím informace vypracované v rámci třístranných jednání¹⁰⁸. Rozhodnutím ze dne 3. dubna 2017¹⁰⁹ odepřel Parlament navrhovatelce přístup k požadovanému dokumentu.

Tribunál rozhodl¹¹⁰, že již není důvodné rozhodnout o žalobě navrhovatelky, kterou podala proti poslednímu uvedenému rozhodnutí, jelikož když byl dokument, k němuž navrhovatelka požadovala přístup, zpřístupněn jeho adresátem na internetu, stala se uvedená žaloba bezpředmětnou.

Soudní dvůr, jemuž navrhovatelka podala kasační opravný prostředek, zrušil usnesení Tribunálu a věc mu vrátil.

---

108 | Rozhodnutí Evropského parlamentu A(2015) 4931 ze dne 8. července 2015.

109 | Rozhodnutí Evropského parlamentu A(2016) 15112.

110 | Usnesení ze dne 20. září 2018, *Leino-Sandberg v. Parlament* (T-421/17, nezveřejněné, [EU:T:2018:628](#)).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr s odkazem na svoji judikaturu¹¹¹ konstatoval, že i když byl sporný dokument zpřístupněn třetí osobou, nebylo sporné rozhodnutí Parlamentem formálně zrušeno, takže předmět sporu zůstal zachován.

Za účelem ověření, zda měl Tribunál rozhodnout o meritu žaloby, zkoumal Soudní dvůr otázku, zda si navrhovatelka zachovala navzdory zpřístupnění sporného dokumentu třetí osobou právní zájem na pokračování v řízení. Na úvod poznamenal, že i když je pravda, že právní zájem na podání žaloby, který musí přetrvávat až do vydání soudního rozhodnutí, neboť jinak by nemohlo být vydáno rozhodnutí ve věci samé, představuje procesní podmínku nezávislou na hmotném právu použitelném na meritum sporu, nelze jej nicméně od tohoto práva oddělit. S ohledem na skutečnost, že žádost o přístup podaná navrhovatelkou byla založena na nařízení č. 1049/2001¹¹², připomněl Soudní dvůr, že účelem tohoto nařízení, které vychází ze zásady otevřenosti, je poskytnout veřejnosti co možná nejširší právo na přístup k dokumentům orgánů. Upřesnil, že uvedené nařízení stanoví v zásadě právo každého na přístup k dokumentům orgánu a v zásadě povinnost orgánu poskytnout přístup k jeho dokumentům. Výjimky z práva na přístup k dokumentům orgánů jsou v tomto nařízení vymezeny taxativně.

Soudní dvůr následně upřesnil, že ačkoli podle ustanovení nařízení č. 1049/2001¹¹³ může dotýčný orgán splnit svou povinnost a zpřístupnit dokument tím, že žadateli sdělí, jak může požadovaný dokument získat, pokud dotýčný orgán dokument již uveřejnil a tento dokument je snadno přístupný, není tomu tak tehdy, jestliže byl dokument orgánu zpřístupněn třetí osobou. V tomto ohledu zdůraznil, že nelze mít za to, že dokument zpřístupněný třetí osobou představuje oficiální dokument nebo vyjadřuje oficiální stanovisko orgánu, pokud tento orgán jednoznačně nepotvrdí, že získaný dokument pochází skutečně od něj a vyjadřuje jeho oficiální stanovisko.

Soudní dvůr konstatoval, že v situaci, kdy navrhovatelka získá pouze přístup ke spornému dokumentu zpřístupněnému třetí osobou a kdy jí Parlament i nadále odmítá poskytnout přístup k požadovanému dokumentu, nelze mít za to, že navrhovatelka získala přístup k uvedenému dokumentu ve smyslu nařízení č. 1049/2001, a tudíž ani že ztratila zájem na zrušení rozhodnutí Parlamentu, kterým jí byl odepřen přístup k tomuto dokumentu, pouze z důvodu tohoto zpřístupnění. Žadatel si naopak v takové situaci zachovává skutečný zájem na získání přístupu k autentické verzi požadovaného dokumentu, která zaručuje, že tento orgán je jeho autorem a že je v tomto dokumentu vyjádřeno oficiální stanovisko tohoto orgánu.

Soudní dvůr měl tudíž za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zpřístupnění dokumentu třetí osobou postavil na roveň zpřístupnění požadovaného dokumentu dotýčným orgánem a když z toho dovodil, že již není důvodné rozhodnout o žalobě navrhovatelky, neboť jelikož dokument byl zpřístupněn třetí osobou, navrhovatelka k němu mohla mít přístup a legálně jej použít takovým způsobem, jako kdyby jej obdržela na základě žádosti podané podle tohoto nařízení.

111| Rozsudek ze dne 4. září 2018, *ClientEarth v. Komise* (C-57/16 P, [EU:C:2018:660](#)).

112| Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

113| Článek 10 odst. 1 a 2 nařízení č. 1049/2001.

2. Výsady a imunity Unie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 30. listopadu 2021, LR Generálprokuratūra (C-3/20, EU:C:2021:969)

V červnu 2018 obžalovalo lotyšské státní zastupitelství guvernéra Lotyšské centrální banky (dále jen „AB“) z různých přečinů korupce u Rīgas rajona tiesa (Okresní soud v Rize, Lotyšsko). Konkrétně bylo AB vytýkáno, že přijal dva úplatky v souvislosti s postupem v oblasti obezřetnostního dohledu týkajícím se jedné lotyšské banky a pral peníze pocházející z jednoho z těchto úplatků.

AB, jehož poslední funkční období guvernéra skončilo v prosinci 2019, byl jakožto guvernér Lotyšské centrální banky rovněž členem Generální rady a Rady guvernérů Evropské centrální banky (ECB).

S ohledem na tuto zvláštnost si Okresní soud v Rize klade otázku, zda se na AB na základě jeho postavení člena Generální rady a Rady guvernérů ECB může vztahovat imunita podle čl. 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie¹¹⁴, který úředníkům a jiným zaměstnancům Evropské unie přiznává imunitu spočívající ve vynětí z pravomoci soudů pro všechny úkony spojené s výkonem funkce.

Okresní soud v Rize se tedy rozhodl položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda a případně za jakých podmínek a jakým způsobem se může na guvernéra centrální banky členského státu vztahovat vynětí z pravomoci soudů na základě Protokolu o výsadách a imunitách v rámci trestního řízení, které je proti němu vedeno.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora připomněl, že všichni guvernéri centrálních bank členských států jsou členy Generální rady ECB a guvernéri centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro, jsou mimoto členy Rady guvernérů ECB, a ze všeho nejdříve poznamenal, že Protokol o výsadách a imunitách se v souladu s jeho článkem 22 vztahuje na ECB, členy jejích orgánů a její zaměstnance. Tento protokol se proto vztahuje na guvernéry centrálních bank členských států jakožto členy nejméně jednoho orgánu ECB.

V tomto rámci se na guvernéry centrálních bank může zejména vztahovat vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách pro úkony spojené s výkonem funkce člena orgánu ECB. Podle tohoto ustanovení se na uvedené guvernéry vztahuje tato imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů i po ukončení funkce.

Pokud jde o předmět a rozsah ochrany stanovené v čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, Soudní dvůr dále zdůraznil, že na základě čl. 17 prvního pododstavce uvedeného protokolu je imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů přiznávána výlučně v zájmu Unie. Článek 17 druhý pododstavec téhož protokolu provádí tuto zásadu, když stanoví, že každý orgán Unie je povinen zrušit tuto imunitu ve všech případech, kdy podle jeho názoru zrušení této imunity není v rozporu se zájmy Unie.

Pouze ECB tak přísluší v případě, že je požádána, aby guvernéra národní centrální banky zbavila imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů v souvislosti s probíhajícím trestním řízením, posoudit, zda je zbavení imunity v rozporu se zájmy Unie.

---

¹¹⁴ | Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie (Úř. věst. 2016, C 202, s. 266, dále jen „Protokol o výsadách a imunitách“).

Naproti tomu ECB a orgán odpovědný za trestní řízení vedené proti guvernérovi národní centrální banky mají sdílenou pravomoc určit, zda se jednání, které může být kvalifikováno jako trestný čin, dopustil guvernér při výkonu funkce člena orgánu ECB, a spadá tudíž do působnosti imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách.

Pokud jde o způsoby tohoto rozdělení pravomocí, Soudní dvůr upřesnil, že pokud orgán odpovědný za trestní řízení zjistí, že daného jednání se guvernér národní centrální banky zjevně nedopustil při výkonu funkce člena orgánu ECB, řízení, které je proti němu vedeno, může pokračovat, jelikož imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů se neuplatní. Tak je tomu v případě podvodu, korupce nebo praní peněz, kterých se dopustil guvernér centrální banky členského státu a které z povahy věci nespádají do okruhu funkcí úředníka nebo jiného zaměstnance Unie.

Naproti tomu pokud vnitrostátní orgán v jakémkoli stadiu trestního řízení zjistí, že daného jednání se dotýčný guvernér dopustil při výkonu funkce člena orgánu ECB, musí se obrátit na ECB, a pokud má ECB za to, že se jedná o úkony spojené s výkonem této funkce, musí ji vnitrostátní orgán požádat, aby tohoto guvernéra zbavila imunity. Takovým žádostem o zbavení imunity musí být vyhověno, ledaže je prokázáno, že tomu brání zájmy Unie.

Dodržování tohoto rozdělení pravomocí ostatně podléhá přezkumu ze strany Soudního dvora, k němuž může být podána žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU v případě, že vnitrostátní orgány nesplní povinnost obrátit se na dotyčný unijní orgán, jestliže nelze rozumně vyloučit veškeré pochybnosti o použitelnosti imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů. Naopak, pokud příslušný unijní orgán žádost o zbavení imunity zamítne, platnost tohoto zamítnutí může být předmětem řízení o předběžné otázce u Soudního dvora nebo dokonce přímé žaloby dotyčného členského státu na základě článku 263 SFEU.

Pokud jde o rozsah imunity spočívající ve vynětí z pravomoci soudů podle čl. 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, Soudní dvůr upřesnil, že taková imunita nebrání trestnímu stíhání jako celku, zejména vyšetřovacím opatřením, shromažďování důkazů a doručení usnesení o zahájení trestního stíhání. Pokud je však již ve stadiu vyšetřování vedeného vnitrostátními orgány a před předložením věci soudu konstatováno, že úředník nebo zaměstnanec Unie může být vyňat z pravomoci soudů pro činy, které jsou předmětem trestního stíhání, přísluší těmto orgánům požádat dotyčný orgán Unie o zbavení imunity. Tato imunita ostatně vzhledem k tomu, že se vztahuje na dotyčného úředníka nebo zaměstnance Unie pouze pro daný čin, nebrání tomu, aby důkazy shromážděné během policejního nebo soudního vyšetřování týkajícího se takového úředníka nebo zaměstnance mohly být použity v jiných řízeních týkajících se jiných činů, na které se imunita nevztahuje nebo které směřují proti třetím osobám.

Soudní dvůr nakonec uvedl, že i když se imunita spočívající ve vynětí z pravomoci soudů neuplatní, je-li osoba požívající této imunity v rámci trestního řízení obviněná z činů nesouvisejících s funkcemi, které vykonává jménem orgánu Unie, vnitrostátní zneužívající stíhání zahájena pro činy, na které se nevztahuje tato imunita, za účelem vyvíjení tlaku na dotyčného zaměstnance Unie jsou každopádně v rozporu se zásadou loajální spolupráce zakotvenou v čl. 4 odst. 3 třetím pododstavci SEU.

3. Povinnosti členů Účetního dvora

Rozsudek (pléna) ze dne 30. září 2021, Účetní dvůr v. Pinxten (C-130/19, EU:C:2021:782)

Karel Pinxten byl členem Evropského účetního dvora od 1. března 2006 do 30. dubna 2018, a to po dvě funkční období.

Z tohoto důvodu měl K. Pinxten nárok zejména na náhradu různých výdajů a na služební vozidlo. Od roku 2006 do března 2014 poskytoval Účetní dvůr K. Pinxtenovi také řidiče.

Účetní dvůr uvedl, že v průběhu roku 2016 obdržel informace o několika závažných nesrovnalostech připisovaných K. Pinxtenovi. Dne 18. července 2016 byl Karel Pinxten informován o udání, které na něj bylo učiněno.

Dne 14. října 2016 předal generální tajemník Účetního dvora na pokyn předsedy tohoto orgánu Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) spis týkající se činností K. Pinxtena, které vedly k možným neoprávněným výdajům z rozpočtu Unie.

Dne 2. července 2018 obdržel Účetní dvůr závěrečnou zprávu OLAF, kterou se uzavírá vyšetřování. V této zprávě bylo shledáno, že K. Pinxten zneužíval prostředky Účetního dvora v rámci činností, které nesouvisely s jeho funkcí, zneužíval palivové karty, zneužil smlouvu o pojištění služebního vozidla, byl neomluveně nepřítomen v práci, neohlásil externí činnosti, předával důvěrné informace a byl ve střetu zájmů. Navíc vzhledem k tomu, že OLAF měl za to, že některé skutečnosti zjištěné v průběhu vyšetřování mohly naplnit skutkovou podstatu trestných činů, předal informace a svá doporučení lucemburským justičním orgánům.

Poté, co K. Pinxten předal Účetnímu dvoru písemné připomínky, byl dne 26. listopadu 2018 členy tohoto orgánu na zasedání za zavřenými dveřmi vyslechnut. Dne 29. listopadu 2018 rozhodl Účetní dvůr na zasedání za zavřenými dveřmi, že případ K. Pinxtena postoupí podle čl. 286 odst. 6 SFEU¹¹⁵ Soudnímu dvoru.

Zároveň s ohledem na informace poskytnuté ze strany OLAF požádal procureur d'État près le tribunal d'arrondissement de Luxembourg (státní zástupce při obvodním soudu v Lucemburku, Lucembursko) dopisem ze dne 1. října 2018 Účetní dvůr, aby K. Pinxtena zbavil imunity. Dne 15. listopadu 2018 tento orgán této žádosti vyhověl.

Žalobou podanou dne 15. února 2019 navrhoval Účetní dvůr, aby Soudní dvůr určil, že K. Pinxten neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce, a v důsledku toho uložil sankci stanovenou v čl. 286 odst. 6 SFEU.

Soudní dvůr v plénu, v jeho nejslavnostnějším složení, mimo jiné rozhodl, že K. Pinxten porušil povinnosti vyplývající z jeho funkce člena Účetního dvora, pokud jde o:

- neohlášený a protiprávní výkon činnosti v rámci řídicího orgánu politické strany;
- zneužití prostředků Účetního dvora k financování činností bez souvislosti s funkcí člena tohoto orgánu v rozsahu konstatovaném v rozsudku;

115] Článek 286 odst. 6 SFEU stanoví: „Člen Účetního dvora může být odvolán ze své funkce nebo zbaven nároku na důchod nebo jej nahrazujícího požitky jen v případě, že Soudní dvůr na žádost Účetního dvora shledá, že přestal splňovat podmínky nezbytné k výkonu jeho funkce nebo neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce“.

- užití palivové karty k nákupu pohonných hmot určených do vozidel náležejících třetím osobám a
- vyvolání střetu zájmů v rámci vztahu s vedoucím kontrolovaného subjektu.

Soudní dvůr naproti tomu zamítl výtky vznesené Účetním dvorem týkající se:

- údajného neohlášeného a protiprávního výkonu jednatelské činnosti v občanskoprávní společnosti pro správu nemovitého majetku (société civile immobilière);
- ponechání si a užívání palivové karty dítětem K. Pinxtena, i když už nebylo členem jeho domácnosti;
- tvrzení o nepravdivých hlášeních pojistné události v souvislosti s nehodami za účasti služebního vozidla a řidiče přiděleného do kabinetu K. Pinxtena.

S ohledem na tato zjištění Soudní dvůr rozhodl, že se K. Pinxten zbavuje nároku na dvě třetiny svého důchodu ode dne vyhlášení rozsudku v projednávané věci, a sice dne 30. září 2021.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde o přípustnost žaloby, Soudní dvůr postupně odmítl všechny argumenty K. Pinxtena týkající se zaprvé neslučitelnosti řízení, které je s ním vedeno, s právem na účinnou soudní ochranu, zadruhé neregulérnosti vyšetřování ze strany OLAF, zatřetí neregulérnosti postupu uplatněného v rámci Účetního dvora při schvalování podání žaloby k Soudnímu dvoru a začtvrté prodlení, s nímž byla tato žaloba podána. Soudní dvůr tudíž shledal uvedenou žalobu přípustnou.

Pokud jde o meritum žaloby, Soudní dvůr poté, co připomněl povahu povinností vyplývajících z funkce člena Účetního dvora, zdůraznil, že pojem „povinnosti vyplývající z jeho funkce“ ve smyslu čl. 286 odst. 6 SFEU musí být chápán široce. S přihlédnutím k vysoké míře odpovědnosti, která je jim svěřena, je důležité, aby členové Účetního dvora dodržovali nejpřísnější normy chování a zajistili, aby obecný zájem Unie vždy převážil nejenom nad vnitrostátními zájmy, ale rovněž nad osobními zájmy. Z tohoto hlediska jsou povinnosti členů Účetního dvora stanovené primárním unijním právem převzaty a konkretizovány ve vnitřních normách přijatých tímto orgánem, které jsou tito členové povinni přísně dodržovat.

V této souvislosti je na Soudním dvoru, aby posoudil všechny důkazy, které mu předložil jak Účetní dvůr, na němž je, aby prokázal existenci nesplnění povinností, které přičítá K. Pinxtenovi, tak K. Pinxten. Soudní dvůr musí zejména posoudit věcnou správnost a spolehlivost těchto důkazů, aby určil, zda tyto důkazy postačují ke konstatování nesplnění povinností dosahujícího určitého stupně závažnosti ve smyslu čl. 286 odst. 6 SFEU.

Po přezkoumání všech důkazů předložených Účetním dvorem a K. Pinxtenem tak Soudní dvůr rozhodl, že K. Pinxten tím, že vykonával neohlášenou činnost v rámci řídicího orgánu politické strany, která byla neslučitelná s jeho funkcí člena Účetního dvora, tím, že zneužíval prostředky tohoto orgánu k financování činností bez souvislosti s funkcí člena tohoto orgánu¹¹⁶, a tím, že jednal způsobem, který byl s to založit střet zájmů ve vztahu ke kontrolovanému subjektu, je odpovědný za nesplnění povinností dosahující značného stupně závažnosti, a porušil tak povinnosti vyplývající z jeho funkce člena uvedeného orgánu ve smyslu čl. 286 odst. 6 SFEU.

¹¹⁶ Řada nesrovnalostí souvisejících s výdaji na služební cesty a denními příspěvky, výdaji na reprezentaci a pohoštění, jakož i s užíváním služebního vozidla a využíváním služeb řidiče.

Podle Soudního dvora porušení těchto povinností v zásadě vyžaduje uplatnění sankce na základě tohoto ustanovení. Podle tohoto ustanovení může Soudní dvůr uložit sankci spočívající v odvolání z funkce nebo ve zbavení nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky.

Vzhledem k tomu, že čl. 286 odst. 6 SFEU neupřesňuje rozsah zbavení nároku na důchod podle tohoto ustanovení, může Soudní dvůr rozhodnout o jeho úplném nebo částečném zbavení. Tato sankce však musí být přiměřená závažnosti porušení povinností vyplývajících z funkce člena Účetního dvora zjištěných Soudním dvorem.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že řada okolností je takové povahy, že prokazuje, že nesrovnalosti přičitatelné K. Pinxtenovi vykazují závažnost zvláště vysokého stupně. Karel Pinxten během svých dvou funkčních období člena tohoto orgánu především úmyslně a opakovaně porušoval pravidla platná v rámci tohoto orgánu, čímž soustavně narušoval nejzákladnější povinnosti vyplývající z jeho funkce. Dále se K. Pinxten často pokoušel tato porušení uvedených pravidel zakrýt. Mimoto nesrovnalosti, kterých se K. Pinxten dopustil, do značné míry přispěly k jeho osobnímu obohacení. Navíc chování K. Pinxtena způsobilo Účetnímu dvoru značnou újmu nejen z finančního hlediska, nýbrž rovněž pokud jde o jeho image a pověst. Konečně zvláštní funkce Účetního dvora, který je pověřen přezkumem legality a správnosti výdajů Unie, jakož i zajištěním řádného finančního řízení¹¹⁷, ještě zvyšuje závažnost nesrovnalostí, kterých se K. Pinxten dopustil.

Soudní dvůr však poznamenal, že odpovědnost K. Pinxtena mohou zmírnit jiné skutečnosti. Na jedné straně K. Pinxten získal nárok na důchod na základě práce, kterou během dvanácti let služby u Účetního dvora vykonával. Kvalita této práce přitom nebyla zpochybněna a K. Pinxten byl dokonce svými kolegy zvolen do funkce předsedajícího senátu III Účetního dvora od roku 2011. Na druhé straně, i když porušení povinností vyplývajících z jeho funkce, kterých se K. Pinxten dopustil, jsou především záležitostmi jeho osobní volby, jejíž neslučitelnosti s nejzákladnějšími povinnostmi vyplývajícími z jeho funkce si nemohl být nevědom, nic to nemění na tom, že trvání těchto nesrovnalostí nahrávala nepřesnost vnitřních pravidel tohoto orgánu a umožnily je nedostatky v kontrolách, které byly tímto orgánem zavedeny.

S ohledem na všechny zkoumané skutečnosti bude spravedlivým posouzením okolností projednávané věci, bude-li rozhodnuto tak, že se K. Pinxten zbavuje dvou třetin nároku na důchod, a to ode dne vyhlášení tohoto rozsudku.

VI. Unijní soudní řízení

V této rubrice si zasluhují pozornost tři rozsudky. V prvním z nich Soudní dvůr upřesnil kritéria stanovená v rozsudku *Cilfit a další*¹¹⁸, která se týkají případů, kdy vnitrostátní soudy rozhodující v posledním stupni nemají povinnost položit předběžnou otázku. Druhý rozsudek se týká pravomoci soudu vyššího stupně prohlásit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou Soudnímu dvoru podal soud nižšího stupně, za protiprávní. Ve třetím rozsudku, vydaném na základě kasačního opravného prostředku v rámci řízení o zrušení právních aktů, se Soudní dvůr zabýval přípustností žaloby na neplatnost podané třetím státem proti omezujícím opatřením přijatým Radou vzhledem k situaci panující v tomto státě.

---

¹¹⁷ | Článek 287 odst. 2 SFEU.

¹¹⁸ | Rozsudek ze dne 6. října 1982, *Cilfit a další* (283/81, [EU:C:1982:335](#)).

1. Řízení o předběžné otázce

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, *Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi* (C-561/19, [EU:C:2021:799](#))

Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie), vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni (dále jen „předkládající soud“), předložila v roce 2017 Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci sporu ohledně veřejné zakázky na úklidové služby zejména na italských vlakových nádražích. Soudní dvůr vydal rozsudek v roce 2018¹¹⁹. Účastníci tohoto sporu následně požádali předkládající soud o položení dalších předběžných otázek.

V tomto kontextu předložil předkládající soud v roce 2019 Soudnímu dvoru novou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Předkládající soud se mimo jiné tázal, zda je vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni povinen položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se výkladu unijního práva, je-li mu tato otázka předložena účastníkem řízení v pokročilé fázi řízení nebo poté, co se ve věci konala první porada soudu, nebo pokud již byla jedna žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v této věci podána.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku potvrdil kritéria vyvozená v rozsudku *Cilfit*^a další, ve kterém jsou uvedeny tři situace, kdy pro vnitrostátní soudy rozhodující v posledním stupni neplatí povinnost podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce¹²⁰:

- otázka není relevantní pro řešení sporu;
- dané ustanovení unijního práva již bylo předmětem výkladu podaného Soudním dvorem;
- správný výklad unijního práva je natolik zřejmý, že neponechává prostor pro žádnou rozumnou pochybnost.

Soudní dvůr tudíž rozhodl, že vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni nemůže být zproštěn své povinnosti předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce pouze z toho důvodu, že již v rámci téže věci Soudnímu dvoru jednu žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložil.

Pokud jde o třetí ze shora připomenutých situací, Soudní dvůr upřesnil, že neexistenci rozumných pochybností je nutno posuzovat v závislosti na charakteristikách vlastních unijnímu právu, zvláštních obtížích, které vykazuje výklad tohoto práva, a riziku rozdílnosti judikatury uvnitř Unie. Dříve než vnitrostátní soud rozhodující v posledním stupni dospěje k závěru, že o správném výkladu unijního práva nepanuje rozumná pochybnost, musí si být jist, že stejnou jistotu by měly i ostatní soudy členských států rozhodující v posledním stupni a Soudní dvůr.

V tomto ohledu platí, že pouhá možnost vyložit určité ustanovení unijního práva různými způsoby sama o sobě nedovoluje se domnívat, že o jeho správném výkladu panuje rozumná pochybnost. Pokud je však na existenci rozdílných směrů judikatury – v rámci soudů jednoho a téhož členského státu nebo mezi soudy

¹¹⁹| Rozsudek ze dne 19. dubna 2018, *Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi* (C-152/17, [EU:C:2018:264](#)).

¹²⁰| Tato povinnost je upravena v čl. 267 třetím pododstavci SFEU.

různých členských států – týkající se výkladu ustanovení unijního práva použitelného na spor v původním řízení upozorněn soud rozhodující v posledním stupni, musí být tento soud zvláště ostrážitý při posuzování případné neexistence rozumné pochybnosti o správném výkladu daného ustanovení.

Vnitrostátní soudy rozhodující v posledním stupni musí na vlastní odpovědnost, nezávisle a s veškerou požadovanou pozorností posoudit, zda se nacházejí v některé ze tří situací, které jim umožňují zdržet se předložení otázky Soudnímu dvoru týkající se výkladu unijního práva, která před nimi vyvstala. Pokud má takový soud za to, že je zproštěn povinnosti obrátit se na Soudní dvůr, musí z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplývat, že jde o některou z těchto tří situací.

Mimoto nachází-li se soud rozhodující v posledním stupni v některé z těchto situací, není povinen obrátit se na Soudní dvůr, i kdyby otázku týkající se výkladu unijního práva vznesl účastník před ním probíhajícího řízení.

Pokud naproti tomu otázka týkající se výkladu unijního práva neodpovídá žádné z těchto situací, je soud rozhodující v posledním stupni povinen se na Soudní dvůr obrátit. Skutečnost, že uvedený soud již předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci téže vnitrostátní věci, nezpochybňuje povinnost podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jestliže po rozhodnutí Soudního dvora přetrvává otázka výkladu unijního práva, jejíž zodpovězení je nezbytné pro vyřešení sporu.

Pouze vnitrostátnímu soudu přísluší rozhodnout, v jakém stadiu řízení má být předložena předběžná otázka. Soud rozhodující v posledním stupni však nemusí předkládat předběžnou otázku Soudnímu dvoru, jsou-li dány důvody nepřipustnosti, které souvisejí s řízením před takovým soudem. V případě, že musí být důvody uplatněné před takovým soudem prohlášeny za nepřipustné, totiž nelze mít za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytná a relevantní k tomu, aby tento soud mohl vydat rozhodnutí. Použitelná vnitrostátní procesní pravidla však musí být v souladu se zásadami rovnocennosti¹²¹ a efektivity¹²².

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. listopadu 2021, IS (Protiprávnost předkládacího rozhodnutí) (C-564/19, [EU:C:2021:949](#))

Samosoudci soudu Pesti Központi Kerületi Bíróság (obvodní soud pro Pešť-střed, Maďarsko) bylo předloženo trestní stíhání zahájené proti švédskému státnímu příslušníkovi. Při prvním výslechu vyšetřujícím orgánem byl obviněný, který neovládá maďarštinu a kterému byl nápomocen tlumočnický švédského jazyka, informován o podezření vůči jeho osobě. Neexistuje však žádná informace ohledně způsobu, jakým byl tlumočnický vybrán, jak byly ověřeny jeho schopnosti, ani o skutečnosti, že si tlumočnický a obviněný navzájem rozuměli. V Maďarsku totiž neexistuje žádný úřední rejstřík překladatelů a tlumočnicků a maďarská právní úprava neuvádí, kdo může být v trestním řízení jmenován jako překladatel nebo tlumočnický, ani podle jakých kritérií. Podle soudu, jemuž byl spor předložen, tedy ani obhájce ani soud nejsou schopni ověřit kvalitu tlumočení. Za takových podmínek má uvedený soud za to, že by mohlo být porušeno právo obviněného na informace o jeho právech a jeho právo na obhajobu.

¹²¹ | Zásada rovnocennosti vyžaduje, aby se všechna pravidla použitelná na žaloby používala bez rozdílu na žaloby pro porušení unijního práva i na obdobné žaloby pro porušení vnitrostátního práva.

¹²² | V souladu se zásadou efektivity nesmí být vnitrostátní procesní pravidla takové povahy, že by v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala výkon práv přiznaných unijním právním řádem.

Z toho důvodu se uvedený soud rozhodl dotázat Soudního dvora na slučitelnost maďarské právní úpravy se směrnicí 2010/64¹²³, pokud jde o právo na tlumočení a překlad v trestním řízení, a směrnicí¹²⁴, co se týče práva na informace v trestním řízení. V případě neslučitelnosti se uvedený soud dále táže, zda lze v trestním řízení pokračovat v nepřítomnosti obviněného, přičemž taková možnost je v maďarském právu upravena pro určité případy, když se obviněný nedostaví na jednání.

Po tomto původním předložení věci Soudnímu dvoru rozhodl Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko) o mimořádném opravném prostředku pro porušení zákona, který maďarský nejvyšší státní zástupce podal proti předkládacímu rozhodnutí, a rozhodl, že uvedené předkládací rozhodnutí je protiprávní, avšak nejsou dotčeny právní účinky tohoto rozhodnutí, a to v podstatě z toho důvodu, že položené otázky nejsou relevantní a nezbytné pro vyřešení dotčeného sporu. Na základě těchto důvodů, jako jsou důvody, které vedly k vydání rozhodnutí Kúria (Nejvyšší soud), bylo mezitím ukončeno kárné řízení, které bylo zahájeno proti samosoudci předkládajícího soudu. Vzhledem k tomu, že měl uvedený samosoudce pochybnosti o slučitelnosti takového řízení, jakož i rozhodnutí Kúria (Nejvyšší soud) s unijním právem a o dopadu rozhodnutí Kúria (Nejvyšší soud) na další průběh původního trestního řízení, podal v tomto ohledu doplňující žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu na prvním místě rozhodl, že systém spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedený článkem 267 SFEU brání tomu, aby nejvyšší vnitrostátní soud v návaznosti na mimořádný opravný prostředek pro porušení zákona konstatoval protiprávnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané soudem nižšího stupně, aniž tím jsou dotčeny právní účinky předkládacího rozhodnutí, z důvodu, že položené otázky nejsou relevantní a nezbytné pro vyřešení sporu v původním řízení. Takový přezkum legality se totiž podle všeho podobá přezkumu přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, k němuž má výlučnou pravomoc Soudní dvůr. Kromě toho takové konstatování protiprávnosti je s to jednak oslabit autoritu odpovědí, které Soudní dvůr předkládajícímu soudu poskytne, a jednak omezit výkon pravomoci vnitrostátních soudů obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Může tudíž omezit účinnou soudní ochranu práv, kterou jednotlivci vyvozují z unijního práva.

Za takových podmínek zásada přednosti unijního práva ukládá soudu nižšího stupně, aby nepřihlížel k rozhodnutí nejvyššího soudu dotyčného členského státu. Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že následně Soudní dvůr může případně prohlásit předběžné otázky položené tímto nižším soudem za nepřípustné.

Na druhém místě Soudní dvůr dovedl, že unijní právo brání kárnému řízení zahájenému proti vnitrostátnímu soudci z důvodu, že se obrátil na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž samotná vyhlídka, že může být vystaven takovému řízení, může narušit mechanismus stanovený v článku 267 SFEU, jakož i nezávislost soudnictví, která je podstatná pro řádné fungování tohoto mechanismu. Kromě toho takové řízení může odradit všechny vnitrostátní soudy od podávání žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, což by mohlo ohrozit jednotné uplatňování unijního práva.

Konečně Soudní dvůr na třetím místě přezkoumal povinnosti členských států vyplývající ze směrnice 2010/64, pokud jde o tlumočení a překlad v trestním řízení. V tomto ohledu členské státy musí přijmout konkrétní opatření k zajištění dostatečně kvalitního tlumočení a překladů, aby podezřelý nebo obviněný pochopil obvinění, které proti němu bylo vzneseno. Vytvoření rejstříku nezávislých překladatelů nebo tlumočnicků

123 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (Úř. věst. 2010, L 280, s. 1).

124 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. 2012, L 142, s. 1).

představuje jeden z prostředků k dosažení tohoto cíle. Kromě toho opatření přijatá členskými státy musí umožnit vnitrostátním soudům ověřit dostatečnou kvalitu tlumočení, aby bylo zajištěno právo na spravedlivý proces a výkon práva na obhajobu.

Na základě tohoto ověření může vnitrostátní soud dospět k závěru, že z důvodu nevyhovujícího tlumočení nebo nemožnosti určit kvalitu tohoto tlumočení osoba nebyla informována o obvinění, které proti ní bylo vzneseno, v jazyce, kterému rozumí. Za takových okolností směrnice 2010/64 a 2012/13 vykládané ve světle práva na obhajobu ve smyslu čl. 48 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie brání tomu, aby trestní řízení pokračovalo v nepřítomnosti.

V této rubrice je třeba upozornit také na následující rozsudky: rozsudek ze dne 15. července 2021, **FBF** (C-911/19, [EU:C:2021:599](#)), který se týká jednak napadnutelnosti obecných pokynů Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) určených příslušným orgánům či finančním institucím a jednak pravomoci Soudního dvora posoudit legalitu těchto obecných pokynů v rámci řízení o předběžné otázce¹²⁵, rozsudek ze dne 15. července 2021, **Komise v. Polsko (Kárný režim soudců)** (C-791/19, [EU:C:2021:596](#)), a rozsudek ze dne 6. října 2021, **W. Ž. (Kolegium Nejvyššího soudu pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné – Jmenování)** (C-487/19, [EU:C:2021:798](#))¹²⁶, v nichž Soudní dvůr rozhodoval o otázkách týkajících se zachování právního státu jako unijní hodnoty, rozsudek ze dne 2. září 2021, **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#))¹²⁷, a rozsudek ze dne 26. října 2021, **PL Holdings** (C-109/20, [EU:C:2021:875](#))¹²⁸.

2. Žaloby na neplatnost

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, **Venezuela v. Rada (Dotčení třetího státu)** (C-872/19 P, [EU:C:2021:507](#))

Vzhledem ke zhoršení situace v oblasti lidských práv, právního státu a demokracie přijala Rada Evropské unie v roce 2017 omezující opatření vůči Bolívarovské republice Venezuela (dále jen „Venezuela“). Články 2, 3, 6 a 7 nařízení 2017/2063¹²⁹ stanovily zejména zákaz prodávat nebo poskytovat jakékoli fyzické nebo právnické osobě, subjektu či orgánu ve Venezuele vojenské vybavení a související technologie, které by mohly být použity k vnitřní represí, jakož i zákaz poskytovat týmž fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům nebo orgánům ve Venezuele určité technické, zprostředkovatelské nebo finanční služby spojené s dodávkou tohoto vybavení.

125| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XV „Hospodářská a měnová politika“.

126| Tyto dva rozsudky jsou prezentovány v rubrice I „Unijní hodnoty“.

127| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIX.2 „Smlouva o energetické chartě“.

128| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIX.1 „Rozhodčí doložka obsažená v mezinárodní dohodě uzavřené mezi členskými státy“.

129| Nařízení Rady (EU) 2017/2063 ze dne 13. listopadu 2017 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Venezuele (Úř. věst. 2017, L 295, s. 21).

Dne 6. února 2018 podala Venezuela k Tribunálu Evropské unie žalobu znějící na zrušení nařízení 2017/2063 v rozsahu, v němž se jí týkají jeho ustanovení. Následně upravila svou žalobu tak, aby se týkala rovněž rozhodnutí 2018/1656 a prováděcího nařízení 2018/1653¹³⁰, tedy aktů, kterými Rada prodloužila platnost přijatých omezujících opatření. Rozsudkem ze dne 20. září 2019 Tribunál tuto žalobu odmítl jako nepřipustnou z důvodu, že právní postavení Venezuely nebylo spornými ustanoveními bezprostředně dotčeno¹³¹.

Soudní dvůr, ke kterému Venezuela podala kasační opravný prostředek, se vyslovuje k použití kritérií přípustnosti stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU v rámci žaloby na neplatnost podané třetím státem proti omezujícím opatřením přijatým Radou s ohledem na situaci v tomto státě. Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu v rozsahu, v němž Tribunál prohlásil žalobu Venezuely znějící na zrušení článků 2, 3, 6 a 7 nařízení 2017/2063 za nepřipustnou a vrátil věc Tribunálu k rozhodnutí o této žalobě ve věci samé.

Závěry Soudního dvora

Úvodem Soudní dvůr poukázal na to, že jelikož se kasační opravný prostředek Venezuely netýká části napadeného rozsudku, v níž byla žaloba tohoto třetího státu znějící na zrušení rozhodnutí 2018/1656 a prováděcího nařízení 2018/1653 odmítnuta jako nepřipustná, Tribunál v tomto ohledu vydal konečné rozhodnutí. Soudní dvůr dále připomněl, že podle ustálené judikatury může v případě potřeby i bez návrhu rozhodnout o nepominutelném důvodu vycházejícím z nedodržení podmínek přípustnosti stanovených v článku 263 SFEU.

V projednávaném případě se i bez návrhu zabýval otázkou, zda lze Venezuelu považovat za „právní osobu“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. V tomto ohledu poukázal na to, že z tohoto ustanovení nevyplývá, že by se některé kategorie právnických osob nemohly dovolávat práva podat žalobu na neplatnost stanovenou v tomto ustanovení Smlouvy o FEU. Kromě toho z předchozí judikatury rovněž nevyplývá, že pojem „právní osoba“ použitý v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU je předmětem restriktivního výkladu. Soudní dvůr dále zdůraznil, že zásada, podle které je Unie založena zejména na hodnotě právního státu, vyplývá jak z článku 2 SEU, tak z článku 21 SEU, na který odkazuje článek 23 SEU týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Za těchto podmínek Soudní dvůr rozhodl, že v souladu s čl. 263 čtvrtým pododstavcem SFEU vykládaným ve světle zásad účinného soudního přezkumu a právního státu musí mít třetí stát aktivní legitimaci jakožto „právní osoba“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud jsou splněny ostatní podmínky stanovené tímto ustanovením. V tomto ohledu upřesnil, že povinnosti Unie dbát na dodržování právního státu nepodléhají podmínce vzájemnosti. Venezuela jakožto stát s mezinárodní právní subjektivitou tudíž musí být považována za „právní osobu“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.

Soudní dvůr dále rozhodl, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když učinil závěr, že dotčená omezující opatření nemají bezprostřední účinky na právní postavení Venezuely. V tomto ohledu konstatoval, že dotčená omezující opatření byla přijata vůči Venezuele. Zakázat subjektům Unie provádět určité operace se rovná zakázat Venezuele provádět uvedené operace s těmito subjekty. Dále vzhledem k tomu, že vstup nařízení 2017/2063 v platnost měl za následek okamžité a automatické uplatnění zákazů stanovených v člancích 2, 3, 6 a 7 tohoto nařízení, bránily tyto zákazy Venezuele pořídit si čtené výrobky a služby. Soudní dvůr z toho vyvodil, že tato ustanovení mají bezprostřední účinky na právní postavení tohoto státu. V tomto ohledu podotkl, že není nutné rozlišovat podle toho, zda obchodní činnosti tohoto státu spadají

¹³⁰ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/1656 ze dne 6. listopadu 2018, kterým se mění rozhodnutí (SZBP) 2017/2074 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Venezuele (Úř. věst. 2018, L 276, s. 10), a prováděcí nařízení Rady (EU) 2018/1653 ze dne 6. listopadu 2018, kterým se provádí nařízení (EU) 2017/2063 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci ve Venezuele (Úř. věst. 2018, L 276, s. 1).

¹³¹ Rozsudek ze dne 20. září 2019, *Venezuela v. Rada* (T-65/18, [EU:T:2019:649](#)).

pod soukromoprávní úkony (*iure gestionis*) nebo pod úkony vykonané při výkonu veřejné moci (*iure imperii*). Stejně tak konstatoval, že okolnost, že dotčená omezující opatření nepředstavují absolutní překážku pro Venezuelu pořídit si dotčené zboží a služby, je za tímto účelem irelevantní.

Následně Soudní dvůr rozhodl ve věci samé o ostatních důvodech nepřípustnosti, které Rada původně vznesla před Tribunálem. Pokud jde o důvod vycházející z nedostatku právního zájmu Venezuely na podání žaloby, Soudní dvůr konstatoval, že jelikož zákazy stanovené v člancích 2, 3, 6 a 7 nařízení 2017/2063 mohou poškodit zejména hospodářské zájmy Venezuely, jejich zrušení jí samo o sobě může přinést prospěch. Pokud jde o důvod vycházející ze skutečnosti, že Venezuela není spornými ustanoveními bezprostředně dotčena, Soudní dvůr poznamenal, že zákazy stanovené shora uvedenými články nařízení 2017/2063 se použijí, aniž je adresátům pověřeným jejich provedením ponechán prostor pro uvážení a vyžaduje to přijetí prováděcích opatření. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr již konstatoval, že tato ustanovení mají účinky na právní postavení Venezuely, tento důvod zamítl.

Konečně Soudní dvůr poukázal na to, že nařízení 2017/2063 představuje „nařizovací akt“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Vzhledem k tomu, že články tohoto nařízení napadené Venezuelou navíc nevyžadují přijetí prováděcích opatření, Soudní dvůr dospěl k závěru, že tento třetí stát je aktivně legitimován k podání žaloby proti těmto článkům na základě tohoto ustanovení, aniž musí prokazovat, že se jej tyto články dotýkají osobně.

*

V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek ze dne 21. ledna 2021, **Německo v. Esso Raffinage** (C-471/18 P, [EU:C:2021:48](#)), týkající se mimo jiné napadnutelnosti prohlášení o nesplnění požadavků v návaznosti na rozhodnutí o hodnocení registrační dokumentace Evropské agentury pro chemické látky (ECHA)¹³², a rozsudek ze dne 6. května 2021, **ABLV Bank a další v. ECB** (C-551/19 P a C-552/19 P, [EU:C:2021:369](#)), týkající se mimo jiné přípravného charakteru posouzení, na jehož základě Evropská centrální banka konstatuje, že se úvěrová instituce nachází v situaci selhání či pravděpodobného selhání¹³³. Rozsudek ze dne 2. září 2021, **EPSU v. Komise** (C-928/19 P, [EU:C:2021:656](#)), se pak týká soudního přezkumu prováděného v řízení o žalobě proti rozhodnutí Komise, jímž bylo odepřeno předložení návrhu na provedení dohod uzavřených mezi sociálními partnery¹³⁴. Nakonec je nutno zmínit rozsudek ze dne 21. ledna 2021, **Leino-Sandberg v. Parlament** (C-761/18 P, [EU:C:2021:52](#)), který se týká zachování právního zájmu na pokračování řízení v případě navrhovatelky, která podala žalobu proti rozhodnutí orgánu o odepření přístupu k dokumentu zpřístupněnému třetí osobu po podání žaloby¹³⁵.

132| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIV.5 „Chemické látky“.

133| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XV „Hospodářská a měnová politika“.

134| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XVI.5 „Provádění dohod uzavřených mezi sociálními partnery na úrovni Unie“.

135| Tento rozsudek je prezentován v rubrice V.1 „Přístup k dokumentům“.

VII. Svobody pohybu

1. Volný pohyb zboží

Rozsudek ze dne 20. května 2021, Renesola UK (C-209/20, [EU:C:2021:400](#))

V roce 2016 Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (daňová a celní správa, Spojené království) uložila společnosti Renesola UK Ltd (dále jen „Renesola“) antidumpingové a vyrovnávací clo na dovoz solárních modulů montovaných v Indii ze solárních buněk pocházejících z Číny do Spojeného království. Tato cla byla založena zejména na prováděcím nařízení č. 1357/2013¹³⁶, podle něhož se tato cla uplatní mimo jiné na solární moduly a panely vyrobené v jiných třetích zemích než v Číně ze solárních buněk pocházejících z této země, jelikož solární moduly, na jejichž výrobě se podílelo více zemí, považuje za moduly pocházející ze země, ze které pocházejí solární buňky použité při jejich výrobě. Toto pojetí původu se zakládá na zásadě uvedené v článku 24 celního kodexu Společenství¹³⁷, podle něhož zemi původu určuje poslední podstatné hospodářsky zdůvodněné zpracování nebo opracování, které bylo provedeno v podnicích k tomu vybavených a které vyústilo v nový výrobek nebo představuje důležitý stupeň výroby.

Renesola zpochybnila uložení tohoto cla před soudem z důvodu, že prováděcí nařízení č. 1357/2013 je neplatné a s ohledem na článek 24 celního kodexu Společenství je třeba dotčené solární moduly považovat za pocházející z Indie. Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [vrchní soud (daňový a obchodní senát), Spojené království], k němuž bylo podáno odvolání, se rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se platnosti prováděcího nařízení č. 1357/2013 v rozsahu, v němž toto nařízení upřesňuje určení země původu solárních modulů na základě kritérií uvedených v článku 24 celního kodexu Společenství. Tento soud má za to, že montáž solárních modulů prováděná v Indii ze solárních buněk vyrobených v Číně musí být považována za technicky složitý a choulostivý proces umožňující získat výrobky se specifickými vlastnostmi, takže dotčené solární moduly by měly být považovány za výrobky, které podstoupily poslední podstatné zpracování v Indii, a z tohoto důvodu za výrobky pocházející z této třetí země, a nikoli z Číny.

Soudní dvůr ve svém rozsudku potvrdil platnost prováděcího nařízení č. 1357/2013 a konstatoval zejména, že se Evropská komise nedopustila nesprávného právního posouzení ani zjevně nesprávného posouzení a že přijetí uvedeného nařízení je kromě toho odůvodněno cílem spočívajícím v soudržném a jednotném uplatňování nejen celní, ale i antidumpingové unijní právní úpravy.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr úvodem připomněl, že celní kodex Společenství zmocňuje Komisi k přijetí veškerých opatření nezbytných nebo užitečných ke svému provedení. Komise může zejména na základě článků 247 a 247a celního kodexu Společenství přijmout takové prováděcí akty, jako bylo prováděcí nařízení č. 1357/2013, za účelem výkladu a použití abstraktních kritérií uvedených v článku 24 kodexu. V případě konkrétních kategorií zboží, na

¹³⁶ | Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1357/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. 2013, L 341, s. 47).

¹³⁷ | Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. 1992, L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2700/2000 ze dne 16. listopadu 2000 (Úř. věst. 2000, L 311, s. 17; Zvl. vyd. 02/10, s. 239, dále jen „celní kodex Společenství“).

jehož výrobě se podílelo více zemí, tak může být země, která má být považována za zemi původu, upřesněna prováděcím aktem, pokud jsou splněna kritéria uvedená v článku 24 kodexu a pokud je takto stanovenou zemí ta, kde došlo k „poslednímu podstatnému zpracování nebo oprávnění“ uvedeného zboží. Pokud jde o posledně uvedený výraz, Soudní dvůr zejména upřesnil, že tento odkazuje na fázi výroby, během níž zboží získává své určení, jakož i specifické vlastnosti a složení, které předtím nemělo a které nemají následně projít významnými kvalitativními změnami.

Soudní dvůr dále uvedl, že prováděcí akt přijatý Komisí musí být odůvodněn takovými cíli, jako jsou cíle spočívající v zajištění právní jistoty nebo jednotného používání unijních celních předpisů. A konečně, odůvodnění takového aktu musí unijním soudům umožnit zkoumat jeho legalitu v rámci řízení o přímé žalobě nebo v rámci řízení o předběžné otázce.

V projednávaném případě Soudní dvůr zaprvé s poukazem na body 1, 3 a 4 odůvodnění prováděcího nařízení č. 1357/2013 rozhodl, že cíl spočívající v soudržném a jednotném uplatňování celní a antidumpingové unijní právní úpravy, v jehož rámci jsou stanovována antidumpingová a vyrovnávací cla, odůvodňoval přijetí tohoto nařízení.

Zadruhé, pokud jde o odůvodnění uvedeného nařízení, Soudní dvůr rozhodl, že Komise právně dostačujícím způsobem uvedla důvody, které ji vedly k upřesnění původu solárních modulů a panelů, jež dotýčným subjektům umožňují pochopit, a případně zpochybnit úvahy Komise a Soudnímu dvoru posoudit platnost dotčeného nařízení.

A zatřetí Soudní dvůr nakonec zkoumal úvahy Komise týkající se určení země původu dotčených výrobků z pohledu kritéria „posledního podstatného zpracování nebo oprávnění“ uvedeného v článku 24 celního kodexu Společenství. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že se Komise nedopustila nesprávného právního posouzení nebo zjevně nesprávného posouzení. Soudní dvůr zejména potvrdil posouzení Komise, podle kterého schopnost zachycovat solární energii a následně ji přeměnit na elektřinu představuje základní vlastnost solárních buněk, modulů i panelů a určuje způsob jejich využití, takže transformace křemíkových destiček na solární buňky převyšuje význam vylepšení provedených v další fázi montáže solárních buněk do solárních modulů nebo panelů, a představuje tak „poslední podstatné zpracování“ jednotlivých výrobků ve smyslu článku 24 celního kodexu Společenství.

2. Svoboda usazování

Rozsudek ze dne 11. února 2021, Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19 a C-471/19, [EU:C:2021:107](#))

V belgickém právu se přístavní práce řídí zejména zákonem o přístavní práci, podle kterého mohou takovou práci vykonávat pouze uznaní přístavní dělníci. V roce 2014 zaslala Evropská komise Belgickému království výzvu dopisem, v níž uvedla, že belgická právní úprava přístavní práce porušuje svobodu usazování (článek 49 SFEU). V návaznosti na tento dopis přijalo Belgické království v roce 2016 královské nařízení o uznávání přístavních dělníků v přístavních oblastech, kterým byla stanovena prováděcí pravidla k zákonu o přístavní práci, na základě čehož Komise zastavila řízení o nesplnění povinnosti vedené proti Belgickému království.

Ve věci Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp (C-407/19) tyto dvě společnosti provádějící v Belgii i v zahraničí přístavní činnosti podaly k Raad van State (Státní rada, Belgie) návrh na zrušení tohoto královského nařízení z roku 2016, neboť měly za to, že narušuje jejich svobodu zaměstnávat na práci v belgických přístavních oblastech přístavní dělníky pocházející z jiných členských států než z Belgie.

Ve věci *Middlegate Europe* (C-471/19) byla dotyčná společnost nucena zaplatit pokutu poté, co belgické policejní orgány konstatovaly protiprávní jednání spočívající v provádění přístavní práce neuznaným přístavním dělníkem. V rámci řízení vedeného v této druhé věci před předkládajícím soudem, tj. *Grondwetteljk Hof* (Ústavní soud, Belgie), tato společnost napadla ústavnost zákona o přístavní práci, neboť měla za to, že tento zákon ve vztahu k podnikům porušuje jejich svobodu obchodu a průmyslu. Ústavní soud, který podotkl, že tato svoboda zaručená belgickou ústavou je úzce spjata s několika základními svobodami zaručenými Smlouvou o FEU, jako je volný pohyb služeb (článek 56 SFEU) a svoboda usazování (článek 49 SFEU), se rozhodl – stejně jako *Raad van State* (Státní rada) v rámci první věci – dotázat se Soudního dvora, zda jsou tato vnitrostátní pravidla, která ponechávají v platnosti zvláštní úpravu zaměstnávání přístavních dělníků, s těmito dvěma ustanoveními slučitelná. V těchto spojených věcech byl Soudní dvůr vedle odpovědi na tuto otázku žádán také o stanovení dalších kritérií pro vyjasnění souladu režimu přístavních dělníků s požadavky unijního práva.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve konstatoval, že předmětná právní úprava ukládající společnostem-nerezidentům, které se chtějí usadit v Belgii za účelem výkonu přístavních činností nebo které v tomto státě chtějí poskytovat přístavní služby, aniž se v něm usadí, aby využívaly pouze přístavní dělníky uznané podle této právní úpravy, znemožňuje takovým podnikům využití vlastních pracovníků nebo přijetí jiných, neuznaných dělníků. Tato právní úprava, která může činit usazení těchto podniků v Belgii nebo poskytování jejich služeb v tomto členském státě méně atraktivním, proto představuje omezení těchto svobod, tj. svobody usazování a volného pohybu služeb. Soudní dvůr pak připomněl, že takové omezení může být odůvodněno naléhavým důvodem obecného zájmu za podmínky, že je způsobilé zaručit uskutečnění sledovaného cíle a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. V projednávaných věcech Soudní dvůr uvedl, že předmětnou právní úpravu nelze samu o sobě považovat za nezpůsobilou nebo nepřiměřenou k dosažení sledovaného cíle, tj. zaručení bezpečnosti v přístavních oblastech a předcházení pracovním úrazům. Na základě globálního posouzení daného režimu Soudní dvůr dovedl, že taková právní úprava je s články 49 a 56 SFEU slučitelná, pokud se podmínky a pravidla stanovená touto právní úpravou zakládají na objektivních, nediskriminačních a předem známých kritériích umožňujících přístavním dělníkům z jiných členských států doložit, že ve státě původu splňují požadavky rovnocenné požadavkům vztahujícím se na tuzemské přístavní dělníky, a pokud nezavádějí omezený seznam dělníků, které lze takto uznat.

Následně při zkoumání slučitelnosti napadeného královského nařízení se svobodami pohybu zaručenými Smlouvou o FEU Soudní dvůr uvedl, že předmětná vnitrostátní právní úprava představuje rovněž omezení svobody pohybu pracovníků zakotvené v článku 45 SFEU, neboť může mít odrazující účinek na zaměstnavatele a pracovníky z jiných členských států. Soudní dvůr pak posuzoval nezbytnost a přiměřenost jednotlivých opatření obsažených v této právní úpravě ve vztahu k cíli spočívajícímu v zaručení bezpečnosti v přístavních oblastech a v předcházení pracovním úrazům.

V tomto ohledu Soudní dvůr zaprvé dospěl k názoru, že předmětná právní úprava, podle níž konkrétně:

- uznání přístavních dělníků provádí správní komise, která je paritně složena z členů jmenovaných organizacemi zaměstnavatelů a organizacemi zaměstnanců;
- tato komise rovněž v závislosti na potřebě pracovní síly rozhoduje, zda uznání dělníci mají či nemají být zařazeni na seznam přístavních pracovníků, přičemž u přístavních dělníků, kteří nejsou na tento seznam zařazeni, je doba jejich uznání omezena délkou trvání jejich pracovní smlouvy, takže pro každou novou smlouvu, kterou uzavírají, musí být zahájeno nové uznávací řízení;
- není stanovena žádná maximální lhůta, v níž musí tato komise rozhodnout,

není slučitelná se svobodami pohybu zakotvenými v člancích 45, 49 a 56 SFEU, neboť není nezbytná ani vhodná k dosažení sledovaného cíle.

Zadruhé Soudní dvůr zkoumal podmínky uznávání přístavních dělníků. Podle předmětné vnitrostátní právní úpravy musí pracovník – s výjimkou případu, kdy může doložit splnění rovnocenných podmínek v jiném členském státě – splnit požadavky na zdravotní způsobilost, úspěšné absolvování psychologického testu a předchozího odborného školení. Tyto požadavky jsou podle Soudního dvora podmínkami vhodnými k zajištění bezpečnosti v přístavních oblastech a přiměřenými tomuto cíli. V důsledku toho jsou taková opatření se svobodami pohybu stanovenými v člancích 45, 49 a 56 SFEU slučitelná. Soudní dvůr má nicméně za to, že je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda úloha svěřená organizaci zaměstnavatelů a případně odborovým organizacím uznaných přístavních dělníků pro účely jmenování orgánů pověřených provedením těchto vyšetření, testů nebo zkoušek nemůže zpochybnit jejich transparentnost, objektivnost a nestrannost.

Zatřetí Soudní dvůr dovedl, že daná vnitrostátní právní úprava, podle níž si přístavní dělník zachovává uznání získané podle předchozího právního režimu a je zařazen na seznam přístavních dělníků, se nejví jako nevhodná k dosažení sledovaného cíle ani jako nepřiměřená ve vztahu k tomuto cíli, takže je v tomto ohledu taktéž slučitelná se svobodami zakotvenými v člancích 45, 49 a 56 SFEU.

Začtvrté dospěl Soudní dvůr k názoru, že předmětná právní úprava, podle níž převedení přístavního pracovníka na seznam pracovníků jiné přístavní oblasti, než ve které byl uznán, podléhá podmínkám a pravidlům stanoveným kolektivní smlouvou, je v souladu se svobodami pohybu stanovenými v člancích 45, 49 a 56 SFEU. Je však na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda jsou tyto podmínky a pravidla nezbytná a přiměřená ve vztahu k cíli spočívajícímu v zajištění bezpečnosti v každé přístavní oblasti.

Soudní dvůr konečně prohlásil, že vnitrostátní právní úprava, podle které musí mít pracovníci logistiky „bezpečnostní osvědčení“, jehož pravidla vydávání stanoví kolektivní smlouva, není se svobodami zakotvenými v člancích 45, 49 a 56 SFEU neslučitelná, pokud jsou podmínky pro vydání takového osvědčení nezbytné a přiměřené ve vztahu k cíli spočívajícímu v zaručení bezpečnosti v přístavních oblastech a pokud postup stanovený pro jeho získání neukládá nadměrnou a nepřiměřenou administrativní zátěž.

Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, Banco de Portugal a další (C-504/19, EU:C:2021:335)

V roce 2008 uzavřela VR, fyzická osoba, smlouvu s Banco Espírito Santo, Sucursal en España (dále jen „BES Španělsko“), španělskou pobočkou portugalské banky Banco Espírito Santo (dále jen „BES“), prostřednictvím níž nabyla prioritní akcie určité islandské úvěrové instituce. V kontextu závažných finančních obtíží společnosti BES se Banco de Portugal rozhodla rozhodnutím přijatým v srpnu 2014 založit „překlenovací banku“, nazvanou Novo Banco SA, na kterou byla převedena aktiva, pasiva a nemajetkové součásti BES. Určitá pasiva byla nicméně z převodu na společnost Novo Banco vyloučena. Po uvedeném převodu Novo Banco SA, Sucursal en España (dále jen „Novo Banco Španělsko“), zachovala obchodní vztah, který VR navázala se společností BES Španělsko.

Dne 4. února 2015 podala VR žalobu k Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (soud prvního stupně ve Vitorii, Španělsko) směřující proti společnosti Novo Banco Španělsko, kterou se domáhala určení neplatnosti smlouvy nebo podpůrně jejího ukončení. Novo Banco Španělsko namítala, že není pasivně legitimována, neboť podle rozhodnutí ze srpna 2014 je s údajnou odpovědností spojeno pasivum, které na ni nebylo převedeno.

Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně ve Vitorii návrhu VR vyhověl, podala Novo Banco Španělsko odvolání k Audiencia Provincial de Álava (provinční soud v Álavě, Španělsko). V průběhu řízení předložila dvě rozhodnutí, která dne 29. prosince 2015 přijala Banco de Portugal. Uvedená rozhodnutí pozměňovala

rozhodnutí ze srpna 2014, když zejména upřesňovala, že „závazky společnosti BES, které se nepřevádí na společnost Novo Banco, jsou zejména: [...] jakákoliv odpovědnost, která je předmětem některého z řízení specifikovaných v příloze I“, mezi nimiž figuruje i řízení zahájené žalobou VR. Navíc stanovovala, že v rozsahu, v němž aktiva, pasiva či nemajetkové součásti měly zůstat součástí rozvahy společnosti BES, ale byly ve skutečnosti převedeny na společnost Novo Banco, se tyto převádí s účinností k 3. srpnu 2014 ze společnosti Novo Banco zpět na společnost BES.

Vzhledem k tomu, že provinční soud v Álavě odvolání podané společností Novo Banco Španělsko zamítl, podala posledně uvedená mimořádný opravný prostředek k předkládajícímu soudu, Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko). Novo Banco Španělsko má za to, že podle směrnice 2001/24 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí¹³⁸ mají rozhodnutí z 29. prosince 2015 bez dalších formálních náležitostí účinky ve všech členských státech. Nejvyšší soud, který měl za to, že tato rozhodnutí se zpětnou účinností změnila rozhodnutí ze srpna 2014, předložil Soudnímu dvoru otázku, zda takové věcné změny musí být uznány v probíhajících soudních řízeních.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr podotkl, že podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/24 jsou reorganizační opatření v zásadě uplatňována podle právních předpisů domovského členského státu a vyvolávají bez dalších formalit v celé Unii účinky stanovené uvedenými předpisy. Jako výjimku z uvedené zásady však článek 32 směrnice stanoví, že účinky reorganizačních opatření na probíhající soudní řízení týkající se majetkové hodnoty nebo práva, kterého byla úvěrová instituce zbavena, se řídí výhradně právem členského státu, ve kterém soudní řízení probíhá.

Soudní dvůr především uvedl, že použití uvedeného článku 32 vyžaduje splnění tří kumulativních podmínek a že tyto jsou ve sporu v původním řízení splněny. Zprvce se totiž musí jednat o reorganizační opatření ve smyslu článku 2 směrnice 2001/24, což je v projednávaném případě splněno, neboť rozhodnutí z 29. prosince 2015 mají zachovat nebo obnovit finanční situaci úvěrové instituce.

Zadruhé musí probíhat soudní řízení, pod kterýžto pojem spadají toliko řízení ve věci samé. V projednávaném případě musí být původní řízení považováno za řízení ve věci samé a rozhodnutí z 29. prosince 2015 byla přijata v okamžiku, kdy řízení zahájené VR dne 4. února 2015 již probíhalo.

Zatřetí se probíhající řízení musí týkat „majetkové hodnoty nebo práva, kterého byla úvěrová instituce zbavena“. S ohledem na rozdíly mezi jednotlivými jazykovými verzemi článku 32 směrnice 2001/24 Soudní dvůr zkoumal účel tohoto ustanovení a konstatoval, že jeho cílem je podřídit účinky reorganizačních opatření nebo likvidačních řízení na probíhající řízení právu členského státu, v němž toto řízení probíhá. S takovým cílem by přitom nebylo v souladu, kdyby z použití posledně uvedeného práva byly vyloučeny účinky reorganizačních opatření na probíhající soudní řízení, pokud se toto řízení týká případné odpovědnosti, která byla prostřednictvím takových reorganizačních opatření převedena na jiný subjekt. Článek 32 se tak musí použít v případě rozvahových položek úvěrové instituce, představovaných aktivy i pasivy, která jsou předmětem přijatých reorganizačních opatření, přičemž u případné odpovědnosti dotčené ve věci v původním řízení tomu tak je.

Následně, pokud jde o rozsah účinků reorganizačních opatření řídicích se právem členského státu, v němž soudní řízení probíhá, Soudní dvůr uvedl, že právo tohoto členského státu upravuje veškeré účinky, které taková opatření mohou na takové řízení mít, bez ohledu na to, zda jsou procesní, nebo hmotněprávní.

¹³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí (Úř. věst. 2001, L 125, s. 15; Zvl. vyd. 06/04, s. 15).

Z článku 3 odst. 2 a článku 32 směrnice 2001/24 tudíž vyplývá, že procesní i hmotněprávní účinky reorganizačního opatření na probíhající soudní řízení ve věci samé se řídí výlučně právem členského státu, v němž toto řízení probíhá.

Soudní dvůr kromě toho uvedl, že uznání účinků rozhodnutí z 29. prosince 2015 ve věci v původním řízení, jež by mohlo zpochybnit soudní rozhodnutí již přijatá ve prospěch VR, by bylo v rozporu se zásadou právní jistoty. A dále připuštění toho, že reorganizační opatření přijatá příslušným orgánem domovského členského státu po podání takové žaloby v jiném členském státě, v jejichž důsledku se se zpětnou účinností mění právní rámec relevantní pro rozhodnutí sporu, který k podání žaloby vedl, by mohla soud, jemuž byla žaloba předložena, vést k jejímu zamítnutí, by představovalo omezení práva na účinnou soudní ochranu ve smyslu čl. 47 prvního pododstavce Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 3 odst. 2 a článek 32 směrnice 2001/24 vykládané ve světle zásady právní jistoty a čl. 47 prvního pododstavce Listiny brání tomu, aby byly v probíhajícím soudním řízení ve věci samé bez dalších podmínek uznány účinky takového reorganizačního opatření, jaké představovala rozhodnutí z 29. prosince 2015, pokud takové uznání vede k tomu, že úvěrová instituce, na niž bylo pasivum převedeno prvním reorganizačním opatřením, se zpětnou účinností ztratí svou pasivní legitimaci v probíhajícím řízení, čímž by došlo ke zpochybnění soudních rozhodnutí, která již byla přijata ve prospěch žalobkyně v tomto řízení.

Rozsudek ze dne 8. července 2021, VAS Shipping (C-71/20, [EU:C:2021:550](#))

Společnost VAS Shipping usazená v Dánsku, kterou vlastní švédská společnost, je vedoucím lodařem čtyř podílnických společností usazených ve Švédsku. Posledně uvedené společnosti nechaly zaregistrovat v Dánsku čtyři lodě, aby tam mohly provádět činnost spočívající v námořní přepravě. Podle dánského práva je společnost VAS Shipping oprávněna provádět veškerá právní jednání, která tato činnost obvykle zahrnuje.

V roce 2018 uložil dánský soud společnosti VAS Shipping peněžité trest za to, že na palubách těchto čtyř plavidel plujících pod dánskou vlajkou zaměstnávala námořníky, kteří byli státními příslušníky třetích zemí, nebyli držiteli dánského pracovního povolení a od povinnosti mít takové povolení nebyli osvobozeni. Státní příslušníci třetích zemí pracující na palubě tohoto plavidla jsou totiž osvobozeni od povinnosti být držiteli pracovního povolení v Dánsku pouze tehdy, pokud dotyčné plavidlo nepřistane v dánských přístavech v průběhu jednoho roku více než 25krát. V projednávaném případě přitom čtyři dotčená plavidla v dánských přístavech přistála v období od srpna 2010 do srpna 2011 více než 25krát. Ačkoliv podle uvedeného soudu požadavek pracovního povolení stanovený vnitrostátní právní úpravou představuje omezení svobody usazování ve smyslu článku 49 SFEU, je odůvodněný a přiměřený, jelikož zabraňuje narušení vnitrostátního trhu práce.

•stre Landsret (odvolací soud pro východní oblast, Dánsko), u kterého podala společnost VAS Shipping odvolání, se rozhodl dotázat se Soudního dvora na to, zda je dánská právní úprava, která vyžaduje, aby státní příslušníci třetích zemí zaměstnaní na plavidle plujícím pod dánskou vlajkou, které vlastní společnost usazená v jiném členském státě, měli v Dánsku pracovní povolení, ledaže dotyčné plavidlo nepřistálo v tomto členském státě v průběhu jednoho roku více než 25krát, v souladu se svobodou usazování.

Soudní dvůr ve svém rozsudku upřesnil rozsah povinností členských států vyplývajících ze svobody usazování ve světle jejich práva stanovit objem vstupů státních příslušníků třetích zemí na jejich území s cílem hledat tam práci jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné, které mají na základě čl. 79 odst. 5 SFEU.

Závěry Soudního dvora

Úvodem Soudní dvůr konstatoval, že na situaci dotčenou ve věci v původním řízení se vztahuje svoboda usazování zakotvená v článku 49 SFEU. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že tato svoboda přiznává v souladu s článkem 54 SFEU společnostem legálně usazeným v členském státě právo vykonávat činnost v jiném členském státě prostřednictvím dceřiné společnosti, pobočky nebo zastoupení, a to i získávat podíly na základním kapitálu společnosti usazené v tomto jiném členském státě, které umožňují vykonávat určitý vliv na tuto společnost a určovat její činnost. Pokud jde kromě toho o registraci lodi, Soudní dvůr zdůraznil, že tuto registraci nelze oddělit od svobody usazování, představuje-li tato loď nástroj k výkonu hospodářské činnosti, která zahrnuje stálou provozovnu v členském státě registrace.

Právě s ohledem na tuto upřesnění Soudní dvůr posoudil, zda dotčená vnitrostátní právní úprava může představovat omezení svobody usazování.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvedl, že podle čl. 79 odst. 5 SFEU si členské státy ponechávají právo stanovit objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících z takových zemí na jejich území s cílem hledat tam práci; státem, ve kterém je zaměstnán státní příslušník třetí země pracující na palubě plavidla, je přitom v tomto kontextu stát vlajky tohoto plavidla.

Na základě tohoto ustanovení Soudní dvůr dále konstatoval, že požadavek, aby státní příslušníci třetích zemí zaměstnaní na území členského státu, a to i na plavidle registrovaném v tomto státě, měli pracovní povolení, je opatření, jehož cílem je regulace přístupu k zaměstnání a pobytu těchto státních příslušníků v tuzemsku. Dotyčný členský stát tedy má právo stanovit, že uvedení státní příslušníci musí získat pracovní povolení, a případně stanovit z této povinnosti výjimky. Soudní dvůr tudíž rozhodl, že dotčená vnitrostátní právní úprava, která se bez rozdílu použije na všechna plavidla plující pod vlajkou dotčeného členského státu a která stanoví, že všichni státní příslušníci třetích zemí zaměstnaní jako členové posádek takových plavidel musí mít pracovní povolení, a zároveň od této povinnosti osvobozuje pouze členy posádek plavidel, která během jednoho roku nepřistanou v přístavech tohoto členského státu více než 25krát, nepředstavuje omezení svobody usazování ve smyslu čl. 49 prvního pododstavce SFEU.

Soudní dvůr nakonec uvedl, že je pravda, že taková právní úprava může znevýhodnit společnosti se sídlem v prvním členském státě, které se usadí ve druhém členském státě, aby tam provozovaly plavidlo plující pod vlajkou posledně uvedeného členského státu, oproti společnostem, které ve druhém členském státě provozují plavidla plující pod vlajkou členského státu, který je odlišný od posledně uvedeného státu a jehož právní úprava obdobnou povinnost nestanoví. Takové nepříznivé důsledky však vyplývají z případných rozdílů v tom, jak členské státy používají práva stanoveného v čl. 79 odst. 5 SFEU, které jim umožňuje kontrolu objemu vstupů státních příslušníků třetích zemí na jejich území s cílem hledat práci a které je jim výslovně vyhrazeno.

3. Volný pohyb služeb

Rozsudek ze dne 3. února 2021, Fussl Modestraße Mayr (C-555/19, [EU:C:2021:89](#))

Společnost Fussl Modestraße Mayr GmbH, založená podle rakouského práva, provozuje řadu obchodů s módou v Rakousku a ve spolkové zemi Bavorsko (Německo). V roce 2018 uzavřela smlouvu se společností SevenOne Media GmbH, marketingovou společností německého subjektu televizního vysílání ProSiebenSat.1. Předmětem této smlouvy bylo vysílání reklamy v rámci pořadů celoplošné televizní stanice ProSieben, a to pouze na území spolkové země Bavorsko.

Společnost SevenOne Media však odmítla tuto smlouvu plnit. Od roku 2016 totiž státní smlouva uzavřená mezi spolkovými zeměmi zakazuje subjektům televizního vysílání zařazovat do svého celoplošného vysílání televizní reklamy, jejichž šíření je omezeno na určitý region. Cílem tohoto zákazu je vyhradit příjmy z regionální televizní reklamy regionálním a místním stanicím a zajistit jim tak zdroj financování, a tudíž i jejich životaschopnost, aby jim bylo umožněno přispívat k pluralitní televizní programové nabídce. Zákaz je doplněn „zmocňovacím ustanovením“, které spolkovým zemím umožňuje povolit regionální reklamu v rámci celoplošného vysílání.

Za těchto okolností si Landgericht Stuttgart (Zemský soud ve Stuttgartu, Německo), kterému byl předložen spor ohledně plnění dotčené smlouvy, klade otázku, zda je tento zákaz v souladu s unijním právem.

Tato věc přivádí Soudní dvůr zejména k použití některých zásad zakotvených v jeho judikatuře v oblasti volného pohybu služeb a k výkladu Listiny ve zvláštním kontextu zákazu regionální reklamy na celoplošných televizních stanicích s přihlédnutím k existenci reklamních služeb poskytovaných na internetových platformách, které mohou konkurovat tradičním médiím.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde na prvním místě o směrnici o audiovizuálních mediálních službách¹³⁹, poukázal Soudní dvůr na to, že čl. 4 odst. 1 této směrnice, podle kterého mají členské státy za určitých podmínek možnost stanovit podrobnější nebo přísnější pravidla v oblastech, na které se vztahuje tato směrnice, za účelem zajištění ochrany zájmů televizních diváků, se na projednávanou věc nepoužije. Předmětný zákaz sice spadá do oblasti, na kterou se směrnice vztahuje, a sice do oblasti televizní reklamy, nicméně se týká specifické oblasti, která není upravena žádným z článků směrnice, a ostatně se ani nezaměřuje na cíl ochrany televizních diváků. Nelze jej tedy kvalifikovat jako „podrobnější“ nebo „přísnější“ pravidlo ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice o audiovizuálních mediálních službách, takže toto ustanovení takovému zakazu nebrání.

Pokud jde na druhém místě o soulad předmětného zákazu s volným pohybem služeb zaručeným článkem 56 SFEU, Soudní dvůr nejprve konstatoval, že takový zákaz obsahuje omezení této základní svobody na úkor jak poskytovatelů reklamních služeb, tedy subjektů televizního vysílání, tak příjemců těchto služeb, tedy inzerentů, zejména těch, kteří jsou usazeni v jiných členských státech. Pokud jde dále o odůvodnění tohoto omezení, Soudní dvůr připomněl, že ochrana plurality televizní programové nabídky může představovat naléhavý důvod obecného zájmu. A konečně pokud jde o přiměřenost omezení, Soudní dvůr připomněl, že jelikož je cíl spočívající v zachování plurality sdělovacích prostředků spjat se základním právem na svobodu projevu, zajisté vyhrazuje vnitrostátním orgánům široký prostor pro uvážení. Předmětný zákaz však musí být způsobilý zaručit dosažení tohoto cíle a nesmí překračovat meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

Soudní dvůr v tomto směru zaprvé uvedl, že předmětný zákaz by mohl být stížen nesoudržností spočívající v tom, že se – a vnitrostátní soud to musí ověřit – vztahuje pouze na reklamní služby poskytované subjekty televizního vysílání, a nikoli na reklamní – zejména lineární – služby poskytované na internetu. Mohlo by se totiž jednat o dva druhy služeb, které si na německém trhu reklamy konkurují a mohou představovat stejné riziko pro finanční zdraví subjektů regionálního a místního televizního vysílání, a tedy i pro cíl ochrany plurality sdělovacích prostředků¹⁴⁰. Pokud jde zadruhé o nezbytnost zákazu, Soudní dvůr poznamenal, že méně omezující opatření by mohlo vyplývat ze skutečného uplatňování povolovacího režimu na úrovni

¹³⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (Úř. věst. 2010, L 95, s. 1).

¹⁴⁰ Okolnosti věci v původním řízení jsou v tomto ohledu v podstatě srovnatelné s okolnostmi věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 17. července 2008, *Corporación Dermaestética* (C-500/06, [EU:C:2008:421](#)).

spolkových zemí, jenž je upraven „zmocňovacím ustanovením“. Je však na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda toto *a priori* méně omezující opatření může být skutečně přijato a provedeno tak, aby bylo zajištěno, že sledovaného cíle může být v praxi dosaženo.

Pokud jde na třetím místě o svobodu projevu a informací zaručenou článkem 11 Listiny, Soudní dvůr konstatoval, že ta nebrání takovému zákazu regionální reklamy na celoplošných televizních stanicích, jako je zákaz obsažený v dotčeném vnitrostátním opatření. Tento zákaz je totiž především výsledkem hledání rovnováhy mezi svobodou projevu komerčního charakteru subjektů celoplošného televizního vysílání a inzerentů na straně jedné a ochranou plurality sdělovacích prostředků na regionální a místní úrovni na straně druhé. Německý zákonodárce proto mohl mít legitimně za to, aniž překročil značný prostor pro uvážení, který mu v tomto rámci přísluší, že ochrana veřejného zájmu musí převážet nad soukromým zájmem subjektů celoplošného televizního vysílání a inzerentů.

Na čtvrtém a posledním místě Soudní dvůr rozhodl, že ani zásada rovného zacházení zakotvená v článku 20 Listiny nebrání předmětnému zákaz, pokud nevede k nerovnému zacházení mezi subjekty celoplošného televizního vysílání a poskytovateli reklamních – zejména lineárních – služeb na internetu, pokud jde o šíření reklamy na regionální úrovni. V tomto směru je na vnitrostátním soudu, aby ověřil, zda situace subjektů celoplošného televizního vysílání a situace poskytovatelů reklamních – zejména lineárních – služeb na internetu, pokud jde o poskytování regionálních reklamních služeb, jsou, co se týče prvků charakterizujících jejich příslušné situace, tedy zejména obvyklé způsoby využívání reklamních služeb, způsob, jakým jsou poskytovány, nebo také právní rámec, do kterého spadají, značně odlišné.

Rozsudek ze dne 14. října 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Výherní hrací přístroje) (C-231/20, [EU:C:2021:845](#))

V roce 2016 zpřístupnila společnost v provozovně umístěné v Rakousku deset výherních hracích přístrojů pro komerční účely, čímž porušila monopol na hazardní hry. Podle rakouského spolkového zákona o hazardních hrách jsou totiž zakázány loterie, pro které nebyla udělena koncese nebo povolení a které nejsou vyloučeny z monopolu spolkového státu na hazardní hry. Provozování automatizovaných hazardních her bez požadované koncese je stíháno a podléhá pokutě, která je doplněna o náhradní trest odnětí svobody, jakož i o příspěvek na náklady sankčního řízení stanovený na 10 % z této sankce. Pokud jde o dodržování dotčených ustanovení právníkou osobou, za odpovědnou se v zásadě považuje osoba, která má společnost zastupovat vůči třetím osobám.

Zástupci uvedené společnosti, který byl uznán vinným z těchto protiprávních jednání, tak byla nejprve uložena pokuta ve výši 100 000 eur (tedy 10 000 eur za každé protiprávní jednání) a náhradní trest odnětí svobody v délce 30 dnů (tedy tři dny za každé protiprávní jednání), a povinnost zaplatit 10 000 eur z titulu příspěvku na náklady řízení. V návaznosti na opravné prostředky podané proti tomuto rozhodnutí byly tyto sankce sníženy na 40 000 eur, 10 dnů a 4 000 eur.

Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud, Rakousko), který měl posoudit legalitu těchto nových sankcí, se rozhodl položit Soudnímu dvoru několik předběžných otázek týkajících se slučitelnosti dotčené vnitrostátní právní úpravy s volným pohybem služeb zakotveným v článku 56 SFEU.

Soudní dvůr ve svém rozsudku upřesnil zejména rozsah povinnosti vnitrostátních soudů zkoumat vnitrostátní sankční režim stanovený v oblasti hazardních her z hlediska této svobody.

Závěry Soudního dvora

Úvodem Soudní dvůr upřesnil, že je třeba odděleně u každého omezení stanoveného vnitrostátními právními předpisy v oblasti hazardních her – včetně sankcí, které stanoví – zkoumat, zda jsou tyto vnitrostátní právní předpisy způsobilé zaručit uskutečnění cíle nebo cílů, jichž se dotčený členský stát dovolává, a zda nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k jejich dosažení.

Vnitrostátní soud, který má rozhodnout o legalitě sankce v této oblasti, tedy musí konkrétně posoudit slučitelnost této sankce s volným pohybem služeb ve smyslu článku 56 SFEU, a to se zřetelem na konkrétní způsob jejího určení. Toto posouzení musí být provedeno, i když ostatní omezení týkající se zřízení tohoto monopolu již byla shledána slučitelnými s touto svobodou.

Soudní dvůr dále konstatoval, že pokud je omezení v oblasti hazardních her stanovené členskými státy vedeno naléhavými důvody obecného zájmu, zaručuje uskutečnění sledovaného cíle a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné, uložení sankcí je vedeno týmiž naléhavými důvody obecného zájmu jako uvedené omezení. Přísnost uložené sankce však musí být přiměřená závažnosti protiprávního jednání, které sankcionuje, a musí respektovat zásadu přiměřenosti trestů zakotvenou v čl. 49 odst. 3 Listiny.

Pokud jde zaprvé o uložení pokuty v minimální stanovené výši na každý nepovolený výherní hrací přístroj bez omezení celkové výše pokut, měl Soudní dvůr za to, že takové opatření se nejeví být samo o sobě nepřiměřené s ohledem na závažnost dotčených protiprávních jednání. Může sice vést k uložení značně vysokých sankcí, avšak umožňuje negovat hospodářskou výhodu, kterou by mohla přinést sankcionovaná protiprávní jednání. Je však věcí vnitrostátního soudu, aby se ujistil, že uložená minimální výše pokuty a celková výše uložených pokut není nepřiměřená ve vztahu k této výhodě.

Zadruhé, pokud jde o náhradní trest odnětí svobody, Soudní dvůr uvedl, že jeho cílem je zajistit účinnou sankci za protiprávní jednání v případě nemožnosti vymoci pokutu a sám o sobě se nejeví být nepřiměřený v poměru k povaze a závažnosti dotčených protiprávních jednání. V projednávaném případě však lze takový trest uložit za každý výherní hrací přístroj a není stanovena horní hranice pro jeho celkovou délku. Vzhledem k tomu, že kumulace takových trestů může vést k uložení značně dlouhého trestu odnětí svobody, musí předkládající soud ověřit, že délka uloženého trestu není nepřiměřená ve vztahu k závažnosti konstatovaných protiprávních jednání.

Pokud jde konečně zatřetí o příspěvek na náklady řízení ve výši 10 % z uložených pokut, Soudní dvůr zdůraznil, že výběr soudních poplatků přispívá k řádnému fungování soudního systému, jelikož představuje zdroj financování soudní činnosti členských států. Předkládající soud se však musí ujistit, že tento příspěvek není nepřiměřený v poměru ke skutečným nákladům řízení a neporušuje právo na přístup k soudům zakotvené v článku 47 Listiny.

*

Pokud jde o volný pohyb služeb, je rovněž třeba v této rubrice upozornit na rozsudek ze dne 11. února 2021, **Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp** (C-407/19 a C-471/19, [EU:C:2021:107](#))¹⁴¹, a na rozsudek ze dne 3. června 2021, **TEAM POWER EUROPE** (C-784/19, [EU:C:2021:427](#))¹⁴².

141| Tento rozsudek je prezentován v rubrice VII.2 „Svoboda usazování“.

142| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XVI.4 „Koordinace systémů sociálního zabezpečení“.

VIII. Kontroly na hranicích, azyl a přistěhovalectví

1. Azylová politika

V kontextu migrační krize, která Evropu sužuje již několik let, a souvisejícího přílivu vysokého počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v Unii rozhodoval Soudní dvůr i nadále v mnoha věcech týkajících se unijní azylové politiky. V tomto ohledu je třeba zmínit čtyři rozsudky¹⁴³. V prvním z nich, vydaném v rámci řízení o nesplnění povinnosti, byly posuzovány důvody nepřípustnosti žádostí o azyl upravené směrnicemi 2013/32¹⁴⁴ a 2013/33¹⁴⁵. Druhý rozsudek se týkal přiznání odvozeného postavení uprchlíka – v zájmu zachování celistvosti rodiny – nezletilému dítěti státního příslušníka třetí země, jemuž bylo toto postavení přiznáno, a to i v případě, kdy se toto dítě narodilo na území členského státu a má po druhém rodiči státní příslušnost jiné třetí země, ve které není vystaveno nebezpečí pronásledování. Ve třetím rozsudku se jednalo o pojem „následná žádost“ o mezinárodní ochranu v případě, kdy byla první žádost třetím státem účastnícím se mechanismu zavedeného nařízením č. 604/2013¹⁴⁶ odmítnuta. Konečně čtvrtý rozsudek se týkal podmínek ukončení postavení uprchlíka.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. listopadu 2021, Komise v. Maďarsko (Kriminalizace pomoci žadatelům o azyl) (C-821/19, [EU:C:2021:930](#))

V roce 2018 novelizovalo Maďarsko určité zákony týkající se opatření proti nedovolenému přistěhovalectví a přijalo mimo jiné ustanovení, jimiž byl zaveden nový důvod nepřípustnosti žádostí o azyl a kriminalizována organizační činnost vyvíjená s cílem usnadnit podání žádosti o azyl osobám, které právo na azyl podle maďarského práva nemají, spolu s omezením svobody pohybu osob podezřelých ze spáchání takového trestného činu.

Evropská komise měla za to, že Maďarsko přijetím těchto ustanovení nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních a směrnice o přijímání žadatelů, a podala proto k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti.

Velký senát Soudního dvora žalobě Komise v podstatné části vyhověl.

143| V této rubrice je rovněž třeba upozornit na posudek 1/19 (*Istanbulská úmluva*) ze dne 6. října 2021, ve kterém se Soudní dvůr vyslovil k pravomoci Unie v rámci podpisu Istanbulské úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Tento posudek je prezentován v rubrice XIX.4 „Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí“.

144| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60, dále jen „směrnice o společných řízeních“).

145| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (Úř. věst. 2013, L 180, s. 96, dále jen „směrnice o přijímání žadatelů“).

146| Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31, dále jen „nařízení Dublin III“).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že Maďarsko tím, že umožňuje odmítnout žádost o mezinárodní ochranu pro nepřipustnost z důvodu, že žadatel přicestoval na jeho území přes stát, ve kterém není vystaven pronásledování či riziku vážné újmy nebo ve kterém je zajištěna odpovídající úroveň ochrany, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních¹⁴⁷. Směrnice o společných řízeních¹⁴⁸ totiž taxativně vyjmenovává situace, kdy členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou. Důvod nepřipustnosti zavedený maďarskou právní úpravou přitom žádné z těchto situací neodpovídá¹⁴⁹.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že Maďarsko tím, že ve svém vnitrostátním právu trestně postihuje jednání jakékoli osoby, která v rámci organizační činnosti poskytuje pomoc při učinění nebo podání žádosti o azyl na jeho území, je-li možné nade vší rozumnou pochybnost prokázat, že tato osoba věděla, že této žádosti nemůže být na základě tohoto práva vyhověno, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních¹⁵⁰ a směrnice o přijímání žadatelů¹⁵¹.

Před učiněním tohoto závěru Soudní dvůr zkoumal, zda maďarská právní úprava zakotvující tento trestný čin představuje omezení práv vyplývajících ze směrnice o společných řízeních a směrnice o přijímání žadatelů a zda může být toto omezení z hlediska unijního práva odůvodněné.

Po ověření, že některé činnosti vykonávané v rámci pomoci žadatelům o mezinárodní ochranu, na něž se vztahuje směrnice o společných řízeních a směrnice o přijímání žadatelů, spadají do působnosti maďarské právní úpravy, Soudní dvůr zaprvé konstatoval, že tato právní úprava představuje omezení práv zakotvených v těchto směrnících. Konkrétně tato právní úprava omezuje jednak práva na přístup k žadatelům o mezinárodní ochranu a na komunikaci s nimi¹⁵² a jednak účinnost práva zaručeného žadateli o azyl radit se na své náklady s právním nebo jiným poradcem¹⁵³.

Zadruhé dospěl Soudní dvůr k závěru, že takové omezení nemůže být odůvodněno cíli, jichž se dovolává maďarský zákonodárce, tj. bojem proti napomáhání ke zneužívání azylového řízení a proti nedovolenému přistěhovalectví na základě podvodu.

Pokud jde o prvně zmiňovaný cíl, Soudní dvůr uvedl, že maďarská právní úprava postihuje i jednání, která nelze považovat za podvodné nebo zneužívající praktiky. Jakmile lze totiž prokázat, že dotyčná osoba věděla o tom, že osoba, které poskytla pomoc, nemůže podle maďarského práva získat postavení uprchlíka, může

---

147| Článek 33 odst. 2 směrnice o společných řízeních, který vyjmenovává situace, kdy členské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou.

148| Článek 33 odst. 2 směrnice o společných řízeních.

149| Viz rozsudek ze dne 14. května 2020, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#), body 149, 151 a 161 až 164).

150| Článek 8 odst. 2 směrnice o společných řízeních týkající se přístupu organizací a osob k žadatelům o mezinárodní ochranu, jimž poskytují poradenské služby, a čl. 22 odst. 1 téže směrnice týkající se práva na právní pomoc a zastoupení ve všech fázích řízení.

151| Článek 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů týkající se přístupu do detenčního zařízení zejména pro právní poradce nebo poradce a zástupce nevládních organizací.

152| Tato práva jsou osobám či organizacím poskytujícím pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu přiznána v čl. 8 odst. 2 směrnice o společných řízeních a v čl. 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů.

153| Toto právo je zaručeno v čl. 22 odst. 1 směrnice o společných řízeních.

být trestně sankcionována jakákoli pomoc poskytnutá v rámci organizační činnosti s cílem usnadnit učinění nebo podání žádosti o azyl, i když je tato pomoc poskytována při dodržení procesních pravidel a bez úmyslu uvést rozhodující orgán po věcné stránce v omyl.

Předně by se tak trestnímu stíhání vystavoval každý, kdo by pomohl učinit nebo podat žádost o azyl, i když ví, že tato žádost nemůže být úspěšná z hlediska pravidel maďarského práva, ale domnívá se, že tato pravidla jsou mimo jiné v rozporu s unijním právem. Tito žadatelé tudíž mohou být zbaveni pomoci, která by jim v pozdějším stadiu řízení o udělení azylu umožnila zpochybnit legalitu vnitrostátní právní úpravy použitelné na jejich situaci zejména z hlediska unijního práva.

Dále tato právní úprava postihuje pomoc poskytnutou určité osobě za účelem učinění nebo podání žádosti o azyl, jestliže tato osoba nebyla pronásledována a není vystavena riziku pronásledování alespoň v jednom státě, přes jehož území cestovala před příchodem do Maďarska. Směrnice o společných řízeních přitom brání tomu, aby byla žádost o azyl z takového důvodu odmítnuta jako nepřijatelná. Taková pomoc proto nemůže být v žádném případě pokládána za podvodnou nebo zneužívající praxi.

Soudní dvůr konečně uvedl, že tato právní úprava, která nevyklučuje, aby byla určitá osoba trestně sankcionována, jakmile lze konkrétním způsobem prokázat, že o žadateli, jemuž poskytla pomoc, nemohla nevědět, že nespĺňuje podmínky pro získání azylu, ukládá osobám, které si přejí poskytnout takovou pomoc, aby již při učinění nebo podání žádosti zkoumaly, zda může být tato žádost podle maďarského práva úspěšná. Na jednu stranu přitom nelze provádění takové kontroly od těchto osob očekávat, a to tím spíše že žadatelé mohou mít potíže s tím, aby již v této fázi uvedli relevantní skutečnosti, které jim umožní získat postavení uprchlíka. Na druhou stranu v důsledku nebezpečí, že budou dotyčné osoby vystaveny zvláště přísné trestní sankci, a sice trestu odnětí svobody, již z pouhého důvodu, že nemohly nevědět, že je žádost o azyl odsouzena k neúspěchu, se legalita jakékoli pomoci, jejímž cílem je umožnit provedení těchto dvou základních fází azylového řízení, stává nejistou. Tato právní úprava tak může velmi odradit každého, kdo chce v těchto fázích poskytnout pomoc, přestože má tato pomoc za cíl pouze umožnit státnímu příslušníkovi třetí země výkon jeho základního práva požádat o azyl v členském státě, a překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle spočívajícího v boji proti podvodným nebo zneužívajícím praktikám.

Pokud jde o druhý cíl sledovaný maďarskou právní úpravou, Soudní dvůr dovodil, že poskytnutí pomoci za účelem učinění nebo podání žádosti o azyl v členském státě nelze považovat za činnost podporující neoprávněný vstup nebo pobyt státního příslušníka třetí země v tomto členském státě, takže kriminalizace zavedená maďarskou právní úpravou není opatřením, které by takový cíl mohlo sledovat.

Soudní dvůr konečně rozhodl, že Maďarsko tím, že odpírá právo přiblížit se k jeho vnějším hranicím jakékoli osobě podezřelé z toho, že v rámci organizační činnosti poskytla pomoc při učinění nebo podání žádosti o azyl na jeho území, zatímco lze nade vše rozumnou pochybnost prokázat, že tato osoba věděla, že této žádosti nemůže být vyhověno, nespĺnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze směrnice o společných řízeních¹⁵⁴ a směrnice o přijímání žadatelů¹⁵⁵. Tato právní úprava totiž omezuje práva zaručená těmito směrnici, neboť dotyčná osoba je v důsledku poskytnutí pomoci za shora uvedených okolností podezřelá ze spáchání trestného činu, třebaže je kriminalizace tohoto jednání v rozporu s unijním právem. Z toho plyne, že takové omezení nemůže být z hlediska unijního práva rozumně odůvodněno.

154| Článek 8 odst. 2, čl. 12 odst. 1 písm. c) a čl. 22 odst. 1 směrnice o společných řízeních.

155| Článek 10 odst. 4 směrnice o přijímání žadatelů.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 9. listopadu 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachování celistvosti rodiny) (C-91/20, [EU:C:2021:898](#))

LW, žalobkyně v původním řízení, která je tuniskou státní příslušnicí, se narodila v Německu v roce 2017 tuniské matce, která neuspěla se svojí žádostí o azyl, a syrskému otci, který v roce 2015 získal postavení uprchlíka. Žádost o azyl podaná jménem LW byla zamítnuta Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, Německo).

Poté, co žalobkyně byla neúspěšná v řízení o žalobě, kterou podala k soudu proti tomuto rozhodnutí, napadla soudem vydaný rozsudek opravným prostředek *Revision* u předkládajícího soudu Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo).

Předkládající soud uvádí, že LW si nemůže nárokovat postavení uprchlíka na základě vlastního právního titulu. Mohla by totiž získat účinnou ochranu v Tunisku, jehož je státní příslušnicí. Nicméně LW splňuje podle předkládajícího soudu podmínky stanovené vnitrostátní právní úpravou¹⁵⁶ k tomu, aby mohla získat odvozeně – v zájmu ochrany rodiny v rámci azylu – postavení uprchlíka coby nezletilé dítě rodiče, kterému bylo přiznáno takové postavení. Tato právní úprava je podle něj vykládána v tom smyslu, že je třeba přiznat postavení uprchlíka i dítěti, které se narodilo v Německu a má po svém druhém rodiči státní občanství třetí země, na jejímž území mu nehrozí pronásledování.

Předkládající soud, který si klade otázku, zda je takový výklad německého práva slučitelný se směrnicí 2011/95¹⁵⁷, rozhodl o přerušení řízení a předložil Soudnímu dvoru otázku týkající článku 3¹⁵⁸ a čl. 23 odst. 2¹⁵⁹ uvedené směrnice. Svým rozsudkem Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu odpověděl tak, že uvedená ustanovení nebrání tomu, aby členský stát na základě příznivějších vnitrostátních ustanovení přiznal za účelem zachování celistvosti rodiny odvozené postavení uprchlíka nezletilému dítěti státního příslušníka třetí země, jemuž bylo přiznáno toto postavení, a to i v případě, kdy se toto dítě narodilo na území tohoto členského státu a má po druhém rodiči státní příslušnost jiné třetí země, ve které není vystaveno nebezpečí pronásledování. Avšak předpokladem slučitelnosti takových vnitrostátních právních ustanovení s kvalifikační směrnicí II je, že se na toto dítě nevztahuje některý z důvodů pro vyloučení upravených uvedenou směrnicí a toto dítě nemá na základě své státní příslušnosti nebo jiného prvku charakterizujícího jeho osobní právní postavení právo na příznivější zacházení v uvedeném členském státě, než je zacházení vyplývající z přiznání postavení uprchlíka.

156| V daném případě čl. 26 odst. 2 a 5 Asylgesetz (zákon o azylu) ve znění použitelném na spor v původním řízení. Tato ustanovení stanoví, že nezletilému nesezdanému dítěti uprchlíka může být na žádost přiznána mezinárodní ochrana, jestliže toto postavení bylo s konečnou platností přiznáno jeho rodiči.

157| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9, dále jen „kvalifikační směrnice II“).

158| Toto ustanovení dává členským státům možnost zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.

159| Toto ustanovení, jehož účelem je zaručit celistvost rodiny osoby požívající mezinárodní ochrany, jestliže rodinní příslušníci sami nespĺňují podmínky pro získání takové ochrany, upravuje rozšíření určitých výhod poskytnutých uvedené osobě na tyto rodinné příslušníky.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé učinil závěr, že dítě, které se nachází v takové situaci, jako je situace, která je předmětem věci v původním řízení, nesplňuje podmínky pro to, aby jemu samotnému bylo přiznáno postavení uprchlíka na základě režimu zavedeného kvalifikační směrnici II.

Z uvedené směrnice totiž vyplývá, že postavení uprchlíka je vázáno na splnění dvou podmínek týkajících se jednak obavy před pronásledováním a jednak neexistence ochrany před tímto pronásledováním ze strany třetí země, jejímž je dotčená osoba státním příslušníkem. LW by přitom mohla požívat účinné ochrany v Tunisku, třetí zemi, jejíž státní příslušnost má po své matce. Soudní dvůr v tomto kontextu připomněl, že podle režimu zavedeného kvalifikační směrnici II nelze žádosti o mezinárodní ochranu pro svoji osobu vyhovět pouze z toho důvodu, že rodinný příslušník žadatele má oprávněné obavy z pronásledování nebo je vystaven skutečnému nebezpečí vážné újmy, pokud je prokázáno, že i přes svou vazbu s tímto rodinným příslušníkem a zvláštní zranitelnost, která z toho vyplývá, žadatel sám není vystaven hrozbám pronásledování nebo vážné újmy¹⁶⁰.

Zadruhé Soudní dvůr poukázal na to, že kvalifikační směrnice II nestanoví rozšíření postavení uprchlíka, jakožto odvozené právo, na rodinné příslušníky osoby, které je toto postavení přiznáno, kteří sami nesplňují podmínky pro přiznání tohoto postavení. Z článku 23 této směrnice totiž vyplývá, že směrnice členskými státy ukládá pouze povinnost zajistit, aby takoví rodinní příslušníci měli podle vnitrostátních postupů, a pokud je to slučitelné s osobním právním postavením těchto rodinných příslušníků, nárok na některé výhody, jež zahrnují zejména vydání povolení k pobytu a přístup k zaměstnání, jejichž účelem je zachovat celistvost rodiny. Kromě toho se povinnost členských států stanovit přístup k těmto výhodám nevztahuje na děti osoby požívající mezinárodní ochrany, jež se narodily v hostitelském členském státě rodiny, která v něm byla založena.

Zatřetí, aby bylo možné určit, zda členský stát nicméně může přiznat v zájmu zachování celistvosti rodiny odvozené postavení uprchlíka dítěti, které se nachází v takové situaci, jako je situace LW ve věci v původním řízení, Soudní dvůr připomíná, že článek 3 kvalifikační směrnice II členskými státy umožňuje zavést nebo zachovat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka, jsou-li tyto normy slučitelné s touto směrnicí.

Takové normy jsou neslučitelné se směrnicí, zejména pokud vedou k přiznání postavení uprchlíka státním příslušníkům třetích zemí nebo osobám bez státní příslušnosti, kteří se ocitli v situacích postrádajících jakoukoli vazbu na logiku mezinárodní ochrany¹⁶¹. Vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci, která v zájmu zachování celistvosti rodin uprchlíků upravuje automatické rozšíření postavení uprchlíka na nezletilé dítě osoby, které bylo toto postavení přiznáno, jako odvozené právo a bez ohledu na skutečnost, zda toto dítě samo splňuje či nesplňuje podmínky pro přiznání uvedeného postavení, a to i v případě, kdy se uvedené dítě narodilo v hostitelském členském státě, přitom vykazuje vazbu na logiku mezinárodní ochrany.

Soudní dvůr nicméně poukázal na to, že mohou nastat situace, kdy by takové automatické rozšíření bylo navzdory existenci této vazby neslučitelné s kvalifikační směrnicí II.

Výhrada upravená v článku 3 této směrnice tak brání tomu, aby členský stát zavedl nebo zachoval ustanovení přiznávající postavení uprchlíka stanovené touto směrnicí osobě, která je z něj vyloučena podle jejího čl. 12 odst. 2. Dotčená vnitrostátní právní úprava přitom vylučuje takové osoby z nároku na rozšíření postavení uprchlíka.

¹⁶⁰ | Viz rozsudek ze dne 4. října 2018, *Ahmedbekova* (C-652/16, [EU:C:2018:801](#), bod 50).

¹⁶¹ | Viz rozsudek ze dne 4. října 2018, *Ahmedbekova* (C-652/16, [EU:C:2018:801](#), bod 71).

A dále výhrada upravená v čl. 23 odst. 2 kvalifikační směrnice II vylučuje rozšíření výhod přiznaných osobě požívající mezinárodní ochrany i na rodinného příslušníka této osoby požívající mezinárodní ochrany, pokud by to bylo neslučitelné s osobním právním postavením dotyčného rodinného příslušníka. Soudní dvůr upřesnil dosah této výhrady, která musí být respektována rovněž v případě, že členský stát uplatňuje příznivější normy přijaté na základě článku 3 této směrnice, na jejichž základě se postavení přiznané osobě požívající mezinárodní ochrany automaticky rozšiřuje na rodinné příslušníky nezávisle na skutečnosti, zda sami splňují podmínky pro přiznání tohoto postavení.

V tomto ohledu by bylo neslučitelné s osobním právním postavením dítěte osoby požívající mezinárodní ochrany, které samo nesplňuje podmínky nezbytné pro získání této ochrany, pokud by na něj byly rozšířeny výhody uvedené v čl. 23 odst. 2 kvalifikační směrnice II nebo postavení přiznané této osobě, pokud má toto dítě státní příslušnost hostitelského členského státu nebo jinou státní příslušnost, která mu s přihlédnutím ke všem prvkům charakterizujícím jeho osobní právní postavení skýtá právo na příznivější zacházení v tomto členském státě, než jaké vyplývá z takového rozšíření. Tento výklad výhrady uvedené v čl. 23 odst. 2 kvalifikační směrnice II zohledňuje nejlepší zájem dítěte, v jehož světle musí být toto ustanovení vykládáno a uplatňováno.

V daném případě přitom LW podle všeho nemá na základě své tuniské státní příslušnosti nebo jiného prvku charakterizujícího její osobní právní postavení právo na příznivější zacházení v Německu, než jaké vyplývá z rozšíření postavení uprchlíka přiznaného jejímu otci na její osobu.

Soudní dvůr na závěr upřesnil, že to, zda je použití takového příznivějšího vnitrostátního ustanovení, jako jsou ustanovení, o která se jedná ve věci v původním řízení, na takovou situaci, jako je situace LW, slučitelné s kvalifikační směrnici II, nezávisí na tom, zda se dítě a jeho rodiče mohou usadit v Tunisku. Vzhledem k tomu, že účelem článku 23 této směrnice je umožnit uprchlíkovi požívat práv, která vyplývají z tohoto postavení, při současném zachování celistvosti jeho rodiny v hostitelském členském státě, nemůže tedy existence možnosti rodiny LW usadit se v Tunisku odůvodnit chápání výhrady uvedené v odstavci 2 tohoto ustanovení v tom smyslu, že vylučuje přiznání postavení uprchlíka LW, neboť takový výklad by znamenal, že se její otec zřekne práva na azyl, které mu bylo přiznáno v Německu.

Rozsudek ze dne 20. května 2021, L. R. (Žádost o azyl zamítnutá Norskem) (C-8/20, EU:C:2021:404)

V roce 2008 podal L. R., íránský státní příslušník, žádost o azyl v Norsku. Jeho žádost byla zamítnuta a byl předán íránským orgánům. V roce 2014 podal L. R. novou žádost v Německu. Vzhledem k tomu, že nařízení Dublin III, které umožňuje určit členský stát příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, je uplatňováno i Norskem¹⁶², obrátily se německé orgány na orgány této země se žádostí o převzetí L. R. Norské orgány nicméně odmítly, jelikož měly za to, že Norsko již není k posouzení jeho žádosti příslušné, a to podle nařízení Dublin III¹⁶³. Německé orgány následně žádost L. R. o azyl odmítly jako nepřípustnou, neboť podle nich jde o „druhou žádost“ a podmínky odůvodňující v takovém případě zahájení nového řízení o udělení azylu nejsou splněny. L. R. podal proti tomuto rozhodnutí žalobu k Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (správní soud Šlesvicka-Holštýnska, Německo).

¹⁶² | Podle dohody mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku (Úř. věst. 2001, L 93, s. 40; Zvl. vyd. 19/04, s. 78, dále jen „dohoda mezi Unií, Islandem a Norskem“).

¹⁶³ | Viz čl. 19 odst. 3 nařízení Dublin III.

V tomto kontextu se uvedený soud rozhodl obrátit na Soudní dvůr za účelem vyjasnění pojmu „následná žádost“, definovaného ve směrnici o společných řízeních¹⁶⁴. Členské státy totiž mohou odmítnout následnou žádost jako nepřípustnou, pokud neuvádí nové skutečnosti či zjištění¹⁶⁵.

Podle správního soudu Šlesvicka-Holštýnska ze směrnice o společných řízeních vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu nelze kvalifikovat jako „následnou žádost“, pokud se první řízení, které vedlo k zamítnutí, konalo nikoli v jiném členském státě Unie, nýbrž ve třetím státě. Tuto směrnici je však podle něj třeba vykládat extenzivněji s ohledem na účast Norska na společném evropském azylovém systému, na základě dohody mezi Unií, Islandem a Norskem, takže členské státy nejsou povinny vést v takové situaci, o jakou jde v projednávané věci, kompletní první azylové řízení.

Soudní dvůr se ve svém rozsudku s tímto názorem neztotožnil a rozhodl, že unijní právo¹⁶⁶ brání právní úpravě členského státu, která umožňuje odmítnout jakožto nepřípustnou žádost o mezinárodní ochranu z důvodu, že dotyčný podal předchozí žádost o přiznání postavení uprchlíka ve třetím státě, který v souladu s dohodou mezi Unií, Islandem a Norskem uplatňuje nařízení Dublin III, a tato žádost byla zamítnuta.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr připomněl, že „následná žádost“ je definována ve směrnici o společných řízeních jako „další žádost o mezinárodní ochranu, která byla učiněna po přijetí pravomocného rozhodnutí o předchozí žádosti“¹⁶⁷. Z této směrnice¹⁶⁸ přitom jasně vyplývá, že žádost určená třetímu státu nemůže být chápána jako „žádost o mezinárodní ochranu“ a rozhodnutí přijaté třetím státem nemůže spadat pod definici pojmu „pravomocné rozhodnutí“. Existence dřívějšího rozhodnutí třetího státu, kterým byla zamítnuta žádost o přiznání postavení uprchlíka, tudíž neumožňuje kvalifikovat žádost o mezinárodní ochranu, kterou dotyčný podal v členském státě po přijetí tohoto dřívějšího rozhodnutí, jako „následnou žádost“.

Soudní dvůr dodal, že existence dohody mezi Unií, Islandem a Norskem je v tomto ohledu irelevantní. Třebaže totiž Norsko na základě této dohody provádí některá ustanovení nařízení Dublin III, neplatí to o ustanoveních kvalifikační směrnice II nebo směrnice o společných řízeních. Je pravda, že v takové situaci, o jakou se jedná v projednávané věci, může členský stát, ve kterém dotyčný podal novou žádost o mezinárodní ochranu, případně požádat Norsko o přijetí dotyčného zpět. Pokud však takové přijetí zpět není možné nebo k němu nedojde, není dotyčný členský stát oprávněn mít za to, že nová žádost představuje „následnou žádost“, která by mohla být případně prohlášena za nepřípustnou. Kromě toho ani předpoklad, že norský azylový systém stanoví úroveň ochrany žadatelů o azyl, která je rovnocenná úrovni poskytované unijním právem, nemůže vést k odlišnému závěru. Ze znění ustanovení směrnice o společných řízeních totiž jasně vyplývá, že za současného stavu nelze třetí stát stavět pro účely uplatnění dotčeného důvodu nepřípustnosti na roveň členskému státu. Takové postavení na roveň nadto nemůže záviset, aniž by byla ohrožena právní jistota, na posouzení konkrétní úrovně ochrany žadatelů o azyl v dotyčném třetím státě.

164| Článek 2 písm. q) směrnice o společných řízeních.

165| Viz čl. 33 odst. 2 písm. d) směrnice o společných řízeních.

166| Konkrétně čl. 33 odst. 2 písm. d) směrnice o společných řízeních ve spojení s čl. 2 písm. q) této směrnice.

167| Článek 2 písm. q) směrnice o společných řízeních.

168| Článek 2 písm. b) a e) směrnice o společných řízeních.

Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, Secretary of State for the Home Department (C-255/19, EU:C:2021:36)

OA je somálský státní příslušník, který patří k menšinovému klanu (Reer Hamar). OA a jeho manželka byli v průběhu devadesátých let pronásledováni milicí většinového klanu (Hawiye). Z důvodu tohoto pronásledování utekli v roce 2001 ze Somálska a manželka OA získala ve Spojeném království postavení uprchlíka. V roce 2003 se OA k ní připojil a rovněž získal postavení uprchlíka jako osoba závislá na svojí manželce.

V září 2016 však Secretary of State for the Home Department (ministr vnitra, Spojené království) odňal OA postavení uprchlíka z důvodu, že menšinové klany již v Somálsku nejsou pronásledovány a že tento stát zajišťuje účinnou ochranu. V této souvislosti směrnice 2004/83¹⁶⁹ stanoví, že postavení uprchlíka skončí, jakmile zaniknou okolnosti odůvodňující jeho přiznání, a dotyčná osoba již dále nemůže „odmítat ochranu země své státní příslušnosti“¹⁷⁰. OA podal proti tomuto rozhodnutí žalobu, kterou se nyní musí zabývat Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [Vrchní soud (senát pro přistěhovalectví a azyl), Spojené království]. Tvrdí, že se i nadále obává pronásledování a že somálské orgány nejsou schopny ho chránit. Kromě toho tvrdí, že existenci dostatečné „ochrany“ v jeho zemi původu nelze vyvodit ze sociální a finanční podpory poskytované jeho rodinou nebo jinými příslušníky jeho klanu, neboť se jedná o soukromé a ne o státní subjekty.

V této souvislosti se vnitrostátní soud, kterému byla věc předložena k rozhodnutí, rozhodl předložit Soudnímu dvoru otázky za účelem určení, zda případná sociální a finanční podpora poskytovaná takovými soukromými subjekty, jako je rodina nebo klan, umožňuje dospět k závěru, že existuje „ochrana“ ve smyslu kvalifikační směrnice, a zda je takováto podpora relevantní pro účely posouzení účinnosti nebo dostupnosti ochrany zajišťované státem nebo pro účely určení, zda i nadále existuje odůvodněná obava z pronásledování. Kromě toho si tento soud klade otázku, zda kritéria upravující přezkum této ochrany prováděný při posuzování zániku postavení uprchlíka jsou stejná jako ta, která se použijí při přiznání tohoto postavení.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé rozhodl, že „ochrana“ uvedená v ustanoveních kvalifikační směrnice I v souvislosti s ukončením postavení uprchlíka musí splňovat stejné požadavky, jako jsou ty, které vyplývají z ustanovení upravujících přiznání tohoto postavení¹⁷¹. V této souvislosti Soudní dvůr zdůraznil symetrii mezi přiznáním postavení uprchlíka a ukončením postavení uprchlíka. Kvalifikační směrnice I totiž stanoví ztrátu postavení uprchlíka, pokud již nejsou splněny podmínky pro přiznání tohoto postavení. Okolnosti prokazující schopnost, nebo naopak neschopnost země původu zajistit ochranu před akty pronásledování tak představují rozhodující skutečnost při posuzování prováděném při přiznávání nebo případně při odnímání postavení uprchlíka. Takovéto odnětí předpokládá, že v důsledku změny okolností byly odstraněny příčiny, které vedly k přiznání postavení uprchlíka.

¹⁶⁹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Úř. věst. 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96, a oprava Úř. věst. 2011, L 270, s. 55, „kvalifikační směrnice I“). Tato směrnice byla s účinností od 21. prosince 2013 zrušena kvalifikační směrnice II.

¹⁷⁰ Viz čl. 11 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice I.

¹⁷¹ Viz článek 11 odst. 1 písm. e) a čl. 2 písm. c) kvalifikační směrnice I. Pokud jde o dotčené požadavky, viz čl. 7 odst. 1 a 2 této směrnice.

Soudní dvůr zadruhé uvedl, že případná sociální a finanční podpora poskytovaná soukromými subjekty, jako je rodina nebo klan státního příslušníka třetí země, nespĺňuje požadavky ochrany vyplývající z kvalifikační směrnice I. V důsledku toho tato podpora není relevantní ani pro posouzení účinnosti nebo dostupnosti ochrany zajišťované státem¹⁷², ani pro určení, zda pro dotyčného státního příslušníka i nadále existuje odůvodněná obava z pronásledování¹⁷³.

Aby bylo možné dospět k tomuto závěru, Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že ochrana před akty pronásledování se obecně považuje za poskytnutou, pokud stát nebo strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, přijmou přiměřená opatření k zabránění takovýmto aktům, zejména pokud disponují účinným právním systémem umožňujícím odhalovat, stíhat a trestat takovéto akty, a pokud má žadatel k této ochraně přístup. Soudní dvůr kromě toho připomněl, že aby akty mohly být kvalifikovány jako akty pronásledování, příslušné jednání musí být svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, nebo musí být souběhem různých opatření, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným takovému porušení. Podle Soudního dvora přitom pouhá sociální a finanční podpora rodiny nebo klanu nemůže sama o sobě zabránit aktům pronásledování nebo jej sankcionovat, a nemůže být proto považována za zajištění ochrany proti těmto aktům. Je tomu tak zejména tehdy, pokud cílem takovéto sociální a finanční podpory není zajistit ochranu dotyčného státního příslušníka třetí země před takovýmito akty, nýbrž jeho opětovné usazení se v jeho zemi původu.

Soudní dvůr proto dále konstatoval, že takováto sociální a finanční podpora není relevantní pro účely posouzení účinnosti nebo dostupnosti ochrany zajišťované státem. V této souvislosti uvedl, že hospodářské obtíže v zásadě nespĺdají pod pojem „pronásledování“¹⁷⁴, podpora určená k jejich překonání by proto neměla mít vliv na posouzení dostatečnosti státní ochrany před akty pronásledování. Kromě toho Soudní dvůr dodal, že i pokud by klany případně nad rámec takovéto sociální a finanční podpory poskytovaly rovněž ochranu bezpečnostní povahy, tato ochrana by v žádném případě nemohla být zohledněna pro účely posouzení, zda ochrana státu splňuje požadavky kvalifikační směrnice I.

Konečně podle Soudního dvora nelze obavy z pronásledování, nezávisle na požadavcích ochrany vyplývajících z kvalifikační směrnice, vyloučit z důvodu sociální a finanční podpory poskytované rodinou nebo klanem dotyčné osoby. Podmínky týkající se postavení uprchlíka, které souvisí jednak s obavami z pronásledování v zemi jeho původu, a jednak s absencí ochrany proti aktům pronásledování, jsou totiž vzájemně vnitřně spjaty. Pro účely určení, zda je tato obava opodstatněná, je proto třeba zohlednit existenci, nebo neexistenci ochrany před takovýmito akty. Nicméně tato ochrana umožňuje dospět k závěru o neexistenci takovéto obavy pouze tehdy, pokud splňuje požadavky vyplývající z kvalifikační směrnice¹⁷⁵. Vzhledem k tomu, že podmínky týkající se obavy před pronásledováním a podmínky týkající se ochrany před akty pronásledování jsou vzájemně vnitřně spjaty, nemohou být tyto podmínky zkoumány na základě odlišného kritéria ochrany, nýbrž musí být posuzovány s ohledem na požadavky stanovené v této směrnici. Soudní dvůr uvedl, že výklad, podle kterého může ochrana existující ve třetí zemi původu vyloučit oprávněné obavy z pronásledování, i když neodpovídá těmto požadavkům, by přitom mohl zpochybnit minimální požadavky stanovené uvedenou směrnicí.

172| Viz článek 7 odst. 1 písm. a) kvalifikační směrnice I.

173| Viz článek 11 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice I ve spojení s jejím čl. 2 písm. c).

174| Viz článek 9 kvalifikační směrnice I.

175| Viz zejména čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice I.

2. Přistěhovalecká politika

Rozsudek ze dne 14. ledna 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Navrácení nezletilé osoby bez doprovodu) (C-441/19, [EU:C:2021:9](#))

V červnu 2017 podal TQ, který je nezletilou osobou bez doprovodu a kterému bylo tehdy 15 let a čtyři měsíce, v Nizozemsku žádost o udělení povolení k pobytu na dobu určitou z důvodu azylu. V této žádosti TQ uvedl, že se narodil v roce 2002 v Guineji. Po smrti tety, u které žil v Sieře Leone, přišel TQ do Evropy. V Amsterdamu (Nizozemsko) byl obětí obchodování s lidmi a sexuálního zneužívání, v důsledku čehož v současné době trpí vážnými psychickými problémy. V březnu 2018 Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko, dále jen „Státní tajemník“) z úřední povinnosti rozhodl, že TQ nemůže být uděleno povolení k pobytu na dobu určitou, a předkládající soud upřesnil, že TQ nemůže získat status uprchlíka ani doplňkovou ochranu. Podle nizozemského práva se rozhodnutí Státního tajemníka považuje za rozhodnutí o navrácení.

V dubnu 2018 podal TQ žalobu proti tomuto rozhodnutí k předkládajícímu soudu, a zejména tvrdil, že neví, kde bydlí jeho rodiče, že by je při svém návratu nepoznal, že nezná žádné další členy rodiny, ani dokonce neví, zda nějaké takové členy rodiny má.

Předkládající soud vysvětluje, že nizozemská právní úprava rozlišuje podle věku nezletilé osoby bez doprovodu. Pokud jde o nezletilé osoby mladší 15 let ke dni podání žádosti o azyl, šetření týkající se existence odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu podle článku 10 směrnice 2008/115¹⁷⁶ se provádí před přijetím rozhodnutí o této žádosti, přičemž při neexistenci takové odpovídající možnosti přijetí je těmto nezletilým osobám uděleno řádné povolení k pobytu. Pokud jde o nezletilé osoby, které stejně jako TQ dovršily 15 let věku nejpozději ke dni podání žádosti o azyl, takové šetření se neprovádí, přičemž nizozemské orgány podle všeho čekají, až dotčené nezletilé osoby dovrší 18 let věku, aby poté vykonaly rozhodnutí o navrácení. Pobyt nezletilé osoby bez doprovodu, která již dovršila 15 let věku, v Nizozemsku je tedy během období od její žádosti o azyl do dovršení její zletilosti neoprávněný, ale tolerovaný.

V tomto kontextu se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se toho, zda je skutečnost, že nizozemská právní úprava rozlišuje mezi nezletilými osobami bez doprovodu staršími 15 let a nezletilými osobami bez doprovodu mladšími 15 let, v souladu s unijním právem.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr určil, že pokud má členský stát v úmyslu vydat rozhodnutí o navrácení nezletilé osoby bez doprovodu podle směrnice o navrácení, musí ve všech fázích řízení nutně zohlednit nejvlastnější zájem dítěte¹⁷⁷, což znamená provést celkové a důkladné posouzení situace této nezletilé osoby. Podle Soudního dvora by skutečnost, že dotyčný členský stát vydá rozhodnutí o navrácení, aniž se předtím ujistí o existenci odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu, měla za následek, že tato nezletilá osoba by i přesto, že se na ni vztahuje rozhodnutí o navrácení, nemohla být vyhoštěna v případě neexistence takové možnosti přijetí. Taková nezletilá osoba by se tak nacházela ve stavu velké nejistoty ohledně svého právního postavení

¹⁷⁶ | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98, dále jen „směrnice o navrácení“).

¹⁷⁷ | Viz čl. 5 písm. a) směrnice o navrácení.

a budoucnosti, zejména pokud jde o školní docházku, její vztah s hostitelskou rodinou nebo možnost zůstat v dotyčném členském státě, což by bylo v rozporu s požadavkem na ochranu nejvlastnějšího zájmu dítěte ve všech fázích řízení. Z toho plyne, že při neexistenci odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu nemůže být v souvislosti s dotyčnou nezletilou osobou vydáno rozhodnutí o navrácení.

Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že věk dotčené nezletilé osoby bez doprovodu je pouze jedním z prvků zohledňovaných za účelem ověření existence odpovídající možnosti přijetí ve státě návratu a určení, zda nejvlastnější zájem dítěte musí vést k nevydání rozhodnutí o navrácení této nezletilé osoby. Za účelem ověření existence takové možnosti přijetí tedy členský stát nemůže mezi nezletilými osobami bez doprovodu rozlišovat pouze na základě jejich věku.

Soudní dvůr rovněž rozhodl, že s ohledem na povinnost členských států vydat rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území¹⁷⁸, a uskutečnit jeho vyhoštění¹⁷⁹ v co nejkratší době brání směrnice o navrácení tomu, aby členský stát poté, co vydal rozhodnutí o navrácení nezletilé osoby bez doprovodu a ujistil se, že ve státě návratu existuje odpovídající možnost přijetí, následně neuskutečnil její vyhoštění do doby, než dovrší 18 let věku. V takovém případě musí být dotyčná nezletilá osoba vyhoštěna z území dotyčného členského státu, s výhradou změny její situace. V posledně uvedeném ohledu Soudní dvůr určil, že za předpokladu, že by pro nezletilou osobu bez doprovodu již nebylo ve fázi jejího vyhoštění zajištěno ve státě návratu odpovídající přijetí, dotyčný členský stát nebude moci rozhodnutí o navrácení vykonat.

Rozsudek ze dne 24. února 2021, M a další (Přemístění do členského státu) (C-673/19, EU:C:2021:127)

Tři státní příslušníci třetích zemí – M, A a T – podali v Nizozemsku žádosti o mezinárodní ochranu, ačkoli jim již bylo přiznáno postavení uprchlíka v jiných členských státech, a sice prvnímu z nich v Bulharsku, druhému ve Španělsku a třetímu v Německu. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko) proto jejich žádosti odmítl. Konstatoval, že na nizozemském území pobývají neoprávněně, a nařídil jim, aby se neprodleně vrátili do zmíněných členských států. Vzhledem k tomu, že tento příkaz nesplnili, byli zajištěni a nuceně přemístěni do příslušných členských států.

M, A a T podali žaloby k rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko). Namítli v nich, že jejich zajištění bylo protiprávní, jelikož před jeho provedením nebylo přijato rozhodnutí o navrácení ve smyslu směrnice o navrácení. Domáhají se proto odškodnění újmy způsobené tímto zajištěním. Žaloby M a A byly zamítnuty, žalobě T bylo vyhověno. M a A tudíž podali odvolání k Raad van State (Státní rada, Nizozemsko) a totéž učinil státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost ve sporu proti T.

V tomto kontextu se Státní rada rozhodla položit Soudnímu dvoru otázku, zda směrnice o navrácení¹⁸⁰ brání tomu, aby členský stát zajistil státního příslušníka třetí země, jenž neoprávněně pobývá na jeho území, za účelem jeho nuceného přemístění do jiného členského státu, ve kterém mu bylo přiznáno postavení uprchlíka, když tento státní příslušník odmítl splnit příkaz, jenž mu byl předtím uložen, odejít do tohoto jiného členského státu a vůči tomuto státnímu příslušníkovi nelze přijmout rozhodnutí o navrácení. Na tuto otázku odpověděl Soudní dvůr rozsudkem záporně.

---

178 | Viz čl. 6 odst. 1 směrnice o navrácení.

179 | Viz článek 8 směrnice o navrácení.

180 | Konkrétně články 3, 4, 6 a 15 směrnice o navrácení.

Závěry Soudního dvora

K uvedenému závěru dospěl Soudní dvůr poté, co zaprvé připomenul, že podle směrnice o navrácení musí být každému neoprávněně pobývajícím státnímu příslušníkovi třetí země v zásadě vydáno rozhodnutí o navrácení¹⁸¹. V takovém rozhodnutí musí být označena třetí země, do které má být dotyčný státní příslušník vyhoštěn, a sice země jeho původu, země tranzitu, nebo třetí země, do níž se uvedený státní příslušník dobrovolně rozhodne vrátit a jež ho přijme¹⁸². Odchylně od uvedeného by v případě, kdy má neoprávněně pobývajícím státní příslušník třetí země povolení k pobytu v jiném členském státě, mělo být tomuto státnímu příslušníkovi umožněno neprodleně odejít do tohoto jiného členského státu spíše než rovnou vůči němu přijmout rozhodnutí o navrácení¹⁸³. Pokud se ovšem tento státní příslušník odmítne vrátit do dotyčného členského státu nebo pokud je jeho bezodkladný odchod vyžadován z důvodů veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti, musí mu členský stát, ve kterém pobývá neoprávněně, vydat rozhodnutí o navrácení.

Soudní dvůr nicméně zadruhé poukázal na to, že nizozemské orgány v této věci poté, co se dotyční odmítli vrátit do členských států, které jim přiznaly postavení uprchlíka, neměly podle práva možnost přijmout vůči nim rozhodnutí o navrácení. V tomto případě nemůže totiž být cílovým místem navrácení žádná ze třetích zemí uvedených ve směrnici o navrácení¹⁸⁴. Zejména nemohou dotyční být v důsledku svého postavení uprchlíka navraceni do zemí svého původu, neboť by tím došlo k porušení zásady nenavrácení. Tuto zásadu, zaručenou v Listině základních práv Evropské unie¹⁸⁵, přitom členské státy musí při provádění směrnice o navrácení¹⁸⁶ dodržovat. Soudní dvůr konstatoval, že za takových okolností navíc žádná norma ani postup stanovené touto směrnicí neumožňují vyhostit tyto státní příslušníky, i když pobývají na území některého členského státu neoprávněně.

Zatřetí Soudní dvůr připomněl, že cílem směrnice o navrácení není harmonizovat veškerá pravidla členských států týkající se pobytu cizinců. Konkrétně není předmětem této směrnice určit důsledky neoprávněného pobytu státního příslušníka třetí země, vůči němuž nemůže být přijato žádné rozhodnutí o navrácení do třetí země, zejména když tato nemožnost vyplývá, tak jako v tomto případě, z uplatnění zásady nenavrácení. V takové situaci se tedy rozhodnutí členského státu o nuceném přemístění takového státního příslušníka do členského státu, který mu přiznal postavení uprchlíka, neřídí společnými normami a postupy stanovenými touto směrnicí. Nespadá do oblasti působnosti této směrnice, nýbrž výlučně do výkonu pravomoci prvně uvedeného členského státu v oblasti nedovoleného přistěhovalectví. Totéž tedy platí pro zajištění takového státního příslušníka, které bylo nařízeno za účelem zajištění jeho přemístění do dotyčného členského státu. Soudní dvůr nicméně upřesňuje, že při takovém nuceném přemístění a takovém zajištění musí být respektována jak základní práva, zejména základní práva zaručená evropskou Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod¹⁸⁷, tak Úmluva o právním postavení uprchlíků¹⁸⁸.

181| Viz čl. 6 odst. 1 směrnice o navrácení.

182| Viz čl. 3 bod 3 směrnice o navrácení.

183| Viz čl. 6 odst. 2 směrnice o navrácení.

184| Viz čl. 3 bod 3 směrnice o navrácení.

185| Viz článek 18 a čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie.

186| Viz článek 5 směrnice o navrácení.

187| Úmluva podepsaná v Římě dne 4. listopadu 1950.

188| Úmluva podepsaná v Ženevě dne 28. července 1951.

IX. Justiční spolupráce v trestních věcech

V oblasti justiční spolupráce v trestních věcech je třeba zmínit pět rozsudků. Dva z nich se týkají evropského zatýkácího rozkazu ve smyslu rámcového rozhodnutí 2002/584¹⁸⁹. Třetí rozsudek, vydaný v kontextu evropského zatýkácího rozkazu, se týká práva na informace v trestním řízení. Čtvrtý rozsudek se týká vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech a zohledňování odsouzení v členských státech při novém trestním řízení. Pátý rozsudek se týká zajišťování a konfiskace nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Unii¹⁹⁰.

1. Evropský zatýkácí rozkaz

Rozsudek ze dne 17. března 2021, JR (Zatýkácí rozkaz – Odsouzení ve třetím státě, který je členem EHP) (C-488/19, [EU:C:2021:206](#))

V roce 2014 byl JR, litevský státní příslušník, odsouzen v Norsku k trestu odnětí svobody. Na základě dvoustranné úmluvy mezi Norskem a Litvou¹⁹¹, byl tento rozsudek uznán a učiněn vykonatelným v Litvě a JR byl do této země předán za účelem výkonu zbývající části trestu. V listopadu 2016 byl JR podmíněně propuštěn, avšak toto opatření bylo následně zrušeno a byl mu nařízen výkon zbývající části trestu. Vzhledem k tomu, že JR uprchl do Irska, vydaly na něj litevské orgány evropský zatýkácí rozkaz (EZR). V lednu 2019 byl JR zatčen v Irsku.

Před High Court (Vrchní soud, Irsko) JR zpochybňuje své předání litevským orgánům, přičemž se na jedné straně dovolává skutečnosti, že o jeho vydání může požádat pouze Norsko, a na druhé straně důvodu, pro který je možné odmítnout výkon EZR, souvisejícího s extrateritoriální povahou trestného činu¹⁹². Vzhledem k tomu, že byl trestný čin, na jehož základě byl vydán EZR, spáchán v jiném státě (Norsku) než ve státě, jenž EZR vydal, musí podle jeho názoru Irsko výkon tohoto EZR odmítnout.

Za těchto okolností se High Court (Vrchní soud) obrátil na Soudní dvůr. Zabývá se tím, zda je možné vydat EZR za účelem výkonu trestu uloženého soudem třetího státu, který však byl na základě dvoustranné úmluvy uznán a částečně vykonán ve vystavujícím členském státě. Pro případ kladné odpovědi si tento soud klade otázku ohledně kvalifikace „extrateritoriálního trestného činu“ pro účely určení, zda je dotčený důvod, pro který je možné odmítnout výkon, v projednávané věci použitelný.

189] Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34, dále jen „rámcové rozhodnutí o EZR“), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24).

190] V této rubrice je rovněž třeba upozornit na posudek 1/19 (*Istanbulská úmluva*) ze dne 6. října 2021, ve kterém se Soudní dvůr vyslovil k pravomoci Unie v rámci podpisu Istanbulské úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Tento posudek je prezentován v rubrice XIX.4 „Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí“. Rozsudek ze dne 23. listopadu 2021, *IS (Protiprávnost předkládacího rozhodnutí)* (C-564/19, [EU:C:2021:949](#)), se týká zejména rozsahu povinností členských států z hlediska práva na tlumočení a překlad v trestním řízení; tento rozsudek je prezentován v rubrice VI.1 „Řízení o předběžné otázce“.

191] Dvoustranná úmluva o uznávání a výkonu rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, uzavřená dne 5. dubna 2011 mezi Norským královstvím a Litevskou republikou.

192] Tento důvod stanoví čl. 4 odst. 7 písm. b) rámcového rozhodnutí o EZR.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé připomněl, že EZR musí být založen na vnitrostátním soudním rozhodnutí, odlišném od rozhodnutí o vydání EZR. Z tohoto hlediska nemůže rozsudek vydaný soudem třetího státu, kterým byl uložen trest odnětí svobody, sám o sobě představovat základ pro EZR. Soudní dvůr naproti tomu rozhodl, že EZR může být založen na aktu soudu vystavujícího členského státu, který takový rozsudek uznává a činí jej vykonatelným, za podmínky, že se jedná o trest odnětí svobody v délce nejméně čtyř měsíců.

K dosažení tohoto závěru Soudní dvůr nejprve uvedl, že takové akty členského státu o uznání a výkonu představují soudní rozhodnutí ve smyslu rámcového rozhodnutí o EZR¹⁹³, jelikož byly přijaty za účelem výkonu trestu. Dále vzhledem k tomu, že tyto akty umožňují výkon rozsudku v témže členském státě, je třeba je kvalifikovat jako „vykonatelný rozsudek“ nebo „vykonatelné rozhodnutí“. Konečně podle rámcového rozhodnutí o EZR¹⁹⁴ spadají takové akty do jeho působnosti za podmínky, že předmětné odsouzení stanoví trest odnětí svobody v délce nejméně čtyř měsíců. Není vyžadováno, aby trest, který má být vykonán, vycházel z rozsudku vydaného soudy vystavujícího členského státu nebo soudy jiného členského státu.

Soudní dvůr však dodal, že justiční orgány vystavujícího členského státu jsou povinny zajistit dodržování požadavků, jež jsou vlastní systému EZR v oblasti řízení a základních práv. Konkrétně právo vystavujícího členského státu musí stanovit soudní přezkum umožňující ověřit, zda byla v rámci řízení, které vedlo k vydání odsuzujícího rozsudku ve třetím státě, dodržena základní práva dotčené osoby. To platí zejména pro dodržení povinností vyplývajících z článku 47 (právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces) a z článku 48 (presumpce nevinoty a právo na obhajobu) Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že za účelem určení, zda byl trestný čin, na jehož základě byl vydán odsuzující rozsudek ve třetím státě a následně EZR, spáchán „mimo území vystavujícího státu“¹⁹⁵, je nezbytné přihlídnout k trestní příslušnosti tohoto třetího státu (v projednávané věci Norska), a nikoli k trestní příslušnosti vystavujícího členského státu.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že takový výklad je slučitelný s cílem sledovaným důvodem, pro který je možné odmítnout výkon EZR, souvisejícím s extraterritorialitou trestného činu. Tento důvod totiž umožňuje nevyhovět EZR, jehož cílem je výkon trestu uloženého za trestný čin stíhaný na základě mezinárodní trestní příslušnosti, která je širší než příslušnost uznaná právem vykonávajícího státu. Soudní dvůr dále poznamenal, že opačný výklad by naopak ohrozil dosažení obecných cílů rámcového rozhodnutí o EZR. Pokud by totiž vykonávající stát mohl odmítnout předání v případě, že by byl rozsudek vydaný soudem třetího státu uznán státem vydávajícím EZR, toto odmítnutí by nejen mohlo oddálit výkon trestu, ale mohlo by rovněž vést k beztrestnosti vyžádané osoby. Navíc by mohl odradit členské státy od toho, aby požadovaly uznání rozsudků, a v takové situaci, jako je situace dotčená v projednávané věci, vést vykonávající stát k tomu, aby omezil využití nástrojů podmíněného propuštění.

193| Viz čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 a čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí o EZR.

194| Viz čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí o EZR.

195| Viz čl. 4 odst. 7 písm. b) rámcového rozhodnutí o EZR.

Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, X (Evropský zatýkácí rozkaz – *Ne bis in idem*) (C-665/20 PPU, [EU:C:2021:339](#))

V září 2019 vydaly německé justiční orgány EZR proti X za účelem trestního stíhání za činy spáchané v roce 2012 na jeho družce a její dceři. V březnu 2020 byl X zadržen v Nizozemsku. X vyjádřil nesouhlas se svým předáním těmto orgánům a tvrdil, že již byl stíhán a pravomocně odsouzen za tytéž činy v Íránu. Konkrétně byl za část těchto činů zproštěn obžaloby a z části odsouzen k trestu odnětí svobody, který téměř celý vykonal před tím, než mu byl zkrácen. Trest mu byl zkrácen v důsledku všeobecné milosti vyhlášené nesoudním orgánem, íránským duchovním vůdcem, u příležitosti 40. výročí islámské revoluce. Podle X tak zásada *ne bis in idem*, jak je stanovena v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí o EZR, který byl proveden do nizozemského práva, brání výkonu EZR vydaného na jeho osobu, jelikož byl již dříve odsouzen v Íránu.

Podle tohoto ustanovení může vykonávající justiční orgán odmítnout vykonat EZR, pokud má informace, že vyžádaná osoba byla pravomocně odsouzena za stejný čin třetím státem za podmínky, že v případě odsouzení byl trest vykonán, právě je vykonáván nebo podle práva státu, který vynesl rozsudek, ho již nelze vykonat. Tento důvod označovaný jako „důvod, pro který je možné odmítnout výkon“, se podobá důvodu označovanému jako důvod pro „povinné odmítnutí výkonu“ podle čl. 3 bodu 2 rámcového rozhodnutí až na to, že posledně uvedené ustanovení se týká rozsudku vydaného „členským státem“, a nikoli „třetím státem“.

V této souvislosti se Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl požádat Soudní dvůr o výklad čl. 4 bodu 5 rámcového rozhodnutí. Tento soud, který má rozhodnout o předání X, si totiž klade otázku ohledně prostoru pro uvážení, který má v takovém případě stran pojmu „stejný čin“ obsaženého v tomto ustanovení, jelikož íránské soudy výslovně nerozhodly o určitých činech, z jejichž spáchání je X obviněn v Německu, jakož i ohledně rozsahu podmínky, podle níž v případě odsouzení „byl trest vykonán, [...] nebo podle práva státu, který vynesl rozsudek, ho již nelze vykonat“.

V rozsudku vydaném v rámci naléhavého řízení Soudní dvůr nejprve rozhodl, že vykonávající justiční orgán musí mít určitý prostor pro uvážení za účelem určení, zda je třeba z dotčeného důvodu odmítnout výkon EZR, či nikoliv. Pojem „stejný čin“ musí být dále vykládán jednotně. Konečně podmínka týkající se výkonu trestu je v takovém případě, jako je případ dotčený ve věci v původním řízení, splněna.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé připomněl, že rámcové rozhodnutí uvádí důvody pro povinné odmítnutí výkonu EZR¹⁹⁶ a důvody, pro které je možné odmítnout výkon EZR¹⁹⁷, které členské státy mohou, avšak nemusí provést do vnitrostátního práva. V případě provedení důvodů, pro které je možné odmítnout výkon EZR, však členské státy nemohou stanovit, že justiční orgány mají povinnost automaticky odmítnout výkon každého dotčeného EZR. Tyto orgány totiž musí mít prostor pro uvážení, který jim umožňuje provést přezkum případ od případu a zohlednit všechny relevantní okolnosti. Pokud by tuto možnost neměly, z pouhé možnosti odmítnout výkon EZR by se stala skutečná povinnost, ačkoli takové odmítnutí výkonu je výjimkou a výkon EZR je pravidlem.

Soudní dvůr dále zdůraznil rozdíl oproti důvodu pro povinné odmítnutí výkonu podle čl. 3 bodu 2 rámcového rozhodnutí, při jehož aplikaci naopak nemá vykonávající justiční orgán žádný prostor pro uvážení. Zásadu vzájemné důvěry a zásadu vzájemného uznávání, které panují mezi členskými státy a zavazují je k tomu, aby měly za to, že každý z nich dodržuje unijní právo, a zejména základní práva, totiž nelze automaticky použít

¹⁹⁶ | V článku 3 rámcového rozhodnutí.

¹⁹⁷ | V člancích 4 a 4a rámcového rozhodnutí.

na rozsudky vydané soudy třetích států. Vysoký stupeň důvěry v systém trestního soudnictví panující mezi členskými státy, tak nelze presumovat ve vztahu ke třetím státům. Z tohoto důvodu musí mít vykonávající justiční orgán prostor pro uvážení.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že pojem „stejný čin“ obsažený v čl. 3 bodě 2 a v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí musí být vykládán jednotně. Z důvodů soudržnosti a právní jistoty totiž musí být oběma těmito pojmy, které jsou formulovány totožně, přikládán stejný význam. Soudní dvůr dodal, že okolnost, že se čl. 3 bod 2 tohoto rámcového rozhodnutí týká rozsudků vydaných v Unii, zatímco čl. 4 bod 5 tohoto rámcového rozhodnutí se vztahuje na rozsudky vydané ve třetím státě, nemůže sama o sobě být důvodem k tomu, aby měl tento pojem jiný rozsah.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že podmínka týkající se výkonu trestu stanovená v čl. 4 bodě 5 rámcového rozhodnutí je v takovém případě, jako je případ dotčený ve věci v původním řízení, splněna. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že tento článek odkazuje obecně na „právní předpisy státu“, a důvod nemožnosti výkonu trestu dále neupřesňuje. Je tedy třeba v zásadě uznat všechny druhy milosti stanovené zákony státu, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, v jehož důsledku již uložený trest nemůže být vykonán. Závažnost činů, orgán, který milost udělil, či hlediska, z nichž vycházel, v tomto ohledu nehrají roli, pokud například tato milost nevychází z objektivních hledisek trestněprávní politiky.

Soudní dvůr však dodal, že vykonávající justiční orgán musí v rámci prostoru pro uvážení, kterým disponuje pro účely uplatnění důvodu, pro který je možné odmítnout výkon ve smyslu čl. 4 bodu 5 rámcového rozhodnutí, vyvážit několik aspektů. Jedná se o rovnováhu mezi předcházením beztrestnosti odsouzených osob a bojem proti trestné činnosti na jedné straně a zárukou právní jistoty těchto osob na straně druhé tím, že bude zajištěno respektování konečných rozhodnutí veřejnoprávních orgánů. Zásada *ne bis in idem* stanovená v rámcovém rozhodnutí jak v čl. 4 bodě 5, tak v čl. 3 bodě 2 totiž zahrnuje oba tyto aspekty.

V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, **Governor of Cloverhill Prison a další** (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#)), ve kterém se Soudní dvůr vyslovil k režimu evropského zatýkácího rozkazu a novému mechanismu předávání mezi Unii a Spojeným královstvím zavedenému v souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie¹⁹⁸, a na rozsudek ze dne 28. ledna 2021, **Specializirana prokuratura (Poučení o právech)** (C-649/19, [EU:C:2021:75](#)), vydaný v kontextu evropského zatýkácího rozkazu vystaveného předkládajícím soudem¹⁹⁹.

2. Právo na informace v trestním řízení

Rozsudek ze dne 28. ledna 2021, Specializirana prokuratura (Poučení o právech) (C-649/19, [EU:C:2021:75](#))

Specializirana prokuratura (zvláštní státní zastupitelství, Bulharsko) zahájilo trestní stíhání proti IR, obviněnému z účasti v zločinecké skupině zaměřené na páchaní daňových trestných činů. Během přípravné fáze trestního řízení byl IR jakožto „obviněný“ poučen pouze o některých svých právech. K datu zahájení soudní fáze trestního řízení v únoru 2017 nebylo možné zjistit místo pobytu IR. Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud, Bulharsko) vůči němu v dubnu 2017 vydal opatření o vzetí do vazby, které bylo vnitrostátním zatýkáčím

¹⁹⁸ Tento rozsudek je prezentován v rubrice III „Vystoupení Spojeného království z Evropské unie“.

¹⁹⁹ Tento rozsudek je prezentován v rubrice IX.2 „Právo na informace v trestním řízení“.

rozkazem. Vzhledem k tomu, že v květnu 2017 nebyl IR stále nalezen, byl na něj vydán EZR. Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud) jej však vzhledem k pochybnostem o souladu tohoto EZR s unijním právem zrušil.

Vzhledem k tomu, že se rozhodl vydat proti IR nový EZR, tento soud si přeje upřesnit, jaké informace do něj má přidat, aby bylo zaručeno respektování práv stanovených směrnicí o právu na informace v trestním řízení²⁰⁰. Konkrétně si přeje zjistit, zda se osoby zatčené pro účely výkonu EZR mohou kromě práv, která jim přiznává výslovně směrnice 2012/13, dovolávat i práv „podezřelého nebo obviněného, který je zatčen nebo zadržen“, ve smyslu této směrnice. V případě záporné odpovědi na tuto otázku se Specializiran nakazatelen sad (zvláštní trestní soud) táže na platnost rámcového rozhodnutí o EZR z hlediska práva na svobodu a práva na účinnou právní ochranu zakotvených v člancích 6 a 47 Listiny. Informace sdělované osobám zatčeným za účelem výkonu EZR na základě rámcového rozhodnutí o EZR jsou totiž omezenější než informace sdělované podezřelým nebo obviněným, kteří jsou zatčeni nebo zadrženi, podle směrnice 2012/13, a proto se tento soud táže, zda může být pro prvně uvedené osoby nemožné nebo nadměrně obtížné napadnout zatýkácí rozkazy, které byly vůči nim vydány.

Závěry Soudního dvora

Na prvním místě Soudní dvůr potvrdil, že práva podezřelých nebo obviněných, kteří jsou zatčeni nebo drženi, stanovená směrnicí 2012/13, se nevztahují na osoby zatčené za účelem výkonu EZR. K těmto právům patří zejména právo na písemné poučení o právech při zatčení, přičemž toto poučení musí obsahovat informace o možnosti napadnout zákonnost zatčení, dosáhnout přezkumu zadržení či požádat o předběžné propuštění²⁰¹. Patří k nim i právo na to být seznámen s obviněním²⁰², jakož i právo na přístup k materiálům k případu podstatným pro napadení zákonnosti zatčení či zadržení²⁰³.

Pro účely tohoto závěru a poté, co konstatoval, že samotnou analýzou znění ustanovení směrnice 2012/13, která stanoví tato různá práva, nelze zjistit, zda osoby zatčené za účelem výkonu EZR patří mezi podezřelé nebo obviněné, kteří jsou zatčeni nebo zadrženi, ve smyslu této směrnice a mají práva uvedená v těchto ustanoveních, Soudní dvůr nejprve zkoumal kontext těchto ustanovení. V tomto ohledu uvedl, že směrnice 2012/13 obsahuje jiná ustanovení, která výslovně míří na práva osob zatčených pro účely výkonu EZR²⁰⁴. Odkazy na podezřelého nebo obviněného, který je zatčen nebo zadržen, obsažené v směrnici 2012/13 by navíc měly být chápány jako odkazy na každou situaci, kdy je podezřelý nebo obviněný zbaven svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“)²⁰⁵. Tato situace se přitom liší od situace odpovídající případu s EZR, tj. od

200 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. 2012, L 142, s. 1).

201 | Viz článek 4 směrnice 2012/13, a konkrétně jeho odstavec 3.

202 | Viz čl. 6 odst. 2 směrnice 2012/13.

203 | Viz čl. 7 odst. 1 směrnice 2012/13.

204 | Viz článek 5 směrnice 2012/13. Viz rovněž příloha II této směrnice, která stanoví indikativní vzor poučení o právech osob zatčených na základě EZR, který se liší od indikativního vzoru poučení o právech pro podezřelého nebo obviněného, kteří byli zatčeni nebo zadrženi, stanoveného v příloze I této směrnice a zmiňovaného v článku 4 směrnice 2012/13.

205 | Viz bod 21 odůvodnění směrnice 2012/13.

situace řádného zatčení nebo zadržení osoby, vůči níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání, se kterou také počítá EÚLP²⁰⁶. Podle Soudního dvora z toho vyplývá, že ustanovení týkající se podezřelých nebo obviněných, kteří jsou zadrženi nebo zatčeni, se netýkají osob zatčených za účelem výkonu EZR.

Zadruhé Soudní dvůr konstatoval, že tento výklad je potvrzen tím, že směrnice 2012/13 sleduje dvojí účel²⁰⁷. Tato směrnice stanoví minimální normy pro informování podezřelých či obviněných, aby jim bylo umožněno připravit si obhajobu a zaručit spravedlivý proces. Dále má respektovat zvláštnosti řízení týkajícího se EZR, které se vyznačuje úsilím o zjednodušení a rychlost předávacího řízení.

Na druhém místě Soudní dvůr potvrdil platnost rámcového rozhodnutí o EZR z hlediska článků 6 a 47 Listiny, které zakotvují právo na svobodu a právo na účinnou právní ochranu.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve připomněl, že vzhledem k tomu, že vydání EZR může ohrozit práva dotčené osoby na svobodu, ochrana základních práv a procesních práv, které musí mít tato osoba, vyžaduje, aby rozhodnutí splňující požadavky na účinnou právní ochranu bylo vydáno buď při vydání vnitrostátního zatýkácího rozkazu, nebo při vydání EZR.

Soudní dvůr dále zdůraznil, že osoba, na niž je pro účely trestního stíhání vydán EZR, získává od okamžiku svého předání postavení „obviněného“ ve smyslu směrnice 2012/13. Od tohoto okamžiku tak požívá všech práv spojených s tímto postavením, takže si může připravit svou obhajobu a bude jí zaručen spravedlivý proces.

Pokud jde o dobu před předáním, Soudní dvůr uvedl, že rámcové rozhodnutí o EZR stanoví, že EZR musí obsahovat informace o povaze a právní kvalifikaci trestného činu, jakož i popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán²⁰⁸. Tyto informace přitom v podstatě odpovídají informacím uvedeným v ustanoveních směrnice 2012/13 týkajících se práva podezřelých či obviněných na to být informován o obvinění²⁰⁹. Soudní dvůr dále připomněl, že právo na účinnou soudní ochranu nevyžaduje, aby právo na opravný prostředek proti rozhodnutí o vydání EZR mohlo být vykonáno před předáním dotčené osoby. K porušení práva na účinnou soudní ochranu tedy nemůže dojít pouze tím, že tato osoba je informována o opravných prostředcích dostupných ve vystavujícím členském státě a má přístup k materiálům k případu až po svém předání příslušným orgánům tohoto členského státu.

Výkladem směrnice 2012/13 se Soudní dvůr zabýval rovněž v rozsudku ze dne 23. listopadu 2021, **IS (Protiprávnost předkládacího rozhodnutí)** (C-564/19, [EU:C:2021:949](#))²¹⁰.

206| Viz čl. 5 odst. 1 písm. f) EÚLP.

207| Viz článek 1 směrnice ve spojení s body 14, 27 a 39 jejího odůvodnění.

208| Viz čl. 8 odst. 1 písm. d) a e) rámcového rozhodnutí o EZR.

209| Viz článek 6 směrnice 2012/13.

210| Tento rozsudek je prezentován v rubrice VI.1 „Řízení o předběžné otázce“.

3. Vzájemné uznávání rozsudků v trestních věcech

Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, AV (Souhrnný rozsudek) (C-221/19, [EU:C:2021:278](#))

V letech 2010 a 2017 byl polský státní příslušník AV odsouzen k trestům odnětí svobody uloženými jednak Sądem Okręgowym w Gdańsku (krajský soud v Gdaňsku, Polsko), který je předkládajícím soudem, a jednak jistým německým soudem. Německý rozsudek byl uznán za účelem jeho výkonu v Polsku předkládajícím soudem na základě rámcového rozhodnutí 2008/909²¹¹, které umožňuje členskému státu uznat rozsudek vydaný v jiném členském státě a vykonat trest. Zatímco trest uložený německým soudem měl být odpykán v Polsku od 1. září 2016 do 29. listopadu 2021, trest uložený předkládajícím soudem bude odpykán od 29. listopadu 2021 do 30. března 2030.

V roce 2018 podal AV ke krajskému soudu v Gdaňsku návrh na vydání souhrnného rozsudku zahrnujícího tyto dva tresty. Podle polského trestního zákoníku takový souhrnný rozsudek umožňuje změnit délku několika trestů uložených určité osobě a sloučit je do jediného nového trestu. Jsou-li splněny podmínky pro uložení souhrnného trestu, musí být vydán souhrnný rozsudek.

Předkládající soud má nicméně za to, že polský trestní zákoník neumožňuje, aby souhrnný rozsudek zahrnoval odsouzení vydaná v Polsku a odsouzení vydaná v jiném členském státě, která byla uznána za účelem jejich výkonu v Polsku, což znevýhodňuje osobu, která byla vícekrát odsouzena v různých členských státech v porovnání s osobou, která byla odsouzena několikrát v jednom členském státě. V tomto kontextu se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se výkladu rámcového rozhodnutí 2008/909 i rámcového rozhodnutí 2008/675²¹² o zohlednění předchozích odsouzení vydaných v jiných členských státech proti téže osobě v rámci nového trestního řízení. Soudní dvůr byl tázán, zda a za jakých podmínek může být vydán souhrnný rozsudek, pokud zahrnuje nejen předchozí odsouzení uložená dříve dotyčné osobě v členském státě, ve kterém se vynáší tento souhrnný rozsudek, nýbrž i více odsouzení uložených již dříve dotyčnému v jiném členském státě, která jsou vykonávána v prvním členském státě.

Závěry Soudního dvora

Na prvním místě Soudní dvůr zkoumal, zda rámcové rozhodnutí 2008/909 umožňuje vydání takového souhrnného rozsudku, jako je rozsudek, o který se jedná ve věci v původním řízení.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvedl, že toto rámcové rozhodnutí stanoví přísné podmínky, za nichž může příslušný orgán vykonávajícího státu přeměnit trest uložený ve vydávajícím státě. Soudní dvůr rozhodl, že uvedené rámcové rozhodnutí umožňuje vydání takového souhrnného rozsudku, jako je rozsudek dotčený ve věci v původním řízení, pokud tento rozsudek nevede k přeměně délky nebo druhu trestu uloženého v jiném členském státě a vykonávaného v členském státě, ve kterém se vynáší tento souhrnný rozsudek, která by překračovala striktní meze stanovené pro tuto přeměnu. Opačné řešení by vedlo k neodůvodněnému rozdílnému zacházení s osobami, které byly odsouzeny k několika trestům v jediném členském státě, a osobami,

211| Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbařením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii (Úř. věst. 2008, L 327, s. 27), ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24).

212| Rámcové rozhodnutí Rady 2008/675/SVV ze dne 24. července 2008 o zohledňování odsouzení v členských státech Evropské unie při novém trestním řízení (Úř. věst. 2008, L 220, s. 32).

kteří byly odsouzeny v několika členských státech, pokud jsou tresty vykonávány v témže členském státě. Rovněž by znamenalo použití rámcového rozhodnutí 2008/909 způsobem postihujícím právo občanů Unie pohybovat se a pobývat na území členských států, které jim přiznává článek 21 SFEU.

Soudní dvůr dále zdůraznil, že členský stát, ve kterém se vynáší souhrnný rozsudek, musí započít celou dobu zbavení osobní svobody, kterou si již odsouzený odpykal ve vydávajícím státě, do celkové doby zbavení osobní svobody, kterou si má odpykat. Konečně Soudní dvůr připomněl, že vzhledem k tomu, že pouze vydávající stát má pravomoc rozhodnout o žádosti o přezkum rozsudku, jímž se ukládají tresty, které se mají vykonat v jiném členském státě, rámcové rozhodnutí 2008/909 umožňuje, aby byl vynesena takový souhrnný rozsudek, jako je rozsudek dotčený ve věci v původním řízení, pouze pokud uvedený souhrnný rozsudek nevede ke změně těchto trestů.

Na druhém místě Soudní dvůr zkoumal, zda je vydání takového souhrnného rozsudku, jako je rozsudek dotčený ve věci v původním řízení, možné s ohledem na rámcové rozhodnutí 2008/675, které ukládá povinnost zohlednit v rámci trestního řízení zahájeného proti určité osobě předchozí odsouzení vydaná proti téže osobě v jiném členském státě pro jiné skutky. Takové zohlednění nesmí mít za následek zasahování do předchozích odsouzení nebo jejich výkonu ze strany členského státu, v němž se koná nové trestní řízení, ani rušení nebo přezkoumání uvedených odsouzení.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že souhrnný trest může mít za následek zásah do předchozího odsouzení nebo jeho výkonu, pokud toto první odsouzení ještě nebylo vykonáno nebo dotčená osoba nebyla předána do druhého členského státu za účelem výkonu tohoto prvního odsouzení. Ve věci v původním řízení bylo přitom odsouzení vydané německým soudem předáno a uznáno v souladu s rámcovým rozhodnutím 2008/909 za účelem jeho výkonu v Polsku. Soudní dvůr měl tudíž za to, že zohlednění tohoto odsouzení za účelem vydání souhrnného rozsudku nemá za následek zásah do uvedeného odsouzení nebo jeho výkonu, ani jeho zrušení či přezkum ve smyslu rámcového rozhodnutí 2008/675, pokud tento souhrnný rozsudek dodržuje podmínky a omezení stanovené rámcovým rozhodnutím 2008/909. S výhradou dodržení uvedených podmínek a omezení musí soud, jemuž byla věc předložena v rámci takového nového trestního řízení, jako je řízení o vydání souhrnného rozsudku dotčené ve věci v původním řízení, zohlednit předchozí odsouzení vydané v jiném členském státě stejným způsobem, jakým by zohlednil předchozí vnitrostátní odsouzení.

4. Zajišťování a konfiskace nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

Rozsudek ze dne 21. října 2021, Okrašna prokuratura – Varna (C-845/19 a C-863/19, EU:C:2021:864)

Dva bulharští státní příslušníci (dále jen „dotčené osoby“) byli odsouzeni v trestním řízení za to, že v únoru 2019 bez povolení přechovávali ve Varně (Bulharsko) vysoce rizikové omamné látky za účelem jejich šíření. Po tomto odsouzení podala Okrašna prokuratura (Krajské státní zastupitelství ve Varně, Bulharsko) k Okrašnen sad Varna (krajský soud ve Varně, Bulharsko) návrh na konfiskaci těchto peněžitých částek nalezených v jejich bytech během prohlídek.

Na jednání před tímto soudem dotčené osoby prohlásily, že zabavené peněžní částky patří jejich rodinným příslušníkům. Posledně uvedení se neúčastnili řízení před uvedeným soudem, jelikož to vnitrostátní právo neumožňuje. Tentýž soud odmítl povolit konfiskaci uvedených peněžních částek, neboť měl za to, že trestný čin, za který byly dotčené osoby odsouzeny, nemohl vést ke vzniku hospodářského prospěchu. Kromě toho

ačkoli existují důkazy, že dotčené osoby prodávaly omamné látky, nebyly za takový trestný čin stíhány ani odsouzeny. Krajské státní zastupitelství ve Varně tento rozsudek napadlo, přičemž tvrdilo, že uvedený soud při použití relevantních vnitrostátních ustanovení nezohlednil směrnici 2014/42²¹³.

Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se nezbytnosti existence přeshraniční situace pro použití uvedené směrnice 2014/42, rozsahu konfiskace stanoveného touto směrnicí, jakož i rozsahu práva na účinné prostředky nápravy priznaného třetí osobě, která tvrdí nebo se o ní tvrdí, že je vlastníkem majetku, který je předmětem konfiskace. Soudní dvůr tedy ve svém rozsudku rozhodl o zásadních otázkách za účelem upřesnění oblasti působnosti směrnice 2014/42 a výkladu některých jejích klíčových pojmů.

Závěry Soudního dvora

Zaprvé Soudní dvůr konstatoval, že přechovávání omamných látek za účelem jejich šíření spadá do působnosti směrnice 2014/42, i když se všechny skutkové okolnosti spáchání tohoto trestného činu omezují na území jediného členského státu. Podle Smlouvy o FEU²¹⁴ totiž takový trestný čin spadá do jedné z oblastí mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem, které jsou uvedeny v této Smlouvě. Unijní zákonodárce má proto pravomoc přijmout minimální harmonizační pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v této oblasti, přičemž se tato pravomoc vztahuje také na situace, ve kterých se všechny skutkové okolnosti spáchání konkrétního trestného činu omezují na území jediného členského státu.

Zadruhé měl Soudní dvůr za to, že směrnice 2014/42 nestanoví pouze konfiskaci majetku představujícího hospodářský prospěch pocházející z trestného činu, za který byl pachatel tohoto trestného činu odsouzen, ale stanoví rovněž konfiskaci majetku patřícího tomuto pachateli, u něhož má vnitrostátní soud, kterému byla věc předložena, za to, že pochází z jiné trestné činnosti. Takové konfiskace je však nutno provádět při dodržení záruk stanovených touto směrnicí²¹⁵ a pod podmínkou, že trestný čin, za který byl uvedený pachatel odsouzen, se nachází mezi trestnými činy vyjmenovanými v uvedené směrnicí²¹⁶, a že tento trestný čin může přímo nebo nepřímo vést k hospodářskému prospěchu.

Pokud jde o první typ konfiskace, je nezbytné, aby výnos, jehož konfiskace je zamýšlena, pocházel z trestného činu, pro který byl pachatel pravomocně odsouzen.

Co se týče druhého typu, který odpovídá rozšířené konfiskaci²¹⁷, Soudní dvůr upřesnil zaprvé, že při rozhodování o tom, zda je možné, aby určitý trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu, mohou členské státy zohlednit způsob provedení, například pokud je podmínkou trestného činu to, že byl spáchán v rámci organizované trestné činnosti nebo s úmyslem vytvářet pravidelný výnos z trestných činů²¹⁸. Zadruhé závěr

---

213| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. 2014, L 127, s. 39).

214| Článek 83 odst. 1 SFEU.

215| Článek 8 odst. 8 směrnice 2014/42.

216| Článek 5 odst. 2 směrnice 2014/42.

217| Článek 5 směrnice 2014/42.

218| Bod 20 odůvodnění směrnice 2014/42.

vnitrostátního soudu, že majetek pochází z trestné činnosti, musí být založen na okolnostech případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů²¹⁹. Za tímto účelem může tento soud mimo jiné zohlednit, že hodnota dotčeného majetku je neúměrná zákonnému příjmu odsouzené osoby²²⁰.

Pokud jde konečně o konfiskaci majetku třetích osob²²¹, předpokládá, že je prokázána existence převodu, podezřelou nebo obviněnou osobou, výnosů z trestné činnosti na třetí osobu, nebo nabytí takových výnosů třetí osobou, jakož i skutečnost, že tyto třetí osoby věděly, že účelem tohoto převodu nebo nabytí bylo vyhnout se konfiskaci.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2014/42 ve spojení s článkem 47 Listiny brání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje zkonfiskovat ve prospěch státu majetek, který údajně patří jiné osobě než pachateli trestného činu, aniž by tato třetí osoba měla možnost stát se účastníkem řízení o konfiskaci. Tato směrnice totiž ukládá členským státům přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice, včetně třetích osob, které tvrdí, nebo o nichž se tvrdí, že jsou vlastníky majetku, jehož zabavení je zamýšleno, měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva²²². Mimoto uvedená směrnice stanoví několik zvláštních záruk k zajištění ochrany základních práv takových třetích osob. K těmto zárukám patří právo na přístup k obhájci v celém řízení o konfiskaci majetku²²³, které zahrnuje právo těchto třetích osob být vyslechnut v rámci tohoto řízení, včetně práva uplatnit vlastnické právo k majetku dotčenému konfiskací²²⁴.

X. Justiční spolupráce v občanských věcech

V této rubrice zasluhují pozornost dva rozsudky, které se týkají nařízení č. 2201/2003²²⁵ použitelného ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti. První rozsudek se týká otázky určení soudu příslušného v případě únosu dítěte do třetího státu, v němž dítě získalo obvyklé bydliště. Druhý rozsudek se specificky zabývá pojmem „obvyklé bydliště“ pro účely určení soudu příslušného v případě rozvodu.

Rozsudek ze dne 24. března 2021, MCP (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

SS a MCP, kteří jsou oba indickými státními příslušníky a mají povolení k pobytu ve Spojeném království, jsou rodiči dítěte P, které je britským státním příslušníkem narozeným v roce 2017. V říjnu 2018 matka odcestovala do Indie s dítětem, které zde od té doby žije se svou babičkou z matčiny strany, a nemá již tedy obvyklé bydliště ve Spojeném království. Z tohoto důvodu matka zpochybnila příslušnost soudů Anglie a Walesu, které mají

219| Bod 21 odůvodnění směrnice 2014/42.

220| Článek 5 odst. 1 směrnice 2014/42.

221| Článek 6 směrnice 2014/42.

222| Článek 8 odst. 1 směrnice 2014/42.

223| Článek 8 odst. 7 směrnice 2014/42.

224| Článek 8 odst. 9 směrnice 2014/42.

225| Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243, dále jen „nařízení Brusel IIa“).

rozhodnout o žádosti otce, který se domáhá navrácení dítěte do Spojeného království a podpůrně práva na styk s dítětem v rámci opravného prostředku podaného k High Court of Justice (England & Wales), Family Division [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení pro rodinné záležitosti, Spojené království].

Uvedený soud měl za to, že musí svou příslušnost posoudit na základě nařízení Brusel IIa. V tomto ohledu uvedl, že v okamžiku, kdy se na něj otec obrátil, mělo dítě obvyklé bydliště v Indii a bylo plně začleněno do indického sociálního a rodinného prostředí, jelikož jeho konkrétní faktické vazby se Spojeným královstvím s výjimkou státní příslušnosti neexistovaly.

High Court of Justice poznamenal, že článek 10 nařízení Brusel IIa stanoví pravidla pro určení příslušnosti v případě protiprávního přemístění nebo zadržení dítěte, a upřesnil, že má pochybnosti zejména ohledně toho, zda lze toto ustanovení použít na spor o příslušnost mezi soudy členského státu a soudy třetího státu. Položil tedy Soudnímu dvoru otázku, zda toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že pokud dítě získalo obvyklé bydliště ve třetím státě poté, co bylo do tohoto státu uneseno, zůstávají soudy členského státu, ve kterém dítě mělo obvyklé bydliště bezprostředně před únosem, příslušné bez časového omezení. Tato věc tak Soudnímu dvoru umožní rozhodnout o územním rozsahu uvedeného ustanovení.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé uvedl, že stran příslušnosti v případech únosu dítěte článek 10 nařízení Brusel IIa stanoví kritéria týkající se situace, která je omezena na území členských států. Okolnost, že tento článek používá výraz „členský stát“, a nikoli výrazy „stát“ nebo „třetí stát“, znamená, že tentýž článek upravuje pouze příslušnost v případě únosů dětí mezi členskými státy.

Pokud jde zadruhé o kontext článku 10 nařízení Brusel IIa, Soudní dvůr konstatoval, že toto ustanovení představuje pravidlo o zvláštní příslušnosti ve vztahu k obecnému pravidlu²²⁶, podle kterého jsou soudy členského státu, ve kterém má dítě obvyklé bydliště, v zásadě příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti. Toto pravidlo o zvláštní příslušnosti vyvažuje účinek, který by použití pravidla o obecné příslušnosti mělo v případě únosu dítěte, a sice přenesení příslušnosti na členský stát, ve kterém by dítě získalo nové obvyklé bydliště. Pokud však dítě získalo obvyklé bydliště mimo Evropskou unii, pravidlo o obecné příslušnosti se nepoužije. Článek 10 tohoto nařízení v důsledku toho ztrácí svůj smysl, a není tedy ani použitelný.

Soudní dvůr kromě toho uvedl, že z přípravných prací k nařízení Brusel IIa vyplývá, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu zahrnout do působnosti uvedeného článku 10 případ únosů dítěte do třetího státu, jelikož na takové únosy se musí vztahovat zejména takové mezinárodní úmluvy, jako je Haagská úmluva z roku 1980²²⁷ a Haagská úmluva z roku 1996²²⁸. V určitých případech (jako je souhlas nebo pasivita jednoho z nositelů práva péče o dítě) totiž Haagská úmluva z roku 1996 stanoví přenesení pravomoci na soudy státu nového obvyklého bydliště dítěte. Takové přenesení pravomoci by však bylo zbaveno účinku, kdyby měly soudy členského státu zůstat příslušné bez časového omezení.

226] Uvedenému v čl. 8. odst. 1 tohoto nařízení.

227] Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, podepsaná dne 25. října 1980 v rámci Haagské konference o mezinárodním právu soukromém.

228] Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, uzavřenou v Haagu dne 19. října 1996 (Úř. věst. 2008, L 151, s. 39).

Zatřetí Soudní dvůr upřesnil, že zachování časově neomezené příslušnosti by nebylo v souladu s jedním ze základních cílů sledovaných nařízením Brusel IIa, a sice s cílem zohlednit nejlepší zájmy dítěte, a upřednostnit za tímto účelem kritérium blízkosti. Takový výklad článku 10 tohoto nařízení by byl rovněž v rozporu s logikou mechanismu bezprostředního navrácení, nebo nenavrácení zavedeného Haagskou úmluvou z roku 1980.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že článek 10 nařízení Brusel IIa se nevztahuje na případ, kdy je konstatováno, že dítě ke dni podání žádosti týkající se rodičovské zodpovědnosti získalo obvyklé bydliště v třetím státě poté, co bylo do tohoto státu uneseno. V takovém případě bude muset být příslušnost soudu, u kterého bylo řízení zahájeno, určena v souladu s použitelnými mezinárodními úmluvami, nebo při neexistenci takové mezinárodní úmluvy v souladu s článkem 14 nařízení Brusel IIa.

Rozsudek ze dne 25. listopadu 2021, IB (Obvyklé bydliště manžela – Rozvod) (C-289/20, EU:C:2021:955)

IB, francouzský státní příslušník, a FA, irská státní příslušnice, uzavřeli v roce 1994 v Irsku manželství. Měli tři děti, které jsou již zletilé. V roce 2018 podal IB návrh na rozvod u tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie). Vzhledem k tomu, že tento soud prohlásil, že není místně příslušný k tomu, aby rozhodl ve věci rozvodu, IB věc předložil cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie). Tento soud měl posoudit příslušnost tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie) s ohledem na obvyklé bydliště IB v souladu s nařízením Brusel IIa. V tomto ohledu uvedený soud zejména uvedl, že celá řada okolností charakterizuje osobní a rodinnou vazbu IB s Irskem, kde žil od roku 1999 se svou manželkou a se svými dětmi. Uvedený soud však rovněž uvedl, že IB již několik let každý týden odjížděl do Francie, kde zřídil centrum svých profesních zájmů. Tento soud tak měl za to, že IB měl ve skutečnosti dvě bydliště, a sice jedno během týdne stanovené z profesních důvodů v Paříži a druhé po zbytek času u manželky a dětí v Irsku.

V tomto kontextu se cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) obrátil na Soudní dvůr za účelem určení soudů, které jsou příslušné k rozhodování o rozvodu IB a FA na základě čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa. Uvedený soud se Soudního dvora konkrétně tázal, zda manžel, který žije střídavě ve dvou členských státech, může mít obvyklé bydliště v obou těchto členských státech, takže k rozhodování o rozvodu jsou příslušné soudy obou těchto členských států.

Soudní dvůr ve svém rozsudku upřesnil pojem „obvyklé bydliště“ manžela a rozhodl, že i když manžel žije střídavě ve dvou členských státech, může mít pouze jediné obvyklé bydliště ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa.

Závěry Soudního dvora

Vzhledem k tomu, že v nařízením Brusel IIa definice pojmu „obvyklé bydliště“ nebo výslovný odkaz na právo členských států v tomto ohledu uvedeny nejsou, Soudní dvůr uvedl, že tento pojem musí být vykládán autonomním a jednotným způsobem. Soudní dvůr zejména uvedl, že čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa ani jiná ustanovení tohoto nařízení nepočítají s tím, že určitá osoba může mít současně několik obvyklých bydlišť nebo obvyklé bydliště na několika místech. Taková pluralita by mohla konkrétně narušit právní jistotu tím, že by se stalo obtížnějším předem určit soudy, které mohou rozhodnout o rozvodu, jakož i to, aby soud, který řízení zahájil, ověřoval svou vlastní příslušnost.

Dále měl Soudní dvůr, který vycházel ze své judikatury týkající se obvyklého bydliště dítěte²²⁹, za to, že se pojem „obvyklé bydliště“ pro účely určení příslušnosti ve věcech zrušení manželského svazku v zásadě vyznačuje dvěma prvky, a to jednak vůlí dotyčné osoby mít na určeném místě obvyklé centrum svých zájmů a jednak přítomností na území dotyčného členského státu, která vykazuje dostatečný stupeň stability.

Je tak nezbytně třeba, aby manžel, který uplatňuje jakožto navrhovatel příslušnost soudů členského státu jeho obvyklého bydliště na základě v čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa, přemístil své obvyklé bydliště na území jiného členského státu, než je členský stát bývalého bydliště manželů. Je tedy třeba, aby projevil vůli zřídit obvyklé centrum svých zájmů v tomto jiném členském státě a prokázal, že jeho přítomnost v tomto členském státě vykazuje dostatečný stupeň stability.

V tomto kontextu Soudní dvůr zdůraznil zvláštní okolnosti týkající se určení obvyklého bydliště manžela. Pokud se manžel z důvodu manželské krize rozhodne usadit se v jiném členském státě, má tak nadále volnost si zachovat sociální a rodinné vazby v členském státě bývalého bydliště manželů. Kromě toho je prostředí dospělé osoby rozmanitější než prostředí dítěte, neboť se skládá z širšího spektra činností a rozmanitých zájmů, přičemž nelze vyžadovat, aby se tyto zájmy soustředily na území jediného členského státu.

S ohledem na tyto úvahy Soudní dvůr dospěl k závěru, že manžel, ačkoli může mít současně několik bydlišť, může mít v daném okamžiku pouze jediné obvyklé bydliště ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa. Jestliže žije střídavě ve dvou členských státech, k rozhodování o návrhu na zrušení manželského svazku jsou tudíž příslušné pouze soudy členského státu, na jehož území se nachází toto obvyklé bydliště. Přísluší předkládajícímu soudu, aby na základě všech konkrétních skutkových okolností v každém jednotlivém případě ověřil, zda území členského státu, pod nějž uvedený soud spadá, odpovídá ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel IIa místu, kam IB přemístil své obvyklé bydliště.

XI. Doprava

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. března 2021, Airhelp (C-28/20, [EU:C:2021:226](#))

Cestující si rezervoval místo na letu mezi Malmö a Stockholmem (Švédsko), který měla uskutečnit společnost Scandinavian Airlines System Denmark – Norway – Sweden (dále jen „SAS“) dne 29. dubna 2019. Téhož dne byl let zrušen z důvodu stávkový pilotů společnosti SAS v Dánsku, Švédsku a Norsku (dále jen „dotčená stávka“).

Po neúspěšném vyjednávání odborových svazů zastupujících piloty společnosti SAS, jehož cílem bylo uzavření nové kolektivní smlouvy s tímto leteckým dopravcem, vyzvaly tyto odborové svazy své členy ke stávce. Tato stávka trvala sedm dnů a vedla ke zrušení několika letů společností SAS, včetně letu rezervovaného dotyčným cestujícím.

Společnost Airhelp, na kterou tento cestující převedl své případné nároky vůči společnosti SAS, podala návrh k Attunda tingsrät (soud prvního stupně v Attunda, Švédsko) směřující k přiznání náhrady škody stanovené v nařízení o právech cestujících v letecké dopravě²³⁰, v případě zrušení letu. V projednávané věci společnost

²²⁹ Viz zejména rozsudek ze dne 28. června 2018, *HR* (C-512/17, [EU:C:2018:513](#)).

²³⁰ Článek 5 odst. 1 písm. c), vykládaný ve spojení s čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10, dále jen „nařízení o právech cestujících v letecké dopravě“).

SAS odmítla tuto náhradu zaplatit, neboť měla za to, že stávka jejích pilotů byla „mimořádnou okolností“ ve smyslu tohoto nařízení²³¹, jelikož nebyla vnitřně spjata s běžným výkonem její činnosti, kterou je poskytování služeb letecké dopravy, a vymykala se její účinné kontrole. Společnost Airhelp měla za to, že tato stávka není takovouto „mimořádnou okolností“, neboť sociální konflikty, jako jsou stávky, jež mohou vyvstat v souvislosti s vyjednáváním a uzavíráním kolektivních smluv, spadají do rámce běžných činností letecké společnosti.

Soud prvního stupně v Attunda vyjádřil pochybnosti o tom, zda pojem „mimořádné okolnosti“ ve smyslu nařízení o právech cestujících v letecké dopravě zahrnuje stávku, kterou ohlásily organizace zaměstnanců po předchozím oznámení a která byla zahájena legálně a určena zejména k dosažení zvýšení platů. Konkrétně zdůraznil, že podle švédského práva musí být oznámení o stávce předloženo pouhý týden před jejím zahájením.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku rozhodl, že stávkové hnutí zahájené na výzvu odborového svazu zaměstnanců provozujícího leteckého dopravce, při dodržení podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy, zejména jimi stanovené lhůty k oznámení, jež je určeno k prosazování požadavků zaměstnanců tohoto dopravce a k němuž se připojí kategorie zaměstnanců, kteří jsou nezbytní k uskutečnění určitého letu, nespadá pod pojem „mimořádná okolnost“ ve smyslu nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že pojem „mimořádné okolnosti“ obsažený v nařízení o právech cestujících v letecké dopravě označuje takové události, které splňují dvě kumulativní podmínky, jejichž splnění musí být posuzováno v každém konkrétním případě, a sice zaprvé že nejsou z důvodu své povahy či původu vlastní běžnému výkonu činnosti leteckého dopravce a zadruhé že se vymykají jeho účinné kontrole²³². Rovněž upřesnil, že tento pojem musí být vykládán restriktivně s ohledem na to, že cílem uvedeného nařízení je zajistit vysokou úroveň ochrany cestujících v letecké dopravě, a na skutečnost, že osvobození od povinnosti poskytnout náhradu škody stanovené uvedeným nařízením představuje odchylku od zásady práva těchto cestujících na náhradu škody.

Soudní dvůr dále posoudil otázku, zda stávka zahájená na výzvu odborového svazu zaměstnanců provozujícího leteckého dopravce, při dodržení povinnosti předchozího oznámení stanovené vnitrostátními právními předpisy, jež je určena k prosazování požadavků zaměstnanců tohoto dopravce a k níž se připojí jedna nebo více kategorií zaměstnanců, jejichž přítomnost je nezbytná k uskutečnění letu, může představovat „mimořádnou okolnost“ ve smyslu uvedeného nařízení.

Pokud jde v první řadě o otázku, zda dotčená stávka může být považována za událost, která není vlastní běžnému výkonu činnosti leteckého dopravce, Soudní dvůr podotkl, že právo vést kolektivní akci, včetně stávky, je základním právem zakotveným v článku 28 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“). V tomto ohledu upřesnil, že jakožto jeden z možných projevů sociálního vyjednávání musí být stávka považována za událost vlastní běžnému výkonu činnosti zaměstnavatele bez ohledu na zvláštnosti dotčeného trhu práce nebo použitelné vnitrostátní právní předpisy týkající se uplatňování tohoto základního práva. Tento výklad platí i tehdy, je-li zaměstnavatelem provozující letecký dopravce, neboť opatření týkající se pracovních podmínek

---

231 | Podle čl. 5 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě není provozující letecký dopravce povinen platit náhradu v souladu s článkem 7 tohoto nařízení, jestliže může prokázat, že zrušení je způsobeno mimořádnými okolnostmi, kterým by nebylo možné zabránit, i kdyby byla všechna přiměřená opatření přijata.

232 | V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 22. prosince 2008, *Wallentin-Hermann* (C-549/07, [EU:C:2008:771](#), bod 23); ze dne 17. září 2015, *van der Lans* (C-257/14, [EU:C:2015:618](#), bod 36); ze dne 17. dubna 2018, *Krüseman a další* (C-195/17, C-197/17 až C-203/17, C-226/17, C-228/17, C-254/17, C-274/17, C-275/17, C-278/17 až C-286/17 a C-290/17 až C-292/17, [EU:C:2018:258](#), body 32 a 34), a ze dne 11. června 2020, *Transportes Aéreos Portugueses* (C-74/19, [EU:C:2020:460](#), bod 37).

a odměňování zaměstnanců takového dopravce spadají pod běžnou správu jeho činností. Stávka, jejíž cíl se omezuje na získání zvýšení platů pilotů, změny jejich pracovní doby a větší předvídatelnosti v oblasti pracovní doby od podniku provozujícího leteckou dopravu, tedy představuje událost vlastní běžnému výkonu činnosti tohoto podniku, zejména je-li taková stávka organizována v souladu s právními předpisy.

Pokud jde v druhé řadě o otázku, zda by se dotčená stávka mohla zcela vymykat účinné kontrole leteckého dopravce, Soudní dvůr zaprvé zdůraznil, že jelikož stávka představuje pro pracovníky právo zaručené Listinou, je její zahájení předvídatelné pro každého zaměstnavatele, zejména pokud takové stávce předchází oznámení.

Zadruhé uvedl, že vzhledem k předvídatelnosti stávky ze strany zaměstnavatele si tento zachovává kontrolu nad událostmi, jelikož má v zásadě prostředky, jak se na ni připravit, a případně zmírnit její důsledky. V této souvislosti dodal, že stejně jako každý zaměstnavatel nemůže provozující letecký dopravce, který čelí stávce svých zaměstnanců, jež se zakládá na požadavcích souvisejících s pracovními podmínkami a odměňováním, tvrdit, že nad tímto hnutím nemá žádnou kontrolu.

Podle Soudního dvora proto pod pojem „mimořádné okolnosti“ ve smyslu nařízení o právech cestujících v letecké dopravě nespadá stávka zaměstnanců provozujícího leteckého dopravce, jež je spojena s požadavky souvisejícími s pracovními vztahy mezi uvedeným dopravcem a jeho zaměstnanci, které lze řešit v rámci sociálního dialogu uvnitř podniku, jenž zahrnuje vyjednávání o platech.

Zatřetí Soudní dvůr poznamenal, že na rozdíl od událostí, jejichž původ je „vnitřní“ ve vztahu k provozujícímu leteckému dopravci, nejsou události, jejichž původ je „vnější“, pod kontrolou tohoto dopravce, neboť jsou způsobeny přírodním vlivem nebo jednáním třetí osoby, jako např. jiného leteckého dopravce nebo veřejného či soukromého subjektu zasahujícího do letecké nebo letištní činnosti. V tomto ohledu zdůraznil, že odkaz v nařízení o právech cestujících v letecké dopravě²³³ na mimořádné okolnosti, které se mohou vyskytnout, zejména v případě stávek, které postihují provoz provozujícího leteckého dopravce, musí být chápán jako týkající se stávek, jež nejsou vnitřně spjaty s činností dotyčného leteckého dopravce, jako např. stávky řídicích letového provozu nebo zaměstnanců letiště. Naproti tomu stávka zahájená a následovaná vlastními zaměstnanci dotyčného podniku letecké dopravy představuje „vnitřní“ událost tohoto podniku, včetně případu, kdy je stávka zahájena na výzvu odborových svazů, jelikož tyto svazy jednají v zájmu zaměstnanců uvedeného podniku. Vychází-li však takováto stávka z požadavků, které mohou splnit pouze orgány veřejné moci, může představovat „mimořádnou okolnost“, jelikož se vymyká účinné kontrole leteckého dopravce.

Začtvrté Soudní dvůr rozhodl, že vyloučení kvalifikace jako „mimořádné okolnosti“ ve smyslu nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, pokud jde o dotčenou stávku, není zásahem do svobody podnikání leteckého dopravce, ani do jeho práv na vlastnictví²³⁴ a na vyjednávání²³⁵. Pokud jde o poslední zmíněné právo, okolnost, že letecký dopravce čelí z důvodu stávky svých zaměstnanců, jež je organizována v souladu s právními předpisy, riziku, že bude muset zaplatit náhradu škody, která přísluší cestujícím z důvodu zrušení letu, jej nenutí přijmout bez diskuze všechny požadavky stávkujících. Letecký dopravce totiž nadále může uplatňovat zájmy podniku, aby dosáhl uspokojivého kompromisu pro všechny sociální partnery. Pokud jde o svobodu podnikání a právo na vlastnictví leteckého dopravce, Soudní dvůr připomněl, že tyto nepředstavují absolutní výsady, a tudíž význam, který má cíl ochrany spotřebitelů²³⁶, včetně cestujících v letecké dopravě, může odůvodnit i značně negativní hospodářské důsledky vzniklé některým hospodářským subjektům.

233| Bod 14 odůvodnění nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

234| Zaručené články 16 a 17 Listiny.

235| Zaručené článkem 28 Listiny.

236| Jak je stanoven v článku 169 SFEU a článku 38 Listiny.

XII. Hospodářská soutěž

1. Kartelové dohody (článek 101 SFEU)

V oblasti hospodářské soutěže je třeba zmínit čtyři rozsudky. První rozsudek se týká podmínek vzniku občanskoprávní odpovědnosti dceřiných společností mateřské společnosti, které byly rozhodnutím Komise uloženy sankce. Druhý rozsudek se týká podmínek vzniku odpovědnosti mateřských společností z důvodu jednání jejich dceřiné společnosti v rámci platby pokuty. Třetí rozsudek se týká vnitrostátních pravidel promlčení v oblasti ukládání sankcí vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž. A konečně čtvrtý rozsudek se týká použitelnosti článku 101 SFEU vnitrostátními soudy na protiprávní jednání, k nimž došlo v oblasti letecké dopravy předtím, než vstoupila v platnost nařízení k provedení unijních pravidel hospodářské soutěže.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 6. října 2021, Sumal (C-882/19, [EU:C:2021:800](#))

V letech 1997 až 1999 nabyla společnost Sumal SL dvě nákladní vozidla od společnosti Mercedes Benz Trucks España SL (dále jen „MBTE“), která je dceřinou společností skupiny Daimler, jejíž mateřskou společností je společnost Daimler AG.

Rozhodnutím ze dne 19. července 2016²³⁷ konstatovala Evropská komise, že společnost Daimler AG porušila pravidla unijního práva zakazující kartelové dohody²³⁸ tím, že mezi lednem 1997 a lednem 2011 uzavřela dohody se čtrnácti dalšími evropskými výrobci nákladních vozidel týkající se stanovení cen a navyšování hrubých cen nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP).

V návaznosti na toto rozhodnutí podala společnost Sumal žalobu na náhradu škody proti společnosti MBTE, kterou se domáhala zaplacení částky 22 204,35 eura za škody vzniklé v důsledku této kartelové dohody. Žaloba společnosti Sumal však byla Juzgado de lo Mercantil n. 7 de Barcelona (obchodní soud č. 7 v Barceloně, Španělsko) zamítnuta z důvodu, že se rozhodnutí Komise netýkalo společnosti MBTE.

Společnost Sumal podala proti tomuto rozsudku odvolání k Audiencia Provincial de Barcelona (provinční soud v Barceloně). V této souvislosti se uvedený soud obrátil na Soudní dvůr s otázkou, zda a případně za jakých podmínek může být žaloba na náhradu škody podána proti dceřiné společnosti na základě rozhodnutí, ve kterém Komise konstatovala, že se mateřská společnost uvedené dceřiné společnosti dopustila praktik narušujících hospodářskou soutěž.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku upřesnil podmínky, za kterých jsou osoby poškozené praktikami narušujícími hospodářskou soutěž, kterých se dopustila společnost sankcionovaná Komisí, oprávněny v rámci žalob na náhradu škody podaných k vnitrostátním soudům uplatnit občanskoprávní odpovědnost vůči dceřiným společnostem sankcionované společnosti, na které se nevztahuje rozhodnutí Komise.

²³⁷ Rozhodnutí C(2016) 4673 final týkající se řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6).

²³⁸ Článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP.

Závěry Soudního dvora

V souladu s ustálenou judikaturou má každý právo požadovat od „podniků“, které se účastnily kartelové dohody nebo praktik zakázaných podle článku 101 SFEU, náhradu škody způsobené těmito protisoutěžními praktikami. I když jsou takové žaloby na náhradu škody podány k vnitrostátním soudům, je určení subjektu, který je povinen nahradit způsobenou škodu, přímo upraveno unijním právem.

Vzhledem k tomu, že tyto žaloby na náhradu škody jsou nedílnou součástí systému provádění unijních pravidel hospodářské soutěže, stejně jako jejich provádění veřejnými orgány, nemůže mít pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU rozdílný význam v kontextu pokut ukládaných Komisí „podnikům“ („public enforcement“) a v kontextu žalob na náhradu škody podaných proti těmto „podnikům“ k vnitrostátním soudům („private enforcement“).

Podle judikatury Soudního dvora přitom pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU zahrnuje jakoukoliv entitu, která vykonává hospodářskou činnost, nezávisle na právním postavení této entity a způsobu jejího financování, a označuje takto hospodářskou jednotku, i když je z právního hlediska tato jednotka složena z několika fyzických nebo právnických osob.

Pokud je prokázáno, že společnost patřící k takové hospodářské jednotce porušila čl. 101 odst. 1 SFEU, takže „podnik“, jehož je součástí, porušil toto ustanovení, pojem „podnik“ a potažmo pojem „hospodářská jednotka“ zakládají bez dalšího solidární odpovědnost mezi subjekty, které tvoří hospodářskou jednotku v okamžiku spáchání protiprávního jednání.

V tomto ohledu Soudní dvůr kromě toho uvedl, že pojem „podnik“ použitý v článku 101 SFEU je funkčním pojmem, takže hospodářská jednotka, která jej tvoří, musí být vymezena z hlediska předmětu dotčené dohody.

Pokud tedy bylo ve vztahu k mateřské společnosti prokázáno jednání porušující čl. 101 odst. 1 SFEU, může poškozený z tohoto protiprávního jednání usilovat o uplatnění občanskoprávní odpovědnosti dceřiné společnosti této mateřské společnosti za podmínky, že prokáže, že s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby existující mezi těmito dvěma právními subjekty, a dále na existenci konkrétní souvislosti mezi hospodářskou činností této dceřiné společnosti a předmětem protiprávního jednání, za které byla shledána odpovědnou mateřská společnost, tvořila uvedená dceřiná společnost hospodářskou jednotku se svou mateřskou společností.

Z toho vyplývá, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, musí společnost Sumal k tomu, aby mohla podat žalobu na náhradu škody proti společnosti MBTE jakožto dceřiné společnosti společnosti Daimler AG, v zásadě prokázat, že protisoutěžní dohoda uzavřená společností Daimler AG se týká týchž výrobků, jako jsou výrobky uváděné na trh společností MBTE. Sumal by tak prokázala, že právě hospodářská jednotka, do níž patří společnost MBTE spolu se svou mateřskou společností, je podnikem, který se dopustil protiprávního jednání konstatovaného Komisí na základě čl. 101 odst. 1 SFEU.

Nicméně v rámci takové žaloby na náhradu škody podané proti dceřiné společnosti mateřské společnosti, ve vztahu k níž bylo porušení článku 101 SFEU konstatováno, musí mít dceřiná společnost v řízení před příslušným vnitrostátním soudem k dispozici všechny prostředky nezbytné k účelnému výkonu svého práva na obhajobu, zejména k tomu, aby mohla zpochybnit svou příslušnost ke stejnému podniku jako její mateřská společnost.

Pokud se však žaloba na náhradu škody opírá, jako v projednávaném případě, o konstatování Komise o porušení čl. 101 odst. 1 SFEU v rozhodnutí určeném mateřské společnosti žalované dceřiné společnosti, nemůže dceřiná společnost před vnitrostátním soudem zpochybnit existenci protiprávního jednání takto zjištěného Komisí. V souladu s čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003²³⁹ totiž vnitrostátní soudy nemohou přijímat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí.

Naproti tomu, pokud Komise v rozhodnutí vydaném podle článku 101 SFEU nezjistila žádné protiprávní jednání mateřské společnosti, je dceřiná společnost oprávněna zpochybnit nejen svou příslušnost ke stejnému „podniku“ jako její mateřská společnost, ale rovněž existenci protiprávního jednání vytykaného této mateřské společnosti.

V tomto ohledu Soudní dvůr mimoto upřesnil, že možnost vnitrostátního soudu konstatovat případnou odpovědnost dceřiné společnosti za způsobenou škodu není vyloučena pouze na základě skutečnosti, že Komise případně nepřijala žádné rozhodnutí, nebo proto, že rozhodnutí, kterým konstatovala protiprávní jednání, neuložilo této společnosti správní sankci.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 101 odst. 1 SFEU brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost přičíst odpovědnost za jednání jedné společnosti jiné společnosti pouze v případě, kdy druhá společnost ovládá prvně uvedenou společnost.

Rozsudek ze dne 27. ledna 2021, The Goldman Sachs Group v. Komise (C-595/18 P, EU:C:2021:73)

The Goldman Sachs Group (dále jen „navrhovatelka“), je společnost se sídlem ve Spojených státech amerických, která je činná jako investiční banka a investiční společnost na hlavních světových finančních trzích. V období od 29. července 2005 do 28. ledna 2009 (dále jen „období protiprávního jednání“) byla (nepřímou) mateřskou společností některých fondů, které založila, společností Prysmian SpA, jakož i dceřiné společnosti, kterou Prysmian SpA zcela vlastnila, a to společností Prysmian Cavi e Sistemi, Srl, dvou společností se sídlem v Itálii, které společně tvoří skupinu Prysmian, světového hráče v odvětví podzemních a podmořských silových kabelů. Zatímco její účast na kapitálu Prysmian byla původně 100 %, výše této účasti se později snížila na 84,4 % po uvedení části kapitálu Prysmian na burzu dne 3. května 2007²⁴⁰.

Na základě šetření zahájeného v roce 2008 Komise rozhodnutím ze dne 2. dubna 2014²⁴¹ (dále jen „sporné rozhodnutí“) konstatovala existenci jediného a trvajícího protiprávního jednání v rozporu s článkem 101 SFEU v „odvětví podzemních nebo podmořských silových kabelů (velmi) vysokého napětí“, spočívajícího v rozdělení světového trhu mezi hlavní uvedené evropské, japonské a jihokorejské výrobce, a dále uložila pokuty za jejich účast na dotčené kartelové dohodě.

Komise shledala navrhovatelku odpovědnou jakožto mateřskou společnost Prysmian v období protiprávního jednání, přičemž rozlišovala mezi situací, která panovala do uvedení části kapitálu Prysmian na burzu, a pozdější situací. Pokud jde o první období, Komise uvedla, že navrhovatelka zůstala navzdory uskutečněným

²³⁹ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

²⁴⁰ V průběhu období protiprávního jednání bude období předcházející uvedení části kapitálu Prysmian na burzu označeno výrazem „první období“.

²⁴¹ Rozhodnutí Evropské komise C(2014)2139 final ze dne 2. dubna 2014 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39610 – Silové kabely).

převodům podílů v situaci obdobné situaci jediného a výlučného vlastníka, takže v souladu se zásadami zakotvenými judikaturou Soudního dvora²⁴², bylo možné předpokládat, že vykonávala rozhodující vliv na chování Prysmian na trhu. Pokud jde o celé období protiprávního jednání, Komise vycházela ze souboru hospodářských, organizačních a právních vazeb existujících mezi navrhovatelkou a Prysmian, a dospěla k závěru o skutečném výkonu takového rozhodujícího vlivu.

Vzhledem k tomu, že společnost Goldman Sachs nesouhlasila s analýzou provedenou Komisí, jíž jí bylo přičteno dotčené protiprávní jednání, podala k Tribunálu žalobu znějící jednak na zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká, a jednak na snížení částky pokuty, která jí byla uložena. Tato žaloba byla rozsudkem Tribunálu ze dne 12. července 2018 v plném rozsahu zamítnuta²⁴³. Ve svém rozsudku ze dne 27. ledna 2021 Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek podaný společností Goldman Sachs proti rozsudku Tribunálu. V této souvislosti Soudní dvůr přinesl nová upřesnění podmínek vzniku odpovědnosti mateřských společností za jednání jejich dceřiné společnosti v případě protiprávního jednání v rozporu s pravidly hospodářské soutěže.

Závěry Soudního dvora

Zprv Soudní dvůr rozhodl, že Tribunál měl právem za to, že pokud mateřská společnost vlastní veškerá hlasovací práva spojená s akciemi její dceřiné společnosti, je Komise oprávněna vycházet z domněnky o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu této mateřské společnosti na chování její dceřiné společnosti na trhu. Soudní dvůr totiž připomněl, že tato domněnka, jak je zakotvena v jeho judikatuře, má umožnit, aby byla mateřská společnost shledána odpovědnou za jednání její dceřiné společnosti, ledaže by se jí podařilo prokázat, že se dceřiná společnost chová na trhu samostatně. Uplatnění této domněnky tak Komisi neukládá, aby předložila nepřímé důkazy způsobilé prokázat skutečný výkon takového vlivu. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že domněnku nezakládá pouhé vlastnictví veškerého nebo téměř veškerého kapitálu dceřiné společnosti samo o sobě, ale stupeň kontroly mateřské společnosti nad její dceřinou společností, který s sebou toto vlastnictví nese. Pokud mateřská společnost vlastní veškerá hlasovací práva spojená s akciemi její dceřiné společnosti, avšak není jejím jediným akcionářem, může přitom vykonávat rozhodující vliv na chování dceřiné společnosti. Soudní dvůr poznamenal, že skutečnost, že navrhovatelka vlastní všechna hlasovací práva spojená s akciemi její dceřiné společnosti, nebyla zpochybněna, a dospěl k závěru, že Tribunálu nelze kasačním opravným prostředkem vytýkat, že postavil takovou situaci na roveň situaci společnosti, která vlastní veškerý nebo téměř veškerý kapitál její dceřiné společnosti s ohledem na podmínky uplatnění domněnky skutečného výkonu rozhodujícího vlivu.

Pokud jde zadruhé o přezkum skutečností, z nichž Komise vyvodila závěr, že navrhovatelka vykonávala v průběhu celého období protiprávního jednání rozhodující vliv na chování její dceřiné společnosti na trhu, Soudní dvůr poznamenal, že pokud jde o první období, vycházela Komise z dvojího právního základu, aby navrhovatelku shledala odpovědnou za dotčené protiprávní jednání, a sice z domněnky o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu z důvodu, že navrhovatelka vlastnila veškerá hlasovací práva spojená s akciemi Prysmian a ze svého závěru, podle něhož navrhovatelka takový vliv na Prysmian skutečně vykonávala. Vzhledem k tomu, že Komise byla oprávněna vycházet z takové domněnky a Tribunál se nedopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že se navrhovatelce nepodařilo tuto domněnku vyvrátit, měl Soudní dvůr

²⁴² | Rozsudek ze dne 10. září 2009, *Akzo Nobel a další v. Komise* (C-97/08 P, [EU:C:2009:536](#), bod 58). Viz též rozsudky ze dne 24. června 2015, *Fresh Del Monte Produce v. Komise a Komise v. Fresh Del Monte Produce* (C-293/13 P a C-294/13 P, [EU:C:2015:416](#), bod 75 a citovaná judikatura), a ze dne 28. října 2020, *Pirelli & C. v. Komise* (C-611/18 P, nezveřejněný, [EU:C:2020:868](#), bod 68 a citovaná judikatura).

²⁴³ | Rozsudek ze dne 12. července 2018, *The Goldman Sachs Group v. Komise* (T-419/14, [EU:T:2018:445](#)).

za to, že kasační opravný prostředek je irrelevantní v rozsahu, v němž se týká závěrů Tribunálu, pokud jde o druhý právní základ, z něhož Komise vycházela, aby shledala navrhovatelku odpovědnou za dotčené protiprávní jednání v tomto období.

Pokud jde o období po uvedení části kapitálu Prysmian na burzu, Soudní dvůr rozhodl, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že v tomto ohledu mohou být relevantní jiné osobní vazby mezi mateřskou společností a její dceřinou společností, než jsou vazby vyplývající z kumulace funkcí, jelikož takové vazby mohou charakterizovat existenci jediné hospodářské jednotky. Tribunál tedy právem uznal relevanci osobních vazeb souvisejících s výkonem poradenských činností člena správní rady jedné společnosti pro druhou společnost.

Konečně Soudní dvůr poznamenal, že Prysmian nebylo přiznáno žádné snížení pokuty z důvodu neúspěšnosti žaloby podané společnostmi této skupiny²⁴⁴, takže navrhovatelka nemohla žádat, aby jí byla přiznána taková výhoda. V důsledku toho byl kasační opravný prostředek zamítnut v plném rozsahu.

Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, [EU:C:2021:47](#))

Dne 7. září 2009 zahájila Consiliul Concurenței (Rada pro hospodářskou soutěž, Rumunsko) šetření na maloobchodním trhu s potravinami proti několika podnikům, mezi nimiž byla i společnost Whiteland Import Export SRL (dále jen „Whiteland“), za účelem zjištění, zda tyto podniky porušily pravidla práva hospodářské soutěže, zejména pravidla zakotvená v článku 101 SFEU. Bylo jim totiž vytýkáno, že v letech 2006 až 2009 uzavřely protisoutěžní dohody směřující k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu tím, že stanovily ceny pro prodej a další prodej výrobků dodavatelů. Rozhodnutím ze dne 14. dubna 2015 jim Rada pro hospodářskou soutěž uložila pokuty.

Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko), jemuž byla předložena žaloba podaná společností Whiteland, zrušil uvedené rozhodnutí v rozsahu, v němž se týkalo této společnosti, jelikož konstatoval, že podle použitelných vnitrostátních pravidel v době, kdy Rada pro hospodářskou soutěž přijala své rozhodnutí, uběhla promlčecí lhůta. Tento soud totiž poté, co konstatoval, že promlčecí lhůta začala běžet dne 15. července 2009, dne, kdy bylo protiprávní jednání vytýkané společnosti Whiteland ukončeno, měl za to, že rozhodnutí o zahájení šetření ze dne 7. září 2009 přerušilo promlčecí lhůtu a začala běžet nová promlčecí lhůta, která uplynula dne 7. září 2014. Podle uvedeného soudu na základě striktního výkladu vnitrostátních pravidel upravujících promlčecí lhůty nemohla opatření přijatá Radou pro hospodářskou soutěž po rozhodnutí o zahájení šetření přerušit novou promlčecí lhůtu, a toto rozhodnutí tedy bylo posledním úkonem tohoto orgánu, který mohl přerušit tuto lhůtu. Kromě toho měl tentýž soud za to, že čl. 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003, který se týká přerušení promlčení, se použije pouze na Evropskou komisi a neupravuje promlčecí lhůty v oblasti ukládání pokut vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž.

Za těchto okolností se Înalta Curte de Casație și Justiție (Nejvyšší kasační soud, Rumunsko, dále jen „předkládající soud“), k němuž podala Rada pro hospodářskou soutěž kasační opravný prostředek proti rozsudku Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti), obrátil na Soudní dvůr s otázkou, jejíž podstatou bylo, zda jsou vnitrostátní soudy povinny použít čl. 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003 na promlčení pravomocí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž v oblasti ukládání sankcí za protiprávní jednání, která jsou v rozporu s unijním právem hospodářské soutěže. Předkládající soud rovněž vyzval Soudní dvůr, aby v podstatě upřesnil, zda čl. 4 odst. 3 SEU a článek 101 SFEU, vykládané ve světle zásady efektivity, musí být vykládány v tom smyslu,

²⁴⁴ | Rozsudek ze dne 12. července 2018, *Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi v. Komise* (T-475/14, [EU:T:2018:448](#)), potvrzený rozsudkem ze dne 24. září 2020, *Prysmian a Prysmian Cavi e Sistemi v. Komise* (C-601/18 P, [EU:C:2020:751](#)).

že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jak je vykládána příslušnými vnitrostátními soudy, podle které je rozhodnutí o zahájení šetření přijaté vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, jehož předmětem je protiprávní jednání, jež je v rozporu s pravidly unijního práva hospodářské soutěže, posledním úkonem tohoto orgánu, jenž může vést k přerušení běhu promlčecí lhůty, která se týká jeho pravomoci ukládat sankce a vylučuje, aby pozdější úkon v rámci postupu souvisejícího s protiprávním jednáním nebo šetření mohl tuto lhůtu přerušit.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde o první otázku, Soudní dvůr uvedl, že vnitrostátní soudy nejsou povinny použít čl. 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003 na promlčení pravomocí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž v oblasti ukládání sankcí za protiprávní jednání, která jsou v rozporu s unijním právem hospodářské soutěže..

V tomto ohledu poznamenal, že v projednávaném případě případná relevance čl. 25 odst. 3 nařízení č. 1/2003, podle kterého je promlčecí lhůta v oblasti ukládání pokut nebo penále přerušena každým úkonem učiněným Komisí nebo orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním, závisí výlučně na otázce, zda je toto ustanovení použitelné na skutkovou situaci ve věci v původním řízení. Soudní dvůr měl za to, že s ohledem na kontext, do kterého uvedené ustanovení spadá, a na cíl, který sleduje, toto ustanovení upravuje pouze pravomoci, kterými v oblasti sankcí disponuje Komise. Z toho vyplývá, že toto ustanovení nestanoví pravidla upravující promlčení týkající se pravomocí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž v oblasti ukládání sankcí.

Pokud jde o druhou otázku, Soudní dvůr úvodem připomněl, že při neexistenci závazné právní úpravy unijního práva v dané oblasti přísluší členským státům, aby stanovily a uplatňovaly vnitrostátní pravidla upravující promlčení v oblasti ukládání sankcí vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž, včetně podmínek stavení nebo přerušení. Stanovení a použití těchto pravidel však nesmí v praxi prakticky znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat uplatňování unijního práva.

Soudní dvůr tak upřesnil, že aby nebylo bráněno plnému a jednotnému uplatňování unijního práva a nebyla přijímána nebo ponechávána v platnosti opatření způsobilá zmařit užitečný účinek pravidel hospodářské soutěže vztahujících se na podniky, musí členské státy dbát na to, aby tato vnitrostátní pravidla upravující promlčecí lhůty byla pojata tak, aby nastolila rovnováhu mezi cíli spočívajícími v zajištění právní jistoty a zaručení projednání věcí v přiměřené lhůtě jako obecnými zásadami unijního práva na straně jedné a efektivním a účinným prováděním článků 101 a 102 SFEU na straně druhé, za účelem napomoci respektování veřejného zájmu, který má zabránit narušení fungování vnitřního trhu dohodami nebo jednáními, které jsou pro hospodářskou soutěž škodlivé.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že je třeba zohlednit zvláštnosti věcí spadajících do oblasti práva hospodářské soutěže, a konkrétně okolnost, že tyto věci v zásadě vyžadují provedení komplexní skutkové a hospodářské analýzy. Vnitrostátní právní úprava, která stanoví den, od něhož začíná běžet promlčecí lhůta, délku této lhůty a podmínky pro její stavení či přerušení, musí být přizpůsobena těmto zvláštnostem a účelu uplatňování pravidel práva hospodářské soutěže dotčenými osobami, aby nebyla narušena plná účinnost unijních pravidel v této oblasti. Soudní dvůr měl dále za to, že vnitrostátní systém promlčení, který z důvodů, které jsou mu vlastní, systematicky brání ukládání účinných a odrazujících sankcí za porušení unijního práva hospodářské soutěže, přitom může znemožnit nebo nadměrně ztížit použití pravidel unijního práva.

V projednávaném případě podle striktního výkladu vnitrostátních pravidel upravujících promlčecí lhůty v rozhodné době, který zastává část vnitrostátní judikatury, a zejména Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) v rámci původního řízení, je rozhodnutí o zahájení šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním, které je v rozporu s pravidly práva hospodářské soutěže, posledním úkonem vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, který by mohl vést k přerušení běhu promlčecí lhůty týkající

se jeho pravomoci ukládat sankce a žádný z úkonů, které byly přijaty později za účelem šetření nebo postupu souvisejícího s protiprávním jednáním, nemůže tuto lhůtu přerušit, i kdyby přijetí těchto úkonů představovalo důležitou fázi šetření a svědčilo o vůli tohoto orgánu stíhat protiprávní jednání.

Za těchto podmínek dospěl Soudní dvůr k závěru, že takový striktní výklad vnitrostátní právní úpravy se jeví být způsobilý ohrozit účinné provádění unijních pravidel hospodářské soutěže vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž. Takový výklad, který absolutně zakazuje přerušení promlčecí lhůty úkony přijatými později v rámci šetření, by mohl představovat systémové riziko nepostižitelnosti skutků zakládajících porušení uvedeného unijního práva. Předkládajícímu soudu však přísluší, aby ověřil, zda je tomu tak ve věci v původním řízení.

Kdyby se ukázalo, že se jedná o tento případ, Soudní dvůr zdůraznil, že by bylo na tomto soudu, aby vykládal vnitrostátní právní úpravu v co možná největším rozsahu ve světle unijního práva a zejména pravidel tohoto práva v oblasti hospodářské soutěže, jak je vykládá Soudní dvůr, nebo od použití uvedené právní úpravy případně upustil.

V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že otázka, zda vnitrostátní ustanovení musí v rozsahu, v němž je v rozporu s unijním právem, zůstat nepoužito, vyvstává pouze tehdy, není-li možný žádný konformní výklad tohoto ustanovení.

V projednávané věci přitom z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že se takovýto konformní výklad jeví jako možný, což však s konečnou platností přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Rozsudek ze dne 11. listopadu 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, [EU:C:2021:904](#))

Rozhodnutím ze dne 17. března 2017 konstatovala Evropská komise, že 19 leteckých společností tím, že koordinovaly různé prvky svých tarifních politik v oblasti služeb letecké nákladní dopravy, porušilo článek 101 SFEU nebo článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“)²⁴⁵, jakož i článek 8 dohody mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o letecké dopravě (dále jen „švýcarská dohoda“)²⁴⁶, které zakazují kartelové dohody a obchodní praktiky omezující hospodářskou soutěž²⁴⁷.

Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že použitelná právní úprava jí neumožňuje sankcionovat tyto praktiky leteckých společností od počátku na spojení, která se neomezovala na území Evropského hospodářského prostoru (EHP), stanovila datum začátku období protiprávního jednání rozdílným způsobem v závislosti na dotčených spojení. Zatímco období protiprávního jednání stanovené pro spojení mezi letišti nacházejícími se v EHP trvalo od prosince 1999 do února 2006, datum začátku období protiprávního jednání pro spojení mezi letišti nacházejícími se v Evropské unii a letišti nacházejícími se mimo EHP bylo stanoveno na 1. května 2004. Pro spojení mezi letišti nacházejícími se v zemích, které jsou smluvními stranami Dohody o EHP, ale nejsou členskými státy a třetími zeměmi, bylo toto datum stanoveno na 19. května 2005 a pro spojení mezi letišti Unie a letišti nacházejícími se ve Švýcarsku k 1. červnu 2002

²⁴⁵ | Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3), čl. 1 odst. 1.

²⁴⁶ | Dohoda o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací, podepsaná dne 21. června 1999 v Lucemburku, schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady a Komise 2002/309/ES, Euratom týkajícím se dohody o vědeckotechnické spolupráci, ze dne 4. dubna 2002 o uzavření sedmi dohod se Švýcarskou konfederací (Úř. věst. 2002, L 114, s. 1; Zvl. vyd. 11/41, s. 89).

²⁴⁷ | Rozhodnutí C(2017) 1742 final ze dne 17. března 2017 týkající se řízení podle článku 101 SFEU, článku 53 Dohody o EHP a článku 8 Dohody mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o letecké dopravě (věc (věc COMP/39258 – Letecká nákladní doprava).

Po přijetí tohoto rozhodnutí podaly Stichting Cartel Compensation (dále jen „SCC“) a Equilib Netherlands, dvě právnické osoby specializované v oblasti zpětného získávání náhrad škod vyplývajících z porušení hospodářské soutěže, k soudu v Amsterdamu několik žalob, kterými se domáhaly toho, aby tento soud zaprvé konstatoval, že 19 leteckých společností tím, že v letech 1999 až 2006 koordinovaly svoje cenové politiky v oblasti služeb letecké nákladní dopravy, jednaly protiprávně ve vztahu k odesílatelům zboží, kteří tyto služby odebírali, a zadruhé, aby jim byla uložena náhrada škody, kterou tito odesílatelé utrpěli z důvodu tohoto jednání.

Soud v Amsterdamu měl nicméně pochybnosti o své pravomoci použít článek 81 ES (nyní článek 101 SFEU) nebo článek 53 Dohody o EHP v soukromoprávním sporu na sporná jednání 19 leteckých společností v rámci leteckých spojení, která nejsou omezena na území EHP, pokud k nim došlo před začátky období protiprávního jednání stanovených v tomto ohledu v rozhodnutí Komise. Rozhodl se tedy položit tuto otázku Soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde o protisoutěžní praktiky leteckých společností na spojeních mezi letišti Unie a letišti třetích zemí, Soudní dvůr nejprve uvedl, že pokud jde o leteckou dopravu na těchto spojeních, ustanovení přijatá Radou na základě čl. 83 odst. 1 ES (nyní čl. 103 odst. 1 SFEU) za účelem provedení článku 81 ES vstoupila v platnost až 1. května 2004. Proto pouze režimy stanovené v článcích 84 ES a 85 ES (nyní články 104 a 105 SFEU), na základě kterých jsou v případě neexistence ustanovení přijatých podle čl. 83 odst. 1 ES (správní) orgány členských států odpovědné za provádění zásad obsažených v článku 81 ES, jsou na tyto služby použitelné před tímto datem. Totéž platí i pro chování leteckých společností, ke kterému došlo mezi rokem 1999 a datem vstupu švýcarské dohody v platnost, a sice 1. červnem 2002, v rozsahu, v němž se přímo týkalo služeb letecké dopravy mezi letišti Unie a švýcarskými letišti.

Toto konstatování však neznamená, že by služby letecké dopravy mezi letišti Unie a letišti ve třetích zemích nebo mezi letišti Švýcarska zůstaly vyloučeny z působnosti článku 81 ES až do 1. května 2004, pokud jde o třetí země nebo až do 1. června 2002, pokud jde o Švýcarsko, ani že by vnitrostátním soudům bylo bráněno použít toto ustanovení při neexistenci rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů nebo Komise konstatujících protiprávní jednání před těmito daty.

Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že letecká doprava podléhala obecným pravidlům Smluv, včetně pravidel v oblasti hospodářské soutěže, od vstupu těchto smluv v platnost.

Soudní dvůr rovněž připomenul, že čl. 81 odst. 1 ES má přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci a zakládá práva jednotlivců jako procesních subjektů, která musí vnitrostátní soudy chránit. Vnitrostátní soudy jsou tak příslušné k použití článku 81 ES, zejména v soukromoprávních sporech, přičemž tato pravomoc vyplývá z přímého účinku tohoto článku.

Uvedená pravomoc není dotčena použitím článků 84 ES a 85 ES, jelikož žádné z těchto dvou ustanovení neomezuje použití článku 81 ES vnitrostátními soudy, zejména v soukromoprávních sporech.

Výkon pravomoci vnitrostátních soudů k použití článku 81 ES ve sporech týkajících se soukromého práva může být nicméně omezen zejména zásadou právní jistoty, konkrétně nutností zabránit tomu, aby tyto soudy a entity pověřené správním prováděním unijních pravidel hospodářské soutěže vydávaly protichůdná rozhodnutí, jakož i nutností uchovat rozhodovací nebo legislativní pravomoc unijních orgánů pověřených prováděním těchto pravidel a zajistit závazný účinek jejich aktů.

Avšak pokud jde o protisoutěžní praktiky leteckých společností na spojeních mezi letišti Unie a letišti třetích zemí nebo letišti ve Švýcarsku, ke kterým došlo před počátky období protiprávního jednání stanovených Komisí v jejím rozhodnutí ze dne 17. března 2017, neexistuje riziko, že rozhodnutí vnitrostátního soudu v soukromoprávním sporu bude v rozporu se správním rozhodnutím o provádění unijních pravidel hospodářské soutěže nebo narušovat rozhodovací či legislativní pravomoci unijních orgánů.

Pokud jde konečně o použití článku 53 Dohody o EHP na jednání 19 stíhaných leteckých společností, Soudní dvůr připomněl, že uvedená dohoda, jejímž cílem je zejména rozšířit vnitřní trh zavedený na území Unie na státy Evropského sdružení volného obchodu, je nedílnou součástí unijního práva. Je na Soudním dvoru, aby v tomto rámci zajistil, aby pravidla Dohody o EHP, která jsou v podstatě totožná s pravidly Smlouvy o FEU, byla v členských státech vykládána jednotným způsobem.

Z toho vyplývá, že vzhledem k tomu, že článek 53 Dohody o EHP je v podstatě totožný s článkem 81 ES, musí být vykládán stejným způsobem jako tento článek.

S ohledem na všechno výše uvedené tak Soudní dvůr dospěl k závěru, že takový vnitrostátní soud, jako je soud v Amsterdamu, má pravomoc použít článek 81 ES a článek 53 Dohody o EHP v soukromoprávním sporu na protisoutěžní praktiky leteckých společností na spojeních mezi letišti Unie a letišti třetích zemí nebo letišti ve Švýcarsku, ke kterým došlo před datem vstupu v platnost ustanovení přijatých Radou na základě čl. 83 odst. 1 ES, která se stala použitelnými na prvně uvedená spojení, a ustanovení Švýcarské dohody.

2. Zneužití dominantního postavení (článek 102 SFEU)

Rozsudek ze dne 25. března 2021, Deutsche Telekom v. Komise (C-152/19 P, EU:C:2021:238)

Rozsudek ze dne 25. března 2021, Slovak Telekom v. Komise (C-165/19 P, EU:C:2021:239)

Slovak Telekom a.s. (dále jen „ST“) nabízí jakožto historicky zavedený telekomunikační operátor na Slovensku služby širokopásmového připojení prostřednictvím svých měděných a optických pevných sítí. Síť společnosti ST zahrnují rovněž „účastnické vedení“, to znamená fyzické linky spojující telefonní zásuvku účastníka a hlavní rozvaděč pevné telefonní sítě

Po provedení analýzy trhu přijal slovenský regulační orgán v odvětví telekomunikací dne 8. března 2005 rozhodnutí, ve kterém označil společnost ST za operátora s významnou tržní silou na velkoobchodním trhu pro zpřístupnění účastnického vedení. V důsledku toho byla společnost ST na základě unijního právního rámce²⁴⁸ povinna zpřístupnit alternativním operátorům účastnické vedení, jehož je majitelkou, a umožnit tak novým účastníkům na trhu využívat tuto infrastrukturu za účelem nabízení jejich vlastních služeb koncovým uživatelům.

Dne 15. října 2014 přijala Komise rozhodnutí ukládající společnosti ST a její mateřské společnosti Deutsche Telekom AG (dále jen „DT“) sankci za to, že ST zneužila svého dominantního postavení na slovenském trhu služeb širokopásmového připojení k internetu tím, že v letech 2005 až 2010 omezila přístup alternativních

²⁴⁸ Jedná se zejména o nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnického vedení (Úř. věst. 2000, L 336, s. 4; Zvl. vyd. 13/26, s. 83) a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (Úř. věst. 2002, L 118, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349).

operátorů k jejímu účastnickému vedení (dále jen „sporné rozhodnutí“). Komise společně ST a DT konkrétně vytýkala, že ST porušila článek 102 SFEU, když ve své referenční nabídce v oblasti zpřístupnění jejího účastnického vedení stanovila nespravedlivá pravidla a podmínky, a uplatňovala nespravedlivé tarify, které neumožňovaly stejně výkonnému operátorovi reprodukovat maloobchodní služby nabízené společností ST, aniž mu vznikla ztráta. Komise proto společně ST a DT uložila společně a nerozdílně pokutu ve výši 38 838 000 eur a společnosti DT pokutu ve výši 31 070 000 eur.

Rozsudky ze dne 13. prosince 2018, *Deutsche Telekom v. Komise*²⁴⁹ a *Slovak Telekom v. Komise*²⁵⁰, Tribunál částečně zrušil sporné rozhodnutí, přičemž pokutu, k jejímuž zaplacení jsou povinny společně a nerozdílně ST a DT, stanovil na 38 061 963 eur a pokutu, k jejímuž zaplacení je povinna pouze posledně uvedená společnost, na 19 030 981 eur.

Soudní dvůr kasační opravné prostředky podané společnostmi ST a DT zamítl a v rámci toho upřesnil dosah svého rozsudku *Bronner*²⁵¹ ohledně kvalifikace odmítnutí přístupu k infrastrukturám v držení dominantního podniku jako zneužití ve smyslu článku 102 SFEU. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr stanovil vyšší nároky pro učinění závěru o zneužívající povaze praktiky spočívající v tom, že podnik v dominantním postavení odmítne poskytnout infrastrukturu, jejímž je vlastníkem, k dispozici konkurenčním podnikům.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že každý podnik, i dominantní, má v zásadě možnost odmítnout uzavření smlouvy a využívat infrastrukturu, kterou vytvořil pro vlastní potřeby. Je-li dominantnímu podniku kvůli jeho zneužívajícímu odmítnutí uzavřít smlouvu uložena povinnost uzavřít smlouvu s konkurenčním podnikem za účelem umožnit mu přístup k vlastní infrastruktuře, zasahuje to tudíž obzvláště do smluvní svobody a práva na vlastnictví dominantního podniku. Pokud tedy dominantní podnik odmítne zpřístupnit svou infrastrukturu, může být rozhodnutí uložit mu povinnost poskytnout přístup svým konkurentům odůvodněno z hlediska politiky hospodářské soutěže pouze tehdy, pokud tento dominantní podnik má nad dotčeným trhem skutečnou kontrolu.

Soudní dvůr dále upřesnil, že použití podmínek uvedených Soudním dvorem v rozsudku *Bronner*, a zejména třetí z těchto podmínek, umožňuje určit, zda podnik v dominantním postavení má díky své infrastruktuře takovou kontrolu. Podle tohoto rozsudku může být dominantní podnik nucen zpřístupnit infrastrukturu, kterou vyvinul pro potřeby vlastní činnosti, pouze tehdy, pokud zaprvé odmítnutí tohoto přístupu může vyloučit veškerou hospodářskou soutěž ze strany konkurenčního podniku žádajícího o přístup, zadruhé toto odmítnutí nelze objektivně odůvodnit a zatřetí tento přístup je nezbytný pro činnost konkurenčního podniku, pokud neexistuje skutečná nebo potenciální náhrada této infrastruktury.

Pokud naopak dominantní podnik poskytne přístup ke své infrastruktuře, ale stanoví pro tento přístup nespravedlivé podmínky, podmínky uvedené Soudním dvorem v rozsudku *Bronner* se nepoužijí. Taková jednání sice mohou být zneužívající, pokud jsou způsobilá vyvolat protisoutěžní účinky na dotčených trzích, avšak nelze je stavět na roveň odmítnutí ze strany dominantního podniku umožnit přístup ke své infrastruktuře, jelikož orgány pověřené ochranou hospodářskou soutěže nebudou moci nutit dominantní podnik k tomu, aby

---

249| Rozsudek ze dne 13. prosince 2018, *Deutsche Telekom v. Komise* (T-827/14, [EU:T:2018:930](#)).

250| Rozsudek ze dne 13. prosince 2018, *Slovak Telekom v. Komise* (T-851/14, [EU:T:2018:929](#)).

251| Rozsudek ze dne 26. listopadu 1998, *Bronner* (C-7/97, [EU:C:1998:569](#)).

poskytl přístup ke své infrastruktuře, protože ten již byl poskytnut. Opatření, která budou přijata v takovém kontextu, tedy budou zasahovat do smluvní svobody dominantního podniku a jeho práva na vlastnictví méně, než kdyby byl nucen zpřístupnit svou infrastrukturu, kterou si vyhradil pro potřeby vlastní činnosti.

Soudní dvůr připomněl, že s ohledem na unijní regulační rámec, který ukládá společnosti ST zpřístupnit své účastnické vedení konkurenčním podnikům, tento slovenský telekomunikační operátor přístup k tomuto vedení nemohl odmítnout a skutečně jej neodmítl. Naproti tomu pravidla a podmínky přístupu, které byly zpochybněny ve sporném rozhodnutí, stanovila ST na základě své rozhodovací samostatnosti, pokud jde o nastavení tohoto přístupu. Vzhledem k tomu, že tato pravidla a podmínky nepředstavovala odmítnutí přístupu srovnatelné s odmítnutím, které bylo předmětem rozsudku Bronner, podmínky stanovené Soudním dvorem při této příležitosti se v projednávané věci neuplatní. Na rozdíl od argumentů předložených společnostmi ST a DT tedy Komise nebyla povinna prokázat nezbytnost přístupu k účastnickému vedení společnosti ST pro vstup konkurenčních operátorů na trh, aby mohla zpochybněná pravidla a podmínky přístupu kvalifikovat jako zneužití dominantního postavení.

Ostatní důvody kasačního opravného prostředku uplatněné společnostmi ST a DT a týkající se zejména posouzení cenových praktik společnosti ST, které vedly ke stlačení marží, a přičitatelnosti protiprávního jednání společnosti DT jakožto mateřské společnosti, byly rovněž zamítnuty. Soudní dvůr proto kasační opravné prostředky zamítl v plném rozsahu.

3. Státní podpory

V oblasti státních podpor je třeba zmínit tři rozsudky. První se týká „hospodářské výhody“ ve prospěch profesionálních fotbalových klubů v rámci daňového režimu použitelného na neziskové organizace. Další dva rozsudky se týkají existence případné „selektivní výhody“, přičemž první z nich se týká daně zavedené v Polsku v odvětví maloobchodu a druhý daně z reklamy zavedené v Maďarsku.

Rozsudek ze dne 4. března 2021, Komise v. Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169)

Španělský zákon přijatý v roce 1990 uložil všem španělským profesionálním sportovním klubům, aby se staly sportovními akciovými společnostmi, s výjimkou profesionálních sportovních klubů, které v hospodářských letech předcházejících přijetí zákona vykázaly kladný hospodářský výsledek. Fútbol Club Barcelona (dále jen „FCB“), jakož i další tři profesionální fotbalové kluby, které spadaly pod tuto výjimku – Club Atlético Osasuna (Pamplona), Athletic Club (Bilbao) a Real Madrid Club de Fútbol (Madrid) – využily možnosti nadále fungovat ve formě neziskových organizací, a z toho titulu měly prospěch z nižší sazby daně z příjmu. Vzhledem k tomu, že tato zvláštní daňová sazba byla do roku 2016 nižší než sazba uplatňovaná na sportovní akciové společnosti, měla Komise v rozhodnutí ze dne 4. července 2016²⁵² za to, že uvedená právní úprava zavedla daňové zvýhodnění v oblasti daně z příjmů ve prospěch uvedených čtyř klubů, což představuje protiprávní režim podpor neslučitelný s vnitřním trhem, a uložila Španělsku podporu ukončit a zajistit, aby příjemci navrátili jednotlivé vyplacené podpory.

²⁵² | Rozhodnutí Komise (EU) 2016/2391 ze dne 4. července 2016 o státní podpoře SA.29769 (2013/C) (ex 2013/NN), kterou poskytlo Španělsko některým fotbalovým klubům (Úř. věst. 2016, L 357, s. 1), dále jen „sporné rozhodnutí“.

Tribunál, ke kterému FCB podal žalobu proti spornému rozhodnutí, zrušil rozsudkem ze dne 26. února 2019²⁵³ toto rozhodnutí z důvodu, že Komise právně dostačujícím způsobem neprokázala, že dotčené opatření poskytuje svým příjemcům hospodářské zvýhodnění. Tribunál zejména konstatoval, že Komise dostatečně nezkoumala, zda výhoda plynoucí z této snížené daňové sazby může být vyvážena méně výhodnou daňovou sazbou na opětovné investování mimořádného zisku, která se uplatňovala na profesionální fotbalové kluby působící ve formě neziskových organizací, ve srovnání se sazbou, která se uplatňovala na subjekty působící jako sportovní akciové společnosti.

Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 4. března 2021, kterým vyhověl návrhovým žádáním kasačního opravného prostředku podaného Komisí, napadený rozsudek zrušil. Na podporu svého kasačního opravného prostředku Komise vznesla jediný důvod vycházející z porušení čl. 107 odst. 1 SFEU, pokud jde jednak o pojem „výhoda, která může představovat státní podporu“, ve smyslu tohoto ustanovení a jednak o povinnosti, které jí přísluší v rámci posouzení existence podpory, zejména ohledně existence výhody. V tomto kontextu Soudní dvůr upřesnil důkazní požadavky, které musí Komise splnit v analýze směřující k určení, zda daňový režim poskytuje svým příjemcům výhodu, a tudíž zda tento režim může představovat „státní podporu“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

Závěry Soudního dvora

V rámci posouzení opodstatněnosti jediného důvodu vzneseného na podporu kasačního opravného prostředku Soudní dvůr zaprvé konstatoval, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že sporné rozhodnutí je rozhodnutím, které se týká zároveň režimu podpory²⁵⁴ a individuálních podpor, jelikož Komise se ve svém rozhodnutí rovněž vyjádřila k podporám individuálně poskytnutým čtyřem jmenovitě uvedeným klubům-příjemcům. V případě režimu podpor je totiž třeba rozlišovat mezi přijetím tohoto režimu a podporami poskytovanými na jeho základě. Individuální opatření, která se omezují na provedení režimu podpor, představují pouhá opatření k provedení obecného režimu, která v zásadě nemusí být oznámena Komisi.

Soudní dvůr přitom poznamenal, že v daném případě se sporné opatření týká takového režimu podpor, jelikož ze zvláštních daňových ustanovení použitelných na neziskové organizace, zejména snížené sazby daně, může mít z důvodu tohoto jediného opatření prospěch každý způsobilý fotbalový klub definovaný obecným a abstraktním způsobem na neurčitou dobu a částku, a to aniž by bylo potřeba dalších prováděcích opatření a aniž by tato ustanovení souvisela se zvláštním projektem. Pouhá skutečnost, že v daném případě byly podpory individuálně poskytnuty klubům na základě dotčeného režimu podpor, tedy nemůže mít dopad na přezkum, který je Komise povinna provést za účelem určení existence výhody. Za těchto podmínek tedy Tribunál neprávem rozhodl, že taková okolnost je relevantní.

Zadruhé Soudní dvůr konstatoval, že nesprávné právní posouzení, kterého se tak dopustil Tribunál, postihuje závěry, které z něj vyvozuje ohledně rozsahu povinností, které přísluší Komisi, pokud jde o prokázání existence výhody. Tento nesprávný předpoklad totiž vedl Tribunál k závěru, že Komise měla pro účely své analýzy zohlednit nejen výhodu vyplývající ze snížené daňové sazby, ale rovněž další složky dotčeného daňového režimu, které považuje za neoddělitelné, jako jsou možnosti odpočtu, jelikož jejich omezení mohlo vyvážit výše uvedenou výhodu. Soudní dvůr připomněl, že Komise zajisté musí provést celkové posouzení režimu podpor s přihlédnutím ke všem složkám, které představují jeho specifické charakteristiky, a to jak zvýhodňujícím, tak znevýhodňujícím své příjemce. Přezkum existence výhody však nemůže záviset na finanční situaci příjemců

253 | Rozsudek ze dne 26. února 2019, *Fútbol Club Barcelona v. Komise* (T-865/16, [EU:T:2019:113](#), dále jen „napadený rozsudek“).

254 | Ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 [SFEU] (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9).

tohoto režimu v okamžiku pozdějšího poskytnutí individuálních podpor na jeho základě. Zejména nemožnost určit v okamžiku přijetí režimu podpor přesnou výši výhody skutečně poskytnutou každému z jeho příjemců v každém daňovém období nemůže Komisi bránit v tom, aby konstatovala, že tento režim mohl od tohoto stadia těmto příjemcům poskytnout výhodu, a současně nemůže zprostit dotyčný členský stát jeho základní povinnosti oznámit takový režim. Kdyby totiž, jak připustil Tribunál v napadeném rozsudku, byla Komise povinna ověřit v rámci analýzy daňového režimu na základě aktualizovaných údajů, zda se výhoda skutečně materializovala v pozdějších zdaňovacích obdobích, a případně, zda taková výhoda byla kompenzována nevýhodami zjištěnými v jiných zdaňovacích obdobích, byly by členské státy, které nesplnily svou povinnost oznámit takový režim, dotčeným přístupem zvýhodněny. Komise tedy musí ověřit individuální situaci každého příjemce pouze ve stadiu případného navrácení individuálních podpor poskytnutých na základě dotčeného režimu podpor, přičemž takové navrácení vyžaduje určení přesné výše podpory, ze které měli posledně uvedení skutečný prospěch v každém daňovém období.

V daném případě je nesporné, že od okamžiku svého přijetí režim podpor vyplývající ze sporného opatření v rozsahu, v němž přiznával některým klubům, na které se vztahoval tento režim, jehož součástí byl i FCB, možnost pokračovat v činnosti na základě výjimky jako neziskové organizace, umožnil těmto klubům, aby se na ně vztahovala snížená sazba daně ve vztahu k dani použitelné na kluby provozující činnost ve formě sportovních akciových společností. Dotčený režim podpor tak mohl od okamžiku svého přijetí zvýhodňovat kluby působící jako neziskové organizace oproti klubům působícím ve formě sportovních akciových společností, čímž jim poskytoval výhodu, která mohla spadat pod čl. 107 odst. 1 SFEU. Z toho vyplývá, že k tomu, aby Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že dotčený režim podpor poskytuje svým příjemcům výhodu ve smyslu tohoto ustanovení, nebyla povinna ve sporném rozhodnutí zkoumat dopad odpočtu na opětovné investování mimořádného zisku ani dopad možností přenosu ve formě daňové úlevy, a zejména zda by tento odpočet nebo tyto možnosti neutralizovaly výhodu vyplývající ze snížené sazby daně. Tribunál se tudíž tím, že rozhodl, že Komise byla povinna provést takový přezkum a v případě potřeby požádat o relevantní informace, dopustil nesprávného právního posouzení. Soudní dvůr proto napadený rozsudek v tomto bodě zrušil.

Pokud jde konečně o důsledky tohoto zrušení napadeného rozsudku, Soudní dvůr nejprve uvedl, že Tribunál k tomu, aby vyhověl žalobě na neplatnost sporného rozhodnutí, zajisté napadeným rozsudkem vyhověl druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu v podstatě z neúplné analýzy existence výhody, avšak předtím zamítl žalobní důvod vycházející z porušení článku 49 SFEU v rozsahu, v němž měla Komise podle FCB konstatovat, že povinnost uložená profesionálním sportovním klubům, aby se staly sportovními akciovými společnostmi, byla v rozporu se svobodou usazování zakotvenou v tomto ustanovení. Za takových okolností přitom Soudní dvůr poukázal na to, že FCB nebo Španělsko, které vstoupilo do řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhových žádání fotbalového klubu, mohly v rámci vedlejšího kasačního opravného prostředku zpochybnit opodstatněnost důvodů pro zamítnutí dotčeného žalobního důvodu, i když Tribunál vyhověl jejich návrhovým žádáním z jiných důvodů. Vzhledem k tomu, že takový kasační opravný prostředek nebyl podán, zakládá napadený rozsudek v tomto bodě překážku věci rozsouzené.

Po tomto upřesnění Soudní dvůr konstatoval, že soudní řízení dovoluje, aby vydal sám konečné rozhodnutí ve věci, a v důsledku toho zamítl další čtyři žalobní důvody uplatněné v prvním stupni vycházející z pochybení, kterého se Komise měla dopustit při posouzení výhody poskytnuté dotčeným opatřením, z porušení zásad ochrany legitimního očekávání a právní jistoty, z porušení čl. 107 odst. 1 SFEU v rozsahu, v němž Komise nezohlednila skutečnost, že sporné opatření je odůvodněno vnitřní logikou dotčeného daňového systému, a z porušení pravidel použitelných na navrácení existující podpory. Soudní dvůr proto žalobu podanou FCB zamítl.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. března 2021, Komise v. Polsko (C-562/19 P, [EU:C:2021:201](#))

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 16. března 2021, Komise v. Maďarsko (C-596/19 P, [EU:C:2021:202](#))

Zákonem, který nabyl účinnosti dne 1. září 2016, Polsko zavedlo daň v oblasti maloobchodu. Vyměřovací základ této daně tvořil měsíční obrat převyšující 17 milionů polských zlotých (PLN) (přibližně čtyři miliony eur) dosažený každým maloobchodníkem působícím v maloobchodním prodeji zboží spotřebitelům. Tato daň měla dvě sazby: sazbu 0,8 % z obratu mezi 17 a 170 miliony PLN (přibližně mezi čtyřmi a čtyřiceti miliony eur) a sazbu 1,4 % z části obratu překračující posledně uvedenou výši.

Po ukončení formálního vyšetřovacího řízení týkajícího se tohoto opatření, které bylo zahájeno rozhodnutím ze dne 19. září 2016²⁵⁵, konstatovala Evropská komise v rozhodnutí ze dne 30. června 2017²⁵⁶, že tato progresivní daň představuje státní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem, a nařídila Polsku, aby zrušilo všechny neuhrazené platby této daně s účinkem od data přijetí tohoto druhého rozhodnutí.

Tribunál, u kterého podalo Polsko žalobu, rozsudkem ze dne 16. května 2019²⁵⁷ zrušil rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení i záporné rozhodnutí Komise týkající se Polska. Rozhodl, že Komise měla nesprávně za to, že zavedení progresivní daně z obratu z maloobchodního prodeje zboží vede k selektivní výhodě svědčící ve prospěch podniků s nízkým obratem z této činnosti, a že pokud jde o rozhodnutí o zahájení řízení, nemohla s ohledem na stávající informace obsažené ve spisu v okamžiku přijetí tohoto rozhodnutí dotčené daňové opatření předběžně kvalifikovat jako novou podporu, aniž vycházela z existence legitimních pochybností v tomto směru.

Co se týče Maďarska, to zavedlo zákonem, který nabyl účinnosti dne 15. srpna 2014, progresivní daň z příjmů, kterých je v tomto členském státě dosahováno šířením reklamy. Tato daň, jejímž základem byl čistý obrat šířitelů reklamy (subjekty vydávající tisk, audiovizuální média, venkovní reklamní média) působících v Maďarsku, měla nejprve šest progresivních sazeb v závislosti na obratu a následně byla upravena tak, že se uplatňovala pouze ve dvou sazbách; osoby povinné k dani, jejichž výše zisku před zdaněním ve zdaňovacím období 2013 byla rovna nule nebo byla záporná, přitom mohly od svého daňového základu odečíst 50 % ztrát převedených z předcházejících zdaňovacích období.

---

255 | Rozhodnutí ze dne 19. září 2016 o státní podpoře SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN) – Polská daň v oblasti maloobchodního prodeje – Výzva k předložení připomínek podle čl. 108 odst. 2 [SFEU] (Úř. věst. 2016, C 406, s. 76, dále jen „rozhodnutí o zahájení“ nebo „rozhodnutí o zahájení týkající se Polska“).

256 | Rozhodnutí (EU) 2018/160 ze dne 30. června 2017 o státní podpoře SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN), kterou poskytlo Polsko v souvislosti s daní pro maloobchodní odvětví (Úř. věst. 2018, L 29, s. 38, dále jen „záporné rozhodnutí týkající se Polska“).

257 | Rozsudek ze dne 16. května 2019, **Polsko v. Komise** (T-836/16 a T-624/17, [EU:T:2019:338](#)).

Po ukončení formálního vyšetřovacího řízení týkajícího se tohoto opatření, které bylo zahájeno rozhodnutím ze dne 12. března 2015²⁵⁸, Komise v rozhodnutí ze dne 4. listopadu 2016²⁵⁹ konstatovala, že daňové opatření přijaté Maďarskem představuje jak z důvodu své progresivní struktury, tak z důvodu možnosti odpočtu převedených ztrát státní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem a nařídila okamžité a účinné navrácení podpory od jejích příjemců.

Tribunál, u kterého podalo Maďarsko žalobu, rozsudkem ze dne 27. června 2019²⁶⁰ posledně uvedené rozhodnutí zrušil, přičemž rozhodl, že Komise měla nesprávně za to, že dotčené daňové opatření a mechanismus částečné odečitatelnosti převedených ztrát představují selektivní výhody.

Ve dvou rozsudcích vyhlášených dne 16. března 2021 velký senát Soudního dvora zamítl kasační opravné prostředky, které Komise proti napadeným rozsudkům podala. Na podporu kasačních opravných prostředků Komise zejména tvrdila, že Tribunál porušil čl. 107 odst. 1 SFEU, když rozhodl, že progresivita dotčených daní z obratu nezavádí selektivní výhodu.

Soudní dvůr v rozsudcích výtka Komise odmítl a znovu v oblasti státních podpor potvrdil zásadu uplatňující se v oblasti základních svobod vnitřního trhu, podle které za současného stavu harmonizace unijního daňového práva mohou členské státy zavést takový daňový systém, jaký považují za nejvhodnější, takže uplatnění progresivního zdanění z obratu spadá do posuzovací pravomoci každého členského státu²⁶¹, pokud se v základních znacích dotčeného opatření neobjevuje žádný zjevně diskriminační prvek.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomněl, že při kvalifikaci obecně závazného opatření coby „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU platí, že z podmínky týkající se selektivity výhody stanovené dotčeným opatřením plyne povinnost určit, zda toto opatření může zvýhodňovat „určité podniky nebo určitá odvětví výroby“ vůči ostatním, které se nacházejí s ohledem na cíl sledovaný uvedeným režimem ve srovnatelné skutkové a právní situaci, a se kterými je tak zacházeno odlišně, což lze v zásadě kvalifikovat jako diskriminaci. Jedná-li se konkrétně o vnitrostátní daňové opatření, Komise musí předně identifikovat referenční rámec, tj. „obvyklý“ daňový režim uplatňovaný v dotyčném členském státě, a dále musí prokázat, že se předmětné daňové opatření od tohoto referenčního rámce odchyluje v rozsahu, v němž zavádí rozlišování mezi subjekty, které se s ohledem na cíl tohoto referenčního rámce nacházejí ve srovnatelné skutkové a právní situaci, což není odůvodněno povahou nebo vnitřní strukturou předmětného rámce.

Právě s ohledem na tyto úvahy Soudní dvůr nejprve posoudil, zda Tribunál v daných případech postupoval správně, pokud v podstatě rozhodl, že Komise neprokázala, že důsledkem progresivity dotčených daňových opatření je poskytnutí selektivní výhody „určitým podnikům nebo určitým odvětvím výroby“. Soudní dvůr

---

258| Rozhodnutí ze dne 12. března 2015 o státní podpoře SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) – Maďarsko – Daň z reklamy – Výzva k podání připomínek podle čl. 108 odst. 2 [SFEU] (Úř. věst. 2015, C 136, s. 7).

259| Rozhodnutí Komise (EU) 2017/329 ze dne 4. listopadu 2016 o opatření SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) provedeném Maďarskem ve věci zdanění obratu z reklamy (Úř. věst. 2017, L 49, s. 36, dále jen „záporné rozhodnutí týkající se Maďarska“ nebo společně se záporným rozhodnutím týkajícím se Polska „sporná rozhodnutí“).

260| Rozsudek ze dne 27. června 2019, *Maďarsko v. Komise* (T-20/17, [EU:T:2019:448](#), dále jen společně s výše uvedeným rozsudkem *Polsko v. Komise* „napadené rozsudky“).

261| V tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 3. března 2020, *Vodafone Magyarorszag* (C-75/18, [EU:C:2020:139](#), bod 49), a ze dne 3. března 2020, *Tesco-Global Áruházak* (C-323/18, [EU:C:2020:140](#), bod 69), jakož i v oblasti státních podpor rozsudek ze dne 26. dubna 2018, *ANGED* (C-233/16, [EU:C:2018:280](#), bod 50).

v tomto směru potvrdil analýzu Tribunálu, podle které byla progresivita sazeb stanovená dotčenými daňovými opatřeními nedílnou součástí referenčního rámce, z jehož hlediska bylo třeba posoudit, zda mohla být prokázána existence selektivní výhody.

S ohledem na daňovou autonomii přiznanou členským státům mimo oblasti, které byly harmonizovány unijním právem, mohou totiž tyto členské státy zavést takový daňový systém, jaký považují za nejvhodnější, a případně tedy mohou přistoupit i k progresivnímu zdanění. Unijní právo v oblasti státních podpor v zásadě nebrání tomu, aby se členské státy rozhodly pro progresivní sazby daně, které mají zohledňovat daňovou schopnost osob povinných k dani, ani členským státům neukládá povinnost vyhradit progresivní sazby pouze pro zdanění zisku a v případě zdanění obratu je vyloučit.

Za těchto podmínek referenční rámec nebo „obvyklý“ daňový režim pro účely analýzy podmínky selektivity v zásadě tvoří základní znaky daně, mezi které patří i progresivní sazby daně. Je na Komisi, aby případně prokázala, že znaky vnitrostátního daňového opatření byly koncipovány zjevně diskriminačním způsobem, takže by měly být z referenčního rámce vyloučeny, což by se mohlo projevit zejména ve volbě daňových kritérií neodpovídajících cíli, který toto opatření sleduje. V tomto ohledu však Soudní dvůr v daných věcech konstatoval, že Komise neprokázala, že znaky opatření přijatého polským zákonodárcem a opatření přijatého maďarským zákonodárcem byly koncipovány zjevně diskriminačním způsobem ve snaze obejít požadavky vyplývající z unijního práva v oblasti státních podpor. Za těchto podmínek tedy Tribunál v napadených rozsudcích mohl rozhodnout, že pokud měla Komise za to, že progresivní stupnice dotčených daňových opatření není součástí referenčního rámce, z jehož hlediska musí být posouzena selektivita těchto opatření, nesprávně vycházela z referenčního rámce, který byl nekompletní a nereálný.

Ve věci (C-562/19 P) týkající se daně v oblasti maloobchodního prodeje zavedené v Polsku Soudní dvůr dále zkoumal důvody, na jejichž základě Tribunál zrušil i rozhodnutí o zahájení řízení. Tribunál v daném případě v podstatě rozhodl, že Komise založila předběžnou kvalifikaci dotčeného daňového opatření jako „nové podpory“ na zjevně nesprávné analýze tohoto opatření, která tudíž nemohla právně dostačujícím způsobem potvrdit legitimní pochybnosti o této kvalifikaci. V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že unijní soud má při přezkumu platnosti takového rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení provést pouze omezený přezkum posouzení, které Komise provedla při kvalifikaci opatření jako „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Soudní dvůr přitom konstatoval, že Tribunál se ve svém rozsudku v souvislosti s předběžnou kvalifikací coby „státní podpory“, kterou provedla Komise v rozhodnutí o zahájení kontroly, uchýlil pouze k přezkumu zjevně nesprávného posouzení, a v tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že Tribunál toto rozhodnutí v žádném případě nezrušil pouze na základě důvodů, z nichž předtím zrušil záporné rozhodnutí týkající se Polska. Soudní dvůr proto důvody směřující proti rozsudku Tribunálu v rozsahu, v němž Tribunál zrušil rozhodnutí o zahájení řízení a příkaz k pozastavení uplatňování dotčeného opatření, který k němu byl připojen, zamítl.

A konečně ve věci (C-596/19 P) týkající se daně z reklamy zavedené v Maďarsku Soudní dvůr rozhodl, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že přechodný mechanismus částečné odečitelnosti převedených ztrát nevede k selektivní výhodě. Zavedení přechodného opatření zohledňujícího zisk totiž nebylo nekonzistentní s cílem přerozdělení, který maďarský zákonodárce při zavádění daně z reklamy sledoval. Soudní dvůr v tomto ohledu zdůraznil, že v daném případě má kritérium týkající se neexistence zisku za zdaňovací období předcházející okamžiku, kdy se tato daň začala uplatňovat, objektivní povahu, neboť podniky, které mají z přechodného mechanismu částečné odečitelnosti ztrát prospěch, mají z tohoto hlediska menší daňovou schopnost než ostatní podniky.

Soudní dvůr z těchto důvodů kasační opravné prostředky, které podala Komise proti napadeným rozsudkům, v plném rozsahu zamítl.

XIII. Daňová ustanovení

Rozsudek ze dne 4. března 2021, Frenetikexito (C-581/19, [EU:C:2021:167](#))

Frenetikexito je obchodní společnost, která v Portugalsku působí v oblastech řízení a provozování sportovních zařízení, sportovního tréninku a tělesné pohody (wellness), jakož i nutričního poradenství a monitoringu. V letech 2014 a 2015 poskytovala ve svých prostorách služby nutričního monitoringu prostřednictvím kvalifikované výživové poradkyně s odpovídající certifikací. Za tyto služby nebyla účtována daň z přidané hodnoty (DPH).

Frenetikexito nabízela ve svých zařízeních různé programy, z nichž některé zahrnovaly jen služby sportovního tréninku a wellness, jiné i nutriční monitoring. Každý zákazník si mohl vybrat požadovaný program a využít či nevyužít všechny služby, které mu v rámci zvoleného programu byly nabídnuty, přičemž služba nutričního monitoringu byla fakturována bez ohledu na to, zda ji skutečně využil. Tuto službu bylo rovněž možné si objednat odděleně od jakékoli jiné služby, a to za poplatek v určité výši.

Frenetikexito na vystavovaných fakturách rozlišovala mezi částkami za službu sportovního tréninku a wellness a částkami za nutriční monitoring. Mezi fakturovanými službami nutričního monitoringu a konzultacemi v oblasti výživy nebyla souvislost.

Daňový úřad v rámci kontroly konstatoval, že v dotčených zdaňovacích obdobích zákazníci společnosti Frenetikexito hradili služby nutričního monitoringu, i když je nevyužívali. Dospěl proto k závěru, že poskytování této služby bylo vedlejší ve vztahu k poskytování služby sportovního tréninku a wellness, takže s ním z daňového hlediska zacházel jako s hlavním plněním a doměřil DPH i s příslušnými vyrovnávacími úroky. Protože tyto částky zůstaly neuhrazeny, bylo zahájeno příslušné exekuční řízení k jejich vymožení. Frenetikexito měla ovšem za to, že služby nutričního monitoringu a služby sportovního tréninku a wellness jsou samostatné, a podala tedy k Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) [Rozhodčí soud pro daňové věci (Centrum pro správní arbitráž), Portugalsko] žalobu, kterou se domáhá určení nezákonnosti dotčeného doměření daně.

Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl požádat Soudní dvůr o výklad čl. 132 odst. 1 písm. c) směrnice 2006/112²⁶² ve spojení s čl. 2 odst. 1 písm. c) téže směrnice. Podle posledně citovaného ustanovení je předmětem DPH „poskytnutí služby za úplatu uskutečněné v rámci členského státu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková“. Odchylně od této zásady stanoví čl. 132 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH, že členské státy osvobodí od daně „poskytnutí lékařské péče při výkonu lékařských a nelékařských zdravotnických povolání, jak jsou vymezeny v dotyčném členském státě“.

Soudní dvůr se v rozsudku zabýval otázkou, zda musí být služba nutričního monitoringu poskytovaná za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, považována za „vedlejší plnění k hlavnímu plnění“, které je předmětem DPH, nebo zda naopak představuje oddělené a samostatné poskytování služeb, a pokud ano, zda a za jakých podmínek může být takové plnění osvobozeno od DPH.

²⁶² Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. 2006, L 347, s. 1, dále jen „směrnice o DPH“).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr se před zodpovězením otázky, zda služba nutričního monitoringu poskytovaná certifikovaným a oprávněným odborníkem ve sportovních zařízeních, a případně v rámci programů zahrnujících i služby sportovního tréninku a wellness, představuje samostatné poskytování služeb, zabýval nejprve otázkou, zda tato služba spadá do působnosti osvobození od daně stanoveného v čl. 132 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH.

V této souvislosti Soudní dvůr podotkl, že „poskytnutí lékařské péče“ ve smyslu tohoto ustanovení musí nutně mít terapeutický účel, což znamená, že tato péče musí být poskytnuta s cílem chránit lidské zdraví, včetně jeho zachování nebo obnovení. Na určité plnění se tedy může výše zmíněné osvobození od daně vztahovat jen tehdy, když splňuje dvě podmínky, a sice že má terapeutický účel a že k němu dochází při výkonu lékařských a nelékařských zdravotnických povolání, jak jsou vymezena v dotčeném členském státě.

U druhé podmínky je třeba určit, zda taková služba nutričního monitoringu, jako je služba dotčená ve věci v původním řízení, je právem dotčeného členského státu vymezena jako služba poskytovaná při výkonu lékařských nebo nelékařských zdravotnických povolání. Soudní dvůr poznamenal, že v tomto případě byla dotčená služba poskytována osobou s odbornou kvalifikací a oprávněním k výkonu nelékařských zdravotnických činností, jak jsou vymezeny v dotčeném členském státě.

Je-li tomu skutečně tak, je třeba se zabývat účelem dotčeného plnění, což odpovídá první podmínce stanovené v čl. 132 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH. Vzhledem k tomu, že osvobození od daně stanovená v článku 132 této směrnice spadají do kapitoly nadepsané „Osvobození některých činností od daně ve veřejném zájmu“, nelze určitou činnost osvobodit od daně, pokud neodpovídá cíli veřejného zájmu.

V tomto ohledu může služba nutričního monitoringu poskytovaná ve sportovním zařízení, stejně jako samotné sportování, přispívat k prevenci některých onemocnění, jako například obezity. Taková služba tedy v zásadě má zdravotní účel, ovšem nikoli nezbytně účel terapeutický. Dotčená služba nutričního monitoringu vzhledem k tomu, že nic nenasvědčuje tomu, že je poskytována za tímto účelem, tedy nesplňuje kritérium činnosti ve veřejném zájmu, který je společný všem osvobozením od DPH stanoveným v článku 132 směrnice o DPH. Nespadá proto pod osvobození od daně stanovené v čl. 132 odst. 1 písm. c) této směrnice, takže v zásadě podléhá DPH.

Soudní dvůr se dále zabýval otázkou, zda jsou služba nutričního monitoringu a služby sportovního tréninku a wellness samostatné, což má význam pro účely určení příslušného daňového zacházení s těmito službami. Připomněl, že v případech, kdy je hospodářská transakce tvořena souborem dílčích plnění a úkonů, je k určení, zda vede ke vzniku jednoho, nebo více plnění, třeba vzít v úvahu všechny okolnosti, za kterých k ní dochází. Zpravidla je každé plnění třeba považovat za oddělené a samostatné. Odchylně od tohoto pravidla se za jediné komplexní plnění považují úkony poskytnuté osobou povinnou k dani zákazníkovi, které jsou tak těsně spojené, že objektivně tvoří jediné nedělitelné hospodářské plnění. Další výjimkou je situace, kdy je některé prvky třeba považovat za hlavní plnění, kdežto jiné prvky je naopak třeba považovat za vedlejší plnění sdílející daňový osud hlavního plnění. V této souvislosti jsou relevantními kritérii neexistence samostatného účelu plnění z hlediska průměrného spotřebitele a zohlednění hodnoty každého z plnění tvořících hospodářskou transakci.

S výhradou ověření předkládajícím soudem se na projednávanou věc zřejmě nevztahuje žádná z těchto výjimek. Taková plnění, jako jsou plnění dotčená v původním řízení, která nejsou nerozdělitelně spojená, nepředstavují jediné komplexní plnění. Služby dietetického monitoringu mají dále z hlediska průměrného spotřebitele samostatný účel, který spadá do oblasti zdravotní a estetické a nesouvisí s účelem služeb sportovního tréninku a wellness, jenž spadá do oblasti sportovní. Kromě toho z fakturace těchto plnění vyplynulo, jak uvedl předkládající soud, že 40 % celkového měsíčního protiplnění hrazeného zákazníkem připadá na nutriční poradenství, takže takové služby dietetického monitoringu, jako jsou služby dotčené

v původním řízení, nelze považovat za vedlejší ve vztahu k hlavnímu plnění, jímž je poskytování služeb sportovního tréninku a wellness. Taková plnění je proto třeba pro účely čl. 2 odst. 1 písm. c) směrnice o DPH považovat za oddělená a samostatná.

Je třeba rovněž připomenout, že v rozsudcích vydaných dne 16. března 2021 ve věcech **Komise v. Polsko** (C-562/19 P, [EU:C:2021:201](#)) a **Komise v. Maďarsko** (C-596/19 P, [EU:C:2021:202](#)) se Soudní dvůr rovněž vyslovil k dani zavedené v Polsku v odvětví maloobchodního prodeje a k dani z reklamy zavedené v Maďarsku²⁶³.

XIV. Sbližování právních předpisů

1. Duševní vlastnictví

V oblasti duševního vlastnictví je třeba zmínit čtyři rozsudky. První tři rozsudky se týkají autorského práva. Čtvrtý rozsudek se týká (průmyslových) vzorů a poskytl Soudnímu dvoru příležitost vyslovit se jednak k pojmu „individuální povaha“ (průmyslového) vzoru v unijním právu a jednak k pojmu „zpřístupnění veřejnosti“ neregistrovaného (průmyslového) vzoru.

1.1 Autorské právo

V oblasti autorského práva se Soudní dvůr v prvním rozsudku vyjádřil k podmínkám, za nichž dochází ke „sdělování veřejnosti“ provozovateli platformy pro online sdílení a k jejich odpovědnosti za porušení práv duševního vlastnictví, jichž se dopustili uživatelé jejich platformy. V druhém rozsudku upřesnil Soudní dvůr pojem „sdělování veřejnosti“ v kontextu, kdy je na internetovou stránku vloženo a veřejnosti sděleno dílo dostupné na jiné internetové stránce. Třetí rozsudek se týká výkladu pojmu „zpřístupnění veřejnosti“ a podmínek, za nichž může nositel práv duševního vlastnictví využívat systému ochrany těchto práv.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, [EU:C:2021:503](#))

Ve sporu v první věci (C-682/18) Frank Peterson, hudební producent, žaluje společnost YouTube a jejího právního zástupce, společnost Google, před německými soudy v souvislosti s tím, že na platformě YouTube bylo v roce 2008 zpřístupněno on-line několik zvukových záznamů, k nimž má údajně různá práva. Toto zpřístupnění on-line uskutečnili uživatelé této platformy bez jeho svolení. Jedná se o tituly z alba „A Winter Symphony“ umělkyně Sarah Brightman, jakož i o soukromé audionahrávky pořizené při koncertech z jejího turné „Symphony Tour“.

Ve sporu ve druhé věci (C-683/18) vydavatelství Elsevier žaluje společnost Cyando před německými soudy v souvislosti s tím, že v roce 2013 byly na její platformě pro ukládání a sdílení souborů „Uploaded“ zpřístupněna on-line různá díla, k nimž má společnost Elsevier výlučná práva. Toto zpřístupnění on-line uskutečnili uživatelé

---

²⁶³ Tyto rozsudky jsou prezentovány v rubrice XII.3. „Státní podpory“.

této platformy bez jejího svolení. Jedná se o díla „Gray’s Anatomy for Students“, „Atlas of Human Anatomy“ a „Campbell-Walsh Urology“, která lze prohlížet na platformě Uploaded prostřednictvím sbírek odkazů rehabgate.com, avaxhome.ws a bookarchive.ws.

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), jemuž byly oba tyto spory předloženy, položil Soudnímu dvoru několik předběžných otázek, aby Soudní dvůr upřesnil mimo jiné režim odpovědnosti provozovatelů platform on-line, pokud jsou na nich jejich uživateli protiprávně zpřístupňována on-line díla chráněná autorským právem.

Soudní dvůr tuto odpovědnost přezkoumal s ohledem na režim použitelný v rozhodné době z hlediska skutkového stavu, vyplývající ze směrnice 2001/29 o autorském právu²⁶⁴, směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu²⁶⁵, jakož i směrnice 2004/48 o dodržování práv duševního vlastnictví²⁶⁶. Položené předběžné otázky se netýkají režimu, který vstoupil v platnost po rozhodné době z hlediska skutkového stavu, jenž byl zaveden směrnicí 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu²⁶⁷.

V rozsudku vydaném velkým senátem Soudní dvůr zejména uvedl, že za současného stavu unijního práva provozovatelé platform on-line sami neuskutečňují sdělování obsahů chráněných autorským právem, které uživatelé těchto platform protiprávně zpřístupňují on-line, veřejnosti, ledaže by nad rámec pouhého zpřístupnění platform tito provozovatelé přispívali ke zpřístupnění takových obsahů veřejnosti v rozporu s autorským právem. Kromě toho Soudní dvůr rozhodl, že tito provozovatelé mohou využít zproštění odpovědnosti ve smyslu směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu za podmínky, že nehrají aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že obsahy nahrané na svou platformu znají a kontrolují.

Závěry Soudního dvora

Zprvce Soudní dvůr přezkoumal otázku, zda provozovatel platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů, na které mohou uživatelé protiprávně zpřístupnit veřejnosti chráněné obsahy, uskutečňuje sám za takových podmínek, jako jsou podmínky, o které jde v projednaných věcích, „sdělování“ těchto obsahů „veřejnosti“ ve smyslu směrnice o autorském právu²⁶⁸. Soudní dvůr za tímto účelem nejprve připomněl cíle a definici pojmu „sdělování veřejnosti“, jakož i doplňující kritéria, která je třeba zohlednit v rámci individuálního posouzení, které tento pojem předpokládá.

264| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230, dále jen „směrnice o autorském právu“).

265| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

266| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45 a oprava Úř. věst. 2004, L 195, s. 16; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

267| Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (Úř. věst. 2019, L 130, s. 92). Tato směrnice zavádí pro provozovatele platform on-line nový režim zvláštní odpovědnosti za díla protiprávně zpřístupněná on-line uživateli těchto platform. Tato směrnice, kterou musel každý členský stát provést do svého vnitrostátního práva do 7. června 2021, ukládá těmto provozovatelům zejména povinnost, aby získali svolení od nositelů práv například uzavřením licenční smlouvy pro díla, která uživatelé jejich platformy zpřístupní on-line.

268| Článek 3 odst. 1 směrnice o autorském právu. Toto ustanovení stanoví, že členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.

Mezi těmito kritérii Soudní dvůr zdůraznil nepominutelnou úlohu provozovatele platformy a úmyslnou povahu jeho zásahu. Jednání tohoto provozovatele představuje „sdělování“, pokud tento provozovatel při plné znalosti důsledků svého jednání zprostředkuje svým klientům přístup k chráněnému dílu, a zejména pokud by bez takového zprostředkování tito klienti v zásadě nemohli šířeného díla využít.

V tomto kontextu Soudní dvůr rozhodl, že provozovatel platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů, na které mohou uživatelé protiprávně zpřístupnit veřejnosti chráněné obsahy, neuskutečňuje „sdělování“ těchto obsahů „veřejnosti“ ve smyslu směrnice o autorském právu, ledaže by nad rámec pouhého zpřístupnění platformy přispíval ke zpřístupnění takových obsahů veřejnosti v rozporu s autorským právem.

Tak je tomu zejména v případě, kdy si je tento provozovatel konkrétně vědom protiprávního zpřístupnění chráněného obsahu na své platformě a takový obsah neprodleně neodstraní nebo k němu nezablokuje přístup, nebo kdy uvedený provozovatel, i když ví nebo vědět měl, že obecně uživatelé jeho platformy chráněné obsahy protiprávně zpřístupňují veřejnosti prostřednictvím této platformy, nezavede vhodné technologické prostředky, které je možné v jeho situaci očekávat od subjektu, který je běžně obezřetný, aby spolehlivě a účinně zabránil porušování autorského práva na této platformě, nebo také v případě, kdy se tento provozovatel podílí na výběru chráněných obsahů, které jsou protiprávně sdělovány veřejnosti, na své platformě poskytuje prostředky sloužící specificky k protiprávnímu sdílení takových obsahů nebo taková sdílení vědomě podporuje, o čemž může svědčit okolnost, že uvedený provozovatel přijal hospodářský model podněcující uživatele své platformy, aby na ní uskutečňovali protiprávně sdělování chráněných obsahů veřejnosti

Zadruhé se Soudní dvůr zabýval otázkou, zda provozovatel platformy on-line může využít zproštění odpovědnosti stanovené směrnicí 2000/31 o elektronickém obchodu²⁶⁹ za chráněné obsahy, které uživatelé protiprávně sdělí veřejnosti prostřednictvím jeho platformy. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že je třeba posoudit, zda úloha vykonávaná tímto provozovatelem je neutrální, tedy zda je jeho jednání čistě technické, automatické a pasivní, což znamená, že nezná ani nekontroluje obsahy, které ukládá, nebo zda naopak uvedený provozovatel hraje aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že tyto obsahy zná nebo kontroluje. Takový provozovatel tedy může využít tohoto zproštění odpovědnosti, pokud tento provozovatel nehraje aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že obsahy nahrané na svou platformu zná nebo kontroluje. K tomu, aby bylo u takového provozovatele vyloučeno takovéto zproštění odpovědnosti, si musí být uvedený provozovatel vědom konkrétních protiprávních aktů uživatelů jeho platformy souvisejících s chráněnými obsahy, které byly nahrány na jeho platformu.

Zatřetí Soudní dvůr upřesnil podmínky, za kterých může být ve prospěch nositelů práv, na něž se vztahuje směrnice o autorském právu²⁷⁰, vydán soudní příkaz proti provozovatelům platformy on-line. Soudní dvůr rozhodl, že tato směrnice nebrání tomu, aby mohl nositel autorského práva nebo práva s ním souvisejícího dosáhnout na základě vnitrostátního práva uložení soudního příkazu vůči provozovateli, jehož služby využívala třetí osoba k porušení jeho práva, aniž si jej byl tento provozovatel vědom, ve smyslu směrnice 2000/31

269| Článek 14 odst. 1 směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu. Podle tohoto ustanovení členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal neprodleně s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

270| Článek 8 odst. 3 směrnice o autorském právu. Podle tohoto ustanovení členské státy zajistí, aby nositelé práv měli možnost žádat o soudní příkaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících.

o elektronickém obchodu²⁷¹, pouze za podmínky, že před zahájením soudního řízení bylo toto porušení práva uvedenému provozovateli předem oznámeno a tento provozovatel nezasáhl neprodleně, aby odstranil dotčený obsah nebo k němu zablokoval přístup a zajistil, aby k takovým porušením nedocházelo opětovně.

Přísluší však vnitrostátním soudům, aby se při uplatňování takové podmínky ujistily, že uvedená podmínka nevede ke zdržení účinného ukončení porušování práv tak, že by tomuto nositeli práv vznikla nepřiměřená újma.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 9. března 2021, VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181)

Stiftung Preußischer Kulturbesitz (dále jen „SPK“), německá nadace, provozuje Deutsche Digitale Bibliothek, digitální knihovnu sloužící kultuře a vzdělanosti, která po síti spojuje německé kulturní a vědecké instituce. Internetové stránky této knihovny obsahují odkazy na digitalizovaný obsah ukládaný na internetových portálech zúčastněných institucí. Deutsche Digitale Bibliothek jakožto „digitální vitrína“ sama uchovává pouze náhledy (thumbnails), tj. verze snímků, jejichž velikost je zmenšena v porovnání s jejich originální velikostí.

VG Bild-Kunst, organizace kolektivní správy autorských práv v oblasti vizuálních umění v Německu, podmiňuje uzavření licenční smlouvy o užívání svého katalogu děl ve formě náhledů s nadací SPK vložení ustanovení, podle něhož se SPK zavazuje při užívání děl, na které se vztahuje tato smlouva, uplatnit účinné technologické prostředky proti tomu, aby třetí osoby prováděly framing²⁷² náhledů těchto děl, které se zobrazují na internetových stránkách Deutsche Digitale Bibliothek.

Vzhledem k tomu, že nadace SPK měla za to, že taková smluvní podmínka není přiměřená z hlediska autorského práva, podala k německým soudům žalobu, kterou se domáhala, aby bylo určeno, že organizace VG Bild-Kunst je povinna poskytnout dotčenou licenci, aniž by tato licence byla podmíněna uplatněním prostředků sloužících k zabránění framingu²⁷³.

V tomto kontextu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) žádá Soudní dvůr, aby určil, zda je třeba tento framing považovat za sdělování veřejnosti ve smyslu směrnice o autorském právu²⁷⁴, což by v případě kladné odpovědi umožnilo organizaci VG Bild-Kunst, aby od nadace SPK požadovala uplatnění těchto prostředků.

Velký senát Soudního dvora rozhodl, že vložení děl chráněných autorským právem, která jsou volně zpřístupněna veřejnosti na internetových stránkách se svolením nositele autorských práv, prostřednictvím framingu na jiné internetové stránky třetí osoby, pokud při tomto vložení dochází k obcházení prostředků ochrany proti framingu, které přijal nebo požadoval nositel autorského práva, představuje sdělování veřejnosti.

271| Článek 14 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu.

272| Technika framingu spočívá v rozdělení internetové stránky do několika rámců a v tom, že se v jednom z nich prostřednictvím odkazu ke kliknutí nebo vložení internetové stránky (inline linking) zobrazí prvek pocházející z jiné internetové stránky, aby bylo uživateli této stránky skryto původní prostředí, do něhož tento prvek patří.

273| Podle německého práva mají organizace kolektivní správy povinnost za přiměřených podmínek poskytnout každé osobě, která o to požádá, licenci k užívání práv, jejichž správa jim byla svěřena. Podle německé judikatury však organizace kolektivní správy mohou výjimečně odmítnout udělení licence pod podmínkou, že toto odmítnutí není zneužitím monopolu a s výhradou, že lze vůči žádosti o licenci namítat nadřazené legitimní zájmy.

274| Článek 3 odst. 1 směrnice o autorském právu stanoví, že členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti.

Závěry Soudního dvora

Nejprve Soudní dvůr uvedl, že změna velikosti zobrazení dotčených děl v kontextu framingu nehraje žádnou roli při posuzování existence sdělování veřejnosti, pokud jsou originální prvky těchto děl vnímatelné.

Soudní dvůr následně uvedl, že technika framingu představuje sdělování veřejnosti v rozsahu, v němž je jejím účelem zpřístupnit zobrazený prvek všem potenciálním uživatelům internetové stránky. Dále připomněl, že jelikož technika framingu využívá stejnou technologii, jako je technologie již použitá pro sdělování chráněného díla veřejnosti na domovských internetových stránkách, a tedy internetové veřejnosti, toto sdělování nespĺňuje podmínku nové veřejnosti, a nespádá tudíž pod sdělování „veřejnosti“ ve smyslu směrnice o autorském právu.

Tyto úvahy se nicméně použijí pouze v situaci, kdy přístup k dotčeným dílům na domovských internetových stránkách nepodléhá žádnému omezujícímu opatření. V této situaci totiž nositel práv již od počátku udělil svolení ke sdělování svých děl všem uživatelům internetu.

Pokud naproti tomu nositel práv zavedl nebo požadoval již od počátku omezující opatření spojená se zveřejněním svých děl, neudělil souhlas s tím, aby třetí osoby mohly volně sdělovat jeho díla veřejnosti. Naopak chtěl přístup veřejnosti ke svým dílům omezit pouze na uživatele konkrétních internetových stránek.

Jestliže tedy nositel autorského práva přijal nebo požadoval omezující prostředky proti framingu, vložení díla na internetové stránky třetí osoby prostřednictvím techniky framingu představuje „zpřístupnění tohoto díla nové veřejnosti“. K tomuto sdělování veřejnosti musí být tedy uděleno svolení nositelů dotčených práv.

Opačný přístup by totiž znamenal zakotvit pravidlo vyčerpání práva na sdělování. Toto pravidlo by přitom zbavilo nositele autorského práva možnosti vyžadovat přiměřenou odměnu za užití jeho díla. Takový přístup by narušil přiměřenou rovnováhu, kterou je třeba zachovat v digitálním prostředí mezi zájmem nositelů autorských práv a práv s nimi souvisejících na ochraně jejich duševního vlastnictví a ochranou zájmů a základních práv uživatelů předmětů ochrany.

Konečně Soudní dvůr upřesnil, že nositel autorského práva nemůže svolení týkající se framingu omezit jinak než prostřednictvím účinných technologických prostředků. V případě neexistence takových prostředků by totiž mohlo být obtížné ověřit, zda tento nositel zamýšlel zabránit framingu svých děl.

Rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, [EU:C:2021:492](#))

Společnost Mircom International Content Management & Consulting (M. I. C. M.) Limited (dále jen „Mircom“) podala u Ondernemingsrechtbank Antwerpen (soud pro podnikatelské spory v Antverpách, Belgie, dále jen „předkládající soud“) žádost o informace vůči společnosti Telenet BVBA, která je poskytovatelem internetového připojení. Tato žádost směřuje k vydání rozhodnutí, kterým má být společnosti Telenet uloženo, aby předložila identifikační údaje svých zákazníků na základě IP adres shromážděných specializovanou společností na účet společnosti Mircom. Internetová připojení zákazníků společnosti Telenet byla použita ke sdílení filmů z repertoáru společnosti Mircom na síti *peer-to-peer* pomocí protokolu BitTorrent. Společnost Telenet se proti této žádosti brání.

V této souvislosti se předkládající soud nejprve Soudního dvora dotázal, zda sdílení segmentů mediálního souboru obsahujícího chráněné dílo na uvedené síti představuje sdělování veřejnosti podle unijního práva. Dále se snažil zjistit, zda takový nositel práv duševního vlastnictví, jako je společnost Mircom, který tato práva neužívá, ale vymáhá náhradu škody od domnělých porušovatelů, může využívat opatření, řízení a nápravná opatření stanovená unijním právem k zajištění dodržování těchto práv, například tím, že podá

žádost o informace. Předkládající soud konečně vyzval Soudní dvůr, aby objasnil otázku zákonnosti jednak způsobu, jakým společnost Mircom shromažďovala IP adresy zákazníků, a jednak sdělení údajů požadovaného společností Mircom od společnosti Telenet.

Soudní dvůr ve svém rozsudku rozhodl zaprvé, že takové nahrávání segmentů mediálního souboru na síti *peer-to-peer*, o jaké jde ve věci v původním řízení, představuje zpřístupnění veřejnosti ve smyslu unijního práva²⁷⁵. Zadruhé, že takový nositel práv duševního vlastnictví, jako je společnost Mircom, může využívat systém ochrany těchto práv, ale jeho žádost o informace zejména nesmí být zneužívající, musí být odůvodněná a přiměřená²⁷⁶. Zatřetí, že systematické zaznamenávání IP adres uživatelů takovéto sítě a sdělení jejich jmen a poštovních adres tomuto nositeli nebo třetí sobě, aby tak mohli podat žalobu na náhradu škody, je za určitých podmínek přípustné²⁷⁷.

Závěry Soudního dvora

V první řadě Soudní dvůr, který se již vyjádřil k pojmu „sdělování veřejnosti“ v souvislosti s ochranou autorského práva, upřesnil, že nahrávání dříve stažených segmentů, které jsou součástí mediálního souboru obsahujícího chráněné dílo prostřednictvím sítě *peer-to-peer*, představuje „zpřístupnění díla veřejnosti“, ačkoli tyto segmenty nejsou samy o sobě použitelné a nahrávání je generováno automaticky, pokud se uživatel přihlásil k softwaru pro sdílení BitTorrent klient udělením svého souhlasu s jeho použitím poté, co se náležitě seznámil s jeho vlastnostmi.

Soudní dvůr v této souvislosti zdůraznil, že každý uživatel uvedené sítě může snadno zrekonstruovat původní soubor ze segmentů dostupných v počítačích ostatních uživatelů. Stažením segmentů souboru je přitom současně zpřístupňuje za účelem jejich nahrání jinými uživateli. V tomto ohledu Soudní dvůr konstatoval, že uživatel nemusí skutečně stáhnout minimální počet segmentů a že každé jednání, kterým uživatel poskytuje při plné znalosti důsledků svého jednání přístup k chráněným dílům, může představovat zpřístupnění. V projednávané věci jde přesně o takové jednání, neboť se dotčený akt týká blíže neurčeného počtu potenciálních příjemců, zahrnuje dosti vysoký počet osob a je uskutečňováno u nové veřejnosti. Tento výklad směřuje k zachování spravedlivé rovnováhy mezi zájmy a základními právy nositelů práv duševního vlastnictví na straně jedné a uživatelů předmětů ochrany na straně druhé.

V druhé řadě má Soudní dvůr za to, že takový nositel práv duševního vlastnictví, jako je společnost Mircom, který nabyt tato práva postoupením pohledávek a neužívá je, nýbrž usiluje o vymáhání náhrady škody od domnělých porušovatelů, může v zásadě využívat opatření, řízení a nápravná opatření stanovená unijním právem, ledaže by jeho žádost byla zneužívající. Soudní dvůr upřesnil, že případné určení takového zneužití spadá do posouzení předkládajícího soudu, který by za tímto účelem mohl například ověřit, zda žaloby byly skutečně podány z důvodu odmítnutí smírného řešení. Pokud jde konkrétně o takovou žádost o informace, jako je žádost společnosti Mircom, Soudní dvůr konstatoval, že ji nelze považovat za nepřípustnou z důvodu,

---

275| Článek 3 odst. 1 a 2 směrnice o autorském právu.

276| Článek 3 odst. 2 a článek 8 směrnice 2004/48.

277| Článek 6 odst. 1 první pododstavec písm. f) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1), ve spojení s čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. 2002, L 201, s. 37; Zvl. vyd. 13/29, s. 514), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009 (Úř. věst. 2009, L 337, s. 11).

že je podána v rámci postupu před zahájením soudního řízení. Tato žádost však musí být zamítnuta, pokud je neodůvodněná nebo nepřiměřená, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Tímto výkladem usiluje Soudní dvůr o zajištění vysoké úrovně ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu.

V třetí řadě Soudní dvůr rozhodl, že unijní právo v zásadě nebrání tomu, aby nositel práv duševního vlastnictví nebo třetí osoba jednající na účet tohoto nositele systematicky zaznamenávali IP adresy uživatelů sítí *peer-to-peer*, jejichž internetová připojení byla údajně použita při činnostech porušujících práva duševního vlastnictví (první zpracování údajů), ani tomu, aby jména a poštovní adresy uživatelů byly sděleny uvedenému nositeli nebo třetí osobě za účelem podání žaloby na náhradu škody (následné zpracování údajů). Podněty a žádosti v tomto smyslu však musí být odůvodněné, přiměřené a nezneužívající a musí být upraveny vnitrostátním legislativním opatřením, které omezuje rozsah práv a povinností vyplývajících z unijního práva. Soudní dvůr upřesnil, že unijní právo nestanoví povinnost takové společnosti, jako je Telenet, sdělit osobní údaje osobám soukromého práva za účelem postihu porušení autorského práva před civilními soudy. Unijní právo nicméně umožňuje členským státům takovou povinnost stanovit.

1.2 (Průmyslové) vzory

Rozsudek ze dne 28. října 2021, Ferrari (C-123/20, [EU:C:2021:889](#))

Dne 2. prosince 2014 společnost Ferrari SpA poprvé veřejnosti představila model motorového vozidla nejvyšší třídy FXX K v tiskové zprávě obsahující dvě fotografie, které vyobrazují boční a čelní pohled na toto vozidlo.

Od roku 2016 společnost Mansory Design & Holding GmbH (dále jen „Mansory Design“), se sídlem v Německu, vyrábí a uvádí na trh sady individualizovaného příslušenství, tzv. „tuningové sady“, určené k úpravě vzhledu jiného silničního modelu Ferrari vyráběného sériově tak, aby se podobal vzhledu modelu Ferrari FXX K.

Společnost Ferrari podala proti společnosti Mansory Design žalobu pro porušení práv z duševního vlastnictví a související návrhy z důvodu údajného porušení práv vyplývajících ze třech nezapsaných (průmyslových) vzorů Společenství týkajících se částí modelu FXX K, a sice prvků jeho karoserie. Tyto nezapsané (průmyslové) vzory Společenství vznikly podle společnosti Ferrari při zveřejnění tiskové zprávy ze dne 2. prosince 2014.

Landgericht Düsseldorf (zemský soud v Düsseldorfu, Německo) zamítl tyto návrhy v plném rozsahu.

V návaznosti na odvolání podané k Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) tento soud zamítl odvolání společnosti Ferrari a rozhodl, že první a druhý (průmyslový) vzor, k nimž byly uplatněny nároky, nikdy neexistovaly, jelikož společnost Ferrari neprokázala splnění minimálního požadavku na určitou samostatnost a určitou ucelenost tvaru, zatímco třetí (průmyslový) vzor, ke kterému byly uplatněny nároky, skutečně existuje, ale společnost Mansory Design neporušila práva z něj vyplývající.

V tomto kontextu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), ke kterému společnost Ferrari podala opravný prostředek, požádal Soudní dvůr, aby objasnil, zda zpřístupnění vyobrazení výrobku veřejnosti, jako je zveřejnění fotografií vozidla, může mít za následek zpřístupnění (průmyslového) vzoru části nebo součástí tohoto výrobku veřejnosti, a v případě kladné odpovědi, v jakém rozsahu musí být vzhled této části nebo součástí výrobku nezávislý na výrobku jako celku, aby bylo možné zkoumat, zda má tento vzhled individuální povahu.

Soudní dvůr ve svém rozsudku o předběžné otázce zejména rozhodl, že unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že zpřístupnění vyobrazení výrobku veřejnosti, jako je zveřejnění fotografií vozidla, má za následek zpřístupnění (průmyslového) vzoru části tohoto výrobku nebo součásti uvedeného výrobku jakožto složeného výrobku veřejnosti, za předpokladu, že vzhled této části nebo součásti je při tomto zpřístupnění jasně identifikovatelný²⁷⁸.

Závěry Soudního dvora

Zprvce Soudní dvůr uvedl, že hmotněprávní podmínky vyžadované pro vznik ochrany (průmyslového) vzoru Společenství, ať již je zapsaný či nezapsaný, a sice novost a individuální povaha, jsou stejné jak pro výrobky, tak pro části výrobku²⁷⁹. Pokud jsou tyto hmotněprávní podmínky splněny, je formální podmínkou pro vznik nezapsaného (průmyslového) vzoru zpřístupnění veřejnosti ve smyslu čl. 11 odst. 2 nařízení č. 6/2002²⁸⁰. Aby zpřístupnění (průmyslového) vzoru, který se vztahuje na výrobek jako celek, veřejnosti vedlo ke zpřístupnění (průmyslového) vzoru, který se vztahuje na část tohoto výrobku, je nezbytné, aby byl vzhled této části při tomto zpřístupnění jasně identifikovatelný. To však neukládá původcům povinnost zpřístupnit samostatně každou část jejich výrobků, pro kterou chtějí požívat ochrany nezapsaného (průmyslového) vzoru Společenství.

Zadruhé Soudní dvůr zdůraznil, že pojem „individuální povaha“ ve smyslu článku 6 nařízení č. 6/2002²⁸¹ neupravuje vztahy mezi (průmyslovým) vzorem, který se vztahuje na výrobek, a (průmyslovými) vzory, jež se vztahují na části, které jej tvoří, nýbrž vztah mezi těmito (průmyslovými) vzory a jinými, staršími (průmyslovými) vzory. Aby bylo možné přezkoumat, zda vzhled části výrobku nebo součásti složeného výrobku splňuje podmínku individuální povahy, je nezbytné, aby tato část nebo součást představovala viditelný oddíl výrobku nebo složeného výrobku, který je vymezen liniemi, obrysy, barvami, tvarem nebo zvláštní strukturou povrchu. To předpokládá, že vzhled této části nebo součásti je sám o sobě způsobilý vyvolat celkový dojem a nemůže zcela splývat s celým výrobkem.

---

278 | Ve smyslu čl. 3 písm. a) a c), čl. 4 odst. 2 a čl. 11 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. 2002, L 3, s. 1; Zvl. vyd. 13/27, s. 142).

279 | Ve smyslu článků 4 až 6 nařízení č. 6/2002.

280 | Podle tohoto ustanovení „je (průmyslový) vzor považován za zpřístupněný veřejnosti [v Unii], pokud byl zveřejněn nebo jinak oznámen, vystavován, obchodně použit nebo jiným způsobem uveden ve veřejnou známost takovým způsobem, že během obvyklých obchodních činností mohly tyto události vejít ve známost v odborných kruzích činných v rámci [Unie] a specializovaných v daném oboru“.

281 | Článek 6 odst. 1 nařízení č. 6/2002 stanoví, že (průmyslový) vzor má individuální povahu, pokud se celkový dojem, který vyvolá u informovaného uživatele, liší od celkového dojmu vyvolaného u tohoto uživatele jakýmkoliv (průmyslovým) vzorem, který byl zpřístupněn veřejnosti.

2. Telekomunikace

Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, Eutelsat (C-515/19, [EU:C:2021:273](#))

Za účelem umožnění vytvoření konkurenčního vnitřního trhu s družicovými pohyblivými službami (MSS) v Evropské unii a zajištění postupného pokrytí všech členských států Evropský parlament a Rada přijaly rozhodnutí č. 626/2008²⁸². Na základě výběrového řízení na provozovatele celoevropských soustav poskytujících družicové pohyblivé služby²⁸³ vybrala Evropská komise mimo jiné podnik Inmarsat Ventures SE (dále jen „Inmarsat“). Tento podnik vyvinul soustavu nazvanou „European Aviation Network“, která je určena k poskytování služeb připojení za letu. Rozhodnutím ze dne 21. října 2014 mu Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (Úřad pro regulaci elektronických komunikací a pošt, Francie) povolil, aby na území metropolitní Francie používal určené kmitočty, a rozhodnutím ze dne 22. února 2018 mu udělil povolení k provozování pozemských komplementárních komponentů (dále jen „PKK“)²⁸⁴ družicových pohyblivých soustav. V tomto kontextu podala společnost Eutelsat, konkurentka Inmarsat, ke Conseil d'État (Státní rada, Francie) žalobu znějící na zrušení rozhodnutí ze dne 22. února 2018, a to zejména z důvodu porušení unijního práva.

Soudní dvůr, na který se obrátil francouzský nejvyšší správní soud se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, ve svém rozsudku poskytl výklad pojmu „družicové pohyblivé soustavy“, jakož i pojmů „PKK“ a „pohyblivá pozemská stanice“²⁸⁵ ve smyslu rozhodnutí MSS. Soudní dvůr kromě toho upřesnil pravomoci příslušných orgánů členských států odmítnout udělení nebo udělit provozovateli povolení nezbytná k provozování komponentů družicových pohyblivých soustav.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že „družicová pohyblivá soustava“ nemusí nutně spočívat primárně na družicovém komponentu této soustavy, pokud jde o kapacitu přenášených dat. Příslušná ustanovení rozhodnutí MSS totiž nevymezují vztah mezi družicovým komponentem družicové pohyblivé soustavy na straně jedné a pozemským komponentem této soustavy na straně druhé, pokud jde o kapacitu přenášených dat. Kromě toho nelze vyvodit žádný závěr z použití výrazu „komplementární“ ve výrazu „pozemské komplementární komponenty“, jelikož tento výraz nenaznačuje nic stran relativní důležitosti obou komponentů.

Soudní dvůr dále upřesnil, že pozemní stanice lze kvalifikovat jako „PKK družicové pohyblivé soustavy“, pokud jsou splněny dva hlavní požadavky. Pokud jde o umístění, musí být používána na pevném stanovišti a musí pokrývat zeměpisnou oblast v rámci rozsahu družice (družic) dané družicové pohyblivé soustavy. Kromě toho musí být pozemní stanice z funkčního hlediska využívána za účelem zvýšení dostupnosti družicové pohyblivé služby v oblastech, kde nemůže být zajištěno spojení s družicovým komponentem této soustavy v požadované kvalitě. Pokud jsou splněny tyto požadavky a ostatní společné podmínky²⁸⁶, nelze z ustanovení rozhodnutí

282| Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. června 2008 o výběru a povolování soustav poskytujících družicové pohyblivé služby (MSS) (Úř. věst. 2008, L 172, s. 15, dále jen „rozhodnutí MSS“), čl. 2 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 8 odst. 1 a 3.

283| Článek 2 odst. 2 písm. a) a b) rozhodnutí MSS ve spojení s čl. 8 odst. 1 a 3 tohoto rozhodnutí.

284| Článek 2 odst. 2 písm. b) rozhodnutí MSS ve spojení s čl. 8 odst. 1 a 3 tohoto rozhodnutí.

285| Článek 2 odst. 2 písm. a) rozhodnutí MSS.

286| Článek 8 odst. 3 rozhodnutí MSS.

MSS²⁸⁷ vyvodit žádné omezení počtu PKK, které mohou být provozovány nebo rozsahu zeměpisné oblasti, kterou pokrývají. Pojem „požadovaná kvalita“ je v tomto ohledu třeba chápat jako úroveň kvality nezbytnou pro poskytování služby nabízené provozovatelem této soustavy a musí být vykládán s ohledem na cíl, jímž je podpora inovací, technologického pokroku, jakož i zájmů spotřebitelů.

Provozování PKK však nesmí vést k narušení hospodářské soutěže na daném trhu a družicový komponent družicové pohyblivé soustavy musí být skutečně a konkrétně užitečný v tom smyslu, že takový komponent musí být nezbytný pro fungování uvedené soustavy, s výhradou nezávislého provozu PKK v případě selhání družicového komponentu, který nesmí přesáhnout osmnáct měsíců. Je věcí příslušných vnitrostátních orgánů, aby ověřovaly dodržování těchto podmínek.

Konečně podle Soudního dvora se k tomu, aby stanice spadala pod pojem „pohyblivá pozemská stanice“, nevyžaduje, aby byla bez dalšího zařízení schopna komunikovat s PKK i s družicí. V tomto ohledu měl Soudní dvůr poté, co připomněl několik požadavků, které je třeba dodržet, za to, že těmto požadavkům odpovídá soubor složený ze dvou různých přijímacích terminálů propojených správcem komunikací, z nichž první se nachází nad trupem letadla a uskutečňuje spojení s kosmickou stanicí, druhý se nachází pod tímto trupem a uskutečňuje spojení s PKK. Soudní dvůr upřesnil, že okolnost, že jednotlivé prvky netvoří fyzicky nedělitelný celek, není v tomto kontextu relevantní.

Je rovněž třeba připomenout, že v rozsudcích *Deutsche Telekom v. Komise* (C-152/19 P, [EU:C:2021:238](#)) a *Slovak Telekom v. Komise* (C-165/19 P, [EU:C:2021:239](#)) vydaných dne 25. března 2021 se Soudní dvůr zabýval zneužitím dominantního postavení na slovenském trhu služeb širokopásmového připojení k internetu²⁸⁸.

3. Veřejné zakázky

Rozsudek ze dne 3. února 2021, FIGC a Consorzio Ge.Se.Av. (C-155/19 a C-156/19, [EU:C:2021:88](#))

Federazione Italiana Giuoco Calcio (Italská fotbalová federace, dále jen „FIGC“) uspořádala vyjednávací řízení pro účely zadání služeb přepravy materiálu nezbytných při přesunech národních fotbalových týmů a skladování pro potřeby FIGC na dobu tří let. Na konci tohoto řízení podal jeden z uchazečů vyzvaný k účasti na tomto řízení, kterému ale zakázka nebyla zadána, žalobu k regionálnímu správnímu soudu, v níž napadl podmínky průběhu uvedeného řízení. Podle tohoto uchazeče musí být FIGC považována za veřejnoprávní subjekt, a musí tak respektovat pravidla pro vyhlašování řízení stanovená právní úpravou v oblasti veřejných zakázek.

Vzhledem k tomu, že regionální správní soud žalobě vyhověl a zadání dotčené zakázky zrušil, FIGC i subjekt, kterému tuto zakázku zadala, podaly proti rozsudku vydanému zmíněným soudem odvolání ke Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie). Před posledně uvedeným soudem zejména zpochybnily předpoklad, podle kterého musí být FIGC považována za „veřejnoprávní subjekt“.

---

²⁸⁷ Zejména čl. 2 odst. 2 písm. b) rozhodnutí MSS.

²⁸⁸ Tyto rozsudky jsou prezentovány v rubrice XII.2. „Zneužití dominantního postavení (článek 102 SFEU)“.

Za těchto okolností se Consiglio di Stato (Státní rada) rozhodla položit Soudnímu dvoru dvě předběžné otázky týkající se výkladu směrnice o zadávání veřejných zakázek²⁸⁹. Uvedený soud chce vyjasnit, zda FIGC splňuje některé podmínky – uvedené v této směrnici – pro to, aby mohla být považována za „veřejnoprávní subjekt“, a byla tedy povinna uplatňovat normy týkající se zadávání veřejných zakázek. Předkládající soud Soudní dvůr konkrétně žádal o výklad podmínky, podle níž musí být „veřejnoprávní subjekt“ založen za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb obecného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu²⁹⁰ a podmínky, podle níž musí řízení takového subjektu podléhat řídicímu dohledu orgánu veřejné moci²⁹¹.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé uvedl, že v Itálii je činnost obecného zájmu, kterou představuje sport, vykonávána každou z národních sportovních federací v rámci úkolů veřejné povahy, které jsou těmto federacím výslovně svěřeny ve vnitrostátní právní úpravě, přičemž upřesnil, že některé z těchto úkolů patrně nemají průmyslovou nebo obchodní povahu. Soudní dvůr z toho dovodil, že pokud taková národní sportovní federace, jako je FIGC, takové úkoly skutečně zajišťuje, lze mít za to, že byla založena za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb obecného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu.

Soudní dvůr upřesnil, že tento závěr nemůže být zpochybněn skutečností, že FIGC má právní formu spolku soukromého práva, ani skutečností, že vedle činností obecného zájmu taxativně vyjmenovaných ve vnitrostátní právní úpravě vykonává i jiné činnosti, které představují značnou část všech jejích činností a které jsou samofinancovány.

Co se zadruhé týče otázky, zda je nutno mít za to, že řízení národní sportovní federace podléhá řídicímu dohledu takového orgánu veřejné moci, jakým je v projednávané věci Comitato Olimpico Nazionale Italiano (Italský národní olympijský výbor, dále jen „CONI“), Soudní dvůr konstatoval, že orgán veřejné správy pověřený v podstatě stanovováním pravidel v oblasti sportu, ověřováním jejich řádného uplatňování a zasahováním pouze na úrovni organizace závodů a olympijské přípravy, aniž upravuje organizaci a každodenní provozování různých sportovních disciplín, nemůže být na první pohled považován za hierarchický orgán schopný kontrolovat a řídit národní sportovní federace. Soudní dvůr dodal, že řídicí autonomie přiznaná národním sportovním federacím v Itálii *a priori* podle všeho hovoří proti tomu, že by měl CONI natolik aktivní kontrolu, že by mohl ovlivňovat řízení takové národní sportovní federace, jako je FIGC, zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Soudní dvůr však upřesnil, že taková domněnka může být vyvrácena, pokud je prokázáno, že různé pravomoci, kterými je CONI nadána vůči FIGC, mají za následek vytvoření závislosti této federace na CONI natolik, že CONI může ovlivňovat rozhodnutí uvedené federace v oblasti veřejných zakázek.

Ačkoliv Soudní dvůr zdůraznil, že je na předkládajícím soudu, aby ověřil existenci závislosti doprovázené takovou možností vlivu, podal upřesnění, aby uvedenému soudu poskytl vodítko v jeho rozhodnutí. Za tímto účelem Soudní dvůr zejména uvedl, že k posouzení existence aktivní kontroly CONI nad řízením FIGC a možnosti vlivu CONI na její rozhodování v oblasti veřejných zakázek musí být analýza jednotlivých pravomocí, které jsou CONI svěřeny vůči FIGC, posouzena společně.

---

289 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. 2014, L 94, s. 65).

290 | Článek 2 odst. 1 bod 4 písm. a) směrnice 2014/24.

291 | Článek 2 odst. 1 bod 4 písm. c) směrnice 2014/24.

Kromě toho uvedl, že pro případ, že by byl učiněn závěr, že CONI kontroluje řízení národních sportovních federací, je okolnost, že tyto federace mohou vykonávat, neboť jsou většinově zastoupeny v hlavních orgánech CONI, vliv na činnost posledně uvedeného, relevantní pouze tehdy, je-li prokázáno, že každá z národních sportovních federací posuzovaná samostatně je schopna vykonávat významný vliv na kontrolu řízení, kterou CONI vůči této federaci vykonává, v důsledku čehož může být tato kontrola zbavena účinku, a taková federace tak může znovu začít ovládat své řízení.

4. Pojištění motorových vozidel

Rozsudek ze dne 29. dubna 2021, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (C-383/19, EU:C:2021:337)

Dne 7. února 2018 se Powiat Ostrowski (okres Ostrów, Polsko), polský územní samosprávný celek, stal na základě soudního rozhodnutí vydaného v návaznosti na rozhodnutí o propadnutí věci vlastníkem vozidla registrovaného v Polsku. V návaznosti na oznámení tohoto rozhodnutí dne 20. dubna 2018 pojistil okres uvedené vozidlo od následujícího úředního dne, tedy od pondělí dne 23. dubna 2018.

Okres se vzhledem ke špatnému technickému stavu vozidla rozhodl je předat k likvidaci za účelem jeho zničení. Na základě osvědčení vydaného zařízením ke sběru vozidel bylo vozidlo dne 22. června 2018 vymazáno z registru.

Dne 10. července 2018 uložil Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (Garanční fond pojištění, Polsko) okresu pokutu ve výši 4 200 polských zlotých (přibližně 933 eur) za nesplnění povinnosti uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu tohoto vozidla v období od 7. února do 22. dubna 2018 (dále jen „sporné období“).

Okres podal k Sądu Rejonowemu w Ostrowie Wielkopolskim (okresní soud v Ostrowie Wielkopolskim, Polsko) žalobu znějící na určení, že nebyl ve sporném období povinen vozidlo pojistit. Tento soud se obrátil na Soudní dvůr s dotazem, zda existuje povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti²⁹² pro vozidlo, které je zaregistrováno v členském státě, nachází se na soukromém pozemku, vzhledem ke svému technickému stavu je nezpůsobilé k provozu a je z rozhodnutí s vlastníka určeno k likvidaci.

Soudní dvůr svým rozsudkem rozhodl, že uzavření smlouvy o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorového vozidla je povinné, jestliže je dotyčné vozidlo v členském státě zaregistrováno, pokud nebylo v souladu s použitelnou vnitrostátní právní úpravou řádně vyřazeno z provozu.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé poukázal na to, že uzavření smlouvy o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel je v zásadě povinné pro vozidlo zaregistrované v členském státě, které se nachází na soukromém pozemku a je z rozhodnutí svého vlastníka určeno k likvidaci, i když toto vozidlo není v daném okamžiku vzhledem ke svému technickému stavu způsobilé k provozu.

²⁹² Článek 3 první pododstavec směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 2009, L 263, s. 11).

Soudní dvůr v této souvislosti připomněl, že pojem „vozidlo“²⁹³ je objektivní a nezávisí na tom, jakým způsobem předmětné vozidlo je nebo může být používáno, ani na úmyslu vlastníka vozidla nebo jiné osoby je skutečně použít.

Technický stav vozidla se přitom může v průběhu času měnit a jeho případné opětovné uvedení do provozu závisí na subjektivních faktorech, jako jsou zejména vůle jeho vlastníka nebo držitele provést nebo nechat provést nezbytné opravy a dostupnost rozpočtu nezbytného k tomuto účelu. Pokud by tedy pouhá skutečnost, že vozidlo není v daném okamžiku způsobilé k provozu, stačila k tomu, aby bylo zbaveno postavení vozidla a nevztahovala se na něj pojistná povinnost, byla by zpochybněna objektivní povaha tohoto pojmu „vozidlo“. Kromě toho pojistná povinnost²⁹⁴ nezávisí na tom, zda je vozidlo v daném okamžiku používáno jako dopravní prostředek, ani na tom, zda dotyčné vozidlo způsobilo škodu. Tato povinnost tudíž nemůže být vyloučena jen z toho důvodu, že registrované vozidlo je v daném okamžiku vzhledem ke svému technickému stavu nezpůsobilé k provozu, a není tedy případně s to způsobit škodu, i když tato situace nastala již v okamžiku převodu vlastnického práva. Ani úmysl vlastníka nebo jiné osoby nechat vozidlo zlikvidovat neumožňuje sám o sobě dospět k závěru, že toto vozidlo ztratilo svou vlastnost „vozidla“, a nevztahuje se na ně proto uvedená povinnost. Kvalifikace jako „vozidla“ a rozsah pojistné povinnosti totiž nemohou záviset na subjektivních faktorech, neboť by to bylo na újmu předvídatelnosti, stability a kontinuity této povinnosti, jejíž dodržování je však nezbytné k zajištění právní jistoty.

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že pojistná povinnost, která v zásadě platí pro vozidlo, které je zaregistrováno v určitém členském státě, nachází se na soukromém pozemku a je na základě rozhodnutí jeho vlastníka určeno k likvidaci, i když toto vozidlo není v daném okamžiku vzhledem ke svému technickému stavu způsobilé k provozu, je nutná pro to, aby byla zajištěna ochrana osob poškozených v důsledku dopravních nehod, neboť poskytnutí náhrady věcných škod nebo škod na zdraví způsobených nepojištěným vozidlem²⁹⁵ subjektem pro odškodnění je stanovena pouze v případech, kdy je uzavření pojistné smlouvy povinné. Tento výklad totiž zaručuje, že tito poškození budou v každém případě odškodněni buď pojistitelem na základě příslušné smlouvy, nebo subjektem pro odškodnění v případech, že vozidlo, které se účastnilo dopravní nehody, nebylo pojištěno nebo nebylo zjištěno. Tento výklad mimoto umožňuje co nejlépe zajistit dodržování cíle spočívajícího v zaručení volného pohybu jak vozidel, která mají obvyklé stanoviště na území Unie, tak osob, které jimi cestují. Pouze při zajištění zvýšené ochrany případných poškozených dopravními nehodami způsobenými motorovými vozidly lze po členských státech žádat²⁹⁶, aby neprováděly systematickou kontrolu pojištění vozidel, která vstupují na jejich území z území jiného členského státu, což je zásadní pro zajištění tohoto volného pohybu.

A konečně zatřetí Soudní dvůr upřesnil, že aby bylo vozidlo vyňato z pojistné povinnosti, musí být v souladu s použitelnou vnitrostátní právní úpravou oficiálně vyřazeno z provozu. I když registrace vozidla v zásadě dokládá jeho způsobilost k provozu, a tedy k tomu, aby bylo používáno jako dopravní prostředek, může být registrované vozidlo objektivně natrvalo nezpůsobilé k provozu z důvodu svého špatného technického stavu. Zjištění této nezpůsobilosti k provozu a zjištění ztráty jeho vlastnosti „vozidla“ však musí být učiněno objektivně. V tomto ohledu sice výmaz registrace vozidla může představovat takové objektivní zjištění,

---

293| Článek 1 bod 1 směrnice 2009/103.

294| Článek 3 první pododstavec směrnice 2009/103.

295| Článek 10 odst. 1 směrnice 2009/103.

296| Článek 4 směrnice 2009/103.

nicméně unijní právo²⁹⁷ neupravuje způsob, jakým může být takové vozidlo legálně vyřazeno z provozu. Takové vyřazení proto může být podle použitelné vnitrostátní právní úpravy konstatováno jinak než výmazem registrace daného vozidla.

5. Chemické látky

Rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Německo v. Esso Raffinage (C-471/18 P, EU:C:2021:48)

Společnost Esso Raffinage (dále jen „Esso“) podala k Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA) žádost o registraci chemické látky, kterou vyrábí.

Rozhodnutím ze dne 6. listopadu 2012 požádala ECHA společnost Esso, aby jí předložila další informace ve lhůtě jednoho roku. Společnost Esso v odpovědi předložila ECHA jiné než požadované informace, které však společnost Esso považovala za alternativní k požadovaným informacím.

Dne 1. dubna 2015 zaslala ECHA ministerstvu pro životní prostředí, udržitelný rozvoj, dopravu a bydlení (Francie) dopis nadepsaný „Prohlášení o nesplnění požadavků v návaznosti na rozhodnutí o hodnocení dokumentace podle nařízení (ES) č. 1907/2006“ (dále jen „sporný dopis“). Tímto dopisem ECHA konstatovala, že společnost Esso své povinnosti²⁹⁸ nesplnila.

Tribunál poté, co rozhodl o její přípustnosti, vyhověl žalobě podané společností Esso a sporný dopis zrušil. Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek, který k němu podala Spolková republika Německo, přičemž upřesnil rozsah pravomoci ECHA přijímat rozhodnutí v návaznosti na kontrolu souladu informací obsažených v dokumentaci k registraci chemických látek.

Závěry Soudního dvora

Na prvním místě Soudní dvůr přezkoumal posouzení Tribunálu týkající se přípustnosti žaloby společnosti Esso zejména z hlediska napadnutelnosti sporného dopisu. V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve připomněl, že pro určení, zda je cílem aktu vyvolat závazné právní účinky, mohou být zohledněna jednak objektivní kritéria, jako je obsah dotčeného aktu, kontext, v němž byl přijat, jakož i pravomoci jeho autora, a jednak subjektivní kritérium týkající se úmyslu, který vedl orgán, instituci nebo jiný subjekt Unie, jenž je autorem napadeného aktu, k jeho přijetí. Toto subjektivní kritérium však může hrát pouze doplňkovou úlohu ve vztahu k výše uvedeným objektivním kritériím, takže mu nelze přiznat větší význam než posledně uvedeným, ani zpochybnit posouzení účinků napadeného aktu, které z něj vyplývá.

---

297 | Směrnice 2009/103.

298 | Jak vyplývají z rozhodnutí ze dne 6. listopadu 2012, jakož i z článku 5 a čl. 41 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. 2006, L 396, s. 1) (dále jen „nařízení REACH“).

Soudní dvůr dále konstatoval, že unijní normotvůrce tím, že stanovil, že ECHA může přijmout „veškerá vhodná rozhodnutí“²⁹⁹, jí přiznal pravomoc vyvodit právně závazné důsledky z přezkumu informací předložených žadatelem o registraci, jemuž bylo předem oznámeno rozhodnutí, v němž jej žádá o uvedení registrační dokumentace do souladu s pravidly a požadavky nařízení REACH³⁰⁰. ECHA se tak může vyslovit k otázce, zda jsou dotčené informace v souladu s těmito pravidly a požadavky a zda žadatel o registraci dodržel odpovídající povinnosti. Uvedené povinnosti se neomezují na povinnost respektovat rozhodnutí, jímž je požadováno předložení dotčených informací, ale v konečném důsledku zahrnují rovněž povinnost výrobců a dovozců chemických látek v množství 1 tuny nebo většího za rok³⁰¹ vyhovět všem požadavkům kladeným na registraci těchto látek. V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že unijní normotvůrce zavedl postup registrace a hodnocení chemických látek, aby umožnil ECHA pod hrozbou sankce ověřovat, zda průmysl dodržuje své povinnosti. V tomto rámci přísluší členským státům, aby stanovily sankční režim použitelný na dotčené podniky a přijaly opatření nezbytná k zajištění jejich provedení³⁰² v případě, že ECHA konstatovala, že tyto podniky porušily povinnosti vyplývající z nařízení REACH³⁰³. Soudní dvůr dospěl k závěru, že Tribunál tedy právem rozhodl, že pravomoc přijmout takové rozhodnutí konstatující porušení těchto povinností, jako je rozhodnutí obsažené ve sporném dopise, přísluší agentuře ECHA, a nikoli, jak tvrdila Spolková republika Německo ve svém kasačním opravném prostředku, členským státům.

Soudní dvůr nakonec konstatoval, že tato analýza rozdělení pravomocí mezi ECHA a členské státy je podpořena cíli nařízení REACH. Toto nařízení totiž zavádí integrovaný systém kontroly chemických látek vyráběných, dovezených nebo uvedených na trh v Unii za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany lidského zdraví a životního prostředí. Jedním ze základních prvků tohoto systému je přitom zřízení ECHA, ústředního a nezávislého subjektu, pověřeného nejprve obdržet žádosti o registraci uvedených látek, jakož i aktualizace těchto žádostí, následně ověřovat jejich úplnost a odmítat je v případě neúplnosti, a konečně kontrolovat, že informace, které jsou v nich obsaženy, či případně které jsou doplněny, jsou slučitelné s odpovídajícími pravidly nebo požadavky³⁰⁴.

Na druhém místě Soudní dvůr zkoumal závěry Tribunálu týkající se výkonu rozhodovací pravomoci ze strany ECHA. V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvedl, že povinnost ECHA zhodnotit dokumentaci k registraci chemických látek, která je jí předložena, a zkontrolovat soulad informací, které jsou v ní obsaženy, se v případě, že žadatel o registraci předloží „úpravy standardních požadavků na informace“, vztahuje na otázku, zda jsou tyto úpravy a jejich zdůvodnění v souladu s takovými pravidly, kterými se tyto úpravy a zdůvodnění řídí. Každý žadatel o registraci má totiž možnost předložit ve své registrační dokumentaci informace odlišné od požadovaných „standardních informací“, nazvaných „úpravy“, za podmínky, že dodrží požadavky, jimiž se tyto úpravy řídí. Soudní dvůr dále konstatoval, že možnost žadatelů o registraci využít takové „úpravy“ v pozdějších fázích řízení registrace a hodnocení chemických látek, zejména pokud ECHA přijala rozhodnutí, v kterém požádala o doplnění registrační dokumentace o studii, jejíž součástí je provedení zkoušek na zvířatech, vyplývá z relevantních obecných ustanovení nařízení REACH a z hlavní zásady omezování zkoušek na zvířatech, kterou tato obecná ustanovení vyjadřují. Konkrétně toto nařízení ukládá využít „kdykoliv je to možné“, informace získané jinými prostředky než zkouškami na zvířatech a provést takové zkoušky „pouze

---

299 | Článek 42 odst. 1 nařízení REACH.

300 | Rozhodnutí přijaté podle čl. 41 odst. 3 nařízení REACH.

301 | Článek 5 a čl. 6 odst. 1 nařízení REACH.

302 | Články 125 a 126 nařízení REACH ve spojení s body 121 a 122 odůvodnění tohoto nařízení.

303 | Článek 51 nařízení REACH.

304 | Články 6, 20, 22, 41 a 42 a body 19, 20 a 44 odůvodnění nařízení REACH.

jako poslední možnost“. Konečně Soudní dvůr uvedl, že ECHA musí tyto úpravy posoudit a rozhodnout o jejich souladu při dodržení procesních a rozhodovacích podmínek stanovených v nařízení REACH, což v projednávané věci neučinila, jak správně uvedl Tribunál.

6. Praní peněz

Rozsudek ze dne 2. září 2021, LG a MH (Samopraní peněz) (C-790/19, [EU:C:2021:661](#))

Tribunalul Braşov (soud prvního stupně v Braşově, Rumunsko) odsoudil LG, jednatele jedné společnosti, k trestu odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu trestu po odsouzení, a to za trestný čin praní peněz spáchaný 80 skutky od roku 2009 do roku 2013. Dotčené peníze pocházely z trestného činu zkrácení daně, který spáchal LG (dále jen „predikativní trestný čin“).

Předkládající soud Curtea de apel Braşov (odvolací soud v Braşově, Rumunsko), k němuž byla podána odvolání proti tomuto rozsudku, měl pochybnosti o tom, zda může existovat totožnost osob mezi pachatelem predikativního trestného činu a pachatelem trestného činu praní peněz.

Soudní dvůr ve svém rozsudku rozhodl, že směrnice 2005/60³⁰⁵ nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že pachatel predikativního trestného činu může spáchat trestný čin praní peněz.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomněl, že přeměna nebo převod majetku při vědomí, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti, za účelem zatajení nebo zakrytí nezákonného původu majetku nebo za účelem pomoci jakékoliv osobě, která se účastní páčání takové činnosti, aby se vyhnula právním následkům svého jednání, je jednáním, které, pokud je páčáno úmyslně, se považuje za trestný čin praní peněz³⁰⁶. K tomu, aby určitá osoba mohla být považována za pachatele tohoto trestného činu, musí proto vědět, že uvedený majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti. Vzhledem k tomu, že tato podmínka je nutně splněna, pokud jde o pachatele predikativního trestného činu, směrnice 2005/60 nevylučuje, aby posledně uvedený mohl být rovněž pachatelem dopouštějícím se trestného činu praní peněz. Kromě toho v rozsahu, v němž takové jednání představuje doprovodný skutek, který automaticky nepramení z trestného činu, může být spáchán jak pachatelem trestné činnosti, tak třetí osobou.

Soudní dvůr dále analyzoval normativní kontext, do kterého zapadá směrnice 2005/60, a zejména mezinárodní závazky členských států³⁰⁷, jakož i unijní akty³⁰⁸ platné ke dni přijetí této směrnice. V tomto ohledu uvedl, že k tomuto datu se členské státy mohly rozhodnout, že nestanoví ve svém trestním právu trestnost jednání představujícího praní peněz, pokud jde o pachatele predikativního trestného činu. Povinnost zakázat určitá

305] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES ze dne 26. října 2005 o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu (Úř. věst. 2005, L 309, s. 2), čl. 1 odst. 2 písm. a).

306] Článek 1 odst. 2 písm. a) směrnice 2005/60.

307] Úmluva Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu, podepsaná ve Štrasburku dne 8. listopadu 1990 (Řada evropských smluv, č. 141).

308] Rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vyhledávání, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní (Úř. věst. 2001, L 182, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 158).

jednání představující praní peněz, uložená členským státům směrnicí 2005/60, aniž jsou v ní stanoveny prostředky k provedení takového zákazu a definice praní peněz obsažená v uvedené směrnici, která umožňuje, ale nevyžaduje, trestnost uvedeného jednání, pokud jde o pachatele predikativního trestného činu, totiž ponechávaly takovou volbu členským státům³⁰⁹ v souladu s jejich mezinárodními závazky a základními zásadami jejich vnitrostátního práva. Kromě toho povinnost těchto států stanovit takovou trestnost byla zavedena pouze směrnicí 2018/1673³¹⁰.

Konečně Soudní dvůr upřesnil, že tato trestnost je v souladu s cíli směrnice 2005/60, jelikož může ztížit zavedení prostředků pocházejících z trestné činnosti do finančního systému, a přispívá tak k zajištění řádného fungování vnitřního trhu. Členský stát proto může stanovit, že protiprávní jednání spočívající v praní peněz je trestné, pokud jde o pachatele predikativního trestného činu.

Kromě toho, pokud jde o zásadu *ne bis in idem*³¹¹, a zejména zákaz trestně stíhat nebo trestat osobu za stejné protiprávní jednání, Soudní dvůr připomněl, že relevantním kritériem je kritérium totožnosti skutku chápaného jako soubor skutkových okolností, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny, které vedly ke zproštění obžaloby nebo ke konečnému odsouzení dotyčné osoby. Je tedy zakázáno uložit za stejné skutky po provedení různých řízení vedených za tímto účelem více sankcí trestní povahy. V projednávaném případě zásada *ne bis in idem* nebrání tomu, aby pachatel predikativního trestného činu byl stíhán za trestný čin praní peněz, pokud skutkové okolnosti vedoucí ke stíhání nejsou totožné se skutkovými okolnostmi zakládajícími predikativní trestný čin. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že praní peněz představuje skutek odlišný od skutku, který představuje predikativní trestný čin, i když se tohoto praní peněz dopustil pachatel tohoto predikativního trestného činu.

Soudní dvůr upřesnil rozsah ověřovacích povinností, které přísluší vnitrostátnímu soudu. Vnitrostátní soud tak musí ověřit, zda byl predikativní trestný čin předmětem konečného trestního rozsudku, kterým byl pachatel zproštěn viny nebo byl odsouzen, a zda skutkové okolnosti zakládající predikativní trestný čin nejsou totožné se skutkovými okolnostmi, pro které je pachatel stíhán za praní peněz.

7. Souborné služby pro cesty, pobyty a zájezdy

Rozsudek ze dne 18. března 2021, Kuoni Travel (C-578/19, [EU:C:2021:213](#))

Žalobkyně X a její manžel uzavřeli se společností Kuoni Travel Ltd (dále jen „Kuoni“), která je organizátorem cestovních služeb se sídlem ve Spojeném království, smlouvu o souborných službách pro cesty. Během svého pobytu narazila X na hotelového zaměstnance N, který ji pod záminkou, že ji doprovodí na recepci, znásilnil a napadl.

309| Článek 1 odst. 1 a 2 písm. a) směrnice 2005/60.

310| Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (Úř. věst. 2018, L 284, s. 22).

311| Článek 50 Listiny základních práv Evropské unie.

X se domáhala náhrady škody vůči společnosti Kuoni za znásilnění a napadení, jichž se stala obětí, s odůvodněním, že tyto skutky představovaly nesprávné plnění smlouvy o cestovních službách a porušení nařízení z roku 1992³¹². Společnost Kuoni tato tvrzení zpochybnila s odkazem na ustanovení shora uvedené smlouvy upravující podmínky vzniku její odpovědnosti za řádné plnění jejích smluvních závazků³¹³ a na ustanovení nařízení z roku 1992 upravující zproštění její odpovědnosti, jestliže k neplnění nebo nesprávnému plnění smlouvy došlo v důsledku události, kterou ona ani jiný poskytovatel služeb nemohli předpokládat nebo překonat³¹⁴.

V rámci řízení o dovolání, které bylo podáno proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu X na náhradu škody, položil Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se působnosti čl. 5 odst. 2 třetí odrážky směrnice 90/314, který stanoví důvod pro zproštění odpovědnosti organizátora souborných služeb pro cesty za řádné plnění závazků vyplývajících ze smlouvy o takových souborných službách, kterou tento organizátor uzavřel se spotřebitelem a na kterou se vztahuje tato směrnice. V odpověď na tyto otázky Soudní dvůr rozhodl, že toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že v případě neplnění nebo nesprávného plnění těchto závazků v důsledku jednání zaměstnance poskytovatele služeb provádějícího tuto smlouvu nemůže být tento zaměstnanec považován pro účely použití tohoto ustanovení za poskytovatele služeb a organizátor se nemůže na základě tohoto ustanovení zprostit své odpovědnosti za takové neplnění nebo nesprávné plnění závazků.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomněl, že směrnice 90/314 zavádí režim smluvní odpovědnosti organizátorů souborných služeb pro cesty vůči spotřebitelům, kteří s nimi uzavřeli smlouvu o takových souborných službách, s tím, že se od tohoto režimu nelze žádným smluvním ujednáním odchýlit³¹⁵. Jedinými přípustnými výjimkami jsou výjimky taxativně stanovené ve směrnici 90/314³¹⁶. Zvláštností této odpovědnosti organizátorů je, že zahrnuje i řádné plnění závazků ze smlouvy o souborných službách ze strany poskytovatelů služeb.

Pokud jde dále o pojem „poskytovatel služeb“, Soudní dvůr konstatoval, že jej směrnice 90/314 nedefinuje ani výslovně neodkazuje na právo členských států, takže je třeba ho vykládat autonomním a jednotným způsobem. Vzhledem k obvyklému významu tohoto pojmu a k tomu, že závazky ze smlouvy o souborných službách pro cesty mohou být plněny prostřednictvím osob odlišných od organizátora, je třeba jej chápat tak, že označuje fyzickou nebo právnickou osobu, která je odlišná od organizátora cestovních služeb a která poskytuje služby za úplat. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že zaměstnanec poskytovatele služeb nemůže být sám poskytovatelem služeb ve smyslu směrnice 90/314, neboť na rozdíl od poskytovatele služeb neuzavřel s organizátorem souborných služeb pro cesty žádnou dohodu a svou práci koná v rámci vztahu podřízenosti

312 | Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992 (nařízení z roku 1992 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, dále jen „nařízení z roku 1992“), ze dne 22. prosince 1992, provedlo do práva Spojeného království směrnici Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy (Úř. věst. 1990, L 158, s. 59; Zvl. vyd. 13/10, s. 132).

313 | Podle ustanovení 5.10 písm. b) smlouvy ponese organizátor cestovních služeb odpovědnost v případě, že z důvodu zavinění na jeho straně nebo na straně jeho zástupců či poskytovatelů služeb nebude jakákoli součást podmínek pobytu, který byl zarezervován před odjezdem ze Spojeného království, odpovídat popisu uvedenému v brožuře, ledaže škoda způsobená druhé smluvní straně nebo kterémukoli členovi její skupiny bude způsobena zaviněním druhé smluvní strany nebo nepředvídanými okolnostmi, které organizátor, jeho zástupci či jeho poskytovatelé služeb nemohli ani s vynaložením veškeré řádné péče předvídat či jim předejít.

314 | Článek 15 odst. 2 písm. c) bod ii) nařízení z roku 1992 stanoví, že „druhá smluvní strana odpovídá spotřebiteli za jakoukoli škodu, která mu vznikla v důsledku neplnění smlouvy nebo nesprávného plnění smlouvy, ledaže by toto neplnění nebo nesprávné plnění nezavinila tato druhá strana ani jiný poskytovatel služeb, neboť tyto nedostatky byly způsobeny událostí, kterou druhá smluvní strana nebo poskytovatel služeb přes řádnou péči nemohli předpokládat nebo překonat“.

315 | Článek 5 odst. 3 směrnice 90/314

316 | Článek 5 odst. 2 směrnice 90/314.

vůči svému zaměstnavateli, tedy pod jeho kontrolou. Soudní dvůr však nevyločil možnost, aby jednání nebo opomenutí takového zaměstnance bylo pro potřeby režimu odpovědnosti podle směrnice 90/314 postaveno na roveň jednání nebo opomenutí poskytovatele služeb, který ho zaměstnává. Soudní dvůr dovodil, že i když má neplnění nebo nesprávné plnění závazků ze smlouvy o souborných službách pro cesty původ ve skutcích, kterých se dopustili zaměstnanci poskytovatele služeb, může přesto založit smluvní odpovědnost organizátora, jestliže existuje vazba mezi jednáním nebo opomenutím, které způsobilo škodu spotřebiteli, a závazky organizátora vyplývajícími ze zmiňované smlouvy, a jsou-li tyto závazky plněny zaměstnancem poskytovatele služeb nacházejícím se pod jeho kontrolou. Bez takové odpovědnosti by docházelo k neodůvodněnému rozlišování mezi odpovědností organizátorů za skutky jejich poskytovatelů služeb a jejich odpovědností za stejné skutky, kterých se dopustili zaměstnanci těchto poskytovatelů služeb plnící závazky ze smlouvy o souborných službách pro cesty, což by organizátorovi umožnilo vyhýbat se své odpovědnosti.

Soudní dvůr konečně připomněl, že se sice lze odchýlit od pravidla odpovědnosti organizátorů souborných služeb pro cesty, avšak důvod pro zproštění této odpovědnosti v případech, kdy je neplnění nebo nesprávné plnění smlouvy způsobeno událostí, kterou organizátor či poskytovatel služeb nemohli předpokládat nebo překonat³¹⁷, musí být vykládán striktně, autonomně a jednotně. Nepředpokladatelná či nepřekonatelná událost, které se tento důvod týká, se liší od případu vyšší moci a musí být vykládána – jelikož je tento důvod založen na absenci zavinění organizátora či poskytovatele služeb – tak, že se týká skutku nebo incidentu, který se vymyká jejich kontrole. Vzhledem k tomu, že se jednání či opomenutí zaměstnance poskytovatele služeb, které má za následek neplnění nebo nesprávné plnění závazků organizátora ve vztahu ke spotřebiteli, této kontrole nevymyká, nemůže být toto jednání či opomenutí považováno za nepřekonatelnou nebo nepředpokladatelnou událost. Organizátor se tedy své odpovědnosti za takové neplnění nebo nesprávné plnění smlouvy zprostit nemůže.

XV. Hospodářská a měnová politika

V oblasti hospodářské a měnové politiky zasluhují pozornost čtyři rozsudky. V prvním rozsudku Soudní dvůr upřesnil podmínky, za kterých mohou členské státy stanovit omezení plateb v eurobankovkách a v euromincích. Ve druhém a třetím rozsudku Soudní dvůr podal upřesnění k fungování Jednotného výboru pro řešení krizí (SRB) v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí. A konečně ve čtvrtém rozsudku se Soudní dvůr vyjádřil k pravomocem Evropského orgánu pro bankovnínictví (EBA) vydávat obecné pokyny pro příslušné orgány nebo úvěrové instituce.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. ledna 2021, Hessischer Rundfunk (C-422/19 a C-423/19, [EU:C:2021:63](#))

Dva němečtí občané, kteří platí ve spolkové zemi Hesensko (Německo) audiovizuální příspěvek, navrhli Hessischer Rundfunk (vysílací organizace Hesenska), že tento příspěvek uhradí v hotovosti. S odkazem na svůj statut o úhradě audiovizuálních příspěvků, který možnost úhrady uvedeného příspěvku v hotovosti vylučuje³¹⁸, Hessischer Rundfunk uvedený návrh zamítla a zmíněným osobám zaslala výzvy k úhradě.

---

317 | Článek 5 odst. 2 třetí odrážka směrnice 90/314.

318 | Ustanovení § 10 odst. 2 Satzungen des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge (statut veřejnoprávní vysílací organizace spolkové země Hesensko o úhradě audiovizuálních příspěvků) ze dne 5. prosince 2012.

Oba dotčení němečtí občané podali proti těmto výzvám k úhradě žalobu a spor došel k Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo). Zmíněný soud uvedl, že vyloučení možnosti uhradit audiovizuální příspěvek eurobankovkami, které je stanoveno ve statutu Hessischer Rundfunk o úhradě, odporuje ustanovení spolkového práva vyšší právní síly, podle kterého mají eurobankovky neomezený status zákonného platidla³¹⁹.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) se však zabýval otázkou souladu tohoto ustanovení spolkového práva s výlučnou pravomocí Unie v oblasti měnové politiky pro členské státy, jejichž měnou je euro, a předložil proto Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Uvedený soud se rovněž tázal, zda status zákonného platidla, který mají eurobankovky, veřejnoprávním subjektům členských států zakazuje, aby vyloučily možnost splnění platební povinnosti uložené orgány veřejné moci v hotovosti, jako je tomu v případě platby audiovizuálního příspěvku ve spolkové zemi Hesensko.

Velký senát Soudního dvora rozhodl, že členský stát, jehož měnou je euro, může v rámci organizace své veřejné správy přijmout opatření, které této správě ukládá povinnost přijímat platby v hotovosti, nebo z důvodu veřejného zájmu a za určitých podmínek zavést z této povinnosti výjimku.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé provedl výkladu pojmu „měnová politika“ v oblasti, v níž má Unie výlučnou pravomoc pro členské státy, jejichž měnou je euro³²⁰.

Soudní dvůr nejprve upřesnil, že se tento pojem neomezuje na operativní této politiky, ale má i normativní rozměr, jehož cílem je zaručit status eura jakožto jednotné měny. Dále uvedl, že tím, že je postavení „zákonného platidla“ přisouzeno pouze eurobankovkám vydaným Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami³²¹, je zakotvena oficiální povaha těchto bankovek v eurozóně a zároveň je vyloučeno, aby tuto povahu mohly mít i jiné bankovky. V tomto ohledu dodal, že pojem „zákonné platidlo“, jehož postavení má platební prostředek denominovaný v určité měně, znamená, že tento platební prostředek zpravidla nelze odmítnout při úhradě dluhu denominovaného v téže měně. Nakonec zdůraznil, že skutečnost, že unijní normotvůrce může přijímat opatření nezbytná pro používání eura jako jednotné měny³²², je odrazem potřeby stanovit jednotné zásady pro všechny členské státy, jejichž měnou je euro, a přispívá k dosažení hlavního cíle měnové politiky Unie, kterým je udržení cenové stability.

Soudní dvůr tudíž rozhodl, že k vymezení statusu zákonného platidla, který je přiznán eurobankovkám, má pravomoc pouze Unie. V tomto ohledu připomněl, že je-li Unii přiznána výlučná pravomoc, členské státy nemohou přijmout nebo ponechat v platnosti ustanovení spadající do této pravomoci, a to ani v případě, že Unie svou výlučnou pravomoc nevykonala.

319| Ustanovení § 14 odst. 1 druhé věty Gesetz über die Deutsche Bundesbank (zákon o Německé spolkové bance), ve znění zveřejněném dne 22. října 1992 (BGBl. 1992 I, s. 1782), jak bylo pozměněno zákonem ze dne 4. července 2013 (BGBl. 2013 I, s. 1981).

320| Na základě čl. 3 odst. 1 písm. c) SFEU vzhledem k tomu, že podle čl. 2 odst. 1 SFEU může v této oblasti vytvářet a přijímat právně závazné akty pouze Unie.

321| Status eurobankovek jako zákonného platidla je zakotven v čl. 128 odst. 1 třetí větě SFEU, v čl. 16 prvním pododstavci třetí větě protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (Úř. věst. 2016, C 202, s. 230), jakož i v čl. 10 druhé větě nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura (Úř. věst. 1998, L 139, s. 1; Zvl. vyd. 10/01, s. 111).

322| Článek 133 SFEU.

Soudní dvůr nicméně uvedl, že pro potvrzení ani pro zachování účinnosti statusu eurobankovek jako zákonného platidla není nezbytné uložit absolutní povinnost přijímat tyto bankovky jako platební prostředek. Není ani nezbytné, aby Unie taxativně a jednotně stanovila výjimky z této základní povinnosti, je-li obecně možné platit v hotovosti.

Soudní dvůr tudíž dospěl k závěru, že členské státy, jejichž měnou je euro, mají pravomoc upravovat způsoby plnění platebních povinností, je-li obecně možné platit v hotovosti prostřednictvím deviz denominovaných v této měně. Členský stát tedy může přijmout opatření, které jeho veřejné správě ukládá povinnost přijímat platby v hotovosti prostřednictvím takových deviz.

Soudní dvůr zadruhé uvedl, že status eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla v zásadě znamená povinnost je přijímat. Upřesnil však, že členské státy mohou tuto povinnost v zásadě omezit z důvodů veřejného zájmu za podmínky, že jsou tato omezení přiměřená sledovanému cíli veřejného zájmu, což zejména znamená, že existují jiné právními předpisy stanovené prostředky pro vyrovnávání peněžních závazků.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že je ve veřejném zájmu, aby mohly být peněžité dluhy vůči orgánům veřejné správy hrazeny způsobem, v jehož důsledku těmto orgánům nevznikají nepřiměřené výdaje, které by jim bránily v poskytování služeb s co nejnižšími náklady. Důvod veřejného zájmu vycházející z potřeby zajistit splnění platební povinnosti uložené orgány veřejné moci tedy může omezení plateb v hotovosti odůvodnit zejména tehdy, je-li počet plátců, od nichž musí být dlužná částka vybrána, velmi vysoký.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud) nicméně musí ověřit, zda je takové omezení přiměřené cíli spočívajícímu v účinném výběru audiovizuálního příspěvku, a to především s ohledem na skutečnost, že alternativní právními předpisy stanovené prostředky úhrady nemusí být snadno dostupné pro všechny osoby, které ho mají platit.

Rozsudek ze dne 6. května 2021, ABLV Bank a další v. ECB (C-551/19 P a C-552/19 P, EU:C:2021:369)

Navrhovateli jsou ABLV Bank AS, úvěrová instituce se sídlem v Lotyšsku a mateřská společnost skupiny ABLV (věc C-551/19 P), jakož i akcionáři ABLV Bank AS (věc C-552/19 P). ABLV Bank Luxembourg SA je úvěrová instituce se sídlem v Lucembursku, která je jednou z dceřiných společností skupiny ABLV a jejímž jediným akcionářem je ABLV Bank. Tyto dvě instituce byly označeny za významné, a podléhaly proto dohledu Evropské centrální banky (ECB) v rámci jednotného mechanismu dohledu zavedeného nařízením č. 1024/2013³²³.

United States Department of the Treasury (ministerstvo financí Spojených států amerických) zveřejnilo dne 13. února 2018 záměr přijmout zvláštní opatření k zamezení přístupu skupiny ABLV k finančnímu systému v amerických dolarech (USD). Po tomto oznámení byla skupina v nesnázích, což vyvolalo zahájení posuzování přijetí programu řešení krize podle nařízení č. 806/2014³²⁴.

---

323 | Ve smyslu čl. 6 odst. 4 nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. 2013, L 287, s. 63, dále jen „nařízení SSM“).

324 | Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. 2014, L 225, s. 1, dále jen „nařízení SRM“).

Postup řešení krize je komplexní proces, kterého se podle okolností účastní několik evropských orgánů, jako je ECB, Jednotný výbor pro řešení krizí (dále jen „SRB“), Evropská komise a Rada Evropské unie, jakož i vnitrostátní orgány příslušné k řešení krize.

V projednávaném případě ECB dne 18. února 2018 pověřila Finanšu un kapitála tirgus komisija (Komise pro finanční a kapitálové trhy, Lotyšsko), lotyšský vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize, uložením moratoria s cílem umožnit ABLV Bank stabilizovat její situaci. Vyzvala rovněž Commission de surveillance du secteur financier (Komise pro dohled nad finančním sektorem, Lucembursko), lucemburský vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize, aby přijala obdobná opatření vůči ABLV Bank Luxembourg.

V souladu s nařízením SRM oznámila ECB dne 22. února 2018 SRB svůj návrh posouzení selhání nebo pravděpodobného selhání ABLV Bank a ABLV Bank Luxembourg. Dne 23. února 2018 ECB konstatovala, že ABLV Bank a ABLV Luxembourg jsou v selhání nebo je jejich selhání pravděpodobné³²⁵. Téhož dne však SRB dospěl k závěru, že opatření k řešení krize ve vztahu k těmto bankám není nezbytné ve veřejném zájmu³²⁶.

Návrhy došlými Tribunálu dne 3. května 2018³²⁷ se navrhovatelé domáhali zrušení aktů ECB, které konstatovaly, že banky jsou v selhání nebo je jejich selhání pravděpodobné. Usneseními ze dne 6. května 2019 Tribunál odmítl žaloby jako nepřijatelné, neboť měl za to, že napadené akty jsou přípravnými opatřeními v řízení, které má umožnit SRB přijmout rozhodnutí³²⁸.

Soudní dvůr kasační opravné prostředky navrhovatelů zamítl. Ve svém rozsudku upřesnil rozdíly mezi funkcemi SRB a ECB.

Závěry Soudního dvora

V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelé uvedli, že přípustnost žalob měl Tribunál posoudit s ohledem na posouzení selhání bank provedené ECB.

Soudní dvůr měl za to, že Tribunál neporušil judikaturu, podle které je pro posouzení přípustnosti žaloby třeba analyzovat podstatu napadeného aktu pomocí objektivních kritérií, jimiž jsou jeho obsah, kontext jeho přijetí a pravomoci orgánu, který jej přijal. Tribunál se kromě toho nedopustil nesprávného právního posouzení, když zohlednil i úmysl ECB, avšak přisoudil tomuto subjektivnímu kritériu doplňkovou úlohu.

Podle Soudního dvora je nesprávné domnívat se, že všechny akty orgánů mají povahu rozhodnutí, ledaže je jasně uvedeno, že tomu tak není. Uplatnění takové domněnky by bylo v rozporu s judikaturou Soudního dvora. V odpovědi na argumenty navrhovatelů Soudní dvůr uvedl, že analýza proporcionality zamýšleného opatření ze strany ECB není dostatečným důkazem o závaznosti tohoto posuzovacího aktu. Jakékoli opatření totiž musí být v souladu s obecnými zásadami unijního práva, zejména se zásadou proporcionality, takže proporcionalita opatření může být analyzována v mezitímním aktu v průběhu správního řízení zahrnujícího několik fází. Pokud jde o skutečnost, že ECB dotčené akty oznámila a zveřejnila, neznamená to, že jim chtěla přiznat závaznou povahu nebo že uvedené akty mají takovou povahu samy o sobě. V souvislosti s prohlášením

---

325| Podle čl. 18 odst. 1 prvního pododstavce písm. a) nařízení SRM.

326| Ve smyslu čl. 18 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) a čl. 18 odst. 5 nařízení SRM.

327| Věci T-281/18 a T-283/18.

328| Návrhy došlými Tribunálu rovněž dne 3. května 2018 podali navrhovatelé žaloby na zrušení rozhodnutí SRB ze dne 23. února 2018 (T-280/18 a T-282/18). Tyto žaloby jsou projednávány před Tribunálem.

ECB o nevyhnutelné likvidaci úvěrových institucí Soudní dvůr uvedl, že k takové likvidaci nedošlo kvůli aktům ECB, nýbrž na základě rozhodnutí akcionářů v návaznosti na rozhodnutí SRB, podle kterého nebylo nezbytné ve veřejném zájmu použít program řešení krize.

Soudní dvůr před odpovědí na druhý důvod kasačního opravného prostředku zdůraznil charakteristické rysy nařízení SRM. Jedním z cílů tohoto nařízení je přijímání rychlých rozhodnutí, aby nebyla ohrožena finanční stabilita dotyčného subjektu. Uznání toho, že posouzení selhání či pravděpodobného selhání subjektu ze strany ECB má povahu rozhodnutí, by přitom mohlo výrazně ovlivnit rychlost postupu. Soudní dvůr kromě toho uvedl, že skutečnost, že je upravena žaloba pouze proti rozhodnutím SRB³²⁹, podle všeho potvrzuje, že unijní normotvůrce neměl v úmyslu svěřit ECB v této oblasti rozhodovací pravomoc.

Soudní dvůr připomněl, že SRB může přijmout program řešení krize pouze tehdy, jsou-li splněny tři podmínky³³⁰: subjekt je v selhání nebo je jeho selhání pravděpodobné, neexistuje přiměřená vyhlídka na to, že by jeho selhání v přiměřené lhůtě zabránila jiná opatření než řešení krize, a přijetí opatření k řešení krize je nezbytné ve veřejném zájmu.

Soudní dvůr poukázal na to, že posouzení selhání či pravděpodobného selhání provedené ECB se týká pouze jedné z těchto podmínek. Dále uvedl, že posouzení je přednostně úlohou ECB z důvodu její odborné kompetence a přístupu k informacím pro účely dohledu. SRB však může provést posouzení selhání či pravděpodobného selhání sám, například má-li ECB za to, že k selhání nedošlo, a má výlučnou pravomoc určit, zda jsou splněny všechny tři podmínky. Není vázán posouzením provedeným ECB a může s ním nesouhlasit. Naopak mu přísluší napravit nesrovnalost, jelikož proti jeho rozhodnutím lze podat opravné prostředky k soudu³³¹.

Podle Soudního dvora má ECB zvláštní odbornou kompetenci jakožto orgán dohledu. Rozlišení mezi dohledem nad úvěrovými institucemi a řešením jejich krize však nemá vliv na povahu posouzení coby přípravného aktu: odnětí povolení subjektu tedy není rovnocenné posouzení selhání nebo pravděpodobného selhání subjektu.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Komise v. Landesbank Baden-Württemberg a SRB (C-584/20 P a C-621/20 P, [EU:C:2021:601](#))

Dne 11. dubna 2017 přijal SRB v rámci financování Jednotného fondu pro řešení krizí rozhodnutí, kterým se stanoví výše příspěvků předem, jež mají jednotlivé úvěrové instituce odvést do Jednotného fondu pro řešení krizí za rok 2017³³². Mezi těmito institucemi byla i Landesbank Baden-Württemberg, německá úvěrová instituce.

Tribunál, k němuž Landesbank Baden-Württemberg podala žalobu na neplatnost, zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týkalo této instituce³³³. Dospěl k závěru, že toto rozhodnutí nesplňuje požadavek na autentizaci, a v zájmu řádného výkonu spravedlnosti navíc konstatoval, že SRB při přijímání tohoto rozhodnutí nesplnil povinnost uvést odůvodnění. V této souvislosti zejména rozhodl, že sporné rozhodnutí neobsahuje téměř žádnou informaci o výpočtu příspěvku předem do Jednotného fondu pro řešení krizí a že jeho příloha neobsahuje informace dostatečné k ověření správnosti tohoto příspěvku.

329| Článek 86 odst. 2 nařízení SRM.

330| Článek 18 odst. 1 první pododstavec písm. a) až c) nařízení SRM.

331| Článek 86 odst. 2 nařízení SRM.

332| Rozhodnutí SRB, přijaté na jeho výkonném zasedání konaném dne 11. dubna 2017, o výpočtu příspěvků předem na rok 2017 do Jednotného fondu pro řešení krizí (SRB/ES/SRF/2017/05) (dále jen „sporné rozhodnutí“).

333| Rozsudek ze dne 23. září 2020, *Landesbank Baden-Württemberg v. SRB* (T-411/17, [EU:T:2020:435](#)).

Velký senát Soudního dvora, kterému byly předloženy kasační opravné prostředky Komise (věc C-584/20 P) a SRB (věc C-621/20 P), rozsudek Tribunálu zrušil. Soudní dvůr zároveň vydal konečné rozhodnutí ve věci a ve vztahu k Landesbank Baden-Württemberg zrušil sporné rozhodnutí pro nedostatek odůvodnění, i když v souvislosti s požadavkem na odůvodnění takového rozhodnutí zvolil odlišný přístup než Tribunál.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé dospěl k závěru, že Tribunál porušil zásadu kontradiktornosti, protože výboru SRB neposkytl možnost užitečně zaujmout stanovisko k právnímu důvodu uplatněnému Tribunálem bez návrhu a vycházejícímu z neexistence dostatečného důkazu o autentizaci přílohy sporného rozhodnutí.

V této souvislosti připomenul, že za účelem zajištění účinného dodržení zásady kontradiktornosti musí být účastníci řízení předem vyzýváni, aby předložili svá vyjádření k právnímu důvodu, který hodlá unijní soud uplatnit bez návrhu, a to za podmínek, které jim umožní užitečně a účinně zaujmout k tomuto důvodu stanovisko a případně i předložit tomuto soudu důkazy nezbytné k tomu, aby o uvedeném důvodu mohl rozhodnout s úplnými informacemi. V důsledku toho bylo věcí Tribunálu, aby účastníky řízení informoval, že zamýšlí založit své rozhodnutí na právním důvodu vycházejícím ze skutečnosti, že sporné rozhodnutí nebylo autentizováno, a tudíž aby je vyzval k předložení argumentů, které považují za užitečné k tomu, aby o tomto důvodu mohl rozhodnout. V projednávané věci přitom Tribunál před jednáním ani na jednání skutečně neumožnil výboru SRB užitečně a účinně zaujmout k tomuto důvodu stanovisko, zejména předložením důkazů vztahujících se k autentizaci sporného rozhodnutí.

Soudní dvůr tak konstatoval, že Tribunál porušil zásadu kontradiktornosti, a rozhodl, že SRB dostatečně zajistil autentizaci celého sporného rozhodnutí, tedy jak jeho vlastního textu, tak jeho přílohy, zejména použitím informačního systému „ARES“.

Zadruhé se Soudní dvůr vyjádřil k povinnosti uvést odůvodnění, kterou má SRB při přijímání takových rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí.

Nejprve uvedl, že Tribunál nesprávně posoudil rozsah této povinnosti, když rozhodl, že SRB měl povinnost uvést v odůvodnění sporného rozhodnutí skutečnosti umožňující Landesbank Baden-Württemberg ověřit správnost výpočtu jejího příspěvku předem do Jednotného fondu pro řešení krizí za rok 2017, aniž mohla mít na tuto povinnost vliv důvěrná povaha některých z těchto skutečností.

Odůvodnění každého rozhodnutí orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie, kterým se soukromému subjektu ukládá zaplacení určité peněžité částky, nemusí totiž nutně obsahovat všechny skutečnosti, které jeho adresátovi umožní ověřit správnost výpočtu výše této částky. Orgány, instituce a jiné subjekty Unie jsou dále na základě zásady ochrany obchodního tajemství jakožto obecné zásady unijního práva v zásadě povinny neodhalit konkurentům soukromého subjektu důvěrné informace, které tento subjekt poskytl.

S ohledem na princip, na kterém je založen systém financování SRB, a na způsob výpočtu příspěvků předem do Jednotného fondu pro řešení krizí, který je založen zejména na použití důvěrných údajů o finanční situaci institucí dotčených tímto výpočtem, musí být povinnost odůvodnit sporné rozhodnutí poměřena s povinností výboru SRB zachovávat obchodní tajemství těchto institucí. Posledně zmíněnou povinnost ovšem nelze vykládat natolik široce, že by zbavila povinnost uvést odůvodnění jejího hlavního obsahu. V tomto ohledu odůvodnění rozhodnutí ukládajícího soukromému subjektu zaplacení určité peněžité částky, aniž jsou mu poskytnuty všechny informace umožňující přesně ověřit výpočet výše této peněžité částky, není nutné a v každém případě na újmu hlavnímu obsahu povinnosti uvést odůvodnění.

Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že v projednávané věci bude povinnost uvést odůvodnění splněna tehdy, když adresáti rozhodnutí, jímž se stanoví příspěvky předem do Jednotného fondu pro řešení krizí, budou i bez obdržení údajů chráněných obchodním tajemstvím mít k dispozici metodu výpočtu použitou výborem SRB a informace dostatečné k tomu, aby v podstatě pochopili, jakým způsobem byla při výpočtu jejich příspěvku předem do Jednotného fondu pro řešení krizí zohledněna jejich individuální situace vzhledem k situaci všech ostatních dotyčných institucí.

Soudní dvůr se dále neztotožnil se závěrem Tribunálu, že příčinou nesplnění povinnosti SRB uvést odůvodnění je v souvislosti s částí výpočtu příspěvků předem do Jednotného fondu pro řešení krizí týkající se úpravy podle rizikového profilu dotyčných institucí protiprávnost některých ustanovení nařízení v přenesené pravomoci 2015/63³³⁴.

Soudní dvůr podrobně zanalyzoval mechanismus úpravy příspěvků předem do Jednotného fondu pro řešení krizí podle rizikového profilu, která je zajištěna především přiřazením dotyčných institucí do intervalů na základě určitých hodnot, což v konečném důsledku umožňuje stanovit multiplikátor pro úpravu příspěvku podle rizikového profilu, a upřesnil, že SRB může poskytnout mezní hodnoty intervalů a související ukazatele, aniž poruší svou povinnost zachovávat obchodní tajemství. Cílem tohoto poskytnutí je umožnit dotyčné instituci se ujistit zejména o tom, že zařazení, které jí bylo při diskretizaci ukazatelů přiděleno, skutečně odpovídá její ekonomické situaci, dále že tato diskretizace byla provedena v souladu s metodou upravenou nařízením v přenesené pravomoci 2015/63 na základě věrohodných údajů a také že byly zohledněny všechny ukazatele rizika.

Další kroky metody výpočtu příspěvků předem do Jednotného fondu pro řešení krizí navíc spočívají na agregovaných údajích dotyčných institucí, které lze poskytnout v kolektivní formě bez porušení povinnosti Jednotného výboru zachovávat obchodní tajemství.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že nařízení v přenesené pravomoci 2015/63 nebrání výboru SRB poskytnout v kolektivní a anonymizované formě informace dostatečné k tomu, aby dané instituci bylo umožněno pochopit, jakým způsobem byla při výpočtu jejího příspěvku předem do Jednotného fondu pro řešení krizí zohledněna její individuální situace vzhledem k situaci všech ostatních dotyčných institucí. Je pravda, že odůvodnění založené na poskytnutí relevantních informací v souhrnné a anonymní formě neumožňuje jednotlivým institucím systematicky odhalit případné pochybení výboru SRB při shromažďování a agregování relevantních údajů. Postačí ovšem k tomu, aby se každá instituce mohla ujistit, že informace, které poskytla příslušným orgánům, byly skutečně zahrnuty do výpočtu jejího příspěvku předem do Jednotného fondu pro řešení krizí v souladu s příslušnými pravidly unijního práva, a aby na základě své obecné znalosti finančního odvětví odhalila případné použití nevěrohodných nebo zjevně nesprávných informací a určila, zda je namístež podat proti rozhodnutí výboru SRB, jímž se stanoví její příspěvek předem do Jednotného fondu pro řešení krizí, žalobu na neplatnost. Soudní dvůr nicméně upřesnil, že tímto přístupem k odůvodňování takových rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí, není dotčena možnost unijních soudů vyzvat SRB, aby za účelem účinného soudního přezkumu v souladu s požadavky článku 47 Listiny základních práv Evropské unie předložil údaje, které mohou odůvodnit výpočty, jejichž správnost je před nimi zpochybňována, a v případě potřeby zajistit důvěrnost těchto údajů.

---

334 | Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/63 ze dne 21. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o příspěvky předem do mechanismů financování k řešení krizí (Úř. věst. 2015, L 11, s. 44). Tribunál v napadeném rozsudku konstatoval protiprávnost článků 4 až 7 a článku 9, jakož i přílohy I tohoto nařízení, které upravují metodu výpočtu příspěvků předem do Jednotného fondu pro řešení krizí.

Konečně Soudní dvůr rozhodl, že sporné rozhodnutí není dostatečně odůvodněné, protože informace v něm uvedené a informace dostupné na internetových stránkách výboru SRB ke dni vydání tohoto rozhodnutí zahrnovaly jen část relevantních informací, které SRB mohl sdělit bez porušení obchodního tajemství. Konkrétně příloha tohoto rozhodnutí ani internetové stránky SRB neobsahují údaje o mezních hodnotách jednotlivých intervalů a o hodnotách souvisejících ukazatelů. V důsledku toho bylo sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká Landesbank Baden-Württemberg, zrušeno.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, FBF (C-911/19, [EU:C:2021:599](#))

V roce 2016 vydal Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) obecné pokyny k dohledu a mechanismům pro správu a řízení retailových bankovních produktů³³⁵. Dne 8. září 2017 zveřejnil Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (orgán pro obezřetnostní dohled a řešení krizových situací, ACPR) (Francie) na své internetové stránce oznámení, ve kterém prohlásil, že se těmito obecnými pokyny řídí, a použijí se tak na všechny finanční instituce, nad kterými vykonává dohled.

Dne 8. listopadu 2017 podala Fédération bancaire française (francouzská bankovní federace, FBF) ke Conseil d'État (Státní rada, Francie) žalobu znějící na zrušení uvedeného oznámení ACPR. FBF tvrdí, že obecné pokyny EBA, jež jsou na základě tohoto oznámení použitelné, nejsou platné, jelikož tento orgán neměl pravomoc takové pokyny vydat.

Vzhledem k tomu, že Státní rada měla pochybnosti o dostupných procesních prostředcích určených k zajištění přezkumu legality sporných obecných pokynů unijním soudem a o platnosti těchto pokynů s ohledem na mandát udělený EBA sekundárními právními předpisy, podala k Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a požádala ho, aby se k těmto aspektům vyjádřil.

Soudní dvůr ve svém rozsudku vydaném velkým senátem nejprve konstatoval, že obecné pokyny EBA nemohou být předmětem žaloby na neplatnost podle článku 263 SFEU, a poté prohlásil, že je příslušný k posouzení platnosti těchto pokynů v rámci řízení o předběžné otázce podle článku 267 SFEU, a potvrdil jejich platnost.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde o soudní přezkum sporných obecných pokynů ze strany unijního soudu, Soudní dvůr uvedl, že tyto akty nemohou být předmětem žaloby na neplatnost podle článku 263 SFEU, neboť jejichž účelem není vyvolat právně závazné účinky.

V tomto ohledu zdůraznil, že z nařízení č. 1093/2010³³⁶ vyplývá, že příslušné orgány, kterým jsou sporné obecné pokyny určeny, nejsou povinny se jimi řídit a mají možnost se od nich odchýlit, v kterémžto případě musí své stanovisko odůvodnit. Tyto obecné pokyny proto nelze považovat za předpis, jenž má vůči těmto příslušným orgánům nebo finančním institucím právně závazné účinky. Podle Soudního dvora tedy unijní normotvůrce hodlal tím, že oprávnil EBA vydávat obecné pokyny a doporučení, svěřit tomuto orgánu pravomoc podněcovat a přesvědčovat, která se liší od pravomoci přijímat akty závazné povahy.

---

335 | Obecné pokyny ze dne 22. března 2016 (EBA/GL/2015/18) (dále jen „sporné obecné pokyny“).

336 | Článek 16 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. 2010, L 331, s. 12).

Okolnost, že sporné obecné pokyny postrádají závazné právní účinky, nicméně nemůže vylučovat pravomoc Soudního dvora rozhodnout o jejich platnosti v rámci řízení o předběžné otázce. Soudní dvůr tudíž prohlásil, že má podle článku 267 SFEU pravomoc posoudit platnost sporných obecných pokynů.

Soudní dvůr posuzoval tuto platnost s ohledem na ustanovení nařízení č. 1093/2010 s cílem ověřit, zda tyto obecné pokyny spadají pod pravomoci EBA.

Zdůraznil nejprve, že vzhledem k tomu, že z nařízení č. 1093/2010 vyplývá, že unijní normotvůrce stanovil rámec pro pravomoc EBA vydávat pokyny přesným způsobem na základě objektivních kritérií, musí výkon této pravomoci podléhat přísnému soudnímu přezkumu s ohledem na tato objektivní kritéria. Okolnost, že sporné obecné pokyny nemají závazné právní účinky, nemůže ovlivnit rozsah tohoto přezkumu.

Dále Soudní dvůr upřesnil, že pravomoc EBA je omezená, neboť tento orgán je příslušný k vydání obecných pokynů pouze v rozsahu výslovně stanoveném unijním normotvůrcem. Po připomenutí obsahu ustanovení nařízení č. 1093/2010 týkajících se rozsahu pravomocí svěřených EBA Soudní dvůr konstatoval, že platnost obecných pokynů vydaných tímto orgánem podléhá dodržení ustanovení tohoto nařízení, která stanoví rámec pravomoci EBA vydávat obecné pokyny, ale také zahrnutí těchto pokynů do oblasti působnosti EBA, kterou totéž nařízení definuje odkazem na použití určitých unijních aktů v něm uvedených. Kromě toho může EBA za účelem zajištění společného, důsledného a jednotného uplatňování práva Unie vydat obecné pokyny týkající se povinností obezřetnostního dohledu uložených dotčeným institucím, zejména s cílem chránit zájmy vkladatelů a investorů stanovením odpovídajícího rámce pro podstupování finančních rizik. Žádný údaj v nařízení č. 1093/2010 totiž neumožňuje se domnívat, že z této pravomoci jsou vyloučena opatření týkající se navrhování a uvádění produktů na trh, pokud tato opatření spadají do oblasti působnosti EBA.

S ohledem na tyto úvahy Soudní dvůr zkoumal, zda sporné obecné pokyny spadají jednak do oblasti působnosti EBA a jednak do zvláštního rámce stanoveného unijním normotvůrcem pro výkon pravomoci EBA vydávat obecné pokyny.

Pokud jde o oblast působnosti EBA, Soudní dvůr zdůraznil, že platnost sporných obecných pokynů je podmíněna tím, že tyto pokyny spadají do působnosti alespoň jednoho z aktů uvedených v nařízení č. 1093/2010³³⁷, nebo tím, že jsou nutné k zajištění jednotného a účinného uplatňování takového aktu.

V tomto ohledu dospěl Soudní dvůr k závěru, že sporné obecné pokyny mohou být považovány za nutné k zajištění jednotného a účinného uplatňování ustanovení směrnic 2013/36, 2007/64, 2009/110 a 2014/17, na které nařízení č. 1093/2010 přímo či nepřímo odkazuje.

Pokud jde zejména o první tři směrnice, Soudní dvůr totiž zdůraznil, že jelikož cílem sporných obecných pokynů je vymezit, jak by dotyčné instituce měly zahrnout pravidla pro správu a řízení produktů a dohled nad nimi, aby bylo v jejich vnitřních strukturách a postupech zajištěno přihlídnutí k vlastnostem dotčených trhů, jakož i dotčených spotřebitelů, musí být tyto obecné pokyny považovány za zásady, které mají zajistit

337 | Soudní dvůr konstatoval, že čtyři směrnice musí být považovány za akty představující akty uvedené v čl. 1 odst. 2 nařízení č. 1093/2010, a sice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnice 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. 2013, L 176, s. 338); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1); směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. 2009, L 267, s. 7), a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. 2014, L 60, s. 34).

účinné postupy pro identifikaci, řízení a sledování rizik, a za přiměřené mechanismy vnitřní kontroly ve smyslu relevantních ustanovení aktů uvedených v nařízení č. 1093/2010³³⁸, a to za účelem zajištění existence spolehlivého systému správy a řízení, vyžadovaného těmito ustanoveními.

Pokud jde o zvláštní rámec stanovený unijním normotvůrcem pro výkon pravomoci EBA vydávat pokyny, Soudní dvůr konstatoval, že sporné obecné pokyny do tohoto rámce³³⁹ spadají.

V tomto ohledu upřesnil zaprvé, že předmětem sporných obecných pokynů je přispět k ochraně spotřebitele, jakož i vkladatelů a investorů uvedených v nařízení č. 1093/2010. Zadruhé tyto obecné pokyny jsou spojeny s funkcemi svěřenými EBA v souladu s tímto nařízením, pokud jde o stanovení rámce pro převzetí rizika finančními institucemi. Zatřetí sporné obecné pokyny musí být považovány za předpis přispívající k zavedení jednotných, účinných a efektivních postupů dohledu v rámci evropského systému dohledu nad finančním trhem³⁴⁰.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že sporné obecné pokyny spadají do zvláštního rámce stanoveného unijním normotvůrcem pro výkon pravomoci EBA vydávat obecné pokyny, a tudíž do jeho oblasti působnosti. Konstatoval tedy, že přezkum platnosti požadovaný vnitrostátním soudem neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost těchto pokynů.

XVI. Sociální politika

V oblasti sociální politiky zasluhuje pozornost několik rozsudků. Týkají se zásady rovného zacházení v oblasti zaměstnání a povolání³⁴¹ uplatněné na pracovníky se zdravotním postižením, odměny žen a mužů za jakoukoli stejnou práci nebo otázky úpravy pracovní doby příslušníků ozbrojených sil. Jeden rozsudek se kromě toho týká ochrany zaměstnanců agentury práce. Další dva rozsudky se týkají pojmu „zaměstnavatel, jenž běžně vykonává své činnosti“ v členském státě a podmínek členství v systémech veřejného zdravotního pojištění členských států v rámci koordinace systémů sociálního zabezpečení. A konečně poslední rozsudek se týká otázky, jak jsou na unijní úrovni prováděny dohody uzavírané mezi sociálními partnery.

1. Rovné zacházení v zaměstnání a povolání

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. ledna 2021, Szpital Kliniczny im. dra J. Babińskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krakowie (C-16/19, [EU:C:2021:64](#))

Od října 2011 do září 2016 byla VL zaměstnána v nemocnici v Krakově (Polsko). V prosinci 2011 obdržela potvrzení o uznání zdravotního postižení, které předala svému zaměstnavateli v tomtéž měsíci. Za účelem snížení výše příspěvků nemocnice do Státního fondu pro reintegraci osob se zdravotním postižením rozhodl

³³⁸ | Článek 74 odst. 1 směrnice 2013/36, čl. 10 odst. 4 směrnice 2007/64 a čl. 3 odst. 1 směrnice 2009/110.

³³⁹ | Jak vyplývá z čl. 8 odst. 1 a 2, jakož i z čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1093/2010 ve spojení s čl. 1 odst. 5 uvedeného nařízení.

³⁴⁰ | Postupy, na které odkazuje čl. 8 odst. 1 písm. b) a čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1093/2010.

³⁴¹ | V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek ze dne 15. července 2021, *WABE a MH Müller Handel* (C-804/18 a C-341/19, [EU:C:2021:594](#)), vydaný ve dvou věcech týkajících se nošení muslimského šátku na pracovišti, který je prezentován v rubrice II.3. „Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání“.

ředitel této instituce po schůzce se zaměstnanci, která se konala ve druhém pololetí roku 2013, o poskytnutí měsíčního mzdového příplatku zaměstnancům, kteří mu po této schůzce předloží potvrzení o uznání zdravotního postižení. Na základě tohoto rozhodnutí byl mzdový příplatek přiznán třinácti pracovníkům, kteří po této schůzce předložili potvrzení, zatímco šestnáct dalších pracovníků, mezi něž patřila VL, kteří jej předložili před uvedenou schůzkou, ho neobdrželo.

Vzhledem k tomu, že žaloba podaná proti jejímu zaměstnavateli byla v prvním stupni zamítnuta, podala VL odvolání k předkládajícímu soudu, Sądu Okręgowemu w Krakowie (krajský soud v Krakově, Polsko). Podle názoru VL je praxe jejího zaměstnavatele, která měla za následek vyloučení některých zdravotně postižených pracovníků z pobírání mzdového příplatku přiznaného zdravotně postiženým pracovníkům, jejímž cílem bylo výlučně snížení příspěvků nemocnice tím, že motivovala zdravotně postižené pracovníky, kteří ještě nepředložili potvrzení o zdravotním postižení, aby tak učinili, v rozporu se zákazem jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na základě zdravotního postižení stanoveným ve směrnici 2000/78³⁴².

V tomto kontextu si předkládající soud, který měl pochybnosti o výkladu článku 2 této směrnice, a zejména o tom, zda k diskriminaci ve smyslu tohoto ustanovení může dojít tehdy, když zaměstnavatel rozlišuje v rámci samotné skupiny zaměstnanců vyznačujících se stejnou chráněnou vlastností, kladl otázku, zda praxe zaměstnavatele spočívající v tom, že se od jím zvoleného data vylučuje poskytnutí mzdového příplatku vypláceného zdravotně postiženým pracovníkům na základě předložení potvrzení o uznání zdravotního postižení pracovníkům, kteří již předložili své potvrzení před uvedeným datem, může představovat diskriminaci ve smyslu výše uvedeného ustanovení.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora nejprve zkoumal, zda může rozdílné zacházení v rámci skupiny osob se zdravotním postižením spadat pod „pojem diskriminace“ uvedený v článku 2 antidiskriminační směrnice. V tomto ohledu poukázal na to, že znění tohoto článku neumožňuje dospět k závěru, že se v případě tohoto chráněného důvodu zákaz diskriminace stanovený touto směrnicí omezuje pouze na rozdíly v zacházení mezi osobami se zdravotním postižením a osobami bez zdravotního postižení. Ani kontext, do kterého tento článek zapadá, takové omezení neobsahuje. Cíl sledovaný touto směrnicí svědčí ve prospěch výkladu, podle kterého uvedená směrnice neomezuje okruh osob, ve vztahu k nimž lze provést srovnání za účelem určení diskriminace na základě zdravotního postižení, na osoby bez zdravotního postižení. Soudní dvůr rovněž konstatoval, že i když je pravda, že případy diskriminace na základě zdravotního postižení ve smyslu téže směrnice jsou zpravidla případy, kdy se se zdravotně postiženými osobami zachází méně příznivě v porovnání s osobami bez zdravotního postižení, ochrana přiznaná touto směrnicí by byla snížena, pokud by se mělo mít za to, že situace, v níž k takové diskriminaci dochází v rámci skupiny osob se zdravotním postižením, již pojmově nepodléhá zákazu diskriminace, který tato směrnice stanoví. Zásada rovného zacházení zakotvená v antidiskriminační směrnici má tak chránit pracovníka se zdravotním postižením před jakoukoli diskriminací na základě zdravotního postižení nejen vůči pracovníkům, kteří nemají zdravotní postižení, ale i ve vztahu k jiným pracovníkům se zdravotním postižením.

342 | Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, která stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79, dále jen „antidiskriminační směrnice“).

Soudní dvůr dále posuzoval, zda sporná praxe může představovat diskriminaci na základě zdravotního postižení zakázanou antidiskriminační směrnicí. V tomto ohledu zaprvé uvedl, že pokud zaměstnavatel zachází se zaměstnancem méně příznivě než s jiným z jeho zaměstnanců ve srovnatelné situaci a pokud se s ohledem na všechny relevantní okolnosti daného případu ukáže, že k tomuto nepříznivému zacházení dochází na základě zdravotního postižení prvně uvedeného zaměstnance, je takové zacházení, jelikož spočívá na kritériu neoddělitelně spjatém s tímto zdravotním postižením, v rozporu se zákazem přímé diskriminace zakotveným v čl. 2 odst. 2 písm. a) antidiskriminační směrnice. Vzhledem k tomu, že ve sporné praxi tkví původ rozdílného zacházení mezi dvěma kategoriemi zdravotně postižených pracovníků, kteří se nacházejí ve srovnatelné situaci, je na předkládajícím soudu, aby určil, zda časová podmínka uložená zaměstnavatelem pro přiznání nároku na dotčený mzdový příplatek, a sice předložení potvrzení o uznání zdravotního postižení po jím zvoleném datu, představuje kritérium neoddělitelně spjaté se zdravotním postižením pracovníků, kterým byl tento příplatek odepřen. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že v projednávané věci nic nenasvědčuje tomu, že zaměstnavatel umožnil zdravotně postiženým pracovníkům, kteří již před tímto datem předložili své potvrzení, předložit toto potvrzení znovu nebo předložit nové potvrzení, takže tato praxe mohla vést k tomu, že jasně určené skupině pracovníků složené ze všech pracovníků se zdravotním postižením, o jejichž zdravotním postižením zaměstnavatel při zavedení této praxe nutně věděl, bylo definitivně znemožněno splnit tuto časovou podmínku. Posledně uvedení pracovníci totiž toto zdravotní postižení předtím formálně oznámili předložením potvrzení o uznání zdravotního postižení.

Zadruhé Soudní dvůr zdůraznil, že pokud by měl předkládající soud naopak konstatovat, že dotčené rozdílné zacházení vyplývá ze zdánlivě neutrální praxe, bude muset za účelem určení, zda tato praxe představuje nepřímou diskriminaci ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. b) antidiskriminační směrnice, ověřit, zda toto rozdílné zacházení mělo za následek specifické znevýhodnění osob s určitým zdravotním postižením ve srovnání s osobami s jiným zdravotním postižením, a obzvláště znevýhodnění některých zdravotně postižených pracovníků z důvodu zvláštní povahy jejich zdravotního postižení, zejména z důvodu jeho zjevné povahy, nebo z důvodu, že toto zdravotní postižení vyžaduje přiměřené úpravy. Podle Soudního dvora lze totiž konstatovat, že pracovníky, kteří byli povinni před datem zvoleným dotčenou nemocnicí formálně oznámit svůj zdravotní stav této nemocnici předložením potvrzení o uznání zdravotního postižení, byli hlavně pracovníci s takovýmto zdravotním postižením, zatímco jiní pracovníci se zdravotním postižením jiné povahy, například z důvodu, že je toto postižení méně závažné nebo bezprostředně nevyžaduje takové úpravy, měli možnost se rozhodnout, zda takový krok učiní. Taková praxe, jako je dotčená praxe, přestože je zdánlivě neutrální, může představovat nepřímou diskriminaci na základě zdravotního postižení, pokud vede ke specifickému znevýhodnění zdravotně postižených pracovníků v závislosti na povaze jejich zdravotního postižení, ledaže je objektivně odůvodněna legitimním cílem a prostředky k dosažení tohoto cíle jsou přiměřené a nezbytné, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Rozsudek ze dne 3. června 2021, Tesco Stores (C-624/19, [EU:C:2021:429](#))

Tesco Stores je maloobchodním prodejcem, který prodává své výrobky on-line a v prodejnách nacházejících se ve Spojeném království. V těchto prodejnách různé velikosti pracuje celkem přibližně 250 000 zaměstnanců, kteří vykonávají různé druhy zaměstnání. Tato společnost má rovněž distribuční síť zahrnující přibližně 11 000 zaměstnanců, kteří vykonávají různé druhy zaměstnání. Přibližně 6 000 zaměstnanců nebo bývalých zaměstnanců společnosti Tesco Stores, a to jak ženského pohlaví, tak mužského pohlaví, kteří pracují nebo pracovali v prodejnách této společnosti, zahájilo v únoru 2018 proti uvedené společnosti řízení u předkládajícího soudu, a sice Watford Employment Tribunal (pracovněprávní soud ve Watford, Spojené království), z důvodu,

že za stejnou práci nebyla mužům a ženám poskytnuta stejná odměna, což je v rozporu s vnitrostátní právní úpravou a s článkem 157 SFEU³⁴³. Tento soud řízení o návrzích zaměstnanců mužského pohlaví přerušil, jelikož měl za to, že jejich osud závisí na osudu návrhů žalobkyně v původním řízení ženského pohlaví.

Žalobkyně v původním řízení přitom tvrdí, že jejich práce a práce zaměstnanců mužského pohlaví zaměstnaných společnostmi Tesco Stores v distribučních střediscích její sítě je ve smyslu článku 157 SFEU rovnocenná a že mají právo srovnat svou práci s prací těchto zaměstnanců, i když je tato práce vykonávána v různých provozovnách. V souladu s tímto článkem lze jejich pracovní podmínky a podmínky uvedených zaměstnanců přičíst „jedinému zdroji“, a sice společnosti Tesco Stores. Tato společnost má za to, že článek 157 SFEU nemá přímý účinek v rámci návrhů založených na rovnocenné práci, takže žalobkyně v původním řízení se tohoto ustanovení nemohou dovolávat před předkládajícím soudem. Kromě toho zpochybňuje, že by mohla být kvalifikována jako „jediný zdroj“.

Pokud jde o článek 157 SFEU, předkládající soud uvedl, že v rámci soudů ve Spojeném království existuje nejistota ohledně přímého účinku tohoto článku, která souvisí zvláště s rozlišením formulovaným Soudním dvorem mezi diskriminacemi, které lze určit výhradně s pomocí kritérií stejné práce a stejné odměny, a diskriminacemi, které lze rozpoznat pouze s použitím podrobnějších prováděcích ustanovení³⁴⁴. Návrhy, o něž jde ve věci v původním řízení, by přitom mohly spadat do této druhé kategorie, ve vztahu k níž nemá článek 157 SFEU přímý účinek.

Za tohoto stavu se předkládající soud obrátil na Soudní dvůr. Soudní dvůr ve svém rozsudku rozhodl, že článek 157 SFEU má přímý účinek ve sporech mezi jednotlivci, v nichž je uplatňováno nedodržení zásady stejné odměny mužů a žen za „rovnocennou práci“, jak je stanovena v tomto článku.

Závěry Soudního dvora

Úvodem Soudní dvůr konstatoval, že má pravomoc podle článku 86 dohody o vystoupení³⁴⁵, aby odpověděl na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, a to i přes vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

Pokud jde o věc samou, Soudní dvůr nejprve uvedl, že znění článku 157 SFEU jasně a přesně ukládá povinnost dosáhnout výsledku a má kogentní povahu, pokud jde jak o „stejnou práci“, tak o „rovnocennou práci“. Dále Soudní dvůr zdůraznil, že podle své ustálené judikatury má článek 157 SFEU přímý účinek, neboť jednotlivcům zakládá práva, která mají vnitrostátní soudy chránit, zejména v případě forem diskriminace, které vznikají přímo z ustanovení právních předpisů nebo kolektivních pracovních smluv, stejně jako v případech, kdy je práce vykonávána ve stejném podniku nebo útvaru, ať veřejném, či soukromém. Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že upřesnil, že takové formy diskriminace patří mezi ty, které lze určit výhradně s pomocí kritérií stejné práce a stejné odměny, uvedených v článku 119 Smlouvy o EHS, a že je v takové situaci soud s to zjistit všechny skutkové okolnosti, které mu umožní posoudit, zda pracovnice dostává nižší odměnu než

343] Podle tohoto ustanovení „[k]aždý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.“

344] Předkládající soud odkazuje v tomto ohledu na bod 18 rozsudku ze dne 8. dubna 1976, *Defrenne* (43/75, [EU:C:1976:56](#)).

345] Viz rozhodnutí (EU) 2020/135 ze dne 30. ledna 2020 o uzavření Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (ESAE) (Úř. věst. 2020, L 29, s. 1), kterým Rada Evropské unie schválila jménem Evropské unie a ESAE uvedenou dohodu, která je připojena k tomuto rozhodnutí (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7). Soudní dvůr uvedl, že z článku 86 uvedené dohody vyplývá, že má i nadále pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se žádostí, které byly soudy Spojeného království předloženy před koncem přechodného období, stanoveným na 31. prosince 2020, čemuž tak je v projednané věci.

pracovník, který vykonává stejnou nebo rovnocennou práci³⁴⁶. Z ustálené judikatury tedy vyplývá, že na rozdíl od toho, co uvedla společnost Tesco Stores, se přímý účinek článku 157 SFEU neomezuje na situace, ve kterých srovnávání zaměstnanci rozdílného pohlaví vykonávají „stejnou práci“, ale vztahuje se rovněž na situace „rovnocenné práce“. V tomto kontextu Soudní dvůr upřesnil, že otázka, zda dotyční zaměstnanci vykonávají „stejnou práci“ nebo „rovnocennou práci“, spadá do skutkového posouzení soudů.

Kromě toho měl Soudní dvůr za to, že cíl sledovaný článkem 157 SFEU, spočívající v tom, že pro stejnou nebo rovnocennou práci bude odstraněna jakákoli diskriminace na základě pohlaví, pokud jde o všechna hlediska a podmínky odměňování, potvrzuje uvedený výklad. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že zásada stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci uvedená v článku 157 SFEU je součástí základů Unie.

Konečně Soudní dvůr zdůraznil, že jestliže zjištěné rozdíly, pokud jde o podmínky odměňování zaměstnanců vykonávajících stejnou nebo rovnocennou práci, nelze přičítat jedinému zdroji, chybí entita, která by mohla obnovit rovné zacházení, takže taková situace pod článek 157 SFEU nespadá. Naproti tomu jestliže lze takové podmínky odměňování přičítat jedinému zdroji, práce i odměna těchto zaměstnanců mohou být srovnávány, i když tito zaměstnanci vykonávají práci v různých provozovnách. Tohoto ustanovení se tedy lze dovolávat před vnitrostátními soudy ve sporu, který je založen na rovnocenné práci vykonávané zaměstnanci rozdílného pohlaví, kteří mají stejného zaměstnavatele, a v různých provozovnách tohoto zaměstnavatele, pokud tento zaměstnavatel představuje takový jediný zdroj.

Rozsudek ze dne 15. července 2021, Tartu Vangla (C-795/19, [EU:C:2021:606](#))

Po dobu téměř patnácti let byl XX zaměstnán ve věznici v Tartu (Estonsko) jako příslušník vězeňské služby.

Během tohoto období nabylo účinnosti nařízení č. 12 vlády Estonské republiky, kterým se stanoví požadavky na zdravotní stav příslušníků vězeňské služby a jejich lékařské prohlídky, jakož i požadavky týkající se obsahu a formy lékařského posudku. Toto nařízení určuje zejména minimální prahové hodnoty sluchového vnímání použitelné na tyto příslušníky a stanoví, že ztráta sluchu pod tyto normy představuje absolutní lékařskou kontraindikaci k plnění úkolů příslušníka vězeňské služby. Uvedené nařízení mimoto nepovoluje použití kompenzačních pomůcek při posuzování splnění požadavků na sluchovou ostrost.

Dne 28. června 2017 ředitel věznice v Tartu propustil XX po vydání lékařského posudku, který potvrzuje, že sluchová ostrost XX nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání stanovených nařízením č. 12.

XX podal žalobu k Tartu Halduskohus (správní soud v Tartu, Estonsko) a tvrdil, že toto nařízení zakládá diskriminaci na základě zdravotního postižení, která je v rozporu mimo jiné s põhiseadus (Ústava). Poté, co tato žaloba byla zamítnuta, Tartu Ringkonnakohus (odvolací soud v Tartu, Estonsko) rozsudkem ze dne 11. dubna 2019 vyhověl odvolání podanému XX a konstatoval, že rozhodnutí o propuštění je protiprávní. Tento soud rovněž rozhodl o zahájení soudního řízení o přezkumu ústavnosti uvedených ustanovení uvedeného nařízení u předkládajícího soudu Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko). Předkládající soud uvedl, že povinnost zacházet s osobami se zdravotním postižením bez diskriminace a stejným způsobem jako s ostatními osobami, které se nacházejí ve srovnatelné situaci, vyplývá nejen z Ústavy, ale i z unijního práva, a rozhodl se položit Soudnímu dvoru otázku, zda ustanovení antidiskriminační směrnice brání takové vnitrostátní právní úpravě.

³⁴⁶ | V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. dubna 1976, *Defrenne* (43/75, [EU:C:1976:56](#), body 18 a 21 až 23), poté ze dne 11. března 1981, *Worringham a Humphreys* (69/80, [EU:C:1981:63](#), bod 23), týkající se článku 119 Smlouvy o EHS, později po změně článek 141 ES, nyní článek 157 SFEU.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve konstatoval, že nařízení č. 12 spadá do působnosti této směrnice a zavádí rozdílné zacházení přímo založené na zdravotním postižení, a poté ověřil, zda toto rozdílné zacházení může být odůvodněno na základě čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice, podle kterého mohou členské státy stanovit, že rozdíl v zacházení na základě vlastností souvisejících s jedním z důvodů uvedených v článku 1 nepředstavuje diskriminaci, pokud z povahy dotyčné pracovní činnosti nebo z podmínek jejího výkonu vyplývá, že tyto vlastnosti představují podstatný a určující profesní požadavek, je-li cíl legitimní a požadavek přiměřený. Toto ustanovení musí být v rozsahu, v němž umožňuje odchýlit se od zásady zákazu diskriminace, vykládáno striktně.

Soudní dvůr mimo jiné uvedl, že požadavek, aby příslušník vězeňské služby dobře slyšel, a měl tudíž určitou úroveň sluchové ostrosti, vyplývá z povahy jeho úkolů, jak jsou popsány předkládajícím soudem, a rozhodl, že z důvodu povahy těchto úkolů a podmínek jejich výkonu lze skutečnost, že jeho sluchová ostrost musí splňovat minimální prahovou hodnotu sluchového vnímání, považovat za „podstatný a určující profesní požadavek“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 antidiskriminační směrnice.

Vzhledem k tomu, že cílem nařízení č. 12 je chránit bezpečnost osob a veřejný pořádek, měl Soudní dvůr za to, že toto nařízení sleduje legitimní cíle, a zkoumal, zda je požadavek, který toto nařízení stanoví, totiž že sluchová ostrost příslušníka vězeňské služby musí dosahovat minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, aniž je při posuzování dosažení těchto prahových hodnot povoleno použití kompenzačních pomůcek, přičemž jejich nedosažení představuje absolutní zdravotní kontraindikaci k plnění jeho úkolů, která je ukončuje, vhodný k dosažení těchto cílů a zda nepřekračuje meze toho, co je k jejich dosažení nezbytné.

Pokud jde o nezbytnost tohoto požadavku, Soudní dvůr uvedl, že právní úprava je s to zaručit dosažení dovolávaného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídá snaze dosáhnout tohoto cíle soudržným a systematickým způsobem. Soudní dvůr přitom poznamenal, že uvedené nařízení umožňuje příslušníkovi vězeňské služby využít kompenzační pomůcky při posuzování splnění norem, které stanoví v oblasti zrakové ostrosti, zatímco v oblasti sluchové ostrosti je tato možnost vyloučena.

Pokud jde o nezbytnou povahu tohoto požadavku, Soudní dvůr připomněl, že nedosažení prahových hodnot stanovených nařízením č. 12 absolutním způsobem brání plnění úkolů příslušníka vězeňské služby, neboť tyto prahové hodnoty se vztahují na všechny příslušníky vězeňské služby bez možnosti výjimky. Toto nařízení mimoto neumožňuje individuální posouzení schopnosti příslušníka plnit základní úkoly tohoto povolání bez ohledu na sluchovou vadu, kterou trpí.

Soudní dvůr rovněž připomněl, že zaměstnavatel má podle článku 5 antidiskriminační směrnice povinnost přijmout, pokud to konkrétní případ vyžaduje, vhodná opatření, která dané zdravotně postižené osobě umožní přístup k zaměstnání a jeho výkon, pokud tato opatření pro tohoto zaměstnavatele neznamenají neúměrné břemeno. Soudní dvůr v tomto ohledu konstatoval, že nařízení č. 12 neumožňovalo zaměstnavateli pana XX, aby před jeho propuštěním provedl ověření za účelem uplatnění takových opatření, jako je použití sluchové pomůcky, osvobození daného příslušníka od povinnosti plnit úkoly, které vyžadují dosažení požadovaných minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, nebo přidělení na pracovní pozici, která dosažení těchto prahových hodnot nevyžaduje, a že není poskytnut žádný údaj o případném neúměrném břemenu, které by z toho plynulo.

Toto nařízení tak patrně ukládá požadavek, který jde nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 2 odst. 2 písm. a), čl. 4 odst. 1 a článek 5 antidiskriminační směrnice brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že je absolutně nemožné nadále zaměstnávat příslušníka vězeňské služby, jehož sluchová ostrost nedosahuje minimálních prahových hodnot sluchového vnímání, které stanoví tato právní úprava, aniž umožňuje ověřit, zda je tento příslušník schopen plnit své úkoly případně po přijetí přiměřených uspořádání ve smyslu tohoto článku 5.

2. Úprava pracovní doby

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Ministrstvo za obrambo (C-742/19, [EU:C:2021:597](#))

V období od února 2014 do července 2015 vykonával B. K. jako poddůstojník slovinské armády nepřetržitou „strážní službu“ v délce sedmi dnů měsíčně. V průběhu této služby, která zahrnovala jak doby, během kterých musel vykonávat skutečný dozor, tak doby, během nichž byl pouze povinen být k dispozici svým nadřízeným, byl B. K. dosažitelný a trvale přítomen v kasárnách, k nimž byl přidělen.

Majíc za to, že za každý z těchto dnů „strážní služby“ musí být osm hodin považováno za pracovní dobu, ministrstvo obrany vyplatilo B. K. obvyklou odměnu odpovídající těmto hodinám a za ostatní hodiny mu přiznalo pouze příplatek za pohotovost ve výši 20 % základního platu.

Žaloba podaná B. K. směřující k tomu, aby mu byly jako přesčasové hodiny zaplacené hodiny, po které během „strážní služby“ nevykonával žádnou skutečnou činnost pro svého zaměstnavatele, ale byl nucen být k dispozici svým nadřízeným, byla v řízení v prvním stupni i v odvolacím řízení zamítnuta.

Právě v této souvislosti se Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko), k němuž byl podán návrh na obnovu řízení, rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku ohledně použitelnosti směrnice 2003/88³⁴⁷, která stanoví minimální požadavky týkající se zejména délky pracovní doby, na takovou strážní činnost zajišťovanou vojákem v době míru, a případně otázku, zda doba pracovní pohotovosti, během níž je voják povinen být přítomen v kasárnách, k nimž je přidělen, ale nevykonává tam skutečnou práci, musí být považována za pracovní dobu, ve smyslu článku 2 této směrnice, pro účely stanovení odměny, na kterou má tento voják nárok za takovou dobu.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku zaprvé upřesnil případy, ve kterých je strážní činnost zajišťovaná vojákem vyloučena z oblasti působnosti směrnice 2003/88.

Za tímto účelem Soudní dvůr nejprve konstatoval, že čl. 4 odst. 2 SEU, který stanoví, že národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu³⁴⁸, nemá za následek vyloučení úpravy pracovní doby vojáků z oblasti působnosti unijního práva.

³⁴⁷ | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. 2003, L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04, s. 381).

³⁴⁸ | Podle téhož ustanovení Unie respektuje základní funkce státu, zejména ty, které souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že hlavní úkoly ozbrojených sil členských států, kterými jsou zajištění územní celistvosti a ochrana národní bezpečnosti, jsou výslovně zmíněny mezi základními funkcemi státu, které musí Unie respektovat. Upřesnil, že z toho však nevyplývá, že by rozhodnutí členských států týkající se organizace jejich ozbrojených sil byla vyňata z působnosti unijního práva, zejména pokud jde o pravidla týkající se úpravy pracovní doby.

I když respektování základních funkcí státu ze strany Unie neznámá, že je úprava pracovní doby vojáků zcela vyňata z působnosti unijního práva, nic to nemění na tom, že čl. 4 odst. 2 SEU vyžaduje, aby použití pravidel unijního práva týkajících se této úpravy na vojáky nemohlo narušit řádné plnění těchto základních funkcí. Z toho vyplývá, že zvláštnosti, které každý členský stát přiznává fungování svých ozbrojených sil, musí být náležitě zohledněny unijním právem, ať již vyplývají mimo jiné ze zvláštních mezinárodních závazků tohoto členského státu, konfliktů nebo hrozeb, kterým čelí, nebo také z geopolitického kontextu, v němž se tento stát vyvíjí.

Pokud jde dále o osobní působnost směrnice 2003/88, Soudní dvůr připomněl, že pojem „zaměstnanec“ je definován ve vztahu k základní charakteristice pracovního poměru, a sice okolnosti, že určitá osoba vykonává ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu. Vzhledem k tomu, že v průběhu dotčeného období se jedná o B. K., uvedená směrnice se vztahuje i na jeho situaci.

Pokud jde konečně o věcnou působnost směrnice 2003/88, definovanou odkazem na článek 2 směrnice 89/391³⁴⁹, Soudní dvůr připomněl, že tato směrnice se vztahuje na „všechny činnosti veřejného i soukromého sektoru“³⁵⁰, s výjimkou případů, kdy zvláštní povaha činností určitých veřejných služeb, zejména ozbrojených sil, odporuje této směrnici³⁵¹.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že článek 2 směrnice 89/391 nelze vykládat v tom smyslu, že příslušníci ozbrojených sil členských států jsou všichni trvale vyloučeni z oblasti působnosti směrnice 2003/88. Takové vyloučení se totiž nevztahuje na určitá odvětví veřejné služby posuzovaná jako celek, ale pouze na určité kategorie činností v těchto odvětvích z důvodu jejich zvláštní povahy. Pokud jde konkrétně o činnosti vykonávané vojáky, Soudní dvůr mimo jiné uvedl, že činnosti spojené s administrativními službami, údržbou, opravami, zdravotními službami, udržováním pořádku nebo stíháním protiprávních jednání samy o sobě nevykazují takové zvláštnosti, že odporují rozvržení pracovní doby, které by dodržovalo požadavky uložené směrnicí 2003/88, přinejmenším pokud nejsou tyto činnosti vykonávány v rámci vojenské operace, a to i během přípravy takovéto operace.

Soudní dvůr naproti tomu rozhodl, že se uvedená směrnice nevztahuje na činnosti vojáků, a zejména na jejich činnosti strážní služby, které jsou buď součástí jejich počátečního vzdělávání, operačního výcviku nebo účasti na operacích zahrnujících vojenské nasazení ozbrojených sil členského státu bez ohledu na to, zda jde o operace probíhající nepřetržitě nebo nahodile, v rámci jeho hranic nebo mimo ně. Kromě toho se směrnice 2003/88 rovněž nepoužije na vojenské činnosti, které jsou natolik zvláštní, že nejsou vhodné pro systém rotace zaměstnanců, který by umožňoval zajistit dodržování požadavků stanovených uvedenou směrnicí. Totéž platí, pokud se ukáže, že vojenská činnost je vykonávána v rámci mimořádných událostí, jejichž závažnost a rozsah vyžadují přijetí opatření nezbytných k ochraně života, zdraví a bezpečnosti společenství a jejichž řádný výkon by byl ohrožen, kdyby musela být dodržena všechna pravidla stanovená uvedenou směrnicí, nebo pokud by použití uvedené směrnice na takovouto činnost tím, že by dotčeným orgánům byla uložena

---

349 | Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (Úř. věst. 1989, L 183, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 349).

350 | Článek 2 odstavec 1 směrnice 89/391

351 | Článek 2 odstavec 2 první pododstavec směrnice 89/391.

povinnost zavést systém rotace nebo plánování pracovní doby, mohlo být provedeno pouze na úkor řádného provedení vojenských operací v pravém slova smyslu. Předkládajícímu soudu přísluší určit, zda strážní činnost zajišťovaná B. K. spadá pod jeden z těchto případů. V případě záporné odpovědi je třeba mít za to, že tato činnost spadá do oblasti působnosti směrnice 2003/88.

Zadruhé Soudní dvůr uvedl, že za předpokladu, že se směrnice 2003/88 v projednávaném případě použije, musí být doba strážní služby nařízená vojákoví, která vyžaduje jeho nepřetržitou přítomnost na pracovišti, považována za pracovní dobu, pokud se toto pracoviště neshoduje s místem jeho bydliště. Na způsob odměňování pracovníků za doby pracovní pohotovosti, které vykonávají, se však vztahují ustanovení vnitrostátního práva, a nikoli směrnice 2003/88, a tato směrnice proto nebrání tomu, aby doba strážní služby, během níž je voják povinen být přítomen v kasárnách, k nimž je přidělen, ale nevykonává tam skutečnou práci, byla odměněna odlišně od doby strážní služby, během níž vykonává skutečnou pracovní činnost.

3. Zaměstnanci agentury práce

Rozsudek ze dne 11. listopadu 2021, Manpower Lit (C-948/19, [EU:C:2021:906](#))

Litevská agentura práce Manpower Lit poskytla Evropskému institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE), který je unijní agenturou se sídlem ve Vilniusu (Litva), pět zaměstnanců na místa asistentek a informatika. Po skončení jejich zaměstnaneckých vztahů se společností Manpower Lit, k čemuž došlo v době od dubna do prosince 2018, měli tito zaměstnanci za to, že jim náleží nedoplatky odměny, a obrátili se proto na Valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų komisija (komise pro pracovněprávní spory územního pracoviště inspekce práce pro město Vilnius, Litva) s cílem dosáhnout jejich úhrady.

Rozhodnutím ze dne 20. června 2018 tato komise s ohledem na ustanovení zákoníku práce, kterým byla do litevského práva provedena zásada rovného zacházení se zaměstnanci agentur práce zakotvená ve směrnici 2008/104³⁵², nařídila vyplacení těchto nedoplatků, jelikož dospěla k názoru, že posuzování zaměstnanci fakticky vykonávali úkoly stálých zaměstnanců EIGE a že podmínky jejich odměňování musí odpovídat podmínkám, které EIGE uplatňuje na své smluvní zaměstnance.

Vzhledem k tomu, že žaloba společnosti Manpower Lit namířená proti tomuto rozhodnutí byla v prvostupňovém i v odvolacím řízení zamítnuta, podala tato společnost kasační opravný prostředek k Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Nejvyšší soud Litvy).

Uvedený soud se rozhodl Soudního dvora dotázat, zda se zásada rovného zacházení se zaměstnanci agentur práce upravená ve směrnici 2008/104 použije ve věci v původním řízení s ohledem na skutečnost, že uživatelem služeb agentury práce spočívajících v přidělování zaměstnanců je unijní agentura.

Soudní dvůr ve svém rozsudku potvrdil použitelnost směrnice 2008/104 na spor v původním řízení, a to včetně jejich ustanovení zajišťujících dodržování rovného zacházení.

³⁵² | Článek 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/104/ES ze dne 19. listopadu 2008 o agenturním zaměstnávání (Úř. věst. 2008, L 327, s. 9).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na prvním místě zkoumal působnost směrnice 2008/104. V tomto ohledu uvedl, že k tomu, aby tato směrnice byla použitelná, musí EIGE splňovat tři podmínky³⁵³, tj. musí spadat pod pojem „veřejné a soukromé podniky“, musí se v jeho případě jednat o „uživatele“ a musí provozovat „hospodářskou činnost“.

Co se týče otázky, zda může být EIGE považován za „uživatele“³⁵⁴, Soudní dvůr uvedl, že posuzování zaměstnanci pracovali po přechodnou dobu jako zaměstnanci agentur práce pro EIGE a pod jeho dohledem a vedením. Tato unijní agentura mimoto musí být považována za „právní osobu“ ve smyslu směrnice 2008/104. Soudní dvůr z toho dovedl, že EIGE je v tomto kontextu „užitelem“.

Pokud jde o rozsah pojmů „veřejné a soukromé podniky“ a „hospodářská činnost“, které nejsou v této směrnici definovány, zabýval se Soudní dvůr otázkou, zda EIGE provozuje hospodářskou činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu.

Soudní dvůr v tomto ohledu předně konstatoval, že činnosti této unijní agentury nespádají do výkonu výsad veřejné moci, a mohou tedy být kvalifikovány jako hospodářská činnost. Pokud jde dále o některé činnosti EIGE vyjmenované v nařízení č. 1922/2006³⁵⁵, existují trhy, na kterých působí obchodní podniky, jež jsou v konkurenčním vztahu s EIGE. Okolnost, že EIGE tyto činnosti nevykonává za účelem dosažení zisku, není relevantní. Konečně příjmy EIGE zahrnují³⁵⁶ mimo jiné platby obdržené za poskytnuté služby, což potvrzuje, že unijní normotvůrce měl v úmyslu, aby EIGE jednal alespoň částečně jako tržní subjekt.

Soudní dvůr tak dospěl k závěru, že EIGE musí být považován za subjekt provozující alespoň zčásti činnost spočívající v nabízení služeb na daném trhu, a že se tedy směrnice 2008/104 vztahuje na situaci, kdy agentura práce přidělí osoby, které s ní mají uzavřenu pracovní smlouvu, pro výkon práce v EIGE.

Na druhém místě Soudní dvůr zkoumal, zda může být pracovní místo zastávané zaměstnancem agentury práce, který byl přidělen EIGE, považováno za „stejně pracovní místo“ ve smyslu směrnice 2008/104 s ohledem na skutečnost, že podle této směrnice³⁵⁷ musí být základní pracovní podmínky a podmínky zaměstnávání zaměstnanců agentur práce po dobu trvání jejich přidělení k uživateli přinejmenším stejné jako podmínky, jež by se na tyto zaměstnance vztahovaly, pokud by je tento uživatel zaměstnal přímo na stejném pracovním místě.

Pokud jde o možnost srovnání pracovních podmínek a podmínek zaměstnávání zaměstnanců agentur práce s pracovními podmínkami a podmínkami zaměstnávání zaměstnanců EIGE zaměstnaných na základě služebního řádu úředníků Unie, Soudní dvůr odmítl argument Evropské komise, že by toto srovnání mohlo porušovat článek 335 SFEU, podle něhož má Unie nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou vnitrostátní právo členských států přiznává právníkům osobám, a článek 336 SFEU, který se týká přijetí služebního řádu úředníků unijním normotvůrcem. Toto srovnání totiž nemá v žádném případě za následek přiznání postavení unijního úředníka zaměstnancům agentur práce. Soudní dvůr upřesnil, že – vzhledem k neexistenci zvláštní

353] Stanovené v čl. 1 odst. 2 této směrnice. Podle tohoto ustanovení se uvedená směrnice vztahuje na veřejné a soukromé podniky, které jsou agenturami práce nebo uživateli a které provozují hospodářskou činnost ziskové, či neziskové povahy.

354] Ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. d) směrnice 2008/104, tj. „fyzická nebo právnická osoba, pro niž a pod jejímž dohledem a vedením zaměstnanec agentury práce po přechodnou dobu pracuje“.

355] Článek 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1922/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (Úř. věst. 2006, L 403, s. 9), kde je v písm. g) jmenovitě uvedeno organizování konferencí, kampaní a setkání na evropské úrovni.

356] V souladu s čl. 14 odst. 3 písm. b) nařízení č. 1922/2006.

357] Článek 5 odst. 1 této směrnice.

právní úpravy – pokud unijní agentury využívají zaměstnanců na základě smluv uzavřených s agenturou práce, zásada rovného zacházení se na tyto zaměstnance během práce vykonávané pro takovou unijní agenturu vztáhne v plném rozsahu.

Soudní dvůr uzavřel, že pracovní místo zastávané zaměstnancem agentury práce, který byl přidělen EIGE, může být považováno za „stejné pracovní místo“ ve smyslu směrnice 2008/104, i kdyby všechna pracovní místa, pro která EIGE zaměstnává pracovníky přímo, zahrnovala úkoly, které mohou být plněny pouze osobami, na něž se vztahuje služební řád unijních úředníků.

Pokud jde o ochranu zaměstnanců agentury práce, je v této rubrice třeba rovněž upozornit na rozsudek ze dne 3. června 2021, **TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427)**,³⁵⁸ v němž se Soudní dvůr v kontextu koordinace systémů sociálního zabezpečení vyslovil k pojmu „zaměstnavatel, jenž běžně vykonává své činnosti“ v členském státě³⁵⁸.

4. Koordinace systémů sociálního zabezpečení

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 3. června 2021, **TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427)**

V roce 2018 uzavřel bulharský státní příslušník pracovní smlouvu s Team Power Europe, společností založenou podle bulharského práva, jejímž předmětem podnikání je výkon činnosti v oblasti agenturního zaměstnávání a zprostředkování zaměstnání v Bulharsku a v jiných zemích. Na základě této smlouvy byl uvedený státní příslušník přidělen k uživateli usazenému v Německu. V období od 15. října do 21. prosince 2018 měl vykonávat práci pod vedením a dohledem tohoto německého podniku.

Oddělení příjmů města Varna, které mělo za to, že přímý vztah mezi Team Power Europe a dotčeným pracovníkem nebyl zachován a že tento podnik nevykonává na bulharském území podstatnou činnost, zamítlo žádost Team Power Europe o vydání potvrzení A 1 dosvědčujícího, že se na dotčeného pracovníka po dobu jeho přidělení vztahují bulharské právní předpisy sociálního zabezpečení. Podle tohoto oddělení tedy situace tohoto pracovníka nespádala do působnosti čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004³⁵⁹, na základě kterého by byly použitelné tyto bulharské právní předpisy. Správní stížnost, kterou Team Power Europe podala proti tomuto rozhodnutí oddělení příjmů, byla zamítnuta.

V tomto kontextu se Administrativen sad – Varna (Správní soud ve Varně, Bulharsko), k němuž byla podána žaloba znějící na zrušení rozhodnutí, kterým byla zamítnuta tato správní stížnost, rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se relevantních kritérií, která je třeba zohlednit za účelem posouzení, zda agentura práce obvykle vykonává „podstatné činnosti jiné než čistě vnitřní řídicí činnosti“ na území členského státu,

³⁵⁸ Tento rozsudek je prezentován v rubrice XVI.4. „Koordinace systémů sociálního zabezpečení“.

³⁵⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4). Článek 12 odst. 1 tohoto nařízení konkrétně stanoví, že „[o]soba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepřesahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce 24 měsíců a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné vyslané osoby“.

ve kterém je usazena, ve smyslu čl. 14 odst. 2 nařízení č. 987/2009³⁶⁰, který upřesňuje čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004. Splněním tohoto požadavku ze strany společnosti Team Power Europe je totiž podmíněna použitelnost posledně uvedeného ustanovení na projednávanou věc.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku stran agentur práce objasnil rozsah pojmu „zaměstnavatel, jenž běžně vykonává své činnosti“ v členském státě, který je upraven v tomto ustanovení a upřesněn v čl. 14 odst. 2 nařízení č. 987/2009.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve provedl doslovný výklad posledně uvedeného ustanovení a uvedl, že agentura práce se vyznačuje tím, že vykonává veškeré činnosti spočívající ve výběru, náboru a přidělování zaměstnanců agentury práce k uživatelům. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že i když činnosti spočívající ve výběru a náboru zaměstnanců agentury práce nemohou být kvalifikovány jako „čistě vnitřní řídicí činnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení, výkon těchto činností v členském státě, ve kterém je taková agentura usazena, nepostačuje k tomu, aby na ni bylo nahlíženo tak, že v tomto členském státě vykonává „podstatné činnosti“. Jediným účelem činností spočívajících ve výběru a náboru zaměstnanců agentury práce je totiž následné přidělování takových zaměstnanců touto agenturou k uživatelům. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že i když výběr a nábor zaměstnanců agentury práce zajisté přispívá k vytváření obratu agentury práce, jelikož tyto činnosti představují nezbytný předpoklad pro následné přidělování takových zaměstnanců, pouze přidělení těchto zaměstnanců k uživatelům na základě smluv uzavřených za tímto účelem s posledně uvedenými skutečně vytváří tento obrat. Příjmy takového podniku totiž závisí na výši odměny vyplácené zaměstnancům agentury práce, kteří byli přiděleni k uživatelům.

Pokud jde dále o kontext, do kterého uvedené ustanovení zapadá, Soudní dvůr připomněl, že případ, kdy pracovník vyslaný za účelem výkonu práce v jiném členském státě podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, představuje odchylku od obecného pravidla, podle kterého se na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu³⁶¹. Ustanovení, které upravuje takový případ, proto musí být vykládáno striktně. Z tohoto hlediska se toto odchylné pravidlo nemůže vztahovat na agenturu práce, která v členském státě, ve kterém je usazena, vůbec nepřiděluje zaměstnance k uživatelům, kteří jsou v tomto státě rovněž usazeni, nebo tak činí nanejvýš v zanedbatelné míře. Kromě toho definice pojmů „agentura práce“ a „zaměstnanec agentury práce“, které jsou stanoveny ve směrnici 2008/104, podporují v rozsahu, v němž z nich vyplývá účel činnosti agentury práce, rovněž výklad, že na takovou agenturu může být nahlíženo tak, že v členském státě, ve kterém je usazena, vykonává „podstatné činnosti“ pouze tehdy, pokud v tomto státě vykonává významným způsobem činnosti spočívající v přidělování těchto zaměstnanců ve prospěch uživatelů, kteří jsou usazeni a vykonávají činnosti v témže členském státě.

Pokud jde konečně o cíl sledovaný dotyčným ustanovením, Soudní dvůr uvedl, že výjimku obsaženou v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, která představuje výhodu poskytnutou podnikům, které využívají svobodu pohybu služeb, nemohou využít agentury práce, které zaměřují své činnosti spočívající v přidělování

360 | Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1). Článek 14. odst. 2 tohoto nařízení stanoví, že „[p]ro účely čl. 12 odst. 1 základního nařízení se slovy ‚jenž zde běžně vykonává své činnosti‘ rozumí zaměstnavatel, který obvykle vykonává podstatné činnosti jiné než čistě vnitřní řídicí činnosti na území členského státu, v němž je usazený, se zohledněním veškerých kritérií, která charakterizují činnosti vykonávané dotyčným podnikem. Příslušná kritéria musí odpovídat konkrétní charakteristice každého zaměstnavatele a skutečné povaze vykonávaných činností“.

361 | Stanoveného v čl. 11 odst. 3 písm. a) nařízení č. 883/2004.

zaměstnanců agentury práce výlučně nebo především na jeden nebo několik jiných členských států než stát, ve kterém jsou usazeny. Opačné řešení by totiž mohlo tyto podniky podněcovat k *forum shopping* tím, že se usadí v členském státě, který má pro ně nejpříznivější právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení. V konečném důsledku by takové řešení mohlo vést ke snížení úrovně ochrany poskytované systémy sociálního zabezpečení členských států. Soudní dvůr mimoto zdůraznil, že poskytnutí takové výhody týmž podnikům by narušilo hospodářskou soutěž mezi různými možnými způsoby zaměstnávání ve prospěch agenturního zaměstnávání oproti podnikům přímo přijímajícím své zaměstnance, kteří by byli pojištěni v rámci systému sociálního zabezpečení členského státu, ve kterém pracují.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že aby bylo možné mít za to, že agentura práce usazená v členském státě v něm „běžně vykonává své činnosti“, musí podstatnou část svých činností spočívajících v přidělování zaměstnanců agentury práce vykonávat ve prospěch uživatelů, kteří jsou usazeni a vykonávají činnost na území uvedeného členského státu.

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, A (Veřejná zdravotní péče) (C-535/19, EU:C:2021:595)

A, italský státní příslušník, který uzavřel manželství s lotyšskou státní příslušnicí, opustil Itálii a usadil se v Lotyšsku, aby se připojil ke své manželce a jejich dvěma nezletilým dětem.

Krátce poté, co přicestoval do Lotyšska, dne 22. ledna 2016 požádal Latvijas Nacionālais Veselības dienests (Státní zdravotní služba, Lotyšsko) o účast v lotyšském veřejném systému povinného zdravotního pojištění. Jeho žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 17. února 2016, které bylo potvrzeno ministerstvem zdravotnictví s odůvodněním, že A nespadá do žádné z kategorií oprávněných příjemců státem hrazené zdravotní péče, jelikož v Lotyšsku není zaměstnancem ani osobou samostatně výdělečně činnou.

Vzhledem k tomu, že jeho žaloba proti zamítavému rozhodnutí lotyšských orgánů byla zamítnuta, podal A odvolání k Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko), který rovněž vydal pro něj nepříznivý rozsudek.

Za těchto okolností se Augstākā tiesa (Senāts) (Nejvyšší soud, Lotyšsko), k němuž podal A kasační opravný prostředek, rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se slučitelnosti zamítnutí žádosti A lotyšskými orgány s unijním právem v oblasti občanství a sociálního zabezpečení.

V rozsudku velkého senátu potvrzuje Soudní dvůr právo hospodářsky nečinných občanů Unie, kteří mají bydliště v jiném členském státě, než je členský stát jejich původu, účastnit se veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto státem. Soudní dvůr však upřesnil, že unijní právo neukládá povinnost bezplatné účasti v uvedeném systému.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve ověřil použitelnost nařízení č. 883/2004 na takové dávky zdravotní péče, jako jsou dávky dotčené ve věci v původním řízení. Z toho vyvodil, že dávky financované státem a poskytované bez jakéhokoliv individuálního a diskrečního posouzení osobních potřeb osobám spadajícím do kategorií oprávněných příjemců

definovaných vnitrostátními právními předpisy představují „dávky v nemoci“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 883/2004. Tyto dávky tak spadají do oblasti působnosti tohoto nařízení, jelikož nejsou dávkami „sociální a léčebné pomoci“, které jsou z této oblasti působnosti vyloučeny³⁶².

Zadruhé Soudní dvůr v podstatě zkoumal, zda čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, jakož i čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice 2004/38³⁶³ brání vnitrostátním právním předpisům, které vylučují z práva být pojištěni v rámci veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto státem, hospodářsky nečinné občany Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, podle čl. 11 odst. 3 písm. e) tohoto nařízení podléhají právním předpisům hostitelského členského státu a na základě čl. 7 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice využívají svého práva na pobyt na území dotyčného státu.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvedl, že v rámci systému kolizních norem stanoveného nařízením č. 883/2004³⁶⁴, jehož cílem je určit vnitrostátní právní úpravu, která se použije na pobírání dávek sociálního zabezpečení, spadají hospodářsky nečinné osoby v zásadě pod právní předpisy členského státu svého bydliště.

Dále zdůraznil, že při stanovení podmínek existence práva zapojit se do systému sociálního zabezpečení jsou členské státy povinny dodržovat platná ustanovení unijního práva. Zejména kolizní normy stanovené nařízením č. 883/2004 jsou pro členské státy kogentní, a tyto státy tedy nemají možnost stanovit, v jakém rozsahu se použijí jejich vlastní právní předpisy nebo právní předpisy jiného členského státu.

Z toho plyne, že členský stát nemůže na základě svých vnitrostátních právních předpisů odmítnout pojistit občana Unie, na kterého se podle čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, týkajícího se pravidel pro určení použitelných právních předpisů, vztahují právní předpisy tohoto členského státu, ve svém veřejném systému zdravotního pojištění.

A konečně Soudní dvůr analyzoval dopad ustanovení směrnice o pobytu, a zejména jejího čl. 7 odst. 1 písm. b), na účast v systému sociálního zabezpečení hostitelského členského státu. Z posledně uvedeného ustanovení vyplývá, že po celou dobu pobytu na území hostitelského členského státu přesahujícího tři měsíce a nedosahujícího pět let musí mít hospodářsky nečinný občan Unie pro sebe a své rodinné příslušníky uzavřeno zdravotní pojištění, kterým jsou kryta všechna rizika, aby se nestali nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance tohoto členského státu.

Pokud jde o vztah mezi touto podmínkou pobytu v souladu se směrnicí o pobytu a povinností pojištění vyplývající z nařízení č. 883/2004, Soudní dvůr upřesnil, že hostitelský členský stát hospodářsky nečinného občana Unie může stanovit, že přístup do tohoto systému nebude bezplatný, aby se tak uvedený občan nestal nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance uvedeného členského státu.

Soudní dvůr měl totiž za to, že hostitelský členský stát může podmínit účast hospodářsky nečinného občana Unie pobývajícího na jeho území na základě čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice o pobytu ve svém veřejném systému zdravotního pojištění splněním podmínek, jako je například uzavření nebo zachování soukromého zdravotního pojištění kryjícího všechna rizika uvedeným občanem, které by umožňovalo uhradit dotčenému státu výdaje na zdravotní péči, které vynaloží ve prospěch tohoto občana, nebo placení příspěvků do uvedeného

---

362| Podle čl. 3 odst. 5 písm. a) nařízení č. 883/2004.

363| Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77, a oprava Úř. věst. 2004, L 229, s. 35; Zvl. vyd. 05/05, s. 46, dále jen „směrnice o pobytu“).

364| Článek 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004.

veřejného systému zdravotního pojištění tímto občanem. V tomto kontextu však hostitelskému členskému státu přísluší dbát na dodržování zásady proporcionality, a tedy na to, aby pro téhož občana nebylo příliš obtížné takové podmínky dodržet.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 11 odst. 3 písm. e) nařízení č. 883/2004, vykládaný ve světle čl. 7 odst. 1 písm. b) směrnice o pobytu, brání vnitrostátním právním předpisům, které vylučují z práva být pojištěni v rámci veřejného systému zdravotního pojištění hostitelského členského státu, aby mohli požívat zdravotní péče financované tímto členským státem, hospodářsky nečinné občany Unie, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, jež podle tohoto nařízení podléhají právním předpisům hostitelského členského státu a na základě uvedené směrnice využívají svého práva na pobyt na území dotčeného státu.

Tato ustanovení však nebrání tomu, aby účast takových občanů Unie v tomto systému nebyla bezplatná, aby se tak předešlo tomu, že se uvedení občané stanou nepřiměřenou zátěží pro veřejné finance hostitelského členského státu.

5. Provádění dohod uzavřených mezi sociálními partnery na úrovni Unie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, EPSU v. Komise (C-928/19 P, EU:C:2021:656)

V dubnu 2015 zahájila Evropská komise konzultace týkající se případného rozšíření působnosti několika směrnic o informování zaměstnanců a projednávání s nimi³⁶⁵ na úředníky a zaměstnance ústředních orgánů státní správy členských států. O několik měsíců později v rámci této konzultace uzavřeli dva sociální partneři, Odborová delegace vnitrostátní a evropské správy (TUNED) a Zaměstnavatelé evropské veřejné správy (EUPAE) dohodu, kterou se zavádí obecný rámec pro informování úředníků a zaměstnanců těchto vnitrostátních orgánů státní správy a konzultace s nimi. Strany dohody následně požádaly Komisi, aby Radě Evropské unie předložila návrh rozhodnutí, kterým se provádí na úrovni Unie tato dohoda, na základě čl. 155 odst. 2 SFEU³⁶⁶. Rozhodnutím ze dne 5. března 2018 Komise jejich žádost odmítla (dále jen „sporné rozhodnutí“).

V květnu 2018 se EPSU, federace, která sdružuje evropské odborové organizace zastupující zaměstnance veřejných služeb a která přispěla k vytvoření TUNED, domáhala zrušení tohoto rozhodnutí před Tribunálem. Tribunál tuto žalobu zamítl³⁶⁷, jelikož měl za to, že čl. 155 odst. 2 SFEU neukládá unijním orgánům povinnost vyhovět společně žádosti předložené smluvními stranami, které uzavřely dohodu, o její provedení na úrovni

³⁶⁵ Směrnice Rady 98/59/ES ze dne 20. července 1998 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se hromadného propouštění (Úř. věst. 1998, L 225, s. 16; Zvl. vyd. 05/03, s. 327), směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů (Úř. věst. 2001, L 82, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 98) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/14/ES ze dne 11. března 2002, kterou se stanoví obecný rámec pro informování zaměstnanců a projednávání se zaměstnanci – Společné prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise o zastupování zaměstnanců (Úř. věst. 2002, L 80, s. 29; Zvl. vyd. 05/04, s. 219).

³⁶⁶ Z tohoto ustanovení v podstatě vyplývá, že k provádění dohod uzavřených mezi sociálními partnery na úrovni Unie dochází buď podle postupů a zvyklostí těchto partnerů a členských států, nebo, v záležitostech týkajících se článku 153 (a sice spadajících do oblasti sociální politiky) rozhodnutím Rady na návrh Komise na základě společné žádosti smluvních stran.

³⁶⁷ Rozsudek ze dne 24. října 2019, *EPSU a Goudriaan v. Komise* (T-310/18, EU:T:2019:757).

Unie. Poté, co Tribunál konstatoval, že sporné rozhodnutí musí být předmětem omezeného přezkumu, rozhodl, že toto rozhodnutí splňuje povinnost uvést odůvodnění stanovenou v článku 296 SFEU a že napadené důvody tohoto rozhodnutí jsou opodstatněné.

Na základě kasačního opravného prostředku podaného EPSU velký senát Soudního dvora potvrdil rozsudek Tribunálu a připomněl prostor pro uvážení přiznaný Komisi v této oblasti a omezený rozsah soudního přezkumu, který se týká takových rozhodnutí.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde nejprve o doslovný výklad čl. 155 odst. 2 SFEU, Soudní dvůr uvedl, že toto ustanovení neuvádí případnou povinnost Komise předložit Radě návrh rozhodnutí. Imperativní formulace použité v několika jazykových verzích tak mají pouze vyjadřovat výlučnost obou alternativních postupů, které jsou v nich uvedeny, přičemž jedním z nich je specifický postup vedoucí k přijetí unijního aktu.

Dále, pokud jde o jeho kontextuální a teleologický výklad, Soudní dvůr analyzoval toto ustanovení v rámci pravomocí svěřených Komisi Smlouvami, zejména v článku 17 SEU, jehož odstavec 1 tomuto orgánu svěřuje úkol spočívající v podpoře obecného zájmu Unie a jehož odstavec 2 mu přiznává obecnou pravomoc legislativní iniciativy. Soudní dvůr z toho vyvodil, že čl. 155 odst. 2 SFEU přiznává Komisi zvláštní pravomoc, která spadá do rámce úlohy, která je jí svěřena v čl. 17 odst. 1 SEU a spočívá v posouzení, zda je vhodné předložit Radě návrh na základě dohody uzavřené mezi sociálními partnery za účelem jejího provedení na úrovni Unie. Jiný výklad by měl za následek upřednostnění pouze zájmů sociálních partnerů, kteří uzavřeli dohodu, před úlohou podporovat obecný zájem Unie, která je Komisi svěřena. Samostatnost sociálních partnerů, která je zakotvena v čl. 152 prvním pododstavci SFEU a kterou je třeba zohlednit v rámci sociálního dialogu podporovaného jako cíl Unie článkem 151 prvním pododstavcem SFEU, tento závěr nezpochybnuje. Tato samostatnost, kterou se vyznačuje fáze jednání o případné dohodě mezi sociálními partnery, přitom neznamená, že Komise musí Radě na základě jejich žádosti automaticky předložit návrh rozhodnutí, kterým se provádí taková dohoda na úrovni Unie, neboť to by znamenalo přiznat těmto sociálním partnerům vlastní právo iniciativy, které jim nepřísluší.

Soudní dvůr kromě toho uvedl, že otázka legislativní povahy právních aktů přijatých na základě čl. 155 odst. 2 SFEU, vznesená EPSU, se liší od otázky pravomoci, kterou má Komise při rozhodování o vhodnosti předložit Radě návrh podle tohoto ustanovení, a že rozsah této pravomoci Komise je stejný bez ohledu na to, zda má akt legislativní povahu, či nikoliv.

Kromě toho, pokud jde o problematiku rozsahu soudního přezkumu sporného rozhodnutí, Soudní dvůr připomněl, že Komise má při rozhodování o tom, zda je vhodné předložit Radě návrh podle čl. 155 odst. 2 SFEU, prostor pro uvážení. Vzhledem ke složitým posouzením, která musí Komise v tomto ohledu provést, je soudní přezkum takových rozhodnutí omezený. Takové omezení je nutné zejména tehdy, mají-li unijní orgány, tak jako v projednávaném případě, přihlídnout k potenciálně rozdílným zájmům a přijmout rozhodnutí zahrnující politická rozhodnutí s ohledem na politická, ekonomická a sociální hlediska.

Konečně žalobkyně tvrdila údajné porušení legitimního očekávání, jelikož měla za to, že se Komise odchýlila od svých dřívějších sdělení zveřejněných v oblasti sociální politiky. V tomto ohledu je sice dle Soudního dvora pravda, že se orgán, který přijme pravidla chování a prostřednictvím jejich zveřejnění oznámí, že je napříště bude používat na případy jimi dotčené, omezuje při výkonu své posuzovací pravomoci. Při neexistenci výslovného a jednoznačného závazku ze strany Komise však nelze mít za to, že by se Komise sama omezila v projednávaném případě při výkonu své pravomoci stanovené ustanovením primárního práva tím, že by se zavázala k tomu, že před předložením svého návrhu bude posuzovat výhradně některá specifická hlediska, čímž by tuto diskreční pravomoc změnila ve vázanou pravomoc, pokud jsou splněny určité podmínky.

Soudní dvůr proto konstatoval, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, a zamítl tudíž kasační opravný prostředek EPSU v plném rozsahu.

XVII. Životní prostředí

V oblasti životního prostředí je třeba zmínit pět rozsudků. První rozsudek se týká výkladu směrnice 92/43³⁶⁸ o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Tato směrnice je rovněž – společně se směrnicí 2009/147³⁶⁹ o ochraně volně žijících ptáků – předmětem výkladu v rámci druhého rozsudku. Směrnice 2009/147 je rovněž předmětem třetího rozsudku. Poslední dva rozsudky se týkají žádostí o přístup k informacím o životním prostředí podaných v rámci směrnice 2003/4³⁷⁰, kterou se provádí Aarhuská úmluva.

1. Směrnice o stanovištích

Rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166)

Skogsstyrelsen (státní správa lesů, Švédsko), které bylo předloženo oznámení o těžbě dřeva týkající se lesní oblasti nacházející se v obci Härryda (Švédsko), vydala stanovisko v tom smyslu, že budou-li dodržena doporučená preventivní opatření, není vykácení téměř všech stromů v dotyčné oblasti, která představuje přírodní stanoviště některých chráněných druhů, v rozporu se švédskou právní úpravou o ochraně druhů.

Tři sdružení na ochranu životního prostředí, která se domnívala, že zamýšlená těžba je v rozporu s uvedenou právní úpravou, kterou se do švédského právního řádu provádí směrnice o ochraně ptáků a směrnice o stanovištích, požádala Länsstyrelsen i Västra Götalands län (prefektura kraje Västra Götaland, Švédsko), aby konala. Prefektura se nicméně rozhodla nepřijmout kontrolní opatření a v podstatě se ztotožnila s kladným stanoviskem vydaným státní správou lesů.

Sdružení napadla rozhodnutí prefektury u Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen (senát pro záležitosti nemovitostí a životního prostředí soudu prvního stupně ve Vänersborgs, Švédsko). Uvedený soud, který tak byl vyzván k rozhodnutí o dopadu dotčené lesnické činnosti na ochranu druhů vyskytujících se v dotyčné lokalitě, předložil Soudnímu dvoru několik předběžných otázek týkajících se podmínek použití a rozsahu zákazů stanovených v tomto ohledu směrnicí o ochraně ptáků a směrnicí o stanovištích.

368 | Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102) (dále jen „směrnice o stanovištích“).

369 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. 2010, L 20, s. 7) (dále jen „směrnice o ochraně ptáků“).

370 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. 2003, L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375, dále jen „směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí“).

Závěry Soudního dvora

Pokud jde nejprve o směrnici o ochraně ptáků, Soudní dvůr uvedl, že tato směrnice ukládá členským státům, aby v souladu s jejím článkem 5 přijaly opatření nezbytná k vytvoření obecné právní úpravy ochrany ptactva, která zahrnuje zejména zákazy jejich úmyslného usmrcování, odchyty a vyrušování, jakož i sběru jejich vajec³⁷¹.

Soudní dvůr upřesnil, že se působnost těchto zákazů vztahuje na všechny druhy volně žijících ptáků přirozeně se vyskytujících na území členských států, a nevztahuje se tedy na rozdíl od švédské praxe pouze na určité kategorie druhů, a sice druhy uvedené v příloze I této směrnice nebo druhy ohrožené na určité úrovni nebo druhy trpící dlouhodobým poklesem populace. Tento výklad je podpořen předmětem a účelem směrnice o ochraně ptáků, jakož i kontextem, do kterého zapadá její článek 5³⁷². Zachování druhů ptáků je totiž nezbytné k dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí, jakož i cílů Unie v oblastech zlepšování životních podmínek a udržitelného rozvoje. Mimoto směrnice o ochraně ptáků odlišuje režim obecné ochrany použitelný na všechny druhy ptáků od režimu cílené a zesílené ochrany pro druhy ptáků vyjmenované v její příloze I.

Soudní dvůr dále připomněl, že stejně jako směrnice o ochraně ptáků stanoví směrnice o stanovištích zavedení systému přísné ochrany chráněných živočišných druhů, který spočívá mimo jiné na zákazech úmyslného odchyty nebo usmrcování jedinců těchto druhů, jejich vyrušování, jakož i ničení nebo sběru jejich vajec, uvedených v jejím čl. 12 odst. 1 písm. a) až c)³⁷³.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že podmínka týkající se úmyslného charakteru předpokládá, že původce dotčeného jednání takový zásah zamýšlel, nebo byl alespoň s možností takového zásahu srozuměn, aby zákazy uvedené v čl. 12 odst. 1 písm. a) až c) směrnice o stanovištích mohly být použity na takovou činnost, jako je lesnická činnost, jež má zjevně jiný účel než odchyt nebo usmrcování živočišných druhů, jejich vyrušování nebo úmyslné ničení či sběr jejich vajec. S ohledem na cíle směrnice o stanovištích, jakož i na znění a kontext výše uvedeného ustanovení³⁷⁴, není použitelnost těchto zákazů podmíněna ani rizikem nepříznivých účinků dotčené činnosti na stav dotčených druhů z hlediska ochrany. Opačný výklad by vedl k obejití přezkumu nepříznivých účinků dotčené činnosti na stav určitého živočišného druhu z hlediska ochrany, přestože je tento přezkum nezbytný pro účely přijetí odchylek od těchto zákazů³⁷⁵.

Kromě toho jelikož je cílem směrnice o stanovištích zajistit z důvodu ochrany biologické rozmanitosti zachování nebo obnovu příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť a u druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zákazy stanovené v jejím čl. 12 odst. 1 písm. a) až c) se použijí i na druhy, které dosáhly takového stavu ochrany, přičemž tyto druhy musí být chráněny proti jakémukoliv zhoršení tohoto stavu.

Soudní dvůr dále připomněl, že za účelem dosažení cílů směrnice o stanovištích musí příslušné orgány přijmout preventivní opatření a předjímat činnosti škodlivé pro chráněné druhy. Předkládajícímu soudu tedy přísluší ověřit, zda je ve sporu v původním řízení dotčená lesnická činnost založena na preventivním přístupu zohledňujícím potřeby zachování dotčených druhů, při zohlednění hospodářských, sociálních, kulturních, regionálních a místních požadavků.

371| Článek 5 směrnice o ochraně ptáků.

372| Článek 5 směrnice o ochraně ptáků.

373| Článek 12 odst. 1 písm. a) až c) směrnice o stanovištích.

374| Článek 12 odst. 1 písm. a) až c) směrnice o stanovištích.

375| Článek 16 směrnice o stanovištích.

Konečně, pokud jde o zákaz poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku, uvedený v čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích³⁷⁶, Soudní dvůr prohlásil, že přísná ochrana upravená v tomto ustanovení nezávisí na počtu jedinců druhu vyskytujících se v dané oblasti. Tato ochrana tím spíše nemůže záviset na riziku nepříznivých účinků na stav dotyčného druhu z hlediska ochrany, pokud navzdory přijatým preventivním opatřením dochází ke ztrátě trvalé ekologické funkčnosti přírodního stanoviště tohoto druhu.

Rozsudek ze dne 28. října 2021, Magistrat der Stadt Wien (Křeček polní – II) (C-357/20, [EU:C:2021:881](#))

Realitní developer provedl stavební práce na pozemku, na kterém se vyskytuje *Cricetus cricetus* (křeček polní), chráněný druh na základě přílohy IV a) směrnice o stanovištích. Před provedením dotčených prací tento realitní developer bez předchozího povolení příslušného orgánu provedl opatření, jejichž cílem bylo zejména vzdálit tento živočišný druh ze stavebního pozemku a přemístit jej na jiné zvláště chráněné plochy, což způsobilo zničení alespoň dvou vstupů do nor.

Magistrat der Stadt Wien (magistrát města Vídně, Rakousko) proto uložil IE, jakožto zaměstnanci realitního developera, zaplacení pokuty za poškozování a ničení míst odpočinku, jakož i míst rozmnožování křečka polního.

IE podal k Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni, Rakousko) žalobu, která napadá uložení této pokuty zejména z důvodu, že jednak nory, které se nacházely na dotyčném pozemku, nebyly v okamžiku provedení dotčených opatření užívány křečkem polním, a jednak tato opatření nevedla k poškozování nebo ničení míst odpočinku nebo míst rozmnožování tohoto živočišného druhu.

V této souvislosti se tento soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázky týkající se časového i prostorového rozsahu pojmu „místo rozmnožování“, jakož i kritéria pro rozlišení mezi „poškozováním“ a „ničením“ místa rozmnožování nebo místa odpočinku ve smyslu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích.

Závěry Soudního dvora

Pokud jde nejprve o prostorový rozsah ochrany míst rozmnožování, Soudní dvůr provedl doslovný, systematický a teleologický výklad čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích.

Zaprvé, pokud jde o znění tohoto ustanovení, Soudní dvůr uvedl, že toto ustanovení ukládá členským státům povinnost přijmout nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV a) této směrnice v jejich přirozeném areálu rozšíření a zakazuje poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku.

Zadruhé, pokud jde o kontext, do něhož je toto ustanovení zasazeno, Soudní dvůr zdůraznil, že zákaz uvedený v tomto ustanovení směřuje k ochraně ekologické funkčnosti míst rozmnožování, jakož i k ochraně významných částí stanovišť chráněných živočišných druhů, aby zde tyto druhy měly podmínky vyžadované zejména pro rozmnožování. Z toho vyplývá, že pojem „místo rozmnožování“ musí být chápán tak, že se vztahuje na všechny oblasti nezbytné k tomu, aby se dotyčný živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat, včetně okolí uvedeného místa.

---

³⁷⁶ | Článek 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích.

Tento výklad je podpořen cíli směrnice o stanovištích. Cílem posledně uvedené směrnice je zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu Unie z titulu zajištění biologické rozmanitosti. Z toho vyplývá, že režim ochrany stanovený v čl. 12 odst. 1 uvedené směrnice musí být schopen účinně zabránit tomu, aby byla poškozena stanoviště chráněných živočišných druhů.

Výklad pojmu „místo rozmnožování“, který by měl v úmyslu omezit rozsah tohoto pojmu pouze na nory křečka polního, přitom může z této ochrany vyloučit oblasti nezbytné k rozmnožování a rození mláďat tohoto živočišného druhu. Kromě toho by ochrana místa rozmnožování byla zbavena užitečného účinku, pokud by účelem nebo důsledkem lidských činností prováděných v okolí tohoto místa bylo, že tento živočišný druh dané místo rozmnožování již nenavštěvuje.

Pokud jde dále o časový rozsah ochrany míst rozmnožování, přijal Soudní dvůr široký význam tohoto rozsahu, podobně jako v případě širokého významu, který zvolil, pokud jde o časový rozsah pojmu „místo odpočinku“³⁷⁷.

Za účelem zajištění přísné ochrany poskytované článkem 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích musí místa rozmnožování chráněného živočišného druhu požívat ochrany tak dlouho, jak je to nezbytné k tomu, aby se tento živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat. Z tohoto hlediska se zde uvedená ochrana vztahuje rovněž na místa rozmnožování, která již nejsou obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa vrátí.

Konečně Soudní dvůr objasnil kritérium pro účely rozlišení mezi pojmy „poškození“ a „ničení“ místa rozmnožování nebo místa odpočinku ve smyslu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích.

S přihlédnutím k obvyklému smyslu těchto výrazů v běžném jazyce, kontextu, ve kterém jsou použity, a cílům sledovaným směrnicí o stanovištích, dospěl Soudní dvůr k závěru, že rozhodující kritérium pro účely rozlišení mezi jednáním způsobujícím poškození místa rozmnožování nebo místa odpočinku na straně jedné a jednáním způsobujícím jejich zničení na straně druhé je stupeň zásahu do ekologické funkčnosti uvedeného místa rozmnožování nebo uvedeného místa odpočinku bez ohledu na to, zda tento zásah je, či není úmyslný. Pro účely tohoto určení je třeba zohlednit ekologické požadavky vlastní každému dotčenému živočišnému druhu, jakož i situaci na úrovni jedinců tohoto živočišného druhu obývajících dotčené místo rozmnožování nebo místo odpočinku.

Z toho vyplývá, že pojmy „poškození“ a „ničení“ uvedené v čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích musí být vykládány v tom smyslu, že označují postupné snižování ekologické funkčnosti místa rozmnožování nebo místa odpočinku chráněného živočišného druhu a úplnou ztrátu této funkčnosti, nezávisle na úmyslné, či neúmyslné povaze takových zásahů.

377] Ve sporu v původním řízení již byla podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, o níž Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 2. července 2020, *Magistrat der Stadt Wien (Křeček polní)* (C-477/19, [EU:C:2020:517](#)). V tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že ochrana míst odpočinku *Cricetus cricetus* (křečka polního) zahrnuje rovněž místa odpočinku, která již nejsou tímto živočišným druhem obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa odpočinku vrátí.

2. Směrnice o ochraně ptáků

Rozsudek ze dne 17. března 2021, *One Voice a Ligue pour la protection des oiseaux* (C-900/19, [EU:C:2021:211](#))

Spolky *One Voice* a *Ligue pour la protection des oiseaux* kritizují používání lepů k odchytu ptáků. Tyto spolky napadly u *Conseil d'État* (Státní rada, Francie) právní úpravu umožňující používání lepů v některých francouzských departementech³⁷⁸. Na podporu svých žalob oba spolky uplatňovaly porušení směrnice o ochraně ptáků, zejména jejího článku 9, který stanoví požadavky a podmínky, za kterých se mohou příslušné orgány odchýlit mimo jiné od zákazu lovu pomocí lepů, který je stanoven v článku 8 a v příloze IV písm. a) této směrnice.

Za těchto okolností *Conseil d'État* (Státní rada) položila Soudnímu dvoru otázku týkající se výkladu těchto ustanovení směrnice o ochraně ptáků. Soudní dvůr ve svém rozsudku poskytl upřesnění ohledně možnosti příslušných orgánů odchýlit se od zákazu používat některé metody odchytu chráněných ptáků v rámci loveckých činností, který je stanoven v článku 8 této směrnice.

Závěry Soudního dvora

Zprvė Soudní dvůr rozhodl, že čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že tradiční povaha metody odchytu ptáků nepostačuje sama o sobě k prokázání toho, že tato metoda nemůže být nahrazena jiným uspokojivým řešením ve smyslu tohoto ustanovení.

Soudní dvůr totiž nejprve připomněl, že členské státy jsou při uplatňování odchýlných ustanovení povinny zaručit, že jakýkoliv zásah mající dopad na chráněné druhy je povolen pouze na základě rozhodnutí obsahujících přesné a náležité odůvodnění, jež odkazuje na důvody, podmínky a požadavky stanovené v čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků. Vnitrostátní právní úprava, která uplatňuje odchýlný režim, přitom nesplňuje podmínky, které se týkají povinnosti uvést odůvodnění, pokud pouze uvádí, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, aniž je to podloženo zevrubným odůvodněním založeným na nejlepších relevantních vědeckých poznatcích.

Soudní dvůr dále zdůraznil, že tradiční metody lovu sice mohou představovat „rozumné využívání“, které je povoleno směrnicí o ochraně ptáků, avšak zachování tradičních činností nemůže představovat autonomní odchylku od režimu ochrany zavedeného touto směrnicí.

Soudní dvůr konečně připomněl, že příslušný orgán musí v rámci ověřování neexistence jiných uspokojivých řešení provést srovnání různých řešení splňujících podmínky odchýlného režimu, aby určil řešení, které se jeví být nejspokojivějším. Za tímto účelem je vzhledem k tomu, že při stanovování a provádění politik Unie v některých oblastech musí Unie a členské státy podle článku 13 SFEU plně zohledňovat požadavky na dobré životní podmínky zvířat, třeba dostatečnou povahu alternativních řešení posoudit ve světle rozumných možností a nejlepších dostupných technik. Taková řešení přitom v projednávané věci patrně existují. Chov a reprodukce chráněných druhů v zajetí mohou představovat jiné uspokojivé řešení, pokud se ukáží jako možné, a přeprava legálně odchycených nebo držných ptáků představuje rovněž rozumné využívání. V tomto ohledu okolnost, že chov a reprodukce dotyčných druhů v zajetí nejsou dosud proveditelné ve větším měřítku z důvodu vnitrostátní právní úpravy, nemůže sama o sobě zpochybnit relevanci těchto řešení.

³⁷⁸ | Jedná se o pět vyhlášek ze dne 24. září 2018, které se týkají používání lepů na odchyt drozdů a kosů černých, kteří mají sloužit jako návnada, v loveckých sezónách v některých francouzských departementech (JORF ze dne 27. září 2018, texty č. 10 až 13 a 15), a o vyhlášku ze dne 17. srpna 1989, která má stejný předmět (JORF ze dne 13. září 1989, s. 11560).

Zadruhé Soudní dvůr rozhodl, že čl. 9 odst. 1 písm. c) směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která odchylně od článku 8 této směrnice umožňuje použití metody odchyty, která vede k vedlejším úlovkům, pokud tyto vedlejší úlovky, ačkoli se jedná o malé množství po omezenou dobu, mohou odchyceným druhům, které nebyly cílem, způsobit nezanedbatelnou újmu.

Členské státy se totiž mohou od zákazu některých metod lovu odchýlit mimo jiné pod podmínkou, že tyto metody umožňují odchyt některých druhů ptáků na základě výběru. Za účelem posouzení selektivity metody je třeba zohlednit nejen podrobnosti této metody a rozsah úlovků ptáků, kteří nejsou cílem, ale rovněž její případné důsledky pro odchycené druhy z hlediska újmy způsobené chyceným ptákům.

V rámci neletální metody odchyty, která vede k vedlejším úlovkům, tak může být podmínka selektivity splněna pouze tehdy, pokud mají tyto vedlejší úlovky omezený rozsah, to znamená, že se týkají pouze velmi omezeného počtu náhodně odchycených jedinců po omezenou dobu, a pokud mohou být puštěny na svobodu, aniž je jim způsobena nezanedbatelná újma. Soudní dvůr přitom konstatoval, že s výhradou zjištění, která nakonec učiní Conseil d'État (Státní rada), je velmi pravděpodobné, že navzdory očištění utrpí odchycení ptáci nenapravitelnou újmu, jelikož lepy mohou ze své podstaty poškodit opeření všech odchycených ptáků.

Je třeba upozornit na to, že v rozsudku *Föreningen Skydda Skogen* (C-473/19 a C-474/19, [EU:C:2021:166](#)), vydaném dne 4. března 2021, se Soudní dvůr rovněž vyslovil k rozsahu působnosti zákazů stanovených ve směrnici o ochraně ptáků³⁷⁹.

3. Přístup k informacím o životním prostředí

Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, Land Baden-Württemberg (Vnitřní komunikace) (C-619/19, [EU:C:2021:35](#))

V říjnu 2010 byly pokáceny stromy v zámecké zahradě ve Stuttgartu v Bádensku-Württembersku (Německo) za účelem realizace projektu výstavby infrastruktury a územního plánování „Stuttgart 21“. V této souvislosti zaslala fyzická osoba, D. R., žádost státnímu ministerstvu spolkové země Bádenska-Württemberska, jejímž cílem bylo získat přístup k určitým dokumentům. Tyto dokumenty se týkají jednak informací předaných tomuto ministerstvu ohledně prací vyšetřovací komise týkající se policejního zásahu předcházejícího pokácení stromů, a jednak zápisu uvedeného ministerstva o provedení smířčího řízení v rámci projektu „Stuttgart 21“. Tato žádost o přístup byla odmítnuta.

Žalobě podané D. R. proti rozhodnutí o odepření přístupu bylo vyhověno Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Nejvyšší správní soud spolkové země Bádenska-Württemberska, Německo), podle něhož se na požadované dokumenty nevztahuje žádný důvod pro odepření přístupu. Uvedený soud měl zejména za to, že důvodu pro odepření přístupu vztahujícího se na „vnitřní komunikaci“ orgánů veřejné správy se již nelze dovolávat po ukončení rozhodovacího procesu dotyčného orgánu. Tento důvod pro odepření přístupu je stanoven v právních předpisech, kterými se do německého práva provádí směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, která ponechává členským státům možnost zavést takovou výjimku od práva veřejnosti na přístup³⁸⁰.

³⁷⁹| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XVII.1 „Směrnice o stanovištích“.

³⁸⁰| Článek 4 odst. 1 první pododstavec písm. e) směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo), který rozhodoval o opravném prostředku „Revision“, vycházel z předpokladu, že D. R. usiloval o přístup k informacím o životním prostředí ve smyslu směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí. Vzhledem k tomu, že měl pochybnosti o rozsahu a časovém omezení důvodu pro odepření přístupu k „vnitřní komunikaci“, který je uveden v této směrnici, rozhodl se v této souvislosti položit Soudnímu dvoru předběžné otázky.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr se nejprve zabýval výkladem pojmu „vnitřní komunikace“ orgánů veřejné správy ve smyslu směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

Pokud jde zaprvé o výraz „komunikace“, Soudní dvůr uvedl, že tento výraz se vztahuje na informaci zaslanou autorem adresátovi, přičemž tento adresát může být jak abstraktní subjekt, tak konkrétní osoba náležející k takovému subjektu. Tento výklad je potvrzen kontextem výjimky, kterou mohou členské státy stanovit pro vnitřní komunikaci. Tato směrnice totiž přebírá rozlišení zavedené Aarhuskou úmluvou³⁸¹ mezi pojmem „dokument“, který se nutně netýká informací někomu určených, a pojmem „komunikace“.

Zadruhé, pokud jde o výraz „vnitřní“, Soudní dvůr uvedl, že za „vnitřní“ se považují pouze informace o životním prostředí, které neopouštějí vnitřní sféru orgánu veřejné správy. Totéž platí pro informace pocházející z vnějšího zdroje po jejich obdržení, pokud nebyly zpřístupněny třetí osobě nebo veřejnosti. Tento výklad je potvrzen cílem sledovaným výjimkou, které mohou využít členské státy, a sice zajistit, aby orgány veřejné správy měly chráněný prostor k rozvíjení úvah a vedení vnitřní diskuse.

V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že okolnost, že informace o životním prostředí může v daném okamžiku opustit vnitřní sféru orgánu veřejné správy, nemůže okamžitě zbavit komunikaci, která ji obsahuje, její interní povahy. Jakkoli mají být totiž výjimky z práva na přístup vykládány restriktivně, nemůže to v rozporu se zněním uvedené směrnice omezit rozsah výjimky pro vnitřní komunikaci.

Pojem „vnitřní komunikace“ tedy zahrnuje veškeré informace, které se pohybují v rámci orgánu veřejné správy a ke dni podání žádosti o přístup neopustily vnitřní sféru tohoto orgánu, případně poté, co je tento orgán obdržel, a pokud nebyly nebo neměly být zpřístupněny veřejnosti před tímto obdržením.

Dále Soudní dvůr zkoumal časovou působnost důvodu pro odepření přístupu k informacím o životním prostředí, které jsou obsaženy ve vnitřní komunikaci. V této souvislosti uvedl, že jeho působnost není časově omezená a nezávisí ani na přípravě dokumentu, ani na průběhu či dokončení nějakého správního procesu.

Odepření přístupu k informacím o životním prostředí z důvodu, že jsou uvedeny ve vnitřní komunikaci, však musí být vždy založeno na vyvážení existujících zájmů v každém jednotlivém případě. S ohledem na zvláště širokou věcnou působnost této výjimky má totiž vyvážení zájmů, které musí vycházet z účinného přezkumu každé situace, zvýšený význam, a musí být tedy předmětem striktní úpravy.

V rámci tohoto přezkumu je orgán veřejné správy, který obdrží žádost o přístup, povinen v každém případě hledat důvody, které mohou hovořit pro zpřístupnění, jako je volná výměna názorů, účinnější účast veřejnosti při rozhodování o otázkách životního prostředí nebo zlepšení životního prostředí. Musí rovněž zkoumat údaje případně poskytnuté žadatelem ve prospěch zpřístupnění požadovaných informací, aniž by byl žadatel povinen uvést zvláštní zájem odůvodňující takové zpřístupnění.

381 | Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, podepsaná v Aarhusu dne 25. června 1998 a schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1).

Kromě toho, je-li požadovaná informace obsažena ve vnitřní komunikaci, musí orgán veřejné správy zohlednit dobu, která uplynula od vyhotovení této komunikace, a informace, které tato komunikace obsahuje. Tento orgán totiž může mít za to, že vzhledem k době, která uplynula od jejich vyhotovení, ztratily tyto informace svou citlivou povahu. Výjimka z práva na přístup, kterou mohou členské státy stanovit pro vnitřní komunikaci, se proto může uplatnit pouze po dobu, po kterou je ochrana požadované informace odůvodněná.

Konečně Soudní dvůr upřesnil, že vyvážení zájmů musí být ověřitelné a musí podléhat správnímu nebo soudnímu přezkumu na vnitrostátní úrovni. Ke splnění tohoto požadavku musí být rozhodnutí o odepření přístupu oznámeno žadateli a musí v něm být uvedeno předvídatelné riziko, že zpřístupnění informací bude konkrétně a skutečně ohrožovat zájem chráněný uplatněnou výjimkou.

Rozsudek ze dne 15. dubna 2021, Friends of the Irish Environment (C-470/19, EU:C:2021:271)

V roce 2016 podala nevládní organizace Friends of the Irish Environment u Courts Service of Ireland (Irská soudní služba) žádost o přístup k informacím o životním prostředí obsaženým v soudním spise souvisejícím s řízením, v jehož rámci bylo zpochybněno stavební povolení vydané pro výstavbu větrných turbín v hrabství Cork (Irsko). Tato žádost, která byla podána podle Aarhuské úmluvy a směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, se týkala některých procesních písemností a konečných usnesení, kterými bylo toto soudní řízení ukončeno.

Irská soudní služba žádost o přístup zamítla s odůvodněním, že irské právo nepočítá s přístupem k informacím o životním prostředí, které souvisejí se soudními řízeními. Commissioner for Environmental Information (komisař pro informace o životním prostředí, Irsko), u kterého bylo proti rozhodnutí o odmítnutí přístupu podáno odvolání, toto rozhodnutí potvrdil, přičemž měl za to, že Irská soudní služba má požadované spisy v držení v rámci výkonu soudní funkce pro soudní orgán a pokud působí v takovém postavení, není „orgánem veřejné správy“ ve smyslu irského práva. Vnitrostátní právní úprava, kterou se provádí směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, totiž z definice pojmu „orgány veřejné správy“ vylučuje instituce působící v soudní funkci, a využívá tak možnosti, kterou tato směrnice v tomto ohledu členským státům poskytuje³⁸².

Nevládní organizace podala proti rozhodnutí komisaře pro informace o životním prostředí opravný prostředek u High Court (Vrchní soud, Irsko), v jehož rámci tvrdila, že výjimka z práva přístupu, kterou mohou členské státy stanovit ve prospěch institucí působících v soudní funkci, se nevztahuje na soudní spisy k ukončeným věcem.

Vzhledem k tomu, že měl Vrchní soud pochybnosti o rozsahu možnosti vyloučit z pojmu „orgán veřejné správy“ instituce nebo subjekty působící v soudní funkci³⁸³, rozhodl se, že se v tomto směru obrátí na Soudní dvůr.

---

382 | Článek 2 bod 2 druhý pododstavec první věta směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

383 | Článek 2 bod 2 směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr úvodem připomněl, že cílem směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí je zaručit občanům přístup k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy členských států. Těmto státům nicméně umožňuje vyloučit ze své působnosti orgány veřejné správy působící „v soudní funkci“. Tato možnost se týká pouze institucí nebo subjektů, které odpovídají definici pojmu „orgán veřejné správy“ uvedené v této směrnici.

Z tohoto důvodu se Soudní dvůr předně zabýval tím, zda jsou soudy a jimi řízené fyzické nebo právnické osoby „orgány veřejné správy“ ve smyslu směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, a zda tudíž spadají do její působnosti.

V tomto ohledu nejprve konstatoval, že výraz „orgány veřejné správy“, který je obsažen v Aarhuské úmluvě a ve směrnici o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, neoznačuje soudní orgány a zejména pak soudy, nýbrž pouze správní orgány členských států, neboť právě tyto orgány obvykle v rámci výkonu svých funkcí mají v držení informace o životním prostředí. Soudy totiž nespádají do žádné z kategorií institucí, na něž se vztahuje definice pojmu „orgány veřejné správy“ obsažená v této směrnici. Soudní dvůr konkrétně konstatoval, že soudy nespádají do žádné z kategorií orgánů veřejné správy zmíněných v uvedené směrnici, jelikož nejsou součástí vlády ani jiných orgánů veřejné správy v této směrnici uvedených, ani nejsou fyzickými nebo právnickými osobami vykonávajícími funkce veřejné správy, které se vztahují k životnímu prostředí, což je kategorie, která zahrnuje pouze fyzické nebo právnické osoby, které spadají pod moc výkonnou nebo se podílejí na výkonu této moci. Tím spíše tudíž soudy nepatří ani mezi osoby či subjekty řízené některou z institucí nebo některým ze subjektů spadajících do těchto kategorií.

Soudní dvůr kromě toho uvedl, že unijní normotvůrce sice chtěl přijetím směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí podpořit přístup občanů k informacím o životním prostředí v držení správních orgánů a jejich účast při přijímání správních rozhodnutí v této oblasti, avšak neměl v úmyslu podporovat informování veřejnosti a účast veřejnosti na rozhodování v oblasti soudnictví. Unijní normotvůrce naopak vzal do úvahy rozmanitost vnitrostátních pravidel v oblasti přístupu k informacím obsaženým v soudních spisech tím, že členským státům umožnil vyloučit z působnosti práva přístupu k těmto informacím instituce nebo subjekty, které příležitostně mohou působit v soudní funkci, avšak samy o sobě povahu soudu nemají, obdobně jako některé nezávislé správní orgány. Unijní normotvůrce rovněž stanovil, že se členské státy mohou odchýlit od zásady přístupu občanů k informacím o životním prostředí, kdyby jejich zveřejnění ohrozilo průběh spravedlnosti, schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení a schopnost orgánu veřejné správy provádět vyšetřování trestné nebo disciplinární povahy³⁸⁴.

Z toho plyne, že soudy a fyzické nebo právnické osoby jimi řízené nejsou „orgány veřejné správy“ ve smyslu směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí. Nespádají tedy do působnosti této směrnice, a nepodléhají proto povinnosti zpřístupnit veřejnosti informace o životním prostředí, které mají v držení, jež je v této směrnici stanovena. Za těchto podmínek je pouze na členských státech, aby případně upravily právo přístupu veřejnosti k informacím obsaženým v soudních spisech a vymezily podmínky jeho výkonu.

V daném případě Soudní dvůr poznamenal, že podle skutečností plynoucích ze spisu, který má k dispozici, je Irská soudní služba pověřena skladováním, archivací a správou soudních spisů; tuto činnost přitom vykonává jménem dotyčného soudu a je jím řízena. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda je třeba se proto, že má tento subjekt úzké vazby s irskými soudy, které ho řídí, domnívat, že stejně jako tyto soudy představuje soudní orgán, v důsledku čehož by do působnosti uvedené směrnice nespadal.

---

384 | Článek 4 odst. 2 písm. c) směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

XVIII. Energie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 15. července 2021, Německo v. Polsko (C-848/19 P, EU:C:2021:598)

Propojovací trasa plynovodu z Baltského moře (dále jen „plynovod OPAL“) je pozemní částí plynovodu Nord Stream 1 na západě, kterým je přepravován plyn z Ruska do Evropy, přičemž jsou obcházeny „tradiční“ tranzitní země, jako je Ukrajina, Polsko a Slovensko. V roce 2009 schválila Evropská komise za určitých podmínek rozhodnutí německé Spolkové agentury pro sítě vyjmout plynovod OPAL z působnosti pravidel směrnice 2003/55³⁸⁵ (později nahrazené směrnicí 2009/73³⁸⁶), která se týká přístupů třetích osob k plynovodním sítím³⁸⁷ a regulace sazeb³⁸⁸. Vzhledem k tomu, že podnik Gazprom, který měl na trhu dodávek plynu dominantní postavení, nikdy nesplnil žádnou z podmínek stanovených Komisí, mohl plynovod OPAL provozovat pouze do výše 50 % jeho kapacity, a to od jeho uvedení do provozu v roce 2011.

Na žádost mimo jiné i Gazpromu oznámila německá Spolková agentura pro sítě v roce 2016 Komisi svůj záměr změnit některá ustanovení o výjimce udělené v roce 2009. Zamýšlená změna měla v podstatě umožnit provozovat plynovod OPAL při plném využití jeho kapacity, a to pod podmínkou, že nejméně 50 % této kapacity bude prodáno v aukci. Rozhodnutím ze dne 28. října 2016 Komise tuto změnu za určitých podmínek schválila³⁸⁹ (dále jen „sporné rozhodnutí“).

Vzhledem k tomu, že měla Polská republika za to, že sporným rozhodnutím dochází kvůli přesměrování části objemů zemního plynu dosud přepravovaných přes státy regionu střední Evropy, včetně Polska, prostřednictvím jiných plynovodů, jež konkurují plynovodu OPAL, na tranzitní cestu Nord Stream 1 / OPAL k ohrožení bezpečnosti dodávek plynu v Polsku, podala u Tribunálu žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí. Tribunál této žalobě vyhověl a sporné rozhodnutí zrušil kvůli porušení zásady energetické solidarity zakotvené v čl. 194 odst. 1 SFEU³⁹⁰. Komise měla podle Tribunálu posoudit dopady změny režimu provozování plynovodu OPAL na bezpečnost dodávek v Polsku a jeho energetickou politiku.

Soudní dvůr, u kterého podala Spolková republika Německo kasační opravný prostředek, zasedající ve velkém senátu rozsudek Tribunálu potvrdil, přičemž se vyjádřil k povaze a dosahu zásady energetické solidarity.

---

385 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. 2003, L 176, s. 57; Zvl. vyd. 12/02, s. 230).

386 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 94).

387 | Článek 18 směrnice 2003/55 a článek 32 směrnice 2009/73.

388 | Článek 25 odst. 2 až 4 směrnice 2003/55.

389 | Rozhodnutí Komise C(2016) 6950 final ze dne 28. října 2016 o přezkumu podmínek stanovených na základě směrnice 2003/55 pro výjimku z pravidel týkajících se přístupu třetích osob a regulace sazeb udělenou plynovodu OPAL.

390 | Rozsudek ze dne 10. září 2019, *Polsko v. Komise* (T-883/16, [EU:T:2019:567](#)).

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé připomněl, že podle čl. 194 odst. 1 SFEU má politika Unie v oblasti energetiky v duchu solidarity mezi členskými státy za cíl zajistit fungování trhu s energií a bezpečnost dodávek energie v Unii, jakož i podporovat energetickou účinnost a úspory energie, rozvoj nových a obnovitelných energií a propojení energetických sítí.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že zásada solidarity je základní zásadou unijního práva uvedenou v několika ustanoveních Smlouvy o EU a Smlouvy o FEU, která je v oblasti energetiky konkrétně vyjádřena v čl. 194 odst. 1 SFEU. Tato zásada úzce souvisí se zásadou loajální spolupráce³⁹¹, ze které Unii a členskými státy plyne povinnost se při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv navzájem respektovat a pomáhat si. Vzhledem k tomu, že zásada solidarity je základem všech cílů politiky Unie v oblasti energetiky, na základě žádné skutečnosti nelze vyloučit, že tato zásada má právně závazné účinky. Zásada solidarity naopak zahrnuje práva a povinnosti Unie i členských států, přičemž Unie má povinnost solidarity vůči členskými státy a členské státy mají tutéž povinnost mezi sebou a ve vztahu ke společnému zájmu Unie.

Soudní dvůr z toho na rozdíl od argumentace Spolkové republiky Německo vyvodil, že z hlediska zásady energetické solidarity musí být posuzována legalita každého aktu unijních orgánů, který spadá do politiky Unie v oblasti energetiky, a to i když relevantní sekundární právo, v projednávané věci směrnice 2009/73³⁹², na tuto zásadu výslovně neodkazuje. Ze zásady energetické solidarity a zásady loajální spolupráce ve vzájemném spojení tudíž vyplývá, že Komise je při přijímání rozhodnutí, kterým se mění režim výjimky podle směrnice 2009/73³⁹³, povinna posoudit případná rizika pro dodávky plynu na trzích členských států.

Soudní dvůr zadruhé upřesnil, že znění článku 194 SFEU neomezuje uplatnění zásady energetické solidarity na situace teroristických útoků či přírodních nebo člověkem způsobených pohrom, které jsou zmíněny v článku 222 SFEU. Duch solidarity uvedený v čl. 194 odst. 1 SFEU naopak dopadá na všechny činnosti spadající do politiky Unie v oblasti energetiky.

Důsledkem povinnosti unijních orgánů a členských států zohlednit zásadu energetické solidarity při přijímání aktů týkajících se vnitřního trhu se zemním plynem, když zajišťují mimo jiné i bezpečnost dodávek energie v Unii, je tedy jak přijímání opatření pro řešení nouzových situací, tak přijímání opatření preventivních. Unie a členské státy musí při výkonu svých příslušných pravomocí v této oblasti vyvážit dotčené energetické zájmy a nepřijímat opatření, jimiž by mohly být ovlivněny zájmy subjektů, které mohou být dotčeny, pokud jde o bezpečnost dodávek, jejich ekonomickou a politickou životaschopnost a diverzifikaci zdrojů dodávek, aby fakticky projevily svou provázanost a solidaritu.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že sporné rozhodnutí musí být zrušeno kvůli porušení zásady energetické solidarity.

---

391 | Článek 4 odst. 3 SEU.

392 | Článek 36 odst. 1 směrnice 2009/73.

393 | Článek 36 směrnice 2009/73.

Rozsudek ze dne 2. září 2021, Komise v. Německo (Provedení směrnic 2009/72 a 2009/73) (C-718/18, [EU:C:2021:662](#))

Cílem směrnic 2009/72³⁹⁴ a 2009/73 je poskytnout všem spotřebitelům v Evropské unii možnost výběru na vnitřních trzích s elektřinou a zemním plynem. Aby se zamezilo diskriminaci, stanovily tyto směrnice povinnost účinně oddělit přenosové soustavy od výroby a dodávek (dále jen „účinné oddělení“). Dodržování ustanovení uvedených směrnic je zajištěno vytvořením nezávislých, nestranných a transparentních vnitrostátních regulačních orgánů (dále jen „VRO“)³⁹⁵.

Soudní dvůr svým rozsudkem vyhověl žalobě pro nesplnění povinnosti podané Evropskou komisí proti Německu v plném rozsahu. Čtyři žalobní důvody uplatněné Komisí na podporu její žaloby se týkaly nesprávného provedení několika ustanovení směrnic 2009/72 a 2009/73 Německem v zákoně o zásobování elektrickou energií a plynem³⁹⁶.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr vyhověl prvnímu žalobnímu důvodu, kterým Komise vytýkala Německu, že neprovedlo správně pojem „vertikálně integrovaný podnik“ (dále jen „VIP“), jelikož tento pojem omezilo na podniky vykonávající činnost v Unii³⁹⁷. Soudní dvůr zdůraznil, že pojem „VIP“ je autonomním pojmem unijního práva, který nestanoví územní omezení a musí být vykládán s ohledem na pojem „účinné oddělení“, aby se zamezilo riziku diskriminace v přístupu k soustavám. Mezi provozovatelem přenosové soustavy, který se nachází v Unii, a výrobcí nebo dodavateli elektřiny nebo zemního plynu působícími v těchto oblastech mimo Unii by totiž mohl existovat střet zájmů. Široký výklad pojmu „VIP“ umožňuje případně zahrnout činnosti vykonávané mimo Unii, což však neznamená rozšíření nařizovací pravomoci Unie. Restriktivní výklad pojmu „VIP“ zastávaný Německem proto není v souladu s cíli sledovanými ustanoveními směrnic 2009/72 a 2009/73.

Pokud jde o nezávislost zaměstnanců a vedení provozovatele přenosové soustavy, vyhověl Soudní dvůr druhému žalobnímu důvodu, kterým Komise vytýkala skutečnost, že podle německých právních předpisů bylo použití ustanovení směrnic v oblasti přechodných období týkajících se změny funkce ve VIP omezeno na části VIP, které vykonávají činnost v oblasti energetiky³⁹⁸. Soudní dvůr zdůraznil, že tato ustanovení neobsahují takové omezení, které je v rozporu s cílem „účinného oddělení“, které se jeví jako nezbytné pro zajištění fungování vnitřního trhu s energií, jakož i zabezpečení dodávek energie. Podle uvedených ustanovení se „přechodná období“ použijí na osoby odpovědné za řízení nebo na členy správních orgánů provozovatele přenosové soustavy, kteří před zahájením pracovní činnosti pro provozovatele přenosové soustavy vykonávali činnost v rámci VIP nebo v podniku většinového akcionáře jednoho z podniků VIP, i když tyto činnosti nebyly vykonávány v odvětví energetiky VIP nebo v takovém podniku většinového akcionáře.

---

394 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 55). Tato směrnice byla zrušena s účinkem od 1. ledna 2021 směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU (Úř. věst. 2019, L 158, s. 125). Je však nadále *ratione temporis* použitelná na daný spor.

395 | Článek 35 odst. 4 směrnice 2009/72 a čl. 39 odst. 4 směrnice 2009/73.

396 | Energiewirtschaftsgesetz (zákon o zásobování elektrickou energií a plynem) ze dne 7. července 2005 (BGBl. I, s. 1970 a 3621), ve znění § 2 odst. 6 zákona ze dne 20. července 2017 (BGBl. I, s. 2808, 2018 I s. 472).

397 | Porušení čl. 2 bodu 21 směrnice 2009/72 a čl. 2 bodu 20 směrnice 2009/73.

398 | Porušení čl. 19 odst. 3 a 8 směrnic 2009/72 a 2009/73.

V odpověď na argument Německa týkající se volného pohybu pracovníků a základního práva na svobodný výběr povolání Soudní dvůr uvedl, že svobody nejsou absolutními výsadami, ale mohou být za určitých podmínek omezeny, jako je tomu v daném případě. Soudní dvůr dospěl k závěru, že osobní působnost německého zákona je v rozporu s dotčenými ustanoveními směrnic 2009/72 a 2009/73.

Soudní dvůr vyhověl třetímu žalobnímu důvodu, v rámci kterého Komise tvrdila, že ustanovení těchto směrnic, která zakazují vlastnit určité podíly nebo získávat určité finanční výhody od části VIP, byla do německých právních předpisů provedena pouze omezeně, neboť se nevztahují na podíly držené zaměstnanci provozovatele přenosové soustavy³⁹⁹, zatímco ze znění ustanovení vyplývá, že se tyto zákazy použijí rovněž na takovéto zaměstnance. Takovéto řešení je podpořeno cílem „účinného oddělení“, jakož i rizikem, že zaměstnanci, kteří se neúčastní běžného řízení provozovatele přenosové soustavy, budou schopni ovlivňovat činnost svého zaměstnavatele, takže by mohly nastat situace střetu zájmů v případě, že tito zaměstnanci mají podíly ve VIP nebo v jeho částech. V odpověď na argument Německa týkající se práva zaměstnanců na vlastnictví zaručeného v čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie Soudní dvůr uvedl, že zákazy vyplývající z relevantních ustanovení směrnice 2009/72 a 2009/73 nepřiměřeně a nepřípustným způsobem nezasahují do samotné podstaty tohoto práva.

Soudní dvůr vyhověl čtvrtému žalobnímu důvodu, kterým Komise vytýkala Německu, že porušilo výlučné pravomoci VRO, jak jsou stanoveny těmito směrnicemi, tím, že německá právní úprava svěřila spolkové vládě stanovení metod pro výpočet nebo stanovení podmínek připojení a přístupu k vnitrostátním sítím, včetně použitelných sazeb⁴⁰⁰. Soudní dvůr v tomto ohledu zdůraznil, že plná nezávislost VRO na hospodářských a veřejných subjektech je nezbytná k zajištění toho, aby jeho rozhodnutí byla nestranná a nediskriminační. Soudní dvůr poukázal na to, že procesní autonomie členských států musí respektovat cíle a povinnosti stanovené uvedenými směrnicemi. Zejména sazby a metody výpočtu pro vnitřní a přeshraniční obchod s elektřinou a zemním plynem musí být určeny na základě jednotných kritérií, jako jsou kritéria stanovená týmiž směrnicemi a jinými normativními akty Unie.

V odpověď na argument Německa, podle kterého má § 24 zákona o zásobování elektrickou energií a plynem legislativní povahu, Soudní dvůr zdůraznil, že fungování Unie je založeno na zásadě zastupitelské demokracie, a zejména že směrnice jsou přijímány v legislativním procesu. Kromě toho zásada demokracie nebrání existenci veřejných orgánů nacházejících se mimo klasickou hierarchickou správu a více či méně nezávislých na vládě. Nezávislé postavení VRO nemůže samo o sobě zbavit tyto orgány jejich demokratické legitimacy, protože nejsou vyňaty z veškerého parlamentního vlivu⁴⁰¹.

Soudní dvůr zdůraznil, že pravomoci, které jsou vyhrazeny VRO, spadají do oblasti provádění, a to na základě specializovaného technického posouzení, a nepřiznávají těmto orgánům prostor pro uvážení, který by mohl znamenat rozhodnutí politické povahy. Dodal, že v dané věci jsou VRO podřízeny zásadám a pravidlům stanoveným podrobným normativním rámcem na úrovni Unie.

V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek ze dne 2. září 2021, **Moldavská republika** (C-741/19, [EU:C:2021:655](#)), ve kterém byl Soudní dvůr povolán k výkladu Smlouvy o energetické chartě⁴⁰².

399| Porušení čl. 19 odst. 5 směrnic 2009/72 a 2009/73.

400| Porušení čl. 37 odst. 1 písm. a) a čl. 37 odst. 6 písm. a) a b) směrnice 2009/72, a čl. 41 odst. 1 písm. a) a čl. 41 odst. 6 písm. a) a b) směrnice 2009/73.

401| V tomto smyslu rozsudky ze dne 9. března 2010, **Komise v. Německo** (C-518/07, [EU:C:2010:125](#), body 42, 43 a 46), a ze dne 11. června 2020, **Prezident Slovenskej republiky** (C-378/19, [EU:C:2020:462](#), body 36 až 39).

402| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIX.2. „Smlouva o energetické chartě“.

XIX. Mezinárodní dohody

Pokud jde o mezinárodní dohody, je třeba zmínit čtyři rozhodnutí. V jednom rozsudku měl Soudní dvůr příležitost vyslovit se k platnosti rozhodčí doložky obsažené v mezinárodní dohodě uzavřené mezi dvěma členskými státy. Dále se Soudní dvůr vyjádřil k výkladu Smlouvy o energetické chartě⁴⁰³. Vyjádřil se rovněž k dohodě EU-Arménie a v posudku i k Istanbulské úmluvě o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí⁴⁰⁴.

1. Rozhodčí doložka obsažená v mezinárodní dohodě uzavřené mezi členskými státy

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 26. října 2021, PL Holdings (C-109/20, [EU:C:2021:875](#))

V roce 2013 byla společnosti PL Holdings, založené podle lucemburského práva, pozastavena její hlasovací práva spojená s cennými papíry drženými v polské bance a byl nařízen jejich nucený prodej. Společnost PL Holdings s tímto rozhodnutím přijatým Komisí Nadzoru Finansowego (komise pro finanční dohled, Polsko) nesouhlasila a rozhodla se zahájit rozhodčí řízení proti Polsku. Za tímto účelem se společnost PL Holdings, opírajíc se o dvoustrannou investiční dohodu (BIT) uzavřenou v roce 1987 mezi Belgií a Lucemburskem na jedné straně a Polskem na straně druhé⁴⁰⁵, obrátila na rozhodčí soud v souladu s rozhodčí doložkou obsaženou v této dohodě⁴⁰⁶.

Dvěma nálezy ze dne 28. června a 28. září 2017 dospěl rozhodčí soud k závěru, že má pravomoc předmětný spor rozhodnout, konstatoval, že Polsko porušilo své povinnosti vyplývající z BIT, a uložil mu povinnost uhradit společnosti PL Holdings náhradu škody.

Opravný prostředek, jímž se Polsko před Svea hovrätt (odvolací soud ve Stockholmu, Švédsko) domáhalo zrušení rozhodčích nálezů, byl zamítnut. Uvedený soud mimo jiné rozhodl, že i když je rozhodčí doložka uvedená v BIT, podle které musí být spor týkající se této dohody rozhodnut rozhodčím orgánem, neplatná, nebrání tato neplatnost členskému státu a investorovi z jiného členského státu uzavřít v pozdější fázi rozhodčí smlouvu *ad hoc* za účelem vyřešení tohoto sporu.

---

403 | Smlouva o energetické chartě, která byla podepsána v Lisabonu dne 17. prosince 1994 (Úř. věst. 1994, L 380, s. 24, dále jen „ECT“) a schválena jménem Evropských společenství rozhodnutím Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 (Úř. věst. 1998, L 69, s. 1; Zvl. vyd. 12/02, s. 24).

404 | V této rubrice je třeba rovněž upozornit na rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, **Governor of Cloverhill Prison a další** (C-479/21 PPU, [EU:C:2021:929](#)), vydaný v souvislosti s dohodou o vystoupení Spojeného království z Evropské unie a s dohodou o obchodu a spolupráci uzavřenou mezi Evropskou unií a tímto třetím státem, který je prezentován v rubrice III „Vystoupení Spojeného království z Evropské unie“.

405 | Dohoda mezi vládou Belgického království a vládou Lucemburského velkovévodství na jedné straně a vládou Polské lidové republiky na straně druhé o podpoře a vzájemné ochraně investic, podepsaná dne 19. května 1987.

406 | Článek 9 BIT.

Högsta domstolen (Nejvyšší soud, Švédsko), jenž rozhodoval o kasačním opravném prostředku podaném proti rozhodnutí odvolacího soudu, se rozhodl obrátit se na Soudní dvůr s otázkou, zda články 267 a 344 SFEU brání uzavření rozhodčí smlouvy *ad hoc* mezi stranami sporu, pokud má tato smlouva stejný obsah jako rozhodčí doložka obsažená v BIT, která je v rozporu s unijním právem.

Soudní dvůr, zasedající ve velkém senátu, rozvinul svou judikaturu vycházející z rozsudku *Achmea*⁴⁰⁷ a rozhodl, že unijní právo zakazuje, aby členský stát takovouto rozhodčí smlouvu *ad hoc* uzavřel.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr, opíraje se o rozsudek ve věci *Achmea*, zaprvé potvrdil, že rozhodčí doložka obsažená v BIT, podle níž může investor z jednoho členského státu v případě sporu týkajícího se investic v jiném členském státě, který uzavřel BIT, zahájit rozhodčí řízení proti poslední uvedenému státu před rozhodčím soudem, jehož pravomoc je tento stát povinen uznat, je v rozporu s unijním právem. Tato doložka totiž může vedle zásady vzájemné důvěry mezi členskými státy ohrozit i zachování specifického charakteru unijního práva, které je zajištěno řízením o předběžné otázce upraveným v článku 267 SFEU. Uvedená doložka tedy není slučitelná se zásadou loajální spolupráce uvedenou v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU a zasahuje do autonomie unijního práva zakotvené zejména v článku 344 SFEU.

Zadruhé měl Soudní dvůr za to, že umožnit členskému státu, aby spor, jenž se může týkat uplatňování a výkladu unijního práva, předložil rozhodčímu orgánu, který má stejné vlastnosti jako orgán, jenž je předvídan takovouto rozhodčí doložkou, která je neplatná, neboť je v rozporu s unijním právem, uzavřením rozhodčí smlouvy *ad hoc* se stejným obsahem jako tato doložka, by ve skutečnosti vedlo k obcházení povinností vyplývajících pro tento členský stát ze Smluv, a zejména z výše uvedených článků.

Předně by totiž taková rozhodčí smlouva *ad hoc* měla ve vztahu ke sporu, v jehož rámci byla uzavřena, stejné účinky, jaké by se pojily s předmětnou rozhodčí doložkou. Důvodem existence této smlouvy by bylo právě nahradit tuto rozhodčí doložku, aby byly zachovány její účinky i přes její neplatnost.

Dále by důsledky tohoto obcházení povinností dotyčného členského státu nebyly méně závažné jen proto, že se jedná o individuální případ. Tento právní přístup by ve skutečnosti mohl být přijat v celé řadě sporů, které by se mohly týkat uplatnění a výkladu unijního práva, čímž by bylo opakovaně zasahováno do autonomie tohoto práva.

Navíc by každý návrh na zahájení rozhodčího řízení zaslaný členskému státu na základě neplatné rozhodčí doložky mohl obsahovat nabídku rozhodčího řízení a na tento členský stát by pak bylo možné nahlížet tak, že tuto nabídku přijal již z toho důvodu, že neuplatnil konkrétní argumenty proti existenci rozhodčí smlouvy *ad hoc*. Tato situace by přitom měla za následek, že by byly zachovány účinky závazku přijatého tímto členským státem v rozporu s unijním právem – a tudíž neplatného – uznat pravomoc rozhodčího orgánu, kterému byla věc předložena.

---

407 | Rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#)).

Konečně jak z rozsudku ve věci Achmea, tak ze zásad přednosti unijního práva a loajální spolupráce vyplývá nejen to, že se členské státy nemohou zavázat, že ze soudního systému Unie vyloučí spory, které se mohou týkat uplatnění a výkladu unijního práva, ale i to, že pokud je takový spor předložen rozhodčímu orgánu na základě závazku, který je v rozporu s uvedeným právem, jsou povinny napadnout platnost rozhodčí doložky nebo rozhodčí smlouvy *ad hoc*, na základě které byla věc uvedenému orgánu předložena⁴⁰⁸.

Jakýkoliv pokus členského státu zhojit neplatnost rozhodčí doložky prostřednictvím smlouvy s investorem z jiného členského státu by tedy byl v rozporu s touto povinností napadnout platnost této doložky, a mohl by tak způsobit protiprávnost samotné kauzy této smlouvy, jelikož by byla v rozporu s ustanoveními a základními zásadami, jimiž se řídí unijní právní řád.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že vnitrostátní soud je povinen zrušit rozhodčí nález vydaný na základě rozhodčí smlouvy, která je v rozporu s unijním právem.

V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek ze dne 2. září 2021, **Moldavská republika (C-741/19, EU:C:2021:655)**, který byl vydán v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané v kontextu uplatnění rozhodčího řízení obsaženého v ECT⁴⁰⁹.

2. Smlouva o energetické chartě

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, Moldavská republika (C-741/19, EU:C:2021:655)

Na základě řady smluv uzavřených v roce 1999 prodával ukrajinský výrobce Ukrenergo elektřinu ukrajinskému distributorovi Energoalians, který tuto elektřinu dále prodával společnosti Derimen, která je zapsána na Panenských ostrovech a která uvedenou elektřinu dále prodávala moldavskému veřejnému podniku Moldtranselectro za účelem jejího vývozu do Moldavska. Objemy elektřiny, která měla být dodána, byly každý měsíc stanoveny přímo mezi Moldtranselectro a Ukrenergo.

Společnost Derimen zaplatila Energoalians částky dlužné za takto zakoupenou elektřinu v plné výši, zatímco Moldtranselectro zaplatil Derimen pouze část částek dlužných za tuto elektřinu. Dne 30. května 2000 převedla společnost Derimen na společnost Energoalians svou pohledávku vůči Moldtranselectro. Moldtranselectro uhradil svůj dluh vůči Energoalians pouze částečně tím, že na ni převedl své pohledávky. Energoalians se pokusila dosáhnout uhrazení zbývající části tohoto dluhu ve výši 16 287 185,94 amerického dolaru (USD) (přibližně 13 735 000 eur) u moldavských a poté ukrajinských soudů, avšak marně.

Energoalians měla za to, že některá jednání Moldavské republiky v tomto kontextu představují závažná porušení povinností plynoucích z ECT, jejíž základní koncepcí je zlepšit hospodářský růst pomocí opatření pro liberalizaci investic a obchodu s energií.

---

408 | Závěr potvrzený rovněž článkem 7 písm. b) Dohody o ukončení platnosti dvoustranných dohod o investicích mezi členskými státy Evropské unie (Úř. věst. 2020, L 169, s. 1).

409 | Tento rozsudek je prezentován v rubrice XIX.2. „Smlouva o energetické chartě“.

Energoalians, jejíž právní nástupkyní je Komstroy LLC, zahájila rozhodčí řízení podle ECT⁴¹⁰. Rozhodčí soud *ad hoc* se sídlem v Paříži (Francie), který byl ustaven za účelem vyřešení tohoto sporu, prohlásil, že má pravomoc tento spor rozhodnout, a uložil Moldavské republice povinnost zaplatit Energoalians peněžní částku na základě ECT. V návaznosti na žalobu na neplatnost podanou proti nálezu rozhodčího soudu a na rozsudek Cour de cassation (Kasační soud, Francie) byla pravomoc tohoto rozhodčího soudu zpochybněna Moldavskou republikou u předkládajícího soudu, kterým byl cour d'appel de Paris (Odvolací soud v Paříži, Francie), z důvodu, že pohledávka vyplývající ze smlouvy o prodeji elektřiny není „investicí“ ve smyslu ECT⁴¹¹. Předkládající soud položil za tímto účelem Soudnímu dvoru tři otázky týkající se pojmu „investice“.

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku rozhodl, že skutečnost, že podnik pocházející z jedné smluvní strany ECT nabude pohledávku, která vyplývá ze smlouvy o dodávkách elektřiny nesouvisející s investicí a kterou má podnik pocházející ze státu, který není smluvní stranou uvedené smlouvy, vůči veřejnoprávnímu podniku jiné smluvní strany téže smlouvy, nepředstavuje „investici“ ve smyslu ECT.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve ověřil svou pravomoc odpovědět na položené předběžné otázky, jelikož několik účastníků řízení, mezi nimi společnost Komstroy, tvrdilo, že unijní právo není na dotčený spor použitelné, neboť strany tohoto sporu nemají nic společného s Evropskou unií.

Soudní dvůr potvrdil, že má pravomoc rozhodovat v rámci řízení o žádosti o předběžné otázce o výkladu ECT, která je smíšenou dohodou, a sice dohodou uzavřenou Unií a velkým počtem členských států. Tato pravomoc je odůvodněna tím spíše, že se položené otázky týkají pojmu „investice“ ve smyslu ECT a Unie má od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost výlučnou pravomoc, pokud jde o přímé zahraniční investice, a sdílenou pravomoc, pokud jde o jiné než přímé investice⁴¹².

Tento závěr není zpochybněn okolností, že se původní řízení týká sporu mezi investorem z třetího státu a jiným třetím státem. Je pravda, že Soudní dvůr v zásadě nemá pravomoc poskytovat výklad mezinárodní dohody, pokud jde o její uplatnění v rámci sporu, na který se nevztahuje unijní právo. Tak je tomu zejména tehdy, pokud takový spor probíhá mezi investorem z třetího státu a jiným třetím státem. Unie má však zájem na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo pojmu „investice“ ve smyslu ECT jednotného výkladu bez ohledu na podmínky, za kterých se má tento pojem použít. Tak je tomu v případě ustanovení, o jejichž výklad žádá předkládající soud. Zejména pokud by věc spadala do unijního práva, mohl by mít tento soud povinnost rozhodnout o výkladu těchto ustanovení ECT, ať již v rámci návrhu na zrušení rozhodčího nálezu, nebo v rámci běžného soudního sporu.

Strany sporu se v každém případě rozhodly předložit tento spor rozhodčímu soudu *ad hoc*, který byl ustaven podle rozhodčích pravidel Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní (dále jen „UNCITRAL“)⁴¹³, a v souladu s těmito rozhodčími pravidly souhlasily s tím, že sídlo rozhodčího soudu bude v Paříži, tedy na území členského státu, v projednávaném případě Francie, ve kterém je ECT použitelná jakožto akt unijního práva. Pro účely řízení zahájeného na území tohoto členského státu vede tedy toto umístění sídla rozhodčího soudu k tomu, že se uplatní unijní právo, jehož dodržování musí podle článku 19 SEU zajistit soud, jemuž byla věc předložena.

410| Článek 26 odst. 1 ECT.

411| Článek 1 bod 6 a čl. 26 odst. 1 ECT.

412| Článek 207 SFEU; posudek **1/17 (Dohoda CETA EU-Kanada)** ze dne 30. dubna 2019 ([EU:C:2019:341](#)).

413| Článek 26 odst. 4 písm. b) ECT.

Za účelem odpovědi na první otázku předkládajícího soudu, která se týká výkladu pojmu „investice“ ve smyslu ECT, nezbytného k ověření pravomoci rozhodčího soudu *ad hoc*, Soudní dvůr nejprve zkoumal, které spory mohou být předloženy rozhodčímu soudu na základě článku 26 ECT. Několik členských států, které se účastnily písemné a ústní části řízení, totiž vyzvalo Soudní dvůr, aby upřesnil, zda takový soud může při dodržení zásady autonomie soudního systému Unie rozhodovat o sporu mezi hospodářským subjektem z jednoho členského a jiným členským státem⁴¹⁴.

Soudní dvůr v tomto ohledu zaprvé upřesnil, že rozhodčí soud rozhoduje v souladu s ECT, která je aktem unijního práva, jakož i mezinárodním právem, takže uvedený soud může být povinen vykládat a uplatňovat unijní právo.

Zadruhé není tento rozhodčí soud součástí soudního systému v členském státě, v projednávaném případě ve Francii. Z toho plyne, že tento rozhodčí soud nelze považovat za soud „členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, a není proto oprávněn požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce⁴¹⁵.

Zatřetí za účelem zajištění souladu se zásadou autonomie soudního systému Unie musí rozhodčí nález podléhat přezkumu soudem členského státu, který může zajistit plné dodržování unijního práva tím, že zajistí, aby otázky týkající se tohoto práva mohly být případně předloženy Soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce. V projednávané věci si strany sporu zvolily rozhodčí soud na základě rozhodčích pravidel UNCITRAL a souhlasily s tím, že sídlo rozhodčího soudu bude v Paříži, takže v důsledku toho je francouzské právo použitelné na řízení, jehož předmětem je soudní přezkum rozhodčího nálezu. Takový soudní přezkum může být nicméně proveden dotyčným vnitrostátním soudem pouze v rozsahu, v němž mu to vnitrostátní právo umožňuje. Francouzské právo přitom stanoví pouze omezený přezkum týkající se mimo jiné pravomoci rozhodčího soudu. Dotčené rozhodčí řízení se navíc liší od obchodní arbitráže, která má původ ve svobodné vůli dotčených stran. Má totiž původ v dohodě, na základě níž členské státy souhlasí s vynětím sporů, které by se mohly týkat uplatňování nebo výkladu unijního práva, ze systému soudních opravných prostředků, který jsou povinny stanovit.

Ze všech těchto charakteristických rysů rozhodčího soudu vyplývá, že kdyby se jednalo o spor mezi členskými státy, mechanismus řešení tohoto sporu by nebyl způsobilý zajistit, aby byly spory rozhodnuty soudem spadajícím do soudního systému Unie, přičemž pouze takový soud může zaručit plnou účinnost unijního práva⁴¹⁶. Dotčené ustanovení ECT⁴¹⁷ není proto použitelné na spory mezi členským státem a investorem z jiného členského státu ve věci investice uskutečněné tímto investorem v prvním členském státě.

Soudní dvůr dále upřesnil pojem „investice“ ve smyslu ECT. V tomto ohledu rozhodl, že je pravda, že pohledávka vyplývající ze smlouvy o dodávkách elektřiny představuje majetkovou hodnotu drženou přímo investorem, přičemž pojmem „investor“, který je definován v ECT a použit mimo jiné v čl. 26 odst. 1 ECT, se stran takové smluvní strany, jako je Ukrajina, rozumí zejména každý podnik organizovaný v souladu s právními předpisy použitelnými na území této smluvní strany. Pohledávka vyplývající z pouhé smlouvy o prodeji elektřiny však nemůže být považována za udělenou za účelem provozování hospodářské činnosti v odvětví energetiky. Z toho plyne, že pouhá smlouva o dodávkách elektřiny, v projednávané věci vyrobené jinými hospodářskými subjekty, je obchodní operací, která nemůže jako taková představovat investici. Tento výklad odpovídá jasnému rozlišení, které ECT činí mezi obchodem a investicemi.

414| Článek 26 ECT.

415| Rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#), body 43 až 49).

416| Rozsudek ze dne 6. března 2018, *Achmea* (C-284/16, [EU:C:2018:158](#), bod 56).

417| Článek 26 odst. 2 písm. c) ECT.

V této rubrice je rovněž třeba upozornit na rozsudek *Stichting Cartel Compensation et Equilib Netherlands* (C-819/19, [EU:C:2021:904](#)), vydaný dne 11. listopadu 2021⁴¹⁸, v němž se Soudní dvůr vyslovil k výkladu článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru⁴¹⁹ a článku 8 Dohody o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací⁴²⁰, které zakazují kartelové dohody a praktiky, jež omezují hospodářskou soutěž. Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, podepsaná dne 25. června 1998 v Aarhusu⁴²¹, byla rovněž vyložena Soudním dvorem v rozsudku *Land Baden-Württemberg (Vnitřní komunikace)* (C-619/19, [EU:C:2021:35](#)), vydaném dne 20. ledna 2021, a v rozsudku *Friends of the Irish Environment* (C-470/19, [EU:C:2021:271](#)), vydaném dne 15. dubna 2021⁴²².

3. Dohoda o partnerství EU-Arménie

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 2. září 2021, Komise v. Rada (Dohoda s Arménií) (C-180/20, [EU:C:2021:658](#))

Dohoda o globálním a posíleném partnerství mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na jedné straně a Arménskou republikou na straně druhé (dále jen „Dohoda o partnerství s Arménií“) byla podepsána dne 24. listopadu 2017⁴²³. Tato dohoda upravuje zřízení Rady pro partnerství a Výboru pro partnerství a možnost zřídit podvýbory a jiné orgány. Dohoda rovněž stanoví, že Radě pro partnerství přísluší, aby přijala svůj jednací řád a stanovila v něm povinnosti Výboru pro partnerství a určila způsob práce výboru.

Dne 29. listopadu 2018 přijala Evropská komise v souladu s čl. 218 odst. 9 SFEU společně s Vysokou představitelkou Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku návrh rozhodnutí Rady Evropské unie o postoji, který má být jménem Unie zaujat v Radě pro partnerství, pokud jde o přijetí rozhodnutí o jednacích řádech Rady partnerství, Výboru pro partnerství a specializovaných podvýborů nebo dalších orgánů. Ve svém pozměněném návrhu ze dne 19. července 2019 Komise odstranila odkaz na článek 37 SEU – týkající se uzavírání dohod v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) – jako na hmotněprávní základ. Rada tento návrh rozhodnutí rozdělila na dvě různá rozhodnutí. Přijala zaprvé rozhodnutí 2020/245, které má zajistit provádění dohody o partnerství s výjimkou její hlavy II a jehož hmotněprávní základ tvoří články 91, 207 a 209 SFEU, které se týkají oblasti dopravy, obchodu a rozvoje. Zadruhé přijala rozhodnutí 2020/246, které má zajistit provádění hlavy II této dohody týkající se spolupráce v oblasti SZBP a jehož hmotněprávní základ tvoří samotný článek 37 SEU. Rozhodnutí 2020/245 bylo přijímáno kvalifikovanou většinou, zatímco

---

418| Tento rozsudek je prezentován v rubrice XII.1. „Kartelové dohody (článek 101 SFEU)“.

419| Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd.11/52, s. 3).

420| Dohoda o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací, podepsaná dne 21. června 1999 v Lucemburku a schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady a Komise 2002/309/ES, Euratom týkajícím se dohody o vědeckotechnické spolupráci, ze dne 4. dubna 2002 o uzavření sedmi dohod se Švýcarskou konfederací (Úř. věst. 2002, L 114, s. 1; Zvl. vyd. 11/41, s. 89).

421| Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, podepsaná dne 25. června 1998 v Aarhusu a schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1).

422| Tyto rozsudky jsou prezentovány v rubrice XVII.3. „Přístup k informacím o životním prostředí“.

423| Rozhodnutí (EU) 2018/104 o podpisu jménem Unie a prozatímním provádění Dohody o komplexním a posíleném partnerství mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii a jejich členskými státy na jedné straně a Arménskou republikou na straně druhé (Úř. věst. 2018, L 23, s. 1).

rozhodnutí 2020/246 bylo přijímáno jednomyslně. Komise před Soudním dvorem napadla rozdělení aktu Rady na dvě rozhodnutí, jakož i volbu článku 37 SEU jako právního základu pro rozhodnutí 2020/246 a pravidla hlasování, které z toho vyplynulo, a navrhla zrušení obou rozhodnutí Rady.

Velký senát Soudního dvora rozhodnutí 2020/245 a 2020/246 zrušil. Dospěl k závěru, že dohoda o partnerství sice vykazuje jistou spojitost se SZBP, avšak v ní obsažené aspekty a vyhlášené záměry, které jsou podřaditelné pod SZBP, nestačí k tomu, aby tvořily samostatnou složku této dohody umožňující zdůvodnit použití článku 37 SEU jako hmotněprávního základu a čl. 218 odst. 8 druhého pododstavce SFEU jako procesněprávního základu pro rozhodnutí 2020/246. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že za těchto okolností neexistovalo nic, co by odůvodňovalo rozdělení aktu o postoji, který má být Unii zaujat v Radě partnerství zřízené Dohodou o partnerství s Arménií, na dvě různá rozhodnutí.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr na úvod připomněl, že Rada v souladu s čl. 218 odst. 8 SEU zpravidla rozhoduje kvalifikovanou většinou a pouze v případech uvedených ve druhém pododstavci tohoto ustanovení rozhoduje jednomyslně. Za těchto podmínek musí být použitelné pravidlo hlasování v každém jednotlivém případě určeno podle toho, zda spadá pod případy uvedené v čl. 218 odst. 8 druhém pododstavci SFEU, či nikoli, s tím, že volba hmotněprávního základu daného rozhodnutí se musí zakládat na objektivních skutečnostech, které mohou být předmětem soudního přezkumu, mezi něž patří zejména cíl a obsah tohoto aktu.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že jestliže přezkum unijního aktu ukáže, že sleduje dvojí účel nebo že má dvě složky a jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek je možné označit za hlavní nebo převažující, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být akt založen na jediném právním základu, a sice na tom, který je vyžadován hlavním nebo převažujícím účelem nebo složkou. V projednávané věci se napadená rozhodnutí sice formálně týkají různých hlav dohody o partnerství, Soudní dvůr nicméně uvedl, že oblast, do níž spadají, a právní základ předmětné vnější činnosti Unie musí být posuzovány z hlediska této dohody jako celku, jelikož se tato rozhodnutí týkají obecně fungování mezinárodních orgánů zřízených na základě Dohody o partnerství s Arménií. Přijetí dvou různých rozhodnutí Rady, která jsou založena na různých právních základech, avšak směřují ke stanovení jednotného postojů, který má být jménem Unie zaujat ve věci fungování orgánů zřízených touto dohodou, ostatně může být odůvodněné pouze tehdy, pokud dohoda posuzovaná v celém svém rozsahu zahrnuje samostatné složky odpovídající jednotlivým právním základům užitým pro přijetí uvedených rozhodnutí.

Soudní dvůr v tomto ohledu zdůraznil, že kvalifikaci dohody jako dohody o rozvojové spolupráci je nutno učinit s ohledem na její podstatný účel, a nikoli v závislosti na jejích jednotlivých ustanoveních. I když se některá ustanovení hlavy II Dohody o partnerství s Arménií týkají témat, která mohou spadat pod SZBP, a potvrzují vůli stran vzájemně v dané oblasti spolupracovat, jsou tato ustanovení v dohodě málo početná a v převážené míře se omezují na pouhá programová prohlášení popisující dosavadní vzájemné vztahy smluvních stran a jejich společné záměry do budoucna.

V souvislosti s účelem dohody Soudní dvůr následně konstatoval, že smyslem dohody je hlavně stanovit rámec pro spolupráci s Arménií v oblasti dopravy, obchodu a rozvoje. V této souvislosti uvedl, že by požadavek, aby dohoda o rozvojové spolupráci byla pokaždé, když se dotýká specifické oblasti, založena i na jiném ustanovení, než je to, které upravuje tuto politiku, měl takovou povahu, že by pravomoc a řízení, které jsou upraveny článkem 208 SFEU, byly zbaveny podstaty. V projednávané věci sice některé z konkrétních cílů směřujících k posílení politického dialogu mohou být podřazeny pod SZBP, nicméně výčet těchto konkrétních cílů není doplněn žádným akčním programem nebo konkrétními způsoby spolupráce, jimiž by bylo možné doložit, že SZBP tvoří vedle aspektů spojených s obchodem a rozvojovou spoluprací jednu ze samostatných složek této dohody.

Konečně lze sice pro určení právního základu uvedeného aktu vzít v úvahu rovněž jeho kontext, jako je v projednávané věci konflikt v Náhorním Karabachu, Soudní dvůr nicméně konstatoval, že Dohoda o partnerství s Arménií nepočítá s žádným konkrétním či specifickým opatřením k řešení této situace dotýkající se mezinárodní bezpečnosti.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr rozhodnutí 2020/246 zrušil, neboť bylo chybně založeno na článku 37 SEU jako hmotněprávním základem. Soudní dvůr zrušil i rozhodnutí 2020/245. Z bodu 10 jeho odůvodnění a z jeho článku 1 totiž vyplývá, že se toto rozhodnutí netýká postoje, který má být jménem Unie zaujat v Radě partnerství zřízené Dohodou o partnerství s Arménií v části související s prováděním hlavy II této dohody. Ustanovení obsažená v této hlavě přitom nepředstavují samostatnou složku uvedené dohody, která by Radě ukládala, aby se za účelem stanovení tohoto postoje opírala mimo jiné o článek 37 SEU a čl. 218 odst. 8 druhý pododstavec SFEU. Nic tedy neodůvodňovalo, aby Rada z předmětu rozhodnutí 2020/245 vyčlenila uvedený postoj v části týkající se provádění hlavy II též dohody a přijala odlišné rozhodnutí na základě čl. 218 odst. 9 SFEU, jehož předmětem je stanovení uvedeného postoje v části, která se provádění této hlavy týká.

Soudní dvůr se nicméně v zájmu právní jistoty rozhodl zachovat účinky zrušených rozhodnutí do doby, než Rada přijme nové rozhodnutí, které bude s tímto rozsudkem v souladu.

4. Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí

Posudek 1/19 (velkého senátu) ze dne 6. října 2021 (Istanbulská úmluva)

Istanbulská úmluva o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí⁴²⁴ spadá zčásti do pravomocí Unie a zčásti do pravomocí členských států. Má se tedy jednat o smíšenou dohodu uzavíranou Uníí i členskými státy. V návrhu rozhodnutí o podpisu této úmluvy jménem Unie, který přijala Komise, byl jako hmotněprávní základ označen čl. 82 odst. 2 a článek 84 SFEU. Vzhledem k tomu, že tento návrh nezískal na půdě Rady Evropské unie dostatečnou podporu, bylo rozhodnuto, že se podpis úmluvy omezí pouze na její oblasti spadající do výlučné pravomoci Unie, tak jak byla určena Radou. Namísto shora uvedeného hmotněprávního základu tedy Rada použila čl. 78 odst. 2, čl. 82 odst. 2 a čl. 83 odst. 1 SFEU. V zájmu zohlednění zvláštní situace Irsku podle protokolu č. 21⁴²⁵, bylo navíc rozhodnutí o podpisu rozděleno na dvě samostatná rozhodnutí.

Jedno z těchto dvou rozhodnutí se týká podpisu Istanbulské úmluvy v záležitostech týkajících se justiční spolupráce v trestních věcech⁴²⁶, a druhé pak jejího podpisu v záležitostech azylu a zásady nenavracení⁴²⁷. K podpisu Istanbulské úmluvy jménem Unie došlo v souladu s těmito dvěma rozhodnutími dne 13. června 2017.

424 | Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, přijatá dne 7. dubna 2011 (dále jen „Istanbulská úmluva“).

425 | Protokol (č. 21) o postavení Spojeného království a Irsku s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojený ke Smlouvě o EU a Smlouvě o FEU (dále jen „protokol č. 21“).

426 | Rozhodnutí Rady (EU) 2017/865 ze dne 11. května 2017 o podpisu Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, pokud jde o záležitosti týkající se justiční spolupráce v trestních věcech, jménem Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 131, s. 11).

427 | Rozhodnutí Rady (EU) 2017/866 ze dne 11. května 2017 o podpisu Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí, pokud jde o azyl a zásadu nenavracení, jménem Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 131, s. 13).

Doposud však nebylo přijato žádné rozhodnutí o uzavření této úmluvy Unií, neboť Rada patrně podmiňuje přijetí takového rozhodnutí předchozí „vzájemnou dohodou“ všech členských států na tom, že budou touto úmluvou vázány v oblastech spadajících do jejich pravomocí.

Dne 9. července 2019 podal Evropský parlament Soudnímu dvoru žádost o posudek na základě čl. 218 odst. 11 SFEU ohledně uzavření Istanbulské úmluvy Unií. V rámci první otázky se Parlament dotázal, jaké jsou náležité právní základy aktu Rady o uzavření této úmluvy a zda je nutné či možné rozdělit akt o podpisu i akt o uzavření úmluvy na dvě samostatná rozhodnutí. V rámci druhé otázky se Parlament dotázal, zda Smlouvy Radě umožňují či ukládají čekat před uzavřením Istanbulské úmluvy jménem Unie na „vzájemnou dohodu“ členských států na tom, že budou touto úmluvou vázány v oblastech spadajících do jejich pravomocí.

Ve svém posudku odpověděl velký senát Soudního dvora na otázky Parlamentu následovně.

Zprv s výhradou neustálého plného dodržování požadavků, které jsou stanoveny v čl. 218 odst. 2, 6 a 8 SFEU, nezakazují Smlouvy Radě, jedná-li v souladu se svým jednacím řádem, čekat před přijetím rozhodnutí o uzavření Istanbulské úmluvy Unií na „vzájemnou dohodu“ členských států. Naproti tomu jí zakazují přidávat k postupu uzavírání upravenému v tomto článku další etapu tím, že přijetí rozhodnutí o uzavření úmluvy bude podmíněno předchozím konstatováním takové „vzájemné dohody“.

Zadruhé náležitý hmotněprávní základ pro přijetí aktu Rady o uzavření Istanbulské úmluvy Unií v části, která je předmětem zamýšlené dohody, tvoří čl. 78 odst. 2, čl. 82 odst. 2 a články 84 a 336 SFEU.

Zatřetí protokoly č. 21 a č. 22⁴²⁸ odůvodňují rozdělení uzavíracího aktu na dvě samostatná rozhodnutí, pouze pokud je smyslem takového rozdělení zohlednit skutečnost, že se Irsko či Dánské království nepodílejí na opatřeních, která jsou přijímána z titulu uzavření zamýšlené dohody a spadají do působnosti těchto protokolů, přičemž jsou tato opatření uvažována v jejich celku.

Závěry Soudního dvora

- K přípustnosti žádosti o posudek

Cílem řízení o posudku je předcházet obtížím, které by vyplývaly ze soudních sporů ohledně slučitelnosti mezinárodních dohod zavazujících Unii se Smlouvami. Soudní dvůr zejména s ohledem na tento cíl konstatoval, že je žádost o posudek přípustná, vyjma druhé části první otázky v rozsahu, v němž se týká rozdělení aktu o podpisu na dvě rozhodnutí. Istanbulská úmluva byla totiž Unií podepsána více než dva roky před podáním žádosti o posudek, takže prevenčního cíle sledovaného článkem 218 odst. 11 SFEU již nelze dosáhnout. Parlament mimoto mohl uvedená rozhodnutí o podpisu napadnout žalobou na neplatnost.

- K praxi „vzájemné dohody“

Co se týče praxe spočívající v čekání na „vzájemnou dohodu“ členských států na tom, že budou vázány smíšenou dohodou, Soudní dvůr nejprve uvedl, že Smlouvy Radě zakazují, aby zahájení postupu uzavírání úmluvy podmínila předchozím konstatováním takové „vzájemné dohody“. Kdyby totiž měla tato praxe takovéto účinky, zaváděla by hybridní rozhodovací proces, neboť by již samotná možnost Unie uzavřít smíšenou dohodu zcela závisela na vůli každého z členských států být vázán takovou dohodou v oblastech spadajících do jejich pravomocí. Takový hybridní rozhodovací proces je přitom neslučitelný s čl. 218 odst. 2, 6 a 8 SFEU, který pojímá uzavírání mezinárodní dohody jako akt přijímaný kvalifikovanou většinou Rady.

---

428 | Protokol (č. 22) o postavení Dánska, připojený ke Smlouvě o EU a Smlouvě o FEU (dále jen „protokol č. 22“).

Nicméně v mezích postupu upraveného v těchto ustanoveních spadá do prostoru pro politické uvážení Rady jak rozhodnutí zabývat se návrhem na uzavření mezinárodní dohody, či nikoli, a případně v jakém rozsahu, tak volba vhodného okamžiku pro přijetí takového rozhodnutí. Nic tedy Radě nebrání v tom, aby jednání, která v ní probíhají, prodlužovala ve snaze zajistit užší spolupráci mezi členskými státy a unijními orgány v procesu uzavírání, což může znamenat čekání na jejich „vzájemnou dohodu“.

Tento prostor pro politické uvážení je však uplatňován v zásadě kvalifikovanou většinou, takže takováto většina v Radě může kdykoli a v souladu s pravidly stanovenými jejím jednacím řádem nařídít, že se jednání ukončují a přijímá se rozhodnutí o uzavření mezinárodní dohody.

- K náležitým právním základům pro uzavření Istanbulské úmluvy

V rámci otázky týkající se právních základů bylo nejprve třeba, aby Soudní dvůr vymezil předmět a rozsah své analýzy. Vzhledem k tomu, že v tomto ohledu musí Rada přijmout rozhodnutí o uzavření Istanbulské úmluvy kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Parlamentu, náleží těmto orgánům upřesnit v mezích položené otázky rozsah „zamýšlené dohody“ ve smyslu čl. 218 odst. 11 SFEU. Soudní dvůr tedy přistoupil k analýze Istanbulské úmluvy pouze v rozsahu těch jejích částí, které dle znění této otázky a dle obsahu rozhodnutí o podpisu mají být předmětem uzavíracího aktu. S ohledem na tyto skutečnosti Soudní dvůr vycházel z toho, že se tento akt bude týkat ustanovení Istanbulské úmluvy souvisejících s justiční spoluprací v trestních věcech, s azylem a zásadou nenavracení a s povinnostmi orgánů a veřejné správy Unie, a to v rozsahu, v němž tato ustanovení spadají do pravomoci Unie.

Pokud jde na prvním místě o justiční spolupráci v trestních věcech, dospěl Soudní dvůr s ohledem na počet a dosah ustanovení Istanbulské úmluvy, která spadají do pravomoci Unie uvedené v čl. 82 odst. 2 SFEU⁴²⁹ a článku 84 SFEU⁴³⁰, k závěru, že by tyto články měly být zařazeny mezi právní základy uzavíracího aktu. Naproti tomu povinnosti, které z úmluvy vyplývají v oblasti spadající pod čl. 83 odst. 1 SFEU⁴³¹, mají pro Unii mimořádně omezený dosah, takže uzavírací akt nemůže být na tomto ustanovení založen.

Pokud jde na druhém místě o azyl a zásadu nenavracení, Istanbulská úmluva sice obsahuje jen tři články týkající se těchto oblastí, avšak ty tvoří samostatnou hlavu, kterou nelze považovat za vedlejší nebo mající mimořádně omezený dosah, takže by čl. 78 odst. 2 SFEU⁴³² měl být součástí hmotněprávního základu uzavíracího aktu.

Pokud jde na třetím místě o veřejnou správu Unie, měla by Unie zajistit, aby byly v plném rozsahu splněny povinnosti stanovené úmluvou spadající pod článek 336 SFEU⁴³³, a toto ustanovení by proto mělo patřit mezi právní základy.

---

429 | Na základě tohoto ustanovení může Unie stanovit minimální pravidla týkající se mimo jiné přípustnosti důkazů mezi členskými státy, práv osob v trestním řízení a práv obětí trestných činů.

430 | Toto ustanovení svěřuje Unii pravomoc přijmout pobídková a podpůrná opatření pro činnost členských států v oblasti předcházení trestné činnosti.

431 | Podle tohoto ustanovení má Unie pravomoc stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí mimo jiné v oblasti obchodu s lidmi a sexuálního vykořisťování žen a dětí.

432 | Toto ustanovení se týká pravomocí Unie v oblasti azylu, doplňkové ochrany a dočasné ochrany.

433 | Týkající se služebního řádu úředníků Unie a pracovního řádu ostatních zaměstnanců Unie.

- K rozdělení aktu o uzavření Istanbulské úmluvy na dvě samostatná rozhodnutí

Otázka rozdělení uzavíracího aktu na dvě rozhodnutí je spjata s použitelností protokolu č. 21 v souvislosti s Irskem, a to v důsledku toho, že jako náležité právní základy pro uzavření zamýšlené dohody byla identifikována ustanovení obsažená v části třetí hlavy V Smlouvy o FEU. Irsko se v zásadě nepodílí na přijímání opatření Rady spadajících do této části, ledaže by oznámilo přání účastnit se jich. Na základě tohoto protokolu nemělo Irsko v úmyslu podílet se na uzavření Istanbulské úmluvy Unii v části upravující téma azylu a zásady nenavracení, zatímco v částech upravujících ostatní témata se na uzavření této úmluvy podílí.

Selektivní účast na jednom a tomtéž opatření uvedeném v protokolu č. 21 je přitom vyloučena. Stejně tak není dovoleno rozdělení aktu o uzavření zamýšlené dohody na dvě rozhodnutí, aby se Irsku umožnilo účastnit se přijímání jednoho z těchto dvou rozhodnutí a druhého ne, zatímco by se každé z rozhodnutí o uzavření úmluvy týkalo opatření, která spadají do části třetí hlavy V Smlouvy o FEU.

Je-li však prokázáno, že jsou na akt o uzavření mezinárodní dohody použitelné různé právní základy, může existovat objektivní potřeba rozdělit tento akt na více rozhodnutí. Tak tomu může být mimo jiné v případě, kdy je smyslem takového rozdělení zohlednit skutečnost, že se Irsko nebo Dánské království nepodílí na opatřeních zamýšlených z titulu uzavření mezinárodní dohody spadajících do působnosti protokolu č. 21 v případě Irska a protokolu č. 22 v případě Dánského království, zatímco jiná opatření zamýšlená z titulu jejího uzavření do jeho působnosti nespádají. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě mezi složky hmotněprávního základu aktu o uzavření zamýšlené dohody patří článek 336 SFEU, který nespádá do působnosti protokolů č. 21 a č. 22, lze tak doložit objektivní potřebu rozdělit akt o uzavření Istanbulské úmluvy.

XX. Společná obchodní politika

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 21. prosince 2021, Bank Melli Iran (C-124/20, EU:C:2021:1035)

Bank Melli Iran (dále jen „BMI“) je íránskou bankou ve vlastnictví íránského státu, která má pobočku v Německu. Uzavřela se společností Telekom, která je dceřinou společností společnosti Deutsche Telekom AG, jejíž sídlo se nachází v Německu a přibližně polovina jejího obratu pochází z její činnosti ve Spojených státech, několik smluv za účelem poskytování telekomunikačních služeb, které jí umožňují vyvíjet obchodní činnost. V roce 2018 odstoupily Spojené státy od dohody o íránském jaderném programu, jež byla podepsána v roce 2015 a jejímž cílem je kontrolovat íránský jaderný program a zrušit hospodářské sankce uvalené na Írán. V důsledku tohoto odstoupení Spojené státy znovu uvalily na Írán a na osoby uvedené na seznamu⁴³⁴, k nimž patří i společnost BMI, sankce na základě Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012 (zákon z roku 2012 o svobodě a boji proti šíření zbraní v Íránu). Od tohoto data je opět každé osobě zakázáno udržovat obchodní vztahy s osobami uvedenými na tomto seznamu mimo území Spojených států.

⁴³⁴ | Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (seznam výslovně identifikovaných státních příslušníků a osob, jejichž aktiva jsou blokována, dále jen „seznam SDN“).

V návaznosti na toto rozhodnutí přijala Unie nařízení v přenesené pravomoci 2018/1100⁴³⁵, kterým se mění příloha nařízení č. 2271/96⁴³⁶ v tom smyslu, že obsahuje zákon z roku 2012 o svobodě a boji proti šíření zbraní v Íránu. Zakazuje zejména dotyčným osobám vyhovět zákonům uvedeným v příloze tohoto nařízení nebo aktům z nich vyplývajícím (čl. 5 první pododstavec), ledaže jim bylo uděleno oprávnění těmto zákazům vyhovět, které může udělit Evropská komise, pokud by nedodržení těchto zahraničních právních předpisů vážně poškodilo zájmy osob, na něž se nařízení vztahuje, nebo zájmy Unie (čl. 5 druhý pododstavec).

Vzhledem k tomu, že německé právo stanoví, že „[p]rávní jednání, které odporuje zákonnému zakazu, je neplatné, nevyplývá-li ze zákona něco jiného“⁴³⁷, a že společnost Telekom v roce 2018 vypověděla před uplynutím doby jejich platnosti všechny smlouvy uzavřené mezi ní a společností BMI, aniž uvedla výslovné odůvodnění a Komise jí udělila příslušné oprávnění, napadla společnost BMI výpověď uvedených smluv před německými soudy. V prvním stupni bylo společnosti Telekom uloženo, aby předmětné smlouvy plnila až do uplynutí lhůt pro řádnou výpověď. Na řádnou výpověď uvedených smluv bylo naproti tomu nahlíženo tak, že je v souladu s článkem 5 nařízení. Společnost BMI se za těchto podmínek odvolala k Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk, Německo), který předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž se dotázal na výklad čl. 5 prvního pododstavce nařízení s ohledem zejména na články 16 a 52 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a na mechanismus udělování oprávnění upravený v čl. 5 druhém pododstavci téhož nařízení.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora, máje za to, že čl. 5 první pododstavec nařízení je formulován široce, zaprvé rozhodl, že se zákaz vyhovět požadavkům nebo zákazům stanoveným některými zákony přijatými třetí zemí v rozporu s mezinárodním právem použije i v případě, kdy nedojde k předvolání ani není dán pokyn ze strany správního nebo soudního orgánu, kterým by bylo zajištěno dodržování těchto zákonů. Podle Soudního dvora je tento výklad podpořen cíli nařízení, mezi něž patří ochrana zavedeného právního řádu a obecně zájmů Unie, aby bylo v co nejširší možné míře dosaženo cíle volného pohybu kapitálu mezi členskými státy a třetími zeměmi, a ochrana zájmů dotčených osob. Soudní dvůr totiž uvedl, že vzhledem k hrozbě právních důsledků, jíž jsou na základě takového zákona vystaveny osoby, na které se v zásadě vztahují takové požadavky nebo zakazy, by nařízení nebylo způsobilé zamezit jeho účinkům, kdyby byl zákaz stanovený v prvním pododstavci čl. 5 podmíněn přijetím pokynů zahraničním správním nebo soudním orgánem.

Zadruhé Soudní dvůr konstatoval, že zákaz stanovený v čl. 5 prvním pododstavci nařízení je formulován jasně, přesně a bezpodmínečně, takže se jej lze dovolávat v takovém občanskoprávním řízení, o jaké jde ve věci v původním řízení. Následně potvrdil, že osoba, na kterou se vztahuje nařízení a které nebylo Komisí uděleno oprávnění, může s ohledem na první pododstavec uvedeného článku 5 vypovědět smlouvy, které uzavřela s osobou uvedenou na seznamu SDN, aniž by takovou výpověď odůvodnila. Nicméně v rámci občanskoprávního řízení týkajícího se údajného porušení zákazu zakotveného nařízením přísluší osobě, které

435 | Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1100 ze dne 6. června 2018, kterým se mění příloha nařízení Rady (ES) č. 2271/96 o ochraně proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území, jakož i proti účinkům opatření na nich založených nebo z nich vyplývajících (Úř. věst. 2018, L 199 I, s. 1).

436 | Nařízení Rady (ES) č. 2271/96 ze dne 22. listopadu 1996 o ochraně proti účinkům právních předpisů přijatých určitou třetí zemí uplatňovaných mimo její území, jakož i proti účinkům opatření na nich založených nebo z nich vyplývajících (Úř. věst. 1996, L 309, s. 1; Zvl. vyd. 10/01, s. 75), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 37/2014 ze dne 15. ledna 2014, kterým se mění některá nařízení týkající se společné obchodní politiky, pokud jde o postupy přijímání určitých opatření (Úř. věst. 2014, L 18, s. 1), a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1100 ze dne 6. června 2018, kterým se mění příloha nařízení č. 2271/96 (Úř. věst. 2018, L 199 I, s. 1).

437 | § 134 Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník).

je uvedený zákaz určen, aby právně dostatečným způsobem prokázala, že cílem jejího chování, v projednávané věci vypovězení všech smluv, nebylo vyhovět předpisům Spojených států uvedeným v nařízení, jestliže se *prima facie* jeví, že tomu tak bylo.

V projednávaném případě Soudní dvůr uvedl, že německé právo umožňuje účastníku řízení, který tvrdí, že právní úkon je neplatný z důvodu porušení takového zákonného zákazu, jako je zákaz stanovený v čl. 5 prvním pododstavci nařízení, aby se této neplatnosti dovolával před soudem. Konstatoval nicméně, že v tomto případě by důkazní břemeno podle německého práva nesla v plném rozsahu osoba, která se tohoto porušení dovolává, přestože jí předmětné důkazy obvykle nejsou přístupné, což by soudu, jemuž byla věc předložena, ztížilo konstatování tohoto porušení, a byla by ohrožena účinnost tohoto ustanovení nařízení.

A konečně zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že články 5 a 9⁴³⁸ nařízení, vykládané ve světle článku 16 a 52 Listiny, nebrání tomu, aby výpověď smluv byla prohlášena za neplatnou, jestliže toto prohlášení neplatnosti nebude mít pro dotyčnou osobu nepřiměřené účinky, zejména z hospodářského hlediska. V projednávané věci by předmětná výpověď v případě neexistence oprávnění ve smyslu čl. 5 druhého pododstavce nařízení podle německého práva byla neplatná, pokud by se ukázalo, že je v rozporu s čl. 5 prvním pododstavcem nařízení. Pokud by však takové prohlášení neplatnosti bylo způsobitelné omezit svobodu podnikání, přicházelo by v úvahu jen tehdy, byly-li by splněny podmínky stanovené v čl. 52 odst. 1 Listiny.

Pokud jde v této souvislosti zejména o podmínku týkající se respektování podstaty svobody podnikání zaručené článkem 16 Listiny, Soudní dvůr konstatoval, že určení neplatnosti výpovědi smluv uzavřených mezi společnostmi BMI a Telekom by společnost Telekom nepřipravilo o možnost uplatňovat své zájmy obecně v rámci smluvního vztahu, ale spíše by tuto možnost omezilo. Omezení svobody podnikání vyplývající z případného určení neplatnosti výpovědi smluv, která je v rozporu se zákazem stanoveným v čl. 5 prvním pododstavci nařízení, se kromě toho jeví být v zásadě nezbytné k zamezení účinkům předmětných zahraničních právních předpisů, čímž je chráněn zavedený právní řád a obecně zájmy Unie.

Soudní dvůr tedy vyzval předkládající soud, aby při přezkumu proporcionality omezení svobody podnikání, jež svědčí společnosti Telekom, nastolil rovnováhu mezi sledováním cílů nařízení, jemuž slouží určení neplatnosti uvedené výpovědi smluv, která je v rozporu se zákazem stanoveným v čl. 5 prvním pododstavci tohoto nařízení, a pravděpodobností, že tento podnik bude čelit hospodářským ztrátám, jakož i rozsahem těchto ztrát v případě, že by tento podnik nemohl ukončit své obchodní vztahy se společností BMI. Podle Soudního dvora je v rámci tohoto přezkumu proporcionality relevantní také okolnost, že společnost Telekom – a tuto informaci je nutno ověřit – nepožádala Komisi o výjimku ze zákazu stanoveného v čl. 5 prvním pododstavci nařízení.

---

438 Článek 9 stanoví, že „[k]aždý členský stát určí sankce, které budou uloženy v případě porušení jakéhokoli odpovídajícího ustanovení tohoto nařízení. Tyto sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.“

XXI. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Rozsudek (velkého senátu) ze dne 23. listopadu 2021, Rada v. Hamás (C-833/19 P, EU:C:2021:950)

Rozsudkem ze dne 4. září 2019, Hamás v. Rada⁴³⁹, Tribunál v rámci žaloby na neplatnost podané na základě článku 263 SFEU zrušil čtyři akty Evropské unie přijaté v roce 2018⁴⁴⁰, které ponechaly Hamás na seznamu připojeném ke společnému postoji 2001/931/SZBP. Hamás byl na seznam zařazen jakožto organizace zapojená do teroristických činů a z tohoto důvodu byla vůči němu přijata opatření spočívající ve zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů. Tribunál sice zamítl sedm z osmi žalobních důvodů, které Hamás uplatnil za účelem zpochybnění jeho zařazení na seznam, avšak zrušil napadené akty v rozsahu, v němž se týkaly této organizace, z důvodu, že Rada podpisem neautentizovala důvodové zprávy k těmto aktům, přičemž tyto důvodové zprávy jsou obsaženy v rozdílných dokumentech. Tribunál v tomto ohledu odkázal na požadavek podpisu stanovený v čl. 297 odst. 2 prvním pododstavci SFEU a v článku 15 jednacího řádu Rady⁴⁴¹.

Velký senát Soudního dvora rozsudek Tribunálu ze dne 4. září 2019 zrušil. Rozhodl, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když měl za to, že důvodové zprávy týkající se ponechání Hamásu na seznamech připojených k napadeným aktům měly být ze stejného důvodu jako tyto samotné akty, které obsahují obecné odůvodnění, podepsány předsedou a generálním tajemníkem Rady. Tyto důvodové zprávy byly mimoto přijaty Radou současně s uvedenými akty, se kterými byly neoddělitelně spjaty, a jejich autentizace nebyla platně zpochybněna.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zaprvé připomněl, že z rozsudku *Komise v. BASF*⁴⁴², z něhož Tribunál vycházel v rozsudku napadeném kasačním opravným prostředkem, vyplývá, že vlastnoruční podpis aktu, zejména předsedou orgánu, který jej přijal, představuje způsob jeho autentizace, jejímž cílem je zajistit právní jistotu tím, že text přijatý tímto orgánem bude v jazycích, v nichž je jeho znění závazné, nadále neměnný. Taková autentizace tak v případě sporu umožňuje ověřit dokonalý soulad oznámených nebo zveřejněných znění se zněními, jak byla přijata, a s vůlí jejich autora. Soudní dvůr však poznamenal, že v rozsudku *Komise v. BASF* sice rovněž připomněl, že

439| Rozsudek ze dne 4. září 2019, *Hamás v. Rada* (T-308/18, EU:T:2019:557).

440| Rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/475 ze dne 21. března 2018, kterým se aktualizuje seznam osob, skupin a subjektů, na něž se vztahují články 2, 3 a 4 společného postoje 2001/931/SZBP o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu, a kterým se zrušuje rozhodnutí (SZBP) 2017/1426 (Úř. věst. 2018, L 79, s. 26); prováděcí nařízení Rady (EU) 2018/468 ze dne 21. března 2018, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2017/1420 (Úř. věst. 2018, L 79, s. 7); rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/1084 ze dne 30. července 2018, kterým se aktualizuje seznam osob, skupin a subjektů, na něž se vztahují články 2, 3 a 4 společného postoje 2001/931/SZBP o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu, a kterým se zrušuje rozhodnutí (SZBP) 2018/475 (Úř. věst. 2018, L 194, s. 144); prováděcí nařízení Rady (EU) 2018/1071 ze dne 30. července 2018, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2018/468 (Úř. věst. 2018, L 194, s. 23).

441| Článek 15 jednacího řádu Rady, nadepsaný „Podepisování aktů“, uvádí: „Znění aktů přijatých Evropským parlamentem a Radou řádným legislativním postupem, jakož i znění aktů přijatých Radou podepisuje předseda úřadující při jejich přijetí a generální tajemník. Generální tajemník může své podpisové právo přenést na generálního ředitele generálního sekretariátu.“ [Rozhodnutí Rady 2009/937/EU ze dne 1. prosince 2009, kterým se přijímá její jednací řád (Úř. věst. 2009, L 325, s. 35)].

442| Rozsudek ze dne 15. června 1994, *Komise v. BASF a další* (C-137/92 P, EU:C:1994:247).

výrok a odůvodnění rozhodnutí tvoří nedělitelný celek, nicméně akty sporné v projednávané věci jsou na rozdíl od rozhodnutí dotčeného ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, podepsány předsedou orgánu, který je přijal, tedy Rady, a jeho generálním tajemníkem. Tyto akty, jak byly zveřejněny, mimoto obsahují obecné odůvodnění. Soudní dvůr rovněž uvedl, že v rozsudku Komise v. BASF nebyla vznesena otázka, zda celé odůvodnění aktu musí být autentizováno podpisem, pokud se část tohoto odůvodnění nachází v jiném dokumentu, ale zejména otázka neexistence souladu mezi zněním rozhodnutí, jak bylo přijato jeho autorem, a zněním téhož rozhodnutí, jak bylo zveřejněno a oznámeno. S ohledem na tyto jednotlivé skutečnosti dospěl Soudní dvůr k závěru, že jeho úvahy v rozsudku Komise v. BASF nelze použít na projednávanou věc.

Soudní dvůr zadruhé připomněl svoji judikaturu, podle níž takové akty stanovící omezující opatření, jako jsou sporné akty, mají zvláštní povahu, neboť se podobají aktům s obecnou působností, jelikož jsou určeny určité kategorii obecně a abstraktně určených adresátů, a zároveň představují řadu individuálních rozhodnutí vůči osobám a subjektům, jejichž jména a názvy jsou uvedeny na seznamech obsažených v jejich přílohách. Z pravidla uvedeného v čl. 297 odst. 2 prvního pododstavce SFEU plyne, že sporné akty, které představují nelegislativní akty přijaté ve formě nařízení nebo rozhodnutí, ve kterých není uvedeno, komu jsou určena, musí být podepsány předsedou Rady, jelikož se podobají aktům s obecnou působností ve smyslu této judikatury. Sporné akty naproti tomu v rozsahu, v němž představují řadu individuálních rozhodnutí, nepodléhají takové povinnosti podpisu, ale pouze povinnosti oznámení plynoucí z čl. 297 odst. 2 třetího pododstavce SFEU. Tak je tomu i v případě důvodových zpráv, které jsou připojeny ke sporným aktům, jak byly oznámeny Hamásu, a které nespádají pod obecnou povahu těchto aktů, ale pod jejich aspekt, který je připodobňuje individuálním rozhodnutím. Předseda Rady tudíž nebyl povinen podepsat vedle aktu obsahujícího obecné odůvodnění omezujících opatření i individuální důvodovou zprávu týkající se takového aktu. Postačilo, aby byla tato důvodová zpráva náležitě autentizována jinými způsoby.

Výklad článku 15 jednacího řádu Rady vede podle Soudního dvora k témuž řešení. Vzhledem k tomu, že tento článek musí být vykládán ve světle relevantních ustanovení Smlouvy, nemůže být vykládán v tom smyslu, že ukládá předsedovi a generálnímu tajemníkovi tohoto orgánu přísnější požadavek podpisu, než jaký plyne z čl. 297 odst. 2 prvního pododstavce SFEU. Soudní dvůr zdůraznil, že takovou formální povinnost podpisu individuální důvodové zprávy nelze dovodit ani z povinnosti uvést odůvodnění stanovené v článku 296 SFEU. Požadavky plynoucí z této povinnosti nelze totiž zaměňovat s požadavky týkajícími se autentizace unijního aktu, neboť přezkum dodržování posledně uvedeného požadavku předchází jakémukoli jinému přezkumu tohoto aktu. Soudní dvůr tak rozhodl, že první důvod kasačního opravného prostředku je odůvodněný, a rozsudek Tribunálu zrušil.

Vzhledem k tomu, že soudní řízení dovolovalo v souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora o věci rozhodnout, Soudní dvůr zatřetí konstatoval, že Rada předložila dokumenty prokazující, že důvodové zprávy byly přijaty současně se spornými akty podepsanými předsedou a generálním tajemníkem Rady, s nimiž jsou neoddělitelně spjaty, a že Hamás neuvádí žádnou indicii, která by mohla zpochybnit dokonalou shodu mezi textem důvodových zpráv, které mu byly oznámeny, a textem přijatým Radou. Vzhledem k tomu, že autentizace těchto důvodových zpráv nebyla Hamásem platně zpochybněna, Soudní dvůr zamítl žalobu podanou Hamásem v plném rozsahu.

V této rubrice lze zmínit ještě další rozsudek vydaný v oblasti omezujících opatření přijatých Evropskou unií v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Jedná se o rozsudek vydaný dne 22. června 2021, **Venezuela v. Rada (Dotčení třetího státu)** (C-872/19 P, [EU:C:2021:507](#))⁴⁴³, v němž se Soudní dvůr vyslovil k přípustnosti žaloby na neplatnost podané třetím státem.

443| Tento rozsudek je prezentován v rubrice VI.2. „Žaloby na neplatnost“.

C.

Činnost kanceláře Soudního dvora v roce 2021

Stručný přehled hlavních statistických trendů za uplynulý rok

Marc-André Gaudissart, náměstek vedoucího soudní kanceláře

Stejně jako v roce 2020 byla soudní činnost v uplynulém roce silně ovlivněna zdravotní krizí spojenou s pandemií koronaviru. Tento vysoce nakažlivý virus s mnoha variantami totiž donutil Soudní dvůr znovu upravit svá běžná pravidla nebo postupy, aby zohlednil praktické obtíže, s nimiž se potýkali jak jeho členové a zaměstnanci, tak zástupci účastníků řízení (zmocněnci, advokáti nebo poradci), aby se mohli naplno účastnit řízení před Soudním dvorem.

V roce 2021 proto Soudní dvůr opět využil řady opatření, která zavedl na počátku zdravotní krize a která spočívala zejména v prodloužení lhůty pro podání písemných vyjádření v řízeních o předběžné otázce o jeden měsíc, vstřícném přístupu k žádostem o prodloužení lhůt pro předložení dalších spisů účastníků řízení, v umožnění účastníkům řízení, kteří se nemohli dostavit do Lucemburku, účastnit se jednání k přednesu řečí prostřednictvím videokonference a v nahrazení některých z těchto jednání otázkami zaslanými účastníkům řízení k písemnému zodpovězení¹. Všechna tato opatření umožnila Soudnímu dvoru si udržet vysokou úroveň produktivity, i když se nevyhnutelně projevila na délce řízení. Výsledky za uplynulý rok ovlivnila rovněž částečná obměna složení Soudního dvora v říjnu 2021 spolu s nárůstem počtu zahájených věcí, neboť k tomu, aby se noví členové seznámili s prací, je potřebné krátké období adaptace a zaběhnutí. V roce 2021 tak nastoupilo do funkcí u Soudního dvora ne méně než devět nových členů (pět soudců a čtyři generální advokáti).

I. Zahájené věci

Pokud jde o věci předložené Soudnímu dvoru v roce 2021, není překvapivé, že došlo k nárůstu počtu těchto věcí oproti předcházejícímu roku. Zatímco v roce 2020 bylo Soudnímu dvoru předloženo 737 věcí (oproti 966 v roce 2019, který byl rokem rekordním), v uplynulém roce bylo zapsáno do rejstříku **838 nových věcí**. Tento nárůst (13,7 %) je částečně způsoben obnovou běžného fungování vnitrostátních soudů – jejichž počet žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce v prvních měsících zdravotní krize výrazně poklesl – ale také nárůstem počtu kasačních opravných prostředků souvisejícím se zintenzivněním činnosti Tribunálu. Vzhledem k tomu, že Tribunál ukončil v roce 2021 více věcí (951) než v roce 2020 (748), promítl se tento nárůst zcela logicky i ve zvýšení počtu kasačních opravných prostředků podaných k Soudnímu dvoru (232 oproti 131 v roce 2020).

¹ Úplnější přehled opatření přijatých Soudním dvorem k řešení zdravotní krize je uveden ve Výroční zprávě za rok 2020 (strany 208 až 210).

Tento nárůst však nijak zásadně nezměnil poměr mezi počtem napadnutelných rozhodnutí vydaných Tribunálem a počtem rozhodnutí napadených u Soudního dvora, neboť poměr kasačních opravných prostředků v roce 2021 (29 %) se nachází v obvyklém rozmezí, které již více než deset let činí 20–30 %. Počet kasačních opravných prostředků, kterým Soudní dvůr vyhověl, však v uplynulém roce prudce klesl.

Zatímco se počet žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce a kasačních opravných prostředků v uplynulém roce zvýšil – tyto dvě kategorie věcí samy o sobě představují více než 95 % celkového počtu věcí předložených Soudnímu dvoru v roce 2021 – počet přímých žalob klesl na historické minimum. S pouhými 29 novými věcmi představovaly všechny přímé žaloby (na neplatnost, nečinnost nebo pro nesplnění povinnosti) sotva 3,5 % sporů, zatímco počet zvláštních řízení, týkajících se zejména žádostí o právní pomoc, návrhů na určení výše nákladů řízení nebo žádostí o výklad rozsudku, návrhů na obnovu řízení nebo na nápravu chybějícího rozhodnutí, zůstal stabilní (10 nových věcí stejně jako v roce 2020).

Značnou stabilitu lze též pozorovat při pohledu na oblasti, kterými se Soudní dvůr v roce 2021 zabýval. Na předních místech žebříčku zůstaly se 106 zahájenými věcmi otázky týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva a s 84 zahájenými věcmi otázky týkající se duševního a průmyslového vlastnictví, ale nezanedbatelnou část věcí předložených Soudnímu dvoru v uplynulém roce tvořily také daně, doprava, ochrana spotřebitelů a sociální politika. Totéž platí pro spory týkající se státních podpor, zejména z důvodu opatření přijatých unijními orgány a vnitrostátními orgány na podporu hospodářské činnosti, která byla vážně zasažena zdravotní krizí.

Naproti tomu došlo k výrazné změně v zeměpisném původu žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Německé soudy sice stále podávají nejvíce žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, avšak jejich počet v uplynulém roce poklesl (ze 140 věcí v roce 2020 na 106 věcí v roce 2021), zatímco počet žádostí z několika států, které přistoupily k Unii v letech 2004 nebo 2007, se za jeden rok více než zdvojnásobil. Tak je tomu například v případě Slovinska, Litvy a Bulharska, jejichž počet žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce se v uvedeném pořadí zvýšil ze 2, 7 a 28 žádostí v roce 2020 na 7, 15 a 58 žádostí v roce 2021. Soudní dvůr rovněž zaznamenal prudký nárůst počtu žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce od irských, nizozemských a rumunských soudů, v uvedeném pořadí 11, 27 a 38 žádostí.

Na závěr tohoto letního přehledu je konečně třeba zmínit rekordní počet žádostí o použití zrychleného řízení. V roce 2021 tak bylo podáno 60 takovýchto žádostí, zatímco použití naléhavého řízení o předběžné otázce bylo požádováno nebo navrženo přibližně ve 30 věcech! V obou případech se jedná o nejvyšší roční hodnoty od zavedení těchto dvou řízení.

Vzhledem ke značným prostředkům, které mobilizují, a omezením, jež kladou na všechny zúčastněné strany, však ne všechny tyto žádosti vedly ke skutečnému zahájení uvedených řízení. Na žádost Polska a Evropského parlamentu tak bylo zrychlené řízení použito u tří přímých žalob, které se týkaly velmi důležitých otázek² – a ve dvou řízeních o předběžné otázce na žádost předkládajícího soudu – zatímco naléhavé řízení o předběžné otázce bylo stejně jako v roce 2020 zahájeno v devíti případech. Dotčené věci se týkaly výkladu rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy³, soudního přezkumu podmínek zajištění žadatele o mezinárodní ochranu nebo též výkladu pravidel týkajících se uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, zejména v případě neoprávněného přemístění dětí.

2] Věc C-121/21, **Česká republika v. Polsko (Důl Turów)**, ukončená usnesením o vyškrtnutí ze dne 4. února 2022 (EU:C:2022:82), a věci C-156/21, **Maďarsko v. Evropský parlament a Rada** a C-157/21, **Polsko v. Evropský parlament a Rada**, obě ukončené rozsudky ze dne 16. února 2022 (EU:C:2022:97 a EU:C:2022:98).

3] Úř. věst. L 190, 18.7.2002, s. 1.

II. Ukončené věci

Jak bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, Soudní dvůr si i přes obtíže spojené s přetrvávající zdravotní krizí dokázal udržet vysokou úroveň produktivity. Se **772 ukončenými věcmi** v roce 2021 se totiž Soudní dvůr velmi přiblížil výsledku z roku 2020, kdy bylo ukončeno 792 věcí, což byl vzhledem k daným okolnostem znamenitý výsledek, neboť s výjimkou roku 2019 Soudní dvůr nikdy nevyřešil tolik věcí v jednom roce.

Počet rozsudků vydaných Soudním dvorem byl tak až na jeden rozsudek stejný jako v roce 2020 (450 rozsudků v roce 2021 oproti 451 v roce 2020), zatímco počet usnesení vydaných v uplynulém roce (257) byl o něco nižší než celkový počet usnesení vydaných v roce 2020 (276). Naproti tomu pozornost čtenáře upoutá vyšší podíl tzv. judikujících usnesení v roce 2021, tj. usnesení, kterými se řízení končí jinak než vyškrtnutím, nevydáním rozhodnutí ve věci samé nebo vrácením věci Tribunálu. Tato usnesení představovala 14 % řízení o předběžné otázce ukončených v roce 2021 a téměř polovinu (47,30 %) kasačních opravných prostředků vyřízených v loňském roce, zatímco v roce 2020 to bylo 12 % a 37 %. Tento nárůst je zčásti způsoben častějším využíváním možností, které nabízí čl. 53 odst. 2, článek 99 a článek 181 jednacího řádu Soudního dvora, ale také, a možná především, intenzivní činností senátu, který rozhoduje o uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků. V uplynulém roce vydal totiž posledně zmíněný senát 48 rozhodnutí, z nichž jedno vedlo poprvé od zavedení mechanismu předběžného uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků ke skutečnému uznání přijatelnosti kasačního opravného prostředku výše uvedeným senátem⁴.

V roce 2021 Soudní dvůr rozhodoval o žádosti o posudek předložené Evropským parlamentem týkající se volby vhodného právního základu pro uzavření Istanbulské úmluvy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí Evropskou unií⁵. Je rovněž třeba zmínit rozsudek, který vydalo plénum Soudního dvora dne 30. září 2021 ve věci mezi Účetním dvorem a jedním z jeho bývalých členů⁶ podle čl. 16 čtvrtého pododstavce Protokolu o statutu Soudního dvora Evropské unie⁷.

Kromě této věci však žádná jiná věc nevyžadovala v roce 2021 účast všech soudců. Většina věcí byla přidělena senátům složeným ze tří nebo pěti soudců, zatímco velký senát Soudního dvora nadále plnil svou ústřední úlohu při vývoji nebo konsolidaci unijního práva. V uplynulém roce tak velký senát ukončil 83 věcí (v roce 2020 jich bylo 71), které se týkaly nejrůznějších témat, jako je dodržování základních pravidel a zásad právního státu, jako jsou nezávislost soudnictví, ochrana osobních údajů, azylová politika, bankovní a měnová unie, spotřebitelské právo nebo ochrana životního prostředí.

Je-li počet kasačních opravných prostředků podaných k Soudnímu dvoru v roce 2021 výrazně vyšší než v předcházejícím roce – zejména v prosinci, kdy soudní kanceláři došlo 48 kasačních opravných prostředků, což představuje téměř čtvrtinu celkového počtu kasačních opravných prostředků zapsaných do rejstříku během celého roku – počet kasačních opravných prostředků, kterým Soudní dvůr vyhověl, výrazně poklesl. Zatímco v roce 2020 bylo rozhodnutí Tribunálu zcela nebo zčásti zrušeno ve 40 věcech (z celkového počtu 204 kasačních opravných prostředků ukončených v tomto roce), v roce 2021 počet zrušených rozhodnutí klesl na 23 (z celkového počtu 183 kasačních opravných prostředků ukončených Soudním dvorem), což svědčí o kvalitě rozhodnutí vydaných v prvním stupni.

4] Usnesení ze dne 10. prosince 2021, *EUIPO v. The KaiKai Company Jaeger Wichmann* (C-382/21 P, [EU:C:2021:1050](#)).

5] Posudek 1/19 Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 6. října 2021 ([EU:C:2021:832](#)).

6] Toto ustanovení stanoví, že při řízení na základě čl. 286 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie zasedá Soudní dvůr v plénu.

7] Rozsudek Soudního dvora (pléna) ze dne 30. září 2021, *Účetní dvůr v. Pinxten* (C-130/19, [EU:C:2021:782](#)).

Co se týče délky řízení před Soudním dvorem, došlo k jejímu prodloužení u všech druhů věcí. Průměrná doba vyřizování žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, přímých žalob a kasačních opravných prostředků tak v roce 2021 činila v uvedeném pořadí 16,7 měsíce, 21,8 měsíce a 15,1 měsíce (oproti 15,9 měsíce, 19,2 měsíce a 13,8 měsíce v roce 2020). Toto prodloužení bylo důsledkem opatření, která Soudní dvůr přijal, aby zohlednil obtíže, s nimiž se zástupci účastníků řízení potýkali při účinné účasti na řízeních v době zdravotní krize – což vedlo Soudní dvůr zejména k prodloužení lhůty pro předložení spisů účastníků řízení a písemných vyjádření o jeden měsíc ve všech věcech předložených Soudnímu dvoru a následně pouze v řízeních o předběžné otázce – ale konkrétně bylo způsobeno také ukončením několika velkých skupin věcí v oblasti práva hospodářské soutěže, z nichž některé byly předloženy Soudnímu dvoru v roce 2016. Pomineme-li posledně uvedené věci, průměrná doba vyřizování kasačních opravných prostředků v roce 2021 činila 14,1 měsíce, což se velmi blíží době v roce 2020.

III. Projednávané věci

Vzhledem k tomu, že počet věcí zahájených v uplynulém roce je vyšší než počet ukončených věcí, je počet projednávaných věcí k **31. prosinci 2021** vyšší než na konci roku 2020, a činil **1 113 věcí** tvořených zejména žádostmi o rozhodnutí o předběžné otázce (792 věcí) a kasačními opravnými prostředky (246 věcí). S 69 projednávanými věcmi k 31. prosinci 2021 představovaly přímé žaloby pouze 6,2 % celkové pracovní zátěže Soudního dvora.

Za těchto okolností se nezdá, že by kdysi zamýšlená možnost přenést pravomoc rozhodovat o části těchto žalob na Tribunál mohla Soudnímu dvoru ulevit, a to tím spíše, že proti rozhodnutím, která by Tribunál o těchto žalobách vydal, by stále bylo možné podat kasační opravný prostředek. Mají-li být přijata opatření, která umožní Soudnímu dvoru pokračovat v plnění jeho poslání, je pravděpodobnější, že se budou týkat oblasti řízení o předběžné otázce a kasačních opravných prostředků. V každém případě budou nejprve vyžadovat důkladnou analýzu povahy a specifických rysů těchto věcí, než povedou ke konkrétnějším návrhům legislativní nebo regulační povahy, které budou případně zahrnovat nové vymezení rozdělení soudních pravomocí mezi Soudním dvorem a Tribunálem.

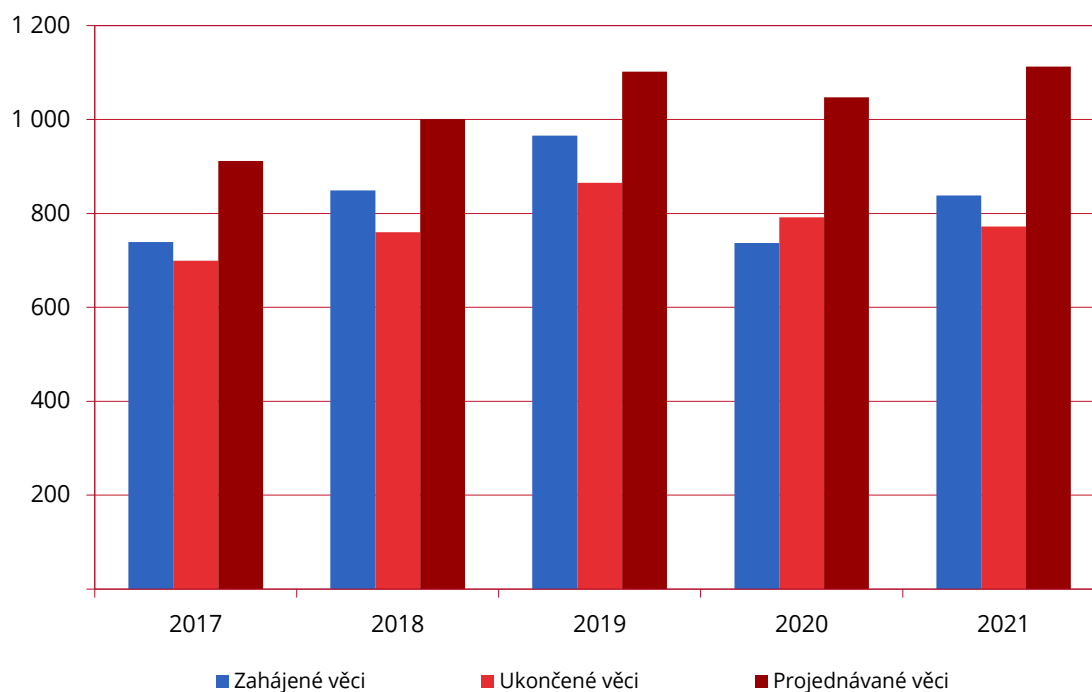
D.

Soudní statistiky Soudního dvora

I. Obecná činnost Soudního dvora	215
II. Zahájené věci – povaha řízení (2017–2021)	216
III. Zahájené věci – předmět řízení (2017–2021)	217
IV. Zahájené věci – předmět řízení (2021)	218
V. Zahájené věci – předběžné otázky podané členským státem (2017–2021)	219
VI. Zahájené věci – žaloby pro nesplnění povinnosti státem (2017–2021)	220
VII. Ukončené věci – povaha řízení (2017–2021)	221
VIII. Ukončené věci – rozsudky, posudky, usnesení (2021)	222
IX. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – složení soudních kolegií (2017–2021)	223
X. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – předmět řízení (2017–2021)	224
XI. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – předmět řízení (2021)	225
XII. Ukončené věci – rozsudky pro nesplnění povinnosti: směr rozhodnutí (2017–2021)	226
XIII. Ukončená řízení – kasační opravný prostředek: směr rozhodnutí (2017–2021)	227
XIV. Ukončené věci – délka trvání řízení v měsících (2017–2021)	228
XV. Věci projednávané k 31. prosinci – povaha řízení (2017–2021)	229
XVI. Věci projednávané k 31. prosinci – složení soudních kolegií (2017–2021)	230
XVII. Zrychlená řízení (2017–2021)	231
XVIII. Řízení o naléhavé předběžné otázce (2017–2021)	232
XIX. Předběžná opatření (2017–2021)	233
XX. Kasační opravné prostředky uvedené v článku 58a Protokolu o statutu (2019–2021)	234

XXI.	Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) – zahájené věci a rozsudky či posudky	235
XXII.	Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) – zahájená řízení o předběžných otázkách podle členského státu a za rok	237
XXIII.	Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) – zahájená řízení o předběžných otázkách podle členského státu	239
XXIV.	Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) – žaloby pro nesplnění povinnosti státem podané proti členským státům	242
XXV.	Činnost kanceláře Soudního dvora (2017–2021)	243

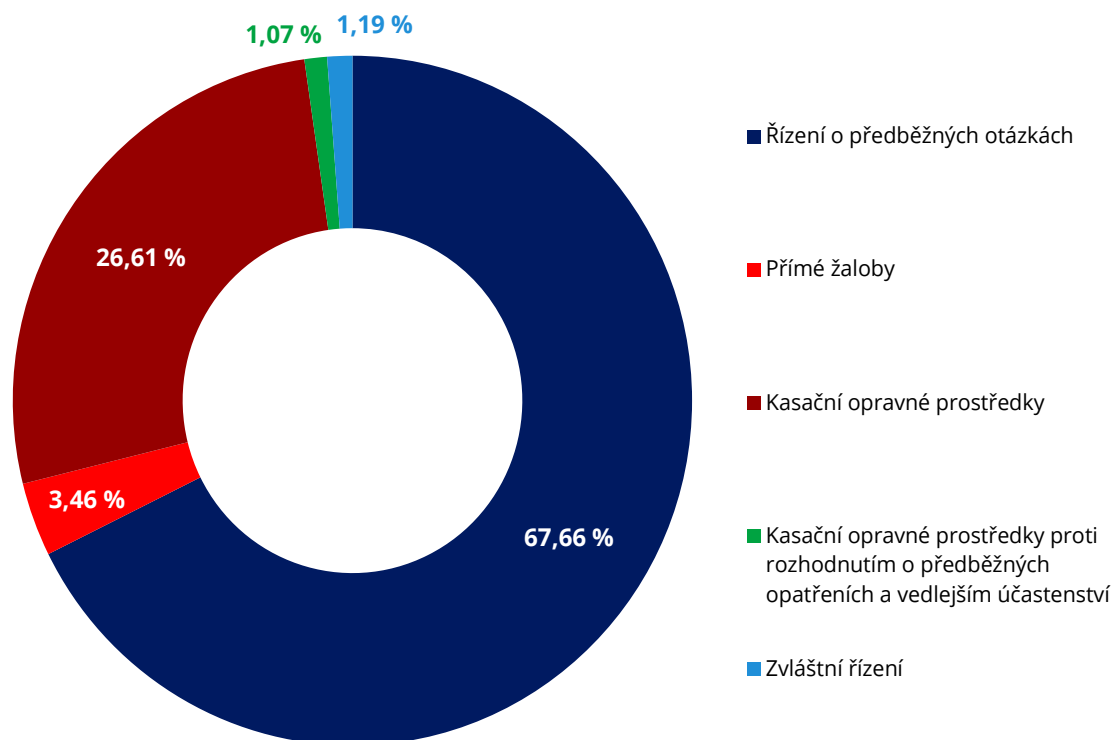
**I. Obecná činnost Soudního dvora –
Zahájené, ukončené, projednávané věci (2017–2021)**

	2017	2018	2019	2020	2021
Zahájené věci	739	849	966	737	838
Ukončené věci	699	760	865	792	772
Projednávané věci	912	1 001	1 102	1 047	1 113

II. Zahájené věci – povaha řízení (2017–2021)

2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Řízení o předběžných otázkách	533	568	641	557	567
Přímé žaloby	46	63	41	38	29
Kasační opravné prostředky	141	193	256	125	223
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	6	6	10	6	9
Žádosti o posudek	1		1	1	
Zvláštní řízení ¹	12	19	17	10	10
Celkem	739	849	966	737	838
Návrhy na předběžná opatření	3	6	6	3	8

1) Za „zvláštní řízení“ jsou považována: právní pomoc, určení nákladů řízení, oprava, chybné rozhodnutí, odpor proti rozsudku pro zmeškání, námitka třetí osoby, výklad rozsudku, obnova řízení, přezkum návrhu prvního generálního advokáta, aby Soudní dvůr přezkoumal rozhodnutí Tribunálu, řízení o zabavení pohledávky; věci v oblasti imunit.

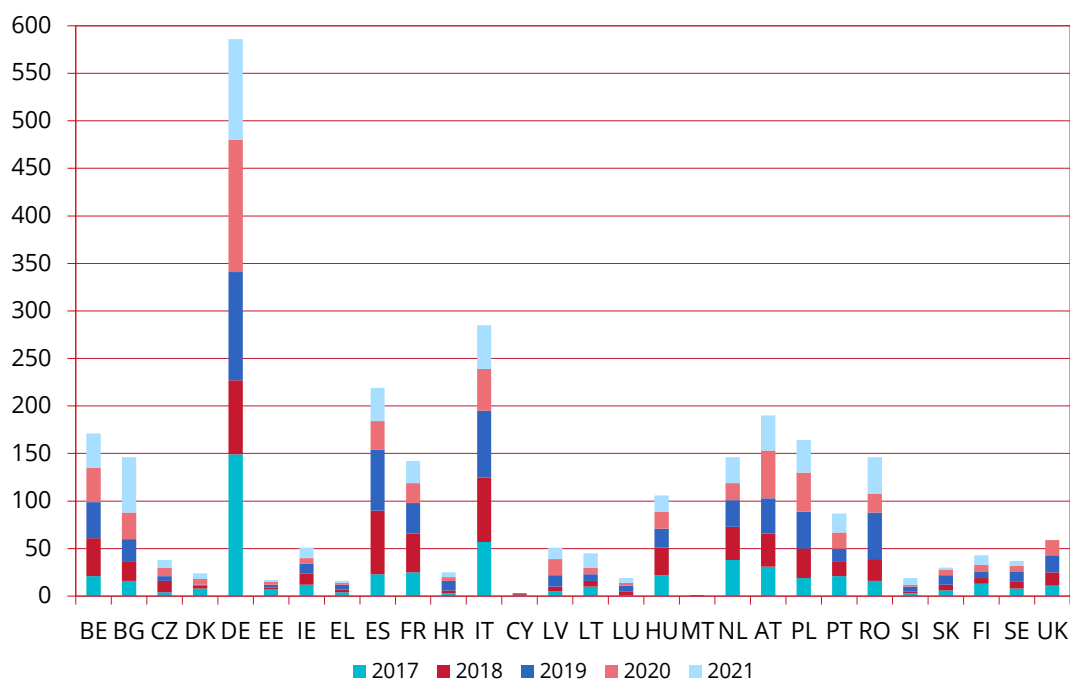
III. Zahájené věci - předmět řízení (2017–2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Celní unie a společný celní tarif	14	13	18	19	11
Daně	55	71	73	64	54
Doprava	83	39	54	99	52
Duševní a průmyslové vlastnictví	73	92	74	51	84
Energie	2	12	6	7	3
Evropské občanství	8	6	8	11	14
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	6	6	8	7	6
Hospodářská a měnová politika	7	3	11	12	12
Hospodářská soutěž	8	25	42	16	26
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	2	1	1	2	3
Institucionální právo	26	34	38	27	39
Obchodní politika	8	5	10	8	5
Ochrana spotřebitele	36	41	72	37	52
Politika rybolovu	1	1	1	2	2
Právní zásady Unie	12	29	33	30	28
Právo podniků	1	2	3	1	1
Přistoupení nových států	1				
Přístup k dokumentům	1	10	5	1	4
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	98	82	107	96	106
Průmyslová politika	6	4	7	1	1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	2	1	3		5
Rozhodčí doložka	5	2	3	1	3
Sbližování právních předpisů	41	53	30	35	63
Sociální politika	43	46	41	33	46
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	7	14	2	6	7
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	6	7	19	1	6
Státní podpory	21	26	59	18	42
Svoboda usazování	8	7	8	23	9
Transevropské sítě					1
Veřejné zakázky	23	28	27	13	21
Veřejné zdraví	1	4	6	4	10
Vnější činnost Evropské unie	3	4	4	4	6
Volný pohyb kapitálu	12	9	6	9	4
Volný pohyb osob	16	19	40	14	12
Volný pohyb služeb	18	37	12	10	11
Volný pohyb zboží	6	4	8	5	3
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	3	1			
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	2				2
Zaměstnanost				1	1
Zemědělství	14	26	24	15	19
Životní prostředí	40	50	47	23	23
Smlouva o FEU	719	814	910	706	797
Kontrola bezpečnosti		1			
Ochrana obyvatelstva		1	1		
Smlouva o AE		2	1		
Právní zásady Unie		1	1		
Smlouva o EU		1	1		
Institucionální právo					2
Dohoda o vystoupení Spojeného království					2
Institucionální právo		2			1
Řízení	12	12	16	10	7
Služební řád	8	16	35	19	31
Výsady a imunity			3	2	
Různé	20	32	54	31	39
CELKEM	739	849	966	737	838

IV. Zahájené věci – předmět řízení (2021)

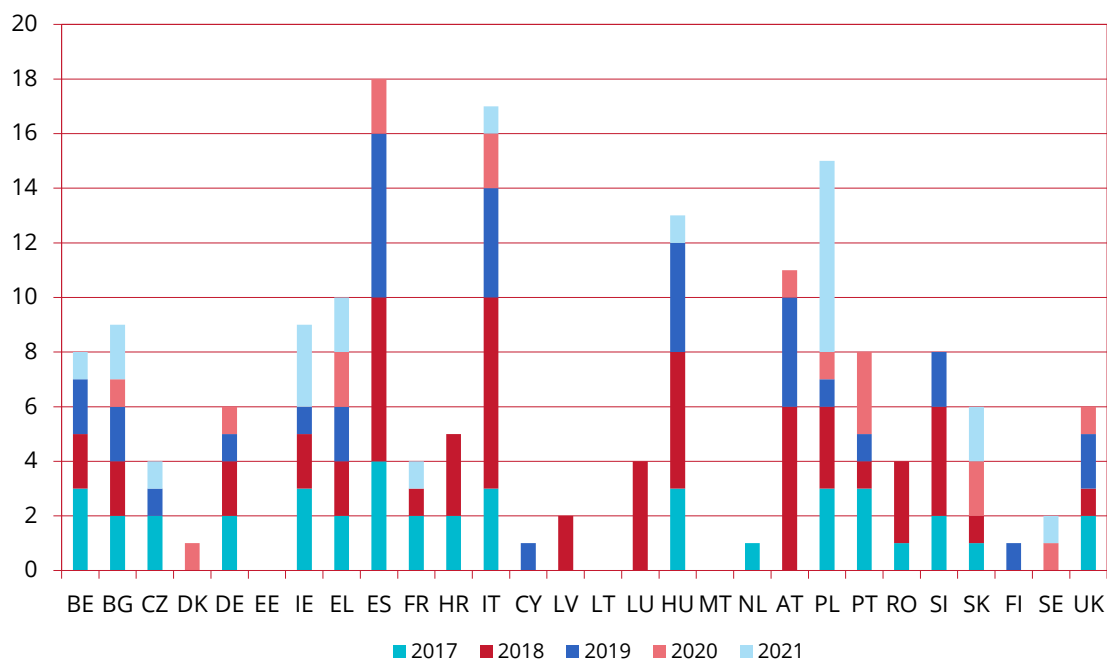
	Řízení o předběžných otázkách	Přímé žaloby	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejší účastenství	Zvláštní řízení	Celkem
Celní unie a společný celní tarif	11					11
Daně	52	2				54
Doprava	50		2			52
Duševní a průmyslové vlastnictví	23		61			84
Energie	2		1			3
Evropské občanství	10	3	1			14
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	4		2			6
Hospodářská a měnová politika	5		7			12
Hospodářská soutěž	15		10	1		26
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	2		1			3
Institucionální právo	1	3	28	2	5	39
Obchodní politika			5			5
Ochrana spotřebitele	50	1	1			52
Politika rybolovu	1	1				2
Právní zásady Unie	24	3	1			28
Právo podniků			1			1
Přístup k dokumentům			4			4
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	102	4				106
Průmyslová politika	1					1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)			3	2		5
Rozhodčí doložka			3			3
Sbližování právních předpisů	62	1				63
Sociální politika	46					46
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	7					7
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	2		4			6
Státní podpory	6		35	1		42
Svoboda usazování	9					9
Transevropské sítě			1			1
Veřejné zakázky	18	1	1	1		21
Veřejné zdraví	3		6	1		10
Vnější činnost Evropské unie	2		4			6
Volný pohyb kapitálu	4					4
Volný pohyb osob	11	1				12
Volný pohyb služeb	11					11
Volný pohyb zboží	3					3
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	1		1			2
Zaměstnanost	1					1
Zemědělství	15		3	1		19
Životní prostředí	12	8	3			23
Smlouva o FEU	566	28	189	9	5	797
Institucionální právo			2			2
Dohoda o vystoupení Spojeného království			2			2
Institucionální právo		1				1
Řízení			2		5	7
Služební řád	1		30			31
Různé	1	1	32		5	39
CELKEM	567	29	223	9	10	838

V. Zahájené věci - předběžné otázky podané členskými státy (2017-2021)

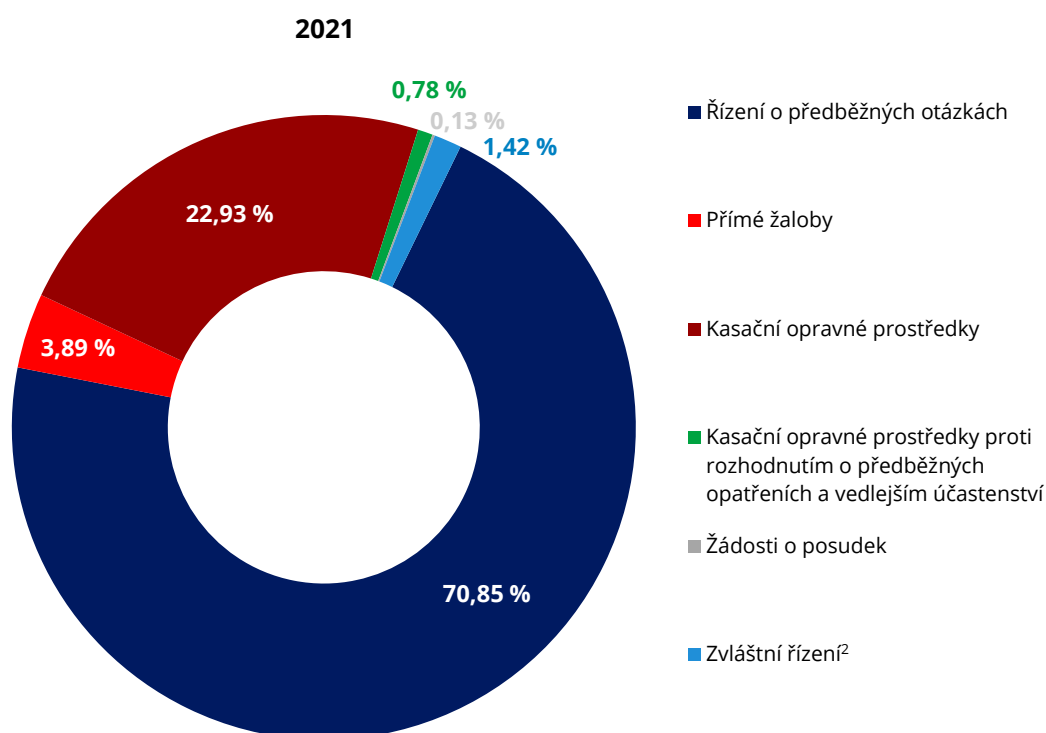
	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Belgie	21	40	38	36	36	171
Bulharsko	16	20	24	28	58	146
Česká republika	4	12	5	9	8	38
Dánsko	8	3	1	6	6	24
Německo	149	78	114	140	106	587
Estonsko	7	2	3	3	2	17
Irsko	12	12	10	5	11	50
Řecko	4	3	5	2	2	16
Španělsko	23	67	64	30	35	219
Francie	25	41	32	21	23	142
Chorvatsko	3	3	10	4	5	25
Itálie	57	68	70	44	46	285
Kypr		1	1			2
Lotyšsko	5	5	12	17	12	51
Litva	10	6	7	7	15	45
Lucembursko	1	4	6	3	5	19
Maďarsko	22	29	20	18	17	106
Malta			1			1
Nizozemsko	38	35	28	18	27	146
Rakousko	31	35	37	50	37	190
Polsko	19	31	39	41	34	164
Portugalsko	21	15	14	17	20	87
Rumunsko	16	23	49	20	38	146
Slovensko	3	2	5	2	7	19
Slovensko	6	6	10	6	2	30
Finsko	13	6	7	7	10	43
Švédsko	8	7	11	6	5	37
Spojené království	11	14	18	17		60
Celkem	533	568	641	557	567	2 866

VI. Zahájené věci – žaloby pro nesplnění povinnosti státem (2017–2021)

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Belgie	3	2	2		1	8
Bulharsko	2	2	2	1	2	9
Česká republika	2		1		1	4
Dánsko				1		1
Německo	2	2	1	1		6
Estonsko						
Irsko	3	2	1		3	9
Řecko	2	2	2	2	2	10
Španělsko	4	6	6	2		18
Francie	2	1			1	4
Chorvatsko	2	3				5
Itálie	3	7	4	2	1	17
Kypr			1			1
Lotyšsko		2				2
Litva						
Lucembursko		4				4
Maďarsko	3	5	4		1	13
Malta						
Nizozemsko	1					1
Rakousko		6	4	1		11
Polsko	3	3	1	1	7	15
Portugalsko	3	1	1	3		8
Rumunsko	1	3				4
Slovinsko	2	4	2			8
Slovensko	1	1		2	2	6
Finsko			1			1
Švédsko				1	1	2
Spojené království	2	1	2	1		6
Celkem	41	57	35	18	22	173

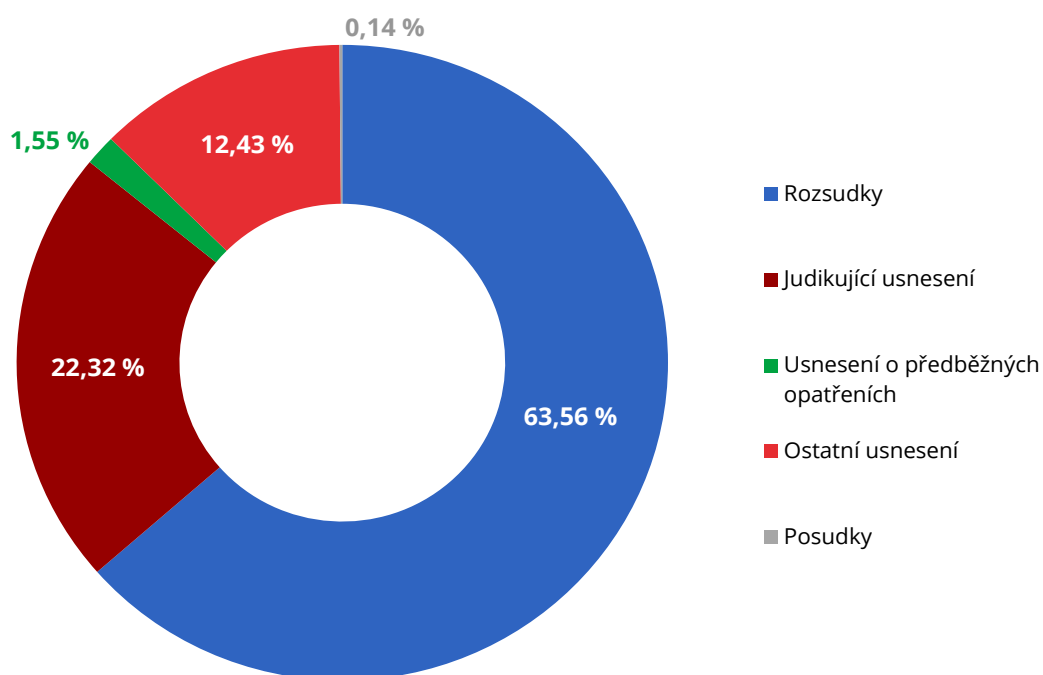
VII. Ukončené věci – povaha řízení (2017–2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Řízení o předběžných otázkách	447	520	601	534	547
Přímé žaloby	37	60	42	37	30
Kasační opravné prostředky	194	155	204	194	177
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	4	10	6	10	6
Žádosti o posudek	3		1		1
Zvláštní řízení ²	14	15	11	17	11
Celkem	699	760	865	792	772

- 1| Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).
- 2| Za „zvláštní řízení“ jsou považována: právní pomoc, určení nákladů řízení, oprava, chybějící rozhodnutí, odpor proti rozsudku pro zmeškání, námitka třetí osoby, výklad rozsudku, obnova řízení, přezkum návrhu prvního generálního advokáta, aby Soudní dvůr přezkoumal rozhodnutí Tribunálu, řízení o zabavení pohledávky; věci v oblasti imunit.

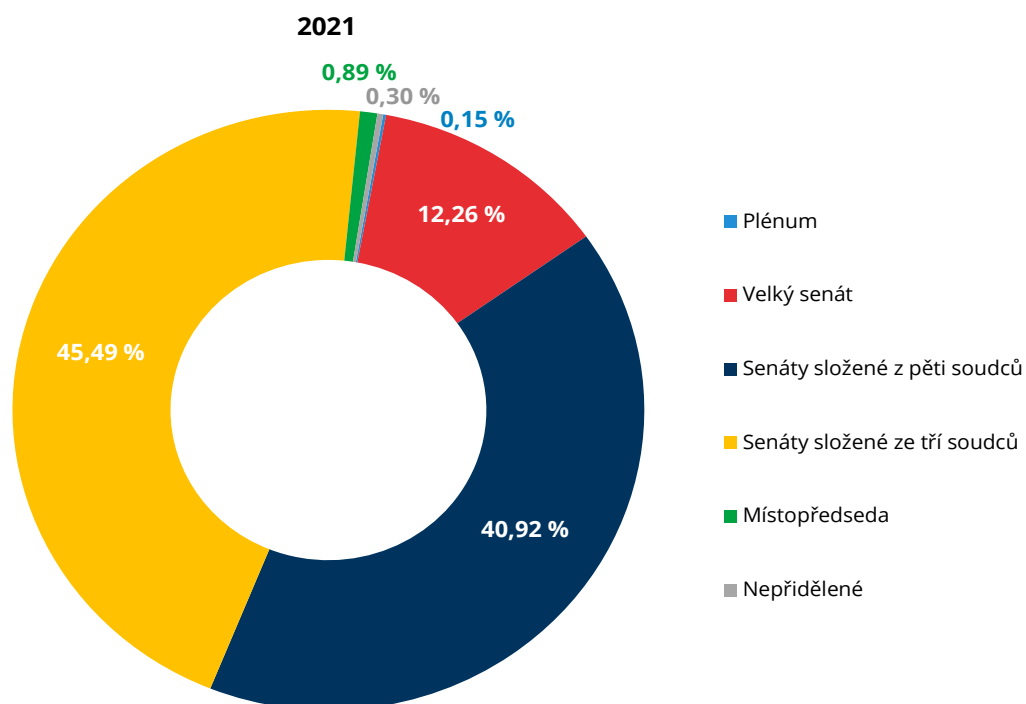
VIII. Ukončené věci – rozsudky, posudky, usnesení (2021)¹

	Rozsudky	Judikující usnesení ²	Usnesení o předběžných opatřeních ³	Ostatní usnesení ⁴	Posudky	Celkem
Řízení o předběžných	338	69		81		488
Přímé žaloby	26	1	3	3		33
Kasační opravné prostředky	86	78	2	3		169
Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejší účastenství			6			6
Žádosti o posudek					1	1
Zvláštní řízení		10		1		11
Celkem	450	158	11	88	1	708

- 1] Uvedená čísla (čistá čísla) uvádějí celkový počet věcí s ohledem na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (řada spojených věcí = jedna věc).
- 2] Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.
- 3] Usnesení vydaná k návrhu na základě článků 278, 279 nebo 280 SFEU nebo na základě odpovídajících ustanovení SESAE nebo na základě kasačního opravného prostředku proti usnesení o předběžném opatření nebo vedlejší účastenství.
- 4] Usnesení ukončující řízení vyškrtnutím, nevydáním rozhodnutí ve věci nebo postoupením Tribunálu.

IX. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – složení soudních kolegií (2017–2021)¹

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem	Rozsudky/Posudky	Usnesení ²	Celkem
Plénium	1		1	1		1	1		1			1	1		1
Velký senát	46		46	76		76	77		77	70		70	83		83
Senáty složené z pěti soudců	312	10	322	300	15	315	317	21	338	237	4	241	271	6	277
Senáty složené ze tří soudců	151	105	256	153	93	246	163	176	339	191	142	333	154	154	308
Místopředseda		3	3		7	7		6	6		10	10		6	6
Nepřidělené								2	2		3	3		2	2
Celkem	510	118	628	530	115	645	558	205	763	498	159	657	509	168	677

- 1] Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).
- 2] Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

X. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – předmět řízení (2017–2021)¹⁾

	2017	2018	2019	2020	2021
Celní unie a společný celní tarif	19	12	12	16	18
Daně	62	58	68	58	63
Doprava	17	38	25	22	26
Duševní a průmyslové vlastnictví	60	74	92	76	61
Energie	2	1	9	8	4
Evropské občanství	5	10	7	8	4
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	7	2	6	5	5
Hospodářská a měnová politika	2	3	7	3	17
Hospodářská soutěž	53	12	20	17	26
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost		1		1	2
Institucionální právo	27	28	28	26	27
Obchodní politika	14	6	11	4	7
Ochrana spotřebitele	20	19	38	36	39
Politika rybolovu	2	2	2		2
Právní zásady Unie	14	10	17	18	34
Právo podniků	4	1	1	3	2
Přistoupení nových států		1			
Přístup k dokumentům	9	2	5	8	1
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	61	74	85	69	81
Průmyslová politika	8	2	7	6	1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	7	1	1		6
Rozhodčí doložka		3	2	4	2
Sbližování právních předpisů	29	28	44	28	26
Sociální politika	26	42	36	25	37
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	6	10	12	6	3
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	10	5	8	16	5
Státní podpory	33	29	20	28	31
Svoboda usazování	10	13	5	6	7
Veřejné zakázky	15	22	20	19	13
Veřejné zdraví	5		6	3	5
Vnější činnost Evropské unie	1	3	4	3	3
Volný pohyb kapitálu	1	13	8	5	8
Volný pohyb osob	17	24	25	21	18
Volný pohyb služeb	13	21	23	13	17
Volný pohyb zboží	2	6	2	8	2
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	2	3	1	1	
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	2				
Zemědělství	22	15	23	15	21
Životní prostředí	27	33	50	32	22
Smlouva o FEU	614	627	730	617	646
Ochrana obyvatelstva			1		1
Smlouva o AE			1		1
Právní zásady Unie			1	1	
Smlouva o EU			1	1	
Institucionální právo			2		
Řízení	13	10	11	13	8
Služební řád	1	7	18	22	19
Výsady a imunity		1		4	3
Různé	14	18	31	39	30
CELKEM	628	645	763	657	677

1) Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

XI. Věci ukončené rozsudkem, posudkem nebo judikujícím usnesením – předmět řízení (2021)¹

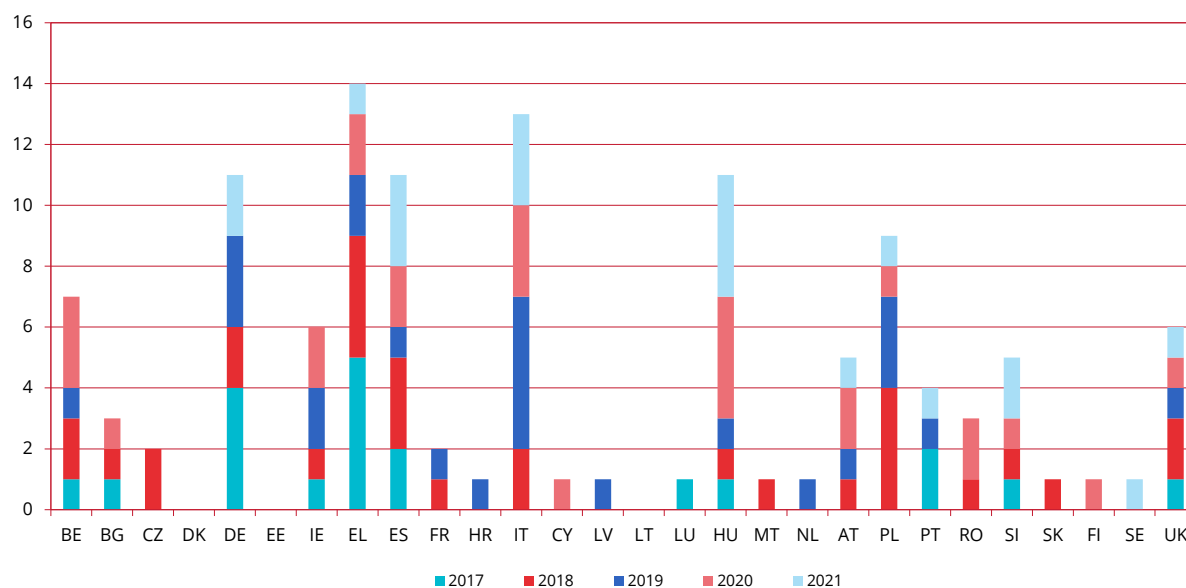
Celní unie a společný celní tarif	16	2	18
Daně	55	8	63
Doprava	22	4	26
Duševní a průmyslové vlastnictví	11	50	61
Energie	3	1	4
Evropské občanství	3	1	4
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům...)	4	1	5
Hospodářská a měnová politika	11	6	17
Hospodářská a sociální soudržnost	1	1	2
Hospodářská soutěž	23	3	26
Institucionální právo	14	13	27
Obchodní politika	7		7
Ochrana spotřebitele	27	12	39
Politika rybolovu	2		2
Právní zásady Unie	25	9	34
Právo podniků	1	1	2
Přístup k dokumentům	1		1
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	70	11	81
Průmyslová politika	1		1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	4	2	6
Rozhodčí doložka	1	1	2
Sbližování právních předpisů	21	5	26
Sociální politika	30	7	37
Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	2	1	3
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	5		5
Státní podpory	29	2	31
Svoboda usazování	7		7
Veřejné zakázky	11	2	13
Veřejné zdraví	4	1	5
Vnější činnost Evropské unie	3		3
Volný pohyb kapitálu	6	2	8
Volný pohyb osob	18		18
Volný pohyb služeb	13	4	17
Volný pohyb zboží	2		2
Zemědělství	17	4	21
Životní prostředí	22		22
Smlouva o FEU	492	154	646
Ochrana obyvatelstva	1		1
Smlouva o AE	1		1
Řízení		8	8
Služební řád	14	5	19
Výsady a imunity	2	1	3
Různé	16	14	30
CELKEM	509	168	677

1] Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

2] Usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci nebo postoupení Tribunálu.

XII. Ukončené věci -

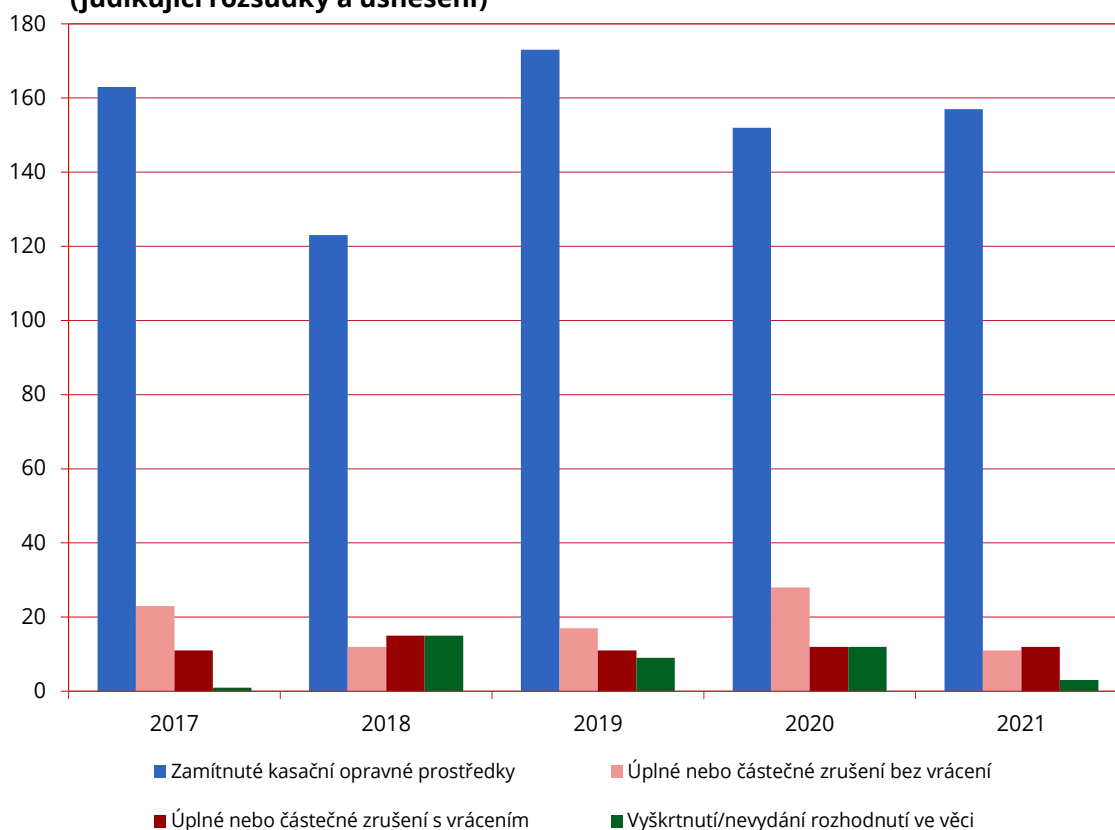
rozsudky pro nesplnění povinnosti: směr rozhodnutí (2017-2021)¹

	2017		2018		2019		2020		2021	
	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Zamítnuté	Úspěšné	Zamítnuté
Belgie	1		2		1		3			
Bulharsko	1		1				1			
Česká republika			2			1				
Dánsko				1						
Německo	4		2	1	3			1	2	
Estonsko										
Irsko	1		1		2		2			
Řecko	5		4		2		2		1	
Španělsko	2		3		1	1	2		3	
Francie			1		1					
Chorvatsko					1			1		
Itálie			2		5	1	3		3	1
Kypr							1			
Lotyšsko					1					
Litva										
Lucembursko	1									
Maďarsko	1		1		1		4		4	
Malta			1							
Nizozemsko					1					
Rakousko			1	1	1		2		1	1
Polsko			4		3		1		1	
Portugalsko	2				1			1	1	
Rumunsko			1				2			
Slovinsko	1		1				1		2	
Slovensko			1							
Finsko							1			
Švédsko									1	
Spojené království	1		2		1		1		1	
Celkem	20		30	3	25	3	26	3	20	2

1] Uvedená čísla (čistá čísla) uvádějí celkový počet věcí s ohledem na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (řada spojených věcí = jedna věc).

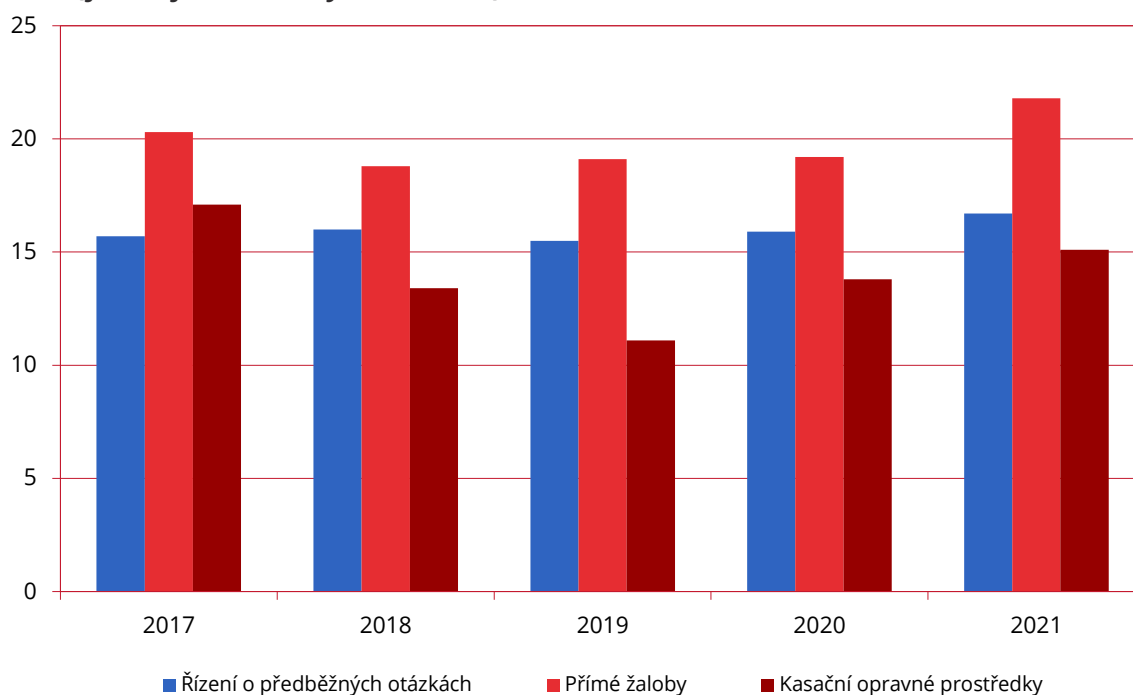
XIII. Ukončená řízení – kasační opravný prostředek: směr rozhodnutí (2017–2021)^{1 2} (judikující rozsudky a usnesení)

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem
Zamítnuté kasační opravné prostředky	103	60	163	59	64	123	63	110	173	75	77	152	71	86	157
Úplné nebo částečné zrušení bez vrácení	23		23	11	1	12	17		17	28		28	11		11
Úplné nebo částečné zrušení s vrácením	11		11	14	1	15	9	2	11	12		12	12		12
Vyškrtnutí/nevydání rozhodnutí ve věci		1	1	15		15		9	9		12	12		3	3
Celkem	137	61	198	84	81	165	89	121	210	115	89	204	94	89	183

- 1] Podrobnější informace ohledně kasačních opravných prostředků podaných proti rozhodnutím Tribunálu jsou obsaženy v soudních statistikách tohoto soudu.
- 2] Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc). Zahrnují i kasační opravné prostředky uvedené v článku 58a Protokolu o statutu Soudního dvora Evropské unie a prohlášené za nepřijatelné nebo nepřijatelné podle článků 170a nebo 170b jednacího řádu. Pro podrobnější informace týkající se mechanismu upraveného v článku 58a statutu viz tabulku XX této zprávy.

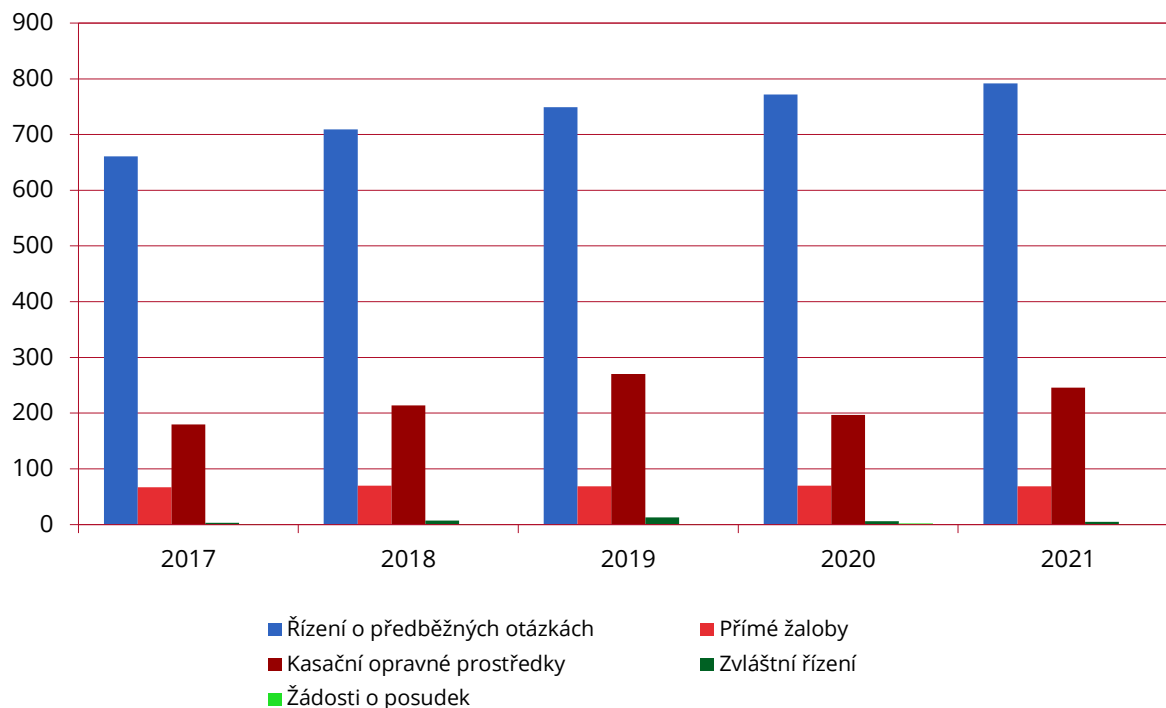
XIV. Ukončené věci – délka trvání řízení v měsících (2017–2021)¹ (judikující rozsudky a usnesení)

	2017	2018	2019	2020	2021
Řízení o předběžných otázkách	15,7	16	15,5	15,9	16,7
Řízení o naléhavé předběžné otázce	2,9	3,1	3,7	3,9	3,7
Zrychlená řízení	8,1	2,2	9,9		10,7
Přímé žaloby	20,3	18,8	19,1	19,2	21,8
Zrychlená řízení		9	10,3		
Kasační opravné prostředky	17,1	13,4	11,1	13,8	15,1
Zrychlená řízení					8,4

1) Z výpočtu délky trvání řízení jsou vyloučeny: věci zahrnující mezitimní rozsudek nebo dokazování; posudky; zvláštní řízení (a sice právní pomoc, určení nákladů řízení, oprava, chybějící rozhodnutí, odpor proti rozsudku pro zmeškání, námitka třetí osoby, výklad rozsudku, obnova řízení, přezkum návrhu prvního generálního advokáta, aby Soudní dvůr přezkoumal rozhodnutí Tribunálu, řízení o soudním zabavení pohledávky); věci ukončené usnesením o vyškrtnutí, nevydáním rozhodnutí ve věci, postoupením Tribunálu, řízení o předběžných opatřeních, jakož i kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejších účaststvích.

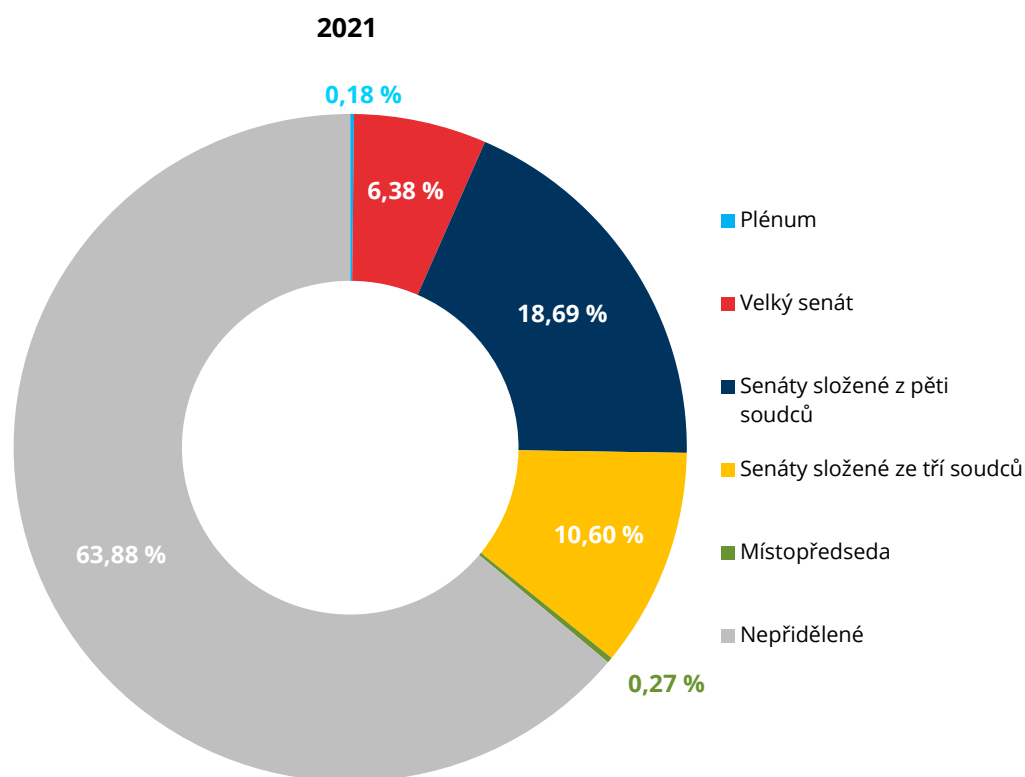
XV. Věci projednávané k 31. prosinci – povaha řízení (2017–2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Řízení o předběžných otázkách	661	709	749	772	792
Příímé žaloby	67	70	69	70	69
Kasační opravné prostředky	180	214	270	197	246
Zvláštní řízení ²	3	7	13	6	5
Žádosti o posudek	1	1	1	2	1
Celkem	912	1 001	1 102	1 047	1 113

- 1] Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).
- 2] Za „zvláštní řízení“ jsou považována: právní pomoc, určení nákladů řízení, oprava, chybějící rozhodnutí, odpor proti rozsudku pro zmeškání, námitka třetí osoby, výklad rozsudku, obnova řízení, přezkum návrhu prvního generálního advokáta, aby Soudní dvůr přezkoumal rozhodnutí Tribunálu, řízení o zabavení pohledávky; věci v oblasti imunit.

XVI. Věci projednávané k 31. prosinci – složení soudních kolegií (2017–2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Plénium		1		1	2
Velký senát	76	68	65	74	71
Senáty složené z pěti soudců	194	236	192	225	208
Senáty složené ze tří soudců	76	77	130	103	118
Místopředseda	4	1	4		3
Nepřidělené	562	618	711	644	711
Celkem	912	1 001	1 102	1 047	1 113

1| Zmíněná čísla (hrubá čísla) uvádějí celkový počet věcí nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

XVII. Zrychlená řízení (2017–2021)

Žádosti o zrychlené řízení¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Řízení o předběžných otázkách	30	33	50	40	56	209
Přímé žaloby	1	3	3		3	10
Kasační opravné prostředky		1	4	2	1	8
Zvláštní řízení			1			1
Celkem	31	37	58	42	60	228

Žádosti o zrychlené řízení – směr rozhodnutí²

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Povolení	4	9	3	3	6	25
Zamítnutí	30	17	56	34	56	193
Odloženo ³	1	3	1	3	2	10
Dosud nevydané rozhodnutí ve věci		8	6	8	4	26
Celkem	35	37	66	48	68	254

- 1] Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet žádostí podaných v průběhu daného roku nezávisle na roce zahájení věci, již se žádost týká.
- 2] Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet rozhodnutí přijatých v průběhu daného roku ve věci žádosti o použití zrychleného řízení, nezávisle na roce podání takové žádosti.
- 3] V těchto případech nebylo třeba o žádosti rozhodnout z důvodu vyškrtnutí věci nebo jejího ukončení rozsudkem nebo usnesením.

XVIII. Řízení o naléhavé předběžné otázce (2017–2021)

Žádosti o řízení o naléhavé předběžné otázce¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Soudní spolupráce v občanských věcech	5	5		2	1	13
Soudní spolupráce v trestních věcech	6	8	10	8	8	40
Policejní spolupráce			4			4
Hranice, azyl a imigrace	4	5	5	6	8	28
Jiné		1	1	1	14	17
Celkem	15	19	20	17	31	102

Žádosti o řízení o naléhavé předběžné otázce – směr rozhodnutí²

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Povolení	4	12	11	11	9	47
Zamítnutí	11	7	7	8	20	53
Odloženo ³					3	3
Dosud nevydané rozhodnutí ve věci			2		1	3
Celkem	15	19	20	19	33	106

- 1| Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet žádostí podaných v průběhu daného roku nezávisle na roce zahájení věci, již se žádost týká.
- 2| Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet rozhodnutí přijatých v průběhu daného roku ve věci žádosti o použití řízení o naléhavé předběžné otázce nezávisle na roce podání takové žádosti.
- 3| Nebylo třeba o návrhu rozhodnout z důvodu jeho zpětvzetí, vyškrtnutí dané věci nebo jejího ukončení rozsudkem nebo usnesením.

XIX. Předběžná opatření (2017–2021)

Žádosti o předběžné opatření¹

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Doprava				1	1	2
Energie					1	1
Hospodářská soutěž		1	3			4
Institucionální právo		2			1	3
Právní zásady Unie		1		1	1	3
Průmyslová politika	1					1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)			1			1
Státní podpory		2	1	1	1	5
Veřejné zakázky	1					1
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír					1	1
Zemědělství			1		1	2
Životní prostředí	1				1	2
Celkem	3	6	6	3	8	26

Předběžná opatření – směr rozhodnutí²

	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
Povolení	1	5	1	1	2	10
Zamítnutí		3	4	1	4	12
Odloženo ³				1	2	3
Dosud nevydané rozhodnutí ve věci	2		1	1	1	5
Celkem	3	8	6	4	9	30

- 1] Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet žádostí podaných v průběhu daného roku nezávisle na roce zahájení věci, již se žádost týká.
- 2] Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet rozhodnutí přijatých v průběhu daného roku ve věci návrhu na předběžné opatření, nezávisle na roce podání takového návrhu.
- 3] Nebylo třeba o návrhu rozhodnout z důvodu jeho zpětvzetí, vyškrtnutí dané věci nebo jejího ukončení rozsudkem nebo usnesením.

XX. Kasační opravné prostředky uvedené v článku 58a Protokolu o statutu (2019–2021)

Kasační opravné prostředky podané proti rozhodnutí Tribunálu, které se týká rozhodnutí nezávislého odvolacího senátu

	2019	2020	2021	Celkem
Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví	36	40	58	134
Odrůdový úřad společenství	2			2
Celkem	38	40	58	136

Rozhodnutí týkající se přijatelnosti kasačního opravného prostředku¹

	2019	2020	2021	Celkem
Přijatelnost			1	1
Nepřijatelnost	27	37	47	111
Nepřípustnost	2	3		5
Nevyhovění		1		1
Celkem	29	41	48	118

1| Číselné údaje uvedené v této tabulce odkazují na počet rozhodnutí přijatých v průběhu dotčeného roku, nezávisle na roce podání návrhu na uznání přijatelnosti kasačního opravného prostředku.

**XXI. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) –
zahájené věci a rozsudky či posudky**

Roky	Zahájené věci ¹							Rozsudky/posudky ²
	Řízení o předběžných otázkách	Přímé žaloby	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Žádosti o posudek	Celkem	Návrhy na předběžná opatření	
1953		4				4		
1954		10				10		2
1955		9				9	2	4
1956		11				11	2	6
1957		19				19	2	4
1958		43				43		10
1959		46			1	47	5	13
1960		22			1	23	2	18
1961	1	24			1	26	1	11
1962	5	30				35	2	20
1963	6	99				105	7	17
1964	6	49				55	4	31
1965	7	55				62	4	52
1966	1	30				31	2	24
1967	23	14				37		24
1968	9	24				33	1	27
1969	17	60				77	2	30
1970	32	47				79		64
1971	37	59				96	1	60
1972	40	42				82	2	61
1973	61	131				192	6	80
1974	39	63				102	8	63
1975	69	61			1	131	5	78
1976	75	51			1	127	6	88
1977	84	74				158	6	100
1978	123	146			1	270	7	97
1979	106	1 218				1 324	6	138
1980	99	180				279	14	132
1981	108	214				322	17	128
1982	129	217				346	16	185
1983	98	199				297	11	151
1984	129	183				312	17	165
1985	139	294				433	23	211
1986	91	238				329	23	174

>>>

- 1) Číselné údaje uvedené v této tabulce se vztahují na všechny věci zahájené u Soudního dvora s vyloučením zvláštních řízení.
- 2) Číselné údaje uvedené v tomto sloupci uvádějí celkový počet rozsudků či posudků vydaných Soudním dvorem nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

Roky	Zahájené věci ¹							Rozsudky/posudky ²
	Řízení o předběžných otázkách	Přímé žaloby	Kasační opravné prostředky	Kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních a vedlejším účastenství	Žádosti o posudek	Celkem	Návrhy na předběžná opatření	
1987	144	251				395	21	208
1988	179	193				372	17	238
1989	139	244				383	19	188
1990	141	221	15	1		378	12	193
1991	186	140	13	1	2	342	9	204
1992	162	251	24	1	2	440	5	210
1993	204	265	17			486	13	203
1994	203	125	12	1	3	344	4	188
1995	251	109	46	2		408	3	172
1996	256	132	25	3		416	4	193
1997	239	169	30	5		443	1	242
1998	264	147	66	4		481	2	254
1999	255	214	68	4		541	4	235
2000	224	197	66	13	2	502	4	273
2001	237	187	72	7		503	6	244
2002	216	204	46	4		470	1	269
2003	210	277	63	5	1	556	7	308
2004	249	219	52	6	1	527	3	375
2005	221	179	66	1		467	2	362
2006	251	201	80	3		535	1	351
2007	265	221	79	8		573	3	379
2008	288	210	77	8	1	584	3	333
2009	302	143	105	2	1	553	1	376
2010	385	136	97	6		624	3	370
2011	423	81	162	13		679	3	370
2012	404	73	136	3	1	617		357
2013	450	72	161	5	2	690	1	434
2014	428	74	111		1	614	3	416
2015	436	48	206	9	3	702	2	399
2016	470	35	168	7		680	3	412
2017	533	46	141	6	1	727	3	466
2018	568	63	193	6		830	6	462
2019	641	41	256	10	1	949	6	491
2020	557	38	125	6	1	727	3	451
2021	567	29	223	9		828	8	450
Celkem	12 482	9 201	3 001	159	29	24 872	390	13 344

- 1) Číselné údaje uvedené v této tabulce se vztahují na všechny věci zahájené u Soudního dvora s vyloučením zvláštních řízení.
- 2) Číselné údaje uvedené v tomto sloupci uvádějí celkový počet rozsudků či posudků vydaných Soudním dvorem nezávisle na spojení věcí z důvodu, že spolu souvisejí (jedno číslo věci = jedna věc).

**XXII. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) –
zahájená řízení o předběžných otázkách podle členského státu a za rok**

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Další ¹⁾	Celkem	
1961																			1										1	5	
1962																				5										5	6
1963																1				5										6	6
1964												2								4										6	7
1965					4					2										1										7	1
1966																				1										1	23
1967	5				11				3							1			3											9	17
1968	1				4				1			1							2											32	37
1969	4				11				1							1			3											40	61
1970	4				21				2			2							6											69	75
1971	1				18				6			5				1			10											84	123
1972	5				20				1			4							6											106	99
1973	8				37				4			5							7											108	129
1974	5				15				6			5							7											98	129
1975	7			1	26				15			14				1			4											139	144
1976	11				28				8			12							14											179	179
1977	16				30				14			7							9											139	141
1978	7				46				12			11							38											186	162
1979	13				33				18			19				1			11											162	>>>
1980	14				24				14			19							17											129	141
1981	12				41				17			11				4			17											129	141
1982	10				36				39			18							21											144	162
1983	9				36				15			7							19											144	162
1984	13				38				34			10							22											144	162
1985	13				40				45			11				6			14											144	162
1986	13				18				4			5				1			16											144	162
1987	15				32				2			5				3			19											144	162
1988	30				34				38			28				2			26											144	162
1989	13				47				2			10				1			18											144	162
1990	17				34				6			25				4			9											144	162
1991	19				54				5			36				2			17											144	162
1992	16				62				15			22				1			18											144	162

1) Věc C-265/00, **Campina Melkunie** (Cour de justice Benelux / Benelux Gerechtshof), věc C-196/09, **Miles a další** (Rada pro stížnosti evropských škol), věc C-169/15, **Montis Design** (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Další ¹⁾	Celkem	
1993	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		204	
1994	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		203	
1995	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19		2	5					6	20		251	
1996	30			4	66			4	6	24		70				2			10		6	6				3	4	21		256	
1997	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24		35	2				6	7	18		239	
1998	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21		16	7				2	6	24		264	
1999	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23		56	7				4	5	22		255	
2000	15			3	47		2	3	5	12		50							12		31	8				5	4	26	1	224	
2001	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14		57	4				3	4	21		237	
2002	18			8	59			7	3	8		37				4			12		31	3				7	5	14		216	
2003	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28		15	1				4	4	22		210	
2004	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28		12	1				4	5	22		249	
2005	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36		15	1				4	11	12		221	
2006	17		3	3	77		1	14	17	24		34			1	1	4		20		12	2	3		1	5	2	10		251	
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43			1		2		19		20	7	3	1	1	5	6	16		265	
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34		25	4	1			4	7	14		288	
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24		15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24		15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22		24	11	14	1	3	12	4	26		423	
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44		23	6	14	13	9	3	8	16		404	
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46		19	11	14	17	1	4	4	12	14		450
2014	23	13	6	10	87		5	4	41	20	1	52	2	7	6		23		30		18	14	8	28	4	3	8	3	12		428
2015	32	5	8	7	79	2	8	2	36	25	5	47		9	8	7	14		40		23	15	8	18	5	4	7	16	1		436
2016	26	18	5	12	84	1	6	6	47	23	2	62		9	8	1	15	1	26		20	19	21	14	3	6	7	5	23		470
2017	21	16	4	8	149	7	12	4	23	25	3	57		5	10	1	22		38		31	19	21	16	3	6	13	8	11		533
2018	40	20	12	3	78	2	12	3	67	41	3	68	1	5	6	4	29		35		35	31	15	23	2	6	6	7	14		568
2019	38	24	5	1	114	3	10	5	64	32	10	70	1	12	7	6	20	1	28		37	39	14	49	5	10	7	11	18		641
2020	36	28	9	6	140	3	5	2	30	21	4	44		17	7	3	18		18		50	41	17	20	2	6	7	6	17		557
2021	36	58	8	6	106	2	11	2	35	23	5	46		12	15	5	17		27		37	34	20	38	7	2	10	5			567
Celkem	991	247	91	208	2 887	35	141	194	656	1 096	33	1 673	9	106	90	110	242	4	1 121	680	272	240	269	36	68	145	163	672	3	12 482	

1) Věc C-265/00, **Campina Melkunie** (Cour de justice Benelux / Benelux Gerichtshof), věc C-196/09,

Miles a další (Rada pro stížnosti evropských škol), věc C-169/15,

Montis Design (Cour de justice Benelux/Benelux Gerichtshof).

**XXIII. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) –
zahájená řízení o předběžných otázkách podle členského státu**

			Celkem
Belgie	Cour constitutionnelle	45	
	Cour de cassation	106	
	Conseil d'État	110	
	Ostatní soudy	730	991
Bulharsko	Върховен касационен съд	8	
	Върховен административен съд	36	
	Ostatní soudy	203	247
Česká republika	Ústavní soud		
	Nejvyšší soud	13	
	Nejvyšší správní soud	38	
	Ostatní soudy	40	91
Dánsko	Højesteret	37	
	Ostatní soudy	171	208
Německo	Bundesverfassungsgericht	2	
	Bundesgerichtshof	274	
	Bundesverwaltungsgericht	159	
	Bundesfinanzhof	351	
	Bundesarbeitsgericht	59	
	Bundessozialgericht	77	
	Ostatní soudy	1 965	2 887
Estonsko	Riigikohus	16	
	Ostatní soudy	19	35
Irsko	Supreme Court	44	
	High Court	51	
	Ostatní soudy	46	141
Řecko	Άρειος Πάγος	14	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	62	
	Ostatní soudy	118	194
Španělsko	Tribunal Constitucional	1	
	Tribunal Supremo	114	
	Ostatní soudy	541	656
Francie	Conseil constitutionnel	1	
	Cour de cassation	156	
	Conseil d'État	160	
	Ostatní soudy	779	1 096
Chorvatsko	Ustavni sud		
	Vrhovni sud	2	
	Visoki upravni sud	1	
	Visoki prekršajni sud		
	Ostatní soudy	30	33

>>>

Itálie	Corte Costituzionale	7	
	Corte suprema di Cassazione	180	
	Consiglio di Stato	241	
	Ostatní soudy	1 245	1 673
Kypr	Ανώτατο Δικαστήριο	4	
	Ostatní soudy	5	9
Lotyšsko	Augstākā tiesa (Senāts)	21	
	Satversmes tiesa	6	
	Ostatní soudy	79	106
Litva	Respublikos Konstitucinis Teismas	2	
	Aukščiausiasis Teismas	28	
	Vyriausiasis administracinis Teismas	39	
	Ostatní soudy	21	90
Lucembursko	Cour constitutionnelle	1	
	Cour de cassation	31	
	Cour administrative	33	
	Ostatní soudy	45	110
Maďarsko	Kúria	38	
	Fővárosi Ítéltábla	8	
	Szegedi Ítéltábla	5	
	Ostatní soudy	191	242
Malta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' I- Appel		
	Ostatní soudy	4	4
Nizozemsko	Hoge Raad	307	
	Raad van State	140	
	Centrale Raad van Beroep	71	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	168	
	Tariefcommissie	35	
	Ostatní soudy	400	1 121
Rakousko	Verfassungsgerichtshof	5	
	Oberster Gerichtshof	164	
	Verwaltungsgerichtshof	123	
	Ostatní soudy	388	680
Polsko	Trybunał Konstytucyjny	1	
	Sąd Najwyższy	45	
	Naczelny Sąd Administracyjny	60	
	Ostatní soudy	166	272
Portugalsko	Supremo Tribunal de Justiça	18	
	Supremo Tribunal Administrativo	78	
	Ostatní soudy	144	240
Rumunsko	Înalta Curte de Casație și Justiție	27	
	Curtea de Apel	131	
	Ostatní soudy	111	269

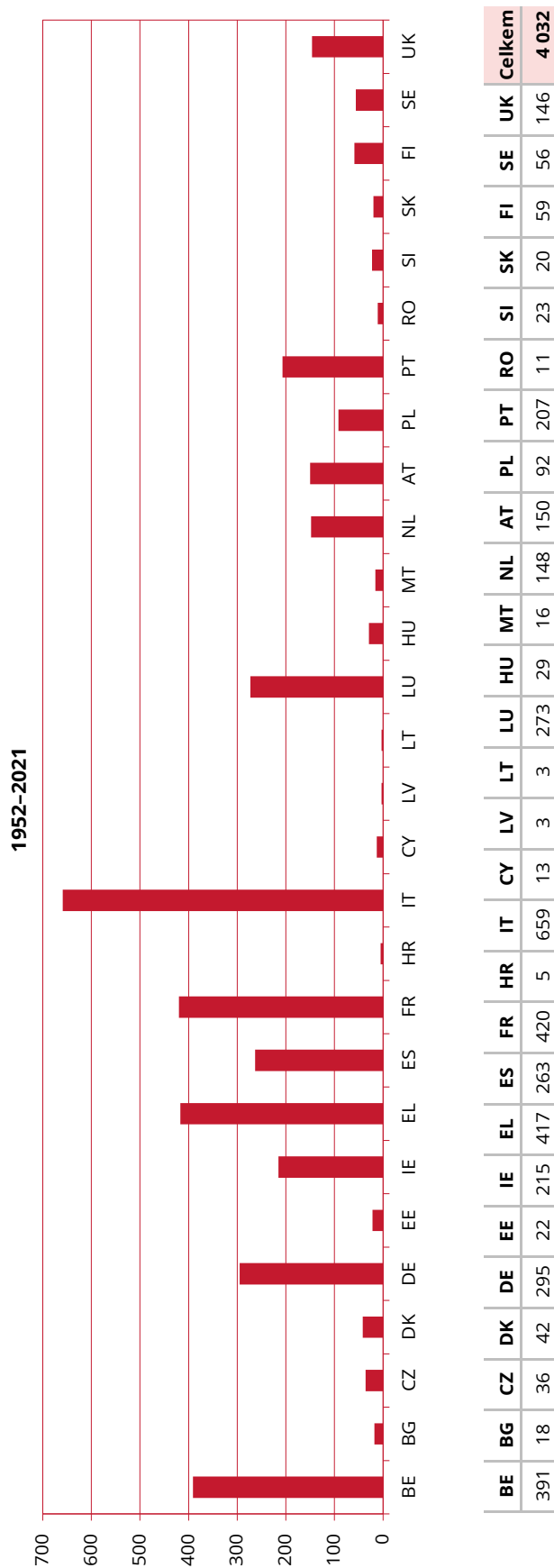
>>>

Slovinsko	Ustavno sodišče	3	
	Vrhovno sodišče	22	
	Ostatní soudy	11	36
Slovensko	Ústavný súd	1	
	Najvyšší súd	25	
	Ostatní soudy	42	68
Finsko	Korkein oikeus	32	
	Korkein hallinto-oikeus	71	
	Työtuomioistuin	5	
	Ostatní soudy	37	145
Švédsko	Högsta Domstolen	28	
	Högsta förvaltningsdomstolen	40	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	4	
	Ostatní soudy	86	163
Spojené království	House of Lords	40	
	Supreme Court	19	
	Court of Appeal	94	
	Ostatní soudy	519	672
Jiné	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechthof ¹	2	
	Rada pro stížnosti evropských škol ²	1	3
Celkem			12 482

1| Věc C-265/00, *Campina Melkunie*, věc C-169/15, *Montis Design*.

2| Věc C-196/09, *Miles a další*.

**XXIV. Obecný vývoj soudní činnosti (1952–2021) –
žaloby pro nesplnění povinnosti státem podané proti členským státům**

XXV. Činnost kanceláře Soudního dvora (2017–2021)

Druh činnosti	2017	2018	2019	2020	2021
Podání nebo podklady zapsané do rejstříku soudní kanceláře	99 266	108 247	113 563	107 697	116 340
Počet stran písemností podaných prostřednictvím aplikace e-Curia ¹	-	153 977	217 687	166 614	270 236
Procesní písemnosti předložené pomocí aplikace e-Curia (v procentech)	73 %	75 %	80 %	79 %	85 %
Svolaná a uspořádaná jednání k přednesu řečí	263	295	270	157	107
Svolané a uspořádané přednesy stanovisek	301	305	296	269	283
Rozsudky, posudky a usnesení, jimiž se končí řízení doručené účastníkům	654	684	785	726	703
Protokoly z jednání (přednes řečí, stanoviska a rozsudky)	1 033	1 062	1 058	877	841
Sdělení v Úředním věstníku týkající se zahájených věcí	679	695	818	601	676
Sdělení v Úředním věstníku týkající se ukončených věcí	637	661	682	759	690

1| Pro rok 2017 nejsou k dispozici spolehlivé údaje.

E.

Složení Soudního dvora

(Protokolární pořádek ke dni 31. prosince 2021)

První řada zleva doprava:

první generální advokát M. Szpunar, předseda senátu C. Lycourgos, předsedkyně senátu A. Prechal, místopředseda L. Bay Larsen, předseda K. Lenaerts, předseda senátu A. Arabadžev, předsedkyně senátu K. Jürimäe, předsedové senátu E. Regan a S. Rodin

Druhá řada zleva doprava:

soudci T. von Danwitz a M. Ilešič, předsedové senátů J. Passer, N. Jääskinen a I. Jarukaitis, předsedkyně senátu I. Ziemele, generální advokátka J. Kokott, soudce J.-C. Bonichot

Třetí řada zleva doprava:

generální advokát P. Pikamäe, soudkyně L. S. Rossi, soudci P. G. Xuereb, F. Biltgen a M. Safjan, generální advokát M. Campos Sánchez-Bordona, soudce N. J. Piçarra, generální advokát G. Pitruzzella

Čtvrtá řada zleva doprava:

soudkyně M. L. Arastey Sahún, generální advokát A. Rantos, soudci N. Wahl a A. Kumin, generální advokát J. Richard de la Tour, soudce D. Gratsias, generální advokát A. M. Collins

Pátá řada zleva doprava:

generální advokátka L. Medina, soudkyně O. Spineanu-Matei, generální advokát N. Emiliou, soudci M. Gavalec a Z. Csehi, generální advokátka T. Čapeta, vedoucí soudní kanceláře A. Calot Escobar

I. Změny ve složení Soudního dvora v roce 2021

Slavnostní zasedání konané dne 7. října 2021

Rozhodnutími ze dne 2. září 2020 a 19. února, 21. dubna, 2. června a 7. července 2021 prodloužili zástupci vlád členských států na období od 7. října 2021 do 6. října 2027 funkční období sedmi soudců Soudního dvora, a to p. Koena Lenaertse, p. Larse Bay Larsena, p. Niila Jääskinena, p. Eugena Regana, p. Siniši Rodina, p. Françoise Biltgena a pí Küllike Jürimäe.

Rozhodnutími ze dne 19. února, 21. dubna a 7. července 2021 prodloužili na totéž období zástupci vlád členských států rovněž funkční období tří generálních advokátů Soudního dvora, a to pí Juliane Kokott, p. Athanasia Rantose a p. Manuela Campos Sánchez-Bordony.

Rozhodnutími ze dne 19. února, 21. dubna, 2. června a 7. července 2021 byli na období od 7. října 2021 do 6. října 2027 jmenováni soudci Soudního dvora: p. Miroslav Gavalec jako nástupce p. Daniela Švábyho, pí Octavia Spineanu-Matei jako nástupkyně pí Camelie Toader, p. Dimitrios Gratsias jako nástupce p. Michaila Vilarase, p. Zoltán Csehi jako nástupce p. Endra Juhásze a pí Maria Lourdes Arastey Sahún jako nástupkyně pí Rosario Silva de Lapuerta.

Rozhodnutími ze dne 21. dubna, 7. července a 8. září 2021 byl p. Anthony Michael Collins jmenován generálním advokátem Soudního dvora na období od 7. října 2021 do 6. října 2024 jako nástupce p. Gerarda Hogana a na období od 7. října 2021 do 6. října 2027 p. Nicholas Emiliou, pí Tamara Čapeta a pí Laila Medina jako nástupce p. Michala Bobka, p. Evgenije Tančeva a p. Henrika Saugmandsgaarda Øe.

U příležitosti ukončení funkce a odchodu pí Rosario Silva de Lapuerta, pí Camelii Toader, p. Michaila Vilarase, p. Endreho Juhásze, p. Daniela Švábyho, p. Henrika Saugmandsgaarda Øe, p. Michala Bobka, p. Evgenije Tančeva a p. Gerarda Hogana a složení přísahy a nástupu do funkce nových členů orgánu se dne 7. října 2021 konalo slavnostní zasedání v sídle Soudního dvora.

Volba předsedy, místopředsedy, prvního generálního advokáta a předsedů senátů

Po částečné obměně členů Soudního dvora byl p. Koen Lenaerts dne 8. října 2021 svými kolegy znovu zvolen předsedou Soudního dvora na období od 8. října 2021 do 6. října 2024. Téhož dne byl na stejné období zvolen místopředsedou Soudního dvora p. Lars Bay Larsen. Ve funkci nahradil pí Rosario Silva de Lapuerta, jejíž funkční období skončilo.

Dále soudci Soudního dvora zvolili na dobu tří let předsedy senátů složených z pěti soudců, a to p. Alexandera Arabadževa, pí Alexandru Prechal a pí Küllike Jürimäe, jakož i p. Constantina Lycourgose a p. Eugena Regana. Generální advokáti rovněž 8. října znovu zvolili p. Macieje Szpunara prvním generálním advokátem Soudního dvora na období od 8. října 2021 do 6. října 2024.

Dne 11. října 2021 soudci Soudního dvora mezi sebou zvolili na dobu jednoho roku předsedy senátů složených ze tří soudců, a to p. Sinišu Rodina, p. Irmantase Jarukaitise a p. Niila Jääskinena, pí Inetu Ziemele a p. Jana Passera.

II. Protokolární pořádek ze dne 31. prosince 2021

Pan K. LENAERTS, předseda
Pan L. BAY LARSEN, místopředseda
Pan A. ARABADŽEV, předseda prvního senátu
Paní A. PRECHAL, předsedkyně druhého senátu
Paní K. JÜRIMÄE, předsedkyně třetího senátu
Pan C. LYCOURGOS, předseda čtvrtého senátu
Pan E. REGAN, předseda pátého senátu
Pan M. SZPUNAR, první generální advokát
Pan S. RODIN, předseda devátého senátu
Pan I. JARUKAITIS, předseda desátého senátu
Pan N. JÄÄSKINEN, předseda osmého senátu
Paní I. ZIEMELE, předsedkyně šestého senátu
Pan J. PASSER, předseda sedmého senátu
Paní J. KOKOTT, generální advokátka
Pan M. ILEŠIČ, soudce
Pan J.-C. BONICHOT, soudce
Pan T. von DANWITZ, soudce
Pan M. SAFJAN, soudce
Pan F. BILTGEN, soudce
Pan M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA, generální advokát
Pan P. G. XUEREB, soudce
Pan N. PIÇARRA, soudce
Paní L. S. ROSSI, soudkyně
Pan G. PITRUZZELLA, generální advokát
Pan P. PIKAMÄE, generální advokát
Pan A. KUMIN, soudce
Pan N. WAHL, soudce
Pan J. RICHARD DE LA TOUR, generální advokát
Pan A. RANTOS, generální advokát
Pan D. GRATSIAS, soudce
Paní L. ARASTEY SAHÚN, soudkyně
Pan A. M. COLLINS, generální advokát
Pan M. GAVALEC, soudce
Pan N. EMILIOU, generální advokát
Pan Z. CSEHI, soudce
Paní O. SPINEANU-MATEI, soudkyně
Paní T. ČAPETA, generální advokátka
Paní L. MEDINA, generální advokátka

Pan A. CALOT ESCOBAR, vedoucí soudní kanceláře

2

Kapitola II Tribunál

A.

Činnost Tribunálu v roce 2021

Marc van der Woude, předseda Tribunálu

Rok 2021 byl opět poznamenán pandemií. Díky zkušenostem získaným v roce 2020, kdy došlo zejména k rozvoji účinných nástrojů pro jednání prostřednictvím videokonferencí a nástrojů pro práci na dálku, mohl Tribunál pracovat téměř normálně a dosáhnout vynikajících výsledků. Jednání, která se v roce 2020 po několik týdnů nepodařilo uspořádat, se v tomto roce uskutečnila bez větších obtíží a za přísného respektování hygienických protokolů. Za zmínku stojí zejména jednání ve věci Google Android (T-604/18), které trvalo celý jeden týden. Přestože překážky v pohybu osob někdy nutily Tribunál odložit jednání, zástupci účastníků řízení a zaměstnanci orgánu se přizpůsobili dané situaci, aby zajistili kontinuitu vyřizování věcí.

Toto úsilí bylo úspěšné. Tribunálu se totiž podařilo vyřídit 951 věcí, čímž se počet projednávaných věcí snížil o 69. Počet přidělení věcí rozšířeným senátům zároveň potvrzuje trend započatý v roce 2018, kdy Tribunál zasedá více v senátech složených z pěti soudců, což umožňuje, aby byly strany vyslechnuty větším počtem soudců. Průměrná délka řízení se sice v roce 2021 mírně prodloužila, tento nárůst je však cyklický a je způsoben zejména odklady jednání v předcházejícím roce. Výsledky dosažené v roce 2021 každopádně opět potvrzují, že reforma Tribunálu stanovená nařízením 2015/2422¹ umožnila výrazně zkrátit délku řízení.

Tyto výsledky jsou o to uspokojivější, že jich bylo dosaženo v situaci, kdy bylo složení Tribunálu velmi nestabilní. V srpnu 2021 nejprve obdržel Tribunál smutnou zprávu o úmrtí soudce B. Berkea. Náš soud tak přišel o znamenitého soudce, kterého si jeho kolegové nesmírně vážili. Poté opustili Tribunál čtyři soudci, aby nastoupili do funkcí u Soudního dvora dne 7. října 2021, kdy soudkyně O. Spineanu-Matei, soudci D. Gratsias, A. M. Collins a Z. Csehi složili přísahu. Tribunál souběžně s potěšením přivítal několik nových členů. Soudce D. Petrlík, soudkyně M. Brkan, soudce P. Zilgalvis a soudci I. Gâlea a K. A. Kecsmár složili přísahu ve dnech 1. března, 6. července, 27. září a 27. října 2021. Sled odchodů a příchodů během roku 2021 si vyžádal četné změny ve složení senátů a reorganizaci soudcovských portfolií.

Vedle velmi intenzivní soudní činnosti se Tribunál navzdory zdravotnickému kontextu zabýval také řadou průřezových témat. Jedná se především o pokračování cyklu úvah započatého v roce 2020 v souvislosti s přijetím zprávy Soudního dvora o fungování Tribunálu podle článku 3 nařízení 2015/2422. O současném stavu těchto úvah je pojednáno v následující části. Tribunál mimoto přijal řadu návrhů na změnu několika ustanovení svého jednacího řádu. Cílem těchto návrhů je podpořit proaktivní správu věcí, napomáhat specializaci senátů, splnit některé zákonné požadavky, zejména v oblasti ochrany osobních údajů, a zohlednit poznatky získané ze zdravotní krize, zejména pokud jde o používání videokonferencí během jednání k přednesu řeči. Tyto návrhy byly v souladu s článkem 254 SFEU předány Soudnímu dvoru dne 15. listopadu 2021. Konečně Tribunál rovněž zjednodušil pravidla služebního řádu úředníků a pracovního řádu zaměstnanců, kteří jsou

---

1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2015/2422 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění Protokol č. 3 o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. věst. 2015, L 341, s. 14).

k němu přidělení, provedením kodifikace relevantních předpisů. Rovněž po personální stránce zřídil Tribunál jednotku tří referendářů, kteří mohou pomáhat kabinetům soudců v případě dlouhodobé nepřítomnosti jejich spolupracovníků nebo tehdy, když musí řešit mimořádně rozsáhlé případy.

Jak vyplývá z úvodního slova našeho místopředsedy o judikatuře Tribunálu, vydal náš soud v tomto roce rozhodnutí značného společenského významu, zejména v oblasti státních podpor poskytnutých leteckým společnostem na řešení zdravotní krize, v oblasti pravidel hospodářské soutěže uplatňovaných na velké digitální operátory nebo též v oblasti duševního vlastnictví. Pokud jde o tyto věci, Tribunál měl občas za to, že potřeba včasného vydání rozhodnutí odůvodňovala použití zrychleného řízení (články 151 a 152 jednacího řádu). Tím, že Tribunál tak poskytoval kvalitní soudnictví ve zkrácených lhůtách, během roku 2021 prokázal, že je schopen splnit očekávání, která normotvůrce vyjádřil při přijetí nařízení 2015/2422.

Tyto dobré výsledky nás však ještě nemohou plně uspokojit. Zajištění kvalitního soudnictví, které je poskytováno v přiměřených lhůtách a přizpůsobeno okolnostem daného případu, vyžaduje od každého soudu neúnavné úsilí. Totéž platí i pro Tribunál. Proto je třeba věnovat zvláštní pozornost zejména velkým skupinám věcí, které se vyznačují dlouhým obdobím přerušení, nebo některým skutkově a technicky složitým věcem. Rok 2022 by proto měl navázat na úsilí vynaložené v tomto směru v roce 2021.

Postup v návaznosti na zprávu podle čl. 3 odst. 1 nařízení 2015/2422

Dne 16. prosince 2015 přijal unijní normotvůrce reformu soudní struktury Unie spočívající ve zdvojnásobení počtu soudců Tribunálu ve třech po sobě následujících fázích. V rámci provádění této reformy byl Soudní dvůr na základě článku 3 nařízení 2015/2422¹ vyzván, aby předložil dvě zprávy Evropskému parlamentu, Radě Evropské unie a Evropské komisi. První zpráva, předložená dne 14. prosince 2017, se týkala zejména případných změn v rozdělení pravomocí mezi oba soudy, které tvoří Soudní dvůr Evropské unie. Druhá zpráva, předložená dne 21. prosince 2020, se týká fungování Tribunálu po provedení reformy (dále jen „zpráva Soudního dvora“). Tato část výroční zprávy orgánu za rok 2021 prezentuje průběžné zhodnocení postupu v návaznosti na doporučení obsažená ve zprávě předložené dne 21. prosince 2020.

Třetí, poslední, fáze reformy byla dokončena v září 2019. Od té doby došlo ke zkrácení délky řízení, které je jedním z hlavních sledovaných cílů, jak je výslovně uvedeno v bodě 5 odůvodnění nařízení 2015/2422, z 20,6 měsíce v roce 2015 na 15,4 měsíce k 31. prosinci 2020. Mírný nárůst na 17,3 měsíce v roce 2021 lze z velké části přičíst zdravotní krizi, zejména obtížím s organizací jednání po dobu několika měsíců v roce 2020. Rychlejší vyřizování věcí bylo navíc doprovázeno nárůstem počtu věcí přidělených rozšířeným soudním kolegiím, a tudíž důkladným soudním přezkumem. Zatímco v roce 2015 projednával senát složený z pěti soudců pouze 11 věcí, v roce 2020 to bylo 111 věcí a v roce 2021 87 věcí. Tyto pozitivní trendy byly ostatně uvítány ve zprávě Soudního dvora.

Tribunál, který se podílel na přípravných pracích, podpořil závěry zprávy Soudního dvora ve svém vyjádření přiloženém k této zprávě. Vzhledem k tomu, že nastíněná analýza a perspektivy vývoje jsou do značné míry sdíleny, doporučení obsažená v této zprávě a stanovená opatření ke zlepšení a projekty, které Tribunál sám dříve zahájil, se do značné míry překrývají.

Na podzim roku 2020 zahájil totiž Tribunál ambiciózní cyklus úvah zaměřený na zlepšení své organizace a způsobu fungování. V tomto rámci proběhla na konci roku 2020 a v průběhu roku 2021 rozsáhlá debata o celé řadě souvisejících témat: otázka přerušovaných věcí, proaktivní správa věcí, přidělování věcí a dynamické vyvažování pracovní zátěže soudců, fungování specializovaných senátů nebo též výběr soudních kolegií. Na základě těchto výměn bylo přijato několik souborů opatření a další opatření se stále zvažují. Je třeba poznamenat, že všechny tyto úvahy proběhly navzdory zdravotní situaci.

Perspektivy vývoje týkající se „včasného, aktivního a plynulého postupu v řízení“ popsané ve zprávě Soudního dvora jsou plně v souladu s ochotou Tribunálu zapojit se do proaktivní správy věcí v rané fázi písemné části řízení v mezích stanovených jednacím řádem.

V této souvislosti bylo dosaženo konsenzu, že soudní kolegia by měla zajistit, aby věci, které mají být předmětem návrhu na přidělení rozšířenému senátu ve smyslu článku 28 jednacího řádu, byly identifikovány co nejdříve. Stejně tak se soudci shodli na tom, že budou aktivně využívat možností, které nabízí článek 83 jednacího řádu, ohledně zhodnocení potřeby druhého kola předkládaní spisů a možnosti zaměřit si při této druhé výměně spisů na určité specifické otázky, zejména v oblastech soudní agendy, v nichž je judikatura obecně ustálená.

---

1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2015/2422 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění Protokol č. 3 o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. věst. 2015, L 341, s. 14).

Tato opatření spolu s několika dalšími odrážejí pevný záměr orgánu provést změnu paradigmatu, jejímž cílem je nejen urychlení vyřizování věcí, ale také cílenější šetření, a tím i vyšší kvalita vydávaných rozhodnutí, a zároveň ještě větší podpora právních subjektů v průběhu soudního řízení.

Pokud jde o přerušené věci, bylo přijato několik opatření s cílem optimalizovat vyřizování velkých skupin věcí, zejména tím, že se usiluje o souběžné vyřizování více „pilotních“ věcí a jejich přednostní projednání. Napříště budou soudní kolegia rovněž systematicky zkoumat možnosti souběžného projednání věcí patřících do určité skupiny věcí, a to případně několika soudci zpravodaji v rámci téhož soudního kolegia. Pracovní zátěž soudců, kteří byli pověřeni projednáním skupiny věcí, bude moci být v případě potřeby snížena, aby se mohli naplno věnovat pečlivému vyřizování skupiny věcí. Proaktivní přístup k věcem by se měl v zásadě vztahovat na všechny věci, o kterých má Tribunál rozhodnout, a především na pilotní věci identifikované v určité skupině věcí. Snížení počtu přerušených věcí je zásadním cílem Tribunálu i celého orgánu, neboť délka přerušení u mnoha věcí závisí na výsledku řízení o kasačních opravných prostředcích před Soudním dvorem v pilotních věcech.

Další důležitou osou opatření Tribunálu byla optimalizace postupu přidělování věcí v souladu s kritérii stanovenými v rozhodnutí Tribunálu zveřejněném v *Úředním věstníku Evropské unie* a zlepšení rozdělení pracovní zátěže mezi soudce, což je klíčovým faktorem produktivity. V tomto ohledu byl postup přidělování vylepšen, aby bylo možné velmi brzy přidělit věci spadající do dvou specifických oblastí, kterými jsou oblasti veřejné služby a duševního vlastnictví, k jejichž vyřizování byla v rámci Tribunálu provedena specializace. Současně byly interní nástroje pro hodnocení pracovní zátěže ve velké míře přepracovány a systematictěji propojeny s postupem přidělování (a přerozdělování) věcí. Rovněž s cílem vyváženého rozdělení pracovní zátěže soudců byla zavedena možnost využívat cílených podpůrných opatření pro soudce, kteří projednávají obzvláště složité věci nebo velké skupiny věcí.

Pokud jde o fungování specializovaných senátů v oblastech veřejné služby a duševního vlastnictví, bylo v prvním čtvrtletí roku 2021 provedeno předběžné hodnocení s cílem posoudit, jak prohloubit proaktivní vyřizování věcí v těchto specifických oblastech soudní agendy, zkrátit délku řízení (zejména v oblasti veřejné služby) a zajistit soudržnost rozhodnutí, což je vzhledem k počtu každoročně zahájených věcí velkou výzvou. Z přijatých opatření je třeba zmínit zkrácení lhůty pro předložení předběžné zprávy v oblasti veřejné služby.

Konečně je třeba poznamenat, že Tribunál dokončil interní hodnocení délky a srozumitelnosti svých rozhodnutí, po němž plénium přijalo řadu doporučení určených soudním kolegiím.

Z výše uvedeného vyplývá, že reforma již byla částečně úspěšná, a to navzdory vypuknutí zdravotní krize. Za účelem dosažení souladu se zprávou Soudního dvora již byla s neochvějnou podporou soudní kanceláře Tribunálu a společných služebních útvarů orgánu přijata řada opatření. Tribunál se všemi těmito úvahami zabýval s ambicemi a nadšením, a to navzdory obtížné situaci. Plný účinek těchto rozhodnutí se však bude moci projevit až ve střednědobém horizontu.

K dokončení tohoto úkolu bude v průběhu roku 2022 ještě třeba důkladněji prozkoumat některé podněty k zamyšlení, z nichž nejdůležitější jsou vytvoření senátu, který má být mezistupněm mezi senátem složeným z pěti soudců a velkým senátem, automatické předávání některé agendy senátům složeným z pěti soudců a konečně případné rozšíření specializace senátů na další oblasti soudní agendy.

B.

Judikatura Tribunálu v roce 2021

Judikatorní novinky

Savvas Papasavvas, místopředseda

Rok 2021, stejně jako předcházející rok, bude zapsán do paměti Tribunálu Evropské unie zvláštním způsobem. Zatímco rok 2020 otestoval schopnosti tohoto soudu mobilizovat své zdroje a přizpůsobit své pracovní metody i organizaci omezením způsobeným epidemií covidu-19, v roce 2021 se zdravotní krize promítla do jeho judikatury a zanechala v ní stopy. Tribunál, ostatně stejně jako mnoho vnitrostátních soudů v tomto období, se účinně a pragmaticky vypořádal s novými otázkami vyvolanými touto neobvyklou soudní agendou zapadající do nevídaného kontextu.

Tribunál se musel zabývat důsledky pandemie covidu-19 především v oblasti státních podpor, neboť měl přezkoumávat zákonnost několika režimů podpor přijatých v této souvislosti z hlediska čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. První dvě věci, které byly projednány v rozšířeném senátu a ve zrychleném řízení, poskytly Tribunálu příležitost vyjasnit vztah mezi pravidly týkajícími se státních podpor a zásadou zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, zakotvenou v čl. 18 prvním pododstavci SFEU, a zásadou volného pohybu služeb. V rozsudku ze dne 17. února 2021, **Ryanair v. Komise** (T-238/20, [EU:T:2021:91](#)), Tribunál rozhodl, že režim úvěrových záruk zavedený Švédskem na podporu leteckých společností, které jsou držiteli švédské licence k provozování činnosti, v souvislosti s pandemií covidu-19, a určený k nápravě vážné poruchy v hospodářství tohoto členského státu je v souladu s unijním právem. Podobně v rozsudku ze dne 17. února 2021, **Ryanair v. Komise** (T-259/20, [EU:T:2021:92](#)), Tribunál rozhodl, že moratorium na placení daně z civilního letectví a solidární daně z letenek splatných měsíčně v období od března do prosince 2020, které Francie zavedla na podporu leteckých společností, držitelů francouzské licence v souvislosti s pandemií covidu-19, je rovněž v souladu s unijním právem.

Rok 2021 se naštěstí neomezil pouze na tuto zdravotní krizi, neboť Tribunál pokračoval v budování své judikatury několika zcela novými a inovativními rozhodnutími.

Vedle otázek souvisejících s pandemií covidu-19 tak byla soudní agenda v oblasti státních podpor obohacena o zvláště technickou otázku daňových rozhodnutí (tax rulings), která Lucembursko vydalo vůči společnostem skupiny Engie. Tribunál, jemuž bylo předloženo několik žalob, zejména v rozsudku ze dne 12. května 2021, **Lucembursko a další v. Komise** (T-516/18 a T-525/18, [EU:T:2021:251](#)), potvrdil přístup Evropské komise, který v případě komplexní organizační a daňové struktury spočíval ve zjištění skutečné podstaty této struktury z hospodářského a daňového hlediska spíše než ve formalistickém přístupu spočívajícím v izolovaném

posuzování každé z transakcí v rámci dané struktury financování. Kromě toho Tribunál dovodil, že Komise správně konstatovala, že byla poskytnuta selektivní výhoda vyplývající z neuplatnění vnitrostátních ustanovení týkajících se zneužití práva.

V oblasti zneužití dominantního měl Tribunál rozhodnout ve věci, jež byla pozoruhodná jak známostí jejích protagonistů, tak i mimořádně vysokými ekonomickými zájmy, o které v této věci šlo. V rozsudku ze dne 10. listopadu 2021, **Google a Alphabet v. Komise** (Google Shopping) (T-612/17, [EU:T:2021:763](#)), Tribunál v podstatné části zamítl žalobu společnosti Google proti rozhodnutí Komise, v němž bylo určeno, že tato společnost zneužila své dominantní postavení, které měla na trhu obecného internetového vyhledávání, tím, že zvýhodnila svůj vlastní srovnávač zboží, službu specializovaného vyhledávání, oproti konkurenčním srovnávačům zboží a odchýlila se od hospodářské soutěže na základě výkonnosti. Tribunál tudíž potvrdil pokutu ve výši 2,42 miliardy eur, která byla uložena společnosti Google.

V jiné oblasti vedlo vystoupení Spojeného království z Evropské unie k tomu, že Tribunál poprvé rozhodl v usnesení ze dne 8. června 2021, **Silver a další v. Rada** (T-252/20, [EU:T:2021:347](#)), a v usnesení ze dne 8. června 2021, **Shindler a další v. Rada** (T-198/20, [EU:T:2021:348](#)), že rozhodnutí, kterým se schvaluje uzavření mezinárodní dohody – v dané věci rozhodnutí, kterým se schvaluje uzavření dohody o podmínkách vystoupení Spojeného království z Unie – nepředstavuje nařizovací akt ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU. Tribunál tedy odmítl tyto dvě žaloby jako nepřijatelné, jelikož žalobci neměli aktivní legitimaci k napadení takového rozhodnutí.

V oblasti přístupu k dokumentům Tribunál v rozsudku ze dne 14. července 2021, **Public.Resource.Org a Right to Know v. Komise** (T-185/19, [EU:T:2021:445](#)), shledal, že orgánu, kterému byla předložena žádost o přístup k dokumentům pocházejícím od třetí osoby, přísluší, je-li požadována autorskoprávní ochrana uvedených dokumentů, zejména identifikovat objektivní a shodující se indicie, které mohou potvrdit existenci autorského práva tvrzeného dotčenou třetí osobou. Taková kontrola totiž podle Tribunálu odpovídá požadavkům souvisejícím s rozdělením pravomocí mezi Unií a členskými státy v oblasti autorského práva.

V oblasti veřejné služby Tribunál v rozsudku ze dne 28. dubna 2021, **HR v. EHSV** (T-843/19, [EU:T:2021:221](#)), k otázce přeřazení dočasných zaměstnanců poprvé rozhodl, že absence jasných, objektivních a transparentních srovnávacích kritérií nebo prvků analýzy může porušovat zásady rovného zacházení a právní jistoty, a v důsledku toho práva dočasných zaměstnanců přidělených k orgánům, institucím a jiným subjektům Unie, kteří mají být přeřazováni. Tribunál v rozsudku ze dne 3. března 2021, **Barata v. Parlament** (T-723/18, [EU:T:2021:113](#)), rovněž objasnil unijní judikaturu, pokud jde o stanovení počátku běhu lhůt pro podání žaloby ve sporech upravených služebním řádem, pokud je individuální rozhodnutí zasláno doporučeným dopisem s dodejkou, ale adresát si tento dopis nevyzvedne. Tribunál rozhodl, že vzhledem k tomu, že v současnosti platné právní předpisy mlčí, brání právní jistota a nutnost zabránit jakékoli diskriminaci nebo svévolnému zacházení při řádném výkonu spravedlnosti tomu, aby se v dané věci uplatnila domněnka oznámení.

Konečně v oblasti omezujících opatření měl Tribunál rozhodnout o žalobě podané proti aktům přijatým Radou Evropské unie dne 5. března 2014. Předmětem těchto aktů bylo zejména zmrazení finančních prostředků osob, jež byly obviněny ze zpronevěry veřejných finančních prostředků. V rozsudku ze dne 21. prosince 2021, **Klymenko v. Rada** (T-195/21, [EU:T:2021:925](#)), Tribunál připomněl, že pokud Rada zakládá omezující opatření na rozhodnutích třetího státu, musí se sama ujistit o tom, že orgány dotčeného třetího státu při přijímání uvedených rozhodnutí dodržely práva uznaná Listinou základních práv Evropské unie, a zejména právo na obhajobu a právo na účinnou soudní ochranu osoby dotčené těmito opatřeními.

Tento demonstrativní přehled nejvýznamnějších rozhodnutí vydaných Tribunálem během roku 2021 je dalším důkazem schopnosti Tribunálu přizpůsobit se omezením zatěžujícím jeho fungování a organizaci a zároveň rozvíjet a obohacovat svou judikaturu.

I. Soudní řízení

1. Pojem „akt, který lze napadnout žalobou“

Rozsudek ze dne 10. března 2021, *ViaSat v. Komise* (T-245/17, [EU:T:2021:128](#))¹

Výzvou k podání přihlášek² zahájila Komise výběrové řízení na provozovatele celoevropských soustav poskytujících družicové pohyblivé služby (MSS)³ v kmitočtovém pásmu 2 GHz, jehož podmínky využívání a dostupnosti byly harmonizovány rozhodnutím Komise⁴. Na závěr tohoto řízení vybrala dva uchazeče, a sice společnosti Inmarsat Ventures Ltd (dále jen „Inmarsat“) a Solaris Mobile Ltd (nyní EchoStar Mobile Ltd).

Společnost Inmarsat požádala vnitrostátní regulační orgány (dále jen „VRO“) o potřebné povolení k provozování systému European Aviation Network (dále jen „EAN“) s využitím kmitočtu, který jí byl přidělen v rozhodnutí, jímž byla vybrána.

Dne 2. srpna 2016 zaslala žalobkyně, společnost ViaSat, Inc., Komisi dopis, v němž ji žádala, aby zabránila VRO vydat společnosti Inmarsat dotčené povolení bez nové výzvy k podání přihlášek v souladu s postupem pro společný výběr. Žalobkyně, která se nezúčastnila výběrového řízení, chtěla konkrétně poskytovat prostřednictvím společného podniku vytvořeného v roce 2016 se společností Eutelsat SA služby satelitního připojení na palubě letadel v celé Unii, jakož i na hlavních leteckých trasách mezi Severní Amerikou a Evropou.

Komise odpověděla na dopis žalobkyně e-mailem ze dne 31. října 2016, přičemž uvedla, že nepřijala žádné rozhodnutí stran žádosti o povolení k využívání kmitočtového pásma 2 GHz pro MSS některým z vybraných provozovatelů, a podotkla, že tuto otázku musí každopádně vyřešit příslušné vnitrostátní orgány.

Vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla s odpovědí Komise spokojena, zaslala jí dne 22. prosince 2016 dopis, v němž žádala, aby se vyjádřila k její výzvě ze dne 2. srpna 2016, tak aby splnila svou povinnost jednat⁵.

Komise odpověděla na tento dopis dopisy ze dne 14. a 21. února 2017.

1] K pojmu „akt, který lze napadnout žalobou“, viz rovněž rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, *Rumunsko v. Komise* (T-495/19, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:781](#)), představený v oddíle II. 3. Evropská občanská iniciativa,“ a rozsudek ze dne 28. dubna 2021, *Correia v. EHSV* (T-843/19, [EU:T:2021:221](#)), představený v oddíle „XIII. 3. Přeřazování dočasných zaměstnanců“.

2] Úř. věst. 2008, C 201, s. 4.

3] Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 626/2008/ES ze dne 30. června 2008 o výběru a povolování soustav poskytujících družicové pohyblivé služby (MSS) (Úř. věst. 2008, L 172, s. 15, dále jen „rozhodnutí o MSS“), hlava II.

4] Rozhodnutí 2007/98/ES ze dne 14. února 2007 o harmonizovaném využívání rádiového spektra v kmitočtových pásmech 2 GHz pro realizaci systémů poskytujících družicové pohyblivé služby (Úř. věst. 2007, L 43, s. 32, dále jen „rozhodnutí o harmonizaci“).

5] Na základě článku 17 SEU, čl. 9 odst. 2 třetího pododstavce a bodu 22 odůvodnění rozhodnutí o MSS, bodů 24 a 35 odůvodnění a čl. 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 21; Zvl. vyd. 13/29, s. 337) a článku 19 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349).

Žalobkyně stále nebyla s odpověďmi Komise spokojena, a proto se domáhala, aby Tribunál konstatoval nečinnost Komise⁶ a, podpůrně, zrušil celé rozhodnutí Komise obsažené v uvedených dopisech nebo jeho část.

Tribunál rozhodující v rozšířeném senátu žalobu žalobkyně v plném rozsahu zamítl.

Závěry Tribunálu

Pokud jde o přípustnost žaloby pro nečinnost, Tribunál zdůrazňuje, že z uvedených dopisů Komise vyplývá, že tato byla toho názoru, že nemůže jednat vzhledem k neexistenci pravomoci na základě výzvy, jejímž prostřednictvím ji žalobkyně žádala, aby přijala opatření s cílem zabránit VRO v tom, aby společnosti Inmarsat udělily povolení využívat kmitočtové pásmo 2 GHz pro provoz systému EAN, a to za účelem ochrany vnitřního trhu vytvořeného harmonizací využívání tohoto kmitočtového pásma pro MSS. Jedná se o odmítnutí jednat, které je považováno za vyjádření, kterým orgán ukončuje svou nečinnost, která mu byla vytýkána před podáním žaloby. Tribunál proto odmítl návrh na určení nečinnosti jako nepřípustný.

Pokud jde o přípustnost návrhu na zrušení rozhodnutí obsaženého v dotčených dopisech, Tribunál připomíná, že za účelem posouzení, zda je dotčený návrh přípustný, je nezbytné zkoumat, zda je akt, který měla Komise přijmout, sám o sobě aktem, jehož legalitu může Tribunál přezkoumávat. Tato otázka je spojena s otázkou, zda má Komise pravomoc k přijetí takového aktu.

- K existenci výslovné pravomoci Komise

Tribunál zaprvé konstatoval, že právní rámec pro správu rádiového spektra⁷ a MSS jednoznačně rozděluje pravomoci mezi Komisí a členské státy. V tomto ohledu má Komise pravomoc vymezit dostupnost a účel využití některých kmitočtových pásem, jakož i pravomoc vybrat provozovatele MSS v kmitočtovém pásmu 2 GHz, jehož účel využití pro MSS byl harmonizován, zatímco VRO nemají při udělování povolení žádný prostor pro uvážení, takže je nemohou odmítnout udělit, pokud žádost pochází od provozovatele vybraného Komisí. Tribunál rovněž uvádí, že pravomoc kontrolovat dodržování společných podmínek, které souvisejí s povolením⁸, a dodržování závazků přijatých dotčeným provozovatelem ve výběrovém řízení⁹, jakož i pravomoc ukládat sankce za případná porušení byla svěřena členským státům a Komise má v tomto ohledu pouze koordinační pravomoc¹⁰.

Pokud jde o pravomoci Komise v rámci kontroly a vymáhání práva, Tribunál zdůrazňuje, že Komise by měla mít v případě nutnosti vždy možnost vznést otázky týkající se vymáhání práva, pokud jde o plnění společných podmínek pro oprávnění ze strany provozovatelů, a to tak, že vydá doporučení nebo stanovisko pro příslušné vnitrostátní orgány¹¹.

6| Na základě článku 265 SFEU.

7| Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 676/2002/ES ze dne 7. března 2002 o předpisovém rámci pro politiku rádiového spektra v [Evropské unii] (rozhodnutí o rádiovém spektru) (Úř. věst. 2002, L 108, s. 1).

8| Článek 7 odst. 2 a čl. 8 odst. 3 rozhodnutí o MSS.

9| Článek 2 odst. 2 písm. a), čl. 7 odst. 1, čl. 7 odst. 2 písm. a) a c) a čl. 8 odst. 3 písm. a) rozhodnutí o MSS.

10| Článek 9 odst. 2 první a druhý pododstavec a článek 10 rozhodnutí o MSS.

11| Bod 22 odůvodnění a čl. 9 odst. 2 třetí pododstavec rozhodnutí o MSS.

Rozhodnutí o MSS proto nedává Komisi výslovnou pravomoc posoudit slučitelnost systému EAN s rozhodnutím o výběru provozovatele nebo s právní úpravou MSS ani pravomoc následně přijmout napadnutelný akt, jehož cílem je zabránit VRO v tom, aby udělily povolení společnosti Inmarsat, nebo je přinutit udělená povolení odejmout.

Zadruhé, pokud jde o pravomoci Komise vyplývající z rámcové směrnice, Tribunál uvedl, že rozhodnutí, pro něž má Komise pravomoc je přijmout¹² a která by byla závazná, mají omezený obsah. Mohou totiž pouze definovat harmonizovaný nebo koordinovaný přístup k otázkám vyjmenovaným v příslušném ustanovení¹³. K těmto otázkám přitom nepatří otázka harmonizovaného přístupu, pokud jde o povolení udělovaná vybranému provozovateli na základě společného postupu poté, co bylo využívání frekvence harmonizováno.

Zatřetí, pokud jde o pravomoci Komise změnit účel, k němuž je využíváno kmitočtové pásmo 2 GHz, Tribunál připomněl, že Komise by na základě rozhodnutí o harmonizaci mohla přijmout nové rozhodnutí o harmonizaci podmínek pro využívání a dostupnost kmitočtového pásma 2 GHz k jinému účelu, než je provozování systémů poskytujících MSS, a zrušit tak nyní platné rozhodnutí o harmonizaci. Rozhodnutí o harmonizaci¹⁴ dále dává Komisi pravomoc k jeho revizi. Ačkoli by takový akt Komise mohl mít účinky požadované žalobkyní, posledně uvedená by se stále nemohla domáhat zrušení takového aktu, neboť k tomu nebyla aktivně legitimována.

Pokud jde konečně o pravomoci Komise vyplývající z autorizační směrnice, Tribunál zdůraznil, že pravomocemi VRO v otázce udělování povolení jsou především pravomoci stanovené v rozhodnutí o MSS, a nikoli pravomoci stanovené v autorizační směrnici. Případné pravomoci, které má Komise ve vztahu k tomu, jak VRO uplatňují režim takto upravených povolení, tudíž spadají do působnosti tohoto rozhodnutí a spočívají v koordinaci kontroly a uplatňování společných podmínek souvisejících s povoleními¹⁵.

- K existenci implicitních pravomocí Komise

V tomto ohledu Tribunál připomněl, že existence implicitní pravomoci, která představuje výjimku ze zásady svěřených pravomocí¹⁶, musí být posuzována restriktivně. Takové implicitní pravomoci jsou judikaturou uznávány pouze výjimečně, a aby se tak stalo, musí být nezbytné pro zajištění užitečného účinku ustanovení Smlouvy nebo dotčeného základního nařízení. Tribunál zdůraznil, že Komisi nelze přiznat implicitní pravomoc stran povolení, neboť by tím mohly být ohroženy pravomoci, které normotvůrce výslovně svěřil členským státům, a nemůže mít ani implicitní pravomoci jdoucí nad rámec koordinační pravomoci, která jí byla výslovně svěřena v oblasti opatření k vymáhání práva. Tribunál proto tuto žalobu v celém rozsahu zamítl.

12| Článek 19 odst. 1 rámcové směrnice.

13| Článek 19 odst. 3 rámcové směrnice.

14| Bod 12 odůvodnění a článek 4 rozhodnutí o harmonizaci.

15| Článek 9 rozhodnutí o MSS.

16| Článek 5 odst. 1 SEU.

Usnesení ze dne 30. listopadu 2021, Airoldi Metalli v. Komise (T-744/20, EU:T:2021:853)

V návaznosti na podnět podaný sdružením zastupujícím evropské výrobce hliníkových výlisků přijala Evropská komise po antidumpingovém šetření prováděcí nařízení o uložení prozatímního antidumpingového cla na dovoz takových výrobků pocházejících z Čínské lidové republiky (dále jen „napadené nařízení“)¹⁷.

Návrhem došlým dne 21. prosince 2020 podala Airoldi Metalli SpA (dále jen „žalobkyně“), společnost dovážející hliníkové výlisky, žalobu znějící na zrušení napadeného nařízení.

Po podání této žaloby přijala Komise prováděcí nařízení o uložení konečného antidumpingového cla a o konečném výběru prozatímního cla uloženého na dovoz hliníkových výlisků pocházejících z Čínské lidové republiky (dále jen „konečné nařízení“)¹⁸.

Komise před Tribunálem vznesla námitku nepřijatelnosti žaloby na neplatnost směřující proti napadenému nařízení, zejména z důvodu, že takové prozatímní nařízení není napadnutelným aktem a že žalobkyně již nemá právní zájem na jeho zpochybnění.

Tribunál tím, že této námitce nepřijatelnosti vyhověl, poprvé konstatoval, že nařízení o uložení prozatímního antidumpingového cla nepředstavuje napadnutelný akt ve smyslu článku 263 SFEU.

Závěry Tribunálu

Pokud jde o kvalifikaci nařízení ukládajícího prozatímní antidumpingové clo jako napadnutelného aktu ve smyslu článku 263 SFEU, Tribunál nejprve připomíná, že akty, které mohou být předmětem žaloby na neplatnost, jsou pouze opatření s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení a vyjadřují konečné stanovisko orgánu. Naproti tomu mezitímní opatření, jejichž cílem je příprava konečného rozhodnutí, napadnutelnými akty nejsou. Jinak by tomu bylo pouze v případě, že by akty nebo rozhodnutí přijaté během přípravného řízení nejen splňovaly právní vlastnosti vlastní aktům napadnutelným žalobou, ale samy o sobě ukončovaly zvláštní řízení, které není řízením, v němž může orgán rozhodnout ve věci samé, a vyvolávaly tak samostatné, okamžité a nezvratné právní účinky, které by odůvodňovaly, že by uvedené akty nebo rozhodnutí mohly být předmětem žaloby na neplatnost.

Nařízení o uložení prozatímních antidumpingových cel přitom představuje prozatímní fázi mezi zahájením antidumpingového řízení a jeho ukončením, které se projevuje buď uložení konečného cla, nebo nevyměření cla. Cílem takového nařízení je zejména zajistit přiměřenou ochranu Unie, pokud z předběžného šetření vyplýne existence dumpingu, a zabránit, aby došlo k újmě během řízení tím, že se stanoví prozatímní antidumpingová cla, která mohou být v okamžiku ukončení řízení následně retroaktivně vybrána.

Z toho vyplývá, že nelze mít za to, že napadené nařízení v rozsahu, v němž ukládá prozatímní antidumpingové clo, představuje definitivní ukončení řízení, které se liší od řízení, jež bude ukončeno přijetím konečného nařízení. Napadené nařízení musí být proto kvalifikováno jako přípravný akt ke konečnému nařízení, proti kterému pak lze podat žalobu.

¹⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1428 ze dne 12. října 2020 o uložení prozatímního antidumpingového cla na dovoz hliníkových výlisků pocházejících z Čínské lidové republiky (Úř. věst. L 2020, L 336, s. 8).

¹⁸ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/546 ze dne 29. března 2021 o uložení konečného antidumpingového cla a o konečném výběru prozatímního cla uloženého na dovoz hliníkových výlisků pocházejících z Čínské lidové republiky (Úř. věst. 2021, L 109, s. 1).

Tribunál dále uvádí, že napadené nařízení se bezprostředně a nezvratně nedotýká právního postavení žalobkyně.

V tomto ohledu Tribunál zdůrazňuje, že napadené nařízení, které zúčastněným stranám, mezi něž dovozci patří, umožňuje předložit připomínky nebo být vyslechnuty, s sebou nenesení žádnou povinnost ke spolupráci na šetření. Stejně tak napadené nařízení neukládá dovozcům ani jiným dotčeným hospodářským subjektům povinnost změnit nebo přehodnotit jejich obchodní praktiky. Kromě toho, i když napadené nařízení ukládá antidumpingové clo, to je již z podstaty věci prozatímní a nemusí být v této fázi dovozci placeno.

Okolnost, že napadené nařízení podmiňuje dovoz hliníkových výlisků pocházejících z Čínské lidové republiky složením jistoty odpovídající výši prozatímního cla, rovněž neumožňuje potvrdit jeho napadnutelnost. Tato povinnost je vzhledem k tomu, že jejím cílem je zajistit zaplacení antidumpingového cla v případě, že o jeho výběru bude nakonec rozhodnuto, závislá na této platební povinnosti, o níž bude rozhodnuto až později konečným nařízením, které by ji ukládalo. Z toho vyplývá, že povinnost složit jistotu k pokrytí prozatímního cla nevyvolávala samostatné a nezvratné právní účinky ke dni podání žaloby na neplatnost, což je rovněž okamžik, ke kterému má být posouzena přípustnost uvedené žaloby.

Konečně Tribunál uvádí, že rozhodnutí, že prozatímní nařízení představuje napadnutelný akt, by narušilo řádný výkon spravedlnosti a institucionální rovnováhu, jelikož takový přístup by vedl k záměně mezi fází správního a soudního řízení v oblasti ukládání antidumpingových cel. Případné zrušení prozatímního nařízení by kromě toho nutně neznamenalo povinnost Komise vyvodit z něj důsledky pro své konečné nařízení podle článku 266 SFEU. Nepřípustnost žaloby na neplatnost napadeného nařízení kromě toho nezbavuje žalobkyni soudní ochrany, na kterou má nárok, jelikož může případně podat žalobu na určení odpovědnosti na základě článku 268 SFEU.

Jen pro úplnost Tribunál dodává, že i kdyby se připustila napadnutelnost napadeného nařízení, žalobkyně po přijetí konečného nařízení v každém případě ztratila právní zájem na podání návrhu na zrušení napadeného nařízení. V tomto ohledu Tribunál upřesňuje, že i když by takový zájem mohl existovat ve vztahu k částkám zajištěným na základě napadeného nařízení a uvolněným z důvodu, že se sazba konečného cla ukázala být nižší než sazba prozatímního cla, nic to nemění na tom, že důkazy předložené žalobkyní neumožňují prokázat skutečnou újmu týkající se uvedených částek.

2. Lhůty pro podání žaloby

Usnesení ze dne 17. března 2021, 3M Belgium v. ECHA (T-160/20, [EU:T:2021:149](#))¹⁹

Dne 5. srpna 2019 předložil příslušný norský orgán dokumentaci, kterou navrhl identifikaci kyseliny perfluorobutansulfonové (dále jen „PFBS“) a jejích solí jako látky vzbuzující mimořádné obavy²⁰. Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) v rámci veřejné konzultace vyzvala zúčastněné osoby, aby vznesly k této dokumentaci připomínky. Společnost 3M Belgium, která je výhradním zástupcem společnosti 3M pro všechny dovozy určité přísady zpomalujících hoření, jejíž složkou je jedna ze solí PFBS, připomínky vznesla.

¹⁹ Ke lhůtám pro podávání opravných prostředků ve věcech veřejné služby viz rovněž rozsudek ze dne 3. března 2021, *Barata v. Parlament* (T-723/18, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:113](#)), představený v oddíle „XIII. 7. Lhůty pro podávání opravných prostředků“.

²⁰ Na základě čl. 57 písm. f) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnice Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. 2006, L 396, s. 1, oprava Úř. věst. 2007, L 136, s. 3, dále jen „nařízení REACH“).

Následně ECHA postoupila dokumentaci Výboru členských států. Ten jednomyslně identifikoval PFBS a její soli jako látku, pro kterou existuje vědecký důkaz o možných vážných účincích na lidské zdraví a životní prostředí, jež vzbuzují stejné obavy jako účinky látek uvedených v čl. 57 písm. a) až e) nařízení REACH.

Dne 16. ledna 2020 přijala ECHA rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly PFBS a její soli identifikovány jako látka vzbuzující mimořádné obavy a zařazeny na seznam látek pro případné zahrnutí na seznam látek podléhajících povolení (dále jen „kandidátský seznam“).

3M Belgium podala k Tribunálu žalobu, kterou se domáhala zrušení napadeného rozhodnutí. Tribunál odmítl žalobu jako nepřijatelnou, a především se poprvé od reformy jednacího řádu Tribunálu v roce 2015 vyslovil k použití dodatečné lhůty čtrnácti dnů pro podání žaloby na akty zveřejněné na internetových stránkách ECHA.

Závěry Tribunálu

Pokud jde nejprve o argument, že napadené rozhodnutí mělo být vyhlášeno v Úředním věstníku Evropské unie, Tribunál uvedl, že pojem „vyhlášení“ uvedený v článku 263 SFEU²¹ v souvislosti s podáním žaloby nemusí nutně odpovídat pojmu „vyhlášení“ uvedenému v článku 297 SFEU²². Tento závěr podporuje skutečnost, že ze znění článku 263 SFEU vyplývá, že pojem „vyhlášení“ není omezen pouze na vyhlášení v Úředním věstníku, ale týká se zveřejňování aktů obecně. Kromě toho Soudní dvůr sice při výkladu pojmu „vyhlášení“ v souvislosti s podáním žaloby vycházel ze znění článků 263 a 297 SFEU ve vzájemném spojení, nicméně tato judikatura se týkala podpůrné povahy kritéria zveřejnění ve vztahu ke kritériu oznámení aktu jeho adresátovi, a nikoli, jako v projednávaném případě, výkladu pouze kritéria zveřejnění.

Tribunál dále uvedl, že argumentace týkající se neověřitelnosti zveřejnění na internetových stránkách ECHA v porovnání s vyhlášením v Úředním věstníku znamená zbavit užítka jakoukoliv jinou formu zveřejnění, která neodpovídá požadavkům vztahujícím se na vyhlášení v Úředním věstníku. Skutečnost, že unijní normotvůrce upravil elektronické vydávání Úředního věstníku, přitom neznamená, že se zveřejňování na internetových stránkách ECHA musí řídit obdobnými požadavky. Mimoto Tribunál konstatoval, že vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí nemá adresáta, jeho nabytí účinnosti dne 16. ledna 2020 nezáviselo na oznámení adresátovi nebo žalobkyni. Tribunál navíc upřesnil, že pro kandidátský seznam je stanoven specifický způsob zveřejnění. ECHA totiž neprodleně po přijetí rozhodnutí o zahrnutí látky na kandidátský seznam zveřejní aktualizovaný seznam na svých internetových stránkách²³. Nadto vzhledem k tomu, že rozhodnutí nařizující aktualizaci kandidátského seznamu jsou zveřejňována pouze v tomto seznamu, odpovídá datum zveřejnění takového rozhodnutí datu zveřejnění aktualizovaného kandidátského seznamu. ECHA proto mohla platně zveřejnit napadené rozhodnutí na svých internetových stránkách a toto zveřejnění mohlo spustit běh lhůty dvou měsíců pro podání žaloby.

21| Článek 263 šestý pododstavec SFEU stanoví, že „[ž]aloby uvedené v tomto článku musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl“.

22| Podle čl. 297 odst. 2 druhého pododstavce SFEU „[n]ařízení, směrnice, které jsou určeny všem členským státům, a rozhodnutí, ve kterých není uvedeno, komu jsou určena, se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie“ a podle třetího pododstavce téhož ustanovení „[o]statní směrnice a rozhodnutí, ve kterých je uvedeno, komu jsou určena, se oznamují těm, jimž jsou určeny, a nabývají účinku tímto oznámením“.

23| Článek 59 odstavec 10 nařízení REACH.

Kromě toho, pokud jde o lhůtu pro podání projednávané žaloby, Tribunál nejprve konstatoval, že tato lhůta se nepočítala od konce čtrnáctého dne po zveřejnění napadeného rozhodnutí. Pravidlo o odkladu počátku běhu lhůty pro podání žaloby o čtrnáct dní se totiž vztahuje pouze na akty zveřejněné v Úředním věstníku²⁴. V této souvislosti Tribunál zaprvé upřesnil, že existuje objektivní rozdíl mezi akty zveřejněnými v Úředním věstníku a akty zveřejněnými pouze na internetu, a konkrétně na internetových stránkách ECHA, pokud jde o formu zveřejnění. Tribunál může ve svém jednacím řádu stanovit zvláštní pravidla pro odklad lhůty k podání žaloby pouze pro akty orgánů zveřejňované v Úředním věstníku. Zadruhé bylo napadené rozhodnutí zveřejněno pouze na internetových stránkách ECHA, takže všem potenciálním žalobcům svědčí stejná lhůta pro podání žaloby. Zatřetí o zveřejnění rozhodnutí o identifikaci látky jako látky vzbuzující mimořádné obavy v Úředním věstníku, nebo na internetových stránkách ECHA, jakož i o použití pravidla o odkladu počátku běhu lhůty pro podání žaloby o čtrnáct dní nerozhoduje ECHA, ale to, zda takové rozhodnutí přijme ECHA, nebo Komise, podle jednotlivých případů stanovených v článku 59 nařízení REACH.

Následně Tribunál konstatoval, že Soudní dvůr vztáhl pravidlo stanovené bývalým jednacím řádem Tribunálu, podle kterého se lhůta pro podání žaloby proti aktu některého orgánu počítá od konce čtrnáctého dne po jeho zveřejnění v Úředním věstníku, i na zveřejňování ze strany ECHA prostřednictvím internetu²⁵. Tribunál nicméně upřesnil, že v době přijetí jeho bývalého jednacího řádu sice přicházelo zveřejnění v Úředním věstníku v úvahu jako jediná možnost, tento závěr však nemůže platit, pokud jde o obdobné pravidlo stanovené jeho stávajícím jednacím řádem, který byl přijat dne 4. března 2015, tedy ke dni, kdy bylo zveřejnění na internetu, odlišné od zveřejnění v elektronickém či tištěném vydání Úředního věstníku, možné. Navíc toto posledně uvedené pravidlo hovoří výlučně o zveřejnění v Úředním věstníku a jednací řád byl změněn právě za účelem omezení působnosti dodatečné čtrnáctidenní lhůty. Tribunál kromě toho zdůraznil, že jeho jednací řád a jednací řád Soudního dvora jsou odlišnými akty přijatými odlišnými soudy, které upravují odlišná řízení před odlišnými soudy, a proto nejsou totožné²⁶. Z rozdílu mezi články týkajícími se pravidla o odkladu lhůty pro podání žaloby o čtrnáct dní obsaženými v těchto dvou aktech tedy nevyplývá žádná neodůvodněná diskriminace.

S ohledem na výše uvedené Tribunál dospěl k závěru, že žaloba podaná dne 27. března 2020 musí být odmítnuta jako nepřípustná z důvodu opožděnosti. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo zveřejněno na internetových stránkách ECHA dne 16. ledna 2020 a lhůta pro podání žaloby běžela od 17. ledna 2020, totiž dvouměsíční lhůta uplynula dne 16. března 2020, jelikož lhůta vyjádřená v měsících končí uplynutím dne, který se v posledním měsíci svým číslem shoduje se dnem, kdy nastala skutečnost nebo byl učiněn úkon, od nichž se lhůta počítá. Vzhledem k desetidenní lhůtě z důvodu vzdálenosti, která musí být připočtena k procesním lhůtám, uplynula lhůta pro podání žaloby dne 26. března 2020, tedy den před podáním žaloby.

24] Článek 59 jednacího řádu Tribunálu ze dne 4. března 2015 stanoví, že „[j]estliže lhůta pro podání žaloby proti aktu některého orgánu začíná běžet od zveřejnění tohoto aktu v Úředním věstníku Evropské unie, počítá se tato lhůta [...] od konce čtrnáctého dne po tomto zveřejnění“.

25] Rozsudek ze dne 26. září 2013, *PPG a SNF v. ECHA* (C-625/11 P, [EU:C:2013:594](#)). Jednací řád Tribunálu ze dne 2. května 1991, čl. 102 odst. 1.

26] Článek 63 Protokolu o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. věst. 2016, C 203, s. 72).

3. Vystoupení Spojeného království z Unie

Usnesení ze dne 8. června 2021, *Shindler a další v. Rada (T-198/20, napadené kasačním opravným prostředkem*²⁷, [EU:T:2021:348](#))²⁸

Žalobci, mezi nimi H. Shindler a J. Silver, byli státní příslušníci Spojeného království s bydlištěm ve Spojeném království a na území několika členských států Evropské unie.

V návaznosti na referendum ze dne 23. června 2016 Spojené království Velké Británie a Severního Irska oznámilo Evropské radě svůj záměr vystoupit z Evropské unie na základě čl. 50 odst. 2 SEU. Dne 24. ledna 2020 podepsali zástupci Unie a Spojeného království dohodu o vystoupení²⁹, na jejímž základě Rada Evropské unie přijala napadené rozhodnutí³⁰, kterým byla tato dohoda schválena jménem Unie a Evropského společenství pro atomovou energii (ESA). Dne 31. ledna 2020 Spojené království vystoupilo z EU a ESA. Dne 1. února 2020 vstoupila dohoda o vystoupení v platnost.

Za těchto okolností podali žalobci k Tribunálu dvě žaloby na částečné zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž je tento akt zbavuje jejich postavení občanů Unie a práv s ním spojených³¹.

Ve dvou usneseních, vydaných v rozšířeném senátu, Tribunál poprvé rozhodl, že rozhodnutí, kterým se schvaluje uzavření mezinárodní dohody – v projednávaném případě rozhodnutí, kterým se schvaluje uzavření dohody o podmínkách vystoupení Spojeného království z Unie – nepředstavuje nařizovací akt ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU³². Tribunál tedy odmítl tyto dvě žaloby jako nepřípustné, jelikož žalobci neměli aktivní legitimaci takové rozhodnutí napadnout.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve konstatoval, že žalobcům nejsou dohoda o vystoupení ani napadené rozhodnutí určeny, a tito tedy nemají právo podat žalobu na základě čl. 263 čtvrtého pododstavce první části věty SFEU. Za těchto podmínek Tribunál zkoumal, zda žalobci mohli mít právo podat žalobu na základě některého z případů stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci druhé a třetí části věty SFEU.

27| Věc C-501/21 P, *Shindler a další v. Rada*.

28| K dopadu vystoupení Spojeného království z Unie na ochranné známky EU viz také rozsudek ze dne 6. října 2021, *Indo European Food v. EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Selaa Grade One World's Best Rice)* (T-342/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:651](#)), představený v oddíle „V. 2. Vystoupení Spojeného království z Evropské unie“.

29| Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7, dále jen „dohoda o vystoupení“).

30| Rozhodnutí Rady (EU) 2020/135 ze dne 30. ledna 2020 o uzavření Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 1, dále jen „napadené rozhodnutí“).

31| Práv, mezi něž patří právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států a právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a obecních volbách ve státě jejich bydliště.

32| Článek 263 čtvrtý pododstavec SFEU stanoví: „Každá fyzická nebo právnická osoba může za podmínek uvedených v prvním a druhém pododstavci podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny nebo které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, jakož i proti právním aktům s obecnou působností, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření.“

Pokud jde o čl. 263 čtvrtý pododstavec druhou část věty SFEU, Tribunál připomněl, že podmínky bezprostředního dotčení na straně jedné a osobního dotčení na straně druhé stanovené tímto ustanovením jsou kumulativní. Za okolností dotčené věci Tribunál nejprve zkoumal, zda je splněna druhá podmínka, týkající se osobního dotčení. V tomto ohledu konstatoval, že napadené rozhodnutí, které uvádí akt o vystoupení do unijního právního řádu, je samo o sobě aktem s obecnou působností, a z tohoto důvodu se žalobců dotýkalo z důvodu jejich objektivního postavení státních příslušníků Spojeného království. Okolnosti uplatněné žalobci a vycházející z příslušnosti ke zvláštním kategoriím státních příslušníků Spojeného království, kteří využili svého práva volného pohybu v rámci Unie, neumožňovaly mít za to, že žalobci jsou součástí omezeného okruhu osob, které jsou napadeným rozhodnutím v okamžiku jeho přijetí osobně dotčeny, jelikož postavení občana Unie a práva s ním spojená nemohou být kvalifikována jako zvláštní nebo výlučná práva, jejichž ztráta by pro žalobce měla konkrétní, odlišné a významné účinky, které by je individualizovaly ve vztahu ke všem ostatním osobám jako adresáty napadeného rozhodnutí.

Tribunál měl tedy za to, že žalobci nebyli napadeným rozhodnutím osobně dotčeni, a proto neměli aktivní legitimaci z hlediska čl. 263 čtvrtého pododstavce druhé části věty SFEU.

Pokud jde o čl. 263 čtvrtý pododstavec třetí část věty SFEU, Tribunál připomněl, že podmínky související zaprvé s nařizovací povahou napadeného aktu, zadruhé s bezprostředním dotčením žalobců a zatřetí s neexistencí prováděcích opatření ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU jsou kumulativní. Za okolností dotčené věci Tribunál nejprve zkoumal, zda napadené rozhodnutí představuje „nařizovací akt“. V tomto ohledu připomněl, že pojem „nařizovací akty“ ve smyslu uvedeného ustanovení má omezenější dosah než pojem „akty“ použitý v čl. 263 čtvrtém pododstavci první a druhé části věty SFEU, jelikož se týká užší kategorie aktů s obecnou působností a nezahrnuje legislativní akty.

V dotčené věci Tribunál zaprvé konstatoval, že napadené rozhodnutí je nelegislativním aktem s obecnou působností, neboť bylo přijato na základě čl. 50 odst. 2 SEU. V tomto ohledu Tribunál uvedl, že i když toto ustanovení upřesňuje, že dohodu o podmínkách vystoupení členského státu uzavře jménem Unie Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Parlamentu, neodkazuje výslovně na řádný ani na zvláštní legislativní postup. Z toho vyplývá, že napadené rozhodnutí nelze kvalifikovat jako legislativní akt.

Zadruhé Tribunál uvedl, že Soudní dvůr dosud neměl příležitost zkoumat, zda musí být kvalifikována jako nařizovací akty ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU rozhodnutí, kterými se schvaluje uzavření mezinárodní dohody, a zejména rozhodnutí, kterými se schvaluje uzavření dohody o podmínkách vystoupení členského státu. Za těchto podmínek Tribunál zkoumal, zda se pojem „nařizovací akty“ vztahuje i na taková rozhodnutí. V tomto ohledu Tribunál zejména uvedl, že dohoda o podmínkách vystoupení členského státu je stejně jako každá mezinárodní dohoda uzavřená Uní pro její orgány závazná a má přednost před legislativními i nařizovacími akty s obecnou působností, které tyto přijímají. Napadené rozhodnutí tudíž zavádí do unijního právního řádu pravidla uvedená v dohodě o vystoupení, která mají přednost před legislativními a nařizovacími akty, a která tedy sama o sobě nemohou mít nařizovací povahu. Pojem „nařizovací akty“ ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU musí být tedy vykládán tak, že nezahrnuje taková rozhodnutí, kterými se schvaluje uzavření mezinárodní dohody, jako jsou konkrétně rozhodnutí, kterými se schvaluje uzavření dohody o podmínkách vystoupení členského státu.

Napadené rozhodnutí tedy není nařizovacím aktem ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce třetí části věty SFEU a žalobci neměli aktivní legitimaci z hlediska tohoto ustanovení³³.

33| Usnesení ze dne 8. června 2021, **Price v. Rada** (T-231/20, nezveřejněné, [EU:T:2021:349](#)) se týká též problematiky.

Usnesení ze dne 7. prosince 2021, Daimler v. EUIPO – Volkswagen (IQ) (T-422/21, EU:T:2021:888)

Návrhem došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 12. července 2021 podala společnost Daimler AG žalobu proti rozhodnutí odvolacího senátu Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) ze dne 7. května 2021. Společnost Daimler uvedla, že byla zastoupena dvěma advokáty, kteří jsou oprávněni k výkonu advokacie před soudy Spojeného království.

Dohoda o vystoupení stanoví přechodné období, které skončilo dne 31. prosince 2020.

Tribunál svým usnesením žalobu společnosti Daimler odmítl jako zjevně nepřipustnou. Poprvé se vyslovil k otázce přípustnosti žaloby podané žalobkyní zastoupenou advokáty, kteří jsou oprávněni k výkonu advokacie před soudy Spojeného království, proti rozhodnutí odvolacího senátu EUIPO přijatému po skončení přechodného období.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé připomněl, že zastupovat některého účastníka řízení před soudy Unie nebo mu být nápomocen může pouze advokát oprávněný k výkonu advokacie podle práva některého členského státu nebo jiného státu, který je stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru³⁴. V tomto ohledu stanoví dohoda o vystoupení jednotlivé případy, kdy advokát oprávněný k výkonu advokacie před soudy Spojeného království může takto zastupovat nebo být nápomocen³⁵.

Zadruhé Tribunál konstatoval, že projednávaná žaloba nespadá pod žádný z uvedených případů stanovených dohodou o vystoupení, takže advokáti žalobkyně ji nemohli před soudy Unie zastupovat.

Poukázal totiž na to, že jelikož byla žaloba podána po skončení přechodného období, nebylo ustanovení dohody o vystoupení týkající se řízení probíhajících před soudy Unie před koncem tohoto období použitelné. Stejně tak s ohledem na to, že napadené rozhodnutí bylo přijato po skončení přechodného období, nepoužije se ani ustanovení týkající se rozhodnutí přijatých orgány, institucemi a jinými subjekty Unie před koncem tohoto období³⁶.

Tribunál mimoto konstatoval, že v dotčené věci nešlo o řízení o nesplnění povinnosti zahájené Komisí³⁷ ani o správní řízení týkající se dodržování unijního práva Spojeným královstvím nebo fyzickými či právníckými osobami, jež mají ve Spojeném království bydliště či sídlo, nebo dodržování unijního práva hospodářské soutěže³⁸ ani o řízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům nebo o řízení o státní podpoře³⁹. Na tuto věc se rovněž nevztahoval článek 97 dohody o vystoupení, neboť toto ustanovení se týká pouze zastupování v probíhajících řízeních před EUIPO, a nikoli před Tribunálem.

34| Článek 19 čtvrtý pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie.

35| Článek 91 odst. 1 a 2 dohody o vystoupení.

36| Článek 91 odst. 1 a 2 ve spojení s čl. 95 odst. 1 dohody o vystoupení.

37| Článek 91 odst. 1 ve spojení s článkem 87 dohody o vystoupení.

38| Článek 91 odst. 2 ve spojení s čl. 92 odst. 1 dohody o vystoupení.

39| Článek 91 odst. 2 ve spojení s článkem 93 dohody o vystoupení.

II. Institucionální právo

1. Lisabonská smlouva – Přejídná ustanovení

Rozsudek ze dne 27. ledna 2021, Polsko v. Komise (T-699/17, napadený kasačním opravným prostředkem⁴⁰, [EU:T:2021:44](#))

Dne 9. března 2017 předložila Komise výboru zřízenému směrnicí o průmyslových emisích⁴¹ (dále jen „výbor“) návrh prováděcího rozhodnutí, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách (dále jen „BAT“) pro velká spalovací zařízení. V souladu s uvedenou směrnicí⁴² se její závěry o BAT použijí jako reference pro stanovení podmínek povolení k provozování velkých spalovacích zařízení vydávaných orgány členských států.

V tomto ohledu směrnice o průmyslových emisích stanoví, že závěry o BAT se přijímají ve dvou fázích⁴³. První fáze spočívá ve vypracování technického referenčního dokumentu o BAT. Ve druhé fázi Komise předloží výboru, který je složen ze zástupců členských států, návrh prováděcího rozhodnutí o závěrech o BAT. Jestliže tento výbor vydá kladné stanovisko, přijme Komise prováděcí rozhodnutí, které upravuje závěry o BAT.

Pokud jde konkrétně o přijetí návrhu předloženého Komisí, o který se jednalo v dotčené věci, nařízení o komitologii⁴⁴ kromě toho vyžadovalo, aby stanovisko výboru bylo vydáno kvalifikovanou většinou definovanou v čl. 16 odst. 4 a 5 SEU.

V této souvislosti Polská republika dne 30. března 2017 požádala, aby výbor přijal své stanovisko podle pravidel hlasování kvalifikovanou většinou stanovených v čl. 3 odst. 3 Protokolu (č. 36) o přechodných ustanoveních⁴⁵ (dále jen „protokol č. 36“), která v souladu s čl. 3 odst. 2 uvedeného protokolu odpovídají pravidlům platným před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost. Posledně uvedené ustanovení stanoví, že mělo-li být mezi 1. listopadem 2014 a 31. březnem 2017 rozhodnutí přijato kvalifikovanou většinou, mohl člen Rady požádat, aby bylo toto rozhodnutí přijato kvalifikovanou většinou podle čl. 3 odst. 3 protokolu č. 36.

40| Věc C-207/21 P, *Komise v. Polsko (Protokol č. 36)*.

41| Článek 75 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevence a omezování znečištění) (Úř. věst. 2010, L 334 s. 17) (dále jen „směrnice o průmyslových emisích“).

42| Článek 14 odst. 3 směrnice o průmyslových emisích.

43| Článek 13 směrnice o průmyslových emisích a příloha prováděcího rozhodnutí Komise 2012/119/EU ze dne 10. února 2012, kterým se stanoví pravidla ohledně pokynů pro sběr údajů a pro vypracování referenčních dokumentů o BAT a zabezpečení jejich kvality uvedených ve směrnici 2010/75 (Úř. věst. 2012, L 63, s. 1).

44| Článek 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. 2011, L 55, s. 13).

45| Protokol (č. 36) o přechodných ustanoveních (Úř. věst. 2016, C 202, s. 321).

Tato polská žádost však byla zamítnuta a výbor vydal kladné stanovisko kvalifikovanou většinou podle nových pravidel stanovených v čl. 16 odst. 4 SEU. V návaznosti na toto stanovisko přijala Komise prováděcí rozhodnutí, kterým se stanoví závěry o BAT pro velká spalovací zařízení⁴⁶.

Polská republika podala proti tomuto prováděcímu rozhodnutí žalobu na neplatnost, přičemž se dovolávala zejména porušení ustanovení použitelných v souvislosti s kvalifikovanou většinou.

Třetí rozšířený senát Tribunálu této žalobě vyhověl. Ve svém rozsudku zkoumal dosud neřešenou otázku, zda k tomu, aby členský stát využil pravidel hlasování kvalifikovanou většinou stanovených v čl. 3 odst. 3 protokolu č. 36, která odpovídají pravidlům platným před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost, stačí, aby o to členský stát požádal v období od 1. listopadu 2014 do 31. března 2017, nebo zda je nezbytné, aby bylo rozhodnutí v této době rovněž přijato.

Závěry Tribunálu

Na základě doslovného, systematického, historického a teleologického výkladu čl. 3 odst. 2 protokolu č. 36 Tribunál rozhodl, že k tomu, aby byl návrh aktu přijat podle pravidel upravujících kvalifikovanou většinu stanovených v čl. 3 odst. 3 protokolu č. 36, stačí, aby členský stát požádal o použití těchto pravidel v období od 1. listopadu 2014 do 31. března 2017, aniž je nutné, aby k hlasování o dotčeném návrhu aktu došlo rovněž mezi těmito dny.

Právo přiznané členskými státem, aby v období od 1. listopadu 2014 do 31. března 2017 mohly požádat o hlasování kvalifikovanou většinou podle pravidel stanovených v čl. 3 odst. 3 protokolu č. 36, totiž nutné znamenalo, aby se po podání takové žádosti členskými státy hlasování uskutečnilo podle těchto pravidel, a to i když k tomuto hlasování došlo po 31. březnu 2017. Podle Tribunálu pouze takový výklad mohl zajistit, aby členský stát mohl účinně uplatnit uvedené právo po celou tuto dobu až do posledního dne stanovené lhůty.

V tomto ohledu Tribunál kromě toho upřesnil, že čl. 3 odst. 2 protokolu č. 36 představuje přechodné ustanovení, které upravuje jednu ze tří přechodných fází v oblasti uplatňování pravidel hlasování kvalifikovanou většinou po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost, a nikoli výjimku z pravidla stanoveného v tomto ohledu v čl. 16 odst. 4 SEU.

Tento výklad je rovněž potvrzen zásadou právní jistoty, která zejména vyžaduje, aby právní úprava umožnila dotčeným osobám přesně se seznámit s rozsahem povinností, které jim ukládá, a aby tyto osoby měly možnost jednoznačně zjistit svá práva a povinnosti a postupovat podle toho.

Vzhledem k tomu, že nedodržení způsobu hlasování představuje porušení podstatných formálních náležitostí ve smyslu článku 263 SFEU, Tribunál vyhověl žalobě na neplatnost prováděcího rozhodnutí, kterým se stanoví závěry o BAT pro velká spalovací zařízení.

Vzhledem k tomu, že zrušení tohoto prováděcího rozhodnutí s okamžitým účinkem by mohlo ohrozit jednotné podmínky povolování pro velká spalovací zařízení v Unii, mohlo by vyvolat právní nejistotu zúčastněných stran a bylo by v rozporu s cíli zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí a zlepšovat kvalitu životního

⁴⁶ | Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2017/1442 ze dne 31. července 2017, kterým se stanoví závěry o nejlepších dostupných technikách (BAT) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU pro velká spalovací zařízení (Úř. věst. 2017, L 212, s. 1).

prostředí, však Tribunál zachoval účinky tohoto rozhodnutí až do doby, než v přiměřené lhůtě nabude platnosti nový akt, který ho má nahradit a bude přijat podle pravidel upravujících kvalifikovanou většinu stanovených v čl. 3 odst. 3 protokolu č. 36.

2. Disciplinární režim pro poslance Evropského parlamentu

Rozsudek ze dne 3. února 2021, *Moi v. Parlament (T-17/19, napadený kasačním opravným prostředkem*⁴⁷, [EU:T:2021:51](#))⁴⁸

Žalobkyně byla poslankyní Evropského parlamentu v letech 2014 až 2019. V listopadu 2017 podali dva její akreditovaní parlamentní asistenti žádost o pomoc⁴⁹, přičemž se dovolávali obtížné pracovní situace, a následně podali stížnost z důvodu obtěžování u poradního výboru Parlamentu pověřeného touto problematikou⁵⁰.

Dvěma samostatnými dopisy ze dne 2. října 2018 předseda Parlamentu poté, co prozkoumal stanovisko poradního výboru a vyjádření žalobkyně, přijal jednak rozhodnutí, v němž byl učiněn závěr, že existuje situace psychického obtěžování obou stěžovatelů, a jednak rozhodnutí, v němž byla žalobkyni uložena jakožto sankce za její chování vůči oběma stěžovatelům ztráta nároku na příspěvek na pobyt na dobu dvanácti dnů.

Dne 16. října 2018 podala žalobkyně k předsednictvu Parlamentu interní odvolání⁵¹ proti rozhodnutí předsedy o sankci. Rozhodnutím ze dne 12. listopadu 2018, vyhlášeným dne 14. listopadu 2018 na plenárním zasedání a oznámeným téhož dne, předsednictvo Parlamentu potvrdilo rozhodnutí předsedy o sankci. Žalobkyně tedy dne 11. ledna 2019 podala žalobu na neplatnost rozhodnutí předsedy o situaci obtěžování i o sankci a rozhodnutí předsednictva Parlamentu, jakož i žalobu na náhradu škody.

Tribunál rozhodující v rozšířeném senátu ve svém rozsudku všechna tři výše uvedená rozhodnutí zrušil a ve zbývajících částech žalobu žalobkyně zamítl, zejména její návrh na náhradu škody. Objasnil tak judikaturu, pokud jde jednak o vztahy mezi právem být vyslechnut a právem na obhajobu, a jednak o skutečnosti, které musí být prokázány za účelem dosažení zrušení poté, co bylo konstatováno porušení práva na obhajobu. Kromě toho Tribunál poskytl upřesnění týkající se mezí pro použití pravidla tzv. „shody“⁵² mezi stížností a žalobou.

47| Věc C-246/21 P, *Parlament v. Moi*.

48| Pokud jde o žádost o pomoc z důvodu psychického obtěžování ze strany zaměstnance Evropské unie, viz rovněž rozsudek ze dne 14. července 2021, *AI v. ECDC* (T-65/19, [EU:T:2021:454](#)), představený v části „XIII. 6. Psychické obtěžování“.

49| Na základě článku 24 služebního řádu úředníků Evropské unie (dále jen „služební řád“).

50| Výbor zabývající se obtěžováním a jeho prevencí na pracovišti, který vyřizuje stížnosti ve vztazích mezi akreditovanými parlamentními asistenty a poslanci Parlamentu, byl zřízen čl. 1 odst. 1 vnitřních pravidel Parlamentu v dané oblasti ze dne 14. dubna 2014 ve znění ze dne 6. července 2015.

51| Na základě článku 167 jednacího řádu Evropského parlamentu.

52| Toto pravidlo pod sankcí nepřípustnosti vyžaduje, aby žalobní důvod nebo vytýkaná skutečnost uplatněné u unijního soudu byly uplatněny již v rámci postupu před zahájením soudního řízení nebo aby úzce souvisely s kritikou vznesenou v tomtéž rámci.

Závěry Tribunálu

Tribunál měl za to, když zkoumal nejprve přípustnost návrhu na zrušení v rozsahu, v němž se týkal rozhodnutí předsedy o sankci, že přijetí rozhodnutí předsednictva Parlamentu nebrání žalobkyni v tom, aby podala žalobu proti rozhodnutí předsedy o sankci, třebaže proti poslední uvedenému rozhodnutí bylo podáno interní odvolání na základě článku 167 jednacího řádu⁵³. Kromě toho měl Tribunál za to, že žalobkyně mohla podat návrh na zrušení rozhodnutí předsedy o sankci nejpozději v den, kdy uplynula lhůta pro podání žaloby vypočtená od oznámení rozhodnutí předsednictva Parlamentu. V dotčeném případě měl Tribunál za to, že návrh nebylo možné považovat za opožděný, a byl tedy přípustný.

Tribunál, který následně zkoumal přípustnost návrhu na zrušení v rozsahu, v němž se týkal rozhodnutí předsedy o situaci obtěžování, měl za to, že právo na účinný procesní prostředek a zásada řádného výkonu spravedlnosti společně vyžadují, aby byla unijnímu soudu předložena zároveň otázka týkající se legality rozhodnutí, která jsou předmětem jednoho a téhož sporu, a sice v dotčené věci rozhodnutí konstatujícího existenci obtěžování a rozhodnutí, které na něm závisí a jímž byl vysloven závěr o sankci, kterou takové skutečnosti vyžadují. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí předsedy o situaci obtěžování je tak neoddělitelně spjato s rozhodnutím o sankci, lhůta k podání žaloby na neplatnost proti první uvedenému rozhodnutí začala běžet stejně jako v případě druhého rozhodnutí až okamžikem oznámení rozhodnutí předsednictva Parlamentu přijatého v návaznosti na interní odvolání. Stejně tak měl Tribunál za to, že tento návrh nebylo možno považovat za opožděný, a byl tedy rovněž přípustný.

Pokud šlo o přípustnost prvního žalobního důvodu, vycházejícího z porušení zásady dodržování práva na obhajobu, Tribunál napřed připomněl, že žaloba žalobkyně byla založena na článku 263 SFEU, a nikoli na článku 270 SFEU, který se týká všech sporů mezi Uníí a jejími zaměstnanci. Pravidlo shody přitom bylo stanoveno v rámci sporů zahájených na základě poslední uvedené ustanovení a ohledně povinné předchozí stížnosti zavedené služebním řádem, aniž by bylo v této fázi Soudním dvorem nebo Tribunálem rozšířeno na žaloby, kterým vzhledem k tomu, že byly podány na základě článku 263 SFEU, předchází administrativní fáze. Tribunál měl tedy za to, že pravidlo shody není použitelné na takový spor, jako byl spor, který žalobkyně předložila Tribunálu, a že v důsledku toho nemohl být první žalobní důvod prohlášen za nepřipustný z důvodu, že porušení zásady dodržování práva na obhajobu nebylo uplatněno před předsednictvem Parlamentu v rámci interního odvolání.

Pokud šlo o opodstatněnost prvního žalobního důvodu, Tribunál připomněl, že právo na obhajobu zahrnuje právo být vyslechnut a právo na přístup ke spisu a patří mezi základní práva, která jsou nedílnou součástí unijního právního řádu a jsou zakotvena v Listině základních práv Evropské unie. Tribunál tak zdůraznil, že obecná zásada dodržování práva na obhajobu se v dotčeném případě použila, jelikož řízení zahájené proti žalobkyni mohlo vést, a vedlo, k uložení sankce členovi Parlamentu za obtěžování. V řízení, jehož cílem je prokázat existenci obtěžování, tato zásada znamená, že při dodržení případných požadavků důvěrnosti jsou osobě označené jako původce obtěžování před přijetím rozhodnutí nepříznivě zasahujícího do jejího právního postavení předány všechny písemnosti ve spise, a to v její neprospěch i ve prospěch, týkající se uvedeného obtěžování, a je v souvislosti s těmito písemnostmi vyslechnuta. Tribunál v dotčené věci uvedl, že třebaže byla žalobkyně během řízení, které vedlo ke konstatování situace obtěžování a k uložení sankce, informována o obsahu stížností obou akreditovaných parlamentních asistentů, neměla přístup k prohlášením, která tito asistenti učinili před poradním výborem, ani k písemnostem ve spise, zvláště k celému obsahu elektronické

⁵³ Rozsudky ze dne 21. února 2018, *LL v. Parlament* (C-326/16 P, [EU:C:2018:83](#), body 34 až 37), a ze dne 19. září 2018, *Selimovic v. Parlament* (T-61/17, nezveřejněný, [EU:T:2018:565](#), bod 45).

pošty a textových zpráv, ačkoli tyto různé informace byly zohledněny pro učinění závěru o existenci obtěžování a potrestání žalobkyně. V důsledku toho měl Tribunál za to, že obecná zásada dodržování práva žalobkyně na obhajobu byla v dotčeném případě porušena.

Tribunál, který se zabýval důsledky porušení této zásady, připomněl, že porušení práva na obhajobu vede ke zrušení rozhodnutí přijatého na konci řízení pouze tehdy, když toto řízení mohlo bez této vady dospět k jinému výsledku⁵⁴. Tento požadavek je splněn, jestliže se žalobkyně, která neměla přístup k písemnostem, které jí měly být předány na základě dodržování práva na obhajobu, nemohla užitečně vyjádřit, a byla tak zbavena šance, byť jakkoliv omezené, zajistit si lepší obhajobu. V takovém případě je totiž skutečností, že nebyly předány písemnosti ve spise, z nichž administrativa vycházela, dotčena nevyhnutelně – s ohledem na ochranu práva na obhajobu – řádnost aktů přijatých na konci řízení, které se může žalobkyně nepříznivě dotknout. Tribunál měl v dotčené věci za to, že vzhledem k tomu, že žalobkyně neměla přístup k celému obsahu spisu, byla zbavena šance zajistit si lepší obhajobu a tímto pochybením byl nevyhnutelně dotčen obsah rozhodnutí přijatých ohledně existence obtěžování a sankce.

V důsledku toho měl Tribunál za to, že všechna tři dotčená rozhodnutí musí být zrušena z důvodu porušení obecné zásady dodržování práva na obhajobu.

3. Evropská občanská iniciativa

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, Rumunsko v. Komise (T-495/19, napadený kasačním opravným prostředkem⁵⁵, [EU:T:2021:781](#))

Dne 18. června 2013 byla Evropské komisi předložena navrhovaná občanská iniciativa (EOI) nazvaná „Politika soudržnosti k zajištění rovnosti mezi regiony a k zachování regionálních kultur“⁵⁶. Podle informací poskytnutých organizátory této navrhované EOI jejím cílem bylo, aby Evropská unie v rámci politiky soudržnosti věnovala zvláštní pozornost regionům, jejichž etnické, kulturní, náboženské nebo jazykové charakteristiky se liší od charakteristik okolních regionů.

Rozhodnutím ze dne 25. července 2013⁵⁷ Komise žádost o registraci sporné navrhované EOI odmítla z důvodu, že spadá zjevně mimo rámec jejích pravomocí, které jí umožňují předložit návrh unijního právního aktu pro účely provedení Smluv. Žaloba na neplatnost tohoto rozhodnutí byla Tribunálem zamítnuta⁵⁸. Soudní dvůr, k němuž byl podán kasační opravný prostředek, rozsudek Tribunálu i rozhodnutí ze dne 25. července 2013 zrušil⁵⁹.

54| Rozsudky ze dne 4. dubna 2019, **OZ v. EIB** (C-558/17 P, [EU:C:2019:289](#), body 76 až 78), a ze dne 25. června 2020, **HF v. Parlament** (C-570/18 P, [EU:C:2020:490](#), bod 73).

55| Věc C-54/22 P, **Rumunsko v. Komise**.

56| Návrh předložený v souladu s čl. 11 odst. 4 SEU a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 211/2011 ze dne 16. února 2011 o občanské iniciativě (Úř. věst. 2011, L 65, s. 1, dále jen „sporná navrhovaná EOI“).

57| Rozhodnutí Komise C(2013) 4975 final ze dne 25. července 2013 o odmítnutí registrace navrhované občanské iniciativy nazvané „Politika soudržnosti k zajištění rovnosti mezi regiony a k zachování regionálních kultur“.

58| Rozsudek ze dne 10. května 2016, **Izsák a Dabis v. Komise** (T-529/13, [EU:T:2016:282](#)).

59| Rozsudek ze dne 7. března 2019, **Izsák a Dabis v. Komise** (C-420/16 P, [EU:C:2019:177](#)).

Dne 30. dubna 2019 přijala Komise nové rozhodnutí, kterým provedla registraci sporné navrhované EOI⁶⁰. Proti tomuto rozhodnutí podalo Rumunsko žalobu na neplatnost.

Tribunál žalobu Rumunska zamítl a vůbec poprvé se explicitně zabýval otázkou napadnutelnosti rozhodnutí Komise o registraci navrhované EOI. Upřesnil rovněž charakteristické rysy přezkumu prováděného Komisí za účelem přijetí takového rozhodnutí a povahu přezkumu legality tohoto rozhodnutí prováděného Tribunálem.

Závěry Tribunálu

Pokud jde o přípustnost žaloby, zabýval se Tribunál napadnutelností napadeného rozhodnutí⁶¹. Nejprve připomněl postupy a podmínky vyžadované pro předložení EOI a uvedl, že napadené rozhodnutí má vyvolat závazné účinky vůči dotýčným organizátorům, orgánům a členským státům. Pokud jde o organizátory, rozhodnutí o registraci totiž spouští mechanismus sběru prohlášení o podpoře, a zejména jim poskytuje zaprvé právo předložit EOI Komisi a podrobně ji vysvětlit⁶², zadruhé právo požadovat po Komisi, aby vydala sdělení podle čl. 10 odst. 1 písm. c) nařízení č. 211/2011⁶³, a zatřetí právo představit EOI na veřejném slyšení v Evropském parlamentu. Tato práva, vytvořená ve vztahu k organizátorům, zakládají současně povinnosti dotčených orgánů, jelikož Komise je povinna přijmout organizátory a vydat sdělení o EOI a Parlament uspořádat veřejné slyšení. Pokud jde o dotčené členské státy, rozhodnutí o registraci navrhované EOI jim ukládá povinnost povolit sběr prohlášení o podpoře, ověřit je a potvrdit.

Tribunál rovněž upřesnil, že rozhodnutí o registraci navrhované EOI není přípravným nebo mezitímním aktem, jehož cílem by byla příprava k přijetí sdělení Komise o EOI. Rozhodnutí o registraci navrhované EOI totiž předpokládá první posouzení této iniciativy z právního pohledu a není jím dotčeno posouzení, které provádí Komise v rámci svého sdělení o EOI obsahujícího mimo jiné její „právní a politické závěry“. Tribunál uvedl, že v souladu s judikaturou⁶⁴ nespočívá zvláštní přidaná hodnota mechanismu EOI v jistotě dosažení cíle, ale v možnostech a příležitostech, které vytváří pro občany Unie a které spočívají ve vyvolání politické diskuse v unijních orgánech, aniž je nutné čekat na zahájení legislativního postupu. K politické diskuzi s občany i s orgány přitom dochází zejména během kampaně směřující k získání prohlášení o podpoře, během schůzky s Komisí a při veřejném slyšení v Parlamentu. Tato diskuze je konkrétně výsledkem rozhodnutí o registraci navrhované EOI a z toho vyplývajícího postupu a probíhá před tím, než Komise přijme sdělení o EOI. Toto rozhodnutí je tedy – stejně jako napadené rozhodnutí – završením specifické fáze v procesu EOI, která zakládá závazné právní účinky odlišné od těch, které zakládá sdělení o EOI, a stejně jako toto sdělení představuje napadnutelný akt ve smyslu článku 263 SFEU.

60| Rozhodnutí Komise (EU) 2019/721 ze dne 30. dubna 2019 o navrhované občanské iniciativě s názvem „Politika soudržnosti k zajištění rovnosti mezi regiony a k zachování regionálních kultur“ (Úř. věst. 2019, L 122, s. 55, dále jen „napadené rozhodnutí“).

61| Ve smyslu článku 263 SFEU.

62| Nařízení č. 211/2011, čl. 9 první pododstavec a čl. 10 odst. 1 písm. b).

63| Toto ustanovení stanoví, že když Komise obdrží EOI, vydá do tří měsíců sdělení obsahující právní a politické závěry ohledně této iniciativy, případná opatření, která zamýšlí učinit, a odůvodnění, proč tato opatření hodlá či nehodlá učinit (dále jen „sdělení o EOI“).

64| Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, *Puppinck a další v. Komise* (C-418/18 P, [EU:C:2019:1113](#), bod 70).

V rámci meritorního zkoumání věci Tribunál posuzoval na prvním místě podmínky registrace navrhované EOI, a zejména podmínku týkající se otázky, zda takový návrh spadá do rámce pravomocí Komise⁶⁵. V tomto kontextu připomněl charakteristické rysy přezkumu, který musí Komise provést na základě této podmínky registrace navrhované EOI.

Zprv připomněl, že k zajištění snadného přístupu k EOI je Komise oprávněna odmítnout registraci takového návrhu pouze, pokud je s ohledem na její předmět a cíle zjevně mimo rámec pravomocí, na jejichž základě může Komise předložit návrh unijního právního aktu pro účely provedení Smluv.

Zadruhé Tribunál upřesnil, že existuje rozdíl mezi přezkumem, který je Komise povinna provést na základě podmínky registrace týkající se otázky, zda navrhovaná EOI spadá do jejích pravomocí, a přezkumem, který je povinna provést v rámci sdělení o EOI. V rámci přezkumu této podmínky registrace se Komise musí omezit na přezkum, zda z objektivního hlediska by opatření navržená v rámci dotčené EOI mohla být přijata na základě Smluv, a není povinna ověřovat, zda je předložen důkaz o všech uplatněných skutkových okolnostech či zda je odůvodnění, které je základem návrhu a navrhovaných opatření, dostatečné. Rozhodnutí o tom, zda bude návrh EOI zaregistrován, předpokládá prvotní posouzení této iniciativy z právního pohledu a není jím dotčeno posouzení, které provádí Komise v rámci sdělení o EOI obsahujícího konečný postoj Komise k otázce, zda předloží návrh unijního právního aktu v reakci na dotčenou EOI. Komise tudíž může odmítnout registraci navrhované EOI pouze, pokud při přezkumu splnění podmínky registrace týkající se otázky, zda navrhovaná EOI spadá do rámce jejích pravomocí, dospěje k závěru, že lze zcela vyloučit, že by návrh unijního právního aktu pro účely provedení Smluv mohla předložit. Naproti tomu, pokud Komise nemůže dospět k takovému závěru, je povinna dotčený návrh EOI zaregistrovat, aby byla umožněna politická diskuze uvnitř orgánů v návaznosti na tuto registraci.

Na druhém místě, při rozhodování o tom, zda Komise správně identifikovala obsah sporné navrhované EOI, Tribunál konstatoval, že tento návrh je v napadeném rozhodnutí prezentován správně a že nedošlo k žádnému zkreslení jeho obsahu. Na základě judikatury⁶⁶ totiž Komise z objektivního hlediska zkoumala abstraktně zamýšlená navržená opatření a omezila se v podstatě na uvedení předmětu a cílů sporné navrhované EOI a na konstataování, že tento návrh spadá do unijní politiky soudržnosti.

Na třetím místě Tribunál zamítl výtku týkající se existence výhrady v posouzení Komise. Tribunál totiž zdůraznil, že Komise může případně přistoupit k „užšímu vymezení“, ke „kvalifikování“, nebo dokonce k částečné registraci dotčeného návrhu EOI za účelem zajištění snadného přístupu k této EOI za podmínky, že splní povinnost uvést odůvodnění a že obsah tohoto návrhu není zkreslen. Tento postup totiž Komisi umožňuje namísto odmítnutí registrace navrhované EOI zaregistrovat tuto iniciativu kvalifikovaným způsobem, aby byl zachován užitečný účinek cíle sledovaného nařízením č. 211/2011.

Konečně na čtvrtém místě Tribunál při rozhodování o otázce, zda by články 174 až 178 SFEU mohly tvořit právní základ pro činnost Unie ve smyslu sporné navrhované EOI⁶⁷, uvedl, že se Komise nedopustila pochybení, když v napadeném rozhodnutí dospěla k závěru, že sporná navrhovaná EOI – v rozsahu, v němž se týkala přijetí návrhů právních aktů předložených jí samou, které stanoví úlohu, přednostní cíle a organizaci strukturálních fondů, a za předpokladu, že financované činnosti povedou k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti Unie – zjevně nespadala mimo rámec jejích pravomocí.

65| Nařízení č. 211/2011, čl. 4 odst. 2 písm. b).

66| Rozsudek ze dne 7. března 2019, *Izsák a Dabis v. Komise* (C-420/16 P, [EU:C:2019:177](#), bod 62).

67| Tyto články spadají do hlavy XVIII Smlouvy o FEU, která se týká hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

III. Pravidla hospodářské soutěže platná pro podniky

1. Příspěvky v oblasti působnosti článku 102 SFEU

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, Google a Alphabet v. Komise (Google Shopping) (T-612/17, napadený kasačním opravným prostředkem⁶⁸, [EU:T:2021:763](#))

V rozhodnutí ze dne 27. června 2017⁶⁹ Evropská komise konstatovala, že společnost Google LLC ve třinácti zemích Evropského hospodářského prostoru (EHP)⁷⁰ zneužívala svého dominantního postavení na trhu všeobecného vyhledávání na internetu, když zvyhodňovala vlastní srovnávač zboží, tedy službu specializovaného vyhledávání, oproti konkurenčním srovnávačům.

Komise měla za to, že výsledky vyhledávání zboží pomocí univerzálního vyhledávače společnosti Google byly v případě srovnávače zboží této společnosti umístěny a zobrazovány poutavějším způsobem než v případě výsledků z konkurenčních srovnávačů. Dále konstatovala, že posledně uvedené, které se zobrazovaly jako prosté generické výsledky (ve formě modrých odkazů), měly proto – na rozdíl od výsledků ze srovnávače zboží společnosti Google – tendenci se na obecných stránkách s výsledky vyhledávání kvůli regresním algoritmům propadat na nižší pozice. Společnost Google tímto způsobem v podstatě snižovala návštěvnost konkurenčních srovnávačů zboží směřující z jejich obecných stránek s výsledky vyhledávání a zároveň zvyšovala návštěvnost vlastního srovnávače zboží (dále jen „sporné jednání“).

Komise byla toho názoru, že toto jednání mělo protisoutěžní účinky na třinácti vnitrostátních trzích specializovaného vyhledávání za účelem srovnání zboží i na třinácti vnitrostátních trzích všeobecného vyhledávání.

Komise tedy dospěla k závěru, že došlo k porušení zákazu zneužití dominantního postavení stanoveného v článku 102 SFEU a článku 54 Dohody o EHP, a společnost Google proto uložila pokutu ve výši 2 424 495 000 eur, přičemž k zaplacení částky 523 518 000 eur byla společnost Google povinna společně a nerozdílně se svojí mateřskou společností, Alphabet, Inc.

Žalobu, kterou podaly Google a Alphabet proti tomuto rozhodnutí, Tribunál v podstatné části zamítl a potvrdil i výši pokuty, kterou jim Komise uložila.

68| Věc C-48/22 P, *Google a Alphabet v. Komise* (Google Shopping).

69| Rozhodnutí Evropské komise C(2017) 4444 final ze dne 27. června 2017 v řízení podle článku 102 SFEU a článku 54 Dohody o EHP [věc AT.39740 – Vyhledávač Google (Shopping)].

70| Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Itálie, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Švédsko, Spojené království a Norsko.

Závěry Tribunálu

Pokud jde zaprvé o protisoutěžní povahu sporného jednání, Tribunál měl za to, že samotné konstatování dominantního postavení podniku – byť takového rozsahu jako v případě společnosti Google – neobnáší vůči dotyčnému podniku žádnou výtku, i když má tento podnik v úmyslu expandovat na sousední trh. Článek 102 SFEU totiž zakazuje toliko „zneužití“ dominantního postavení. Zvláštní odpovědnost, kterou v tomto kontextu nese dominantní podnik, musí být posuzována s ohledem na specifické okolnosti každého jednotlivého případu, které dokládají oslabení hospodářské soutěže.

S ohledem na rozsah návštěvnosti generované univerzálním vyhledávačem společnosti Google pro srovnávací zboží, na chování uživatelů, kteří se zpravidla zaměřují na výsledky umístěné na prvních pozicích, a na významný podíl „odkloněné“ návštěvnosti a nemožnost tuto odkloněnou návštěvnost účinně nahradit, přitom Tribunál rozhodl, že sporné jednání představuje rozdílné zacházení odchylojící se od pravidel hospodářské soutěže na základě výkonosti a může mít za následek oslabení hospodářské soutěže na daném trhu, které může odporovat článku 102 SFEU.

Tribunál v tomto rámci zdůraznil, že s ohledem na všestranné zaměření univerzálního vyhledávače společnosti Google, který je nastaven tak, aby indexoval výsledky veškerého možného obsahu, se postup, kdy je na jejich obecných stránkách s výsledky vyhledávání zvýrazněn pouze jeden druh specializovaného výsledku, a sice její vlastní výsledky, jeví jako do jisté míry neobvyklý.

Tribunál kromě toho uvedl, že ačkoliv má obecná stránka s výsledky vyhledávání společnosti Google takové vlastnosti, že ji lze přirovnat k „základnímu zařízení“ ve smyslu nezbytné služby, ve vztahu k níž neexistuje žádná skutečná ani potenciální alternativa, sporné jednání se ve svých základních znacích odlišuje od odmítnutí dodávek základního zařízení. Analýza, kterou Soudní dvůr provedl v souvislosti s takovým odmítnutím v rozsudku Bronner⁷¹, se tedy v dotčené věci nepoužije.

Tribunál nakonec poznamenal, že jelikož je rozdílné zacházení ze strany společnosti Google založeno na původu výsledku, tedy na tom, zda pochází z jejího vlastního srovnávače, nebo ze srovnávačů konkurenčních, s výsledky z konkurenčních srovnávačů nikdy nemůže být – co se týče jejich umístění a zobrazení – nakládáno obdobně jako s výsledky ze srovnávače společnosti Google. Společnost Google tedy upřednostňuje vlastní srovnávač před konkurenčními srovnávači, a nikoli nejlepší výsledek.

Pokud jde zadruhé o protisoutěžní účinky vyvolané sporným jednáním, Tribunál připomněl, že ke zneužití dominantního postavení dochází tehdy, když dominantní podnik za použití prostředků odlišných od těch, které jsou používány při běžné soutěži, brání zachování daného stupně hospodářské soutěže nebo rozvoji této soutěže. Ve snaze prokázat porušení článku 102 SFEU není Komise v této souvislosti povinna prokázat, že dotčená jednání měla nějaké skutečné vylučující účinky – postačuje důkaz o existenci potenciálních účinků.

V tomto ohledu Tribunál potvrdil závěr Komise, že sporné jednání mohlo vyvolat potenciálně protisoutěžní účinky na trhu specializovaného vyhledávání za účelem srovnání zboží. Komise zejména prokázala, že existují konkrétní účinky na návštěvnost z obecných stránek s výsledky vyhledávání společnosti Google svědčící v neprospěch konkurenčních srovnávačů zboží a ve prospěch srovnávače zboží společnosti Google a že návštěvnost konkurenčních srovnávačů zboží z těchto stránek představuje značnou část jejich celkové návštěvnosti a nelze ji účinně nahradit žádnými jinými zdroji, jako jsou reklamy (AdWords) nebo mobilní aplikace, takže sporné jednání může vést k zániku konkurentů, k omezení inovací na trhu a k zúžení možností volby pro spotřebitele, což jsou charakteristické znaky oslabené hospodářské soutěže.

71| Rozsudek ze dne 26. listopadu 1998, **Bronner** (C-7/97, [EU:C:1998:569](#)).

Tribunál měl naproti tomu za to, že Komise neprokázala, že sporné jednání společnosti Google mělo být jen potenciální protisoutěžní účinky na trh všeobecného vyhledávání, a závěr o protiprávním jednání v souvislosti s tímto trhem proto zrušil.

Pokud jde o potenciálně protisoutěžní účinky na trh specializovaného vyhledávání za účelem srovnání zboží, Tribunál kromě toho odmítl argument společnosti Google, podle něhož byla hospodářská soutěž i nadále účinná, jelikož jsou na tomto trhu přítomny obchodní platformy, když potvrdil analýzu Komise, podle níž tyto platformy nepůsobí na tomtéž trhu.

Tribunál se neztotožnil ani s důvody, které Google uplatňovala za účelem zpochybnění zneužívající povahy svého jednání. V tomto ohledu uvedl, že ačkoliv algoritmy klasifikace generických výsledků nebo kritéria pro umístění a zobrazení specializovaných výsledků týkajících se zboží, které společnost Google používá, mohou jako takové představovat zlepšení její služby, jež je pro hospodářskou soutěž prospěšné, tato okolnost nemůže odůvodnit sporné jednání, tj. nerovné zacházení s výsledky srovnávače zboží společnosti Google a s výsledky konkurenčních srovnávačů. Společnost Google nadto neprokázala, že by toto jednání vedlo k nárůstu efektivnosti, který by vyvážil jeho negativní dopady na hospodářskou soutěž.

Na základě nového posouzení předmětného protiprávního jednání Tribunál nakonec potvrdil výši pokuty uložené Komisí a zároveň odmítl argumenty společnosti Google vycházející z toho, že Komise analyzovala sporné jednání z hlediska pravidel hospodářské soutěže poprvé a že v určité fázi řízení byla připravena pokusit se danou věc urovnat prostřednictvím závazků.

Poté, co Tribunál sám provedl skutkové posouzení za účelem určení výše sankce, konstatoval, že částečné zrušení napadeného rozhodnutí, pokud jde o trh všeobecného vyhledávání, nemá na výši pokuty vliv, jelikož Komise při určování základní částky uložené pokuty nevzala v potaz výši tržeb na tomto trhu. Tribunál dále zdůraznil, že ačkoliv zohlednil skutečnost, že zneužití nebylo prokázáno na trhu všeobecného vyhledávání, vzal do úvahy i to, že sporné jednání je mimořádně závažné a bylo spácháno úmyslně, a nikoliv z nedbalosti.

Na základě této analýzy Tribunál výši peněžité sankce uložené společnosti Google potvrdil.

2. Příspěvky v oblasti spojování podniků

Rozsudky ze dne 20. října 2021, Polskie Linie Lotnicze „LOT“ v. Komise (T-240/18, [EU:T:2021:723](#) a T-296/18, [EU:T:2021:724](#))

Vzhledem k tomu, že letecká společnost Air Berlin plc čelila přetrvávajícímu zhoršení své finanční situace, provedla v roce 2016 restrukturalizaci. V rámci ní uzavřela dne 16. prosince 2016 s leteckou společností Deutsche Lufthansa AG (dále jen „Lufthansa“) dohodu, jejímž předmětem byl pronájem různých letadel i s posádkou posledně uvedené společnosti.

Nicméně ztráta finanční podpory poskytované společnosti Air Berlin jedním z jejích hlavních akcionářů ve formě půjček ji dne 15. srpna 2017 donutila podat návrh na zahájení úpadkového řízení. Za těchto okolností jí poskytnutí půjčky zajištěné německými orgány ve formě podpory na záchranu, schválené Komisí⁷², mělo umožnit pokračovat v činnosti po dobu tří měsíců, která měla zejména umožnit prodej jejích aktiv.

⁷² Rozhodnutí C(2017) 6080 final ze dne 4. září 2017 o státní podpoře SA.48937 (2017/N) – Německo, určené na záchranu společnosti Air Berlin (Úř. věst. 2017, C 400, s. 7).

Tento cíl se projevil zejména uzavřením dvou dohod. Zprv se jednalo o dohodu uzavřenou dne 13. října 2017, která stanovila převzetí společností Lufthansa zejména dceřiné společnosti Air Berlin, na kterou měly být předtím převedena různá letadla a jejich posádky, jakož i letištní časy (sloty)⁷³, kterými disponovala na určitých letištích, zejména pak v Düsseldorfu, Curychu, Hamburku, Mnichově, Stuttgartu a Berlíně-Tegel. Zadruhé se jednalo o dohodu uzavřenou dne 27. října 2017 s leteckou společností easyJet plc, jejímž hlavním cílem bylo na ni převést sloty, které měla Air Berlin, zejména pak na letišti Berlín-Tegel. Společnost Air Berlin ukončila činnost od následujícího dne a poté byla soudním rozhodnutím ze dne 1. listopadu 2017 prohlášena za platebně neschopnou.

Dne 31. října 2017 oznámila společnost Lufthansa Komisi v souladu s jejími pravomocemi v oblasti kontroly spojování podniků⁷⁴ spojení stanovené dohodou ze dne 13. října 2017. Dne 7. listopadu 2017 oznámila easyJet stejným způsobem spojení stanovené dohodou ze dne 27. října 2017 (dále jen, společně se spojením oznámeným společností Lufthansa, „dotčená spojení“). Komise konstatovala slučitelnost spojení oznámeného společností Lufthansa s ohledem na závazky, které tato přijala⁷⁵, rozhodnutím C(2017) 9118 final ze dne 21. prosince 2017, jakož i slučitelnost spojení, které oznámila easyJet, rozhodnutím C(2017) 8776 final ze dne 12. prosince 2017 (dále jen, společně, „napadená rozhodnutí“). Dospěla totiž k závěru, že dotčená spojení nevyvolávají vážné pochybnosti o své slučitelnosti s vnitřním trhem. Při této příležitosti Komise poprvé ve věcech týkajících se služeb letecké přepravy cestujících nedefinovala relevantní trhy podle dvojic měst – míst odletu a příletu (dále jen „trhy O & D“). Zprv totiž konstatovala, že Air Berlin ukončila činnost před těmito spojeními a nezávisle na nich. Vyvodila z toho, že Air Berlin se stáhla ze všech trhů O & D, na kterých byla předtím přítomna. Zadruhé měla za to, že se dotčená spojení týkala hlavně převodu letištních časů, a konstatovala, že tyto časy se nevázaly k žádnému konkrétnímu trhu O & D. V důsledku toho považovala pro účely své analýzy za vhodnější sloučit všechny trhy O & D s odletem z letišť nebo příletem na letiště, ke kterým se tyto letištní časy vázaly. Tímto tedy definovala relevantní trhy jako trhy služeb letecké přepravy cestujících s odletem z těchto letišť nebo příletem na ně. Následně ověřila, že uvedená spojení nemohla způsobit „významné narušení účinné hospodářské soutěže“, v dotčeném případě zejména tím, že společností easyJet a Lufthansa poskytla možnost omezení přístupu na tyto trhy a zájem na něm.

Vzhledem k tomu, že letecká společnost Polskie Linie Lotnicze „LOT“ (dále jen „žalobkyně“), která je přímou konkurentkou účastníků dotčených spojení, považovala analýzu takto provedenou Komisí za nesprávnou z hlediska její metodologie i z hlediska výsledků, podala k Tribunálu dvě žaloby směřující ke zrušení obou napadených rozhodnutí.

Rozsudky ze dne 20. října 2021 Tribunál tyto žaloby zamítl, přičemž zejména připustil, že Komise se může spokojit s přezkoumáním všech trhů O & D s odletem z letišť nebo příletem na letiště, ke kterým se vázaly letištní časy společnosti Air Berlin, namísto toho, aby individuálně zkoumala každý z trhů O & D, na kterých byly přítomny Air Berlin a Lufthansa, respektive easyJet.

73] Letištní časy (sloty) představují povolení letecké společnosti využívat veškeré infrastruktury letiště nezbytné k poskytování služeb letecké dopravy v určitý den a hodinu pro účely odletu nebo přistání na tomto letišti.

74] V projednávané věci se jedná o pravomoci upravené nařízením Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků („nařízení ES o spojování“) (Úř. věst. 2004, L 24, s. 1).

75] V projednávané věci Lufthansa, aby rozptýlila pochybnosti o slučitelnosti oznámeného spojení související s jejím postavením na letišti v Düsseldorfu, navrhla Komisi na základě čl. 6 odst. 2 nařízení ES o spojování citelné snížení počtu letištních časů, které na ni budou převedeny na základě tohoto spojení.

Závěry Tribunálu

Zprvé, pokud jde o žalobní důvod vycházející z nesprávného vymezení relevantních trhů, Tribunál měl především za to, že se žalobkyně marně snažila zpochybnit věcnou správnost toho, jak Komise prezentovala dotčená spojení a jejich kontext. V tomto rámci Tribunál zejména poznamenal, že Komise měla opodstatněně za to, že činnosti společnosti Air Berlin byly ukončeny před dotčenými spojeními a nezávisle na nich, a že v důsledku toho již Air Berlin nebyla přítomna na žádném trhu O & D. Dále vzhledem k tomu, že letištní časy společnosti Air Berlin se nevázaly k žádnému trhu O & D, měl Tribunál za to, že Komise správně uvedla, že tyto letištní časy mohou být využívány společnostmi Lufthansa a easyJet na jiných trzích O & D, než na kterých byla činná Air Berlin. V důsledku toho rozhodl, že na rozdíl od spojení týkajících se dosud činných leteckých společností nebylo v tomto konkrétním případě jisté, že by dotčená spojení měla jakýkoli dopad na hospodářskou soutěž na trzích O & D, na kterých Air Berlin působila před ukončením činnosti. Tribunál konečně konstatoval, že žalobkyně nepředložila závažné indicie toho, že by individuální přezkum trhů O & D, které označila, umožnil určit existenci vážného narušení účinné hospodářské soutěže, které vymezení trhu učiněné Komisí nemohlo odhalit.

Zadruhé, pokud šlo o žalobní důvod vycházející ze zjevně nesprávného posouzení účinků dotčených spojení, Tribunál úvodem připomněl, že při výkonu pravomocí, které jí jsou svěřeny nařízením ES o spojování podniků, má Komise určitou diskreční pravomoc, zejména pokud jde o komplexní hospodářská posouzení, která má v tomto rámci učinit. V důsledku toho musí přezkum výkonu takové pravomoci unijním soudem zohlednit prostor pro uvážení takto přiznaný Komisi. Po tomto upřesnění měl Tribunál za to, že analýza účinků dotčených spojení na trhy služeb letecké přepravy cestujících s odletem z dotčených letišť nebo příletem na ně nevykazuje žádné zjevně nesprávné posouzení, zejména s ohledem na nízkou míru přetížení těchto letišť nebo omezený dopad těchto spojení na zvýšení podílů letištních slotů držných společnostmi Lufthansa a easyJet. Pokud jde konkrétně o spojení oznámené společnostmi Lufthansa, žalobkyně nemůže důvodně tvrdit ani to, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení účinků dohody ze dne 16. prosince 2016, zejména vzhledem k tomu, že tato dohoda již umožňovala společnosti Lufthansa využívat letadla a jejich posádky po dobu šesti let před tím, než je s konečnou platností nabyla v rámci uvedeného spojení. Konečně, pokud jde o spojení oznámené společnostmi easyJet, Tribunál uvedl, že letištní sloty jsou nezbytné pro poskytování služeb letecké přepravy cestujících. Z toho vyvodil, že existuje „vertikální“ vztah mezi přidělováním těchto slotů a poskytováním daných služeb, a že Komise proto oprávněně odkázala na pokyny týkající se „nehorizontálních“ spojování podniků⁷⁶.

Zatřetí Tribunál odmítl výtky vycházející z údajné nedostatečnosti závazků přijatých společnostmi Lufthansa v rámci spojení, které oznámila, jakož i z neexistence takových závazků, pokud jde o spojení oznámené společnostmi easyJet, z důvodu, že žalobkyně nemůže důvodně tvrdit, že tato spojení mohou zjevně představovat vážné narušení účinné hospodářské soutěže. Z tohoto důvodu považoval rovněž za neopodstatněné výtky, kterými žalobkyně vytýkala Komisi, že nezohlednila případný nárůst efektivity, který by mohl z uvedených spojení vyplývat.

⁷⁶ Pokyny pro posuzování nehorizontálních spojení podle nařízení ES o spojování (Úř. věst. 2008, C 265, s. 6). Tribunál dále odmítl výtku žalobkyně vycházející z porušení těchto pokynů, když uvedl, že existence významné tržní síly na jednom z dotčených trhů sama o sobě nestačí k prokázání existence problémů v oblasti hospodářské soutěže.

Začtvrté Tribunál poznamenal, že žalobkyně neprokázala, že finanční podpora, kterou obdržela Air Berlin z titulu podpory na záchranu, byla součástí aktiv převedených na společnosti easyJet a Lufthansa v rámci dotčených spojení, a v důsledku toho odmítl výtky, podle kterých Komise měla zohlednit tuto podporu pro účely své analýzy. Mimoto, pokud jde o porušení čl. 8a odst. 2 nařízení č. 95/93⁷⁷, kterého se žalobkyně rovněž dovolává v jedné ze svých žalob, Tribunál uvedl, že Komise neměla pravomoc toto ustanovení použít.

Konečně, vzhledem k tomu, že Tribunál prohlásil nedostatek odůvodnění uplatňovaný žalobkyní za neopodstatněný, a zamítl tak v plném rozsahu žalobní důvody uplatněné v každé z obou věcí, rozhodl se obě žaloby zamítnout, aniž by za těchto okolností bylo třeba rozhodnout o jejich přípustnosti.

IV. Státní podpory

1. Pojem „státní podpora“

a) Selektivní daňová výhoda

Rozsudek ze dne 12. května 2021, Lucembursko a Amazon v. Komise (T-816/17 a T-318/18, napadený kasačním opravným prostředkem⁷⁸, [EU:T:2021:252](#))

Od roku 2006 provozovala skupina Amazon obchodní činnosti v Evropě prostřednictvím dvou společností usazených v Lucemburském velkovévodství, a sice Amazon Europe Holding Technologies SCS (dále jen „LuxSCS“), komanditní společností, jejímiž společníky byly americké subjekty skupiny Amazon, a Amazon EU Sàrl (dále jen „LuxOpCo“), dceřinou společností společnosti LuxSCS, jejího výhradního vlastníka.

V letech 2006 až 2014 byla LuxSCS držitelem nehmotných aktiv nezbytných pro činnost skupiny Amazon v Evropě. Za tímto účelem uzavřela různé dohody s americkými subjekty skupiny Amazon, konkrétně licenční dohody a dohody o postoupení stávajících práv duševního vlastnictví se společností Amazon Technologies, Inc. (ATI) (dále jen „dohody o vstupu“) a dohodu o rozdělení nákladů na program rozvoje uvedených nehmotných aktiv (dále jen „dohoda o rozdělení nákladů“) se společností ATI a dalším subjektem, společností A.9.com, Inc. Prostřednictvím těchto dohod získala LuxSCS oprávnění využívat určitá práva duševního vlastnictví týkající se zejména technologií, údajů o zákaznících a ochranných známek, jakož i sublicencovat dotčená nehmotná aktiva. V této souvislosti uzavřela mimo jiné licenční dohodu se společností LuxOpCo, která je hlavním provozovatelem obchodních činností skupiny Amazon v Evropě. Na základě této dohody se LuxOpCo zavázala platit společnosti LuxSCS poplatek za užívání nehmotných aktiv.

⁷⁷ Konkrétně se jedná o nařízení Rady (EHS) č. 95/93 ze dne 18. ledna 1993 o společných pravidlech pro přidělování letištních časů na letištích Společenství (Úř. věst. 1993, L 14, s. 1; Zvl. vyd. 07/02, s. 3) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 545/2009 ze dne 18. června 2009 (Úř. věst. 2009, L 167, s. 24).

⁷⁸ Věc C-457/21 P, *Komise v. Amazon.com a další*.

Dne 6. listopadu 2003 přijaly lucemburské daňové orgány na základě žádosti skupiny Amazon předběžné daňové rozhodnutí (tax ruling) (dále jen „PDR“). Cílem této žádosti bylo získat potvrzení zacházení vyhrazeného společnostem LuxOpCo a LuxSCS pro účely lucemburské daně z příjmu právnických osob. Pokud šlo konkrétně o určení ročního zdanitelného příjmu společnosti LuxOpCo, skupina Amazon navrhla provést výpočet takzvané „tržní“ výše poplatku, který měla platit LuxOpCo společnosti LuxSCS na základě výše uvedené licenční smlouvy, podle transakční metody čistého ziskového rozpětí (dále jen „TNMM“), přičemž „testovanou stranou“ měla být LuxOpCo.

PDR potvrzovalo, že LuxSCS nepodléhala z důvodu své právní formy lucemburské dani z příjmu právnických osob, a schvalovalo způsob výpočtu dotčeného ročního poplatku.

V roce 2017 došla Evropská komise k závěru, že tím, že PDR schválilo „tržní“ povahu metody určení výše poplatku, který měla platit LuxOpCo společnosti LuxSCS, představovalo, spolu se svým každoročním prováděním v letech 2006–2014, státní podporu ve smyslu článku 107 SFEU, v tomto případě provozní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem⁷⁹. Komise dospěla konkrétně k závěru o existenci výhody pro společnost LuxOpCo, když měla v podstatě za to, že poplatek, který platila v daném období LuxOpCo společnosti LuxSCS, stanovený metodou schválenou v dotčeném PDR, byl příliš vysoký, takže odměna společnosti LuxOpCo, a tudíž její základ daně byly uměle sníženy. V tomto ohledu bylo rozhodnutí Komise založeno na jednom hlavním a třech podpůrných zjištěních. Konkrétně hlavní zjištění se zakládalo na pochybení při volbě „testované strany“ pro účely použití TNMM. Tři podpůrná zjištění byla založena na pochybení při volbě TNMM jako takové, pochybení při volbě ukazatele výše zisku jako relevantního parametru pro použití TNMM a pochybení spočívajícím v použití mechanismus maximální hranice v rámci TNMM. Jelikož Komise nakonec konstatovala, že PDR bylo Lucemburskem prováděno bez toho, že by jí bylo předem oznámeno, nařídila, aby LuxOpCo tuto protiprávní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem navrátila.

Lucemburské velkovévodství a skupina Amazon podaly proti tomuto rozhodnutí žaloby na neplatnost. V nich zejména zpochybnily všechna zjištění, na nichž se zakládala úvaha Komise o existenci výhody.

Ve svém rozsudku Tribunál v podstatě vyhověl žalobním důvodům a argumentům žalobců, které směřovaly ke zpochybnění hlavního i podpůrných zjištění výhody, a v důsledku toho napadené rozhodnutí zrušil v plném rozsahu.

Tribunál na základě již dříve stanovených zásad týkajících se uplatňování kritérií pojmu „státní podpora“ v kontextu daňových rozhodnutí poskytl důležitá upřesnění rozsahu důkazního břemene příslušejícího Komisi za účelem prokázání existence výhody, pokud je výše zdanitelných zisků společnosti, která je součástí skupiny, určena volbou metody stanovení převodních cen.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve připomněl ustálenou judikaturu, podle níž může být pro účely přezkumu daňových opatření z hlediska unijních pravidel pro státní podpory samotná existence zvýhodnění zjištěna pouze ve vztahu k takzvanému „běžnému“ zdanění, takže za účelem určení, zda existuje daňové zvýhodnění, je třeba porovnat situaci příjemce vyplývající z použití dotčeného opatření se situací příjemce v případě neexistence opatření, kdy by tak byla uplatněna běžná pravidla zdanění.

⁷⁹ Rozhodnutí (EU) 2018/859 ze dne 4. října 2017 o státní podpoře SA.38944 (2014/C ex 2014/NN) poskytnuté Lucemburskem ve prospěch skupiny Amazon (Úř. věst. 2018, L 153, s. 1).

V tomto ohledu Tribunál poznamenal, že v případě společnosti integrované do skupiny nejsou ceny transakcí uvnitř této skupiny stanovovány za tržních podmínek. Pokud však integrované a samostatné podniky podléhají podle vnitrostátního práva dani z příjmů právnických osob za týchž podmínek, lze mít za to, že toto právo zamýšlí zdanit zisk plynoucí z hospodářské činnosti takového integrovaného podniku tak, jako by plynul z transakcí uskutečňovaných za ceny tržní. Za těchto okolností může Komise při zkoumání daňového opatření poskytnutého takovému integrovanému podniku porovnat jeho daňové zatížení, které je výsledkem uplatněním dotčeného daňového opatření, s daňovým zatížením podniku, který se nachází ve srovnatelné faktické situaci a své činnosti vykonává za tržních podmínek, vyplývajícím z uplatnění běžných daňových pravidel vnitrostátního práva.

Tribunál mimoto zdůraznil, že v rámci přezkumu metody stanovení zdanitelného zisku dosaženého integrovanou společností, která byla schválena předběžným daňovým rozhodnutím, může Komise konstatovat existenci výhody pouze tehdy, pokud prokáže, že případná metodická pochybení, která dle ní ovlivňují stanovení převodních cen, neumožňují dospět ke spolehlivému odhadu tržního výsledku, a naopak umožňují snížení zdanitelného zisku dotčené společnosti v porovnání s daňovým zatížením vyplývajícím z uplatnění běžných pravidel zdanění.

Ve světle těchto zásad tedy Tribunál zkoumal opodstatněnost analýzy, kterou Komise provedla na podporu svého zjištění, že schválením metody stanovení převodních cen, která neumožňovala dospět k výsledku jako za obvyklých tržních podmínek, poskytlo dotčené PDR společnosti LuxOpCo výhodu.

V tomto rámci Tribunál jednak rozhodl, že hlavní zjištění o výhodě je založeno na analýze, která je v několika ohledech chybná. Zaprvé v rozsahu, v němž Komise při tvrzení, že v rozporu s tím, co bylo zohledněno pro účely vydání dotčeného PDR, byla daná společnost v podstatě pouze pasivním držitelem dotčených nehmotných aktiv, vycházela z vlastní funkční analýzy společnosti LuxSCS, považoval Tribunál tuto analýzu za chybnou. Podle Tribunálu Komise zejména řádně nezohlednila funkce, které LuxSCS vykonávala za účelem využívání dotčených nehmotných aktiv, ani rizika, která tato společnost v této souvislosti podstupovala. Neprokázala ani, že bylo snadnější identifikovat společnosti srovnatelné se společností LuxSCS nežli společnosti srovnatelné se společností LuxOpCo, ani skutečnost, že by použití společnosti LuxSCS jako testované strany umožnilo získat spolehlivější srovnávací údaje. V důsledku toho Komise podle Tribunálu v rozporu s tím, co uvedla v napadeném rozhodnutí, neprokázala, že by lucemburské daňové orgány pro účely stanovení výše poplatku chybně zvolily společnost LuxOpCo jako „testovanou stranu“.

Zadruhé Tribunál rozhodl, že i za předpokladu, že by v rámci uplatnění TNMM bylo třeba při stanovení „tržního“ poplatku zvolit jako „testovanou stranu“ společnost LuxSCS, by se Komisi existenci výhody prokázat nepodařilo, neboť nemohla tvrdit ani to, že odměna společnosti LuxSCS mohla být stanovena na základě prostého přenesení nákladů na vývoj nehmotných aktiv, které vznikly v souvislosti s dohodou o vstupu a dohodou o rozdělení nákladů, bez jakéhokoliv zohlednění následného zvýšení hodnoty těchto nehmotných aktiv.

Zatřetí Tribunál považoval za chybné rovněž posouzení Komise ohledně odměny, na kterou měla LuxSCS nárok s ohledem na zásadu obvyklých tržních podmínek, z titulu zajištění funkcí souvisejících se zachováním svého vlastnictví dotčených nehmotných aktiv. Na rozdíl od toho, co plyne z napadeného rozhodnutí, totiž nelze takové funkce považovat za poskytování služby „s nízkou přidanou hodnotou“, takže použití míry návratnosti nejčastěji pozorované u poskytování služeb s nízkou přidanou hodnotou uvnitř skupiny nebylo v tomto případě vhodné.

S ohledem na všechny tyto úvahy dospěl Tribunál k závěru, že hlavní Komisí uplatňované poznatky neumožňovaly prokázat, že by daňové zatížení společnosti LuxOpCo bylo uměle sníženo z důvodu nadhodnocení licenčního poplatku.

A dále Tribunál po přezkoumání tří podpůrných zjištění týkajících se výhody dospěl k závěru, že Komise se v tomto rámci nepodařilo prokázat ani to, že zjištěné metodické chyby nutně vedly k podhodnocení odměny, kterou by LuxOpCo obdržela za obvyklých tržních podmínek, a tudíž k existenci výhody spočívající ve snížení jejího daňového zatížení. Konkrétně Komise sice mohla mít právoplatně za to, že některé funkce společnosti LuxOpCo v souvislosti s nehmotnými aktivy přesahovaly rámec pouhých „řídících“ funkcí, metodickou volbu, kterou z toho vyvodila, však právně dostačujícím způsobem neodůvodnila. Neprokázala ani, jak by funkce společnosti LuxOpCo, tak jak je Komise určila, musely nutně vést k vyšší odměně uvedené společnosti. Stejně tak se Komise mylila a nesplnila důkazní požadavky, pokud jde o volbu nejvhodnějšího ukazatele výše zisku i o horní hranice schválený dotčeným PDR pro účely stanovení zdanitelného příjmu společnosti LuxOpCo.

Z těchto důvodů dospěl Tribunál k závěru, že žádné ze zjištění uvedených Komisí v napadeném rozhodnutí nepostačovalo k prokázání existence zvýhodnění ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, a proto muselo být toto rozhodnutí v plném rozsahu zrušeno.

Rozsudek ze dne 12. května 2021, opravený usnesením ze dne 16. září 2021, Lucembursko a další v. Komise (T-516/18 a T-525/18, napadený kasačním opravným prostředkem⁸⁰, [EU:T:2021:599](#))

V letech 2008 až 2014 přijaly lucemburské daňové orgány dva balíčky předběžných daňových rozhodnutí (tax rulings, dále jen „dotčená daňová rozhodnutí“) v rámci organizačních a daňových konstrukcí týkajících se převodů činností mezi společnostmi skupiny Engie, které všechny mají sídlo v Lucembursku.

Transakce prováděné v rámci každé konstrukce se schematicky uskutečňovaly ve třech po sobě následujících fázích. Nejprve holdingová společnost převedla svá aktiva na dceřinou společnost. Následně v druhém kroku tato dceřiná společnost upsala u zprostředkovatelské společnosti bezúročnou půjčku povinně přeměnitelnou na akcie (ZORA) za účelem financování převedených aktiv. Kromě toho, že se jednalo o bezúročnou půjčku, dceřiná společnost splatila upsanou půjčku ZORA v okamžiku její přeměny tím, že vydala akcie ve výši představující nominální hodnotu půjčky navýšenou o prémii, kterou tvořil v podstatě celkový zisk vytvořený dceřinou společností během doby trvání půjčky (navýšení půjčky ZORA). Ve třetím kroku zprostředkovatelská společnost financovala půjčku poskytnutou dceřiné společnosti uzavřením forwardové smlouvy s holdingovou společností, podle níž holdingová společnost zaplatila uvedené zprostředkovatelské společnosti částku rovnající se nominální hodnotě půjčky výměnou za nabytí práv na akcie, které dceřiná společnost vydala při přeměně půjčky ZORA. Pokud tak dceřiná společnost dosáhla za doby trvání půjčky ZORA zisku, získala holdingová společnost právo na všechny vydané akcie, v jejichž hodnotě byl kromě nominální hodnoty půjčky zahrnut i případný dosažený zisk.

Tyto konstrukce byly schváleny dotčenými daňovými rozhodnutími. Z daňového hlediska zaplatila podle dotčených daňových rozhodnutí daň z marže dohodnuté s lucemburskou daňovou správou pouze dceřiná společnost. Poté, co Komise požádala lucemburské orgány o informace o dotčených daňových rozhodnutích, zahájila formální vyšetřovací řízení, v jehož závěru konstatovala, že z konstrukcí potvrzených daňovou správou vyplývá, že téměř všechny zisky dosažené dceřinými společnostmi usazenými v Lucembursku nebyly zdaněny. V důsledku toho v rozhodnutí přijatém v roce 2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“) dospěla Komise k závěru, že dotčená daňová rozhodnutí představují státní podpory neslučitelné s vnitřním trhem a protiprávní, které musí lucemburské orgány získat od příjemců zpět.

⁸⁰ | Věci C-451/21 P, *Lucembursko v. Komise*, a C-454/21 P, *Engie Global LNG Holding a další v. Komise*.

Lucemburské velkovévodství (věc T-516/18) a společnosti skupiny Engie (věc T-525/18) podaly žalobu k Tribunálu, kterou se domáhaly zrušení napadeného rozhodnutí.

Ve svém rozsudku Tribunál potvrdil přístup Komise spočívající v tom, že v případě komplexní organizační a daňové konstrukce posuzuje její skutečnou podstatu z hospodářského a daňového hlediska, spíše než by zaujímala formalistický přístup spočívající v izolovaném zohlednění každé operace v rámci konstrukce. Kromě toho měl Tribunál za to, že Komise správně konstatovala, že byla poskytnuta selektivní výhoda vyplývající z neuplatnění vnitrostátních ustanovení týkajících se zneužití práva.

Závěry Tribunálu

Vzhledem k tomu, že přímé zdanění spadá do výlučné pravomoci členských států, Tribunál připomněl, že Komise při zkoumání otázky, zda jsou dotčená daňová rozhodnutí v souladu s pravidly v oblasti státních podpor, neprovedla žádnou „skrytou daňovou harmonizaci“, nýbrž vykonala pravomoc vyplývající z unijního práva. Komisi totiž vzhledem k tomu, že má pravomoc dohlížet na dodržování článku 107 SFEU, nemůže být vytýkáno, že překročila své pravomoci tím, že přezkoumala dotčená daňová rozhodnutí za účelem ověření, zda představují státní podporu, a pokud ano, zda je tato podpora slučitelná s vnitřním trhem. V projednávané věci Tribunál poukázal na to, že ověřením, zda jsou dotčená daňová rozhodnutí v souladu s předpisy v oblasti státních podpor, Komise pouze posoudila takzvané „obvyklé“ zdanění definované lucemburským daňovým právem, jak jej uplatňují lucemburské daňové orgány.

Tribunál rovněž zamítl žalobní důvody vycházející v podstatě z nesprávného posouzení a nesprávného právního posouzení při určení selektivní výhody vedoucí ke státní podpoře.

V rámci přezkumu těchto žalobních důvodů jsou nejprve odmítnuty argumenty, které poukazují na záměnu podmínek týkajících se konstatování výhody a prokázání selektivity dotčených daňových rozhodnutí. V tomto ohledu Tribunál připomněl, že s ohledem na daňovou povahu dotčených daňových rozhodnutí mohou být tyto dvě podmínky posuzovány současně. V daňové oblasti se totiž přezkum výhody a přezkum selektivity překrývají, jelikož obě tato kritéria vyžadují, aby bylo prokázáno, že napadené daňové opatření vede ke snížení výše daně, kterou by byl za obvyklých okolností příjemce tohoto opatření povinen odvést na základě řádného daňového režimu, který je tudíž použitelný na jiné daňové poplatníky nacházející se ve stejném postavení. V projednávané věci přitom Tribunál konstatoval, že se Komise snažila prokázat, že dotčená daňová rozhodnutí vedla ke snížení výše daně, která by za obvyklých okolností byla odvedena na základě řádného daňového režimu, a že tato opatření tudíž představovala odchylku od daňových předpisů použitelných na jiné daňové poplatníky nacházející se ve srovnatelné skutkové a právní situaci.

Dále Tribunál odmítl argumenty týkající se neexistence selektivní výhody na úrovni holdingových společností ve světle užšího referenčního rámce stanoveného na základě lucemburských daňových ustanovení týkajících se zdanění výplaty rozděleného zisku a osvobození příjmů z kapitálových účastí od daně⁸¹. Pokud jde o definici tohoto referenčního rámce, vzhledem k tomu, že Tribunál uvedl, že z analýzy těchto daňových ustanovení vyplývá, že osvobození příjmů z kapitálových účastí od daně je použitelné pouze na příjmy, které nebyly odpočteny od zdanitelných příjmů dceřiných společností, rozhodl, že se Komise nedopustila nesprávného právního posouzení, když konstatovala, že osvobození příjmů z kapitálových účastí od daně na úrovni mateřské společnosti je závislé na zdanění výplaty zisků rozdělovaných mateřskou společností na úrovni její dceřiné společnosti. Pokud jde o identifikaci odchylky od definovaného referenčního rámce, Tribunál zdůraznil, že na rozdíl od formalistického přístupu, kdy je každá z transakcí v rámci vytvořené daňové struktury posuzována

81| Články 164 a 166 loi concernant l'impôt sur le revenu (zákon o dani z příjmu).

izolovaně, je nutné nahlédnout pod povrch zdánlivých právních skutečností, aby bylo možné posoudit skutečnou podstatu uvedené struktury z hospodářského a daňového hlediska. Poukázal na to, že v dané věci byly dotčenými daňovými rozhodnutími potvrzeny jednotlivé transakce tvořící jeden celek, v jehož rámci byl v dokola se opakujících vzájemně propojených krocích uskutečněn převod odvětví činnosti a jeho financování mezi třemi společnostmi náležejícími do stejné skupiny. Tyto transakce byly navrženy tak, že budou provedeny ve třech po sobě následujících, avšak vzájemně propojených fázích, do nichž bude zapojena holdingová, zprostředkovatelská a dceřiná společnost. Za těchto podmínek měl Tribunál za to, že se Komise mohla domnívat, že se lucemburská daňová správa odchýlila od referenčního rámce tím, že potvrdila osvobození od daně na úrovni holdingových společností ve vztahu k příjmům z kapitálových účastí, které z hospodářského hlediska odpovídají částce, která byla v rámci organizační a daňové konstrukce odečtena jako výdaje dceřiných společností⁸². S ohledem na vazby zjištěné Komisí v rámci této konstrukce Tribunál rozhodl, že se Komise nedopustila nesprávného právního posouzení, když na úrovni holdingových společností zohlednila kombinovaný účinek odečitatelnosti příjmů na úrovni dceřiné společnosti a jejich následného osvobození od daně na úrovni mateřské společnosti.

Poté, co Tribunál odmítl argumenty vycházející jednak z neprokázání porušení vnitrostátních daňových ustanovení ze strany Komise a jednak z neexistence identifikace společností, kterým byl odmítnut totožný daňový režim pro stejnou daňovou konstrukci, dospěl k závěru, že Komise prokázala selektivitu dotčených daňových rozhodnutí ve světle užšího referenčního rámce.

V napadeném rozhodnutí Komise rovněž ověřovala selektivnost dotčených daňových rozhodnutí ve světle ustanovení týkajícího se zneužití práv, které je nedílnou součástí lucemburského systému zdanění právnických osob. S ohledem na novost tohoto odůvodnění, které má prokázat selektivnost dotčených daňových rozhodnutí, považoval Tribunál za vhodné přezkoumat opodstatněnost argumentů zpochybňujících toto odůvodnění. Jelikož v tomto ohledu Komise prokázala, že kritéria stanovená lucemburským právem pro účely konstatování zneužití práva jsou splněna⁸³, Tribunál rozhodl, že nelze zpochybnit, že se na skupinu Engie vztahovalo preferenční daňové zacházení z důvodu, že v dotčených daňových rozhodnutích nebylo uplatněno ustanovení týkající se zneužití práva. S ohledem na cíl sledovaný ustanovením o zneužití práv, a sice předcházet zneužívajícím jednáním v daňové oblasti, se skupina Engie, a zejména holdingové společnosti nacházejí ve srovnatelné skutkové a právní situaci jako ostatní daňoví poplatníci v Lucembursku, kteří nemohou legitimně očekávat, že ve vztahu k nim rovněž nebude použito ustanovení o zneužití práv v případech, kdy jsou splněny podmínky pro jeho uplatnění. Z toho důvodu Tribunál rozhodl, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala odchylku od referenčního rámce představovaného ustanovením o zneužití práva.

82| Jedná se o navýšení půjčky ZORA, které dceřiná společnost odečetla jako výdaje.

83| Podmínkami pro určení zneužití práva jsou zaprvé použití právní formy soukromého práva, zadruhé snížení daňové zátěže, zatřetí použití nevhodného právního prostředku a začtvrté neexistence důvodů netýkajících se daní.

b) Výhoda financovaná ze státních prostředků

Rozsudek ze dne 9. června 2021, Dansk Erhverv v. Komise (T-47/19, napadený kasačním opravným prostředkem⁸⁴, [EU:T:2021:331](#))

Německá spolková právní úprava „VerpackV“⁸⁵ provádí směrnici 94/62 o obalech a obalových odpadech⁸⁶. Tato právní úprava zavádí u některých nápojových obalů na jedno použití systém zálohování, který zahrnuje daň z přidané hodnoty, jež musí být vybírána ve všech fázích distribučního řetězce až po prodej produktu konečnému spotřebiteli a jejíž výše musí být po vrácení obalu vrácena. Nevybrání této zálohy představuje správní delikt, za který lze uložit pokutu v maximální výši 100 000 eur.

V souladu s rozdělením pravomocí stanoveným Základním zákonem Spolkové republiky Německo spadá provádění této právní úpravy do odpovědnosti regionálních orgánů, které ji mohou uplatnit prostřednictvím správního příkazu nebo uložení pokuty. V tomto rámci měly orgány zemí Šlesvicko-Holštýnsko a Meklenbursko-Přední Pomořansko za to, že povinnost vybírat zálohu se nepoužije na příhraniční obchody, pokud jsou nápoje prodávány výlučně zákazníkům s bydlištěm zejména v Dánsku a pokud se tito zákazníci písemně zavážou (podpisem vývozního prohlášení) tyto nápoje zkonsumovat a odstranit jejich obal mimo německé území.

Vzhledem k tomu, že Dansk Erhverv (dále jen „žalobce“), profesní sdružení zastupující zájmy dánských podniků, se domnívalo, že toto osvobození od vybírání zálohy z nápojových obalů na jedno použití znamená poskytnutí protiprávní podpory neslučitelné s vnitřním trhem skupině maloobchodních podniků ze severu Německa, podalo stížnost ohledně státních podpor k Evropské komisi. Na závěr předběžné fáze přezkumu přijala Komise rozhodnutí, kterým konstatovala, že sporná opatření, a sice nevybírání zálohy, nevybírání daně z přidané hodnoty související se zálohou a neukládání pokuty podnikům, které zálohu nevybírají, státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU nepředstavují (dále jen „napadené rozhodnutí“)⁸⁷.

Dne 23. ledna 2019 podal žalobce proti tomuto rozhodnutí žalobu na neplatnost. Při přezkumu této žaloby Tribunál přináší důležitá upřesnění jednak ohledně vztahu ustanovení týkajících se státních podpor s jinými ustanoveními unijního práva nebo vnitrostátního práva a jednak ohledně důsledků, které je třeba v oblasti pokut vyvodit z existence obtíží při výkladu použitelné normy pro určení existence státních prostředků.

Závěry Tribunálu

Zprvce Tribunál upřesnil, v jakém rozsahu se lze užitečně dovolávat porušení ustanovení, která se netýkají práva státních podpor, za účelem prokázání protiprávnosti rozhodnutí přijatého v této oblasti Komisí. V tomto ohledu je podle Tribunálu třeba rozlišovat podle toho, zda rozhodnutí Komise rozhoduje o slučitelnosti podpory s vnitřním trhem, nebo zda se vyjadřuje k existenci podpory. Jelikož v prvním případě podpora,

⁸⁴ | Věci C-508/21 P, *Komise v. Dansk Erhverv*, a C-509/21 P, *IGG v. Dansk Erhverv*.

⁸⁵ | Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung) je nařízen ze dne 21. srpna 1998 o prevenci vzniku obalových odpadů a o jejich využití (BGBl. 1998 I, s. 2379).

⁸⁶ | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech (Úř. věst. 1994, L 365, s. 10; Zvl. vyd. 13/13, s. 349).

⁸⁷ | Rozhodnutí Komise C(2018) 6315 final ze dne 4. října 2018 o státní podpoře SA.44865 (2016/FC) – Německo – Údajná státní podpora ve prospěch německých příhraničních obchodu s nápoji.

kteřa některými ze svých podmínek porušuje jiná ustanovení Smlouvy o FEU, nemůže být prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem, se porušení jiných ustanovení Smlouvy o FEU, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, vnitrostátním opatřením kvalifikovaným jako státní podpora lze užitečně dovolávat za účelem zpochybnění legality rozhodnutí, ve kterém se Komise domnívá, že taková podpora slučitelná s vnitřním trhem je.

Podle Tribunálu naopak totéž neplatí pro rozhodnutí, jimiž se rozhoduje o existenci státní podpory. V tomto ohledu uvedl, že článek 11 SFEU opravdu stanoví, že požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do definice a provádění politik a činností Unie. Takové začlenění se však má uskutečnit na úrovni přezkumu slučitelnosti podpory, a nikoli přezkumu její existence. Vzhledem k tomu, že zohlednění důvodu obecného zájmu je ve fázi kvalifikace státní podpory irelevantní okolností, Tribunál rozhodl, že okolnost, že vnitrostátní opatření porušuje jiná ustanovení unijního práva než ta, která se týkají státních podpor, nelze jako takovou užitečně uplatnit za účelem prokázání, že toto opatření je státní podporou. Domněnka, že vnitrostátní opatření z důvodu porušení jiného ustanovení smluv představuje státní podporu, i když nespĺňuje podmínky výslovně stanovené v čl. 107 odst. 1 SFEU pro určení podpory, by totiž bylo v rozporu se zněním tohoto ustanovení.

Podle Tribunálu totéž platí a fortiori pro ustanovení práva členského státu. Z požadavků jednotného používání unijního práva a ze zásady rovnosti totiž vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou. Tribunál přitom konstatoval, že čl. 107 odst. 1 SFEU na právo členských států výslovně neodkazuje. Mimoto přezkoumávat legalitu vnitrostátních opatření z hlediska vnitrostátního práva přísluší nikoliv Komisi, ale příslušným vnitrostátním soudům. Pokud by přitom v tomto ohledu bylo připuštěno, že nedodržení ustanovení práva členského státu musí vést Komisi ke kvalifikaci vnitrostátních opatření jako státní podpory, mohla by Komise v rozporu s pravomocí vnitrostátních soudů rozhodnout o legalitě těchto opatření z hlediska daného práva.

Tribunál tak odmítl tvrzení žalobkyně, podle kterého Komise při přezkumu, zda je opatření spočívající v osvobození od výběru zálohy státní podporou, měla zohlednit povinnosti Spolkové republiky Německo, které vyplývají ze směrnice 94/62, ze zásady „znečišťovatel platí“ a z německého práva.

Zadruhé Tribunál při přezkumu výtky vycházející z toho, že Komise při posouzení, zda neuložení pokuty představuje výhodu financovanou ze státních prostředků, nesprávně uplatnila nové právní kritérium vycházející z existence obtíží při výkladu dotčené právní úpravy, uvedl, že v projednávaném případě je neuložení pokuty neoddělitelně spojeno s nevybíráním zálohy, a tedy s výkladem platné právní úpravy, který v praxi připouští příslušné německé regionální orgány. Takový kontext přitom neodpovídá žádnému z případů doposud zkoumaných judikaturou v oblasti pokut.

Za těchto podmínek se podle Tribunálu Komise správně opřela o nové právní kritérium vycházející ze souvislosti mezi výkladem relevantní právní úpravy a výkonem sankční pravomoci orgány, které jí disponují, aby přezkoumala, zda neuložení pokuty může být považováno za výhodu financovanou ze státních prostředků. Komise měla rovněž právem za to, že obtíže při výkladu právní úpravy mohou v zásadě vyloučit, že neuložení pokuty bude považováno za osvobození od pokuty představující státní podporu. Situace, ve které existují obtíže při výkladu normy, jejíž nedodržení může být sankcionováno uložením pokuty, se totiž z hlediska dotčené výhody značně liší od situace, kdy se příslušný orgán rozhodne osvobodit podnik od zaplacení pokuty, kterou by měl nést na základě právní úpravy. V prvním případě na rozdíl od toho druhého neexistuje předchozí zátěž. S ohledem na nejistý dosah normy se totiž existence protiprávního jednání nejeví jako zjevná, a sankce za takové jednání prostřednictvím pokuty se tedy v takové situaci nejistoty nejeví jako nezbytná nebo nevyhnutelná.

Tribunál nicméně upřesnil, že kritérium vycházející z existence obtíží při výkladu použitelné právní úpravy lze použít pouze za předpokladu, že tyto obtíže jsou dočasné a jsou součástí procesu postupného vyjasňování norem. Komise přitom neodkázala na dočasnou povahu těchto obtíží, která je zároveň inherentní postupnému vyjasňování norem, přestože k tomu, aby bylo možné dospět k závěru o neexistenci státních prostředků, musí být splněny obě tyto podmínky. V tomto ohledu, pokud jde o dočasnou povahu případných obtíží při výkladu právní úpravy, Tribunál poznamenal, že Komise neuvedla žádnou zvláštní okolnost, která by mohla odůvodnit přetrvávání takové nejistoty od roku 2005, či dokonce od roku 2003. Kromě toho, pokud jde o povahu inherentní postupnému vyjasňování obtíží při výkladu právní úpravy, Tribunál konstatoval, že žádná skutečnost ve spise neumožňuje dospět k závěru, že se takové obtíže odstraňovaly.

V důsledku toho Tribunál rozhodl, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení, když dospěla k závěru, že podmínka týkající se státních prostředků nebyla splněna, aniž zkoumala, zda obtíže při výkladu, z nichž vycházela, byly dočasné a inherentní postupnému vyjasňování norem. Toto zjištění představuje nepřímý důkaz umožňující mít za to, že Komise nebyla schopna překonat v rámci této předběžné fáze všechny závažné obtíže při určování, zda nevybírání zálohy a neukládání pokut představují státní podporu. Vzhledem k tomu, že byly identifikovány další indicie závažných obtíží, které Komise nemohla během předběžné fáze přezkumu překonat, zrušil Tribunál napadené rozhodnutí v plném rozsahu.

2. Podpory v odvětví letecké dopravy v souvislosti s pandemií covid-19

Rozsudek ze dne 17. února 2021, *Ryanair v. Komise (T-259/20, napadený kasačním opravným prostředkem*⁸⁸, [EU:T:2021:92](#))⁸⁹

V březnu 2020 Francouzská republika oznámila Evropské komisi opatření podpory ve formě moratoria na měsíční platby daně z civilního letectví a solidární daně z letenek v období od března do prosince 2020 (dále jen „moratorium na platbu daní“). Toto moratorium, které se vztahuje na letecké společnosti, jež jsou držiteli francouzské licence⁹⁰, spočívá v odkladu platby těchto daní do 1. ledna 2021 a poté v rozvržení plateb do 24 měsíců, tedy až do 31. prosince 2022. Přesná výše daní je stanovena podle počtu přepravených cestujících a počtu letů uskutečněných z francouzských letišť.

---

⁸⁸| Věc C-210/21 P, *Ryanair v. Komise*.

⁸⁹| K téže problematice viz rovněž rozsudky ze dne 14. dubna 2021, *Ryanair v. Komise (SAS, Dánsko; covid-19)* (T-378/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:194](#)), *Ryanair v. Komise (SAS, Švédsko; covid-19)* (T-379/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:195](#)), a *Ryanair v. Komise (Finnair I; covid-19)* (T-388/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:196](#)), ze dne 19. května 2021, *Ryanair v. Komise (TAP; covid-19)* (T-465/20, [EU:T:2021:284](#)), *Ryanair v. Komise (Španělsko; covid-19)* (T-628/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:285](#)) a *Ryanair v. Komise (KLM; covid-19)* (T-643/20, [EU:T:2021:286](#)), ze dne 9. června 2021, *Ryanair v. Komise (Condor; covid-19)* (T-665/20, [EU:T:2021:344](#)), a ze dne 14. července 2021, *Ryanair a Laudamotion v. Komise (Austrian Airlines; covid-19)* (T-677/20, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:465](#)).

⁹⁰| Licence vydaná na základě článku 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství (Úř. věst. 2008, L 293, s. 3).

Rozhodnutím ze dne 31. března 2020⁹¹ kvalifikovala Komise v souladu s čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU moratorium na platbu daní jako státní podporu⁹² slučitelnou s vnitřním trhem. Na základě tohoto ustanovení jsou s vnitřním trhem slučitelné podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.

Letecká společnost Ryanair podala žalobu znějící na zrušení tohoto rozhodnutí, kterou však desátý rozšířený senát Tribunálu zamítl. V této souvislosti uvedený senát poprvé zkoumal legalitu režimu státní podpory vytvořeného v reakci na dopady pandemie covid-19 z hlediska čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU. Tribunál mimoto upřesnil vzájemný vztah mezi pravidly týkajícími se státních podpor a jednak zásadou zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, která je zakotvena v čl. 18 prvním pododstavci SFEU, a jednak zásadou volného pohybu služeb.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé provedl přezkum rozhodnutí Komise z hlediska čl. 18 prvního pododstavce SFEU, který zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti v rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení. Vzhledem k tomu, že čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU podle Tribunálu patří mezi tato zvláštní ustanovení, tento přitom zkoumal, zda moratorium na platby daní může být na základě tohoto ustanovení prohlášeno za slučitelné s vnitřním trhem.

V tomto ohledu Tribunál potvrdil, že pandemie covid-19 a opatření spočívající v omezení dopravy a volného pohybu, která Francouzská republika přijala v reakci na ni, představují jako celek mimořádnou událost ve smyslu čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU, která způsobila leteckým společnostem působícím ve Francii hospodářské škody. Podle Tribunálu je rovněž nesporné, že cílem moratoria na platbu daní je skutečně náhrada uvedené škody.

Tribunál dále konstatoval, že omezení moratoria na platbu daní na letecké společnosti, které jsou držiteli francouzské licence, je vhodné k dosažení cíle náhrady škod způsobených uvedenou mimořádnou událostí. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že podle nařízení o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství se držení francouzské licence fakticky vyznačuje tím, že letecké společnosti mají hlavní místo hlavní obchodní činnosti na francouzském území a podléhají finančnímu dohledu a dohledu nad dobrou pověstí ze strany francouzských orgánů. Podle Tribunálu ustanovení uvedeného nařízení stanoví vzájemné povinnosti leteckých společností, které jsou držitelkami francouzské licence, a francouzských orgánů, a tedy zvláštní a stabilní vztah mezi nimi, který adekvátním způsobem splňuje podmínky stanovené v čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU.

Pokud jde o přiměřenost moratoria na platbu daní, Tribunál mimo jiné zdůraznil, že letecké společnosti způsobilé pro režim podpory jsou nejvíce postiženy opatřeními spočívajícími v omezení dopravy a volného pohybu, která byla ve Francii přijata. Rozšíření uvedeného moratoria na společnosti, které nemají sídlo ve Francii, by naproti tomu neumožnilo tak přesně a bez rizika nadměrné kompenzace dosáhnout cíle náhrady hospodářských škod způsobených leteckým společnostem působícím ve Francii.

---

91 | Rozhodnutí Komise ze dne 31. března 2020, C(2020) 2097 final o státní podpoře SA.56765 (2020/N) – Francie – Covid-19 – Moratorium na platbu daní z letecké dopravy přijaté ve prospěch podniků veřejné letecké dopravy.

92 | Ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

S ohledem na tato konstatování Tribunál potvrdil, že cíl moratoria na platbu daní splňuje požadavky pro výjimku stanovenou v čl. 107 odst. 2 písm. b) SFEU a že podmínky poskytnutí této podpory nepřekračují meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. Uvedený režim tudíž nepředstavoval ani diskriminaci zakázanou na základě čl. 18 prvního pododstavce SFEU.

Zadruhé Tribunál zkoumal rozhodnutí Komise z hlediska volného pohybu služeb uvedeného v článku 56 SFEU. Tribunál v tomto ohledu připomněl, že tato základní svoboda se jako taková nevztahuje na oblast dopravy, která podléhá zvláštnímu právnímu režimu, pod nějž spadá uvedené nařízení, které stanoví společná pravidla pro provozování leteckých služeb ve Společenství. Cílem tohoto nařízení je přitom právě vymezit podmínky pro uplatnění zásady volného pohybu služeb v odvětví letecké dopravy. Společnost Ryanair se nicméně nedovolávala jakéhokoliv porušení uvedeného nařízení.

Zatřetí Tribunál zamítl žalobní důvod, podle kterého se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení hodnoty výhody poskytnuté leteckým společnostem, na které se moratorium na platbu daní vztahuje. Tribunál konstatoval, že výše škod způsobených adresátům moratoria je se vši pravděpodobností v nominální hodnotě vyšší než celková nominální hodnota moratoria, takže hrozba případné nadměrné kompenzace musí být jasně vyloučena. Tribunál navíc zdůraznil, že Komise zohlednila závazek Francouzské republiky, že jí poskytne podrobnou metodologii způsobu, jakým tento členský stát zamýšlel *a posteriori* a pro každého příjemce vyčíslit výši škod spojených s krizí způsobenou pandemií, což představuje dodatečnou záruku, aby se zabránilo jakémukoli nebezpečí nadměrné kompenzace.

Tribunál nakonec jako neopodstatněný zamítl žalobní důvod, který vycházel z údajného porušení povinnosti uvést odůvodnění, a konstatoval, že není nutné zkoumat opodstatněnost žalobního důvodu vycházejícího z porušení procesních práv odvozených z čl. 108 odst. 2 SFEU.

Rozsudek ze dne 17. února 2021, Ryanair v. Komise (T-238/20, napadený kasačním opravným prostředkem⁹³, [EU:T:2021:91](#))

V dubnu 2020 Švédské království oznámilo Evropské komisi opatření podpory ve formě režimu úvěrových záruk na podporu leteckých společností, které jsou držiteli švédské provozní licence, v souvislosti s pandemií covid-19 (dále jen „režim úvěrových záruk“). Tento režim se konkrétně vztahoval na letecké společnosti, které byly k 1. lednu 2020 držitelkami licence k provozování obchodních činností v oblasti letectví, s výjimkou leteckých společností, které uskutečňují neplánované lety. Maximální výše úvěrů zaručených na základě tohoto režimu činila 5 miliard švédských korun (SEK) a záruka musela být poskytnuta do 31. prosince 2020 a na dobu maximálně šesti let.

Komise měla za to, že oznámený režim představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, a posoudila jej ve světle svého sdělení ze dne 19. března 2020 nazvaného „Dočasný rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy covid-19“⁹⁴. Rozhodnutím ze dne 11. dubna

---

⁹³ | Věc C-209/21 P, *Ryanair v. Komise*.

⁹⁴ | Úř. věst. 2020, C 91 I, s. 1, ve znění sdělení Komise nazvaného „Změna dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy covid-19“ (Úř. věst. 2020, C 112 I, s. 1).

2020⁹⁵ Komise prohlásila oznámený režim za slučitelný s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Podle tohoto ustanovení mohou být podpory, které mají napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu, považovány za takto slučitelné.

Letecká společnost Ryanair podala žalobu znějící na zrušení tohoto rozhodnutí, kterou však desátý rozšířený senát Tribunálu zamítl. V této souvislosti uvedený senát poprvé zkoumal legalitu režimu státní podpory vytvořeného v reakci na dopady pandemie covid-19 z hlediska čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Tribunál mimo jiné upřesnil vzájemný vztah mezi pravidly týkajícími se státních podpor a zásadou zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, která je zakotvena v čl. 18 prvním pododstavci SFEU, na jedné straně a zásadou volného pohybu služeb na straně druhé.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé provedl přezkum rozhodnutí Komise z hlediska čl. 18 prvního pododstavce SFEU, který zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti v rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení. Vzhledem k tomu, že čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU podle Tribunálu mezi tato zvláštní ustanovení patří, Tribunál zkoumal, zda režim úvěrových záruk mohl být na základě tohoto ustanovení prohlášen za slučitelný s vnitřním trhem.

V tomto ohledu potvrdil, že cíl režimu úvěrových záruk splňuje podmínky stanovené v čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU, jelikož skutečně má napravit vážnou poruchu ve švédském hospodářství způsobenou pandemií covid-19, konkrétně zásadní negativní dopady této pandemie na odvětví letecké dopravy ve Švédsku, a tudíž na letecké služby na území tohoto členského státu.

Tribunál dále konstatoval, že omezení režimu úvěrových záruk na letecké společnosti, které byly držitelkami švédské licence, bylo vhodné k dosažení cíle nápravy vážné poruchy v hospodářství dotčené země. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že podle nařízení o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství se držení švédské licence fakticky vyznačuje tím, že letecké společnosti mají hlavní místo obchodní činnosti na švédském území a podléhají finančnímu dohledu a dohledu nad dobrou pověstí ze strany švédských orgánů. Podle Tribunálu ustanovení uvedeného nařízení stanoví vzájemné povinnosti leteckých společností, které jsou držitelkami švédské licence, a švédskými orgány, a tedy zvláštní a stabilní vztah mezi nimi, který adekvátním způsobem splňuje podmínky stanovené v čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU.

Pokud šlo o přiměřenost režimu úvěrových záruk, Tribunál mimo jiné zdůraznil, že letecké společnosti způsobilé pro režim podpory zásadním způsobem přispívají k pravidelné obsluze Švédska, pokud jde o přepravu nákladu i cestujících, což odpovídá cíli zajištění propojení Švédska se světem. Rozšíření uvedeného režimu podpory na společnosti, které nemají sídlo ve Švédsku, by naproti tomu dosažení tohoto cíle neumožnilo.

Při zohlednění rozmanitosti dotčených situací Tribunál navíc potvrdil, že Komise se nedopustila nesprávného posouzení, když měla za to, že dotčený režim podpory nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle sledovaného švédskými orgány, který se stal klíčovým, jelikož tento stát na konci března 2020 konstatoval propad letecké dopravy cestujících na třech hlavních švédských letištích přibližně o 93 %.

95| Rozhodnutí Komise ze dne 11. dubna 2020, C(2020) 2366 final o státní podpoře SA.56812 (2020/N) – Švédsko – Covid-19: režim úvěrových záruk ve prospěch leteckých společností.

S ohledem na tato konstatování Tribunál potvrdil, že cíl režimu úvěrových záruk splňoval požadavky pro výjimku stanovenou v čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU a že podmínky poskytnutí této podpory nepřekračovaly meze toho, co bylo k dosažení tohoto cíle nezbytné. Uvedený režim tudíž nepředstavoval ani diskriminaci zakázanou na základě čl. 18 prvního pododstavce SFEU.

Zadruhé Tribunál zkoumal rozhodnutí Komise z hlediska volného pohybu služeb uvedeného v článku 56 SFEU. Tribunál v tomto ohledu připomněl, že tato základní svoboda se jako taková nevztahuje na oblast dopravy, která podléhá zvláštnímu právnímu režimu, pod nějž spadá uvedené nařízení, které stanoví společná pravidla pro provozování leteckých služeb ve Společenství. Cílem tohoto nařízení je přitom právě vymezit podmínky pro uplatnění zásady volného pohybu služeb v odvětví letecké dopravy. Společnost Ryanair se nicméně nedovolávala jakéhokoliv porušení uvedeného nařízení.

Zatřetí Tribunál zamítl žalobní důvod, podle kterého Komise porušila povinnost poměřit prospěšné a negativní účinky podpory na podmínky obchodu a na zachování nenarušené hospodářské soutěže. Tribunál v tomto ohledu uvedl, že takové poměření není v čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU požadováno, jelikož se má za to, že taková opatření podpory přijatá k nápravě vážné poruchy v hospodářství některého členského státu, jako je dotčený režim úvěrových záruk, jsou, pokud jsou nezbytná, vhodná a přiměřená, z tohoto důvodu přijata v zájmu Unie.

Tribunál nakonec jako neopodstatněný zamítl žalobní důvod, který vycházel z údajného porušení povinnosti uvést odůvodnění, a konstatoval, že není nutné zkoumat opodstatněnost žalobního důvodu vycházejícího z porušení procesních práv odvozených z čl. 108 odst. 2 SFEU.

3. Podpory v odvětví energetiky

Rozsudek ze dne 15. září 2021, CAPA a další v. Komise (T-777/19, napadený kasačním opravným prostředkem⁹⁶, [EU:T:2021:588](#))

V letech 2011 a 2013 vypsala Francie zadávací řízení na výstavbu prvních větrných parků na moři provozovaných v této zemi. Dotčených šest projektů, jejichž předpokládaná životnost činí 25 let, zabírá mořské oblasti využívané pro rybolov.

Projekty výstavby a provozu větrných parků jsou dotovány formou povinného výkupu elektřiny za vyšší než tržní cenu, přičemž dodatečné náklady jsou plně kompenzovány státem.

Rozhodnutím ze dne 26. července 2019⁹⁷ (dále jen „napadené rozhodnutí“) měla Evropská komise za to, že tyto dotace představují státní podpory, které jsou slučitelné s vnitřním trhem⁹⁸ (dále jen „sporné podpory“). Z tohoto důvodu se rozhodla nevznášet námitky.

---

96 | Věc C-742/21 P, *CAPA a další v. Komise*.

97 | Rozhodnutí Komise C(2019) 5498 final ze dne 26. července 2019 o státních podporách SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) a SA.48007 (2017/NN), poskytnutých Francouzskou republikou ve prospěch šesti větrných parků na moři (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, ostrovy Yeu a Noirmoutier, Dieppe a le Tréport, Saint Briec).

98 | Podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.

Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA), společnost, jejíž klienty tvoří rybáři, a deset rybářských podniků nebo podnikatelů v odvětví rybolovu (dále jen „žalující rybáři“) podali k Tribunálu žalobu na neplatnost napadeného rozhodnutí. Tuto žalobu však jako nepřipustnou odmítl devátý rozšířený senát Tribunálu, který konstatoval, že žalobci nebyli aktivně legitimováni k podání takové žaloby.

Závěry Tribunálu

Úvodem Tribunál připomněl, že napadeno bylo rozhodnutí nevznášet námitky proti sporným podporám, kterým Komise implicitně, ale nevyhnutelně odmítla zahájit formální vyšetřovací řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bránilo „zúčastněným stranám“⁹⁹ předložit připomínky v rámci formálního vyšetřovacího řízení ohledně dotčených podpor, mohly uvedené rozhodnutí napadnout u unijního soudu v rozsahu, v němž porušovalo jejich procesní práva. Aby mohly být osoba, podnik nebo sdružení podniků kvalifikovány jako „zúčastněná strana“, je nezbytné, aby právně dostačujícím způsobem prokázaly, že podpora může mít konkrétní dopad na jejich situaci.

Pokud šlo o kvalifikaci žalujících rybářů jako „zúčastněných stran“ oprávněných k podání žaloby proti napadenému rozhodnutí, Tribunál konstatoval, že k odůvodnění své aktivní legitimace se dovolávali existence nepřímého konkurenčního vztahu mezi jejich činnostmi a činnostmi příjemců sporných podpor a v každém případě rizika konkrétního dopadu těchto podpor na jejich situaci.

Stran uvedeného nepřímého konkurenčního vztahu Tribunál uvedl, že žalobci nemohli tvrdit, že jejich výrobní proces zahrnuje používání téže „suroviny“ jako v případě provozovatelů větrných parků. Podle svého obvyklého významu totiž výrazu „surovina“ označuje přírodní zdroj nebo nezpracovaný výrobek, který je používán jako vstupní materiál v procesu výroby zboží. V projednávané věci není „surovinou“ jako takovou pro příslušnou hospodářskou činnost přístup do oblasti veřejného mořského prostoru využívané rybáři i provozovateli větrných parků na moři, ale jsou jí přírodní zdroje, které se v ní nacházejí, tedy rybolovné zdroje a kinetická energie větru. Vzhledem k tomu, že jsou uvedené zdroje odlišné, nenacházejí se při jejich využívání žalující rybáři v konkurenčním postavení k provozovatelům uvedených parků.

Tribunál tak dospěl k závěru, že žalující rybáři nemohli být považováni za zúčastněné strany, které byly oprávněny k podání žaloby proti napadenému rozhodnutí na základě údajného nepřímého konkurenčního vztahu s příjemci sporných podpor.

Pokud šlo o dovolávané riziko konkrétního dopadu sporných podpor na situaci žalujících rybářů, Tribunál následně zkoumal, zda lze údajné negativní dopady provozování větrných parků na jejich okolí, a zejména na koexistující rybolovné činnosti, mořské prostředí a rybolovné zdroje považovat za konkrétní dopad poskytnutí těchto podpor na situaci dotčených rybářských podniků.

V tomto ohledu Tribunál zdůraznil, že i když nebylo možné v zásadě vyloučit, že se podpora konkrétně dotýkala zájmů třetích osob z důvodu dopadů, které má podporované zařízení na své okolí, a především na jiné činnosti, které jsou vykonávány v jeho blízkosti, musely tyto třetí osoby k tomu, aby mohly být kvalifikovány jako zúčastněné strany, právně dostačujícím způsobem prokázat riziko takového konkrétního dotčení. Navíc k tomu nestačí prokázat existenci uvedených dopadů, ale je třeba ještě doložit, že tyto dopady vyplývají ze samotné podpory. Tento důkaz však žalující rybáři nepředložili.

⁹⁹ Ve smyslu čl. 1 písm. h) nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 [SFEU] (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9).

Tvrzené dopady dotčených projektů na rybolovné činnosti žalujících rybářů totiž vyplývají jednak z rozhodnutí francouzských orgánů o výstavbě těchto projektů v dotčených oblastech v rámci jejich politiky využívání energetických zdrojů a jednak z právní úpravy veřejného mořského prostoru a technických opatření vztahujících se na uvedené projekty. I když rozhodnutí těchto orgánů přiznat provozovatelům těchto projektů podpory ve formě státem financovaného povinného výkupu poskytuje těmto provozovatelům výhodu oproti výrobcům nedotované elektřiny, nemělo toto rozhodnutí samo o sobě vliv na hospodářské výsledky žalujících rybářů.

S ohledem na výše uvedené dospěl Tribunál k závěru, že sporné podpory nemohou být považovány za podpory, které mohou mít samy o sobě konkrétní dopad na jejich situaci, takže žalující rybáři z něj nemohli vyvozovat aktivní legitimaci k podání žaloby na napadené rozhodnutí.

Pokud šlo konečně o kvalifikaci Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) jako „zúčastněné strany“, Tribunál uvedl, že činnost této společnosti, jejíž klienty tvoří rybáři, závisí na hospodářských rozhodnutích jejích klientů, a nikoli na vyplácení sporných podpor. Z toho plynulo, že riziko konkrétního dopadu uvedených podpor na její situaci nebylo každopádně prokázáno ani tuto společnost nebylo možné považovat za zúčastněnou stranu.

Rozsudek ze dne 6. října 2021, Tempus Energy Germany a T Energy Sweden v. Komise (T-167/19, [EU:T:2021:645](#))

Rozhodnutím ze dne 7. února 2018¹⁰⁰ Evropská komise rozhodla, že nevznese námitky vůči Polskem oznámenému režimu podpor, který počítal s vyplácením čtyř miliard polských zlotých (PLN), rozloženým do období deseti let, poskytovatelům kapacit na polském trhu s elektřinou (dále jen „oznámený režim podpor“). Komise měla konkrétně za to, aniž zahájila formální vyšetřovací řízení, že uvedený režim byl slučitelný s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU¹⁰¹.

Takto povolený kapacitní mechanismus byl určen k pokrytí očekávaného rozdílu mezi poptávkou po elektřině a kapacitou, a tudíž k zajištění trvalé bezpečnosti dodávek. Podle uvedeného mechanismu byli poskytovatelé kapacity vybíráni prostřednictvím centralizovaných aukcí, které byly organizovány v pravidelných intervalech. Jako protiplnění za fixní platby po dobu trvání dohody zaručovali poskytovatelé poskytování kapacit během období dodávek, jakož i jejich skutečné poskytování během nouzových situací. Tyto kapacity mohly být dány k dispozici buď výrobou a dodávkami elektřiny, nebo v případě řízení poptávky snížením poptávky v době kapacitního napětí v soustavě.

Tyto aukce byly v zásadě otevřeny stávajícím a novým producentům, subjektům provádějícím řízení poptávky a hospodářským subjektům poskytujícím skladování, usazeným v Polsku nebo v sousedních zemích. Doba platnosti dohod o poskytování kapacit byla v zásadě určena v závislosti na výši investičních nákladů dotyčných dodavatelů kapacit. Fixní platby byly financovány z poplatku za dodávky elektřiny vybíraného od konečných spotřebitelů.

100 | Rozhodnutí Evropské komise C(2018) 601 final ze dne 7. února 2018 nevznášet námitky proti režimu podpor týkajícímu se kapacitního mechanismu v Polsku – státní podpora SA.46100 (2017/N).

101 | V souladu s tímto ustanovením mohou být podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem, považovány za slučitelné s vnitřním trhem.

Rozhodnutí nevznášet námitky proti oznámenému režimu podpor bylo napadeno společnostmi Tempus Energy Germany GmbH a T Energy Sweden AB (dále jen, společně, „společnost Tempus“), které prodávají technologii řízení poptávky jednotlivcům a podnikatelům, zejména na německém a švédském trhu s elektřinou.

Žaloba na neplatnost podaná společností Tempus však byla Tribunálem zamítnuta. Ve svém rozsudku Tribunál zejména upřesnil přípustnost žaloby na neplatnost podané proti rozhodnutí Komise nevznést námitky proti oznámenému režimu podpor, a vysvětlil dosah některých ustanovení pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky¹⁰².

Závěry Tribunálu

Pokud jde zaprvé o přípustnost žaloby na neplatnost podané společností Tempus, Tribunál uvedl, že Tempus měla postavení zúčastněné strany ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU a čl. 1 písm. h) nařízení, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 SFEU, jelikož jí bylo rozhodnutím nevznášet námitky zabráněno předložit připomínky během formálního vyšetřovacího řízení ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU.

V tomto ohledu Tribunál odmítl argument, podle kterého Tempus nemohla mít postavení zúčastněné strany z důvodu, že nebyla „příímým soutěžitelem“ působícím na polském kapacitním trhu. Jelikož totiž Tempus měla pevný záměr i vlastní kapacitu vstoupit na něj v dohledné době a jelikož režim podpor zavedl překážky ztěžující tento vstup, byla na uvedeném trhu přinejmenším potenciálním soutěžitelem. Tempus právně dostačujícím způsobem prokázala, že její zájmy mohly být ovlivněny oznámeným režimem podpor a že provádění dohod i plateb za kapacitu mohlo mít konkrétní dopad na její situaci. Postavení společnosti Tempus jakožto zúčastněné strany bylo kromě toho potvrzeno jejím postavením subjektu působícího na sousedních, německém a švédském, trzích s elektřinou, které jí umožňovalo účastnit se polského kapacitního trhu.

Tribunál konstatoval, že důvody neplatnosti dovolávané společností Tempus směřovaly k uplatnění závažných obtíží, které měly vést Komisi k zahájení formálního vyšetřovacího řízení za účelem ochrany procesních práv, kterých požívá na základě čl. 108 odst. 2 SFEU, a potvrdil tak, že její žaloba byla přípustná.

Zadruhé Tribunál zkoumal meritorní otázku, zda předběžné posouzení provedené Komisí v projednávaném případě vedlo k závažným obtížím nebo pochybnostem¹⁰³ o slučitelnosti oznámeného režimu podpor s vnitřním trhem, takže měla zahájit formální vyšetřovací řízení stanovené v čl. 108 odst. 2 SFEU, aniž v tomto ohledu měla prostor pro uvážení.

Tribunál přitom poté, co upřesnil, že po existenci závažných obtíží nebo pochybností je třeba pátrat nejen v okolnostech přijetí rozhodnutí Komise přijatého po předběžném přezkoumání, ale rovněž v posouzeních, ze kterých vycházela, odmítl všechny argumenty předložené společností Tempus, pokud šlo o existenci závažných obtíží nebo pochybností o slučitelnosti oznámeného režimu podpor s vnitřním trhem. Tyto argumenty vycházely jednak z průběhu a délky řízení a jednak z obsahu rozhodnutí nevznášet námitky, konkrétně z údajné nesprávnosti, neúplnosti nebo nedostatečnosti posouzení slučitelnosti podpory s vnitřním trhem s ohledem na ustanovení pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky.

V tomto posledním ohledu Tribunál zejména uvedl, že podle uvedených pokynů jsou členské státy povinny vyvážit potenciálně protichůdné cíle bezpečnosti zásobování energií a ochrany životního prostředí, a to při dodržení zásady proporcionality. I když pokyny stanoví obecnější cíl přispění k posunu ke konkurenceschopnému

¹⁰² | Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020 (Úř. věst. 2014, C 200, s. 1).

¹⁰³ | Ve smyslu čl. 4 odst. 3 nařízení 2015/1589.

nízkouhlíkovému hospodářství účinně využívajícímu zdroje¹⁰⁴, nemohou být vykládány tak, že zakazují opatření podpory ve prospěch konvenčních elektráren, pokud se ukáže, že jsou nezbytná pro zajištění přiměřených výrobních kapacit, a tedy zabezpečení dodávek energií, ani tak, že ukládají přiznat absolutní přednost alternativním technikám, jako je řízení poptávky.

V. Duševní vlastnictví – Ochranná známka

Evropské unie

1. Absolutní důvody pro zamítnutí zápisu

a) Zvuková ochranná známka

Rozsudek ze dne 7. července 2021, Ardagh Metal Beverage Holdings v. EIPO (Kombinace zvuků vznikajících při otevírání plechovky s šumivým nápojem) (T-668/19, [EU:T:2021:420](#))

Společnost Ardagh Metal Beverage Holdings GmbH & Co. KG podala u Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) přihlášku zvukového označení jako ochranné známky Evropské unie. Toto označení předložené prostřednictvím zvukového souboru připomíná zvuk, který vzniká při otevření nápojové plechovky, následovaný tichem trvajícím po dobu přibližně jedné sekundy a šuměním po dobu přibližně devíti sekund. Zápis byl požadován pro různé nápoje, jakož i kovové obaly pro přepravu a skladování.

EUIPO tuto přihlášku k zápisu zamítl z důvodu, že přihlašovaná ochranná známka postrádá rozlišovací způsobilost.

Tribunál ve svém rozsudku žalobu společnosti Ardagh Metal Beverage Holdings zamítl a poprvé se vyjádřil k zápisu zvukové ochranné známky předložené ve zvukovém formátu. Tribunál poskytl upřesnění týkající se kritérií pro posouzení rozlišovací způsobilosti zvukových ochranných známek a vnímání těchto ochranných známek spotřebiteli obecně.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve připomněl, že kritéria pro posouzení rozlišovací způsobilosti¹⁰⁵ zvukových ochranných známek se neliší od kritérií použitelných na jiné kategorie ochranných známek a že zvukové označení musí mít určitou rezonanci, která cílovému spotřebiteli umožní vnímat jej a považovat jej za ochrannou známku,

¹⁰⁴ Viz odstavec 30 pokynů.

¹⁰⁵ Ve smyslu čl. 7 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. 2017, L 154, s. 1).

a nikoli za prvek funkční povahy či za indikátor bez inherentních vlastností¹⁰⁶. Spotřebitel dotčených výrobků nebo služeb tedy musí mít možnost vytvořit si na základě toliko vnímání ochranné známky, aniž by byla kombinována s jinými prvky, jako jsou zejména slovní nebo obrazové prvky, případně i jiná ochranná známka, spojitost s jejich obchodním původem.

Dále Tribunál v rozsahu, v němž EUIPO použil per analogiam judikaturu¹⁰⁷, podle níž pouze ochranná známka, která se podstatným způsobem odlišuje od normy nebo od zvyklostí daného odvětví, nepostrádá rozlišovací způsobilost, zdůraznil, že tato judikatura byla rozvinuta ve vztahu k trojrozměrným ochranným známkám sestávajícím z tvaru samotného výrobku nebo jeho obalu, přičemž ve vztahu k tomuto tvaru existuje norma nebo zvyklost daného odvětví. V takovém případě přitom dotčený spotřebitel, který je navyklý setkávat se s tvarem nebo tvary odpovídajícími této normě nebo zvyklostem, nebude trojrozměrnou ochrannou známkou vnímat jako údaj o obchodním původu výrobků, je-li její tvar totožný s obvyklým tvarem nebo tvary daných výrobků nebo je tomuto tvaru nebo tvarům podobný. Tribunál dodal, že tato judikatura nestanoví nová kritéria pro posouzení rozlišovací způsobilosti ochranné známky, ale pouze upřesňuje, že v rámci použití těchto kritérií není vnímání ze strany průměrného spotřebitele v případě trojrozměrné ochranné známky nutně stejné jako v případě slovní, obrazové nebo zvukové ochranné známky spočívající v označení nezávislém na vzhledu nebo tvaru výrobků. V důsledku toho Tribunál rozhodl, že uvedenou judikaturu týkající se trojrozměrných ochranných známek nelze na zvukové ochranné známky v zásadě použít. Nicméně i když EUIPO použil tuto judikaturu nesprávně, Tribunál konstatoval, že toto pochybení nemohlo zpochybnit úvahy uvedené v napadeném rozhodnutí, které bylo založeno také na jiném důvodu.

Pokud jde o tento další důvod, vycházející z toho, že relevantní veřejnost vnímá přihlášenou ochrannou známku jako funkční prvek dotčených výrobků, Tribunál na jedné straně poznamenal, že zvuk vznikající při otevření plechovky bude s ohledem na druh výrobků skutečně považován za čistě technický a funkční prvek. Otevření plechovky nebo láhve je totiž vlastní určitému technickému řešení spojenému s nakládáním s nápoji za účelem jejich konzumace, a takový zvuk nebude tudíž vnímán jako údaj o obchodním původu těchto výrobků. Na druhé straně si relevantní veřejnost okamžitě spojí zvuk šumění bublinek s nápoji. Mimoto Tribunál uvedl, že zvukové prvky a ticho trvající po dobu přibližně jedné sekundy nemají, posuzovány jako celek, žádnou inherentní vlastnost, jež by jim umožnila, aby je tato veřejnost vnímala jako údaj o obchodním původu výrobků. Tyto prvky nejsou dostatečně výrazné k tomu, aby se odlišovaly od srovnatelných zvuků v oblasti nápojů. Tribunál tedy potvrdil závěry EUIPO, pokud šlo o nedostatek rozlišovací způsobilosti přihlašované ochranné známky.

Nakonec Tribunál odmítl konstatování EUIPO, podle něhož je na trzích s nápoji a jejich obaly neobvyklé uvádět obchodní původ výrobku pouze pomocí zvuků z důvodu, že tyto výrobky až do okamžiku své konzumace nevydávají žádné zvuky. Tribunál uvedl, že většina výrobků totiž sama o sobě nevydávají zvuky a zvuk vydávají až v okamžiku konzumace. Pouhá skutečnost, že se zvuk může rozeznít až při konzumaci, tak neznamená, že užívání zvuků pro uvádění obchodního původu výrobku na určitém trhu je ještě neobvyklé. Tribunál nicméně vysvětlil, že případné pochybení EUIPO v tomto ohledu nevedlo ke zrušení napadeného rozhodnutí, neboť nemělo rozhodující vliv na jeho výrok.

106| Rozsudek ze dne 13. září 2016, *Globo Comunicação e Participações v. EUIPO (Zvuková ochranná známka)* (T-408/15, [EU:T:2016:468](#), body 41 a 45).

107| Viz zejména rozsudek ze dne 7. října 2004, *Mag Instrument v. OHIM* (C-136/02 P, [EU:C:2004:592](#), bod 31).

b) Ochranná známka s emblémem – Symbol CHZO

Rozsudek ze dne 1. prosince 2021, Schmid v. EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl g.g.A) (T-700/20, [EU:T:2021:851](#))

Gabriele Schmid je majitelkou ochranné známky Evropské unie, která je zapsána pro výrobek „olej z dýňových semen, podle chráněného zeměpisného označení ‚štýrský dýňový olej‘“. Tato obrazová ochranná známka obsahuje symbol Evropské unie pro „chráněné zeměpisné označení“ (dále jen „symbol CHZO“). Z tohoto důvodu podala Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (regionální zemědělská a lesnická komora Štýrska, Rakousko) k EUIPO návrh na prohlášení neplatnosti.

Zrušovací oddělení EUIPO prohlásilo spornou ochrannou známku za neplatnou. Odvolací senát EUIPO toto prohlášení neplatnosti potvrdil z důvodu, že sporná ochranná známka obsahuje celý symbol CHZO a že právo ani povinnost užívat tento symbol nezahrnují právo nechat jej chránit jakožto prvek ochranné známky.

Tribunál rozhodnutí odvolacího senátu zrušil. Rozhodl, že odvolací senát měl zkoumat, zda ochranná známka, která obsahuje emblém chráněný podle čl. 7 odst. 1 písm. i) nařízení č. 207/2009¹⁰⁸, posuzovaná jako celek může uvést veřejnost v omyl, pokud jde o spojitost mezi jejím majitelem nebo uživatelem a orgánem, na který dotčený emblém odkazuje. Tribunál upřesnil, že při tomto posouzení musí být zohledněny jednotlivé prvky tvořící takovou ochrannou známku.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve uvedl, že zákaz stanovený v čl. 7 odst. 1 písm. i) nařízení č. 207/2009 se použije, jsou-li splněny tři kumulativní podmínky:

- dotčený znak, emblém nebo erb představuje zvláštní veřejný zájem, přičemž existence spojitosti s některou z činností Unie stačí k prokázání, že se s jeho ochranou pojí veřejný zájem,
- příslušný orgán nedal k zápisu souhlas,
- ochranná známka obsahující dotčený znak, emblém nebo erb může uvést veřejnost v omyl, pokud jde o spojitost mezi jejím majitelem nebo uživatelem a orgánem, na který dotčený prvek odkazuje.

Pokud jde o uvedenou třetí podmínku, ta vyplývá ze skutečnosti, že rozsah ochrany přiznané článkem 7 odst. 1 písm. i) nařízení č. 207/2009 nemůže být větší než rozsah ochrany přiznané emblémům mezinárodních mezivládních organizací, které byly řádně oznámeny státům, které jsou smluvními stranami Pařížské úmluvy¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Článek 7 odst. 1 písm. i) nařízení Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Evropské unie (Úř. věst. 2009, L 78, s. 1) zakazuje zápis ochranných známek, které obsahují znaky, emblémy a erby jiné než ty, jež jsou uvedeny v čl. 7 odst. 1 písm. h) téhož nařízení, tedy jiné než znaky, emblémy a erby států nebo mezinárodních mezivládních organizací, které byly řádně oznámeny státům, které jsou smluvními stranami Úmluvy o ochraně průmyslového vlastnictví podepsané v Paříži dne 20. března 1883, naposledy revidované ve Stockholmu dne 14. července 1967 a pozměněné dne 28. září 1979 (Recueil des traités des Nations unies, sv. 828, č. 11851, s. 305, dále jen „Pařížská úmluva“), pokud představují zvláštní veřejný zájem a pokud příslušný orgán nedal souhlas k uvedenému zápisu.

¹⁰⁹ Podle čl. 7 odst. 1 písm. h) nařízení č. 207/2009.

Tyto emblémy jsou přitom chráněny pouze tehdy, když ochranná známka, která obsahuje takový emblém, jako celek navozuje u veřejnosti dojem spojitosti mezi svým majitelem nebo uživatelem a dotčenou mezinárodní mezivládní organizací¹¹⁰.

Článek 7 odst. 1 písm. i) nařízení č. 207/2009 se tak použije, pokud hrozí, že se veřejnost může domnívat, že označené výrobky nebo služby pocházejí od orgánu, na který odkazuje emblém reprodukováný v ochranné známce, nebo že jsou tímto orgánem schváleny či zaručeny nebo že s uvedeným orgánem souvisejí jiným způsobem.

Tribunál dále konstatoval, že odvolací senát nepřezkoumal třetí podmínku, a dopustil se tedy nesprávného právního posouzení. Uvedený senát totiž neposoudil způsob, jak by veřejnost vnímala symbol CHZO jakožto součást sporné ochranné známky posuzované jako celek, ani otázku, zda by hrozilo, že toto vnímání povede veřejnost k domněnce, že se na výrobky označené takovou ochrannou známkou vztahuje záruka Unie.

Tribunál konečně upřesnil, že EUIPO musí zkoumat nejen to, zda je dotčený emblém zcela nebo zčásti převzat v ochranné známce, do níž je začleněn. Při tomto posouzení musí být též zohledněny jednotlivé prvky tvořící takovou ochrannou známkou. Tato povinnost provést konkrétní globální přezkum není zpochybněna tím, že příznání ochrany symbolu CHZO na základě známkového práva může obecně narušit systém chráněných zeměpisných označení zavedený Unii.

2. Vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Rozsudek ze dne 6. října 2021, Indo European Foods v. EUIPO – Chakari (Abresham Super Basmati Selaa Grade One World's Best Rice) (T-342/20, napadený kasačním opravným prostředkem¹¹¹, [EU:T:2021:651](#))

H. A. Chakari požádal u EUIPO o zápis obrazové ochranné známky Evropské unie Abresham Super Basmati Selaa Grade One World's Best Rice pro rýžovou mouku a další potraviny vyrobené z rýže. Společnost Indo European Foods Ltd podala námitky proti zápisu této ochranné známky na základě slovní ochranné známky nezapsané ve Spojeném království BASMATI, užívané jako odkaz na rýži, která jí na základě práva použitelného ve Spojeném království umožňuje zabránit užívání přihlášené ochranné známky.

Rozhodnutím ze dne 2. dubna 2020 odvolací senát EUIPO námitky zamítl z důvodu, že Indo European Foods neprokázala, že jí název „basmati“ umožňuje zakázat užívání přihlášené ochranné známky ve Spojeném království.

Tribunál rozhodnutí odvolacího senátu EUIPO zrušil a vyjádřil se k tomu, jaké důsledky má na projednávané věci týkající se ochranných známek Evropské unie vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

---

¹¹⁰ | Tato podmínka vyplývá z čl. 6b odst. 1 písm. c) Pařížské úmluvy.

¹¹¹ | Věc C-801/21 P, *EUIPO v. Indo European Foods*.

Závěry Tribunálu

Zprvė Tribunál rozhodl, že vystoupení Spojeného království z Unie nevedlo k tomu, že by spor pozbyl svůj předmět.

Nejprve připomněl, že dohoda o vystoupení¹¹², která vymezuje podmínky pro vystoupení Spojeného království z Unie, vstoupila v platnost dne 1. února 2020 a stanovovala přechodné období od 1. února do 31. prosince 2020, během něhož se na území Spojeného království nadále uplatňovalo unijní právo.

Následně Tribunál uvedl, že rozhodnutí odvolacího senátu bylo přijato dne 2. dubna 2020, tedy během přechodného období. Až do konce tohoto období požívala starší ochranná známka nadále stejné ochrany, jaké by požívala, kdyby Spojené království z Unie nevystoupilo.

Konečně vzhledem k tomu, že cílem žaloby podané k Tribunálu byl přezkum legality rozhodnutí odvolacích senátů EUIPO, musel Tribunál uvedenou legalitu posuzovat k okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí. Mít za to, že předmět sporu v návaznosti na vystoupení Spojeného království z Unie zanikne, by přitom znamenalo, že by Tribunál zohlednil důvody, které vyvstaly až po přijetí rozhodnutí odvolacího senátu, jež nemají dopad na opodstatněnost tohoto rozhodnutí.

Zadruhé měl Tribunál za to, že Indo European Foods měla i nadále právní zájem na pokračování v řízení. V tomto ohledu Tribunál připomněl, že právní zájem na pokračování v řízení musí přetrvávat až do vydání soudního rozhodnutí, což předpokládá, že žaloba může účastníku řízení, který ji podal, přinést prospěch. Tribunál jednak odmítl argument EUIPO, podle něhož neexistence právního zájmu na pokračování v řízení vyplývá ze skutečnosti, že pokud by námitkám bylo vyhověno, přihlašovatel by mohl svou ochrannou známku převést na přihlášky národních ochranných známek ve všech členských státech Unie. Tyto úvahy totiž v zásadě platí pro všechna námitková řízení. Dále měl Tribunál za to, že v případě zrušení rozhodnutí odvolacího senátu a vrácení sporu by odvolací senát nebyl nucen odvolání zamítnout z důvodu neexistence starší ochranné známky chráněné právem členského státu. Po zrušení rozhodnutí odvolacího senátu totiž odvolací senát musí o tomto odvolání znovu rozhodnout, a to s ohledem na stav, který existoval v okamžiku jeho podání, přičemž odvolání se projedná v téže fázi, ve které se nacházelo před napadeným rozhodnutím.

Tribunál dále zrušil rozhodnutí odvolacího senátu z důvodu, že tento nesprávně vyložil zákonné podmínky extenzivní formy žaloby týkající se neoprávněného užívání označení (action for passing off) stanovené právem použitelným ve Spojeném království, jelikož vyloučil nebezpečí klamavé prezentace a újmy pro goodwill, kterého požívá výraz „basmati“.

---

112 | Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7).

VI. Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Omezující opatření

1. Ukrajina

Rozsudek ze dne 3. února 2021, *Klymenko v. Rada* (T-308/20, [EU:T:2021:52](#))¹¹³

Po potlačení demonstrací na náměstí Nezávislosti v Kyjevě (Ukrajina) v únoru 2014 přijala Rada Evropské unie dne 5. března 2014 rozhodnutí 2014/119/SZBP¹¹⁴ a nařízení č. 208/2014¹¹⁵, týkající se omezujících opatření vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině. Předmětem těchto aktů bylo zejména zmrazení finančních prostředků osob určených jako odpovědné za zpronevěru veřejných prostředků. Jméno žalobce bylo na seznam osob, subjektů a orgánů, na které se vztahují daná opatření, zařazeno dne 14. dubna 2014 z důvodu, že proti němu bylo na Ukrajině vedeno předběžné vyšetřování pro trestné činy v souvislosti se zpronevěrou veřejných prostředků a jejich nezákonným převodem do zahraničí. Rada následně opakovaně rozhodla o jeho ponechání na seznamu¹¹⁶ z důvodu, že ukrajinské orgány vedly vůči žalobci trestní řízení z důvodu zpronevěry veřejných prostředků nebo majetku.

V návaznosti na přijetí rozhodnutí 2020/373¹¹⁷ a nařízení 2020/370¹¹⁸, kterými Rada prodloužila zařazení jeho jména na sporný seznam, přičemž vůči němu uplatnila stejné odůvodnění, podal žalobce proti těmto aktům žalobu na neplatnost.

Tribunál oba tyto akty zrušil v rozsahu, v němž se týkaly žalobce, a připomněl, že pokud Rada zakládá omezující opatření na rozhodnutích třetího státu, musí se sama ujistit o tom, že orgány dotčeného státu při přijímání uvedených rozhodnutí dodržely základní práva uznaná Listinou základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

113| K téže problematice viz rovněž rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Klymenko v. Rada* (T-195/21, [EU:T:2021:925](#)).

114| Rozhodnutí Rady 2014/119/SZBP ze dne 5. března 2014 o omezujících opatřeních vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2014, L 66, s. 26).

115| Nařízení Rady (EU) č. 208/2014 ze dne 5. března 2014 o omezujících opatřeních vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2014, L 66, s. 1).

116| Viz usnesení ze dne 10. června 2016, *Klymenko v. Rada* (T-494/14, [EU:T:2016:360](#)), a rozsudky ze dne 8. listopadu 2017, *Klymenko v. Rada* (T-245/15, nezveřejněný, [EU:T:2017:792](#)), ze dne 11. července 2019, *Klymenko v. Rada* (T-274/18, [EU:T:2019:509](#)), ze dne 26. září 2019, *Klymenko v. Rada* (C-11/18 P, nezveřejněný, [EU:C:2019:786](#)), a ze dne 25. června 2020, *Klymenko v. Rada* (T-295/19, [EU:T:2020:287](#)).

117| Rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/373 ze dne 5. března 2020, kterým se mění rozhodnutí 2014/119/SZBP o omezujících opatřeních vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2020, L 71, s. 10).

118| Prováděcí nařízení Rady (EU) 2020/370 ze dne 5. března 2020, kterým se provádí nařízení (EU) č. 208/2014 o omezujících opatřeních vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině (Úř. věst. 2020, L 71, s. 1).

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve připomněl, že soudy Evropské unie musí přezkoumávat legalitu všech unijních aktů z hlediska základních práv. Unijní soud se musí zejména ujistit, že se napadený akt opírá o dostatečně pevný skutkový základ. Přestože se Rada při přijímání nebo zachovávání omezujících opatření může v tomto ohledu opírat o rozhodnutí třetího státu, musí ověřit, že při přijetí takového rozhodnutí bylo dodrženo právo na obhajobu a právo na účinnou soudní ochranu. Tribunál kromě toho upřesnil, že okolnost, že třetí stát přistoupil k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“), s sebou sice nese možnost kontroly Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v oblasti základních práv, která jsou EÚLP zaručena, avšak taková okolnost nemůže učinit Radě uložený požadavek ověřování nadbytečným.

Přestože v dotčené věci Rada v rámci své povinnosti uvést odůvodnění zmínila důvody, proč měla za to, že při přijetí rozhodnutí ukrajinských orgánů zahájit a vést trestní řízení pro zpronevěru veřejných prostředků byla práva na obhajobu a na účinnou soudní ochranu dodržena, Tribunál připomněl, že daná povinnost se liší od přezkumu opodstatněnosti odůvodnění, která spadá do materiální legality napadených aktů a jejíž přezkum Tribunál zajišťuje.

V tomto ohledu Tribunál zaprvé podotkl, že Rada nevyložila, do jaké míry soudní rozhodnutí uvedená v napadených aktech svědčí o dodržení práv žalobce na obhajobu a na účinnou soudní ochranu v průběhu trestních řízení. Pokud jde nejprve o rozhodnutí vyšetřujícího soudce ze dne 19. srpna 2019, Tribunál uvedl, že Rada měla ukrajinské orgány požádat o osvětlení informací, o které se vyšetřující soudce v souladu s ukrajinským trestním řádem opřel při závěru, že jméno žalobce figuruje na „seznamu mezinárodně hledaných osob“. Kromě toho, pokud šlo o rozhodnutí vyšetřujícího soudce z 1. března 2017 a 5. října 2018, jakož i o jeho rozhodnutí z 8. února 2017, Tribunál je odmítá a uvádí, že tato rozhodnutí byla přijata před přijetím napadených aktů. A konečně, Tribunál každopádně uvedl, že všechna uvedená rozhodnutí nejsou sama o sobě způsobilá prokázat, že rozhodnutí ukrajinských orgánů zahájit trestní řízení, o něž se opírá zachování omezujících opatření, bylo přijato při dodržení práv na obhajobu a na účinnou soudní ochranu. Všechna Radou zmíněná soudní rozhodnutí, která byla přijata v rámci trestních řízení, kterými bylo odůvodněno zařazení jména žalobce na seznam a jeho ponechání na něm, totiž mají ve vztahu k nim jen vedlejší charakter, neboť mají procesní povahu.

Tribunál měl zadruhé za to, že Rada nevyložila ani to, do jaké míry jí informace, které měla k dispozici ohledně zejména seznamování se obhajoby se spisem v trestních řízeních a s nimi souvisejících soudních rozhodnutí, umožnily mít za to, že ochrana dotčených práv byla zaručena, třebaže ukrajinská trestní řízení se stále nacházela ve fázi předběžného vyšetřování a dotčené věci, které se týkaly skutků údajně spáchaných v letech 2011 až 2014, ještě nebyly předloženy ukrajinským soudům k rozhodnutí ve věci. Tribunál v této souvislosti odkázal na EÚLP¹¹⁹ a Listinu¹²⁰, z nichž vyplývá, že zásada práva na účinnou soudní ochranu zahrnuje zejména právo na projednání věci v přiměřené lhůtě. Tribunál zdůraznil, že ESLP již měl za to, že porušení této zásady může být konstatováno mimo jiné tehdy, vyznačuje-li se trestní řízení nacházející se ve stadiu vyšetřování četnými fázemi nečinnosti, jež jsou přičitatelné orgánům příslušným k vedení tohoto vyšetřování. Tribunál v této souvislosti připomněl, že jsou-li vůči určité osobě uplatňována omezující opatření po dobu několika let, a to z důvodu jednoho a téhož trestního řízení vedeného v dotčeném třetím státě, je Rada povinna se hlouběji zabývat otázkou případného porušení základních práv této osoby ze strany dotčených orgánů. Rada proto měla přinejmenším uvést důvody, pro které se mohla domnívat, že tato práva byla respektována, pokud jde o to, zda byla žalobcova záležitost projednána v přiměřené lhůtě.

119| Článek 6 odst. 1 EÚLP.

120| Článek 47 Listiny.

Tribunál proto dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že by se Rada ujistila o tom, že ukrajinské orgány dodržely v rámci trestních řízení, ze kterých Rada vycházela, žalobcova práva na obhajobu a na účinnou soudní ochranu. Z toho proto vyvodil, že se Rada při ponechání jména žalobce na sporném seznamu dopustila nesprávného posouzení, které je způsobilé vést ke zrušení rozhodnutí 2020/373 a nařízení 2020/370.

Tribunál se však s ohledem na ustanovení čl. 60 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a článku 264 SFEU rozhodl zachovat účinky rozhodnutí 2020/373 ve vztahu k žalobci až do nabytí právní moci zrušení prováděcího nařízení 2020/370. Vzhledem k tomu, že oba tyto akty uplatňují na žalobce totožná opatření, rozdílná data zrušení prováděcího nařízení a zrušení rozhodnutí by v opačném případě mohla způsobit vážné ohrožení právní jistoty.

2. Sýrie

Rozsudek ze dne 24. listopadu 2021, *Assi v. Rada* (T-256/19, [EU:T:2021:818](#))

Bašar Assi je podnikatelem syrské státní příslušnosti, který vlastní podíly a vykonává činnosti v mnoha odvětvích syrské ekonomiky. V lednu 2019 byl zařazen na seznamy osob a subjektů, na které se vztahují omezující opatření, která vůči Syrské arabské republice přijala Rada Evropské unie¹²¹, a následně byl na těchto seznamech ponechán v květnu 2019 a v květnu 2020, zaprvé jakožto zakládající partner jedné letecké společnosti, zadruhé jakožto předseda správní rady společnosti Aman Dimashq, která se podílí na realizaci syrským režimem podporovaného projektu výstavby luxusních a obchodních nemovitostí, a zatřetí od roku 2020 proto, že společně se Samerem Fozem, který je na seznamy rovněž zařazen, a na jeho účet založil společnost Aman Facilities. Rada měla za to, že tyto činnosti umožňují Bašaru Assimu získat prospěch ze syrského režimu a podporovat jej.

Tyto důvody vycházely jednak z kritéria předního podnikatele působícího v Sýrii definovaného v čl. 27 odst. 2 písm. a) a článku 28 rozhodnutí 2013/255¹²² ve znění rozhodnutí 2015/1836 a v čl. 15 odst. 1a písm. a) nařízení č. 36/2012¹²³ ve znění nařízení 2015/1828 a jednak z kritéria napojení na syrský režim definovaného v čl. 27 odst. 1 a článku 28 uvedeného rozhodnutí a v čl. 15 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení.

Tribunál žalobě na neplatnost podané žalobcem proti rozhodnutí (SZBP) 2020/719 a prováděcímu nařízení (EU) 2020/716 (dále jen „akty o ponechání na seznamech z roku 2020“) vyhověl, jelikož Rada, která vycházela zejména z činností žalobce v minulosti, neshromáždila dostatečně konkrétní, přesné a shodující se nepřímé důkazy pro účely prokázání opodstatněnosti uvedených důvodů pro zařazení na seznam, zejména s ohledem na žalobcem předložené důkazy svědčící o opaku.

121 | Prováděcí rozhodnutí Rady (SZBP) 2019/87 ze dne 21. ledna 2019, kterým se provádí rozhodnutí 2013/255/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. 2019, L 18 I, s. 13), a prováděcí nařízení Rady (EU) 2019/85 ze dne 21. ledna 2019, kterým se provádí nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii (Úř. věst. 2019, L 18 I, s. 4); rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/719 ze dne 28. května 2020, kterým se mění rozhodnutí 2013/255/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. 2020, L 168, s. 66), a prováděcí nařízení Rady (EU) 2020/716 ze dne 28. května 2020, kterým se provádí nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii (Úř. věst. 2020, L 168, s. 1).

122 | Rozhodnutí Rady 2013/255/SZBP ze dne 31. května 2013 o omezujících opatřeních vůči Sýrii (Úř. věst. 2013, L 147, s. 14) ve znění rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1836 ze dne 12. října 2015 (Úř. věst. 2015, L 266, s. 75).

123 | Nařízení Rady (EU) č. 36/2012 ze dne 18. ledna 2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii a o zrušení nařízení (EU) č. 442/2011 (Úř. věst. 2012, L 16, s. 1), ve znění nařízení Rady (EU) 2015/1828 ze dne 12. října 2015 (Úř. věst. 2015, L 266, s. 1).

Závěry Tribunálu

Pokud jde zaprvé o údajné postavení předního podnikatele působícího v Sýrii, Tribunál přezkoumal důkazy předložené Radou i žalobcem ohledně jeho hospodářských činností.

Pokud jde o postavení předsedy správní rady společnosti Aman Dimashq, Tribunál měl za to, že zamýšlela-li Rada vycházet z činností žalobce v minulosti, měla v aktech o ponechání na seznamech z roku 2020 uvést závažné a shodující se nepřímé důkazy umožňující mít důvodně za to, že dotýčný poté, co v květnu 2019 odstoupil z funkce v uvedené struktuře, s ní udržoval vazby, což Rada neučinila. Vzhledem k tomu, že společnost Aman Dimashq byla aktivně zapojena do stavebního projektu Marota city podporovaného syrským režimem, Tribunál rovněž konstatoval, že Rada nemohla uplatňovat účast žalobce jakožto vedoucího pracovníka společnosti Aman Dimashq v uvedeném projektu, jelikož s touto společností již neudržoval žádnou vazbu.

Konečně, pokud jde o postavení zakládajícího člena společnosti Aman Facilities společně s S. Fozem a na jeho účet, Tribunál konstatoval, že ačkoli žalobce připustil, že tuto společnost založil, nelze s ohledem na písemnosti ve spise tvrdit, že jednal na účet S. Foze.

S ohledem na výše uvedené Tribunál dospěl k závěru, že Rada při přijímání aktů o ponechání na seznamech z roku 2020 dostatečně neprokázala postavení předního podnikatele působícího v Sýrii.

Pokud jde zadruhé o podporu syrského režimu a prospěch, který žalobce z uvedeného režimu údajně měl z důvodu svých obchodních činností, Tribunál nejprve připomněl, že se důvody pro zařazení určité osoby na seznam mohou překrývat, a že určitá osoba může být tedy kvalifikována jako přední podnikatel působící v Sýrii a současně považována na základě týchž činností za osobu, která má prospěch ze syrského režimu nebo tento režim podporuje.

Vzhledem k tomu, že v dotčené věci žalobce v okamžiku přijetí aktů o ponechání na seznamech z roku 2020 již nebyl předsedou správní rady společnosti Aman Dimashq, nelze mít za to, že měl vzhledem k účasti této společnosti na stavebním projektu Marota city prospěch ze syrského režimu nebo že jej podporoval. Stejně tak s ohledem na to, že společnost Fly Aman ještě není provozuschopná, žádný důkaz neprokazuje, že žalobce měl v postavení zakládajícího partnera této společnosti prospěch ze syrského režimu, ani že jej podporoval. Konečně, pokud jde o společnost Aman Facilities, pouhá skutečnost, že žalobce založil společnost a za tímto účelem ji zaregistroval, nemůže být kromě toho dostatečná k tomu, aby bylo možné mít za to, že žalobce má prospěch ze syrského režimu nebo jej podporuje.

Tribunál tedy dospěl k závěru, že Rada druhý důvod pro zařazení jména žalobce na seznamy z důvodu jeho spojení se syrským režimem dostatečně nepodložila a ponechání jména žalobce v aktech o ponechání na seznamech z roku 2020 není opodstatněné.

Tribunál v důsledku toho rozhodnutí Rady (SZBP) 2020/719 a prováděcí nařízení Rady (EU) 2020/716 zrušil v rozsahu, v němž se týkaly žalobce.

VII. Ochrana zdraví

Rozsudek ze dne 5. května 2021, *Pharmaceutical Works Polpharma v. EMA* (T-611/18, napadený kasačním opravným prostředkem¹²⁴, [EU:T:2021:241](#))¹²⁵

Žalobkyně, Pharmaceutical Works Polpharma S.A., je farmaceutickou společností, která vyvíjí a uvádí na trh různé léčivé přípravky, včetně generik. V červnu 2018 podala k Evropské agentuře pro léčivé přípravky (EMA) žádost o registraci generické verze léčivého přípravku Tecfidera, který se skládá z jediné účinné látky¹²⁶.

Rozhodnutím ze dne 30. července 2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“) EMA tuto žádost zamítla na základě posouzení, která byla uvedena v prováděcím rozhodnutí Komise z roku 2014 (dále jen „prováděcí rozhodnutí“), kterým Komise udělila společnosti Biogen Idec registraci léčivého přípravku Tecfidera¹²⁷. EMA především uvedla, že vzhledem k tomu, že se na tento léčivý přípravek ode dne udělení této registrace povolení vztahuje doba ochrany údajů v délce osmi let¹²⁸, bude žádost žalobkyně o registraci přijata až po uplynutí tohoto období. Navíc připomněla, že Komise měla v prováděcím rozhodnutí za to, že na Tecfidera se nevztahuje stejná souhrnná registrace¹²⁹ jako na jiný léčivý přípravek, Fumaderm, registrovaný a uvedený na trh v Německu, složený mimo jiné z téže účinné látky jako Tecfidera. Registrace pro Fumaderm byla udělena v roce 1994 a převedena na tutéž společnost Biogen Idec.

Žalobou podanou k Tribunálu žalobkyně vnesla námitku protiprávnosti prováděcího rozhodnutí v rozsahu, v němž v něm Komise měla za to, že se na přípravek Tecfidera nevztahuje totožná souhrnná registrace jako pro přípravek Fumaderm. Dále navrhovala zrušení napadeného rozhodnutí.

Tribunál napadené rozhodnutí zrušil, přičemž se vyjádřil jednak k přípustnosti námitky protiprávnosti a jednak k podmínkám, za kterých Komise může mít za to, že se na registraci léčivého přípravku složeného z jediné účinné látky, která je součástí dříve registrované kombinace léčivých látek, nevztahuje tatáž souhrnná registrace jako na tuto kombinaci.

124| Věci C-438/21 P, *Komise v. Pharmaceutical Works Polpharma a EMA*, C-439/21 P, *Biogen Netherlands v. Pharmaceutical Works Polpharma a EMA*, a C-440/21 P, *EMA v. Pharmaceutical Works Polpharma*.

125| Pokud jde o ochranu zdraví v souvislosti s pandemií covid-19, viz rovněž usnesení ze dne 29. října 2021, *Abenante a další v. Parlament a Rada* (T-527/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:750](#)), představené v oddíle „XIV. 1 Pandemie covid-19“.

126| Na základě článku 10 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69).

127| Prováděcí rozhodnutí Komise C (2014) 601 final ze dne 30. ledna 2014, o registraci humánního léčivého přípravku Tecfidera – dimethyl-fumarát podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 ze dne 31. března 2004, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky (Úř. věst. 2004, L 136, s. 1; Zvl. vyd. 13/34, s. 229).

128| Podle čl. 14 odst. 11 nařízení č. 726/2004.

129| Ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice 2001/83.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé konstatoval, že námitka protiprávnosti vznesená žalobkyní proti prováděcímu rozhodnutí je přípustná.

Nejprve kvalifikoval prováděcí rozhodnutí jako „akt s obecnou působností“¹³⁰ v rozsahu, v němž konstatuje, že Tecfidera není součástí téže souhrnné registrace jako dříve registrovaný Fumaderm. Toto rozhodnutí se totiž použije na objektivně určené situace z důvodu zjištění vlastností těchto dvou léčivých přípravků. Kromě toho v rozsahu, v němž toto rozhodnutí znamená použitelnost období zákonné ochrany údajů týkajících se přípravku Tecfidera, může mít právní účinky vůči jakémukoli subjektu, jehož činnost může být spojena s přípravkem Tecfidera, a zejména jakémukoli subjektu, který může vyrábět generikum přípravku Tecfidera.

Tribunál dále zdůraznil, že žalobkyně byla za účelem prokázání protiprávnosti prováděcího rozhodnutí oprávněna zpochybnit posouzení obsažené v dokumentech Výboru pro humánní léčivé přípravky (dále jen „výbor“)¹³¹ týkajících se přípravku Tecfidera, na nichž je uvedené rozhodnutí založeno a která jsou nedílnou součástí jeho odůvodnění. Komise totiž výslovně vycházela ze závěrů výboru a vyvodila z nich, že Tecfidera a Fumaderm nejsou součástí téže souhrnné registrace.

A konečně, Tribunál po provedení podrobné analýzy skutečností obsažených ve spise dospěl k závěru, že žalobkyně nebyla aktivně legitimována k podání přímé žaloby směřující ke zrušení prováděcího rozhodnutí, neboť nesplňovala příslušná kritéria. V tomto ohledu Tribunál jednak zdůraznil, že žalobkyně nebyla tímto rozhodnutím osobně dotčena, jelikož se jí týkalo pouze z důvodu jejího objektivního postavení výrobce generických léčivých přípravků, stejně jako jakéhokoli jiného hospodářského subjektu nacházejícího se ve stejné situaci. Dále měl za to, že prováděcí rozhodnutí vyžadovalo přijetí prováděcích opatření v rozsahu, v němž konstatuje, že Tecfidera není součástí téže souhrnné registrace jako Fumaderm, a že žalobkyně určené napadené rozhodnutí představuje jedno z těchto opatření. V každém případě Tribunál uvedl, že právní zájem žalobkyně domáhat se zrušení prováděcího rozhodnutí nevznikl a netrval, ale byl a nejistý budoucí, k datu, ke kterému by byla oprávněna podat žalobu na neplatnost proti uvedenému rozhodnutí, jelikož nebylo možné, aby k tomuto datu podala žádost o registraci generického léčivého přípravku Tecfidera.

Zadruhé Tribunál vyhověl námitce protiprávnosti a konstatoval, že napadené rozhodnutí, které bylo založeno na prováděcím rozhodnutí, bylo neopodstatněné a muselo být zrušeno.

Tribunál nejprve poznamenal, že přijetím prováděcího rozhodnutí byla Komise poprvé na úrovni Unie konfrontována s otázkou, zda registrovaná kombinace léčivých látek na jedné straně a složka této kombinace na druhé straně patří do totožné souhrnné registrace. Kromě toho Komise v odpovědi na otázku, zda byla registrace přípravku Tecfidera, jejíž jediná účinná látka byla součástí přípravku Fumaderm, součástí téže souhrnné registrace, musela zohlednit skutečnost, že stav unijního práva týkající se kombinací léčivých látek, jakož i vědecké znalosti, se značně liší od stavu práva a vědeckých poznatků v roce 1994, kdy vnitrostátní orgán udělil registraci pro Fumaderm. Komise tudíž právem požádala výbor, aby posoudil, zda je jediná účinná látka přípravku Tecfidera odlišná od přípravku Fumaderm, který se skládá mimo jiné z této látky.

Dále Tribunál poznamenal, že ve zvláštních případech, které se týkají zájmů Unie, se členské státy, Komise, žadatel nebo držitel rozhodnutí o registraci mohou obrátit na výbor, kterému přísluší provést na unijní úrovni vlastní hodnocení dotyčného léčivého přípravku nezávisle na hodnocení provedeném vnitrostátními orgány. V rámci postupů pro registraci léčivých přípravků, zejména na úrovni Unie, mají EMA a Komise zvláštní funkci,

¹³⁰ | Článek 277 SFEU.

¹³¹ | Zřízený čl. 5 odst. 1 nařízení č. 726/2004 a jenž je součástí EMA.

kteřá se liší od funkce vnitrostátních orgánů. V tomto smyslu zásada vzájemného uznávání nebrání tomu, aby výbor přezkoumal hodnocení, která dříve provedl vnitrostátní orgán, nebo aby sám provedl nezávislé hodnocení. Tak je tomu v případě, kdy je žádost o registraci na úrovni Unie podána pro látku, která je součástí složení kombinace léčivých látek, která byla registrována před patnácti lety na vnitrostátní úrovni. To platí tím spíše, že otázka, zda se na přípravek Tecfidera vztahuje stejná souhrnná registrace jako pro přípravek Fumaderm, k níž se vyslovily EMA prostřednictvím výboru a poté Komise, představuje zvláštní případ, který se týká zájmů Unie, s ohledem na cíle sledované směrnici 2001/83 obecně, a zvláště s ohledem na cíle sledované pojmem „souhrnná registrace“.

Konečně Tribunál uvedl, že při přijímání prováděcího rozhodnutí EMA a Komise měly nebo mohly mít k dispozici údaje, které mohly zbavovat věrohodnosti hypotézu, že druhá účinná látka, která je součástí přípravku Fumaderm, ale není zahrnuta do přípravku Tecfidera, měla v přípravku Fumaderm svůj význam. Komise tak nebyla oprávněna dospět k závěru, že se na přípravek Tecfidera vztahuje souhrnná registrace odlišná od dříve registrovaného přípravku Fumaderm, aniž ověřila úlohu, kterou tato jiná účinná látka hrála, či požádala výbor o takové ověření. Při neexistenci takového ověření a s ohledem na skutečnost, že Komise neanalyzovala všechny relevantní údaje, které bylo třeba vzít v úvahu, pro přijetí závěru, že se na přípravky Tecfidera a Fumaderm vztahuje odlišná souhrnná registrace, bylo tudíž prováděcí rozhodnutí stiženo zjevně nesprávným posouzením.

VIII. Životní prostředí

Rozsudek ze dne 15. září 2021, Daimler v. Komise (T-359/19, [EU:T:2021:568](#))¹³²

V rámci uplatňování nařízení č. 443/2009¹³³, jehož cílem je snižování emisí oxidu uhličitého (CO₂) z lehkých vozidel, musí každý výrobce osobních automobilů zajistit, aby jeho emise CO₂ nepřekročily jeho cíl pro průměrné specifické emise¹³⁴. Nařízení, jehož cílem je rovněž podpora investic do nových technologií, zejména stanoví, že snížení emisí dosažené použitím inovativních technologií se odečte od specifických emisí CO₂ vozidel, v nichž jsou tyto technologie použity¹³⁵. Za tímto účelem přijala Evropská komise prováděcí nařízení¹³⁶, kterým se stanoví postup schvalování a certifikace těchto inovativních technologií.

132| Pokud jde o ochranu životního prostředí, viz rovněž rozsudek ze dne 27. ledna 2021, *Polsko v. Komise* (T-699/17, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:44](#)), představený v oddíle „II. 1. Lisabonská smlouva – Přechodná ustanovení“

133| Nařízení (ES) č. 443/2009 ze dne 23. dubna 2009, kterým se stanoví výkonnostní emisní normy pro nové osobní automobily v rámci integrovaného přístupu Společenství ke snižování emisí CO₂ z lehkých vozidel (Úř. věst. 2009, L 140, s. 1).

134| Článek 4 nařízení č. 443/2009.

135| Článek 12 nařízení č. 443/2009.

136| Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 725/2011 ze dne 25. července 2011, kterým se stanoví postup schvalování a certifikace inovativních technologií ke snižování emisí CO₂ z osobních automobilů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Úř. věst. 2011, L 194, s. 19).

V roce 2015 Komise svým prováděcím rozhodnutím 2015/158¹³⁷ schválila dva modely vysoce účinných alternátorů jakožto ekologických inovací umožňující snížit emise CO₂ z osobních automobilů. Za účelem jejich schválení byly některé z dotčených alternátorů předmětem různých metod úpravy, které jsou označovány generickým výrazem „stabilizace“.

Společnost Daimler AG, německý výrobce automobilů, jenž vybavuje některé osobní automobily vysoce účinnými alternátory, požádala u příslušných německých orgánů o certifikaci snížení emisí CO₂ prostřednictvím použití uvedených alternátorů, kterou od nich i získala.

V průběhu roku 2017 však Komise po provedení ad hoc ověření těchto certifikací konstatovala, že takto certifikované snížení na základě zkušební metody se stabilizací je mnohem vyšší než snížení, které lze prokázat metodou předepsanou prováděcím rozhodnutím 2015/158¹³⁸, která podle jejího názoru stabilizaci nezahrnuje. Komise proto ve svém prováděcím rozhodnutí 2019/583¹³⁹ (dále jen „napadené rozhodnutí“) konstatovala, že snížení přiřítané ekologickým inovacím společnosti Daimler AG nesmí být zohledněno při výpočtu jejich průměrných specifických emisí CO₂ pro rok 2017¹⁴⁰.

Společnost Daimler AG podala proto žalobu znějící na zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž v jejím případě vylučuje průměrné specifické emise CO₂ a snížení emisí CO₂ dosažené díky ekologickým inovacím. Druhý rozšířený senát Tribunálu ve svém rozsudku žalobě vyhověl, když učinil závěr, že Komise při ad hoc ověřování certifikací snížení emisí CO₂ porušila prováděcí nařízení.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé konstatoval, že se Komise dopustila nesprávného právního posouzení tím, že při ad hoc ověřování certifikací snížení emisí CO₂ vyloučila použití takové zkušební metody se stabilizací, jako je metoda použitá v rámci schvalovacího postupu dotčených alternátorů. Takový přístup není v souladu s článkem 12 prováděcího nařízení, který stanoví zejména podmínky tohoto ověřování.

Komise totiž tím, že použila jinou zkušební metodu, než je metoda použitá v rámci schvalovacího postupu dotčených alternátorů, znemožnila srovnání certifikovaného snížení emisí se snížením vyplývajícím z prováděcího rozhodnutí 2015/158.

Pokud jde o argument Komise, podle kterého byl její přístup odůvodněn s ohledem na zásady rovného zacházení a právní jistoty, Tribunál připomněl, že zásada rovného zacházení vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně. Tribunál v tomto ohledu poukázal na to, že zkušební metoda použitá Komisí, která nebere v úvahu technické specifikace každého alternátoru a způsob, jakým byl stabilizován, může být pro některé automobilové výrobce výhodná a pro jiné výhodná.

137| Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2015/158 ze dne 30. ledna 2015 o schválení dvou vysoce účinných alternátorů Robert Bosch GmbH jako inovativních technologií ke snižování emisí CO₂ z osobních automobilů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Úř. věst. 2015, L 26, s. 31).

138| Článek 1 odst. 3 prováděcího rozhodnutí 2015/158.

139| Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/583 ze dne 3. dubna 2019, kterým se potvrzuje nebo pozměňuje předběžný výpočet průměrných specifických emisí CO₂ a cílů pro specifické emise pro výrobce osobních automobilů za kalendářní rok 2017 a pro určité výrobce patřící ke sdružení Volkswagen za kalendářní roky 2014, 2015 a 2016 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 (Úř. věst. 2019, L 100, s. 66).

140| Právo Komise provést toto ověření, jakož i jeho podmínky jsou stanoveny v článku 12 prováděcího nařízení č. 725/2011.

Tribunál dále rozhodl, že posledně uvedená metoda není stanovena jasným a přesným způsobem žádným právním předpisem a není běžnou praxí v daném průmyslovém odvětví. Nebylo tudíž možné ji považovat za vhodný prostředek k zajištění dodržování zásady právní jistoty.

Pokud šlo o námitky Komise týkající se používání stabilizace, která je běžnou praxí v daném průmyslovém odvětví, Tribunál dospěl k závěru, že Komise je oprávněna vznést námitky nebo požádat o dodatečná upřesnění, pokud jde o zkušební metodu, ve fázi schvalovacího postupu alternátorů, a nikoliv ve fázi ad hoc ověřování.

Zadruhé, pokud jde o výklad čl. 12 odst. 2 prováděcího nařízení, který stanoví právo Komise nevzít za určitých podmínek „certifikovaná snížení emisí CO₂ v úvahu při výpočtu průměrných specifických emisí tohoto výrobce pro následující kalendářní rok“, Tribunál objasnil, že se toto právo vztahuje pouze na kalendářní rok následující po roce ad hoc ověřování. V tomto ohledu Tribunál podotkl, že výraz „následující kalendářní rok“ nelze vykládat tak, že se ve skutečnosti týká kalendářního roku předcházejícího roku ad hoc ověřování, jak navrhovala Komise. Takový výklad je totiž v rozporu s jasným a jednoznačným zněním tohoto ustanovení a vyvolává otázky s ohledem na zásadu právní jistoty, jelikož napadené rozhodnutí mělo pro společnost Daimler AG se zpětnou účinností závažné důsledky, třebaže k tomu mělo dojít pouze pro „následující kalendářní rok“.

Konečně Tribunál shledal, že ustanovení dotčeného prováděcího nařízení je jasné a jednoznačné, takže na rozdíl od argumentace předložené Komisí není výklad v souladu se základním nařízením, a sice s nařízením č. 443/2009, nezbytný.

IX. Dohled nad finančním sektorem

Rozsudek ze dne 20. ledna 2021, ABLV Bank v. SRB (T-758/18, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁴¹, [EU:T:2021:28](#))

Žalobkyně, ABLV Bank AS, byla až do 11. července 2018 lotyšskou povolenou úvěrovou institucí, jakož i „významnou institucí“, která podléhala dohledu Evropské centrální banky (ECB) v rámci jednotného mechanismu dohledu (SSM).

Dne 13. února 2018 oznámilo ministerstvo financí Spojených států amerických návrh opatření, jehož cílem bylo označit žalobkyni jako instituci představující zvýšené riziko v oblasti praní špinavých peněz. Po tomto oznámení již žalobkyně nebyla schopna provádět platby v amerických dolarech a zažila vlnu výběrů vkladů. ECB tak pověřila Komisi pro finanční a kapitálové trhy Lotyšska uložením moratoria s cílem umožnit žalobkyni stabilizovat její situaci. Dne 23. února 2018 dospěla ECB k závěru, že žalobkyně je v selhání nebo je její selhání pravděpodobné a Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB) konstatoval, že opatření k řešení krize týkající se žalobkyně není ve veřejném zájmu nezbytné.

Žalobkyně zaplatila částky splatné z titulu příspěvků předem na roky 2015 a 2018, jak byly stanoveny Komisí pro finanční a kapitálové trhy.

Poté, co ECB dne 11. července 2018 odňala žalobkyni povolení, požádala žalobkyně Jednotný výbor o vrácení části příspěvku zaplaceného za rok 2015, o nový výpočet jejího příspěvku předem na rok 2018 a o vrácení přeplatku na příspěvcích předem.

141| Věc C-202/21 P, *ABLV Bank v. SRB*.

V dopise ze dne 17. října 2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“) Jednotný výbor uvedl, že rozhodnutí ECB týkající se žalobkyně nemá žádný vliv na její příspěvek předem na rok 2018, jelikož mu neukládá povinnost ho přepočítat nebo vrátit jeho část. Pokud šlo dále o příspěvky předem na rok 2015, Jednotný výbor měl za to, že subjekty, které tyto příspěvky uhradily a jejichž povolení jim bylo následně odebráno, nemají nárok na vrácení těchto příspěvků.

Žalobkyně podala žalobu znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, přičemž se dovolávala zejména žalobních důvodů vycházejících z nezohlednění povahy pro rata temporis příspěvků předem. Tato žaloba však byla zamítnuta Tribunálem zasedajícím v rozšířeném senátu, který poprvé rozhodoval o nevratnosti řádně obdržených příspěvků předem.

Závěry Tribunálu

Zprv se Tribunál zabýval příspěvkem předem na rok 2018. V tomto ohledu nejprve připomněl roční povahu příspěvků předem placených každou povolenou institucí usazenou v členském státě účastnícím se bankovní unie do Jednotného fondu a dále nevratnou povahu řádně obdržených příspěvků¹⁴². Pokud šlo o roční povahu těchto příspěvků, ta neznámá, že se „vztahují“ k určitému roku, takže neplatí, že musí být nutně provedena úprava, pokud instituce v průběhu roku pozbude povolení.

Dále Tribunál uvedl, že příspěvky předem, jimiž se financuje Jednotný fond, jsou vybírány od subjektů finančního odvětví nezávisle na jakékoli operaci řešení krize a před ní. Kromě toho nástroje k řešení krize mohou být použity pouze na subjekty, jež jsou v selhání nebo jejichž selhání je pravděpodobné, a pouze pokud je to nezbytné ke splnění cíle finanční stability v obecném zájmu. V důsledku toho je rozhodujícím faktorem pro použití Jednotného fondu pouze ochrana veřejného zájmu, a nikoli individuální zájem instituce. V tomto ohledu Tribunál upřesnil, že platba příspěvků předem nezaručuje žádné protiplnění, ale jejím cílem je ve veřejném zájmu poskytnout Jednotnému fondu finanční prostředky za účelem zajištění stability evropského bankovního systému. Žalobkyně tedy zaplatila povinný příspěvek do Jednotného fondu na rok 2018 jakožto subjekt finančního odvětví, který byl normotvůrcem pověřen financováním stabilizace finančního systému.

Konečně, pokud by Jednotný výbor zohledňoval vývoj právní a finanční situace úvěrových institucí během dotyčného příspěvkového období, mohl by jen stěží spolehlivě a stabilně vypočítávat příspěvky, jež má zaplatit každá z nich, a sledovat cíl, kterým je dosáhnout po uplynutí počátečního období výše nejméně 1 % hodnoty pojištěných vkladů všech institucí povolených na území členského státu.

Zadruhé se Tribunál zabýval výkladem pojmu „změna statusu“ úvěrové instituce¹⁴³. Tribunál na základě judikatury Soudního dvora, podle které tento pojem může zahrnovat jakékoliv změny v právním nebo faktickém postavení instituce¹⁴⁴, dospěl k závěru, že odnětí povolení k činnosti úvěrové instituce ze strany ECB spadá pod tento pojem, který musí být chápán tak, že zahrnuje ukončení činnosti instituce z důvodu ztráty jejího povolení během příspěvkového období. Upřesnil rovněž, že toto odnětí nemá vliv na povinnost instituce uhradit celý příspěvek předem za toto příspěvkové období.

¹⁴² Článek 70 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. 2014, L 225, s. 1).

¹⁴³ Článek 12 odst. 2 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/63 ze dne 21. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o příspěvky předem do mechanismů financování k řešení krizí (Úř. věst. 2015, L 11, s. 44).

¹⁴⁴ Rozsudek ze dne 14. listopadu 2019, *State Street Bank International* (C-255/18, [EU:C:2019:967](#)).

Pokud jde konečně zatřetí o vrácení zbývající části příspěvku předem zaplaceného žalobkyní na rok 2015, Tribunál nejprve připomněl, že vnitrostátní fondy pro řešení krizí zřízené v roce 2015 měly být postupně nahrazeny jednotným fondem pro řešení krizí mezi členskými státy, které jsou součástí bankovní unie. V této souvislosti musely členské státy v rámci prvního kroku od 1. ledna 2015 vybírat od institucí povolených na jejich území příspěvky předem. Poté byly příspěvky takto vybrané členskými státy převedeny do Jednotného fondu¹⁴⁵. Po jejich převedení se v rámci Jednotného fondu nijak nerozlišuje mezi příspěvky podle roku nebo právního základu, na jehož základě byly vybrány. Příspěvky na rok 2015 i příspěvky na následující roky jsou tak v uvedeném fondu shromážděny zastupitelným způsobem.

Tribunál dále upřesnil, že ustanovení týkající se metody výpočtu individuálních příspěvků jednotlivých institucí Jednotným výborem v počátečním období (2016–2023) nezmiňuje žádný nárok na vrácení příspěvků na rok 2015 v případě, že instituce vystoupí ze systému pro řešení krizí. Toto ustanovení rovněž nestanoví, že by příspěvky na rok 2015 byly zálohovými platbami na počáteční období Jednotného fondu¹⁴⁶. Pokud totiž uvedené ustanovení stanoví, že se příspěvky předem odečtou od částky, kterou má každá instituce uhradit, jeho cílem je „započítat“ částky převedené do Jednotného fondu do výpočtu individuálních příspěvků. Pokud tedy instituce ztratí povolení, nemusí již v budoucnu příspěvky platit, a tudíž se již na ni nevztahuje uvedená metoda výpočtu. V důsledku toho příspěvky na rok 2015 nejsou předběžnými platbami do Jednotného fondu za počáteční období, a proto nemusí být vráceny, pokud instituce přijde o své povolení. Nelze však vyloučit, že výpočet ročního příspěvku instituce například pro rok 2018 může po odečtení příspěvku na rok 2015 vést k záporné částce a k vyplacení odpovídající částky této instituci. Toto vrácení však není založeno na zásadě pro rata temporis, ale spíše na výsledku matematické operace provedené za účelem stanovení výše ročního příspěvku uvedené instituce na rok 2018. Navíc, i když byla výše příspěvků na rok 2015 stanovena vnitrostátními orgány příslušným k řešení krize, musí být tyto příspěvky považovány za příspěvky do Jednotného fondu¹⁴⁷, stejně jako příspěvky vypočítané Jednotným výborem, a to z toho důvodu, že příspěvky jsou po svém převedení v Jednotném fondu shromážděny zastupitelným způsobem.

Tribunál konečně dospěl k závěru, že Jednotný výbor měl právem za to, že odnětí povolení úvěrové instituci ze strany ECB během příspěvkového období nezakládá této instituci nárok na vrácení řádně obdržených částek zaplacených jako příspěvky předem.

Rozsudek ze dne 6. října 2021, Ukrselhosprom PCF a Versobank v. ECB (T-351/18 a T-584/18, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁴⁸, [EU:T:2021:669](#))

Společnost Versobank AS je úvěrová instituce se sídlem v Estonsku, jejímž hlavním akcionářem je společnost PCF LLC.

¹⁴⁵ Článek 3 mezivládní dohody o převádění a sdílení příspěvků do Jednotného fondu, podepsané v Bruselu dne 21. května 2014.

¹⁴⁶ Článek 8 odst. 2 prováděcího nařízení Rady (EU) 2015/81 ze dne 19. prosince 2014, kterým se stanoví jednotné podmínky uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014, pokud jde o příspěvky předem do Jednotného fondu pro řešení krizí (Úř. věst. 2015, L 15, s. 1).

¹⁴⁷ Článek 70 nařízení č. 806/2014.

¹⁴⁸ Věc C-803/21 P, *Versobank v. ECB*.

Versobank jako méně významná úvěrová instituce podléhala obezřetnostnímu dohledu Finantsinspektsioon (FSA, Estonsko), orgánu vystupujícího jako vnitrostátní příslušný orgán¹⁴⁹. Tento orgán byl rovněž příslušný v oblasti dohledu nad dodržováním právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu (dále jen „AML/CFT“).

FSA od roku 2015 opakovaně konstatovala porušení, kterých se dopustila Versobank a která souvisela jednak s neúčinností jejího režimu v oblasti AML/CFT při řízení rizik vyplývajících z jejího podnikatelského modelu a jednak s nepřiměřeností jejích systémů správy a řízení zavedených v této oblasti. FSA poté, co provedla kontrolu na místě a zaslala Versobank několik výzev k plnění regulatorních požadavků, vydala pokyn, ve kterém jí uložila povinnost okamžité nápravy nedostatků zjištěných při této kontrole a vyžadovala, aby přijala určitá opatření.

Po dalších kontrolách na místě FSA konstatovala, že Versobank stále nesplnila všechny povinnosti uložené v uvedeném pokynu, a považovala za nutné provést důkladné šetření. Zjistila přitom závažná a podstatná porušení právních předpisů v oblasti AML/CFT.

Dne 8. února 2018 byl ECB doručen návrh FSA, aby bylo Versobank odejmuto povolení úvěrové instituce¹⁵⁰. Dne 26. března 2018 ECB přijala a oznámila Versobank své rozhodnutí, že jí odebírá bankovní povolení¹⁵¹.

Na základě žádosti o přezkum rozhodnutí ECB ze dne 26. března 2018, kterou podala Ukrselhosprom PCF, Rada guvernérů ECB přijala rozhodnutí ze dne 17. července 2018¹⁵², kterým bylo zrušeno a nahrazeno rozhodnutí ze dne 26. března.

Tribunál zasedající v rozšířeném senátu měl za to, že ve věci T-351/18 není důvodné rozhodovat. Tribunál dále ve věci T-584/18 v plném rozsahu zamítl žalobu, kterou podaly společnosti Ukrselhosprom PCF a Versobank.

Závěry Tribunálu

V první řadě Tribunál konstatoval, že již není důvodné vydat rozhodnutí ve věci T-351/18, v níž byla podána žaloba směřující ke zrušení rozhodnutí ze dne 26. března 2018.

149] Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. 2013, L 287, s. 63) (dále jen „základní nařízení o jednotném mechanismu dohledu“), čl. 2 odst. 2 a článek 6.

150] Nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 468/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví rámec spolupráce Evropské centrální banky s vnitrostátními příslušnými orgány a vnitrostátními pověřenými orgány v rámci jednotného mechanismu dohledu (Úř. věst. 2014, L 141, s. 1) (dále jen „nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu“), článek 80.

151] Rozhodnutí Evropské centrální banky ECB/SSM/2018-EE-1 WHD-2017-0012 ze dne 26. března 2018, kterým bylo společnosti Versobank AS odebráno bankovní povolení (dále jen „rozhodnutí ze dne 26. března 2018“).

152] Rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) ECB/SSM/2018-EE-2 WHD-2017-0012 ze dne 17. července 2018, kterým se nahrazuje původní rozhodnutí ECB ze dne 26. března 2018, kterým bylo společnosti Versobank odebráno povolení úvěrové instituce (dále jen „rozhodnutí ze dne 17. července 2018“).

V této souvislosti poté, co připomněl rozsah a průběh správního přezkumu rozhodnutí ECB¹⁵³, zdůraznil, že rozhodnutí přijaté po tomto přezkumu platí se zpětnou účinností od okamžiku, kdy nabylo účinnosti původní rozhodnutí, a to bez ohledu na výsledek uvedeného přezkumu. Nahrazení původního rozhodnutí totožným nebo pozměněným rozhodnutím po skončení řízení o přezkumu vede k definitivnímu zániku původního rozhodnutí v právním řádu.

V předmětné věci Tribunál uvedl, že rozhodnutí ze dne 17. července 2018 bylo přijato po skončení správního přezkumu rozhodnutí ze dne 26. března 2018 a mělo stejný obsah jako toto rozhodnutí. Svým rozhodnutím ze dne 17. července 2018 tedy ECB nahradila rozhodnutí ze dne 26. března 2018 se zpětnou účinností k okamžiku nabytí účinnosti posledně uvedeného rozhodnutí, a nezrušila toto rozhodnutí pouze do budoucna. V důsledku toho si Ukrselhosprom PCF a Versobank nezachovávaly žádný zájem na zrušení rozhodnutí ze dne 26. března 2018 a žaloba podaná proti tomuto aktu byla bezpředmětná.

Následně, pokud šlo o žalobu, kterou podaly společnosti Ukrselhosprom PCF a Versobank ve věci T-584/18, Tribunál zaprvé potvrdil pravomoc ECB k odnětí povolení úvěrové instituce, a zejména k přijetí rozhodnutí ze dne 17. července 2018. Tribunál upřesnil, že takové rozhodnutí o tom, že řešení krize úvěrové instituce není ve veřejném zájmu, jako bylo rozhodnutí, které vydala FSA jako vnitrostátní orgán příslušný k řešení krize, nijak nezakazuje ECB, aby následně přijala rozhodnutí o odnětí povolení. Kromě toho koexistenci SSM a jednotného mechanismu pro řešení krizí (SRM), které mají stejný úkol spočívající v ochraně stability a bezpečnosti unijního finančního systému, nelze chápat tak, že vylučuje možnost orgánu příslušného v oblasti obezřetnostního dohledu, v dotčené věci ECB, odebrat povolení v případě, že nejsou splněny podmínky pro přijetí opatření k řešení krize, tedy pokud dotčené úvěrové instituci nehrozí, že přestane být životaschopná.

Zadruhé Tribunál potvrdil pravomoc ECB k přijetí rozhodnutí o odnětí povolení z důvodu porušení povinností v oblasti AML/CFT, přičemž připomněl, že odnětí povolení je stanoveno rovněž v případě, že úvěrová instituce nedodržuje uvedené povinnosti¹⁵⁴. Tribunál měl proto za to, že rozdělení pravomocí mezi vnitrostátní příslušné orgány zúčastněných členských států a ECB v rámci SRM nebylo porušeno, protože prostřednictvím FSA byly prokázány skutkové okolnosti zakládající porušení právních předpisů v oblasti AML/CFT, zatímco právní posouzení toho, zda tyto skutky odůvodňují odnětí povolení, jakož i posouzení přiměřenosti, si naopak vyhradila ECB.

Zatřetí Tribunál uvedl, že postup oznamování, takzvané „udělování pasu“, má závaznou povahu¹⁵⁵. Připomněl tak, že každá úvěrová instituce, která hodlá zřídit pobočku na území jiného členského státu, to oznámí příslušným orgánům svého domovského členského státu¹⁵⁶. Tribunál dále upřesnil, že skutečnost, že postup oznamování není čistě formální povahy, vyplývá z pravomoci příslušného orgánu domovského členského státu odmítnout oznámení uvedených informací vnitrostátnímu příslušnému orgánu hostitelského členského státu a dále z prostoru pro volné uvážení, kterým tento první orgán při posuzování těchto informací disponuje.

153] Jak je popsán v čl. 24 odst. 1 a 7 základního nařízení o jednotném mechanismu dohledu.

154] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. 2013, L 176, s. 338), článek 67.

155] Směrnice 2013/36, článek 39.

156] Směrnice 2013/36, článek 35.

Začtvrté, pokud šlo o porušení zásady proporcionality, Tribunál konstatoval, že v dotčené věci opatření odnětí povolení nepřekročilo meze toho, co bylo přiměřené a nezbytné k dosažení cílů směřujících k ukončení porušení, kterých se dopustila Versobank. Kromě toho zejména upřesnil, že možnosti samolikvidace a prodeje jinému investorovi nepředstavovaly alternativní opatření k odnětí povolení, které by stačilo k dosažení cílů legálně sledovaných ECB.

Zapáté Tribunál odmítl argumenty vycházející z porušení zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace z důvodu neprovedení srovnávací analýzy mezi protiprávními jednáními, která byla vytýkána společnosti Versobank, a protiprávními jednáními, kterých se dopustily jiné úvěrové instituce. Podle Tribunálu totiž takováto analýza není nezbytná k tomu, aby bylo možné napadnout jakékoliv protiprávní jednání fyzické nebo právnické osoby.

Zašesté Tribunál nakonec odmítl argumenty vycházející z porušení práva společnosti Ukrselhosprom PCF na přístup ke spisu. Pokud šlo o první žádost o přístup ke spisu, Tribunál uvedl, že se ECB nedopustila žádného pochybení, když jí ho neposkytla, protože v době podání žádosti nebyla dotyčnou osobou¹⁵⁷. Pokud šlo dále o druhou žádost o přístup ke spisu, která byla podána v rámci řízení o přezkumu, Tribunál zdůraznil, že správní revizní komise této její žádosti na základě jejího postavení zadatelky o přezkum vyhověla¹⁵⁸.

X. Zadávání veřejných zakázek unijními orgány

Rozsudek ze dne 21. dubna 2021, *Intering a další v. Komise (T-525/19, EU:T:2021:202)*¹⁵⁹

Dne 19. března 2019 zveřejnila Evropská unie zastoupená Evropskou komisí oznámení o zahájení zadávacího řízení ohledně zakázky na snížení prachu a oxidů dusíku v jednotkách B1 a B2 tepelné elektrárny Kosovo B¹⁶⁰ (dále jen „oznámení o zahájení zadávacího řízení“). Žalobkyně, čtyři obchodní společnosti, založily konsorcium a projevíly zájem zúčastnit se užšího zadávacího řízení na dotčenou zakázku.

Dne 7. června 2019 Komise informovala žalobkyně, že jejich žádost o účast nebyla předběžně vybrána, jelikož nespĺňovala kritéria uvedená v bodě 17.2 písm. a) a c) oznámení o zahájení zadávacího řízení ohledně kritérií výběru a zadání zakázky týkajících se technické a odborné způsobilosti zájemce (dále jen „rozhodnutí ze dne 7. června 2019“). V souladu s uvedeným bodem 17.2 písm. a) musel totiž zájemce v posledních osmi letech dokončit přinejmenším jeden projekt stejné povahy a složitosti, který se vztahoval na určité kategorie přesně vymezené v uvedeném oznámení, týkající se hnědouhelných elektráren o nominálním elektrickém výkonu nejméně 200 megawattů (MW). V souladu s uvedeným bodem 17.2 písm. c) musel být v případě nabídky od společného podniku nebo konsorcia jeho hlavní člen schopen provést alespoň 40 % stavebních prací v rámci zakázky vlastními prostředky.

¹⁵⁷ | Základní nařízení o jednotném mechanismu dohledu, čl. 22 odst. 2; nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu, články 26 a 32.

¹⁵⁸ | Rozhodnutí 2014/360/EU ze dne 14. dubna 2014 o zřízení správní revizní komise a o pravidlech jejího fungování (Úř. věst. 2014, L 175, s. 47), článek 20.

¹⁵⁹ | Pokud jde o návrh na předběžné opatření týkající se veřejných zakázek orgánů Unie, viz rovněž usnesení ze dne 26. května 2021, *OHB System v. Komise* (T-54/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:292](#)), představené v oddíle „XIV. 3. Zadávání veřejných zakázek unijními orgány“.

¹⁶⁰ | EuropeAid/140043/DH/WKS/XK.

Dne 30. července 2019 informovala Komise žalobkyně zaprvé o tom, že rozhodnutí ze dne 7. června 2019 bylo zrušeno z důvodu nejasnosti kritéria výběru uvedeného v bodě 17.2 písm. c) oznámení o zahájení zadávacího řízení, které bylo v důsledku toho vypuštěno z výběrových kritérií, a zadruhé o tom, že jejich žádost o účast byla znovu zamítnuta (dále jen „rozhodnutí ze dne 30. července 2019“). Bylo totiž konstatováno, že jejich žádost neobsahovala zejména žádný doklad o tom, že bylo splněno kritérium technické a odborné způsobilosti uvedené v bodě 17.2 písm. a) tohoto oznámení.

Dne 18. října 2019 byla zakázka s konečnou platností zadána jinému konsorciu (dále jen „rozhodnutí ze dne 18. října 2019“). Žalobkyně proto podaly žalobu na zrušení rozhodnutí ze dne 30. července 2019 o zamítnutí své žádosti o účast v užším zadávacím řízení na dotčenou zakázku, kterou v replice rozšířily na zrušení rozhodnutí ze dne 18. října 2019 o zadání uvedené zakázky.

Tribunál svým rozsudkem žalobě částečně vyhověl a rozhodnutí Komise ze dne 30. července 2019 zrušil z důvodu, že Komise tím, že zrušila kritérium uvedené v bodě 17.2 písm. c) oznámení o zahájení zadávacího řízení, přičemž zároveň pokračovala v zadávacím řízení, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze zásady rovného zacházení a z ní vycházející povinnosti transparentnosti. V tomto rozsudku Tribunál poprvé rozhodl, že v případě, že veřejný zadavatel zruší rozhodnutí týkající se výběrového kritéria, nemůže, aniž by porušil výše uvedené zásady, platně pokračovat v zadávacím řízení bez ohledu na toto kritérium. Toto pravidlo, které již existovalo pro kritéria pro zadání zakázky, platí nyní rovněž pro výběrová kritéria.

Závěry Tribunálu

Zaprvé, pokud šlo o žalobkyněmi vznesený argument, podle kterého Komise nepředložila žalobní odpověď ve stanovených lhůtách, Tribunál konstatoval, že tvrzení žalobkyň vyplývalo ze záměny data doručení žalobní odpovědi kanceláři Tribunálu a data jejího doručení žalobkyním. Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že z písemností ve spise vyplývalo, že uvedená žalobní odpověď byla kanceláři Tribunálu doručena dne 8. října 2019¹⁶¹, a tedy ve lhůtě dvou měsíců¹⁶² prodloužené o lhůtu z důvodu vzdálenosti¹⁶³. Písemná část řízení tedy správně pokračovala.

Zadruhé, pokud šlo o návrh na zrušení rozhodnutí ze dne 18. října 2019 vznesený žalobkyněmi v replice, Tribunál připomněl, že žalobní návrhy se Soudnímu dvoru Evropské unie podávají prostřednictvím vedoucího soudní kanceláře, a nikoli, jak tomu bylo v dotčené věci, podáním aktů v rámci již probíhajícího řízení¹⁶⁴. V tomto ohledu Tribunál upřesnil, že v případě, že by žalobkyně chtěly pouze změnit svá návrhová žádání tak, aby se vztahovala rovněž na uvedené rozhodnutí, měly povinnost vymezit předmět sporu a předložit svá návrhová žádání v návrhu na zahájení řízení¹⁶⁵. S výhradou určitých okolností¹⁶⁶ totiž mohou být zohledněna pouze návrhová žádání uvedená v návrhu na zahájení řízení a opodstatněnost žaloby musí být zkoumána výlučně z hlediska těchto návrhových žádání.

161] Článek 6 rozhodnutí Tribunálu ze dne 11. července 2018 o podávání a doručování procesních písemností prostřednictvím aplikace e-Curia.

162] Článek 81 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu.

163] Článek 60 jednacího řádu Tribunálu.

164] Článek 21 statutu Soudního dvora Evropské unie, který se na Tribunál použije na základě svého článku 53.

165] Článek 76 jednacího řádu Tribunálu.

166] Článek 86 jednacího řádu Tribunálu.

V tomto ohledu Tribunál poté, co zkoumal, zda návrh na zrušení rozhodnutí ze dne 18. října 2019 patří mezi takové okolnosti, zdůraznil, že i když bylo uvedené rozhodnutí vydáno po podání dotčené žaloby, nenahrazovalo ani neměnilo rozhodnutí ze dne 30. července 2019. Tribunál měl tedy za to, že návrh na zrušení tohoto rozhodnutí je zjevně nepřípustný, když uvedl, že žalobkyně nemohly ve fázi repliky upravovat svá návrhová žádání tak, aby se týkala rovněž rozhodnutí ze dne 18. října 2019.

Zatřetí, pokud šlo o žalobu podanou proti rozhodnutí ze dne 30. července 2019, Tribunál uvedl, že zásady rovného zacházení a transparentnosti řízení o zadání zakázky s sebou nesou, že veřejný zadavatel musí vykládat kritéria pro zadání zakázky stejně po celou dobu řízení a nesmí je v průběhu tohoto řízení měnit. Z toho vyplývá, že v případě, že veřejný zadavatel zruší rozhodnutí týkající se zadávacího kritéria, nemůže, aniž by porušil zásady rovného zacházení a transparentnosti, platně pokračovat v zadávacím řízení bez ohledu na toto kritérium, neboť by to vedlo ke změně kritérií použitelných na dotčené řízení.

V tomto ohledu Tribunál zdůraznil, že uvedené zásady jsou mutatis mutandis použitelné na kritéria výběru. I kdyby totiž byla kritéria výběru uplatňovaná v první fázi užšího řízení objektivnější, jelikož by nevyžadovala poměrné vážení, nic by to neměnilo na tom, že zrušení jednoho z uvedených kritérií v průběhu zadávacího řízení mohlo mít důsledky a být v rozporu se zásadou rovného zacházení. Takové zrušení má tudíž dopad na všechny zájemce, kteří se zúčastnili zadávacího řízení a byli z dalšího řízení vyloučeni z důvodu, že nesplňovali kritérium výběru, které bylo následně zrušeno. Stejně tak uvedené zrušení ovlivňuje postavení každého potenciálního zájemce, který se zadávacího řízení neúčastnil, zejména z toho důvodu, že se domníval, že není schopen splnit kritérium, které bylo později bez jeho vědomí zrušeno.

Tribunál tedy konstatoval, že Komise tím, že zrušila kritérium uvedené v bodě 17.2 písm. c) oznámení o zahájení zadávacího řízení, přičemž zároveň pokračovala v zadávacím řízení, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývaly ze zásady rovného zacházení a z ní plynoucí povinnosti transparentnosti.

V důsledku toho Tribunál žalobě částečně vyhověl a rozhodnutí ze dne 30. července 2019 o zamítnutí žádosti žalobkyně o účast v užším řízení o zadání dotčené veřejné zakázky zrušil.

XI. Rozhodčí doložky

Rozsudek ze dne 24. února 2021, Universität Koblenz-Landau v. EACEA (T-108/18, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁶⁷, [EU:T:2021:104](#))

Universität Koblenz-Landau (Univerzita Koblenz-Landau, Německo) (dále jen „žalobkyně“) je německou veřejnoprávní vysokou školou.

V letech 2008 a 2010 podepsala žalobkyně v rámci programů Evropské unie pro spolupráci se třetími zeměmi, jejichž cílem je modernizovat systémy vysokoškolského vzdělávání v těchto zemích, tři grantové dohody. První z nich byla podepsána mezi žalobkyní jako jediným příjemcem a Evropskou komisí. Další dvě dohody byly podepsány mimo jiné mezi žalobkyní jakožto koordinátorkou a spolupříjemkyní a Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA). EACEA vyplatila žalobkyni na základě těchto tří dohod granty.

---

¹⁶⁷ | Věc C-288/21 P, *Universität Koblenz-Landau v. EACEA*.

Dvěma dopisy ze dne 21. prosince 2017 a 7. února 2018 EACEA informovala žalobkyni, že se rozhodla požadovat vrácení vyplacených grantů, a to v plné výši nebo zčásti. Celková částka požadovaná z titulu všech tří dohod činila 1 795 826,30 eura.

V roce 2018 žalobkyně podala žalobu, jejímž předmětem byl návrh založený na článku 263 SFEU a znějící na zrušení dvou dopisů EACEA týkajících se částek, které byly žalobkyni v rámci grantových dohod vyplaceny.

Na podporu své žaloby žalobkyně uvedla zejména tři žalobní důvody, z nichž první vycházel z porušení práva být vyslechnut, druhý z „nesprávného použití evropského práva“ a třetí z nedostatku odůvodnění. Svým rozsudkem Tribunál rozhodující v rozšířeném senátu žalobu zamítl, přičemž zejména poskytl upřesnění k možnosti dovolávat se práva být vyslechnut a povinnosti uvést odůvodnění v rámci sporu smluvní povahy a přezkoumal otázku, zda je vrácení grantu v plné výši v souladu s ustanoveními použitelného finančního nařízení.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve prohlásil návrhová žádání na zrušení za nepřijatelná z důvodu neexistence napadnutelného aktu ve smyslu článku 263 SFEU a žalobu překvalifikoval na žalobu podanou na základě článku 272 SFEU, znějící na určení, že pohledávky uplatňované na základě grantových dohod neexistují, a poté zkoumal společně první a třetí žalobní důvod.

V této souvislosti odmítl argument EACEA, že práva být vyslechnut a povinnosti uvést odůvodnění se nelze účinně dovolávat v rámci sporu ze smlouvy. Tato práva totiž byla zakotvena v čl. 41 odst. 2 písm. a) a c) Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), která je součástí primárního práva. Podle judikatury Soudního dvora a Tribunálu mají základní práva zakotvená v Listině za cíl upravovat výkon pravomocí, které jsou svěřeny unijním orgánům, včetně případu, kdy se tak děje ve smluvním rámci, zejména při plnění smlouvy. Tribunál kromě toho připomněl, že pokud jako v projednávaném případě rozhodčí doložka uvedená ve smlouvě přiznává unijnímu soudu pravomoc rozhodovat spory týkající se této smlouvy, bude mít tento soud pravomoc posuzovat případné porušení Listiny a obecných zásad unijního práva nezávisle na použitelném právu stanoveném v uvedené smlouvě.

Pokud jde o případné porušení práva být vyslechnut, Tribunál ověřil, zda EACEA zaručila žalobkyni možnost užitečným a účinným způsobem vyjádřit stanovisko před tím, než jí zaslala sporné dopisy a výzvu k úhradě vydanou na základě první grantové dohody. Tribunál připomněl, že podle judikatury Soudního dvora jsou orgány, instituce nebo jiné subjekty Unie povinny v souladu zejména s požadavky zásady řádné správy dodržovat v rámci takového auditního postupu, jako je ten, o který se jednalo v dotčené věci, zásadu kontradiktornosti. Tyto subjekty si musí před plánovaným zpětným vymáháním opatřit všechny relevantní informace, a zejména ty, které jim může poskytnout jejich smluvní partner.

Tribunál v této souvislosti uvedl, že EACEA poskytla žalobkyni relevantní dokumenty a informovala ji o svém záměru zpětně vymáhat dotčené granty z důvodu potenciálně systémových a opakovaných, jakož i závažných nesrovnalostí zjištěných v rámci auditu. Po konstatování, že žalobkyně byla vyzvána, aby ke zjištěním auditorů uvedla své stanovisko, a že tak skutečně podrobně učinila, Tribunál zamítl jako neopodstatněný žalobní důvod vycházející z porušení práva být vyslechnut.

Pokud šlo o případné porušení povinnosti uvést odůvodnění, Tribunál připomněl, že akt je dostatečně odůvodněn, jestliže byl vydán v souvislostech, které jsou dotyčnému adresátovi známy a umožňují mu pochopit dosah opatření, které vůči němu bylo přijato. Tribunál konstatoval, že dotčené dopisy jasně určovaly právní základ pro zamýšlené zpětné vymáhání a že rozsáhlá písemná korespondence mezi účastníky řízení umožňovala žalobkyni pochopit důvody, proč se EACEA rozhodla požadovat dotčené vrácení a způsob, jakým

byly částky, které mají být vráceny, určeny. V této souvislosti EACEA vycházela ze závěrečné zprávy o auditu, která zohlednila všechna vyjádření žalobkyně a důkazy, které předložila, přezkoumala je a jednotlivě zamítla, přičemž u každého z nich uvedla důvody, proč tato vyjádření nebo důkazy nezpochybnily zjištění, ke kterým auditoři dospěli. Tribunál tudíž i tento žalobní důvod zamítl jako neopodstatněný.

Kromě toho Tribunál zamítl žalobní důvod vycházející z nesprávného použití evropského práva, v jehož rámci žalobkyně tvrdila, že sporné dohody ani unijní právo neumožňovaly EACEA požadovat plné vrácení částek, které žalobkyni byly vyplaceny v rámci sporných dohod. Po přezkumu smluvních ustanovení a relevantních ustanovení použitelných finančních nařízeních, tak jak je jejich znění vykládáno unijním soudem, Tribunál konstatoval, že v zásadě EACEA nebrání, aby požadovala vrácení celých částek, které byly žalobkyni vyplaceny na základě sporných dohod.

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2021, *Jenkinson v. Rada a další* (T-602/15 RENV, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁶⁸, [EU:T:2021:764](#))

Žalobce, irský státní příslušník, byl zaměstnán od srpna 1994 do listopadu 2014 ve třech mezinárodních misích Evropské unie, s krátkými přerušeními mezi zaměstnáními v každé z nich, na základě řady po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou (dále jen „smlouvy na dobu určitou“). V období od dubna 2010 do listopadu 2014 byl naposledy zaměstnán jako mezinárodní zaměstnanec v Eulex Kosovo, misi pro řešení mezinárodní krize zřízené v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Jeho jedenáctá a poslední smlouva nebyla po 14. listopadu 2014 obnovena z důvodu rozhodnutí o restrukturalizaci této mise, která měla za následek zrušení jeho pracovního místa.

V říjnu 2015 podal žalobce k Tribunálu žalobu proti Radě Evropské unie, Evropské komisi, Evropské službě pro vnější činnost, jakož i misi Eulex Kosovo (dále jen „žalované“). Touto žalobou se v podstatě domáhal:

- zaprvé rekválifikace všech po sobě jdoucích smluv na dobu určitou na pracovní smlouvu na dobu neurčitou a náhrady smluvních škod vzniklých z důvodu zneužití po sobě jdoucích smluv na dobu určitou a protiprávního ukončení takto překvalifikovaného pracovního poměru (dále jen „první bod návrhových žádání“),
- zadruhé náhrady mimosmluvní újmy, která mu vznikla v důsledku toho, že nebyl zaměstnán v režimu platném pro unijní zaměstnance (dále jen „druhý bod návrhových žádání“),
- zatřetí a podpůrně náhrady škody vzniklé z důvodu, že žalované v rámci smluvního vztahu, který mu vnutily, porušily několik obecných zásad unijního práva (dále jen „třetí bod návrhových žádání“).

Usnesením ze dne 9. listopadu 2016¹⁶⁹ Tribunál tuto žalobu odmítl z důvodu, že zjevně nemá pravomoc rozhodnout o prvních dvou bodech návrhových žádání a třetí bod je zjevně nepřipustný. Rozsudkem ze dne 5. července 2018¹⁷⁰ vydaným na základě kasačního opravného prostředku žalobce však Soudní dvůr uvedené usnesení zrušil a vrátil věc Tribunálu.

---

168 | Věc C-46/22 P, *Jenkinson v. Rada a další*.

169 | Usnesení ze dne 9. listopadu 2016, *Jenkinson v. Rada a další* (T-602/15, [EU:T:2016:660](#)).

170 | Rozsudek ze dne 5. července 2018, *Jenkinson v. Rada a další* (C-43/17 P, [EU:C:2018:531](#)).

Tribunál v rozsudku vydaném po vrácení věci sice prohlásil, že má pravomoc k rozhodnutí o všech třech bodech návrhových žádání, nicméně žalobě znovu v žádné části nevyhověl, když ji zčásti zamítnul jako neopodstatněnou a zčásti odmítnul jako nepřijatelnou. V tomto rozsudku se Tribunál vyjádřil k rozsahu pravomoci unijního soudu ve vztahu k rozhodčí doložce a dále k tomu, jaký režim a právo jsou použitelné na pracovní smlouvy mezinárodních civilních zaměstnanců mezinárodních misí Unie.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve potvrdil svou pravomoc spor rozhodnout.

Pokud jde o první bod návrhových žádání, který se v podstatě týkal překvalifikování všech po sobě jdoucích smluv na dobu určitou na jednu smlouvu na dobu neurčitou a náhrady s tím související smluvní újmy, Tribunál konstatoval, že jeho pravomoc vyplývala z rozhodčí doložky ve smyslu článku 272 SFEU, obsažené v poslední smlouvě žalobce na dobu určitou a určující pro všechny spory týkající se smlouvy unijní soud. Měl zejména za to, že tato pravomoc se vztahovala i na překzum smluv na dobu určitou, které předcházely poslední smlouvě, i když tyto takovou rozhodčí doložku neobsahovaly, jelikož návrhy žalobce souvisejí s existencí jediného a kontinuálního pracovního poměru na základě řady smluv na dobu určitou a tyto návrhy byly založeny i na poslední smlouvě.

Pokud jde o druhý a třetí bod návrhových žádání, které se v podstatě týkaly případné mimosmluvní odpovědnosti žalovaných za akty řízení lidských zdrojů v souvislosti s operacemi „v terénu“, včetně přijímání mezinárodních civilních zaměstnanců mezinárodních misí Unie, pravomoc Tribunálu o nich rozhodnout vyplývá z obecných ustanovení Smlouvy o FEU, která přiznává unijnímu soudu pravomoc rozhodovat spory v oblasti mimosmluvní odpovědnosti¹⁷¹.

Dále Tribunál v rámci přezkumu opodstatněnosti prvního bodu návrhových žádání úvodem připomněl, že s ohledem na rozhodčí doložku, která jej určuje, musí o návrhu na překvalifikování jedenácti smluv na dobu určitou uzavřených s misí Eulex Kosovo rozhodnout na základě vnitrostátního práva použitelného na uvedené smlouvy při dodržení obecných zásad práva unijního, zejména zákazu zneužití práva. Za účelem určení rozhodného práva využívá pravidel mezinárodního práva soukromého, a zejména ustanovení nařízení Řím I¹⁷².

V rámci následného přezkumu všech jedenácti smluv ve světle uvedených ustanovení došel Tribunál k závěru, že bylo třeba na celý smluvní vztah navázaný na základě uvedených smluv použít irské právo. Pokud totiž šlo o prvních devět smluv, na základě použití pravidla volby práva smluvními stranami¹⁷³ konstatoval, že strany si za použitelné vnitrostátní pracovní právo určily právo země původu a trvalého daňového domicilu žalobce před jeho nástupem k misi, tedy právě irské právo. Pokud šlo dále o poslední dvě smlouvy, které ujednání o volbě rozhodného práva neobsahovaly, Tribunál uplatnil pravidlo nejužších vazeb¹⁷⁴, které jej vedlo k závěru, že i tyto smlouvy podléhaly irskému právu, jelikož mezi účastníky řízení fakticky existoval od první z jedenácti smluv nepřetržitý pracovní vztah a daňový systém a systémy sociálního a důchodové zabezpečení, do nichž žalobce spadal, se podle posledních dvou smluv řídily irským právem.

¹⁷¹ Viz článek 268 SFEU ve spojení s čl. 340 druhým pododstavcem SFEU.

¹⁷² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6).

¹⁷³ Viz čl. 8 odst. 1 nařízení Řím I.

¹⁷⁴ Viz čl. 8 odst. 4 nařízení Řím I.

Podle irských právních předpisů použitelných na smlouvy na dobu určitou¹⁷⁵, kterými se provádí unijní úprava této oblasti¹⁷⁶, tak po uplynutí maximální doby trvání pracovních poměrů následné obnovení smlouvy na dobu určitou předpokládá existenci „objektivních důvodů“, které by ho odůvodňovaly a bez nichž je obnovená smlouva považována za uzavřenou na dobu neurčitou.

Tribunál přitom poté, co konstatoval, že v dotčené věci byla maximální doba povolená irskými právními předpisy v okamžiku uzavření dvou posledních dotčených smluv překročena, zkoumal, zda existovaly objektivní důvody ospravedlňující jejich uzavření. V tomto ohledu měl za to, že okolnosti vážící se k misi Eulex Kosovo, a zejména dočasná a trvale se vyvíjející povaha jejího mandátu, pokud jde o délku jejího trvání, obsah a financování, která nutně odůvodňovala rovněž dočasnou povahu pracovních podmínek jejich zaměstnanců, představují objektivní důvody ospravedlňující použití sporných po sobě jdoucích smluv na dobu určitou. Pokud jde konkrétně o poslední smlouvu, Tribunál kromě toho uznal existenci dalších objektivních důvodů, které ještě konkrétnějším a podrobnějším způsobem odůvodňovaly rozhodnutí v rámci restrukturalizace mise pracovní místo žalobce zrušit, přičemž okamžik skončení této poslední smlouvy se shodoval s okamžikem stanoveným pro toto zrušení. Z toho vyvodil, že žalobci bylo nabídnuto uzavřít dotčenou smlouvu na dobu určitou, aniž došlo ke zneužití.

V důsledku toho Tribunál zamítl návrh na překvalifikování smluv na dobu určitou na jedinou smlouvu na dobu určitou, a tudíž i následný návrh na náhradu smluvní škody.

Co se týče druhého bodu návrhových žádání, kterým se žalobce v podstatě domáhal náhrady mimosmluvních škod, které mu vznikly v důsledku toho, že byl přijat jako mezinárodní civilní zaměstnanec na smluvním základě, a nikoli na základě příznivějšího režimu vztahujícího se na unijní zaměstnance vyslané k dotčené misi, Tribunál jej rovněž zamítl jako neopodstatněný. V tomto ohledu měl Tribunál zejména za to, že primární unijní právo vztahující se specificky k SZBP a normativní ustanovení týkající se mise Eulex Kosovo představovaly právní základ umožňující přijmout žalobce jako mezinárodního civilního zaměstnance na smluvním základě a že nedošlo k diskriminaci ani nerovnému zacházení s žalobcem ve srovnání s ostatními smluvními zaměstnanci této mise nebo unijními zaměstnanci k ní přidělenými.

A konečně spolu s odmítnutím posledního bodu návrhových žádání žalobce jako zjevně nepřipustného z důvodu nedostatku jasnosti a přesnosti ohledně dostatečně přímé příčinné souvislosti mezi porušeními práva, kterých se žalované údajně dopustily, a uplatňovanou újmou, Tribunál žalobu zamítl v plném rozsahu.

175] Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003 [zákon z roku 2003 o ochraně zaměstnanců (práce na dobu určitou)].

176] Směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. 1999, L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368), jakož i samotná rámcová dohoda tvořící její přílohu.

XII. Přístup k dokumentům orgánů

1. Výjimka týkající se ochrany obchodních zájmů

a) Ochrana autorských práv

Rozsudek ze dne 14. července 2021, *Public.Resource.Org a Right to Know v. Komise* (T-185/19, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁷⁷, [EU:T:2021:445](#))

Žalobkyně, Public.Resource.Org, Inc., a Right to Know CLG, byly neziskovými organizacemi, jejichž hlavní poslání spočívalo ve zpřístupňování práva všem občanům. Dne 25. září 2018 předložily Evropské komisi žádost o přístup ke čtyřem harmonizovaným normám přijatým Evropským výborem pro normalizaci (CEN), které se týkaly zejména bezpečnosti hraček¹⁷⁸.

Komise odmítla vyhovět žádosti o přístup z důvodu, že tyto normy jsou chráněny autorským právem. Odepření přístupu bylo založeno na čl. 4 odst. 2 první odrážce nařízení č. 1049/2001¹⁷⁹, který stanoví, že neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění dokumentu, musí být přístup k dokumentu odepřen, pokud by jeho zpřístupnění vedlo k porušení ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby, včetně duševního vlastnictví.

Tribunál žalobu zamítl a upřesnil rozsah kontroly, kterou musí unijní orgány provést, než konstatují ovlivnění obchodních zájmů vyplývající z autorskoprávní ochrany požadovaných dokumentů.

Závěry Tribunálu

Tribunál zaprvé konstatoval, že žalobkyně měly zájem na zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem. V tomto ohledu připomněl, že osoba, které byl odepřen přístup k dokumentu, má již z tohoto důvodu zájem na zrušení zamítavého rozhodnutí. Mimoto Tribunál zdůraznil, že možnost nahlédnout do požadovaných harmonizovaných norem v některých knihovnách neměla vliv na právní zájem žalobkyň na podání žaloby, jelikož prostřednictvím tohoto nahlédnutí není žalobkyním zcela vyhověno z hlediska cíle, který sledovaly a jímž bylo získat volný a bezplatný přístup k uvedeným normám. Pokud šlo o placený přístup k těmto normám, Tribunál konstatoval, že ani ten neodpovídal cíli, který žalobkyně sledovaly.

Zadruhé Tribunál rozhodl, že Komise dodržela rozsah kontroly, kterou byla povinna provést při uplatnění výjimky týkající se ochrany vyplývající z autorského práva.

¹⁷⁷ Věc C-588/21 P, *Public.Resource.Org a Right to Know v. Komise a další*.

¹⁷⁸ Jednalo se o normu EN 71-5:2015, nadepsanou „Bezpečnost hraček – Část 5: Chemické hračky (soupravy) jiné než soupravy pro pokusy“, normu EN 71-4:2013, nadepsanou „Bezpečnost hraček – Část 4: Soupravy pro chemické pokusy a podobné činnosti“, normu EN 71-12:2013, nadepsanou „Bezpečnost hraček – Část 12: N-nitrosaminy a N-nitrosovatelné látky“, a normu EN 12472:2005 + A1:2009, nadepsanou „Metoda simulace abraze (otěru) a koroze pro zjištění uvolňování niklu z povlaku“.

¹⁷⁹ Nařízení (ES) č. 1049/2001 Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. 2001, L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

Tribunál nejprve uvedl, že konečnou odpovědnost za řádné uplatňování nařízení č. 1049/2001 nese orgán, kterému je žádost o přístup adresována. V tomto ohledu poznamenal, že je-li podle tohoto orgánu zřejmé, že z důvodu autorskoprávní ochrany musí být odepřen přístup k dokumentu pocházejícímu od třetí osoby, odepře žadateli přístup, aniž to musí konzultovat s třetí osobou, od níž dokument pochází.

Dále Tribunál zdůraznil, že autorské právo i nadále zůstává do značné míry upraveno vnitrostátním právem a rozsah jím poskytované ochrany se řídí výlučně právními předpisy země, v níž se uplatňuje nárok na ochranu. Upřesnil, že orgánu, kterému byla předložena žádost o přístup k dokumentům pocházejícím od třetích osob, přísluší, je-li požadována autorskoprávní ochrana uvedených dokumentů, zejména určit objektivní a shodující se indicie, které mohou potvrdit existenci autorského práva, jehož se dotýčná třetí osoba dovolává. Taková kontrola totiž odpovídá požadavkům souvisejícím s rozdělením pravomocí mezi Unii a členské státy v oblasti autorského práva.

Tribunál konečně v projednávaném případě poznamenal, že Komise opřela svůj závěr týkající se existence autorskoprávní ochrany požadovaných harmonizovaných norem o objektivní a shodující se indicie, které mohly potvrdit existenci autorského práva k uvedeným normám uplatněného ze strany CEN. Kromě toho konstatoval, že se Komise nedopustila pochybení, když uznala, že pro dotčené harmonizované normy byla dosažena prahová hodnota originality požadovaná pro autorskoprávní ochranu.

Zatřetí Tribunál uvedl, že žádný převažující veřejný zájem neodůvodňoval zpřístupnění požadovaných harmonizovaných norem. V tomto ohledu Tribunál zdůraznil, že je na osobě, která poukazuje na existenci převažujícího veřejného zájmu, aby uvedla konkrétní okolnosti odůvodňující zpřístupnění dotčených dokumentů. Žalobkyně se přitom dovolávaly obecného důvodu, podle něhož jsou harmonizované normy součástí „unijního práva“, které musí být volně a bezplatně přístupné veřejnosti, aniž vysvětlily, v čem by takové úvahy měly mít přednost před ochranou obchodních zájmů CEN nebo jeho národních členů. Tribunál schválil posouzení Komise, podle něhož veřejný zájem na zajištění funkčnosti evropského normalizačního systému převažuje nad zajištěním volného a bezplatného přístupu k harmonizovaným normám. Kromě toho zdůraznil, že žalobkyně neodůvodnily, proč by se na tyto normy měla vztahovat povinnost zveřejnění a přístupnosti spojená s „právními předpisy“ vzhledem k tomu, že použití takových norem není povinné a tyto normy vyvolávají právní účinky, které jsou s nimi spojeny, pouze vůči zainteresovaným osobám.

b) Unii financovaný výzkumný projekt

Rozsudek ze dne 15. prosince 2021, Breyer v. REA (T-158/19, [EU:T:2021:902](#))

V roce 2016 uzavřela Evropská výkonná agentura pro výzkum (REA) grantovou dohodu s určitým konsorciem týkající se výzkumného projektu na základě rámcového programu Evropské unie pro výzkum a inovace Horizont 2020, který měl přispět k lepší správě vnějších unijních hranic. Žalobce, fyzická osoba, požádal na základě nařízení č. 1049/2001 o přístup k několika dokumentům týkajícím se jednotlivých etap vývoje tohoto projektu, které byly REA předány členy uvedeného konsorcia. REA poskytla k požadovaným dokumentům pouze částečný přístup, přičemž odepření úplného přístupu odůvodnila uplatněním výjimek stanovených nařízením č. 1049/2001, a zejména výjimky týkající se ochrany obchodních zájmů členů dotčeného konsorcia¹⁸⁰.

¹⁸⁰ | Článek 4 odst. 2 první odrážka nařízení č. 1049/2001.

Tribunál, ke kterému byla podána žaloba proti rozhodnutí REA¹⁸¹, kterým byl poskytnut částečný přístup k požadovaným dokumentům, toto rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž REA opomenula posoudit žádost o přístup v plném rozsahu a dále neposkytla přístup k informacím obsaženým v předmětných dokumentech, na které se dotčená výjimka nevztahovala.

Tato věc umožnila Tribunálu rozvinout a doplnit svou judikaturu týkající se přístupu k dokumentům v rámci Unii financovaných výzkumných projektů, jakož i judikaturu týkající se povinnosti provést úplné posouzení žádosti o přístup již ve fázi původní žádosti. Navíc poskytla Tribunálu příležitost odpovědět na nové otázky týkající se zejména dopadu nařízení č. 1290/2013¹⁸² v rámci žádosti o přístup k dokumentům podaných na základě nařízení č. 1049/2001 a důsledků jednání žalobce spočívajícího v tom, že vlastními prostředky a před rozhodnutím Tribunálu o žalobě získal přístup ke skrytým částem dokumentu, k němuž mu byl poskytnut pouze částečný přístup.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve konstatoval, že REA v projednávané věci porušila povinnost provést úplné posouzení všech dokumentů uvedených v žádosti o přístup, jelikož se tato povinnost uplatní nejen při vyřizování potvrzující žádosti o přístup, ale také při vyřizování původní žádosti. Konkrétně REA opomenula o původní žádosti rozhodnout v rozsahu, v němž se týkala dokumentů souvisejících s povolováním dotčeného projektu, a zjevně tak ohrozila cíle sledované nařízením č. 1049/2001.

V této souvislosti Tribunál zdůraznil, že v potvrzující žádosti o přístup žalobce výslovně uvedl, že tato navazuje na jeho původní žádost, která se týkala mj. dokumentů souvisejících s povolováním dotčeného projektu. Nic tudíž neumožňovalo REA předpokládat, že žalobce od žádosti o přístup k nim v rámci své potvrzující žádosti upustil. A dále rozhodl, že žalobce nebyl ve své potvrzující žádosti povinen výslovně napadnout to, že v původním rozhodnutí REA opomenula rozhodnout o části jeho původní žádosti. Toto opomenutí mělo totiž za následek, že druhá fáze řízení nebyla ohledně dokumentů dotčených tímto opomenutím zahájena. Mimoto, i když v případě odepření přístupu může každý podat novou žádost, opomenutí rozhodnout o části žádosti o přístup nemůže být pokládáno za odepření přístupu. Možnost podat novou žádost tedy nemůže sloužit k nápravě toho, že dotčený orgán neprovedl úplné posouzení první žádosti o přístup, nebo být argumentem pro to, aby byl žadatel zbaven možnosti podat opravný prostředek.

Poté se Tribunál vyjádřil k soudržnému použití nařízení č. 1290/2013 a č. 1049/2001 v dotčeném případě. V tomto ohledu upřesnil, že pravidlo stanovené nařízením č. 1290/2013, podle kterého dokumenty předané v režimu důvěrnosti v rámci takové akce, jako je dotčený projekt, zůstávají důvěrnými¹⁸³, musí být při zkoumání žádosti třetí osoby o přístup k těmto dokumentům zohledněno. Skutečnost, že v dotčené věci označily strany dohody dokumenty předložené REA za důvěrné, představovala indicii toho, že jejich obsah je z hlediska zájmů členů konsorcia citlivý. Kvalifikování dokumentů za důvěrné v rámci projektu však nemůže stačit k odůvodnění uplatnění nařízením č. 1049/2001 stanovené výjimky týkající se ochrany obchodních zájmů. Tato kvalifikace tak REA v rámci konkrétního a individuálního posouzení žádosti o přístup k těmto dokumentům nezabavuje povinnosti zkoumat, zda se na ně tato výjimka částečně nebo v plném rozsahu vztahuje.

181| Rozhodnutí REA ze dne 17. ledna 2019 [ARES (2019) 266593], týkající se částečného přístupu k dokumentům.

182| Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1290/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků programu „Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020)“ a zrušuje nařízení (ES) č. 1906/2006 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 81).

183| Článek 3 nařízení č. 1290/2013.

Následně Tribunál po ověření konkrétního a individuálního přezkumu požadovaných dokumentů ze strany REA došel k závěru, že její odepření přístupu k určitým informacím obsaženým v několika z těchto dokumentů nebylo odůvodněno ochranou obchodních zájmů členů konsorcia. Jednalo se zejména o informace ohledně obecných otázek, které mohou vyvstat nezávisle na konkrétní koncepci systému a projektu vypracovaném členy konsorcia a nesouvisejí s hodnocením týkajícím se konkrétních právních a etických důsledků dotčeného projektu nebo zamýšlených řešení při vývoji technologií nebo funkčních prvků projektu.

Pokud šlo o požadované dokumenty nebo jejich části, u nichž REA správně dospěla k závěru, že se na ně vztahuje výjimka týkající se ochrany obchodních zájmů členů konsorcia, Tribunál konstatoval, že žalobce neprokázal existenci převažujícího veřejného zájmu, který by odůvodňoval zpřístupnění informací, na které se vztahuje tato výjimka, veřejnosti¹⁸⁴.

V tomto kontextu Tribunál při rozhodování zejména o veřejném zájmu na šíření výsledků projektů financovaných z unijních fondů poukázal na to, že tento zájem je zajištěn zavedením legislativních a smluvních ustanovení, jejichž cílem je šíření výsledků projektů financovaných z programu Horizont 2020 a že žalobce nezbytnost zpřístupnění informací, na které se vztahuje dotčená výjimka, neprokázal. Pokud šlo o legislativní ustanovení, Tribunál upřesnil, že nařízení č. 1290/2013 stanoví s výhradou určitých omezení povinnost účastníků akce šířit výsledky projektu i právo orgánů, institucí a jiných unijních subjektů, jakož i členských států na přístup k informacím o výsledcích dosažených těmito účastníky¹⁸⁵.

A konečně Tribunál uvedl, že skutečnost, že žalobce vlastními prostředky získal přístup k úplnému znění dokumentu, který mu REA předala ve verzi s částečně skrytým obsahem, a že toto úplné znění šířil na internetu, nezpochybovala jeho zájem na zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž mu REA odepřela přístup ke skrytým částem takového dokumentu. Toto jednání nemělo žádný dopad na legalitu napadeného rozhodnutí a přezkum Tribunálu v tomto ohledu.

Tribunál nicméně upřesnil, že tímto postupem žalobce nedodržel postupy stanovené unijním právem v oblasti přístupu k dokumentům a nečekal ani na výsledek sporu, aby zjistil, zda může získat přístup k úplnému znění dotčeného dokumentu legálně. V důsledku toho zohlednil toto chování žalobce v rámci rozdělení nákladů řízení a uložil mu náhradu nákladů, které kvůli němu REA bezdůvodně vynaložila.

---

184 | Podle čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1049/2001 platí, že „neexistuje-li převažující veřejný zájem na zpřístupnění“, odepřou orgány přístup k dokumentu, pokud by jeho zpřístupnění vedlo mj. k ohrožení ochrany obchodních zájmů fyzické nebo právnické osoby.

185 | Články 4, 43 a 49 nařízení č. 1290/2013.

2. Výjimka týkající se důvěrnosti jednání orgánů ECB

Rozsudek ze dne 6. října 2021, *Aeris Invest v. ECB* (T-827/17, napadený kasačním opravným prostředkem¹⁸⁶, [EU:T:2021:660](#))

Žalobkyně, Aeris Invest Sàrl, vlastnila akcie Banco Popular Español, SA (dále jen „Banco Popular“), úvěrové instituce usazené ve Španělsku, která podléhala přímému obezřetnostnímu dohledu ze strany Evropské centrální banky (ECB)¹⁸⁷. Dne 6. června 2017 ECB po konzultaci s Jednotným výborem pro řešení krizí (SRB) posuzovala, zda byla Banco Popular v selhání nebo bylo její selhání pravděpodobné¹⁸⁸. Téhož dne správní rada Banco Popular informovala ECB, že dospěla k závěru, že selhání banky bylo pravděpodobné. Dne 7. června 2017 přijal SRB rozhodnutí týkající se programu řešení krize pro Banco Popular¹⁸⁹. Téhož dne přijala Evropská komise rozhodnutí 2017/1246¹⁹⁰, kterým program řešení krize schválila.

V době od 19. června do 2. srpna 2017 předložila žalobkyně ECB tři žádosti o přístup k dokumentům v souladu s rozhodnutím 2004/258¹⁹¹. Dne 7. listopadu 2017 přijala ECB tři rozhodnutí, kterými přístup k požadovaným dokumentům odepřela. ECB zejména tvrdila, že na některé z těchto dokumentů se vztahuje domněnka důvěrnosti založená na různých výjimkách z práva na přístup k dokumentům stanovených v rozhodnutí 2004/258.

Tribunál rozhodující v rozšířeném senátu žalobě částečně vyhověl a zrušil druhé napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se jím odepírá přístup k výsledku hlasování v Radě guvernérů ECB, a ve zbývající části žalobu zamítl. V této věci měl Tribunál poprvé příležitost vyslovit se k uznání domněnky důvěrnosti na základě výjimky z práva na přístup k dokumentům stanovené v rozhodnutí 2004/258 týkající se ochrany důvěrnosti informací, které jsou jako takové chráněny na základě unijního práva¹⁹². Dále měl možnost objasnit judikaturu Soudního dvora týkající se rozsahu povinnosti uvést odůvodnění, kterou má ECB v případě, že uplatňuje výjimku z práva na přístup k dokumentům podle rozhodnutí 2004/258 týkající se ochrany důvěrnosti jednání rozhodovacích orgánů ECB¹⁹³.

186| Věc C-782/21 P, *Aeris Invest v. ECB*.

187| Na základě nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. 2013, L 287, s. 63).

188| S ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. 2014, L 225, s. 1), čl. 18 odst. 1 druhý pododstavec.

189| Na základě nařízení č. 806/2014.

190| Rozhodnutí Komise (EU) 2017/1246 ze dne 7. června 2017, kterým se schvaluje program řešení krize pro Banco Popular Español S. A. (Úř. věst. 2017, L 178, s. 15).

191| Rozhodnutí Evropské centrální banky 2004/258/ES ze dne 4. března 2004 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropské centrální banky (Úř. věst. 2004, L 80, s. 42) ve znění rozhodnutí ECB 2011/342/EU ze dne 9. května 2011 (Úř. věst. 2011, L 158, s. 37) a dále rozhodnutí ECB (EU) 2015/529 ze dne 21. ledna 2015 (Úř. věst. 2015, L 84, s. 64), čl. 6 odst. 1.

192| Na základě čl. 4 odst. 1 písm. c) rozhodnutí 2004/258.

193| Na základě čl. 4 odst. 1 písm. a) první odrážky rozhodnutí 2004/258.

Závěry Tribunálu

Tribunál v první řadě konstatoval, že ECB právně dostačujícím způsobem neodůvodnila druhé napadené rozhodnutí, které odepíralo přístup k informacím o maximální výši poskytnuté nouzové likvidity (dále jen „NL“), skutečně poskytnuté částce NL a o nabídnutých zárukách na základě výjimky týkající se ochrany veřejného zájmu ve vztahu k důvěrnosti jednání rozhodovacích orgánů ECB z důvodu, že tyto informace byly obsaženy v dopise guvernéra španělské centrální banky ze dne 5. června 2017 zaslaném prezidentovi ECB, nadepsaném „Emergency liquidity assistance“, a v návrhu Výkonné rady Radě guvernérů ECB ze dne 5. června 2017, nazvaném „Emergency liquidity assistance request from Banco de España“. Mimoto měl Tribunál rovněž za to, že druhé napadené rozhodnutí bylo nedostatečně odůvodněno v rozsahu, v němž odepírá přístup k výsledku hlasování v Radě guvernérů.

Zprvce Tribunál konstatoval, že rozhodnutí 2004/258 přiznává právo na přístup k dokumentům ECB podléhající určitým omezením založeným na důvodech obecného nebo soukromého zájmu, přičemž zavádí režim výjimek z práva na přístup k dokumentům¹⁹⁴, které musí být vykládány a uplatňovány striktně.

Zadruhé Tribunál zdůraznil, že v rozsudku ECB v. Espírito Santo Financial (Portugalsko)¹⁹⁵ Soudní dvůr rozhodl, že rozhodnutí odepřít přístup k výsledku jednání Rady guvernérů je právně dostačujícím způsobem odůvodněno samotným odkazem na výjimku z práva na přístup k dokumentům stanovenou v rozhodnutí 2004/528 a týkající se ochrany veřejného zájmu, pokud jde o důvěrnost jednání rozhodovacích orgánů ECB v případě dokumentů obsahujících výsledek těchto jednání. Tribunál však konstatoval, že v dotčeném případě ECB pouze obecně uvedla, že se ony tři druhy informací nacházejí v dokumentech, které částečně zpřístupnila. Jediným dokumentem, který obsahuje výsledek jednání Rady guvernérů ECB, je přitom zápis ze 447. zasedání konaného prostřednictvím videokonference dne 5. června 2017, který uvádí maximální výši NL. ECB tak právně dostačujícím způsobem odůvodnila odepření přístupu k informaci o maximální výši NL v rozsahu, v němž se tato informace nachází v zápisu ze 447. zasedání Rady guvernérů, jelikož tento dokument odráží výsledek jednání Rady guvernérů. Ostatní dokumenty byly naopak datovány z doby před zasedáním Rady guvernérů, a výsledek jejich jednání tedy neodrážely. Tribunál tedy konstatoval, že ECB mohla právem odepřít přístup k těmto informacím a dokumentům na základě ostatních výjimek z práva na přístup k dokumentům, které uplatňovala.

Pokud šlo navíc o odepření přístupu k výsledku hlasování Rady guvernérů, Tribunál konstatoval, že ECB musí poskytnout odůvodnění umožňující porozumět tomu, zda má požadovaný dokument souvislost s oblastí pokrytou uplatněnou výjimkou a zda je potřeba ochrany související s touto výjimkou skutečná, a ověřit to. Absence jakéhokoliv odůvodnění, které by vysvětlovalo, z jakého důvodu se na odepření přístupu k těmto dokumentům – obsahující-li dotčené informace – vztahuje výjimka, žalobkyni znemožnila pochopit důvody pro odepření přístupu k těmto informacím a uplatnit žalobní důvod napadající opodstatněnost použití výjimky na uvedené dokumenty. Odůvodnění musí být dotyčné osobě sděleno v zásadě současně s rozhodnutím, které nepříznivě zasahuje do jejího právního postavení. Chybějící odůvodnění nelze zhojit tím, že se dotyčná osoba dozví důvody rozhodnutí v průběhu řízení před unijními soudy, jako tomu bylo v tomto případě.

Ve druhé řadě se Tribunál vyslovil k existenci domněnky důvěrnosti na základě výjimky z práva na přístup k dokumentům stanovené v rozhodnutí 2004/258 týkající se ochrany důvěrnosti informací, které jsou jako takové chráněny na základě unijního práva.

¹⁹⁴ | Článek 4 odst. 1 a 2 rozhodnutí 2004/258.

¹⁹⁵ | Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, *ECB v. Espírito Santo Financial (Portugal)* (C-442/18 P, [EU:C:2019:1117](#), body 43, 44 a 46).

Tribunál v tomto ohledu připomněl, že obecná domněnka je výjimkou z povinnosti dotčeného unijního orgánu zkoumat konkrétně a individuálně každý dokument uvedený v žádosti o přístup a v obecnější rovině výjimkou ze zásady co nejširšího přístupu veřejnosti k dokumentům v držení unijních orgánů. Z toho důvodu musí být vykládána a uplatňována striktně.

Zprvce Tribunál konstatoval, že s ohledem na znění ustanovení rozhodnutí 2004/258, podle něhož ECB odepře přístup k dokumentu, jestliže by jeho zpřístupnění vedlo k porušení ochrany důvěrnosti informací, které jsou jako takové chráněny „na základě unijního práva“¹⁹⁶, není obecná domněnka důvěrnosti založená na tomto ustanovení jasně a konkrétně vymezena a naráží na judikaturu, podle níž musí být domněnka představující výjimku ze zásady co nejširšího přístupu k dokumentům vykládána striktně.

Zadruhé Tribunál konstatoval, že uznání existence obecné domněnky důvěrnosti založené na uvedeném ustanovení rozhodnutí 2004/258 naráží na přístup, který Soudní dvůr zaujal v rozsudku *Baumeister*¹⁹⁷. ECB musí ověřit, zda jsou obě podmínky stanovené v tomto rozsudku¹⁹⁸ splněny ve vztahu ke každé informaci, jejíž zpřístupnění je požadováno. Pokud tomu tak je, ECB musí přístup k dotčeným informacím odepřít a nemá v tomto ohledu prostor pro uvážení. Tato analýza nutně vyžaduje konkrétní a individuální posouzení každé dotčené informace, které nemůže být obejito uplatněním obecné domněnky důvěrnosti.

Zatřetí Tribunál připomněl, že výjimka z práva na přístup uvedená v tomtéž ustanovení rozhodnutí 2004/258 představuje tzv. „absolutní“ výjimku, jež se uplatní povinně, pokud je možné, že zpřístupnění dotčeného dokumentu veřejnosti poškodí zájmy, které chrání.

Rozhodnutí ECB, která se odvolávají na tuto obecnou domněnku důvěrnosti, však nebyla zrušena Tribunálem z důvodu, že jsou dotčené informace a dokumenty důvěrnými informacemi, k nimž byl přístup správně odepřen na základě výjimky z práva na přístup k dokumentům stanovené rozhodnutím 2004/258, týkající se ochrany důvěrnosti informací, které jsou jako takové chráněny na základě unijního práva.

Ve třetí řadě měl Tribunál za to, že výjimky z povinnosti zachovávat služební tajemství stanovené směrnicemi 2013/36¹⁹⁹ a 2014/59²⁰⁰ se na požadované dokumenty nevztahovaly.

Pro účely uplatnění výjimky stanovené směrnicí 2013/36, která umožňuje v občanském soudním řízení zpřístupnit důvěrné informace, které se netýkají třetích osob zapojených do pokusů o záchranu dotčené úvěrové instituce, je totiž nutné, aby na ni byl vyhlášen konkurs nebo aby byla nařízena její likvidace, k čemuž v projednávaném případě nedošlo. Pokud jde o výjimku stanovenou směrnicí 2014/59, ta se týká zpřístupnění důvěrných informací pouze v rámci vnitrostátních řízení. Žalobkyně přitom připustila, že její žádosti o přístup byly motivovány záměrem podat žalobu k Tribunálu.

---

196 | Článek 4 odst. 1 písm. c) rozhodnutí 2004/258.

197 | Rozsudek ze dne 19. června 2018, *Baumeister* (C-15/16, [EU:C:2018:464](#)).

198 | Tj. že informace v držení příslušných orgánů nejsou veřejné a jejich zpřístupněním by mohly být narušeny zájmy fyzické nebo právnické osoby, jež je poskytla, nebo třetí osoby nebo by mohlo být narušeno řádné fungování systému dohledu nad činnostmi investičních podniků.

199 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. 2013, L 176, s. 1), čl. 53 odst. 1 třetí pododstavec.

200 | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. 2014, L 173, s. 190), čl. 84 odst. 6.

A konečně ve čtvrté řadě Tribunál analyzoval rozsah práva na účinnou soudní ochranu zakotveného v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) v rámci žádosti o přístup k dokumentům podaných na základě rozhodnutí 2004/258. Tribunál došel k závěru, že toto právo nenutí ECB k tomu, aby zpřístupnila určité dokumenty za účelem přípravy žaloby na neplatnost rozhodnutí přijatého jiným orgánem.

Zprvým cílem rozhodnutí 2004/258 není upravit otázky týkající se důkazů, které mají být předloženy účastníky řízení v rámci soudního řízení. Zadruhé nemá stanovit pravidla určená k ochraně zvláštního zájmu, který by mohla mít určitá osoba na přístupu k dokumentu. Zatřetí skutečnost, že se dokument zpřístupněný v návaznosti na žádost o přístup stane dostupný všem, zjevně překračuje meze legitimních zájmů účastníka řízení, který se chce dovolávat svého práva na účinnou soudní ochranu za účelem vyšetření jiné věci před Tribunálem. Tribunál došel k závěru, že ECB neporušila článek 47 Listiny.

XIII. Veřejná služba

1. Vypovězení smlouvy na dobu neurčitou

Rozsudek ze dne 16. června 2021, CE v. Výbor regionů (T-355/19, napadený kasačním opravným prostředkem²⁰¹, [EU:T:2021:369](#))

Žalobkyně, CE, byla přijata jako dočasný zaměstnanec na základě čl. 2 písm. c) pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie (dále jen „pracovní řád“) na pozici generálního tajemníka jedné z politických skupin (dále jen „skupina“) ve Výboru regionů.

Po několika stížnostech na žalobkyni týkajících se nedostatků při výkonu manažerských funkcí ve vztahu k jejím podřízeným ukončil orgán Výboru regionů oprávněný k uzavírání pracovních smluv (dále jen „oprávněný orgán“) na základě čl. 47 písm. c) bodu i) pracovního řádu smlouvu dočasněho zaměstnance žalobkyně s výpovědní lhůtou šesti měsíců z důvodu, že vztah důvěry mezi žalobkyní a skupinou byl z důvodu nevhodného řízení jejich spolupracovníků narušen do té míry, že se u nich projevil vážné zdravotní problémy (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Toto rozhodnutí bylo spojeno s opatřeními k jeho provedení. V tomto ohledu bylo upřesněno, že žalobkyně je zproštěna výkonu služby během výpovědní doby a že bude ve svých funkcích nahrazena, že bude mít po určitou dobu přístup do své kanceláře, aby si vyzvedla své osobní věci, že obdrží novou přístupovou kartu, která jí neumožní účastnit se schůzí předsednictva politické skupiny a plenárních zasedání, a že k elektronické poště bude mít přístup pouze pro její konzultaci. Uvedené rozhodnutí rovněž upřesňovalo, že smlouva skončí spolu s koncem výpovědní doby. Žalobkyně podala stížnost k oprávněnému orgánu, která byla zamítnuta.

Tribunál, kterému byla předložena žaloba na neplatnost napadeného rozhodnutí, upřesnil zvláštní podmínky výpovědní doby v rámci ukončení smlouvy na základě čl. 47 písm. c) bodu i) pracovního řádu a došel k závěru, že oprávněný orgán mohl předčasně ukončit smlouvu žalobkyně na základě čl. 47 písm. c) bodu i) pracovního řádu s výpovědní lhůtou šesti měsíců a současně rozhodnout, že tato nesmí během výpovědní

201| Věc C-539/21 P, *CE v. Výbor regionů*.

doby pracovat, aniž musel zahájit disciplinární řízení. Tribunál však zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž bylo porušeno právo žalobkyně být před přijetím napadeného rozhodnutí vyslechnuta, pokud šlo o zvláštní podmínky výpovědní doby.

Závěry Tribunálu

Tribunál především zdůraznil, že vzhledem k široké posuzovací pravomoci, kterou má orgán oprávněný k uzavírání smluv v případě pochybení, jež může odůvodnit propuštění dočasného zaměstnance, mu nic neukládá zahájit proti posledně uvedenému disciplinární řízení namísto využití možnosti jednostranného skončení smlouvy stanovené v čl. 47 písm. c) pracovního řádu a pouze v případě, že orgán oprávněný k uzavírání smluv hodlá propustit dočasného zaměstnance bez výpovědní doby, pokud závažným způsobem porušil své povinnosti, je třeba zahájit, jak stanoví čl. 49 odst. 1 pracovního řádu, disciplinární řízení.

Pokud šlo dále o podmínky výpovědní doby, Tribunál uvedl, že čl. 47 písm. c) bod i) pracovního řádu sice výslovně nestanoví, že by pracovní podmínky zaměstnance, jehož pracovní smlouva je vypovězena, mohly být během výpovědní doby změněny, takže se má za to, že tato doba představuje běžnou pracovní dobu, nic to však nemění na tom, že orgány, instituce a jiné unijní subjekty mají širokou posuzovací pravomoc při organizaci svých útvarů a při přidělování zaměstnanců, které mají k dispozici, za podmínky, že je toto přidělování prováděno v zájmu služby a respektuje ekvivalentnost pracovních míst, a to i u zaměstnanců ve výpovědní době. V tomto ohledu nelze vyloučit, že za určitých zvláštních okolností zájem služby vyžaduje, aby dotyčná osoba během výpovědní doby přestala plnit veškeré své úkoly. Tak tomu může být konkrétně v případě propuštění z důvodu narušení vztahu důvěry se zaměstnancem přijatým na základě čl. 2 písm. c) pracovního řádu, vůči němuž nebylo uplatněno, ba ani jen tvrzeno žádné závažné porušení služebních povinností ve smyslu článku 23 přílohy IX služebního řádu úředníků Evropské unie (dále jen „služební řád“). Všichni dočasní zaměstnanci přijatí na základě čl. 2 písm. c) pracovního řádu mají totiž pracovní smlouvu uzavřenou intuitu personae, jejímž základním prvkem je vzájemná důvěra. Narušení takového vztahu vzájemné důvěry může znemožnit, aby osoba nebo entita, které stály za přijetím dočasného zaměstnance, svěřily posledně uvedenému během výpovědní doby sebemenší úkol. V takovém případě představuje rozhodnutí nesvěřit zaměstnanci během výpovědní doby žádný úkol opatření přijaté v zájmu služby a nemůže být nutně považováno za rozhodnutí o dočasném zproštění výkonu služby přijaté na základě článků 23 a 24 přílohy IX služebního řádu. Stejně tak, pokud situace, která vedla k narušení vztahu důvěry s dočasným zaměstnancem přijatým na základě čl. 2 písm. c) pracovního řádu, znemožňuje, aby tomuto zaměstnanci byly svěřovány úkoly během výpovědní doby, nelze orgánu oprávněnému k uzavírání smluv uložit, aby zahájil během tohoto období disciplinární řízení.

Tribunál v tomto ohledu došel k závěru, že oprávněný orgán mohl, aniž musel zahájit disciplinární řízení, předčasně ukončit pracovní smlouvu žalobkyně na základě čl. 47 písm. c) bodu i) pracovního řádu s výpovědní lhůtou šesti měsíců a přitom rozhodnout, že tato nesmí během uvedené doby pracovat.

A konečně, pokud šlo o právo být vyslechnuta v rámci přijetí napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž stanovovalo podmínky výpovědní doby, Tribunál konstatoval, že žalobkyně neměla možnost se před přijetím napadeného rozhodnutí k této věci vyjádřit. Taková opatření přitom nemohou být přijata, aniž by byl dotyčný nejprve vyslechnut, a bylo tak jisté, že k nim mohl vyjádřit svůj postoj. V tomto ohledu Tribunál připomněl, že právo být vyslechnuta má zejména za cíl umožnit dotčené osobě upřesnit určité skutečnosti nebo uplatnit další, například týkající se její osobní situace, jež by mohly vést k tomu, že rozhodnutí nebude přijato nebo bude mít jiný obsah. Tribunál měl za to, že nelze rozumně vyloučit, že zvláštní podmínky výpovědní doby uvedené v napadeném rozhodnutí by mohly vést, kdyby byla žalobkyně řádně vyslechnuta, k jinému výsledku, zejména pokud jde o zproštění povinnosti žalobkyně plnit během výpovědní doby pracovní úkoly vyplývající

z její smlouvy. V důsledku toho Tribunál z důvodu porušení práva žalobkyně být vyslechnuta zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví zvláštní podmínky výpovědní doby. Tato protiprávnost však sama o sobě nezpochybovala legalitu uvedeného rozhodnutí v rozsahu, v němž ukončilo smlouvu žalobkyně.

2. Disciplinární sankce

Rozsudek ze dne 6. října 2021, IP v. Komise (T-121/20, [EU:T:2021:665](#))

Žalobce, IP, je bývalým smluvním zaměstnancem Evropské komise. V roce 2019 přijala Komise disciplinární sankci spočívající v ukončení jeho pracovního poměru bez výpovědní lhůty (dále jen „napadené rozhodnutí“), v níž mu vytýkala, že předložil dvě žádosti o náhradu léčebných výdajů, které ve skutečnosti neodpovídají zaplaceným částkám nebo poskytnuté péči. Kvalifikovala tyto činy jako pokus o podvod týkající se rozpočtu Evropské unie, což podle jejího názoru představovalo zvláště závažné pochybení. Při stanovení uvedené disciplinární sankce Komise vycházela, co se týče opakovaného porušování služebních povinností, z existence dřívější sankce ve formě důtky, kterou žalobce obdržel v roce 2010. V tomto ohledu Komise poté, co konstatovala, že se žalobce dopustil skutků podobných těm, které odůvodňovaly sankci ve formě důtky, měla za to, že tím prokázal, že se z předchozí disciplinární sankce nepoučil a nadále upřednostňoval své osobní zájmy před zájmy orgánu.

Tribunál, na který se žalobce obrátil, zrušil napadené rozhodnutí a upřesnil, že disciplinární orgán, který, co se týče opakovaného porušení služebních povinností, vychází z disciplinární sankce, na niž neexistuje žádný odkaz v osobním spise dotyčného úředníka poté, co bylo vyhověno žádosti podané tímto úředníkem na základě ustanovení článku 27 přílohy IX služebního řádu Evropské unie (dále jen „služební řád“), porušuje práva, která služební řád, a zejména jeho článek 26 zaručují úředníkům.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve uvedl, že článek 26 služebního řádu stanoví soubor záruk, jejichž cílem je chránit úředníka, jelikož brání tomu, aby rozhodnutí přijatá administrativou, která se dotýkají jeho služebního poměru, byla založena na skutečnostech, jejichž existence vyplývá z dokumentů nezařazených do jeho osobního spisu.

S ohledem na zásadní úlohu osobního spisu při ochraně a informování úředníka Tribunál dospěl k závěru, že rozhodnutí o uložení sankce, i když bylo předtím založeno do osobního spisu úředníka, nemůže být vůči němu použito nebo dovoláváno, pokud již na toto rozhodnutí v uvedeném spise neexistuje žádný odkaz.

Právo vycházet z rozhodnutí o sankci odstraněného z osobního spisu, které by bylo administrativě přiznáno, aby mohla dospět k závěru o opakovaném porušení služebních povinností ve smyslu článku 10 přílohy IX služebního řádu, by totiž v tomto ohledu znamenalo zbavení užitečného účinku článku 27 této přílohy, jenž úředníkovi umožňuje požádat o odstranění rozhodnutí o sankci z osobního spisu a ponechává na administrativě, aby rozhodla, zda je třeba takové žádosti vyhovět. Tím, že administrativa vychází z takového rozhodnutí o uložení sankce, přestože se jej při využití své široké posuzovací pravomoci rozhodla odstranit z osobního spisu, se tedy ve skutečnosti snaží takové rozhodnutí do tohoto spisu opět zařadit.

Tribunál dále připomněl, že osobní spis má jednotnou povahu, která zakazuje existenci jakéhokoli jiného souboru písemností obsahujícího dokumenty týkající se služebního poměru úředníka.

Je pravda, že administrativa může založit spis týkající se vyšetřování a případně disciplinárního řízení souvisejícího s tímto vyšetřováním. Takový spis je však založen pouze pro účely dotčeného řízení. V důsledku toho nemohou být písemnosti a dokumenty, které obsahuje, zejména případné rozhodnutí o uložení sankce ukončující toto řízení, použity nebo dovolávány vůči úředníkovi mimo uvedené řízení, ledaže by byly založeny do jeho osobního spisu.

Mimoto Tribunál dospěl k závěru, že i když existuje interní právní základ Komise, který umožňuje uchovávat rozhodnutí o disciplinárních sankcích po dobu 20 let, není cílem dotčené právní úpravy, na rozdíl od ustanovení článku 26 služebního řádu, stanovení podmínek, za kterých lze dokumenty vůči němu použít nebo uvést. Tato právní úprava tedy nemůže Komisi umožnit, aby co se týče opakovaného porušení služebních povinností, vycházela z dříve uložené sankce úředníkovi, na niž však již v osobním spise dotčeného úředníka neexistuje žádný odkaz.

3. Přeřazování dočasných zaměstnanců

Rozsudek ze dne 28. dubna 2021, Correia v. EHSV (T-843/19, [EU:T:2021:221](#))

V září 2000 byla žalobkyně zaměstnána Evropským hospodářským a sociálním výborem (EHSV) – poradní institucí zastupující evropské organizace zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších subjektů zastupujících občanskou společnost – jako dočasný zaměstnanec na základě smlouvy na dobu neurčitou. Během svého zaměstnání u EHSV byla přeřazena do vyšší platové třídy jen dvakrát, naposledy v roce 2016.

Dne 10. července 2019 podala žalobkyně stížnost proti rozhodnutí o svém nepřeřazení do vyšší platové třídy v rámci přeřazování za rok 2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Vzhledem k tomu, že tato stížnost byla zamítnuta, podala k Tribunálu žalobu znějící na zrušení napadeného rozhodnutí, jakož i na přiznání náhrady utrpěné nemajetkové újmy ve výši 2 000 eur.

Tribunál napadené rozhodnutí, přijaté k datu, které žalobkyně neznala, zrušil a poprvé se vyjádřil k problematice přeřazování dočasných zaměstnanců, trpícího absencí jasných, objektivních a transparentních srovnávacích kritérií nebo prvků analýzy. Tribunál v tomto ohledu rozhodl, že absence takových kritérií nebo prvků může porušovat zásady rovného zacházení a právní jistoty, a v důsledku toho práva dočasných zaměstnanců přidělených k orgánům, institucím a jiným subjektům Unie, kteří mají být přeřazováni. Mimoto Tribunál uložil EHSV povinnost zaplatit žalobkyni požadovanou částku 2 000 eur z titulu nemajetkové újmy, kterou utrpěla.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve připomněl, že důkaz o okamžiku, kdy se dotčená osoba dozvěděla o individuálním rozhodnutí a od kterého běží lhůty pro podání stížnosti a žaloby uvedené v člácích 90 a 91 služebního řádu, může vyplývat z jiných okolností než z formálního oznámení uvedeného rozhodnutí. I když v tomto ohledu pouhé indicie naznačující, že bylo rozhodnutí doručeno, nemohou stačit, může tento důkaz vyplývat mimo jiné z e-mailu dotčeného, z něhož bez vsí pochybnosti vyplývá, že se tento s uvedeným rozhodnutím užitečně seznámil před tvrzeným datem.

Tribunál rovněž připomněl, že akty nebo rozhodnutími, které mohou být předmětem žalob na neplatnost, mohou být pouze opatření s právně závaznými účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení. Pokud jde o akty nebo rozhodnutí, jež jsou přijímány

postupem zahrnujícím několik fází, zejména v průběhu interního řízení, jako je postup v oblasti přeřazování dočasných zaměstnanců, jsou za napadnutelné akty považována jen ta opatření, která vyjadřují konečné stanovisko orgánu na konci tohoto postupu. Naproti tomu mezitímní opatření, jejichž účelem je příprava konečného rozhodnutí, nepříznivě do právního postavení ve smyslu čl. 90 odst. 2 služebního řádu nezasahují a lze je napadnout pouze incidenčně v rámci žaloby proti zrušitelným aktům. V tomto ohledu může být právní postavení dočasných zaměstnanců, kteří mají být přeřazeni, dotčeno až v okamžiku vyhotovení řádně zveřejněného seznamu přeřazených dočasných zaměstnanců.

Dále, pokud jde o absenci rozhodnutí přijímacího pravidla v oblasti přeřazování dočasných zaměstnanců EHSV, Tribunál uvedl, že i když unijní orgány nemají povinnost přijmout určitý konkrétní systém hodnocení a přeřazování spíše nežli jiný, nic to nemění na tom, že každé přeřazování musí probíhat v souladu s takovými obecnými právními zásadami, jako jsou zásady rovného zacházení a právní jistoty. Dodržování zásady rovného zacházení vyžaduje, aby orgán, instituce nebo jiný unijní subjekt měl pro odůvodnění svého posouzení zásluh k dispozici všechny analytické poznatky, jako jsou například hodnotící zprávy, aby zabránil riziku svévole a zajistil rovné zacházení s kandidáty, kteří mohou být povýšeni. Tribunál dodal, že rozpočtové důvody nebo úvahy týkající se „velmi politické“ povahy dotčené instituce je nemohou této povinnosti zbavit.

Kromě toho Tribunál uvedl, že nezveřejnění rozhodnutí o přeřazení v EHSV v souladu s čl. 25 třetím pododstavcem služebního řádu porušuje zásadu právní jistoty, jakož i povinnost transparentnosti, která je logickým důsledkem zásady rovného zacházení a jejímž cílem je umožnit kontrolu nestrannosti a absenci svévole ze strany administrativy. Skutečnost, že EHSV rozhodnutí o přeřazení nezveřejnil, byla tudíž nejen v rozporu s ustanoveními služebního řádu, ale mohla rovněž zasahovat do práv dočasných zaměstnanců přidělených sekretariátům jednotlivých skupin EHSV, jelikož bránila kontrole nestrannosti ze strany administrativy v rámci přeřazovacího řízení.

A konečně, pokud šlo o návrhová žádání znějící na náhradu škody, Tribunál konstatoval, že v dotčeném případě zrušení napadeného rozhodnutí nemohlo samo o sobě plně nahradit žalobkyni utrpěnou nemajetkovou újmu, a zejména nejistotu, kterou pociťovala ohledně vývoje své kariéry. Nebylo totiž možné předvídat rysy prvků analýzy, které by EHSV mohl použít, a bylo jen obtížně možné určit, jak by mohly být odvedené služby žalobkyně na jejich základě hodnoceny. Jakýkoliv obsah opatření přijatých EHSV v rámci výkonu rozsudku tedy nemohl odstranit pochybnosti o možném přeřazení žalobkyně se zpětnou účinností, jakož i případně o výkonnosti, kterou by byla mohla prokázat, kdyby byly prvky analýzy v oblasti přeřazování předem stanoveny.

4. Příspěvky

Rozsudek ze dne 12. května 2021, Alba Aguilera a další v. ESVČ (T-119/17 RENV, EU:T:2021:254)

Žalobci, Ruben Alba Aguilera a další, byli úředníci nebo zaměstnanci Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), kteří v době přijetí rozhodnutí ESVČ o změně sazby příspěvku za životní podmínky (dále jen „PŽP“), vypláceného zaměstnancům vykonávajícím služební povinnosti ve třetích zemích, od 1. ledna 2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“)²⁰², vykonávali služební povinnosti v Etiopii.

²⁰² | Rozhodnutí generálního ředitele ESVČ pro rozpočet a správu ADMIN (2016) 7 ze dne 19. dubna 2016 o určení výše příspěvku za životní podmínky upraveného v článku 10 přílohy X služebního řádu – Rok 2016.

Tímto rozhodnutím byla sazba PŽP vztahující se na zaměstnance Unie vykonávající služební povinnosti v Etiopii snížena z 30 na 25 % referenční částky. Toto snížení způsobilo žalobcům ztrátu nároku na dovolenou na zotavenou²⁰³.

Za účelem zpochybnění snížení sazby PŽP podali žalobci individuální stížnosti proti napadenému rozhodnutí v rozsahu, v němž se jím od 1. ledna 2016 snižoval PŽP vyplácený zaměstnancům Evropské unie vykonávajícím služební povinnosti v Etiopii. Vzhledem k tomu, že těmto stížnostem nebylo vyhověno, podali žalobu k Tribunálu, kterou se v podstatě domáhali zrušení napadeného rozhodnutí.

Tribunál napadené rozhodnutí zrušil a poprvé rozhodl o otázce týkající se zásady regionální soudržnosti za účelem určení výše PŽP v místě zaměstnání.

Závěry Tribunálu

Tribunál se nejprve vyjádřil k údajné povinnosti ESVČ přijmout obecná prováděcí ustanovení k článku 10 přílohy X služebního řádu, která se týká PŽP. V tomto ohledu měl Tribunál za to, že s přihlédnutím ke znění, účelu a zárukám týkajícím se postupu, který tento článek stanoví pro úpravu výše PŽP, a to každoročně a po projednání s výborem zaměstnanců, toto ustanovení v rozsahu, v němž upravuje PŽP, nepostrádá jasnost ani přesnost, jež umožňují zabránit jeho svévolnému použití, a nevyžaduje tedy výjimečné přijetí obecných prováděcích ustanovení.

Dále, pokud šlo o prováděcí pravidla k článku 10 přílohy X služebního řádu, Tribunál uvedl, že orgán oprávněný ke jmenování má široký prostor pro uvážení, jde-li o faktory a skutečnosti, které je třeba zohlednit při úpravě odměn úředníků. V důsledku toho měl Tribunál za to, že hlavní zásady přijaté ESVČ pro stanovení metodiky k určení výše zejména PŽP (dále jen „hlavní zásady“) tím, že zohledňují zásadu regionální soudržnosti, neporušují článek 10 přílohy X služebního řádu.

V tomto ohledu Tribunál uvedl, že cílem zásady regionální soudržnosti je zajistit v souladu s účelem PŽP objektivitu porovnání životních podmínek v místech zaměstnání s běžnými životními podmínkami v Unii. Uplatnění této zásady si totiž klade za cíl zaručit, aby byly obdobné podmínky ve dvou zemích nacházejících se ve stejném regionu posuzovány obdobně.

A konečně, Tribunál se vyjádřil k tomu, jak ESVČ posoudila parametry „zdraví a zdravotnická zařízení“ a „ostatní místní životní podmínky“.

V tomto ohledu Tribunál konstatoval, že hlavní zásady stanoví, že hodnota pro parametr „zdraví a zdravotnická zařízení“ se určí na základě srovnávací mapy systémů zdravotní péče vyhotovené International SOS, avšak nevyžadují, aby stupně škály použité v této mapě odpovídaly hodnotě, kterou je třeba tomuto parametru přiřadit. Rozhodnutí ESVČ přidělit Etiopii 4 body z celkového počtu 5 tudíž nepřekračuje meze prostoru pro uvážení, který normotvůrce zamýšlel svěřit ESVČ při určování výše PŽP.

Nakonec se Tribunál vyjádřil ke kritériu „veřejných služeb“, které vedlo ke změně hodnoty přidělené parametru „ostatní místní životní podmínky“. V tomto ohledu Tribunál s přihlédnutím jednak k argumentům žalobců, podle kterých se kvalita veřejných služeb v Etiopii v letech 2014 až 2015 nezlepšila, a jednak k tomu, že ESVČ

---

203 Článek 8 přílohy X služebního řádu, který je nadepsán „Zvláštní ustanovení a výjimky pro úředníky vykonávající služební povinnosti ve třetích zemích“, stanoví, že „[v]ýjimečně může orgán oprávněný ke jmenování na základě zvláštního odůvodněného rozhodnutí poskytnout úředníkovi dovolenou na zotavenou kvůli mimořádně obtížným životním podmínkám v místě zaměstnání. U každého takového místa stanoví orgán oprávněný ke jmenování město nebo města, kde si lze dovolenou vybrat“.

neposkytla žádná vysvětlení, aby odůvodnila snížení hodnoty udělené tomuto kritériu, dospěl k závěru, že se ESVČ dopustila zjevně nesprávného posouzení ohledně posouzení uvedeného kritéria. Toto pochybení mohlo odůvodnit zrušení napadeného rozhodnutí, jelikož kritérium „veřejných služeb“ bylo kritériem, které vedlo ke snížení hodnoty přidělené parametru „ostatní místní životní podmínky“ o jeden bod, čímž se celkový počet bodů přidělených Etiopii snížil pod prahovou hodnotu 14 bodů vyžadovanou pro stanovení sazby PŽP na 30 %.

Rozsudek ze dne 15. září 2021, LF v. Komise (T-466/20, [EU:T:2021:574](#))

Žalobce, LF, byl belgickým státním příslušníkem, který žil v letech 1982 až 2013 ve Francii. Dne 1. května 2013 nastoupil do zaměstnání u Evropské komise v Bruselu na základě smlouvy smluvního zaměstnance na dobu určitou, jejíž platnost uplynula dne 30. dubna 2019. Následně byl v Belgii evidován jako uchazeč o zaměstnání, a to do 1. září 2019, kdy nastoupil do zaměstnání ve Výkonné agentuře pro výzkum (REA).

Rozhodnutím ze dne 11. září 2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“) Úřad Komise pro správu a vyplácení individuálních nároků odmítl žalobci přiznat příspěvek za práci v zahraničí z důvodu, že neprokázal, že měl obvyklé bydliště mimo stát, kde je zaměstnán, tj. Belgii, po dobu deseti let, která uplynula při jeho nástupu do zaměstnání u REA, a to v rozporu s tím, co vyžaduje čl. 4 odst. 1 písm. b) přílohy VII služebního řádu²⁰⁴ v případě úředníků, kteří jsou nebo byli státními příslušníky státu místa zaměstnání.

Vzhledem k tomu, že žalobce měl za to, že jeho přítomnost v Belgii byla spojena výlučně s jeho prací u Komise, což brání vytvoření trvalých vazeb mezi ním a tímto státem, a tudíž přenesení jeho obvyklého bydliště z Francie do Belgie, podal k Tribunálu žalobu na neplatnost napadeného rozhodnutí.

Svým rozsudkem Tribunál tuto žalobu zamítl, přičemž upřesnil podmínky, za kterých může úředník nebo zaměstnanec, který je státním příslušníkem státu, kde je zaměstnán, získat příspěvek za práci v zahraničí poté, co vykonával funkce v mezinárodní organizaci, která je sama usazena v tomto státě místa zaměstnání.

Závěry Tribunálu

Zprvce Soud vymezil desetileté referenční období, které je třeba pro účely použití čl. 4 odst. 1 písm. b) přílohy VII služebního řádu zohlednit. Konstatoval, že toto v dotčeném případě pokrývalo časový úsek od 1. února 2006 do 31. srpna 2019. Tribunál dospěl k tomuto závěru tak, že neutralizoval dobu tří let a sedmi měsíců, během níž žalobce pracoval na francouzském ministerstvu, a to v souladu s ustanoveními služebního řádu, která vylučují zohlednění období, po která úředník vykonával funkce ve službách státu nebo mezinárodní organizace mimo stát, kde je zaměstnán²⁰⁵. Naproti tomu doba, po kterou pracoval v Komisi, nebyla nijak neutralizována, jelikož služební řád nestanoví neutralizaci období strávených ve službách mezinárodní organizace v samotném státě místa zaměstnání.

Tribunál však zadruhé potvrdil, že výkon činností v mezinárodní organizaci nacházející se ve státě místa zaměstnání může být zohledněn pro účely určení obvyklého bydliště úředníka nebo zaměstnance, který je nebo byl státním příslušníkem uvedeného státu během desetiletého referenčního období. V tomto ohledu, i když výkon funkcí v takové organizaci může bránit vzniku trvalých vazeb mezi úředníkem nebo zaměstnancem

204| Článek 4 odst. 1 přílohy VII služebního řádu se podle čl. 20 odst. 2 a článků 21 a 92 pracovního řádu ostatních zaměstnanců použije obdobně na smluvní zaměstnance.

205| Článek 4 odst. 1 písm. b) přílohy VII služebního řádu.

a státem, kde je zaměstnán²⁰⁶, domněnka existence četných a těsných vazeb mezi určitou osobou a zemí její státní příslušnosti hraje důležitější roli pro určení místa jejího obvyklého bydliště²⁰⁷, což vyžaduje analýzu osobních a profesních vazeb, které si vytvořila v této zemi.

Tribunál zatřetí zkoumal skutkové okolnosti týkající se soukromého a profesního života žalobce za účelem určení, zda si žalobce zachoval obvyklé bydliště ve Francii po celé referenční období i přes své přestěhování do Belgie, a zda by mu tedy měl být přiznán příspěvek za práci v zahraničí.

Z toho zaprvé vyvodil, že, ačkoli žalobce tvrdil opak, jeho obvyklé bydliště se nemohlo nacházet ve Francii pouze z toho důvodu, že tam žil, studoval a pracoval před začátkem referenčního období. Zadruhé totéž platilo pro okolnost, že jeho blízcí bydleli ve Francii. Ač není popírán význam vztahu mezi rodiči a dětmi, skutečnost, že úředník nebo zaměstnanec založil vlastní rodinu, bydlí s ní v určitém státě a členové jeho rodiny se věnují činnostem odpovídajícím jejich životní etapě, je totiž významná pro účely určení jeho obvyklého bydliště. Naopak subjektivní důvody, které ho vedly k tomu, aby se usadil se svou rodinou v určitém státě, nebo státní příslušnost jeho manželky nebyly v prostoru, v němž se občané Unie mohou libovolně přemísťovat, aniž jsou diskriminováni na základě státní příslušnosti, rozhodující.

Zatřetí skutečnost, že si ponechal nemovitost, číslo mobilního telefonu a bankovní účet ve Francii, rovněž neprokazovala úmysl žalobce zřít si tam trvalé nebo obvyklé centrum svých zájmů. Stejně tak skutečnost, že pracoval u Komise pouze na základě smlouvy na dobu určitou, nevylučovala, že se usadil v Belgii s úmyslem tam zůstat. Důkazem toho bylo, že po skončení platnosti uvedené smlouvy zůstal žalobce se svou rodinou v Belgii a zaregistroval se na dobu čtyř měsíců jako uchazeč o zaměstnání, což prokazovalo, že v tomto státě měl obvyklé bydliště alespoň po část referenčního období. Tribunál v tomto ohledu připomněl, že zachování si bydliště ve státě místa zaměstnání, jehož je dotýčný státním příslušníkem, a to i po krátkou dobu v průběhu desetiletého referenčního období, postačuje ke ztrátě nebo odepření příspěvku za práci v zahraničí. Konečně okolnost, že jej pobíral během svého zaměstnání v Komisi, nemohla tento závěr vyvrátit, jelikož jeho nárok na tento příspěvek musel být při jeho nástupu do zaměstnání u REA znovu přezkoumán.

Vzhledem k tomu, že žalobce neprokázal, že měl během celého desetiletého referenčního období obvyklé bydliště mimo stát místa svého zaměstnání, Tribunál žalobu zamítl.

5. Nároky na důchod

Rozsudek ze dne 24. března 2021, *Picard v. Komise* (T-769/16, napadený kasačním opravným prostředkem²⁰⁸, [EU:T:2021:153](#))

Žalobce, Maxime Picard, je od roku 2008 smluvním zaměstnancem PMO při Evropské komisi. Původně byl zaměstnán jako smluvní zaměstnanec v první funkční skupině na základě smlouvy podepsané v roce 2008 (dále jen „smlouva z roku 2008“), třikrát prodloužené o dobu určitou a posléze prodloužené na dobu neurčitou v roce 2011.

²⁰⁶ | Tato domněnka byla formulována v rozsudku ze dne 13. července 2018, *Quadri di Cardano v. Komise* (T-273/17, [EU:T:2018:480](#), bod 63).

²⁰⁷ | Tato domněnka pak byla formulována v rozsudku ze dne 5. října 2020, *Brown v. Komise* (T-18/19, [EU:T:2020:465](#), bod 82).

²⁰⁸ | Věc C-366/21 P, *Picard v. Komise*.

Dne 16. května 2014 podepsal novou smlouvu smluvního zaměstnance na dobu neurčitou se zařazením do druhé funkční skupiny poté, co prokázal, že plnil úkoly spadající do této funkční skupiny. Tato smlouva nabyla účinnosti dne 1. června 2014 (dále jen „smlouva z roku 2014“).

Mezitím reforma služebního řádu úředníků Evropské unie a pracovního řádu ostatních zaměstnanců, k níž došlo v roce 2014²⁰⁹, zavedla jednak novou roční sazbu pro nabytí nároků na důchod ve výši 1,8 %, která je méně příznivá než dřívější sazba ve výši 1,9 %, a jednak stanovila věk pro odchod do důchodu na 66 let, oproti předchozímu věku 63 let²¹⁰. Podle přechodného režimu, který je v ní obsažen, však úředníkům, kteří „nastoupili do služebního poměru v období mezi 1. květnem 2004 a 31. prosincem 2013“, nadále přirůstají nároky na důchod podle roční sazby ve výši 1,9 %²¹¹. Kromě toho „mají úředníci, kteří ke dni 1. května 2014 dosáhli věku 35 let a kteří nastoupili do služebního poměru před 1. lednem 2014, nárok na starobní důchod po dosažení věku 64 let a 8 měsíců“²¹². Tato přechodná ustanovení se použijí obdobně na ostatní zaměstnance ve funkci ke dni 31. prosince 2013²¹³.

Žalobce podepsal novou smlouvu poté, co vstoupila reforma služebního řádu v platnost, a poté požádal manažera úseku „Důchody“ úřadu PMO o vysvětlení dopadů této změny na své postavení. V odpovědi mu manažer potvrdil, že z důvodu změny smlouvy se na žalobce od 1. června 2014 nemohou vztahovat přechodná ustanovení týkající se míry nabývání nároků na důchod a věku odchodu do důchodu.

Vzhledem k tomu, že stížnost podaná žalobcem proti této odpovědi byla zamítnuta, podal k Tribunálu žalobu znějící na zrušení odpovědi manažera úseku, jakož i rozhodnutí o zamítnutí své stížnosti. Na podporu své žaloby žalobce tvrdil, že pro účely použití dotčených přechodných ustanovení měla administrativa použít jako den nástupu do služebního poměru datum 1. července 2008, tedy datum, kdy byl žalobce původně přijat jako smluvní zaměstnanec první funkční skupiny, a nikoliv datum počátku platnosti nové smlouvy z roku 2014.

Tato žaloba byla nicméně prvním rozšířeným senátem Tribunálu zamítnuta. Ve svém rozsudku Tribunál rozhodl o použití přechodných ustanovení týkajících se míry nabývání nároků na důchod a věku odchodu do důchodu, zavedených reformou služebního řádu, na smluvní zaměstnance, kteří po vstupu uvedené reformy v platnost podepsali novou smlouvu²¹⁴.

Závěry Tribunálu

Zprv se Tribunál zabýval výkladem čl. 1 odst. 1 přílohy pracovního řádu ostatních zaměstnanců, podle něhož se přechodná ustanovení týkající se míry nabývání nároků na důchod a věku odchodu do důchodu zavedená reformou služebního řádu ve prospěch úředníků „použijí obdobně na ostatní zaměstnance ve

---

209| Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 1023/2013 ze dne 22. října 2013, kterým se mění služební řád úředníků Evropské unie a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropské unie (Úř. věst. 2013, L 287, s. 15), vstoupilo v platnost dne 1. listopadu 2013, a pokud jde o relevantní ustanovení v projednávané věci, je použitelné od 1. ledna 2014.

210| Článek 77 druhý a pátý pododstavec služebního řádu ve znění nařízení č. 1023/2013.

211| Článek 21 druhý pododstavec přílohy XIII služebního řádu.

212| Článek 22 odst. 1 druhý pododstavec přílohy XIII služebního řádu.

213| Článek 1 odst. 1 přílohy pracovního řádu ostatních zaměstnanců.

214| Pokud jde o úředníky, Tribunál v rozsudku ze dne 14. prosince 2018, **Torné v. Komise** (T-128/17, [EU:T:2018:969](#)), vyložil pojem „nástup do služebního poměru“ ve smyslu přechodných ustanovení týkajících se míry nabývání nároků na důchod a věku odchodu do důchodu stanovených v článcích 21 a 22 přílohy XIII služebního řádu.

funkci ke dni 31. prosince 2013²¹⁵. Tribunál nejprve připomněl, že přechodná ustanovení musí být vykládána restriktivně a jejich použití per analogiam na ostatní zaměstnance předpokládá, že budou zohledněny zvláštnosti vyplývající z postavení úředníků a zaměstnanců. Rozdíl mezi těmito dvěma kategoriemi zaměstnanců v tomto ohledu spočívá zejména v povaze vykonávaných úkolů a v právním vztahu mezi úředníkem nebo zaměstnancem a administrativou Unie. Konkrétně úředník nastoupí a zůstává ve služebním poměru u unijní administrativy na základě služebněprávního vztahu, zatímco smluvní zaměstnanec nastoupí a zůstává ve funkci na základě vztahu smluvního²¹⁶. Proto k tomu, aby se na ostatní zaměstnance mohla vztahovat přechodná pravidla, musel „být ve funkci ke dni 31. prosince 2013“, tedy musel mít k tomuto okamžiku uzavřenou smlouvu s administrativou Unie.

Zadruhé Tribunál upřesnil pojem „být ve funkci ke dni 31. prosince 2013“. Podle Tribunálu může být tato situace prokázána pouze v případě, kdy zaměstnanec nepodepíše novou smlouvu, z níž vyplývá zahájení nového pracovního poměru s unijní administrativou, tedy v případě, že uvedená smlouva nepřináší podstatnou změnu jeho pracovních povinností, která by mohla zpochybnit funkční kontinuitu tohoto pracovněprávního vztahu. Z toho vyplývá, že přechodná ustanovení se použijí obdobně na ostatní zaměstnance ve funkci ke dni 31. prosince 2013, kteří jimi zůstávají i po tomto datu na základě smlouvy, která nezakládá diskontinuitu pracovního vztahu. Tento výklad zohledňuje právní hodnotu podpisu nové smlouvy při zachování nabytých práv a legitimních očekávání zaměstnanců.

V dotčené věci Tribunál konstatoval, že nová smlouva podepsaná žalobcem mu umožnila postoupit do vyšší funkční skupiny, což zpochybnilo funkční kontinuitu pracovněprávního vztahu, který udržoval s unijní administrativou na základě smlouvy z roku 2008. Pokud byl tedy žalobce ve funkci ke dni 31. prosince 2013 na základě původní smlouvy z roku 2008, měla nová smlouva z roku 2014 za následek ukončení tohoto pracovního poměru a vznik nového, takže se žalobce nemohl dovolávat přechodných ustanovení týkajících se míry nabývání nároků na důchod a věku odchodu do důchodu.

6. Psychické obtěžování

Rozsudek ze dne 14. července 2021, *AI v. ECDC* (T-65/19, [EU:T:2021:454](#))²¹⁷

V červnu 2017 předložil AI, zaměstnanec Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), žádost o pomoc ve smyslu článku 24 služebního řádu, která se týkala údajného psychického obtěžování jeho osoby ze strany vedoucího oddělení.

Na základě této žádosti pověřila ředitelka ECDC (dále jen „ředitelka“) externí osobu, aby prošetřila chování vedoucího oddělení vytýkané žalobcem a jiným žadatelem o pomoc. Tato zpráva byla dokončena koncem ledna 2018. Žalobce požádal o přístup k této zprávě v březnu a dubnu 2018. Tyto žádosti byly zamítnuty.

²¹⁵ Čl. 1 odst. 1 přílohy pracovního řádu ve znění nařízení č. 1023/2013.

²¹⁶ Článek 3a pracovního řádu.

²¹⁷ Pokud jde o případ psychického obtěžování ze strany poslance Evropského parlamentu, viz rovněž rozsudek ze dne 3. února 2021, *Moi v. Parlament* (T-17/19, napadený kasačním opravným prostředkem, [EU:T:2021:51](#)), představený v oddíle „II. 2. Disciplinární režim pro poslance Evropského parlamentu“.

V dubnu a květnu 2018 proběhly schůzky ředitelky a vedoucího oddělení, během nichž byl vedoucí informován o výsledku vyšetřování a o záměru ředitelky vypovědět jeho smlouvu na základě čl. 47 písm. c) bodu i) pracovního řádu. Za této situace vedoucí oddělení odstoupil. Ředitelka jeho odstoupení akceptovala. Během desetiměsíční výpovědní doby, která následovala po tomto odstoupení, pracoval vedoucí oddělení na úkolech, které byly přímo zadávány a kontrolovány ředitelkou, přičemž mezi ním a žalobcem neexistoval hierarchický vztah. Tyto úkoly plnil v rámci práce z domova.

Ihned po akceptaci odstoupení vedoucího oddělení zaslala ředitelka žalobci dopis ohledně jeho žádosti o pomoc (dále jen „první napadené rozhodnutí“). V tomto dopise ředitelka informovala žalobce o závěru vyšetřovatele, že jeho stížnosti lze vyhovět, avšak vyšetřovací zprávu mu neposkytla. Po prostudování této zprávy a dalších informací, které měla k dispozici, dospěla ředitelka k závěru, že došlo k chování s „aspekty obtěžování“, přičemž upřesnila, že vyšetřovací zpráva obsahovala „několik faktických chyb“. Dodala, že způsob, jakým vedoucí oddělení řešil určité problémy, a způsob řízení, který zvolil, vyvolal u zaměstnanců zbytečný stres a obavy, i když zohlednila, že vedoucí potřeboval v rámci své role v určitých otázkách konat. Nakonec uvedla, že hodlala přijmout „vhodná opatření“, avšak vedoucí oddělení mezitím odstoupil z funkce a na své pracoviště se již nevrátil.

Žalobce znovu požádal o přístup k vyšetřovací zprávě a ke všem dokumentům, na jejichž základě ředitelka přijala první napadené rozhodnutí. Ředitelka tuto žádost zamítla (dále jen „druhé napadené rozhodnutí“).

Ředitelka později žalobci umožnila jednou nahlédnout na místě do nedůvěrné verze vyšetřovací zprávy.

Stížnost žalobce proti oběma napadeným rozhodnutím, která zahrnovala rovněž žádost o náhradu nemajetkové újmy související s těmito rozhodnutími, byla zamítnuta.

Tribunál, na který se žalobce obrátil, částečně zrušil první a druhé napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí o zamítnutí stížnosti a objasnil rozsah povinnosti poskytnout pomoc v konkrétním případě, kdy se příslušný orgán plně neztotožnil se závěry vyšetřovatele, nezjistil v plném rozsahu skutkový stav ani neinformoval žadatele o pomoci o všech opatřeních přijatých v návaznosti na vyšetřovací zprávu. Rozsudek rovněž upřesnil právo žadatele o pomoci být vyslechnut a jeho právo na přístup k vyšetřovacímu spisu.

Závěry Tribunálu

Pokud šlo o přípustnost žaloby, Tribunál konstatoval, že rozhodnutí informující žadatele o pomoci o závěru administrativního šetření v oblasti obtěžování, které kvalifikuje nahlášené chování z hlediska služebního řádu a upřesňuje z něj vyvozené důsledky, vyvolává právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce, takže má povahu rozhodnutí a představuje akt nepříznivě zasahující do právního postavení. Pokud šlo o zájem žalobce na podání žaloby, součástí požadavků účinného soudního přezkumu je, aby mohl žalobce v rámci žaloby proti rozhodnutí o své stížnosti napadnout vhodnost opatření přijatých v reakci na tuto stížnost, a to včetně případu, kdy autorovi těchto opatření vytýká, že nezahájil disciplinární řízení vůči třetí osobě, která byla uznána vinnou za psychické obtěžování, pokud v tomto ohledu uplatní výtky týkající se přímo své osoby.

Pokud šlo o údajné porušení článků 24 a 86 služebního řádu, Tribunál dospěl k závěru, že na straně ředitelky nedošlo ke zjevně nesprávnému posouzení, když akceptovala odstoupení vedoucího oddělení namísto vypovězení jeho smlouvy nebo zahájení disciplinárního řízení vůči němu. Žádné ustanovení služebního řádu dále nevyžaduje zahájení disciplinárního řízení, pokud se zjistí, že úředník nebo zaměstnanec nesplnil své povinnosti. Pokud jde totiž o opatření, která mají být přijata v situaci, která spadá do působnosti článku 24 služebního řádu, má administrativa širokou posuzovací pravomoc.

Tribunál naopak konstatoval, že první napadené rozhodnutí porušovalo článek 24 služebního řádu v rozsahu, v němž ECDC dostatečným způsobem nezjistilo skutkový stav v návaznosti na vyšetřovací zprávu, nezaujalo na tomto základě konečný a jednoznačný postoj k tomu, zda došlo k psychickému obtěžování ve smyslu čl. 12a odst. 3 služebního řádu, a neinformovalo žalobce o důsledcích, které vyvodilo z jeho žádosti o pomoc, a zejména o původním plánu ředitelky před tím, než vedoucí oddělení sám odstoupil, vypovědět tomuto smlouvu, a o podmínkách, za nichž bylo odstoupení akceptováno včetně podmínek výpovědní doby.

Pokud šlo o rozsah práva žadatele o pomoc být vyslechnut, Tribunál uvedl, že vzhledem k tomu, že se ředitelka neztotožnila v plném rozsahu se závěry vyšetřovací zprávy k žádosti o pomoc, měla žalobci umožnit, aby se před přijetím prvního napadeného rozhodnutí vyjádřil ke všem skutečnostem, které ji vedly k tomuto neztotožnění se. Bez této nesrovnalosti mohlo vést řízení k jinému výsledku. Ředitelka naopak neměla povinnost vyslechnout vyjádření žalobce k důvodům, které ji vedly k akceptaci odstoupení vedoucího oddělení namísto vypovězení jeho smlouvy nebo zahájení disciplinárního řízení, neboť tato rozhodnutí nebyla přijata vůči osobě žalobce.

Tribunál rovněž konstatoval, že povinnost uvést odůvodnění byla porušena, neboť první napadené rozhodnutí se výslovně nezabývá žádnou ze situací popsaných žalobcem v žádosti o pomoc a odkazuje pouze na skutečnosti popsané ve vyšetřovací zprávě, k níž žalobce v té době neměl přístup, a bez dalšího upřesnění na informace, které měla k dispozici ředitelka. V uvedeném rozhodnutí bylo rovněž poukazováno na „faktické chyby“ obsažené ve vyšetřovací zprávě, které však nebyly popsány, a na „otázky“ nebo „problémy“, ohledně kterých vedoucí oddělení „potřeboval konat“, opět bez podrobnějšího popisu. Ředitelka konečně bez upřesnění uvedla, že zvažovala „vhodná opatření“, která nebyla přijata vzhledem k odstoupení vedoucího oddělení.

S ohledem na výše uvedené Tribunál první napadené rozhodnutí zrušil.

Pokud šlo o právo žadatele o pomoc na přístup k vyšetřovací zprávě, Tribunál připomněl, že předání kopie zpráv vypracovaných na konci administrativního šetření, případně v nedůvěrném znění, je nezbytné s ohledem na zásadu řádné správy zaručenou článkem 41 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a na povinnost poskytnout pomoc, z nichž vyplývá, že příslušný orgán informuje dotčené osoby o výsledku jejich žádosti o pomoc, a to tím spíše když zpráva uznává, že došlo k psychickému obtěžování.

Právo na přístup ke spisu však není absolutní. Uvedený článek Listiny zaručuje toto právo za dvou podmínek.

Právo každého na přístup ke spisu platí pouze ve vztahu ke spisu, který se jej týká. Za těchto podmínek žalobce neměl právo na přístup k částem vyšetřovací zprávy, které se týkaly druhého žadatele o pomoc a které popisovaly osobní situaci ostatních zaměstnanců ECDC.

Přístup musí být dále zajištěn při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství. V daném případě však ECDC v nedůvěrné verzi vyšetřovací zprávy skrylo nikoliv pouze části se svědectvími, nýbrž celý obsah analýzy vyšetřovatele, včetně jeho závěrů o žádosti žalobce o pomoc, což nemohlo být odůvodněno ochranou oprávněných zájmů důvěrnosti svědků a řádného průběhu vyšetřování.

Na tomto základě Tribunál druhé napadené rozhodnutí částečně zrušil.

Tribunál konečně zamítl návrh na náhradu škody, jelikož žalobce neprokázal, že mu vznikla nemajetková újma oddělitelná od protiprávnosti zakládající zrušení prvního a druhého napadeného rozhodnutí, která by nemohla být tímto zrušením zcela napravena.

7. Lhůty pro podání žaloby

Rozsudek ze dne 3. března 2021, *Barata v. Parlament* (T-723/18, napadený kasačním opravným prostředkem²¹⁸, [EU:T:2021:113](#))

Dne 22. září 2017 zveřejnil Evropský parlament výzvu k podávání přihlášek (dále jen „oznámení o výběrovém řízení“) v rámci certifikační kampaně pro rok 2017 za účelem výběru úředníků ve funkční skupině AST, kteří mohli být jmenováni na pracovní místo ve funkční skupině AD podle článku 45a služebního řádu. Žalobce, úředník Evropského parlamentu, podal takovou přihlášku.

Orgán Parlamentu oprávněný ke jmenování (dále jen „OOJ“) tuto přihlášku odmítl jako nepřipustnou z důvodu, že neobsahovala seznam příloh vyžadovaný oznámením o výběrovém řízení. OOJ potvrdil své odmítnutí dvěma rozhodnutími přijatými v návaznosti na interní přezkumná řízení zahájená žalobcem.

Rozhodnutím ze dne 23. července 2018 zamítl OOJ stížnosti žalobce proti rozhodnutím o odmítnutí jeho přihlášky a potvrdil svá dřívější rozhodnutí. Parlament zaslal posledně uvedené rozhodnutí doporučeným dopisem s dodejkou na adresu bydliště žalobce. Dne 25. července 2018 doručil belgický provozovatel poštovních služeb tento dopis na adresu bydliště žalobce a z důvodu jeho nepřítomnosti zanechal na místě oznámení o uložení zásilky. Vzhledem k tomu, že uvedený dopis nebyl žalobcem vyzvednut, belgický provozovatel poštovních služeb jej dne 9. srpna 2018 vrátil Parlamentu. Dále dne 28. srpna 2018 zaslal Parlament žalobci elektronickou poštu, ke které bylo připojeno rozhodnutí ze dne 23. července 2018, o němž žalobce tvrdil, že se o něm dozvěděl tentýž den.

Dne 7. prosince 2018 podal žalobce, který měl za to, že lhůta pro podání žaloby začala běžet ode dne, kdy se dozvěděl o elektronické poště, žalobu k Tribunálu, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí o nepřipustění své přihlášky, jakož i zrušení oznámení o výběrovém řízení.

Tribunál, který rozhodl, že žaloba byla podána ve lhůtě stanovené za tímto účelem, ji nicméně zamítl jako neopodstatněnou. Tribunál ve svém rozsudku objasnil unijní judikaturu, pokud šlo o stanovení počátku běhu lhůt pro podání žaloby ve sporech upravených služebním řádem, pokud je individuální rozhodnutí zasláno doporučeným dopisem s dodejkou, avšak tento dopis není adresátem vyzvednut.

Kromě toho rozsudek obsahuje doplnění judikatury, pokud jde o použití nařízení č. 1/58 o jazykovém režimu²¹⁹ v případě certifikačního řízení, a sice interního výběrového řízení vyhrazeného některým úředníkům.

Závěry Tribunálu

Tribunál nejprve konstatoval, že administrativa má v zásadě možnost zvolit metodu, kterou považuje za nejvhodnější s ohledem na okolnosti daného případu za účelem oznámení rozhodnutí o zamítnutí stížnosti, přičemž služební řád nestanoví žádné pořadí přednosti mezi jednotlivými možnými metodami, jako je elektronický způsob nebo doporučený dopis s dodejkou.

---

218 | Věc C-305/21 P, *Barata v. Parlament*.

219 | Nařízení Rady č. 1 ze dne 15. dubna 1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. 1958, 17, s. 385; Zvl. vyd. 01/01, s. 3) ve znění nařízení Rady (EU) č. 517/2013 ze dne 13. května 2013 (Úř. věst. 2013, L 158, s. 1).

Tribunál v tomto ohledu připomněl, že rozhodnutí je řádně oznámeno, jakmile je sděleno jeho adresátovi a tento se může s tímto rozhodnutím seznámit. Posledně uvedená podmínka je splněna, pokud se adresát mohl seznámit s obsahem tohoto rozhodnutí, jakož i s důvody, na kterých se toto rozhodnutí zakládá.

Tribunál kromě toho uvedl, že žádné ustanovení obsažené ve služebním řádu nebo v jiných normativních nástrojích Evropské unie nestanoví, že v případě neúspěšného oznámení doporučeného dopisu se počátek běhu lhůty pro podání žaloby posouvá na den uplynutí lhůty pro uložení tohoto dopisu poštou, a nikoli na den, kdy se dotčená osoba skutečně dozví o obsahu tohoto dopisu.

Tribunál dospěl k závěru, že jelikož v současnosti platné právní předpisy mlčí, bránila právní jistota a nutnost zabránit jakékoli diskriminaci nebo svévolnému zacházení při řádném výkonu spravedlnosti tomu, aby se v dotčené věci uplatnila domněnka oznámení. Parlament tedy tvrdil, že pro účely stanovení lhůty pro podání žaloby se přihlíží pouze k oznámení prostřednictvím zaslání doporučeného dopisu, i když tento dopis nebyl ve lhůtě stanovené belgickým provozovatelem poštovních služeb vyzvednut, nesprávně. Vzhledem k tomu, že se žalobce s rozhodnutím ze dne 23. července 2018 plně seznámil dne 28. srpna 2018, lhůta k podání žaloby tedy počala běžet v tomto okamžiku.

Pokud šlo o údajné porušení jazykového režimu Unie z důvodu, že Parlament nepoužil v oznámení o výběrovém řízení, jakož i v rozhodnutí ze dne 23. července 2018 mateřský jazyk žalobce, a sice portugalskou, Tribunál připomněl, že odchylku od uvedeného režimu lze odůvodnit s ohledem na interní povahu výběrového řízení vyhrazeného úředníkům a zaměstnancům pracujícím v určitém orgánu. Skutečnost, že dokumenty určené administrativou některému z úředníků jsou vyhotoveny v jiném jazyce než jeho mateřském, neporušuje úřednickova práva, ovládá-li jazyk používaný administrativou, který mu umožňuje se řádně a snadno seznámit s obsahem předmětných dokumentů. Tribunál v tomto ohledu uvedl, že žalobce ve formuláři přihlášky uvedl, že má velmi dobrou úroveň znalosti jazyka použitého v oznámení o výběrovém řízení a v rozhodnutí ze dne 23. července 2018 a že sám používal tento jazyk pro komunikaci s administrativou během postupu před zahájením soudního řízení.

Tribunál došel k závěru, že certifikační řízení dotčené v dané věci nebylo otevřeným výběrovým řízením, jež musí být povinně zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie ve všech úředních jazycích a které je přístupné všem občanům Unie, ale interním výběrovým řízením vyhrazeným určitým úředníkům, kteří dosáhli více než šesti let služby. Parlament tedy mohl nezveřejnit oznámení o výběrovém řízení v portugalské, aniž tím porušil zásady, které upravují jazykový režim Unie. Parlament uvedená zásady neporušil ani tím, když v tomto oznámení požadoval, aby s ním žalobce komunikoval v jiném jazyce než v portugalské a měl odpovídající znalost anglického nebo francouzského jazyka.

XIV. Návrhy na předběžná opatření

1. Pandemie Covid-19

Usnesení ze dne 29. října 2021, Abenante a další v. Parlament a Rada (T-527/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:750](#))

Za účelem omezení šíření těžkého akutního respiračního syndromu (SARS-CoV-2) přijaly členské státy určitá opatření, která ovlivnila výkon práva občanů EU na volný pohyb a pobyt na území členských států.

S cílem výkon uvedeného práva usnadnit přijaly Evropský parlament a Rada Evropské unie dne 14. června 2021 nařízení 2021/953²²⁰. Toto nařízení mělo přispět k tomu, aby členské státy tato omezení postupně a koordinovaně rušily.

Ustanovení tohoto nařízení totiž mimo jiné umožňují vydávání a přeshraniční ověřování a uznávání těchto certifikátů: a) certifikátu potvrzujícího, že jeho držiteli byla v členském státě, který certifikát vydal, podána očkovací látka proti covid-19, onemocnění vyvolanému SARS-CoV-2 („certifikát o očkování“); b) certifikátu potvrzujícího, že držitel podstoupil test provedený zdravotnickým pracovníkem nebo pracovníkem kvalifikovaným k provádění testů v členském státě, který certifikát vydal, a uvádějícího druh testu, datum, kdy byl test proveden, a výsledek testu („certifikát o testu“); c) certifikátu potvrzujícího, že se držitel po pozitivním výsledku testu, který byl proveden zdravotnickým pracovníkem nebo pracovníkem kvalifikovaným k provádění testů, uzdravil z infekce SARS-CoV-2 („certifikát o zotavení“).

Dne 30. srpna 2021 podalo několik občanů Unie žalobu k Tribunálu Evropské unie, kterou se domáhali úplného nebo částečného zrušení nařízení. Dne 31. srpna 2021 tito občané rovněž podali návrh na předběžné opatření, kterým se domáhali okamžitého a předběžného pozastavení výkonu ustanovení o vydávání, ověřování a přeshraničním uznávání certifikátů. Na podporu tohoto návrhu žalobci zaprvé tvrdili, že napadené nařízení zavádí diskriminaci neočkovaných osob při výkonu jejich základních práv oproti osobám očkovaným. Měli totiž za to, že nařízení porušuje jejich právo na volný pohyb, pokud se nepodrobí invazivní lékařské léčbě, která je v rozporu s jejich vůlí, což má za následek přímé omezení jejich osobní svobody stanovené v článku 6 Listiny základních práv Evropské unie, jakož i jejich práva na svobodný výkon povolání a práva pracovat, která jsou stanovena v jejím článku 15. Zadruhé žalobci tvrdili, že závažné porušení jejich základních práv způsobené obsahem napadeného nařízení, které se zjevně odchyľuje od všech vědeckých norem, musí okamžitě skončit vzhledem k majetkové a především nemajetkové újmě, kterou jim přímo a bezprostředně způsobuje, v důsledku čehož jsou zbaveni možnosti vést normální sociální život.

Předseda Tribunálu návrh na předběžné opatření zamítl.

Na úvod připomněl, že článek 278 SFEU stanoví zásadu, že žaloby nemají odkladný účinek, neboť aktům přijímaným unijními orgány svědčí domněnka legality a pouze ve výjimečných případech může soudce rozhodující o návrhu na předběžné opatření nařídít odklad výkonu aktu napadeného u Tribunálu.

Předseda Tribunálu následně uvedl, že odklad výkonu může být povolen, pokud strana, která o něj žádá, prokáže, že jeho poskytnutí je prima facie věcně a právně odůvodněné (*fumus boni juris*) a že je naléhavé v tom smyslu, že je nezbytné, aby takové rozhodnutí bylo přijato a nabylo účinnosti před rozhodnutím ve věci samé, aby se zabránilo vážným a nenapravitelným škodám. Tyto podmínky jsou kumulativní, takže návrhy na předběžná opatření musí být zamítnuty, jakmile jedna z těchto podmínek splněna není. Soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních též musí tam, kde je to vhodné, zvážit dotčené zájmy.

Předseda Tribunálu proto nejprve zkoumal, zda byla splněna podmínka naléhavosti, a v tomto ohledu připomněl, že pokud jde o tvrzení, že nařízení v praxi diskriminuje určité občany Unie při výkonu jejich základních práv, nemůže mechanicky a rigidně uplatňovat podmínku nenapravitelné povahy škody, ale musí zohlednit okolnosti každého případu, přičemž toto kritérium musí zůstat neuplatněno, pokud je neslučitelné s požadavky na účinnou předběžnou ochranu.

220 | Nařízení (EU) 2021/953 o rámci pro vydávání, ověřování a uznávání interoperabilních certifikátů o očkování, o testu a o zotavení v souvislosti s onemocněním covid-19 (digitální certifikát EU COVID) za účelem usnadnění volného pohybu během pandemie covid-19 (Úř. věst. 2021, L 211, s. 1).

V tomto ohledu zaprvé uvedl, že žádný z argumentů žalobců prima facie neprokázal zjevnost tvrzeného porušení, jelikož držba certifikátů stanovených nařízením nebyla podmínkou výkonu práva na volný pohyb. Mimoto zdůraznil, že žalobci nepředložili žádné poznatky prokazující, že by nařízení zhoršilo jejich podmínky cestování ve srovnání se situací před jeho vstupem v platnost. Účelem napadeného nařízení bylo naopak usnadnit výkon práva na volný pohyb v rámci Unie během pandemie covid-19 tím, že stanovilo rámec pro vydávání, ověřování a uznávání digitálních certifikátů EU COVID.

Zadruhé uvedl, že soudce příslušný k rozhodování o předběžném opatření musí mít vždy k dispozici konkrétní a přesné informace doložené podrobnými dokumenty, které prokazují finanční situaci účastníka řízení, jenž se domáhá předběžného opatření, a umožňují posoudit důsledky, které by pravděpodobně nastaly v případě, že by požadované opatření nebylo přijato. V tomto ohledu konstatoval, že žalobci opomenuli předložit konkrétní a přesné údaje podložené ověřenými dokumenty, takže nemohl posoudit, zda bylo možné údajnou škodu kvalifikovat jako vážnou a nenapravitelnou. Dodal, že údajnou majetkovou ani nemajetkovou újmu uplatňovanou žalobci nebylo možné považovat za nenapravitelnou, neboť první z nich mohla být předmětem následné finanční kompenzace a zrušení nařízení na konci hlavního řízení by představovalo dostatečné odškodnění za druhou z nich.

Předseda dospěl k závěru, že žalobci neprokázali splnění podmínky naléhavosti, takže návrh na vydání předběžného opatření byl zamítnut, aniž by bylo třeba zkoumat podmínku týkající se existence *fumus boni juris* nebo zvažovat jednotlivé zájmy.

Usnesení ze dne 30. listopadu 2021, Roos a další v. Parlament (T-710/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:838](#)) a ID a další v. Parlament (T-711/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:837](#))²²¹

Předsednictvo Evropského parlamentu zavedlo dne 27. října 2021 mimořádná zdravotní a bezpečnostní pravidla vstupu do budov Parlamentu v jeho třech pracovních místech (Bruselu, Štrasburku a Lucemburku). Předmětem tohoto rozhodnutí bylo v podstatě podmínit vstup do budov předložením certifikátu o očkování, o testu či o zotavení nebo rovnocenného potvrzení týkajícího se onemocnění covid-19²²². Toto rozhodnutí se vztahovalo na všechny osoby vstupující do daných budov.

Několik poslanců Parlamentu, úředníků, akreditovaných parlamentních asistentů a dalších zaměstnanců Parlamentu se u Tribunálu Evropské unie dožadovalo zrušení dotčeného rozhodnutí. Mimoto v rámci návrhu na vydání předběžného opatření požadovali, aby předseda Tribunálu nařídil odklad výkonu dotčeného rozhodnutí až do vydání rozsudku ve věci samé.

Usneseními ze dne 5. listopadu 2021²²³ předseda Tribunálu předběžně nařídil, aby byl žalobcům umožněn přístup do prostor Parlamentu na základě negativního autotestu. V případě pozitivního výsledku musel po tomto testu následovat test PCR. V případě pozitivního výsledku i tohoto testu mohl Parlament žalobcům vstup do svých prostor odepřít.

---

²²¹ | K téže problematice viz rovněž usnesení ze dne 8. prosince 2021, *D'Amato a další v. Parlament* (T-722/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:874](#)), *Rooken a další v. Parlament* (T-723/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:872](#)) a *IL a další v. Parlament* (T-724/21 R, nezveřejněné, [EU:T:2021:873](#)).

²²² | Ve smyslu článku 8 nařízení 2021/953 (certifikáty týkající se onemocnění covid-19 a další dokumenty vydané třetí zemí).

²²³ | Usnesení ze dne 5. listopadu 2021, *Roos a další v. Parlament* (T-710/21 R, nezveřejněné) a *ID a další v. Parlament* (T-711/21 R, nezveřejněné).

Předseda Tribunálu následně svá usnesení ze dne 5. listopadu 2021 zrušil a návrhy na odklad výkonu zamítl.

Předseda nejprve poznamenal, že rozhodnutí podmínit vstup do budov Parlamentu v jeho třech pracovních místech předložením digitálního certifikátu EU COVID nebo rovnocenného osvědčení nemá za cíl ani za následek zpochybnit výkon mandátu žalobců jako zvolených poslanců Parlamentu nebo výkon profesní činnosti úředníků, akreditovaných parlamentních asistentů a dalších zaměstnanců Parlamentu. Samotná skutečnost, že museli dodržovat podmínky přístupu do dotčených budov, ať už z důvodu bezpečnosti, nebo veřejného zdraví, nezpůsobovala žalobcům vážnou a nenapravitelnou újmu vyžadující přijetí předběžných opatření. Pokud šlo o údajný přímý zásah do zastupitelských pravomocí poslanců Evropského parlamentu a jejich možnosti pracovat užitečným a efektivním způsobem, neboť napadené rozhodnutí se vztahovalo rovněž na jejich asistenty a zaměstnance Parlamentu, předseda podotkl, že žalobci nepředložili žádný konkrétní argument, který by mohl prokázat, že tyto osoby nemohly včas splnit uložené podmínky vstupu.

Mimoto žádný z argumentů neprokazoval závažnou a obtížně napravitelnou, nebo dokonce nenapravitelnou povahu údajné újmy spojené s porušením základních práv. V této souvislosti se totiž osobní údaje zpracovávané během čtení QR kódu certifikátů nepoužívaly k žádnému dalšímu účelu a pracovníci ostrahy podléhají přísné povinnosti zachovávat služební tajemství.

Nakonec předseda konstatoval, že co se týkalo těch žalobců, kteří nebyli očkovaní ani vyléčení, žádný z předložených důkazů nebyl schopen prokázat, že výtěry z nosohltanu, které byly nutné k získání certifikátu o testu, představovaly vážné riziko pro jejich zdraví. Kromě toho konstatoval, že dotčené osoby měly možnost požádat o výjimku na základě vysvětlení, proč by v jejich konkrétním případě výtěr takové riziko představoval.

2. Imunita poslanců Evropského parlamentu

Usnesení ze dne 30. července 2021, Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament (T-272/21 R, nezveřejněné, napadené kasačním opravným prostředkem²²⁴, [EU:T:2021:497](#)), a ze dne 26. listopadu 2021, Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament (T-272/21 RII, nezveřejněné, napadené kasačním opravným prostředkem²²⁵, [EU:T:2021:834](#))

Dne 13. ledna a 10. února 2020 obdržel Evropský parlament žádosti o zbavení imunity Carlese Puigdemonta i Casamajó, Antoniho Comína i Oliveres a Clary Ponsatí i Obiols, zvolených poslanců Parlamentu. Tyto žádosti vznesené Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) v rámci trestního řízení týkajícího se mimo jiné údajných trestných činů pobuřování směřovaly k pokračování výkonu evropských zatýkacích rozkazů vydaných na tyto poslance v rámci daného trestního řízení.

Dne 7. ledna 2021 belgické soudní orgány odmítly vykonat evropský zatýkací rozkaz vydaný na Lluíse Puiga i Gordi, kterého se rovněž dotčené trestní řízení a evropský zatýkací rozkaz týkaly, ale který na rozdíl od poslanců nepožíval poslanecké imunity, s odůvodněním, že výkon tohoto rozkazu by ohrozil základní práva dotčené osoby. To vedlo Tribunal Supremo v rámci dotčeného trestního řízení k tomu, že se dne 9. března 2021 obrátil na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, aby mimo jiné získal odpověď na to,

---

²²⁴ | Věc C-629/21 P(R), *Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament a Španělsko*.

²²⁵ | Věc C-81/22 P(R), *Puigdemont i Casamajó a další v. Parlament*.

zda je vykonávající justiční orgán oprávněn odmítnout předání osoby hledané na základě evropského zatýkacího rozkazu na základě důvodů pro odmítnutí, které jsou stanoveny v jeho vnitrostátním právu, ale které nejsou jako takové uvedeny v rámcovém rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu²²⁶.

Rozhodnutím ze dne 9. března 2021 Parlament zbavil všechny tři poslance imunity. Ti dne 19. května 2021 podali u Tribunálu Evropské unie žalobu na neplatnost dotčených rozhodnutí. Dne 26. května 2021 podali návrh na předběžné opatření, v němž žádali místopředsedu Tribunálu o odklad jejich vykonatelnosti. Měli za to, že rozhodnutí Parlamentu umožňovalo kterémukoli členskému státu zadržet je nebo omezit jejich pohyb a předat je španělským orgánům. Podle jejich názoru tato rozhodnutí nebránila tomu, aby po svém případném předání těmto orgánům byli vzati do vyšetřovací vazby. Domnívali se, že by jim to způsobilo vážnou a nenapravitelnou újmu a ovlivnilo jejich právo vykonávat funkci poslanců Evropského parlamentu. Dodávali, že případné zrušení rozhodnutí Parlamentu by nebylo možné vykonat, pokud by v okamžiku zrušení již došlo k takovému předání a vzetí do vazby.

Usnesením ze dne 30. července 2021 místopředseda Tribunálu tento návrh zamítl, když měl za to, že poslancům se nepodařilo prokázat splnění podmínky naléhavosti, neboť vážná a nenapravitelná újma, které se dovolávali, se nezdála být charakterizovatelná jako jistá nebo s dostatečnou mírou pravděpodobnosti prokázána.

Navzdory zamítnutí tohoto návrhu na vydání předběžného opatření místopředseda upřesnil, že poslanci měli nadále možnost podat nový návrh, pokud by se po vydání tohoto usnesení tvrzená újma začala jevit jako dostatečně pravděpodobná, zejména v případě zadržení vykonávajícím orgánem členského státu nebo zahájení postupu směřujícího k jejich předání španělským orgánům.

Dne 23. září 2021 byl C. Puigdemont v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu zadržen na letišti v Algheru (Itálie). Dne 1. října 2021 podali poslanci druhý návrh na předběžné opatření, v němž uplatňovali nové poznatky.

Usnesením ze dne 26. listopadu 2021 místopředseda Tribunálu tento druhý návrh zamítl.

Prohlásil, že dotčené trestní řízení je přerušeno do doby, než Soudní dvůr rozhodne o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a upřesnil, že toto přerušeno je přímým důsledkem podání této žádosti a nevyžaduje v tomto ohledu zvláštní rozhodnutí Tribunal Supremo. A dodal, že španělský soud si je kromě toho tohoto odkladného účinku vědom. Rovněž potvrdil, že vzhledem k tomu, že se žádost týká výkonu evropských zatýkacích rozkazů vydaných v dotčeném sporném trestním řízení, má přerušeno tohoto řízení nezbytně za následek pozastavení výkonu těchto rozkazů. Upřesnil, že toto pozastavení vyplývá přímo z přerušeno dotčeného trestního řízení a že jeho účinky jsou pro příslušné vnitrostátní orgány, včetně těch soudních, závazné, aniž by vyžadovalo jejich zvláštní rozhodnutí.

Poslanci namítali, že navzdory uvedenému mohli být i nadále zadrženi, mohla být omezena jejich svoboda pohybu, nebo mohli být dokonce vydáni a uvězněni ve Španělsku, čímž se vystavovali vážné a nenapravitelné újme, což dokazovaly nové skutečnosti, které uplatňovali.

Přestože podle místopředsedy Tribunálu některé okolnosti, které poslanci zmiňovali, nasvědčovaly tomu, že bylo možné, že některé vnitrostátní orgány nevyvodily z podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce veškeré důsledky, zejména ty týkající se přerušeno dotčeného trestního řízení a pozastavení výkonu evropských zatýkacích rozkazů, poznatky předložené na podporu druhého návrhu na předběžné opatření neumožňovaly zpochybnit posouzení provedená v prvním usnesení o předběžném opatření.

Místopředseda Tribunálu v tomto ohledu zdůraznil, že zadržení poslanců samo o sobě vážnou a nenapravitelnou újmu nepředstavuje. Muselo by ohrozit právo poslanců Parlamentu svobodně vykonávat poslanecký mandát a právo na řádné fungování Parlamentu. Jak přitom bylo uvedeno v prvním usnesení o předběžném opatření, poslanci při cestách na zasedání Parlamentu stále požívali imunity, takže vážná a nenapravitelná újma způsobená zadržením byla i nadále hypotetická.

Upozornil, že vzhledem k důsledkům podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vykonávající soudní orgány neměly v úmyslu evropské zatýkácí rozkazy vydané na poslance vykonat před tím, než Soudní dvůr rozhodne o této žádosti, a že v důsledku toho nehrozilo, že by byli v této fázi předáni španělským orgánům. Kromě toho musí každopádně vnitrostátní orgány v rámci zásady loajální spolupráce zohlednit přerušení trestního řízení a pozastavení výkonu evropského zatýkácího rozkazu týkajících se poslanců.

3. Veřejné zakázky orgánů Evropské unie

Usnesení ze dne 26. května 2021, OHB System v. Komise (T-54/21 R, nezveřejněné, EU:T:2021:292)

Dne 29. ledna 2021 podala německá satelitní společnost OHB System AG (dále jen „OHB“) k Tribunálu Evropské unie žalobu znějící na zrušení dvou rozhodnutí Evropské vesmírné agentury (ESA). Prostřednictvím těchto rozhodnutí ESA, jednající jménem Komise a na její účet, nevybrala v zadávacím řízení nabídku společnosti OHB a zadala dvě zakázky na „Dodávky přechodových satelitů Galileo“ společnostem Thales Alenia Space Italia S.p.A. (dále jen „Thales Alenia“) a Airbus Defence & Space GmbH (dále jen „Airbus“). Společnost OHB podala k Tribunálu rovněž návrh na předběžné opatření, kterým se domáhala odkladu výkonu rozhodnutí ESA, jejichž obsahem bylo v podstatě vyloučení společnosti OHB z účasti na dotčené zakázce.

Na podporu svého návrhu OHB zejména tvrdila, že konkurenční společnost Airbus zaměstnala jednoho z jejích vedoucích pracovníků, který se rozhodujícím způsobem podílel na přípravě její nabídky. OHB ho podezřívala, že neoprávněně získal citlivé informace, které mohly novému zaměstnavateli poskytnout neoprávněné výhody při zadávání zakázky.

V rámci řízení o předběžném opatření předseda Tribunálu usnesením ze dne 31. ledna 2021 předběžně a bez vyslechnutí Komise vyhověl návrhu společnosti OHB na odklad výkonu rozhodnutí ESA, kterým bylo této společnosti oznámeno, že její nabídka na předmětnou veřejnou zakázku nebyla vybrána. Následně usnesením ze dne 26. února 2021 upřesnil, že usnesení ze dne 31. ledna 2021 se týkalo pouze společnosti Airbus, nikoli společnosti Thales Alenia. OHB totiž předložila své poznatky pouze ve vztahu k prvně uvedenému.

Předseda Tribunálu jakožto soudce rozhodující o předběžném opatření zrušil po vyslechnutí Komise svá předchozí usnesení a návrh na předběžné opatření zamítl.

Uvedl, že návrh společnosti OHB na první pohled zcela nepostrádá vážný důvod a újma, kterou tato uplatňovala, je objektivně vážná. Měl totiž mj. za to, že aniž by předjímal rozhodnutí Tribunálu o žalobě v hlavním řízení, zasluhuje případný nedostatek řádné péče Komise při zajištění rovného zacházení se společnostmi účastnicemi se zadávacího řízení podrobný přezkum. V tomto ohledu předseda Tribunálu konstatoval, že ESA zaslala společnosti Airbus dne 29. ledna 2021 (tj. v den podání žaloby společnosti OHB) žádost o informace týkající se zejména účasti bývalého zaměstnance společnosti OHB na přípravě nabídky v jeho nové pozici u společnosti Airbus. Airbus v tomto ohledu odpověděla stručně a neurčitě. Předseda Tribunálu dospěl k závěru, že nelze vyloučit, že toto pozdní a neúplné ověření ze strany ESA nebylo pro posouzení míry zapojení tohoto zaměstnance do uvedené přípravy v rámci společnosti Airbus dostatečné.

Měl nicméně za to, že je třeba zvážit rizika spojená s každým z možných řešení v rámci řízení o předběžném opatření (vyhovění, resp. zamítnutí návrhu na odklad výkonu rozhodnutí jako předběžného opatření).

V tomto ohledu zaprvé podotkl, že v případě úspěchu společnosti OHB v řízení ve věci samé bude moci být škoda spojená s definitivní ztrátou možnosti získat spornou zakázku (z důvodu zamítnutí návrhu na předběžné opatření) posouzena, což umožní plně nahradit individuální škodu, která jí z tohoto důvodu skutečně vznikla. Naopak, pokud by byla požadovaná předběžná opatření nařízena, Komise by nemohla uzavřít smlouvu s jedním z úspěšných uchazečů, což by mělo značné technické a finanční důsledky pro unijní vesmírný program. Rychlé uzavření této smlouvy proto představuje důležitý obecný zájem.

Zadruhé předseda Tribunálu konstatoval, že ušlý zisk společnosti OHB a odstupné, které by měla zaplatit svým zaměstnancům, sice činí přibližně 30 milionů eur, tuto částku je však třeba porovnat s hodnotou evropských programů družicové navigace, která je značná, neboť Unie do nich jen v období 2014–2020 investovala více než 7 miliard eur, a s celkovou hodnotou družic, jichž se týká sporné zadávací řízení, jež představuje přibližně 1,47 miliardy eur.

Zatřetí předseda Tribunálu konstatoval, že pravděpodobná opodstatněnost tvrzení OHB se omezuje na jediný aspekt: možný nedostatek řádné péče Komise při zajištění rovného zacházení se společnostmi účastnicemi se zadávacího řízení. V tomto ohledu je přitom třeba poznamenat nejen, že podnět, který OHB dala k německému státnímu zastupitelství, byl odložen, ale rovněž že ESA jednající jménem a na účet Komise sama požádala společnost Airbus o informace s cílem prověřit možné protiprávní jednání.

S ohledem na tyto úvahy dospěl předseda Tribunálu k závěru, že zvážení přítomných zájmů vyznívá ve prospěch nevydání požadovaných předběžných opatření.

C.

Činnost soudní kanceláře Tribunálu v roce 2021

Emmanuel Coulon, vedoucí soudní kanceláře Tribunálu

Úlohou soudní kanceláře Tribunálu je přispívat pod vedením předsedy Tribunálu k výkonu spravedlnosti. S dostupnými zdroji řídí všechny činnosti, které mají soudcům umožnit vykonávat jejich soudcovské funkce za co nejlepších podmínek. Tyto činnosti spočívají zejména v organizaci celého průběhu řízení ve všech jeho složkách, od podání žaloby až po zveřejnění rozhodnutí, kterým se řízení ukončuje, při dodržení platných předpisů, cílů sledovaných soudem a s přihlédnutím ke změnám ve složení soudu. Soudní kancelář musí být moderním a dynamickým útvarem, který své zásahy opírá o procesní rámec přizpůsobený soudní agendě, kterou Tribunál vyřizuje, přičemž využívá výkonných počítačových systémů a optimalizuje svou administrativní organizaci a její efektivitu.

Úloha:

přispívat k účinnému výkonu spravedlnosti

Čtyři cíle:

zajistit **komunikaci** mezi zástupci účastníků řízení a soudci Tribunálu v průběhu řízení.

dbát na **řádný průběh** řízení a řádné vedení spisů ve věcech.

poskytovat **aktivní právní a technickou podporu** soudcům Tribunálu a jejich spolupracovníkům.

zajistit vyřizování **administrativních záležitostí Tribunálu** pod vedením jeho předsedy a s pomocí služebních útvarů Soudního dvora Evropské unie.

Soudní kancelář plní svou úlohu pod vedením vedoucího soudní kanceláře Tribunálu, přičemž má k dispozici 69 rozpočtových míst (k 31. prosinci 2021). Tato místa zastávají zkušení úředníci a zaměstnanci s rozličnými profily, včetně právníků různých národností ovládajících několik řečí, což umožňuje služebnímu útvaru využívat rozsáhlé jazykové pokrytí a širokou škálu dovedností.

I. Výzvy pro soudní kancelář v daném roce

Rok 2021 byl poznamenán řadou událostí.

Předně musela soudní kancelář již druhým rokem po sobě plnit svou úlohu v **kontextu zdravotní krize**. Organizační a provozní potíže související s nepředvídatelnou situací byly vskutku reálné. Komunikace a koordinace, jež jsou zásadní pro plnění úkolů soudní kanceláře, byly složitější, zejména proto, že velká část práce **byla vykonávána na dálku**. Navzdory těmto překážkám však všechny činnosti probíhaly bez přerušení a soudní kancelář byla nadále pilířem **stability**, o který se Tribunál mohl opřít.

Soudní kancelář byla dále oporou soudu, jehož složení prošlo řadou změn z důvodu nástupů do funkcí, odchodů a nahrazení několika soudců¹. Jednou ze změn, ke které došlo v souvislosti s úmrtím soudce B. Berkea dne 1. srpna 2021, byl orgán hluboce zarmoucen. Tyto změny si vyžádaly reorganizaci složení soudních kolegií v rámci deseti senátů Tribunálu a přerozdělení věcí mezi soudci. Soudní kancelář se podílela na všech těchto operacích po stránce jak soudní, tak administrativní, při které jí byly nápomocny služební útvary orgánu.

Kromě toho podnikla soudní kancelář kroky k tomu, aby Tribunálu umožnila dosáhnout cílů, které si stanovil pro druhý celý rok činnosti po reformě soudní struktury Evropské unie². Za tímto účelem stanovila řadu interních opatření, jejichž cílem je **optimalizovat soudní čas**, podpořit **rychlé vyřizování věcí** a zlepšit sdílení informací s cílem zefektivnění proaktivní správy věcí. Tato opatření doplňují **úpravy interních pracovních metod** soudní kanceláře, o nichž bylo rozhodnuto v roce 2020 při všeobecném přechodu na práci na dálku a které byly upraveny nebo posíleny na základě zpětné vazby. Tato opatření, která byla schválena zasedáním předsedů senátů (orgán specifický pro Tribunál, který vedle předsedy a místopředsedy Tribunálu sdružuje předsedy všech deseti senátů tvořících Tribunál), jsou plně v souladu s širším souborem úvah, které Tribunál započal na základě doporučení obsažených ve zprávě vypracované Soudním dvorem v roce 2020³.

V neposlední řadě přijala soudní kancelář opatření k vyřizování nové kategorie **věcí souvisejících s pandemií covidu-19**. Tyto věci, které se týkají různých oblastí, mají společné to, že jsou velmi medializované a často je provázejí žádosti o projednání věci v naléhavém řízení (buď za účelem vydání předběžného opatření v řízení o předběžném opatření, nebo za účelem rychlého získání rozhodnutí ve věci samé). Některé z těchto věcí byly předloženy velmi vysokým počtem žalobců nebo vyvolaly četné návrhy na vstup vedlejších účastníků do řízení.

1] Složení Tribunálu v roce 2021 je podrobně popsáno na stránce 378 této Výroční zprávy.

2] Reforma byla započata nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2015/2422 ze dne 16. prosince 2015, kterým se mění Protokol č. 3 o statutu Soudního dvora Evropské unie (Úř. věst. 2015, L 341, s. 14), a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2016/1192 ze dne 6. července 2016 o přenesení pravomoci rozhodovat v prvním stupni spory mezi Evropskou unií a jejími zaměstnanci na Tribunál (Úř. věst. 2016, L 200, s. 137).

3] Zpráva podle čl. 3 odst. 1 nařízení 2015/2422: [https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-12/tra-doc-fr-div-t-0000-2020-202009736-05_01.pdf].

II. Dosažené výsledky: rok 2021 v číslech

Ze statistických výsledků vyplývá, že soudní kancelář dokázala čelit výzvám uplynulého roku.

Kromě údajů komentovaných v úvodním slově pana předsedy si zasluhují zvláštní pozornost některé úkony soudní kanceláře.

Tyto úkony se obvykle provádějí v různých fázích řízení. Bezprostředně po podání žaloby tak provedla soudní kancelář v roce 2021 **předběžné posouzení** 882 návrhů na zahájení řízení⁴, včetně zjištění souvislosti mezi věcmi a žalob, v nichž bylo důvodné je odmítnout pro zjevnou nepříslušnost či nedostatek pravomoci nebo nepřípustnost. Soudní kancelář provedla **odstranění vad** u 41 % žalob z důvodu porušení formálních náležitostí.

Po celou dobu řízení provádí soudní kancelář **zápis procesních písemností do rejstříku** (56 827 zápisů do rejstříku v roce 2021⁵) a připravuje **návrhy procesních usnesení** v rámci aktivní pomoci poskytované kabinetům soudců (371 návrhů v roce 2021). Po provedení analýzy dokumentů předložených účastníky řízení zasílá soudní kancelář **sdělení kabinetům soudců** (ve formě elektronických komunikačních zpráv), aby je informovala nebo vyzvala k rozhodnutí o dalším postupu v řízení. Počet těchto sdělení výrazně vzrostl (14 314 v roce 2021 oproti 12 636 v roce 2020).

Počet naléhavých soudních řízení byl i nadále značný, neboť bylo podáno 45 **návrhů na předběžné opatření** (38 v roce 2020), 38 návrhů na zrychlené řízení s cílem dosáhnout rychlého vydání rozhodnutí ve věci samé (22 v roce 2020) a jedno **zrychlené řízení** bylo zahájeno Tribunálem **z úřední povinnosti**. Písemnosti, které byly v těchto řízeních předloženy nebo mají být doručeny, jsou vždy soudní kanceláří zpracovávány s vysokou prioritou.

Tribunál mimoto uspořádal **240 jednání k přednesu řečí**, z nichž jedno trvalo pět dní⁶. Kromě toho se soudní kancelář na základě zkušeností získaných v roce 2020 podílela na uspořádání **72 jednání prostřednictvím videokonference**, když se zástupci účastníků řízení nemohli z důvodů souvisejících se zdravotní krizí dostavit do Lucemburska (při splnění určitých technických podmínek a po úspěšných testech tlumočení, jejichž cílem bylo zajistit kvalitní přenos).

V tomto ohledu byla spolupráce soudní kanceláře s různými zapojenými služebními útvary orgánu oceněna Evropskou veřejnou ochránkyní práv, která v červnu 2021 udělila **cenu za řádnou správu** za návrh systému jednání prostřednictvím videokonference u obou soudů Unie.

V neposlední řadě soudní kancelář splnila své zákonné povinnosti a nadále byla **partnerem občanů**. Souběžně s 882 věcmi podanými účastníky řízení zastoupenými advokátem nebo zmocněncem totiž soudní kancelář obdržela 988 písemných žádostí občanů (dosud nevídaný počet). V souladu s požadavky Evropského kodexu řádné správní praxe odpověděla soudní kancelář na každou z těchto žádostí v jazyce použitým autorem.

Soudní kancelář též nadále hrála roli v **ochraně životního prostředí** tím, že dbala na snížení spotřeby papíru prostřednictvím změn v zaužívané praxi a vhodné komunikace.

4| K nárůstu počtu věcí došlo v oblasti přístupu k dokumentům (32 v roce 2021 oproti 8 v roce 2020) a v oblasti veřejného zdraví (25 v roce 2021 oproti 8 v roce 2020). Tento vývoj přímo souvisí s opatřeními pro řešení zdravotní krize.

5| V roce 2021 uplynulo patnáct let od vytvoření mnohojazyčného elektronického rejstříku. V tomto roce byl také proveden milionový zápis do rejstříku soudní kanceláře Tribunálu.

6| Věc T-604/18, **Google a Alphabet v. Komise** (Google Android).

V neposlední řadě pokračovala soudní kancelář v konkrétních opatřeních a osvětových akcích **na ochranu osobních údajů** podle nařízení 2018/1725⁷, a to v rámci jak svých administrativních funkcí, tak soudních funkcí Tribunálu.

III. Partner pro digitální transformaci

Přizpůsobení se technologickým změnám a předvídání budoucího vývoje informačních systémů jsou nezbytným předpokladem pro činnost soudní kanceláře. Tato výzva do budoucna byla v roce 2021 na denním pořádku.

V průběhu roku proto došlo k **restrukturalizaci** služebního útvaru, aby mohl co nejlépe splnit očekávání institucionálních partnerů, kteří jsou hybnou silou digitální transformace. Koordinované monitorování všech prací souvisejících s novými technologiemi zajišťuje oddělení pod vedením vedoucího oddělení.

Kromě toho byly podniknuty další kroky, vždy v úzké spolupráci s ředitelstvím pro informační technologie, k dokončení **digitalizace soudního řízení**, zejména zdokonalením systémů zadávání údajů spontánně zavedených v březnu 2020 a vyvinutím úsilí v rámci ambiciózního projektu elektronického podpisu soudních rozhodnutí Tribunálu. Soudní kancelář se rovněž prostřednictvím svých zástupců podílela na práci pracovních skupin v oblasti nových technologií, zejména na budoucích projektech **integrovaného systému správy případů a umělé inteligence**.

Poděkování

Tento přehled by byl neúplný bez nepostradatelné lidské složky. Velký dík totiž patří všem těm, bez nichž by toto vše nebylo možné. Díky neúnavnému úsilí mužů a žen ve službě, které je o to významnější, že bylo vynaloženo v období zdravotní krize, se totiž podařilo zvládnout výzvy roku 2021 a soudní kancelář, která prokázala svou schopnost se modernizovat, zůstala věrná svému poslání, a sice být kanceláří návrhů a kanceláří řešení.

---

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. 2018, L 295, s. 39).

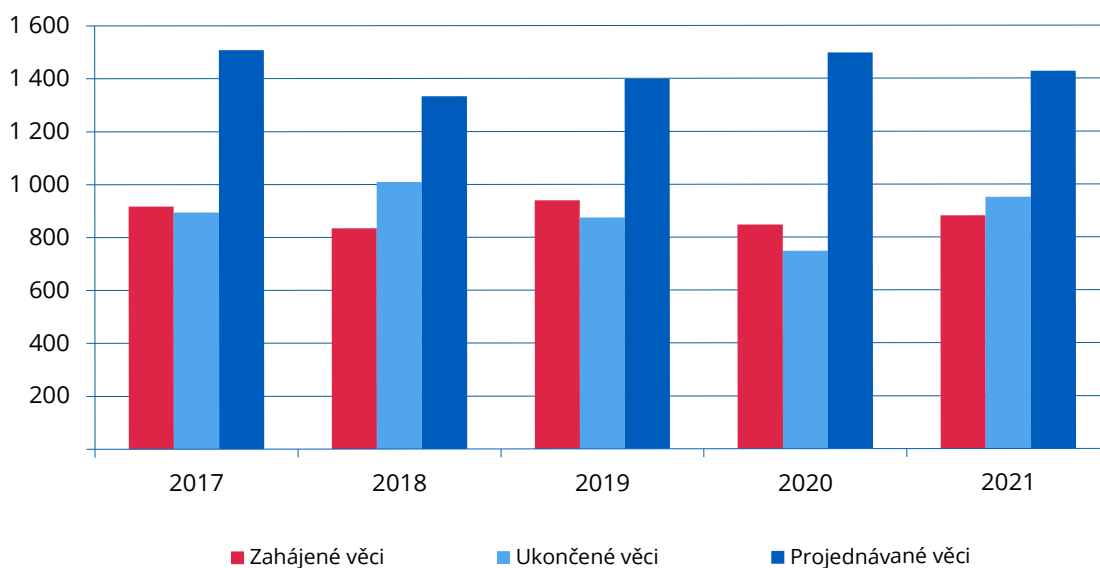
D.

Soudní statistiky Tribunálu

I. Obecná činnost Tribunálu – Zahájené, ukončené, projednávané věci (2017–2021)	352
II. Zahájené věci – povaha řízení (2017–2021)	353
III. Zahájené věci – povaha žalob (2017–2021)	354
IV. Zahájené věci – předmět žalob (2017–2021)	355
V. Ukončené věci – povaha řízení (2017–2021)	356
VI. Ukončené věci – předmět žalob (2021)	357
VII. Ukončené věci – předmět žalob (2017–2021)	358
VIII. Ukončené věci – složení soudních kolegií (2017–2021)	359
IX. Ukončené věci – délka trvání řízení v měsících (2017–2021)	360
X. Délka řízení v měsících (2017–2021)	361
XI. Věci projednávané k 31. prosinci – povaha řízení (2017–2021)	362
XII. Věci projednávané k 31. prosinci – předmět žalob (2017–2021)	363
XIII. Věci projednávané k 31. prosinci – složení soudních kolegií (2017–2021)	364
XIV. Různé – řízení o předběžných opatřeních (2017–2021)	365
XV. Různé – zrychlená řízení (2017–2021)	366
XVI. Různé – rozhodnutí Tribunálu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru (1990–2021)	367
XVII. Různé – rozdělení kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru podle povahy řízení (2017–2021)	368
XVIII. Různé – výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2021)	369
XIX. Různé – výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2017–2021)	370
XX. Různé – obecný vývoj (1989–2021)	371

XXI.	Činnost soudní kanceláře Tribunálu (2017–2021)	372
XXII.	Způsob podání procesních písemností u Tribunálu	373
XXIII.	Stránky předložené pomocí aplikace e-Curia (2017–2021)	374
XXIV.	Sdělení v <i>Úředním věstníku Evropské unie</i> (2017–2021)	375
XXV.	Věci s přednesem řečí (2017–2021)	376
XXVI.	Jednání k přednesu řečí (2017–2021)	377

I. Obecná činnost Tribunálu – Zahájené, ukončené, projednávané věci (2017–2021)^{1 2}

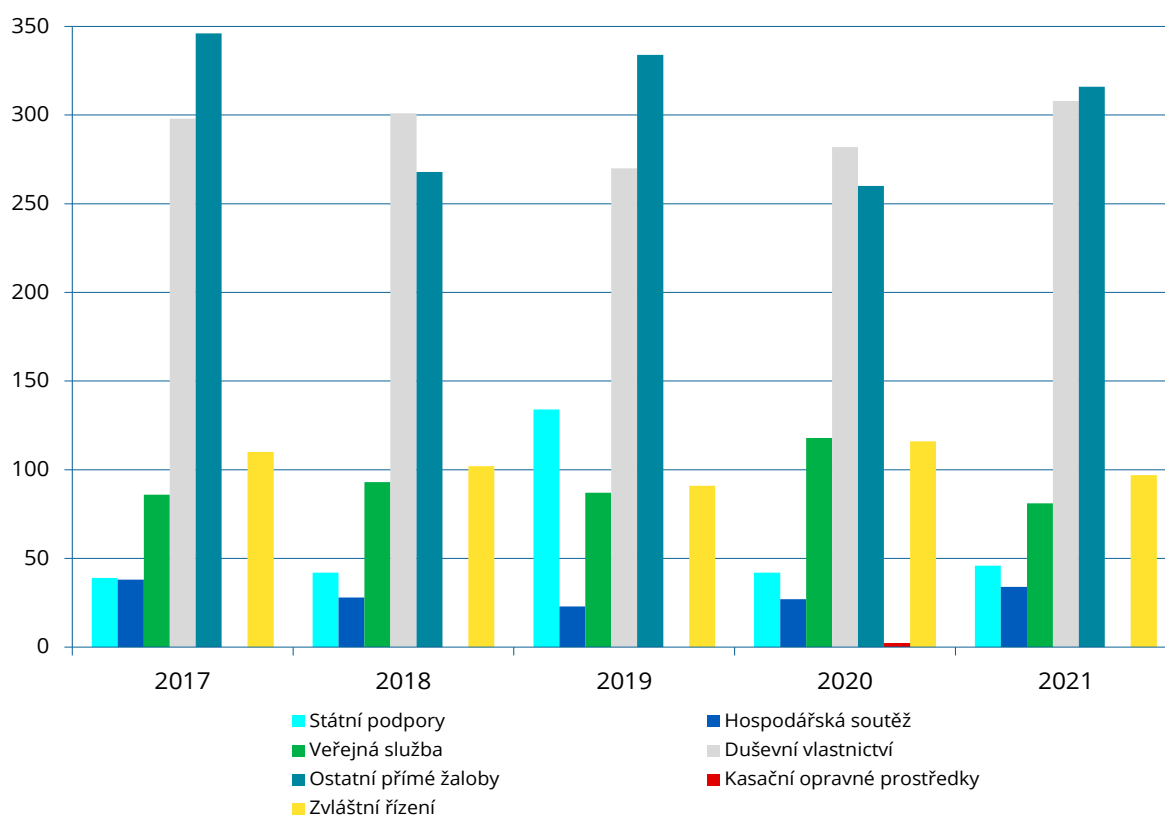
	2017	2018	2019	2020	2021
Zahájené věci	917	834	939	847	882
Ukončené věci	895	1 009	874	748	951
Projednávané věci	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

1| Není-li uvedeno jinak, tato tabulka a tabulky na následujících stranách zohledňují zvláštní řízení.

Za „zvláštní řízení“ jsou považována: odpor proti rozsudku pro zmeškání (článek 41 statutu Soudního dvora; článek 166 jednacího řádu Tribunálu); námitky třetí osoby (článek 42 statutu Soudního dvora; článek 167 jednacího řádu Tribunálu); výklad rozsudků a usnesení (článek 43 statutu Soudního dvora; článek 168 jednacího řádu Tribunálu); obnova řízení (článek 44 statutu Soudního dvora; článek 169 jednacího řádu Tribunálu); právní pomoc (článek 148 jednacího řádu Tribunálu); oprava rozsudků a usnesení (článek 164 jednacího řádu Tribunálu) a spor o přiznání náhrady nákladů řízení (článek 170 jednacího řádu Tribunálu).

2| Není-li uvedeno jinak, tato tabulka a tabulky na následujících stranách zohledňují řízení o předběžných opatřeních.

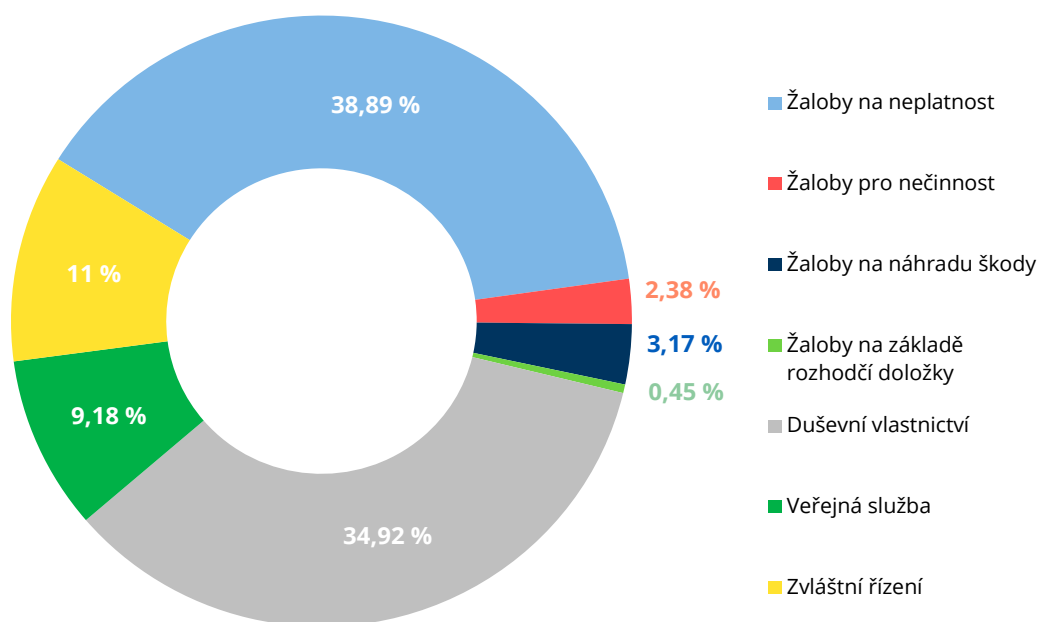
II. Zahájené věci – povaha řízení (2017–2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Státní podpory	39	42	134	42	46
Hospodářská soutěž	38	28	23	27	34
Veřejná služba	86	93	87	118	81
Duševní vlastnictví	298	301	270	282	308
Ostatní přímé žaloby	346	268	334	260	316
Kasační opravné prostředky				2	
Zvláštní řízení	110	102	91	116	97
Celkem	917	834	939	847	882

III. Zahájené věci – povaha žalob (2017–2021)

2021

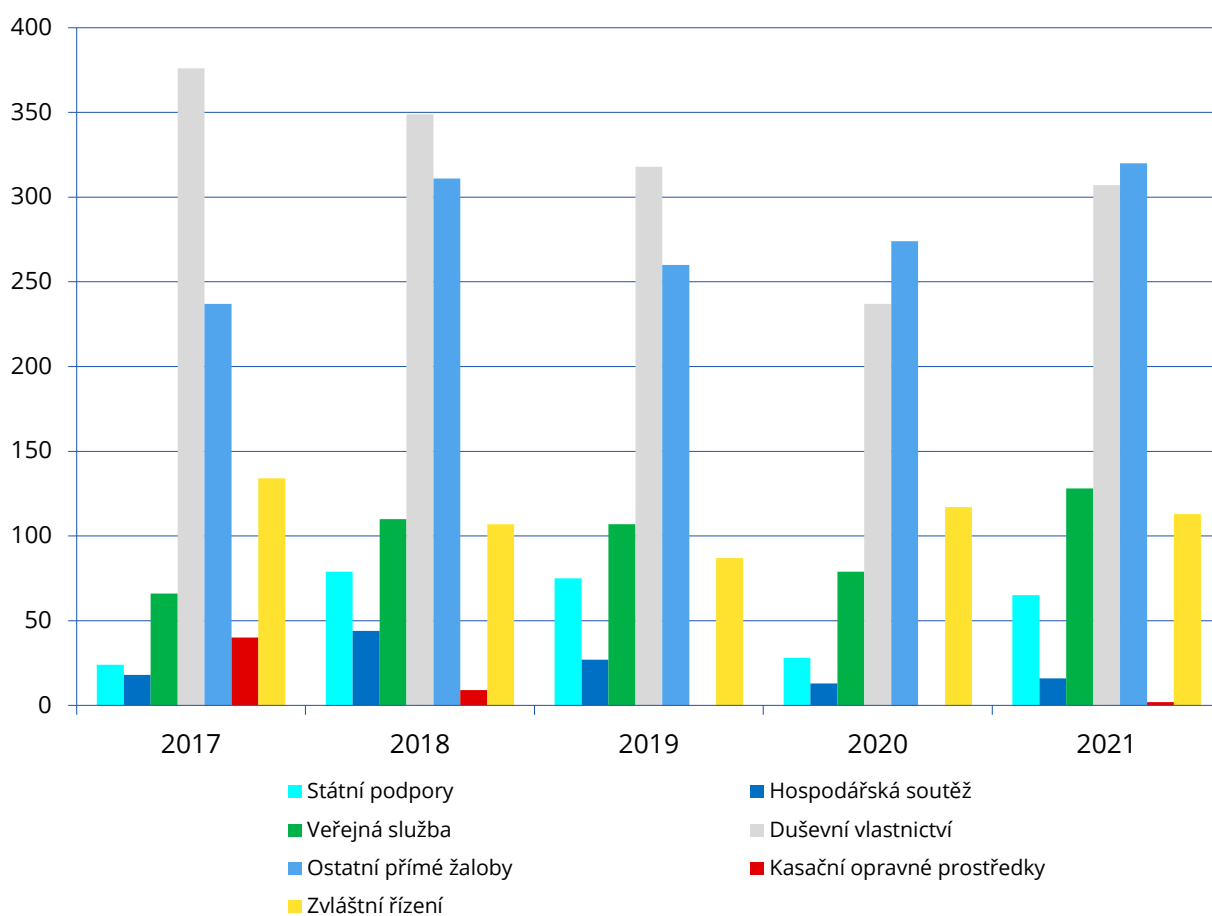

	2017	2018	2019	2020	2021
Žaloby na neplatnost	371	288	445	284	343
Žaloby pro nečinnost	8	14	14	15	21
Žaloby na náhradu škody	23	29	24	17	28
Žaloby na základě rozhodčí doložky	21	7	8	13	4
Duševní vlastnictví	298	301	270	282	308
Veřejná služba	86	93	87	118	81
Kasační opravné prostředky				2	
Zvláštní řízení	110	102	91	116	97
Celkem	917	834	939	847	882

IV. Zahájené věci – předmět žalob (2017–2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Celní unie a společný celní tarif	1		2		3
Daně	1	2			
Doprava		1	1	6	1
Duševní a průmyslové vlastnictví	298	301	270	282	308
Energie	8	1	8	8	9
Evropské občanství			1	1	1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	5	4	5	4	8
Hospodářská a měnová politika	98	27	24	36	34
Hospodářská soutěž	38	28	23	27	34
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	3		3		2
Institucionální právo	65	71	148	65	73
Obchodní politika	14	15	13	27	15
Ochrana spotřebitele		1	1	3	4
Omezující opatření (vnější činnost)	27	40	42	25	42
Politika rybolovu	2	3			1
Právo podniků				1	
Přístup k dokumentům	25	21	17	8	32
Prostor svobody, bezpečnosti a práva		2	1		3
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	10	4	6	7	2
Rozhodčí doložka	21	7	8	15	4
Sbližování právních předpisů	5	3	2		
Sociální politika		1	1		8
Společná zahraniční a bezpečnostní politika			1		
Státní podpory	39	42	134	42	46
Svoboda usazování		1			
Transevropské sítě	2	1	1	1	
Veřejné zakázky	19	15	10	13	19
Veřejné zdraví	5	9	5	8	25
Vnější činnost Evropské unie	2	2	6	3	2
Volný pohyb kapitálu		1			1
Volný pohyb osob	1	1	2		
Volný pohyb služeb				1	1
Volný pohyb zboží					1
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	2	1	3	6	
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport		1	1		
Zaměstnanost					1
Zemědělství	22	25	12	14	13
Životní prostředí	8	7	10	8	11
Celkem Smlouva o ES/SFEU	721	638	761	611	704
Služební řád úředníků	86	94	87	120	81
Zvláštní řízení	110	102	91	116	97
CELKEM	917	834	939	847	882

V. Ukončené věci – povaha řízení (2017–2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Státní podpory	24	79	75	28	65
Hospodářská soutěž	18	44	27	13	16
Veřejná služba	66	110	107	79	128
Duševní vlastnictví	376	349	318	237	307
Ostatní přímé žaloby	237	311	260	274	320
Kasační opravné prostředky	40	9			2
Zvláštní řízení	134	107	87	117	113
Celkem	895	1 009	874	748	951

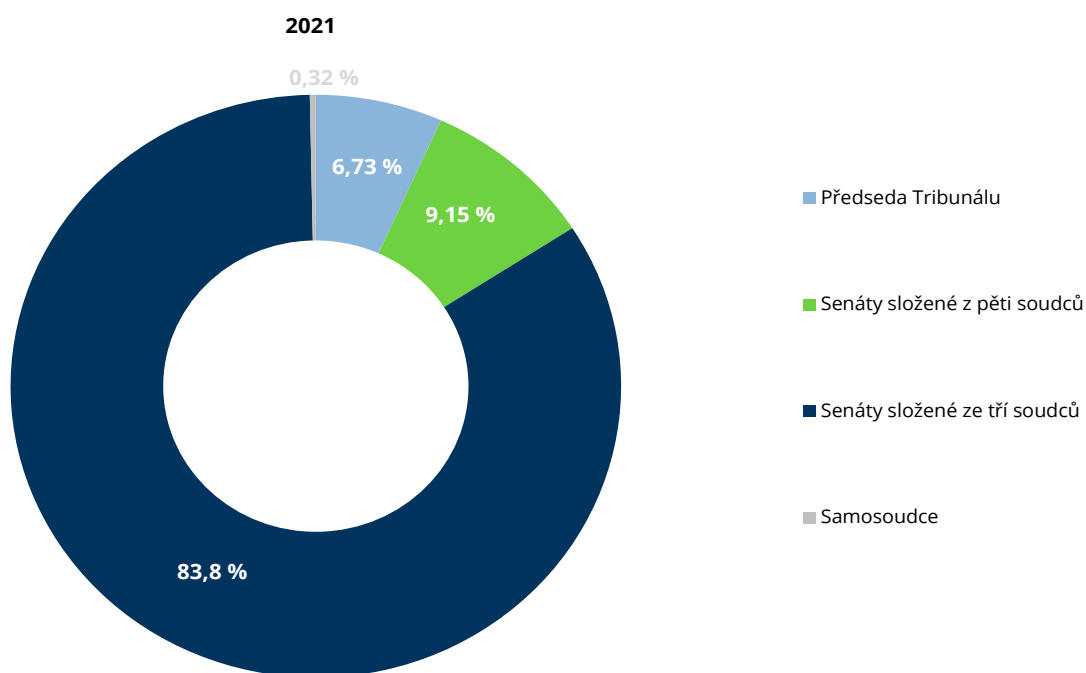
VI. Ukončené věci – předmět žalob (2021)

	Rozsudky	Usnesení	Celkem
Doprava		6	6
Duševní a průmyslové vlastnictví	236	71	307
Energie		4	4
Evropské občanství		1	1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	2	3	5
Hospodářská a měnová politika	4	7	11
Hospodářská soutěž	10	6	16
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	1		1
Institucionální právo	56	49	105
Obchodní politika	8	7	15
Ochrana spotřebitele	1		1
Omezující opatření (vnější činnost)	55	1	56
Právo podniků		1	1
Přístup k dokumentům	9	3	12
Prostor svobody, bezpečnosti a práva		1	1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	5	4	9
Rozhodčí doložka	15	2	17
Sbližování právních předpisů	1		1
Sociální politika		6	6
Státní podpory	43	22	65
Transevropské sítě		1	1
Veřejné zakázky	8	7	15
Veřejné zdraví	1	18	19
Vnější činnost Evropské unie	3	2	5
Volný pohyb kapitálu		1	1
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	2	3	5
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	1		1
Zaměstnanost		1	1
Zemědělství	8	3	11
Životní prostředí	6	3	9
Celkem Smlouva o ES/SFEU	475	233	708
Služební řád úředníků	90	40	130
Zvláštní řízení		113	113
CELKEM	565	386	951

VII. Ukončené věci – předmět žalob (2017–2021) (Rozsudky a usnesení)

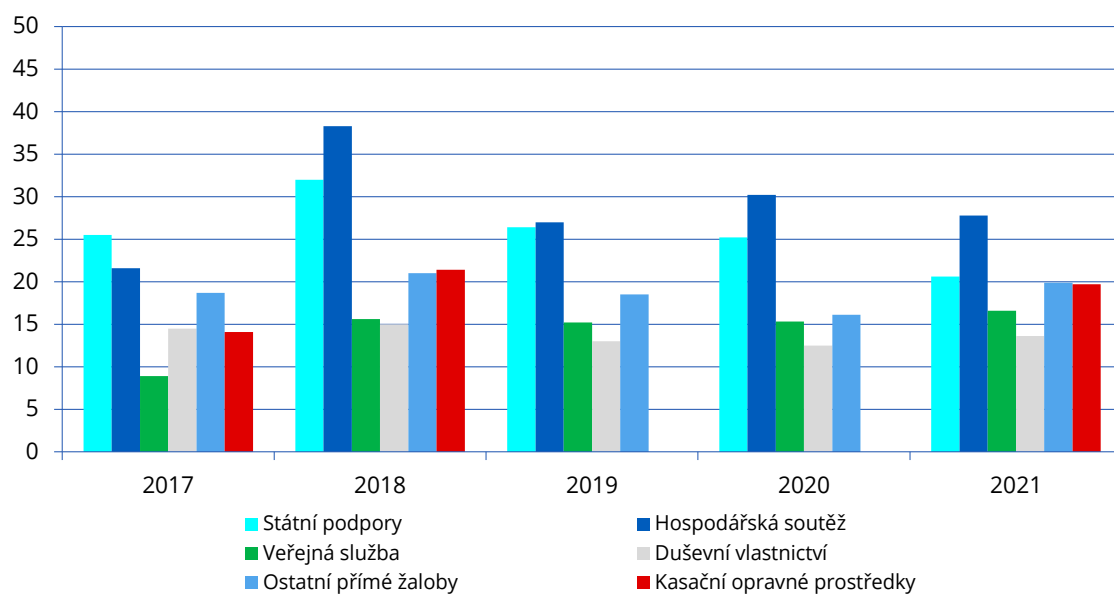
	2017	2018	2019	2020	2021
Celní unie a společný celní tarif	5	1		2	
Daně	3		2		
Doprava		1			6
Duševní a průmyslové vlastnictví	376	349	318	237	307
Energie	3	6	3	5	4
Evropské občanství			1		1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	5	5	4	9	5
Hospodářská a měnová politika	6	16	13	18	11
Hospodářská soutěž	18	44	27	13	16
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	12	4	2	1	1
Institucionální právo	54	64	71	127	105
Kultura	1				
Obchodní politika	15	10	12	5	15
Ochrana spotřebitele	1	1	1	2	1
Omezující opatření (vnější činnost)	26	42	30	32	56
Politika rybolovu	2	2		2	
Právo podniků			1		1
Přístup k dokumentům	14	67	17	14	12
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	5	3		2	1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	4	4	10	4	9
Rozhodčí doložka	17	7	13	6	17
Sbližování právních předpisů	2	1	4	3	1
Sociální politika		1	1	1	6
Společná zahraniční a bezpečnostní politika		1		1	
Státní podpory	24	79	75	28	65
Svoboda usazování			1		
Transevropské sítě		1	2		1
Veřejné zakázky	16	20	17	7	15
Veřejné zdraví	3	5	7	6	19
Vnější činnost Evropské unie	4	2	3	2	5
Volný pohyb kapitálu			1		1
Volný pohyb osob	2	1	1	1	
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	12	7	3	2	5
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport		3		1	1
Zaměstnanost					1
Zemědělství	21	25	33	15	11
Životní prostředí	3	11	6	6	9
Celkem Smlouva o ES/SFEU	654	783	679	552	708
Služební řád úředníků	107	119	108	79	130
Zvláštní řízení	134	107	87	117	113
CELKEM	895	1 009	874	748	951

VIII. Ukončené věci – složení soudních kolegií (2017–2021)

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem	Rozsudky	Usnesení	Celkem
Velký senát								1	1						
Kasační senát	29	17	46	9	2	11		2	2						
Předseda Tribunálu		80	80		43	43		47	47		73	73		64	64
Senáty složené z pěti soudců	13	5	18	84	3	87	50	9	59	104	7	111	73	14	87
Senáty složené ze tří soudců	450	301	751	546	317	863	499	261	760	309	254	563	489	308	797
Samosoudce				5		5	5		5	1		1	3		3
Celkem	492	403	895	644	365	1 009	554	320	874	414	334	748	565	386	951

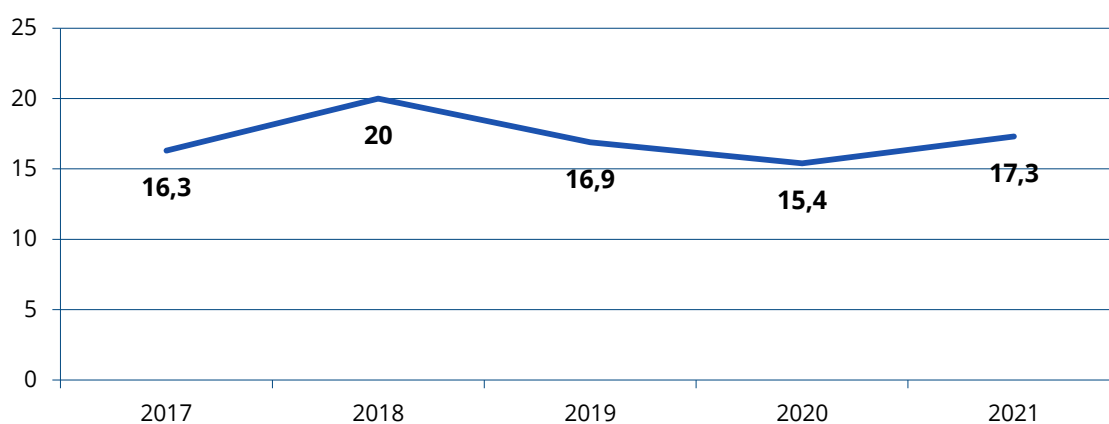
IX. Ukončené věci – délka trvání řízení v měsících (2017–2021)¹ (Rozsudky a usnesení)

	2017	2018	2019	2020	2021
Státní podpory	25,5	32	26,4	25,2	20,6
Hospodářská soutěž	21,6	38,3	27	30,2	27,8
Veřejná služba	8,9	15,6	15,2	15,3	16,6
Duševní vlastnictví	14,5	15	13	12,5	13,6
Ostatní přímé žaloby	18,7	21	18,5	16,1	19,9
Kasační opravné prostředky	14,1	21,4			19,7
Všechny věci	16,3	20	16,9	15,4	17,3

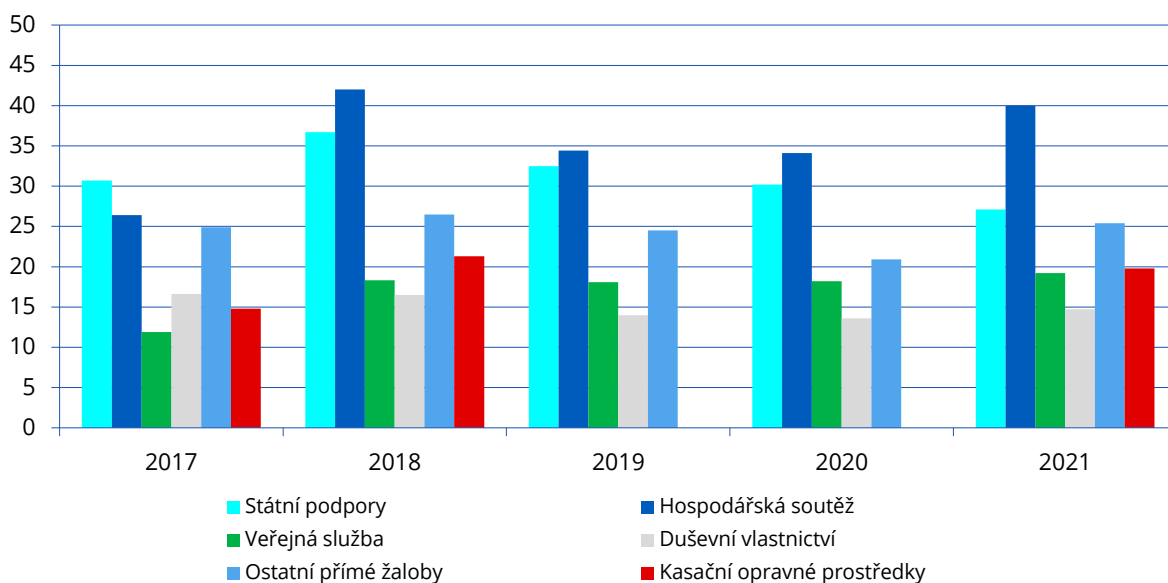
Délka řízení (v měsících)

Všechny věci ukončené rozsudkem nebo usnesením

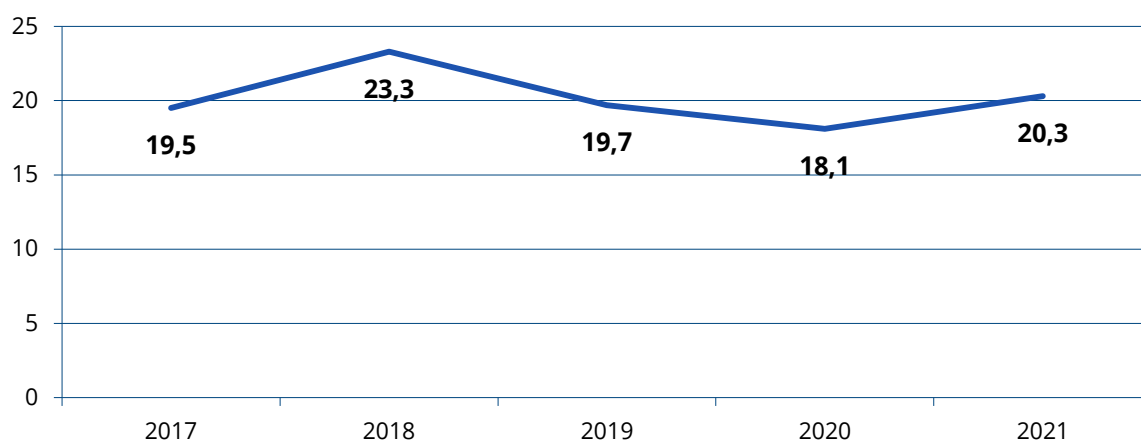
1] Délka trvání je vyjádřena v měsících a desetinách měsíce. Výpočet průměrné délky trvání řízení nezohledňuje: věci, v nichž byl vydán mezitímní rozsudek; zvláštní řízení; kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních nebo vedlejším účastenství; věci Soudu pro veřejnou službu převedené na Tribunál od 1. září 2016. Průměrné trvání řízení v oblasti veřejné služby převedených na Tribunál 1. září 2016 a ukončených rozsudkem nebo usnesením Tribunálu je 20,7 měsíců (po započtení doby řízení u Soudu pro veřejnou službu i u Tribunálu).

X. Délka řízení v měsících (2017–2021)¹ (Rozsudky)

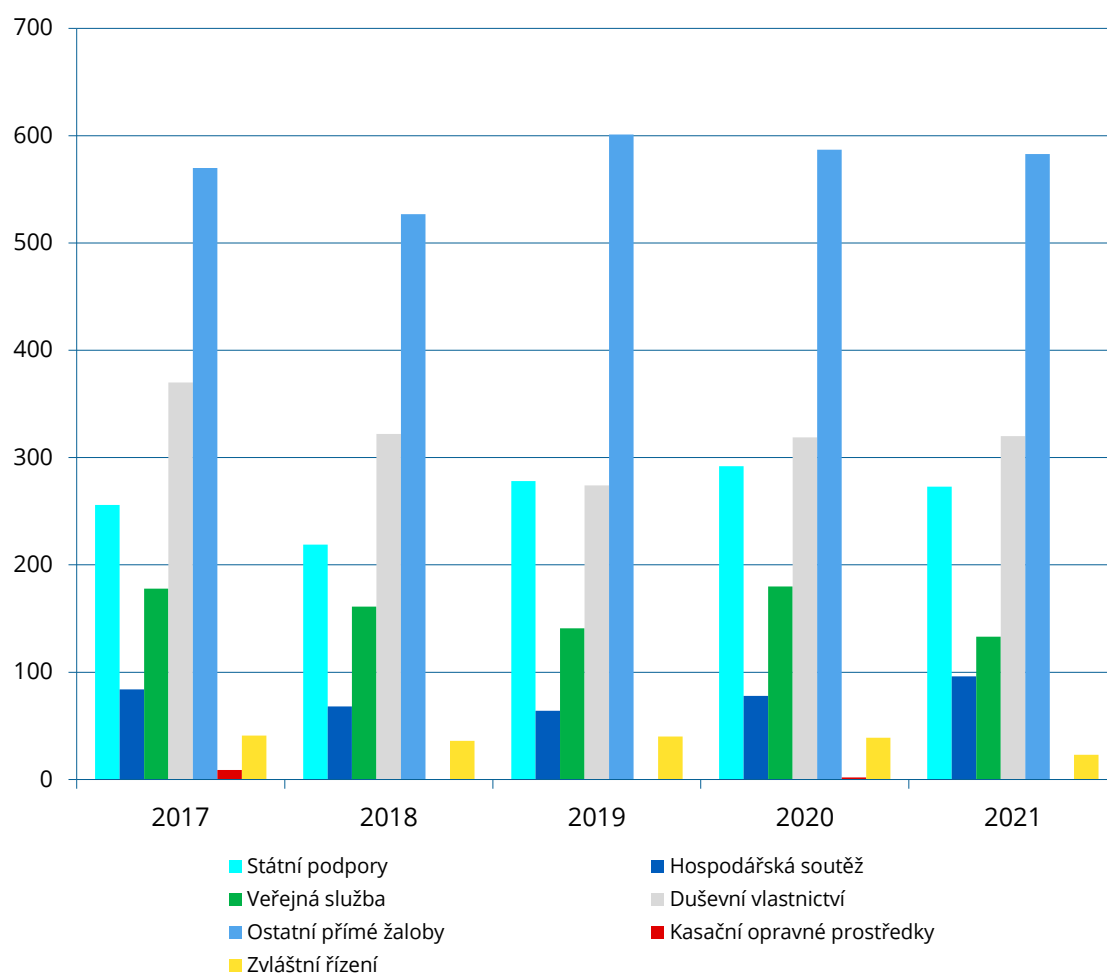
	2017	2018	2019	2020	2021
Státní podpory	30,7	36,7	32,5	30,2	27,1
Hospodářská soutěž	26,4	42	34,4	34,1	40
Veřejná služba	11,9	18,3	18,1	18,2	19,2
Duševní vlastnictví	16,6	16,5	14	13,6	14,7
Ostatní přímé žaloby	24,9	26,5	24,5	20,9	25,4
Kasační opravné prostředky	14,8	21,3			19,8
Všechny věci	19,5	23,3	19,7	18,1	20,3

Délka řízení (v měsících) Všechny věci ukončené rozsudkem

1] Délka trvání je vyjádřena v měsících a desetínách měsíce. Výpočet průměrné délky trvání řízení nezohledňuje: věci, v nichž byl vydán mezitímní rozsudek; zvláštní řízení; kasační opravné prostředky proti rozhodnutím o předběžných opatřeních nebo vedlejším účastenstvím; věci Soudu pro veřejnou službu převedené na Tribunál od 1. září 2016. Průměrné trvání řízení v oblasti veřejné služby převedených na Tribunál 1. září 2016 a ukončených rozsudkem Tribunálu je 24,2 měsíce (po započtení doby řízení u Soudu pro veřejnou službu i u Tribunálu).

XI. Věci projednávané k 31. prosinci – povaha řízení (2017–2021)

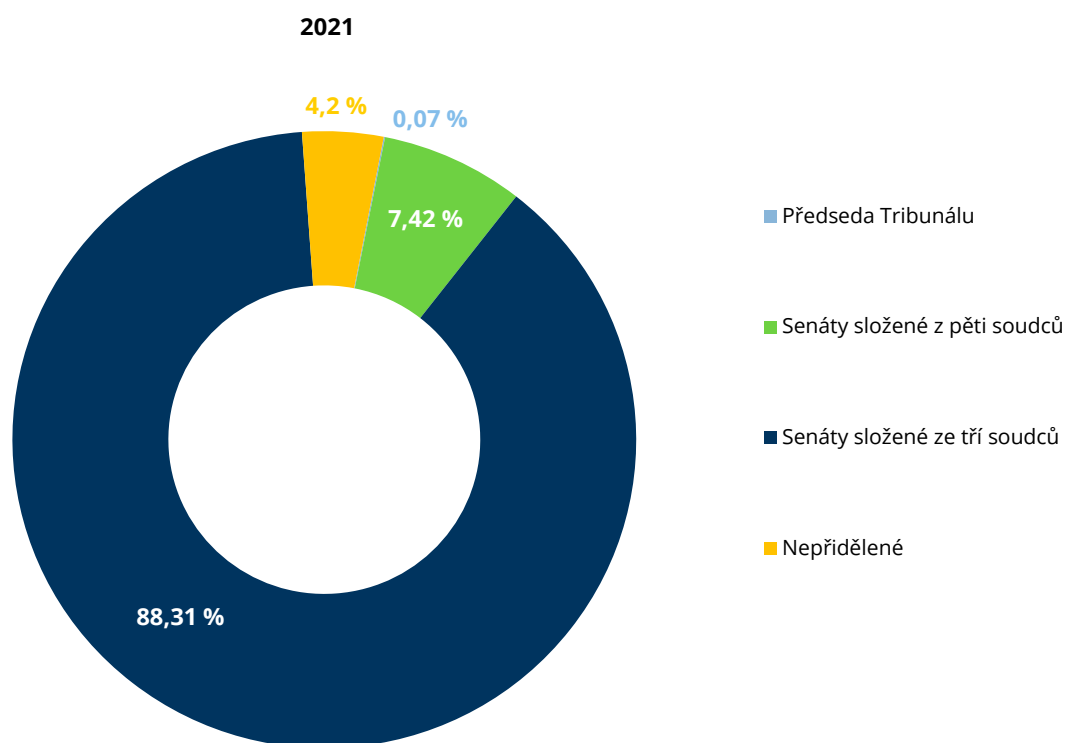

	2017	2018	2019	2020	2021
Státní podpory	256	219	278	292	273
Hospodářská soutěž	84	68	64	78	96
Veřejná služba	178	161	141	180	133
Duševní vlastnictví	370	322	274	319	320
Ostatní přímé žaloby	570	527	601	587	583
Kasační opravné prostředky	9			2	
Zvláštní řízení	41	36	40	39	23
Celkem	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

XII. Věci projednávané k 31. prosinci – předmět žalob (2017–2021)

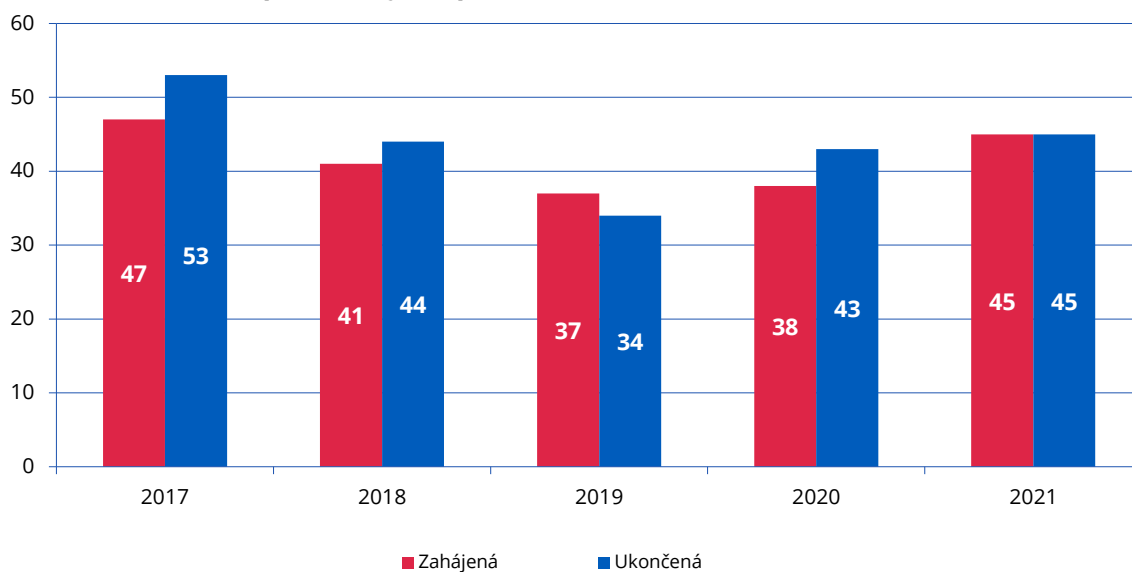
	2017	2018	2019	2020	2021
Celní unie a společný celní tarif	1		2		3
Daně		2			
Doprava			1	7	2
Duševní a průmyslové vlastnictví	370	322	274	319	320
Energie	9	4	9	12	17
Evropské občanství				1	1
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	10	9	10	5	8
Hospodářská a měnová politika	116	127	138	156	179
Hospodářská soutěž	84	68	64	78	96
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	6	2	3	2	3
Institucionální právo	96	103	180	118	86
Obchodní politika	35	40	41	63	63
Ochrana spotřebitele	1	1	1	2	5
Omezující opatření (vnější činnost)	62	60	72	65	51
Politika rybolovu	1	2	2		1
Právo podniků	1	1		1	
Přístup k dokumentům	76	30	30	24	44
Prostor svobody, bezpečnosti a práva	2	1	2		2
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	14	14	10	13	6
Rozhodčí doložka	27	27	22	31	18
Sbližování právních předpisů	4	6	4	1	
Sociální politika	1	1	1		2
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	1		1		
Státní podpory	256	219	278	292	273
Svoboda usazování		1			
Transevropské sítě	2	2	1	2	1
Veřejné zakázky	27	22	15	21	25
Veřejné zdraví	9	13	11	13	19
Vnější činnost Evropské unie	2	2	5	6	3
Volný pohyb kapitálu		1			
Volný pohyb osob			1		
Volný pohyb služeb				1	2
Volný pohyb zboží					1
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír	9	3	3	7	2
Vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport	3	1	2	1	
Zemědělství	43	43	22	21	23
Životní prostředí	12	8	12	14	16
Celkem Smlouva o ES/SFEU	1 280	1 135	1 217	1 276	1 272
Služební řád úředníků	187	162	141	182	133
Zvláštní řízení	41	36	40	39	23
CELKEM	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

XIII. Věci projednávané k 31. prosinci – složení soudních kolegií (2017–2021)

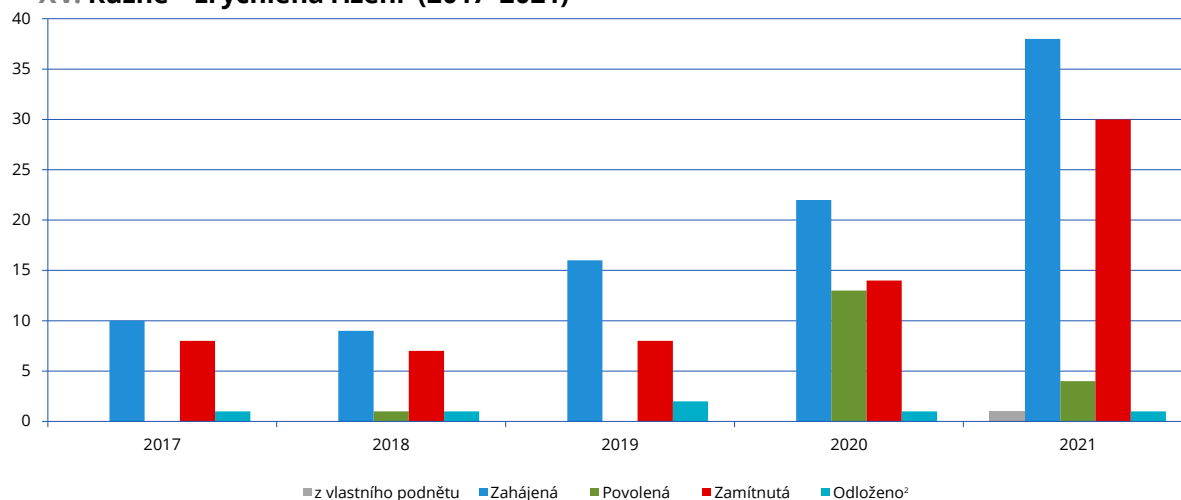
	2017	2018	2019	2020	2021
Velký senát		1			
Kasační senát	11	1			
Předseda Tribunálu	1	1	9	4	1
Senáty složené z pěti soudců	100	77	88	112	106
Senáty složené ze tří soudců	1 323	1 187	1 218	1 271	1 261
Samosoudce		2			
Nepřidělené	73	64	83	110	60
Celkem	1 508	1 333	1 398	1 497	1 428

XIV. Různé – řízení o předběžných opatřeních (2017–2021)

	2021		Směr rozhodnutí		
	Zahájená řízení o předběžných opatřeních	Ukončená řízení o předběžných opatřeních	Souhlas	Vyškrtnutí/ Nevydání rozhodnutí ve věci	Zamítnutí
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	1				
Hospodářská a měnová politika		1			1
Hospodářská soutěž	1	1			1
Institucionální právo	7	8		3	5
Ochrana spotřebitele	1	1			1
Omezující opatření (vnější činnost)	1	1			1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	2	4			4
Rozhodčí doložka		1			1
Služební řád úředníků	7	7	1	1	5
Sociální politika	1	1		1	
Státní podpory	3	3			3
Veřejné zakázky	10	5			5
Veřejné zdraví	9	8		3	5
Výzkum, technologický rozvoj a vesmír		1			1
Zemědělství		1			1
Životní prostředí	2	2			2
Celkem	45	45	1	8	36

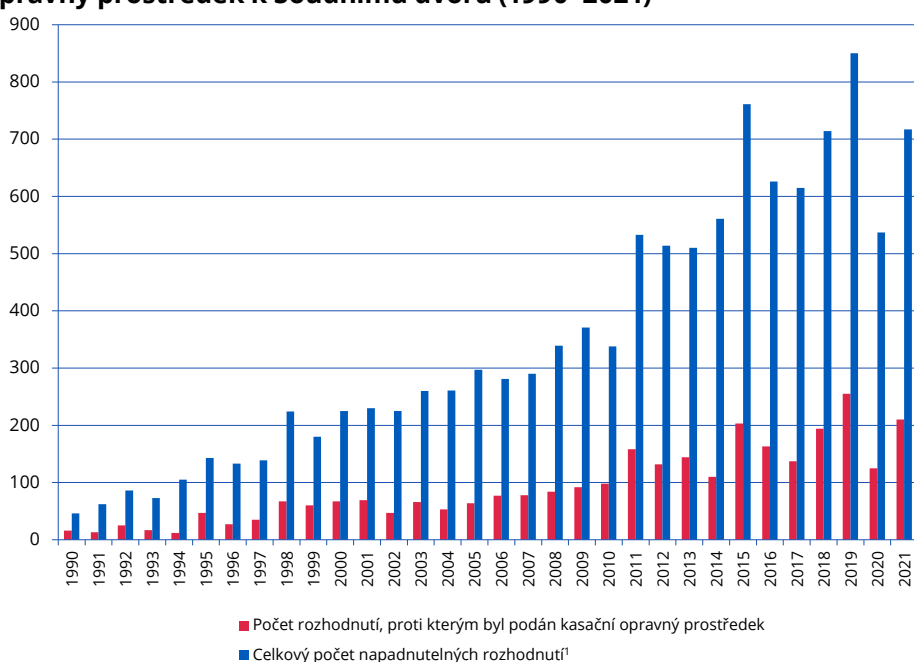
XV. Různé – zrychlená řízení (2017–2021)¹

	2017			2018			2019			2020			2021								
	z vlastního podnětu	Směr rozhodnutí			z vlastního podnětu	Směr rozhodnutí			z vlastního podnětu	Směr rozhodnutí			z vlastního podnětu	Směr rozhodnutí							
	Zahájená	Povolená	Zamítnutá	Odloženo ²	Zahájená	Povolená	Zamítnutá	Odloženo ²	Zahájená	Povolená	Zamítnutá	Odloženo ²	Zahájená	Povolená	Zamítnutá	Odloženo ²					
Celní unie a společný celní tarif														1		1					
Duševní a průmyslové vlastnictví									5						5						
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)									1				1		2						
Hospodářská a měnová politika					1		1									1					
Hospodářská soutěž	1		1		3	1	2		2		1		1		6	2	4				
Institucionální právo	5		4	1					2		1	1	5	1	3	1	2	1	1		
Obchodní politika									1		1						3	3			
Ochrana spotřebitele					1							1									
Omezující opatření (vnější činnost)									1		1						1		1		
Přístup k dokumentům	2		1				1		2		2						2		2		
Prostor svobody, bezpečnosti a práva					1			1													
Služební řád úředníků	1		1		2		2						3	1	1		2		3		
Státní podpory									2		2		11	10	1		7		7		
Veřejné zakázky	1		1														2				
Veřejné zdraví													2		2		1	11	2	8	
Zemědělství					1		1														
Celkem	10		8	1	9	1	7	1	16		8	2	22	13	14	1	1	38	4	30	1

- 1] Rozhodnout o projednání věci předložené Tribunálu ve zrychleném řízení může Tribunál k žádosti hlavního účastníka řízení a od 1. července 2015 i z vlastního podnětu.
- 2] Do kategorie „odloženo“ spadají následující případy: zpětvzetí žádosti, zpětvzetí a případy, kdy je o žalobě rozhodnuto usnesením před tím, než je rozhodnuto o žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení.

XVI. Různé - rozhodnutí Tribunálu, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru (1990–2021)

	Počet rozhodnutí, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek	Celkový počet napadnutelných rozhodnutí ¹	Procentní podíl rozhodnutí, proti kterým byl podán kasační opravný prostředek
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	225	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	78	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	338	29 %
2011	158	533	30 %
2012	132	514	26 %
2013	144	510	28 %
2014	110	561	20 %
2015	203	761	27 %
2016	163	626	26 %
2017	137	615	22 %
2018	194	714	27 %
2019	255	850	30 %
2020	125	537	23 %
2021	210	717	29 %

1] Celkový počet napadnutelných rozhodnutí – rozsudky, usnesení o předběžných opatřeních a o zamítnutí vedlejšího účastenství a všechna usnesení ukončující řízení jiná než usnesení o vyškrtnutí a o postoupení – pro která uplynula lhůta pro podání kasačního opravného prostředku nebo byl kasační opravný prostředek podán.

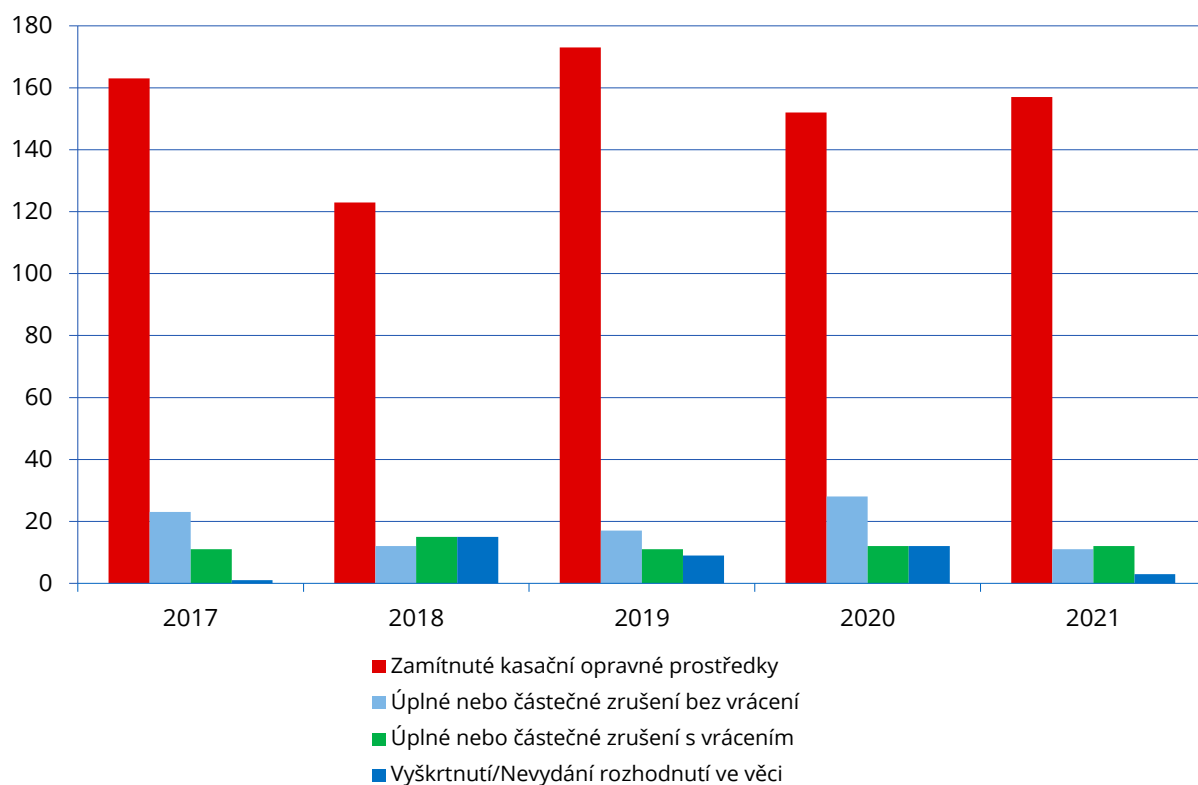
XVII. Různé - rozdělení kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru podle povahy řízení (2017–2021)

	2017			2018			2019			2020			2021		
	Rozhodnutí, která jsou předmětem kasačního opravného prostředku	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Rozhodnutí, která jsou předmětem kasačního opravného prostředku	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Rozhodnutí, která jsou předmětem kasačního opravného prostředku	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Rozhodnutí, která jsou předmětem kasačního opravného prostředku	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %	Rozhodnutí, která jsou předmětem kasačního opravného prostředku	Napadnutelná rozhodnutí	Kasační opravné prostředky v %
Státní podpory	8	25	32 %	20	55	36 %	38	86	44 %	9	25	36 %	28	44	64 %
Hospodářská soutěž	5	17	29 %	21	35	60 %	28	39	72 %	4	18	22 %	11	19	58 %
Veřejná služba	8	37	22 %	15	79	19 %	32	110	29 %	19	71	27 %	26	94	28 %
Duševní vlastnictví	52	297	18 %	68	295	23 %	57	315	18 %	40	213	19 %	60	279	22 %
Ostatní přímé žaloby	61	236	26 %	69	249	28 %	97	297	33 %	52	209	25 %	83	279	30 %
Zvláštní řízení	3	3	100 %	1	1	100 %	3	3	100 %	1	1	100 %	2	2	100 %
Celkem	137	615	22 %	194	714	27 %	255	850	30 %	125	537	23 %	210	717	29 %

**XVIII. Různé - výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2021)
(Rozsudky a usnesení)**

	Zamítnuté kasační opravné prostředky	Úplné nebo částečné zrušení bez vrácení	Úplné nebo částečné zrušení s vrácením	Vyškrtnutí/Nevydání rozhodnutí ve věci	Celkem
Celní unie a společný celní tarif	1				1
Duševní a průmyslové vlastnictví	52				52
Energie	3				3
Finanční předpisy (rozpočet, finanční rámec, vlastní zdroje, boj proti podvodům)	1				1
Hospodářská a měnová politika	10	2	1		13
Hospodářská soutěž	14	2		1	17
Hospodářská, sociální a teritoriální soudržnost	2				2
Institucionální právo	15		3		18
Obchodní politika	1		2		3
Právo podniků	2				2
Přístup k dokumentům			1		1
Registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH)	5	1			6
Řízení	2				2
Rozhodčí doložka	2				2
Služební řád úředníků	15	1	2		18
Sociální politika	1				1
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	1	1	2	1	5
Státní podpory	20	4	1		25
Veřejné zakázky	1				1
Veřejné zdraví	1			1	2
Zemědělství	8				8
Celkem	157	11	12	3	183

**XIX. Různé - výsledky kasačních opravných prostředků k Soudnímu dvoru (2017-2021)
(Rozsudky a usnesení)**

	2017	2018	2019	2020	2021
Zamítnuté kasační opravné prostředky	163	123	173	152	157
Úplné nebo částečné zrušení bez vrácení	23	12	17	28	11
Úplné nebo částečné zrušení s vrácením	11	15	11	12	12
Vyškrtnutí/Nevydání rozhodnutí ve věci	1	15	9	12	3
Celkem	198	165	210	204	183

XX. Různé – obecný vývoj (1989–2021)

Zahájené, ukončené, projednávané věci

	Zahájené věci ¹	Ukončené věci ²	Věci projednávané k 31. prosinci každého roku
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1 117
1998	238	348	1 007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1 174
2005	469	610	1 033
2006	432	436	1 029
2007	522	397	1 154
2008	629	605	1 178
2009	568	555	1 191
2010	636	527	1 300
2011	722	714	1 308
2012	617	688	1 237
2013	790	702	1 325
2014	912	814	1 423
2015	831	987	1 267
2016	974	755	1 486
2017	917	895	1 508
2018	834	1 009	1 333
2019	939	874	1 398
2020	847	748	1 497
2021	882	951	1 428
Celkem	17 876	16 448	

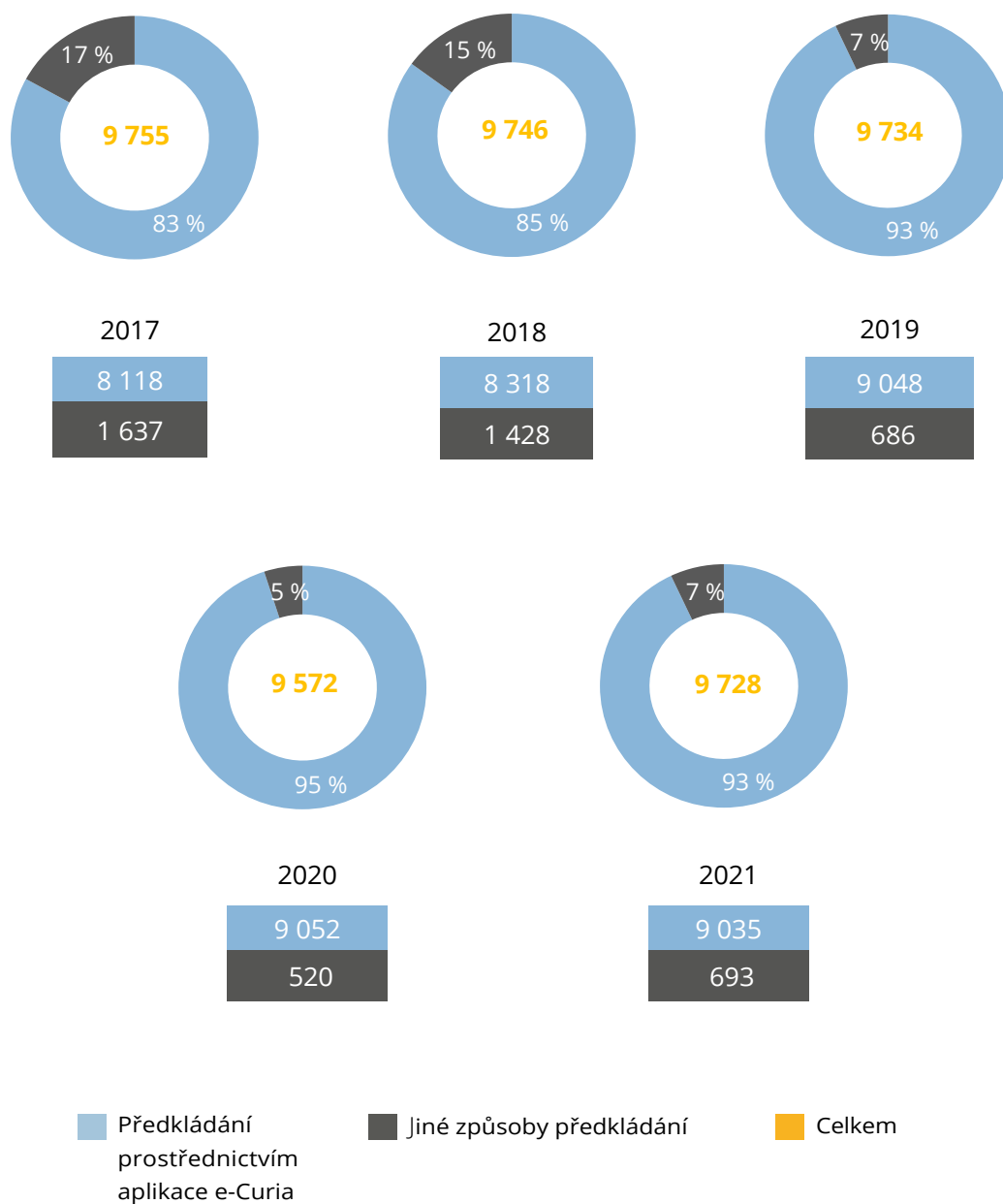
- 1| 1989: Soudní dvůr postoupil 153 věcí nově zřízenému Soudu prvního stupně.
 1993: Soudní dvůr postoupil 451 věcí z důvodu prvního rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.
 1994: Soudní dvůr postoupil 14 věcí z důvodu druhého rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.
 2004–2005: Soudní dvůr postoupil 25 věcí z důvodu třetího rozšíření pravomocí Soudu prvního stupně.
 2016: 1. září 2016 bylo 139 věcí z oblasti veřejné služby převedeno Tribunálu.
- 2| 2005–2006: Soud prvního stupně postoupil 118 věcí nově zřízenému Soudu pro veřejnou službu.

XXI. Činnost soudní kanceláře Tribunálu (2017–2021)

Druh činnosti	2017	2018	2019	2020	2021
Akty řízení zapsané do rejstříku soudní kanceláře ¹	55 069	55 389	54 723	51 399	56 827
Návrhy na zahájení řízení ²	917	834	939	847	882
Podíl návrhů na zahájení řízení, u nichž došlo k odstraňování vad ³	41,2 %	35,85 %	35,04 %	34,59 %	41,2 %
Spisy účastníků řízení (jiné než žaloba)	4 449	4 562	4 446	4 122	4 385
Žádosti o vedlejší účastenství	565	318	288	318	306
Žádosti o důvěrné zacházení (s údaji obsaženými v procesních písemnostech) ⁴	212	197	251	224	253
Návrhy usnesení připravované soudní kancelář ⁵ (zjevná nepřípustnost před doručením, přerušování řízení/pokračování v řízení, spojení věcí, přezkoumání námitky nepřípustnosti spolu s věcí samou, nezpochybněné vedlejší účastenství, vyškrtnutí, nevydání rozhodnutí ve věci samé v oblasti duševního vlastnictví, znovuotevření ústní části řízení a oprava)	317	285	299	259	371
Zasedání senátů	405	381	334	325	338
Protokoly z jednání a vynesení rozsudků	812	924	787	589	784

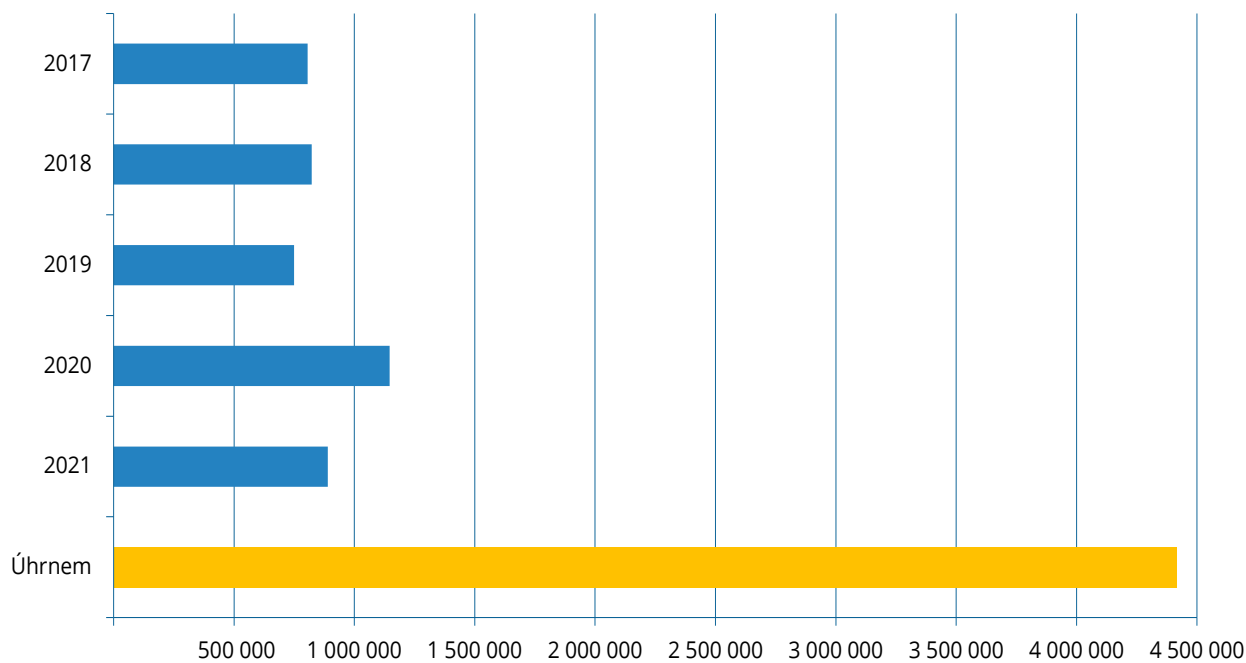
- 1] Tento počet je ukazatelem umožňujícím měřit objem práce útvaru, neboť u každého podání nebo podkladu na vstupu nebo výstupu dochází k zápisu do rejstříku. Počet procesních písemností zapsaných do rejstříku vedeného soudní kancelář¹ je třeba posuzovat s přihlédnutím k povaze řízení před Tribunálem. Jelikož je v případech přímých žalob počet účastníků řízení omezený [žalobce, žalovaný a případně vedlejší účastník (vedlejší účastníci)], je doručování prováděno pouze těmto účastníkům.
- 2] Každý spis účastníka řízení (včetně návrhu na zahájení řízení) musí být zapsán do rejstříku, vložen do spisu, případně musí být odstraněny vady, sdělen kabinetům soudců s předávacím listem, v některých případech podrobným, a poté případně přeložen a nakonec doručen účastníkům řízení.
- 3] Pokud návrh na zahájení řízení (totéž platí i pro jakýkoli jiný spis účastníka řízení) nedodrží některé požadavky, soudní kancelář přistoupí k odstranění vad, jak stanoví procesní pravidla.
- 4] Počet žádostí o důvěrnost nemá vliv na množství údajů obsažených v jednom či několika spisech účastníků řízení, u nichž je žádáno o důvěrné nakládání.
- 5] Od 1. července 2015, kdy vstoupil v platnost nový jednací řád Tribunálu, jsou některá rozhodnutí, jež byla předtím přijímána formou usnesení (přerušování řízení/pokračování v řízení, spojení věcí, vedlejší účastenství členského státu nebo orgánu bez důvěrného nakládání), přijímána formou prostého rozhodnutí založeného do soudního spisu ve věci.

XXII. Způsob podání procesních písemností u Tribunálu¹

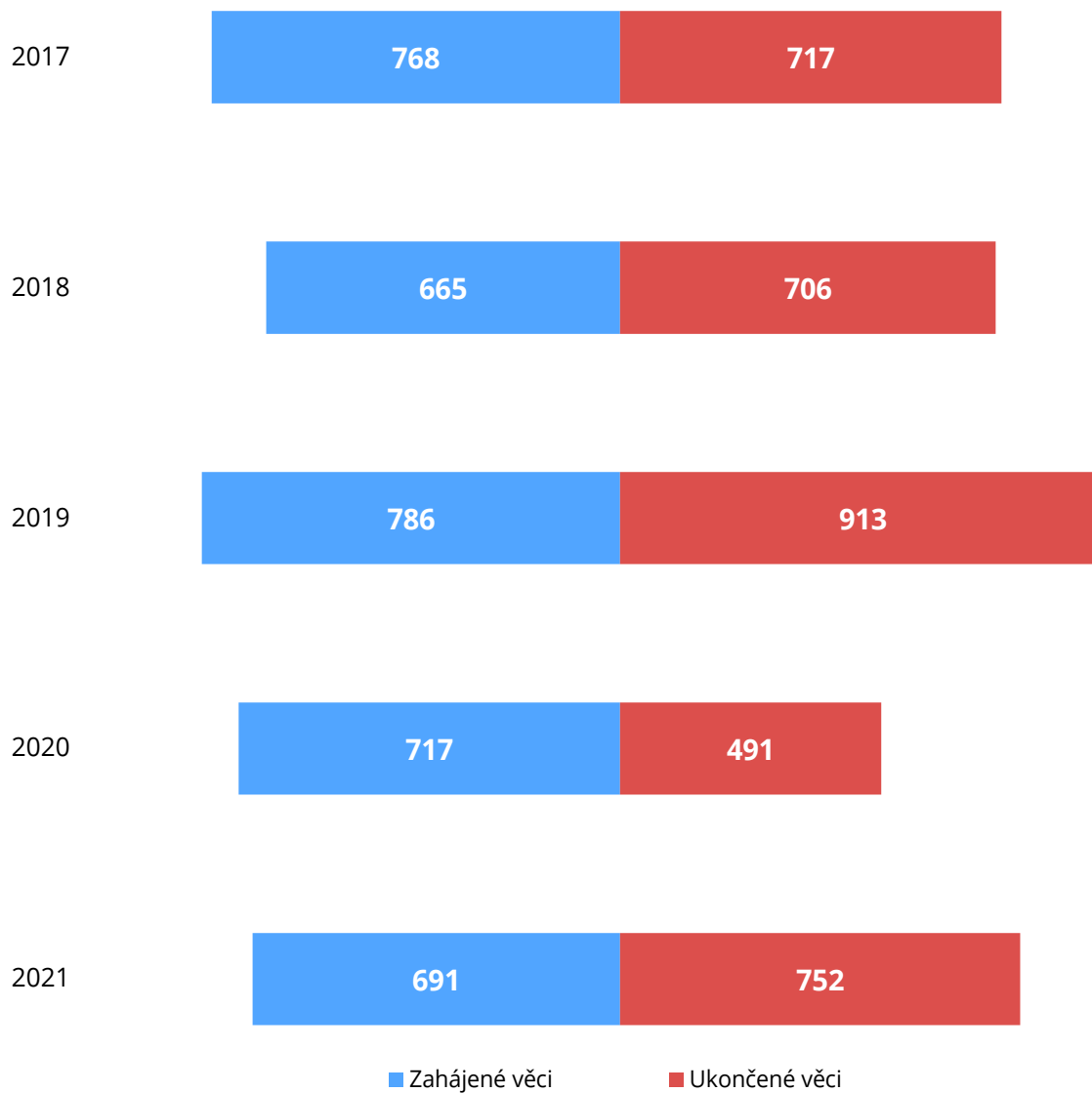
1| Od 1. prosince 2018 je používání aplikace e-Curia povinné pro veškerou komunikaci se zástupci účastníků ve všech řízeních u Tribunálu (až na výjimky upravené v příslušných předpisech).

XXIII. Stránky předložené pomocí aplikace e-Curia (2017–2021)

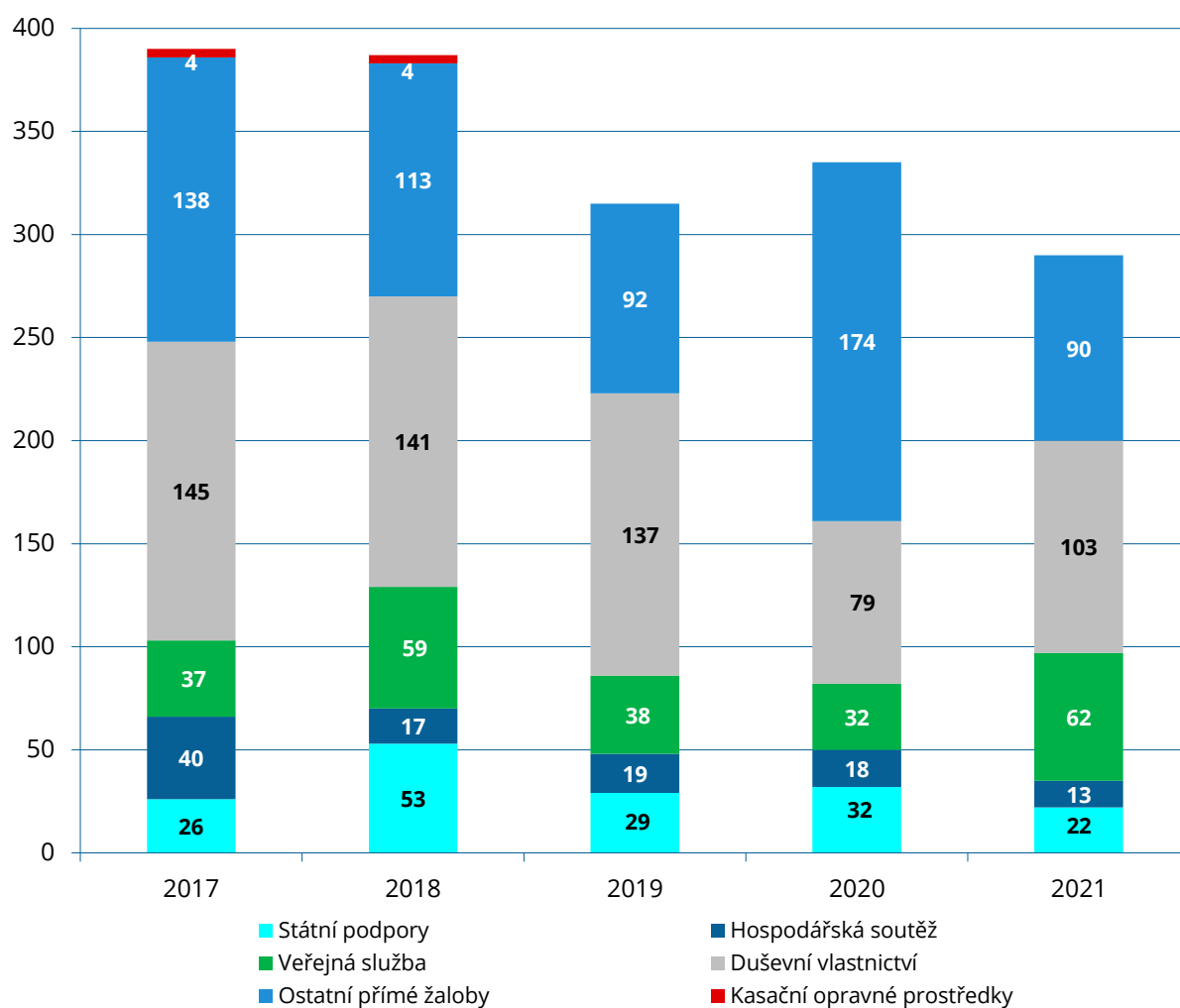
	2017	2018	2019	2020	2021	Úhrnem
Stránky předložené pomocí aplikace e-Curia	805 768	823 076	749 895	1 146 664	889 353	4 414 756

XXIV. Sdělení v Úředním věstníku Evropské unie (2017–2021)¹

1| V souladu s jednacím řádem (články 79 a 122) musí být zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie oznámení o každém návrhu na zahájení řízení a rozhodnutí, jímž se končí řízení.

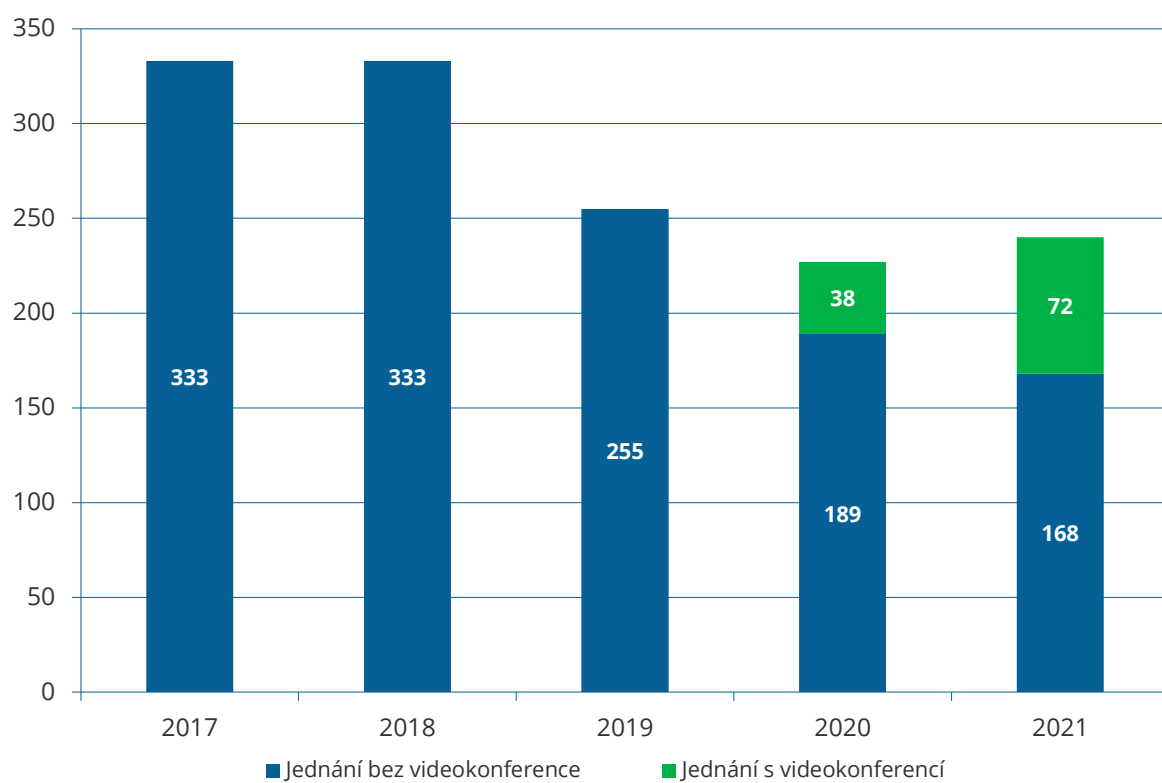
XXV. Věci s přednesem řečí (2017–2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem	390	387	315	335	290

1| Počet věcí, v nichž byly předneseny řeči, je počítán nezávisle na spojení věcí.

XXVI. Jednání k přednesu řečí (2017–2021)¹

	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem	333	333	255	227	240

1| Počet jednání k přednesu řečí zohledňuje spojení věcí (jedna řada spojených věcí = jedno jednání).

E.

Složení Tribunálu

M. van der Woude
předseda

S. Pappasavvas
místopředseda

H. Kanninen
Předseda
senátu

V. Tomljenović
předsedkyně
senátu

S. Gervasoni
předseda
senátu

D. Spielmann
předseda
senátu

A. Marcoulli
předsedkyně
senátu

R. da Silva Passos
předseda
senátu

J. Svenningsen
předseda
senátu

M. J. Costeira
předsedkyně
senátu

A. Kornezov
předseda
senátu

G. De Baere
předseda
senátu

M. Jaeger
soudce

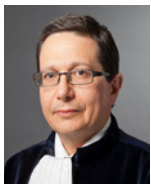
S. Frimodt Nielsen
soudce

J. Schwarcz
soudce

M. Kančeva
soudkyně

E. Buttigieg
soudce

V. Kreuztitz
soudce

L. Madise
soudce

C. Iliopoulos
soudce

V. Valančius
soudce

N. Pótorak
soudkyně

F. Schalin
soudce

I. Reine
soudkyně

R. Barents
soudce

P. Nihoul
soudce

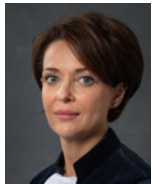
U. Öberg
soudce

K. Kowalik-Bańczyk
soudkyně

S. Mac Eochaidh
soudce

R. Frenco
soudkyně

T. Pynnä
soudkyně

L. Truchot
soudce

J. Laitenberger
soudce

R. Mastroianni
soudce

J. Martín y Pérez
de Nanclares
soudce

O. Porchia
soudkyně

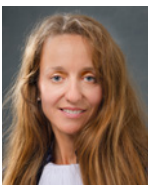
G. Hesse
soudce

M. Sampol Pucurull
soudce

M. Stancu
soudkyně

P. Škvařilová-Pelzl
soudkyně

I. Nömm
soudce

G. Steinfatt
soudkyně

R. Norkus
soudce

T. Perišin
soudkyně

D. Petrlík
soudce

D. Petrlík
soudce

P. Zilgalvis
soudce

K. A. Kecsmár
soudce

I. Gálea
soudce

E. Coulon
vedoucí soudní
kanceláře

I. Změny ve složení Tribunálu v roce 2021

Slavnostní zasedání dne 1. března 2021

Rozhodnutím ze dne 19. února 2021 jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie pana Davida Petrlíka soudcem Tribunálu na období od 25. února 2021 do 31. srpna 2025, který nahradí pana Jana Passera.

Dne 1. března 2021 se u Soudního dvora konalo slavnostní zasedání u příležitosti složení přísahy a nástupu pana Davida Petrlíka do funkce.

Slavnostní zasedání dne 6. července 2021

Rozhodnutím ze dne 2. června 2021 jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie paní Maju Brkan soudkyní Tribunálu na období od 10. června 2021 do 31. srpna 2025.

Dne 6. července 2021 se u Soudního dvora konalo slavnostní zasedání u příležitosti složení přísahy a nástupu paní Maji Brkan do funkce.

1. srpna 2021

Úmrtí pana Barny Berkeho, soudce Tribunálu od 19. září 2016.

Slavnostní zasedání dne 27. září 2021

Rozhodnutím ze dne 8. září 2021 jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie pana Pēterise Zilgalvise soudcem Tribunálu na období od 10. září 2021 do 31. srpna 2025.

Dne 27. září 2021 se u Soudního dvora konalo slavnostní zasedání u příležitosti složení přísahy a nástupu pana Pēterise Zilgalvise do funkce.

7. října 2021

Pan Antony Michael Collins, soudce Tribunálu od 16. září 2013, ukončil výkon funkce soudce Tribunálu v souvislosti se svým nástupem do funkce generálního advokáta Soudního dvora dne 8. října 2021.

Panu Dimitru Gratsiasovi, soudci Tribunálu od 25. října 2010, panu Zoltánu Csehimu, soudci Tribunálu od 13. dubna 2016, a paní Octavii Spineanu-Matei, soudkyni Tribunálu od 19. září 2016, skončil výkon funkce soudce Tribunálu v souvislosti s jejich nástupem do funkce soudců Soudního dvora dne 8. října 2021.

8. října 2021

V návaznosti na ukončení funkce pana Antonyho Michaela Collinse zvolili soudci Tribunálu předsedou senátu na období od 8. října 2021 do 31. srpna 2022 pana Geerta De Baereho.

Slavnostní zasedání dne 27. října 2021

Rozhodnutím ze dne 13. října 2021 jmenovali zástupci vlád členských států Evropské unie soudci Tribunálu na období od 18. října 2021 do 31. srpna 2022 pana Krisztiána Kecsmára, který nahradí pana Zoltána Csehiho, a pana Iona Gâlea, který nahradí paní Octavii Spineanu-Matei.

Dne 27. října 2021 se konalo slavnostní zasedání Soudního dvora u příležitosti složení přísahy a vstupu do funkce těchto dvou nových soudců Tribunálu.

II. Protokolární pořádek ze dne 31. prosince 2021

p. M. van der WOUDE, předseda Tribunálu
p. S. PAPASAVVAS, místopředseda Tribunálu
p. H. KANNINEN, předseda senátu
pí V. TOMLJENOVÍČ, předsedkyně senátu
p. S. GERVASONI, předseda senátu
p. D. SPIELMANN, předseda senátu
pí A. MARCOULLI, předsedkyně senátu
p. R. da SILVA PASSOS, předseda senátu
p. J. SVENNINGSSEN, předseda senátu
pí M. J. COSTEIRA, předsedkyně senátu
p. A. KORNEZOV, předseda senátu
p. G. DE BAERE, předseda senátu
p. M. JAEGER, soudce
p. S. FRIMODT NIELSEN, soudce
p. J. SCHWARCZ, soudce
pí M. KANČEVA, soudkyně
p. E. BUTTIGIEG, soudce
p. V. KREUSCHITZ, soudce
p. L. MADISE, soudce
p. C. ILIOPOULOS, soudce
p. V. VALANČIUS, soudce
pí N. PÓŁTORAK, soudkyně
p. F. SCHALIN, soudce
pí I. REINE, soudkyně
p. R. BARENTS, soudce
p. P. NIHOUL, soudce
p. U. ÖBERG, soudce
pí K. KOWALIK-BAŃCZYK, soudkyně
p. C. MAC EOCHAIDH, soudce
pí R. FRENDO, soudkyně
pí T. PYNÄ, soudkyně
p. L. TRUCHOT, soudce
p. J. LAITENBERGER, soudce
p. R. MASTROIANNI, soudce
p. J. MARTÍN Y PÉREZ DE NANCLARES, soudce
pí O. PORCHIA, soudkyně
p. G. HESSE, soudce
p. M. SAMPOL PUCURULL, soudce
pí M. STANCU, soudkyně
pí P. ŠKVAŘILOVÁ-PELZL, soudkyně
p. I. NÖMM, soudce
pí G. STEINFATT, soudkyně
p. R. NORKUS, soudce
pí T. PERIŠIN, soudkyně
p. D. PETRLÍK, soudce
pí M. BRKAN, soudkyně
p. P. ZILGALVIS, soudce

p. K. KECSMÁR, juge
p. I. GÂLEA, soudce

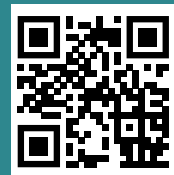
p. E. COULON, vedoucí soudní kanceláře

SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Ředitelství komunikace
Oddělení pro publikace a elektronická média

Vytlačeno na ekologickém papíře

PRINT
PDF

QD-AP-22-001-CS-C
QD-AP-22-001-CS-N

ISBN 978-92-829-3924-6
ISBN 978-92-829-3915-4

ISSN 2467-0790
ISSN 2467-1029

doi:10.2862/597252
doi:10.2862/217658